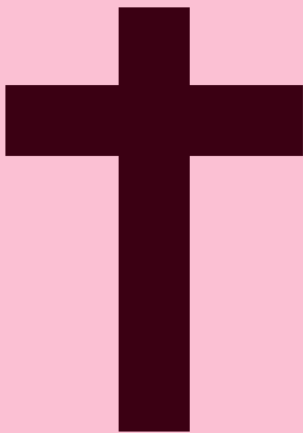

Alla la Kitabu Seniman

Portions of the Holy Bible in the Sankaran Maninka language
of Guinea

Alla la Kitabu Seniman
Portions of the Holy Bible in the Sankaran Maninka language
of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Sankaran
Maninka de Guinée

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Sankaran Maninka

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 15 May 2025
bb49d365-c43a-57d0-a386-570745648030

Contents

A Damira	1
Hərəya Suran	74
Josuwe	139
Ruti	176
Yunusa	181
Matiyu	184
Luka	237
Yuhana	293
Kewaliilu	331
Kalatikailu	383
Efəsikailu Suran	392
Filipikailu Suran	400
Kələsikailu la Suran	406
Yakuba	411
Piyəri Fələ	418
Piyəri Filana Suran	424
Yuhana Fələ	428
Yuhana Filana	434
Yuhana Sawana	435
Judi Suran	436

A Damira A Damira

Kitabu Nin ye a Nan Fɔ Kuma Damira

Kitabu jin ye Tariku le ri men farini Nabi Musa la, ni a ri fɔ a ma A Damira. Suran biloolu le ye a kɔndɔ. Suran biloolu wo ri se latalanna sii diyama naanin.

Ka damira suran fɔlɔ, ka ta se sura tan ni kelen ma wo ye dunuɲa dan ɲa le ri. Alla ka dunuɲa dan. Adama ni Hawa wo kera a la dalifen na ban de ri. A ka ii dan ka ii jamari waati taminnin kɔrɔ ii ka Alla la tɔn tɲan. Ka damira wo waati ma, adamadenilu ka tɔɔya damira. Kebi wo waati adamaden na ko bɛɛ kera a juuman de. Adamadenilu la kojuu danna taminda, ii ka hake sɔrɔn Alla la. Alla ka a lateɛ ko a ri dunuɲa tɲan sancɪ ba la. Miriya wo bɔni Alla seniman de rɔ. Julumun gboyani Alla ye ka a dan natamin. Kɔni Alla la kininkin kosɔn a ma sɔn adamaden bɛɛ halaki la. Wo rɔ, a ka Nabi Nuhan a ni sobo su bɛɛ ladon kulunba kɔndɔ ka ii kisi halaki ma.

Ka bɔ suran tan ni fila ma ka se suran muwan ni loolu ma, tariku le ri men farani Nabi Ibrahima la. Alla ka Nabi Ibrahima suwandi ka a ke mɔɔ ri men di se adamaden bɛɛ madonna. A ka baraka don a la ko rɔ, a ri ke jama siyaman benba ri. A ka lahidi ta a ye. A ka Kanaan jamana lahidi Isirayeli ni a bɔnsɔn le ye. Kɔni lahidi wo ti se mafala fɔ Ibrahima wa dence sɔrɔn waati men na. Ibrahima muso Saran wa yen ko a ti se den sɔrɔnna tuma men na, a ka a la jɔnmuso Hajara di a la cɛɛ ma. Wo ka Isumayila sɔrɔn Ibrahima ye. Kɔni Alla ma sɔn Isumayila ye ke a cetala ri. A ka Isiyaka di Ibrahima ni Saran ma a la mɔɔbaya waati le rɔ. A ka lahidi kelen wo ta Isiyaka ye, a ka men ta Ibrahima ye.

Ka bɔ suran muwan ni wɔrɔn ka se suran bisawa ni wɔrɔn, wo ye tariku le ri men farani Nabi Isiyaka ni Nabi Yakuba la. Rebeka ka filani sɔrɔn Isiyaka ye. Alla sɔnda Yakuba, men sɔrɔnda to la, wo ri a kɔrɔcɛ Esawu ceta a bolo. Esawu ka wo lɔn men ke, a lɔɔ tɛɛ ye a la ka a dɔɔcɛ Yakuba faa. Wo fanan ka a bori a kɔrɔ ka wa a barince wara, a na kɔrɔcɛ kɔnin. A tora ye, a ka Leya ni Rasayeli furu. Ii ka dence mɔɔ tan ni fila sɔrɔn a ye. Dence mɔɔ tan ni fila woilu kera kebila tan ni fila le benba ri men bɔni Isirayelika rɔ.

Ka bɔ suran bisawa a ni wɔrɔɔfila ma ka se suran biloolu ma, wo ye Nabi Yusufu la tariku le ri. Yakuba dence Yusufu tɛɛ ma di a kɔrɔcɛilu ye. Ka ben Alla la kibaro men la Yusufu ɲa ma a tɛɛ ye ke kɔrɔ ii la mansa ri. Wo bolo ma ii ka a majiira janya rɔ Misirrankailu ma. Kɔni Alla sɔnda Yusufu la ko ma ko a ye ke Misiran ɲemɔɔba ri. Alla ka a yiraka a ye ko a ri dunuɲa bɛɛ kisi kɔnkɔba ma, kɔnkɔ men dontɔ. San wɔrɔnwula tamin kɔrɔ, kɔnkɔba ri dunuɲa bɛɛ mira. Kɔnkɔ ti don na Misiran kelen pe le rɔ, ka a ben Yusufu la ko ma. Ni Yakuba ka a denceilu lawa Misiran balo ɲinin diya, woilu ri Yusufu yen jamana wo kondɔ. Yusufu ka a la mɔɔilu lana Misiran ka ii kisi kɔnkɔba ma.

An di hankili sɔrɔn kitabu jin ma. Alla ye a jɛɛ yirakala tariku jin de rɔ. Alla la fanka ka bon fen bɛɛ ri. A ye a fɛ adamadenilu ye telenbaya ke. Julumun bɔyani Alla ye ka a dan natamin. Alla ye julumun tiilu kiti la ii la julumun de la. Kɔni a ti sɔn ka adamadenilu halaki. Adamaden duman a ye. A ye a fɛ ka ii demem ka ii tubi ka ii kisi, ka a ben a la kaninteya ma. Sila jin yirakani Alla la kitabu fɔlɔ le rɔ.

Alla ye an demen an ye wo beɛ lon. An di se kela a duɲɔɔ beɛ ri ja men ma. Allama wo kera. Amina.

Alla ka dunuɲa dan ja men ma

- 1 Fɔɓfɔɓ, Alla ka sankolo dan ka duukolo dan,
- 2 kɔni duu rabenni tere te waati wo rɔ. Fen fen tere sa a kan. Ji dunba le tere a yɔrɔ beɛ rɔ, a ni dibi. Alla la Nii tere ye taa ni se kela ji kunna san ma.
- 3 Alla ka a fɔ ko: «Kene ye bɔ!» Kene bɔra.
- 4 Alla ka a yen ko kene ka ji. A ka kene ni dibi fara i jɔɔn na.
- 5 A ka kene tɔɔ la ko tele, ka dibi tɔɔ la ko su. Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon fɔɓ ri.
- 6 Alla kumara ikɔ ko: «Dan ye ke jiilu tema, ka ii fara i jɔɔn na.»
- 7 Wo kera. Ji men tere san ma, a ni men tere duu ma, a ka woilu fara i jɔɔn na, ka keneɓe ladan ii tema. Alla ka a fɔ ja men ma, a kera ten.
- 8 A ka keneɓe tɔɔ la ko san. Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon filana ri.
- 9 Alla kumara ikɔ ko: «Ji men ye san kɔrɔ, wo beɛ ye ladeɲ yɔrɔ kelen dɔ, kosa gbelemala ye bɔ gbe ma.» A ka a fɔ ja men ma, a kera wo ja ma.
- 10 A ka gbelemala wo tɔɔ la ko duu, ka ji ladennin tɔɔ la ko kɔɔji. Alla ka a yen ko wo ka ji.
- 11 Nba, a ka a fɔ ko: «Binilu ni sumanilu ye feren duu kan ka ii kiseilu labɔ ka ke si ri. Jiri denta su beɛ fanan ye bɔ, men ye kise ni kolo kela ii den dɔ.» Alla ka a fɔ ja men ma, a kera wo ja.
- 12 Duu ka bin su beɛ labɔ, men ye kise kela. Jiri denta su beɛ fanan bɔra, men ye kise ni kolo kela ii den dɔ. Alla ka a yen ko wo ka ji.
- 13 Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon sawana ri.
- 14 Alla kumara ikɔ ko: «Kenebɔlan ye bɔ san dɔ, ka tele ni su fara i jɔɔn na. Woilu ye sali lonilu yiraka, a ni lon damira ni san damira.
- 15 Woilu ye ke san dɔ, ka kene labɔ duu kan.» Alla ka a fɔ ja men ma, a kera ten.
- 16 Alla ka kenebɔlan belebele fila raben, tele ni karo. Woilu rɔ bonba ba, tele kɔnin, Alla ka wo lasii lon kun na. Men dɔɔman, karo kɔnin, a ka wo lasii su kun na. A ka loloilu fanan dan.
- 17 A ka kenebɔlan woilu ke san dɔ, kosa ii ri kene labɔ duu kan.
- 18 A ka ii lasii tele ni su kun na, ka kene ni dibi fara i jɔɔn na. Alla ka a yen ko wo ka ji.
- 19 Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon naaninna ri.
- 20 Alla kumara ikɔ ko: «Niimafen ye ke ji rɔ ka siyaya kosebe. Kɔnɔilu ye ii gban san ni duu te.»
- 21 A ka ji rɔ niimafen masilani belebelebailu dan, a ni ji rɔ niimafen tɔ beɛ. Fen woilu beɛ kera ji rɔ ka siyaya, a beɛ ni a su. A ka kɔnɔ su beɛ fanan dan. Alla ka a yen ko wo ka ji.
- 22 A kumara ka baraka don ii rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye jiri ka siyaya kɔɔji fan beɛ rɔ.» A ka a fɔ kɔnɔilu ye ko: «Ai ye jiri ka siyaya duukolo kan.»
- 23 Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon looluna ri.
- 24 Alla kumara ikɔ ko: «Niimafen su beɛ ye ke duu kan, so kɔndɔ kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, ni niimafen mesen men ye taamala duu ma, a beɛ ni a su!» A ka a fɔ ja men ma, a kera ten.
- 25 Waarɔ sobo ni so kɔndɔ kolofen ni niimafen mesen men ye taamala duu ma, a ka woilu su beɛ dan. Alla ka a yen ko wo ka ji.

²⁶ Wo kɔ, Alla ka a fɔ ko: «An di adamaden dan ka a ke an munuɲa ri, ka a su sudunya an ɲɔɔn na. Ii ri ii sii duu beɛ kun na, ka ii sii jeɛ kun na, a ni kɔɔnilu ni kolofenilu ni niimafen meɛɛn men ye taamala duu ma.»

²⁷ Nba, Alla ka adamaden dan ka a ke a jeɛ munuɲa le ri. Wo rɔ, a ka ceɛ dan, ka muso fanan dan. A ka adamaden dan ten de.

²⁸ Alla kumara ka baraka don ii rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye jiri ka jɛnsɛn duu fan beɛ rɔ, ka ai la fanka sii duu kan. Ai ye ai sii jeɛ ni kɔɔnilu ni niimafen tɔilu beɛ kun na.»

²⁹ A ka a fɔ ii ye ko: «Duu suman su su, n da wo beɛ di ai ma. Ka a la wo kan, jiri denta fen fen ye duu kan, n da wo fanan beɛ di ai ma, men ye kise ni kolo kɛla ii denilu rɔ. Wo beɛ ri ke ai balo ri.

³⁰ So kɔndɔ kolofenilu ni waa rɔ soboilu ni kɔɔnilu ni niimafen meɛɛn men ye taamala duu ma, niimafen beɛ kɔnin, n da bin ni fira beɛ di woilu ma ka ke ii balo ri.» Nba, a ka a fɔ ɲa men ma, a kɛra ten.

³¹ Alla ka dalifen men dan, a ka a yen ko wo ka ɲi baɛ. Nba, su kora ka kɛnɛ bɔ. Wo kɛra lon wɔɔrɔna ri.

2

¹ Nba, sankolo ni duukolo ni ii kɔndɔfen beɛ danda ɲa men ma, wo le wo ri.

² Tele wɔrɔnwulana sera ka a tɛren Alla ra ban baarala. A ka a la baara beɛ ban tele wɔɔrɔ wo le kɔrɔ. Tele wɔrɔnwulana lon, a ka ɲɔɲɔ wo lon.

³ Alla ka tele wɔrɔnwulana bonya ka a bɔ lon tɔilu ma, ka a masɔrɔn a ma baara si ke wo lon.

Alla ka ceɛ dan ɲa men ma

⁴ Nba, Alla ka sankolo ni duukolo dan ɲa men ma, wo le ye ɲin di. Allabatata Alla ka sankolo ni duukolo dan tuma men na,

⁵ bin ni jiri tun tɛ duukolo kan fɔlɔ, baa Allabatata Alla tun ma sancɪ lana duu kan fɔlɔ. Mɔɔ si tun tɛ ye fɔlɔ ka duu sɛnɛ fanan.

⁶ Tenke le tɛrɛ bɔla duu kɔrɔ ka duu yɔrɔ beɛ sɔ.

⁷ Allabatata Alla ka duu buuri ta ka adamaden dabɛn wo la. A ka ɲɛnemaya fɔɲɔ fɛ adamaden nunwo rɔ. Wo rɔ, adamaden wo kɛra nima ri.

Edeni jamana nakɔ ɲuma

⁸ Nba, Allabatata Alla ka nakɔ labɔ Edeni jamana rɔ, men ye telebɔ fan fɛ. A tun ka adamaden men dan, a ka wo bila nakɔ wo kɔndɔ.

⁹ Allabatata Alla ka jiri su beɛ laferɛn yɔrɔ wo rɔ, jiri menilu ka ɲi kɔsebe. Ii den duman. A ka jiri su fila gbɛrɛ laferɛn nakɔ tɛma. Kelen tɛrɛ ɲɛnemaya jiri ri. A tɔ kelen tɛrɛ mɔɔ lalɔnnɪɲala koɲuma ni kojuu faranfaasi la.

¹⁰ Ba do tɛrɛ bɔni Edeni jamana rɔ ka latamin nakɔ wo rɔ, men ye a yɔrɔ beɛ sɔla ji la. A bɔ men kɛni nakɔ wo rɔ, a farara ka ke ba bolo naanin di.

¹¹ Ba fɔlɔ tɔɔ ko Pison. Wo ye woyenna ka Habila jamana laminin. Sanin ye bɔla jamana wo rɔ.

¹² Sanin wo ye sanin jeɛwolo le ri. Jiri kasila latikɔlɔnnaman fanan ye ye. Kabakurun do fanan ye bɔla ye, men tɔɔ ko onikisi.

¹³ Ba filana tɔɔ ko Kiyɔn. Wo le ye woyenna ka Kusi bɔnsɔn na jamana beɛ laminin.

¹⁴ Ba sawana tɔɔ ko Tikire. Wo le ye woyenna ka wa Asuri so telebɔ fan fɛ. Ba naaninna tɔɔ ko Efirati.

¹⁵ Nba, Allabatata Alla ka adamaden bila Edeni nakɔ ɲuma rɔ, ko a ye a sɛnɛ ka a janto a rɔ.

¹⁶ Allabatalla Alla ka a fɔ a yɛ ko: «Jiriden dɔɔnta fen fen ye yan, i ye wo bɛɛ dɔɔn.

¹⁷ Kɔni, jiri mɛn ye mɔɔ lalɔnnɪɲala koɲuma ni kojuu faranfaasi la, i kana wo den dɔɔn de! Ni i ka a dɔɔn lon mɛn na, i ri faa.»

Allabatalla Alla ka muso dan ɲa mɛn ma

¹⁸ Wo kɔ, Allabatalla Alla ka a fɔ ko: «Ka cɛɛ to a kelen na, wo ma ɲi. N di a dɛmɛnba rabɛn, mɛn di bɛn a ma.»

¹⁹ Wo rɔ, Allabatalla Alla ka sobo su bɛɛ ni kɔnɔ su bɛɛ dan duu buuri la, ka ii bɛɛ lana cɛɛ ma, kosa a ri ii kelen kelenna bɛɛ tɔɔ la. A ka tɔɔ mɛnilu fɔ, woilu kɛra ii tɔɔilu ri.

²⁰ Cɛɛ ka tɔɔ la so kɔndɔ kolofen ni kɔnɔilu, ni waa rɔ soboilu bɛɛ la. Kɔni a dɛmɛnba ma sɔrɔn woilu rɔ, mɛn bɛnni a ma kɔnin.

²¹ Wo rɔ Allabatalla Alla ka sunoo ba don cɛɛ ɲa rɔ. A sunoora. Ka a to sunoo rɔ, Allabatalla Alla ka barasa kolo kelen ta cɛɛ fari rɔ, ka sobo bila wo nɔ rɔ ka a da tuun wo la.

²² Allabatalla Alla ka barasa kolo wo ta ka muso rabɛn, ka na muso di cɛɛ ma.

²³ Cɛɛ ka a fɔ ko: «A koloilu bɔni n koloilu le rɔ. A fari bɔni n fari le rɔ. N di a tɔɔ la ko muso, ka a masɔrɔn a bɔni cɛɛ le rɔ.»

²⁴ Wo le kosɔn, cɛɛ ri a mataa a fa ni a na la, ka to a muso fɛ. A fila ri kɛ mɔɔ kelen di.

²⁵ Nba, wo tuma cɛɛ ni a muso fila bɛɛ fari makolon de tɛrɛ, kɔni fari makolontɔya maloya tun tɛ ii la.

3

Cɛɛ ni muso ka Alla la tɔn tɪɲan

¹ Nba, Allabatalla Alla ka waa rɔ sobo mɛnilu dan, duuma sa le kewuyani tɛrɛ wo tɔ bɛɛ ko. Lon do rɔ, sa ka a fɔ muso yɛ ko: «Tɪɲa wa, Alla ka a fɔ ko: «Ai kana nakɔ ɲuma jiriden si dɔɔn?»»

² Muso ka a jabi: «A sɔnni an ye nakɔ ɲuma jiriden dɔɔn.

³ Kɔni jiri mɛn ye nakɔ ɲuma tɛma, Alla ka a fɔ an yɛ ko: «Ai kana wo le den dɔɔn. Ai kana ai maa a la. Ni ai ka ai maa a la, ai ri faa.»»

⁴ Sa ka a fɔ muso yɛ ko: «Tɪɲa tɛ wo rɔ. Ai tɛ faa fɛwu!

⁵ Alla ka a lɔn ko ai wa jiriden wo dɔɔn lon mɛn na, ai ri kɛ hankilimailu ri. Ai ri kɛ ikomin Alla, ka koɲuma ni kojuu faranfaasi lɔn.»

⁶ Muso ka a yen ko jiriden wo ka ɲi, a duman kosɛbɛ. A ka a yen fanan ko jiriden wo ri mɔɔ kɛ hankilima ri. Wo rɔ, muso ka do kadɪ ka a dɔɔn, ka do di a cɛɛ ma, mɛn lɔni tɛrɛ a tɔrɔfɛ. Wo ka a ta ka a dɔɔn.

⁷ Ii banni a dɔɔnna, ii ka hankili sɔrɔn ka ii jɛrɛ yen ɲa gbɛrɛ ma. Ii ka a yen ko ii fari makolon de. Ii ka toro firailu kara i ɲɔɔn na ka ii kɛ feriyabɔ ri ka ii jɛrɛ sutura.

⁸ Nba, wura fɛ, Allabatalla Alla tɛrɛ ye a mataamala nakɔ ɲuma rɔ, fɔɲɔ tɛɛra dooni dooni waati mɛn na. Cɛɛ ni a muso ka a natɔla kan mɛn ka ibori a kɔrɔ ka wa ii dokon Alla ma jiriilu tɛma.

⁹ Allabatalla Alla ka a kan nabɔ cɛɛ ma ko: «I ye mi?»

¹⁰ Cɛɛ ka a jabi: «N ka i natɔla kan mɛn nakɔ ɲuma rɔ tuma mɛn na, n silanda, baa n fari makolon de. Wo le kosɔn, n ka n dokon.»

¹¹ Allabatalla Alla ka a fɔ ko: «Yɔn de ka a fɔ i yɛ ko i fari makolon de? N ka tɔn sii jiri mɛn na, i ra wo le den dɔɔn wa?»

¹² Cɛɛ ka a fɔ ko: «I ka muso mɛn di n ma, wo le ka jiriden wo di n ma. N ka a dɔɔn.»

¹³ Allabatala Alla ka a fɔ muso yɛ ko: «I ka nfen kɛ jin di?» Muso ka a fɔ ko: «Sa le ka n manɛɛn ka n lɔɔ a dɔɔnna.»

Allabatala Alla ka bɔnɔ la mɔɔilu kan

¹⁴ Allabatala Alla ka a fɔ sa yɛ ko: «I ra wo kɛ. Wo le kosɔn, n di tɔɔya la i kan ka tamin kolofen ni waa rɔ sobo bɛɛ kan. Sisen i ri i sɔmɔn i kɔnɔ kan, ka buuri dɔɔn i la dunɔparatɛɛ bɛɛ rɔ.»

¹⁵ N di juuya ladon i ni muso tɛ, ka a ladon i bɔnsɔn ni a bɔnsɔn tɛ. A ri i kun gbasi. I fanan di a sen tintiri cin.»

¹⁶ Allabatala Alla ka a fɔ muso yɛ ko: «N di do la i la tin tɔɔya kan. I ri i la kɔnɔmaya bɛɛ kɛ dun ba rɔ. A lɔɔ ri kɛ i la, ka sii i cɛɛ kun na, kɔni i ri to a fanka kɔrɔ.»

¹⁷ Allabatala Alla ka a fɔ Adama yɛ ko: «I ra i muso kan lamɛn ka jiriden dɔɔn, n ka tɔn sii mɛn na ko i kana a dɔɔn. Wo rɔ, n di duu tijan ile kosɔn. Duu tɛ sɔn ka i balo di i ma fo i wa baara siyaman kɛ. A ri kɛ wo ja i la dunɔparatɛɛ bɛɛ rɔ.»

¹⁸ Tiriwɔnin ni bin juu ri fɛrɛn duukolo kan kɔni i balo ri kɛ sɛnɛsumanilu ri.

¹⁹ I tɛ balo sɔrɔn ni i ma wasi. A ri kɛ wo ja haan i wa i kɔsɛ duu rɔ, i dannu duu mɛn dɔ kɔnin. I kɔsɛtɔ buuri wo le rɔ, baa i bɔni buuri le rɔ.»

²⁰ Nba, Adama ka a muso tɔɔ la ko Hawa, baa ale le kɛra mɔɔ bɛɛ na ri.

²¹ Allabatala Alla ka gbolo faanin doilu ladan ka woilu kɛ durukibailu ri ka ii bila Adama ni a muso kan na.

²² Allabatala Alla ka a fɔ ko: «Awa, cɛɛ ra kɛ ikomin ande do, ka kɔɔɔma ni kojuu lon. A kana a bolo rasɔmɔn ma jɛnemaya jiri ma ka a den kadi ka a dɔɔn. Ni a ka a dɔɔn a ri to jɛnemaya rɔ habadan.»

²³ Wo rɔ, Allabatala Alla ka ii labɔ Edɛni nakɔ juma rɔ, ko ii ye wa duu sɛnɛ, Alla ka ii dan duu mɛn dɔ.

²⁴ Nba, Allabatala Alla ka Adama ni Hawa gbɛn ja wo le ma. A ka mɛlɛkailu labɔ nakɔ juma donda la telebɔ fan fɛ. A ka fanmuru fanan bila ye, ta ye mɛnɛnna mɛn na. Fanmuru tama wo ye mininmininna tuma bɛɛ. A ka woilu bila le ye, kosa mɔɔ si kana tamin ka wa jɛnemaya jiri ma.

4

Kabila ni Abila

¹ Nba, nbenba Adama ni a muso nma Hawa dɛnda. Nma Hawa ka kɔnɔ ta ka Kabila sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Allabatala da n dɛmɛn ka dɛncɛ sɔrɔn.»

² Wo kɔ, a ka kɔnɔ ta ikɔ tuun ka Kabila dɔɔcɛ Abila sɔrɔn. Abila kɛra kolofɛngbɛngbɛnna ri. Kabila kɛra sɛnɛkɛla ri.

³ Lon do rɔ, Kabila ka a la sɛnɛsuman doilu ta ka na a la sɔ ka na woilu di Allabatala ma.

⁴ Abila fanan ka a la saa doilu di Allabatala ma. Saa woilu tɛrɛ ii na den fɔlɔ le ri. Abila ka ii kannatɛɛ ka Allabatala sɔ ii ken dɔ. Abila ni a la saraka diyara Allabatala yɛ.

⁵ Kɔni Kabila ni a la saraka ma diya Allabatala yɛ. Kabila mɔnɛra wo rɔ kojuyaya, ka a ja wulen kɔsɛbɛ!

⁶ Allabatala ka a fɔ Kabila yɛ ko: «Nfenna i ye mɔnɛla fɔɔ ka i ja wulen ten?

⁷ Ni i ka kɔɔɔma kɛ, n di n ban i rɔ wa? Ni i ma kɔɔɔma kɛ, kojuu a ri kɛ ikomin wara, mɛn ye i makɔnɔla i la bon da la. A lɔɔ ri kɛ a la, ka sii i kun na, kɔni i kana sɔn a rɔ le, fo i ye se a la le.»

⁸ Nba, Kabila ka a fɔ a dɔɔcɛ Abila yɛ ko: «An ye wa waa rɔ.» Ii sera ye tuma mɛn na Kabila bera a dɔɔcɛ kan ka a faa.

⁹ Allabatala ka a fɔ Kabila yɛ ko: «I dɔɔcɛ Abila ye mi?» Kabila ka a fɔ ko: «N ma a diya lɔn. Nde le a kɔnɔgbɛnba ri wa?»

¹⁰ Allabatala ka a fɔ ko: «I ka nfen kɛ jɪn? I dɔɔcɛ jeli bɔtɔla kule kan bɔra duu ma ka se n ma yan, ko ka a ta sara i la.

¹¹ Sisen, n di tɔɔya la i kan. I wa fen fen sɛnɛ, a tɛ sɔn butun, baa i ra i dɔɔcɛ jeli le bɔ ka kɛ duu wo kan.

¹² I wa duu sɛnɛ, i tɛ suman foyi sɔrɔn a rɔ. I ri kɛ mɔɔ ri, sii yɔrɔ kelen tɛ mɛn bolo.»

¹³ Kabila ka a fɔ Allabatala yɛ ko: «I ra n jahadi mɛn la n kan, wo ka bon ka tamin. N ti se wo kɔrɔ.

¹⁴ A ragbɛ! I ra n gbɛn ka bɔ duu kan bi. Fo n ye wa n dokon ka n bɔ i jɔkɔrɔ, ka kɛ mɔɔ ri, sii yɔrɔ kelen tɛ mɛn bolo. Mɛn wa n sɔrɔn wo ri n faa.»

¹⁵ Allabatala ka a fɔ Kabila yɛ ko: «Ni mɔɔ mɔɔ ka Kabila faa, n di i jeli sara wo la sɪɲa wɔrɔnwula.» Allabatala ka a tɔɔmasere la Kabila kan, sa mɔɔ mɛn wa a yen, wo kana a faa.

¹⁶ Wo rɔ, Kabila bɔra Allabatala jɔkɔrɔ ka wa i sii Nodi jamana rɔ, mɛn ye Eɗɛni jamana telebɔ fan fɛ.

Kabila bɔnsɔn

¹⁷ Nba, Kabila ni a muso dɛnda. A muso ka kɔnɔ ta ka dɛncɛ sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Hanɔki. Wo sɔrɔn kɔ, Kabila ka so do sii ka wo tɔɔ la a dɛncɛ Hanɔki la.

¹⁸ Hanɔki ka Iradi sɔrɔn. Iradi ka Metujayeli sɔrɔn. Metujayeli ka Metusayeli sɔrɔn. Metusayeli ka Lamɛki sɔrɔn.

¹⁹ Lamɛki ka muso fila ta. Kelen tɔɔ ko Ada. A tɔ kelen tɔɔ ko Tisila.

²⁰ Ada ka dɛncɛ sɔrɔn ka wo tɔɔ la ko Jabali. Mɔɔ mɛnilu ye ii siila faaninbonilu la ka ii la kolofenilu kɔnɔgbɛn, Jabali kɛra wo bɛɛ benba ri.

²¹ Jabali dɔɔcɛ le Jubali ri. Wo le kɛra korafɔla ni fulefɔla bɛɛ benba ri.

²² Tisila fanan ka dɛncɛ sɔrɔn ka wo tɔɔ la ko Tubali Kabila. Wo kɛra numun di. A tɛrɛ ye sula ni nɛɛfin nadanna. Tubali Kabila dɔɔmuso tɔɔ ko Nama.

²³ Lon do rɔ, Lamɛki ka a fɔ a musoilu yɛ ko:

«Ada ni Tisila, ai ye n kan namɛn.

Ai, Lamɛki musoilu, ai ye ai tolo malɔ n na kuma la.

Cɛɛ mɛn ka n madimin, n da wo faa.

Kanberɛn mɛn sera n ma, n da wo faa.

²⁴ A fɔra ko ni mɔɔ mɛn ka Kabila faa, a julu ri sara wo tii la sɪɲa wɔrɔnwula.

Kɔni Lamɛki la julu ri sara fɔɔ sɪɲa biwɔrɔnwula ni sɪɲa wɔrɔnwula.»

Seti ni Enosi

²⁵ Nba, Adama ni a muso dɛnda. A muso ka kɔnɔ ta ka dɛncɛ sɔrɔn ikɔ tuun. A ka wo tɔɔ la ko Seti, baa a ka a fɔ ko: «Alla ra dɛncɛ gbɛrɛ di n ma Abila nɔ rɔ, Kabila ka mɛn faa kɔnin.»

²⁶ Nba, Seti fanan ka dɛncɛ sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Enosi. Mɔɔilu ka Allabatala tara damira Enosi tele le rɔ, ko a ye ii dɛmɛn.

5

Adama bɔnsɔn

¹ Adama bɔnsɔn tɔɔ le sebɛni jɪn di.

Alla ka mɔɔ dan lon mɛn na, a ka a dan ka a kɛ a jɛrɛ munuɲa le ri.

² A ka ii dan ka ii kɛ cɛɛ ni muso ri. A banni ii danna, a kumara ka baraka don ii rɔ ka ii tɔɔ la ko mɔɔ.

³ Adama sərən ka san keme ni san bisawa bə tuma men na, a ka dence sərən, men kera a la munuḡa ri. Adama ni a dence tere su kelen de ri. A ka a tə la ko Seti.

⁴ Seti sərən kərə, Adama ka san keme seyin de ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

⁵ A si san be ladennin kera san keme kəndə ni san bisawa le ri. Wo dafanin, a sara.

⁶ Seti si ka san keme ni san loolu bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Enosi.

⁷ Enosi sərən kərə, Seti ka san keme seyin ni san wərənwula le ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

⁸ Seti si san be ladennin kera san keme kəndə ni san tan ni fila le ri. Wo dafanin, a sara.

⁹ Enosi si ka san bikəndə bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Kenan.

¹⁰ Kenan sərən kərə, Enosi ka san keme seyin ni san tan ni loolu le ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

¹¹ Enosi si san be ladennin kera san keme kəndə ni san loolu le ri. Wo dafanin, a sara.

¹² Kenan si ka san biwərənwula bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Mahalaleli.

¹³ Mahalaleli sərən kərə, Kenan ka san keme seyin ni san binaanin de ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

¹⁴ Kenan si san be ladennin kera san keme kəndə ni san tan de ri. Wo dafanin, a sara.

¹⁵ Mahalaleli si ka san biwərə bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Jeredi.

¹⁶ Jeredi sərən kərə, Mahalaleli ka san keme seyin ni san bisawa le ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

¹⁷ Mahalaleli si san be ladennin kera san keme seyin ni san bikəndə ni san loolu le ri. Wo dafanin, a sara.

¹⁸ Jeredi si ka san keme ni san biwərə ni san fila bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Hanəki.

¹⁹ Hanəki sərən kərə, Jeredi ka san keme seyin de ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

²⁰ Jeredi si san be ladennin kera san keme kəndə ni san biwərə ni san fila le ri. Wo dafanin, a sara.

²¹ Hanəki si ka san biwərə ni san loolu bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Metusalemu.

²² Metusalemu sərən kərə, Hanəki ka san keme sawa le ke Alla la den də, ka dence ni denmusoilu sərən.

²³ Hanəki si san be ladennin kera san keme sawa ni san biwərə ni san loolu le ri.

²⁴ Hanəki mēnda Alla la den də. A tunura ka a masərən Alla ka a ta ka wa a ri.

²⁵ Metusalemu si ka san keme ni san biseyin ni san wərənwula bə tuma men na, a ka dence sərən. A ka wo tə la ko Lameki.

²⁶ Lameki sərən kərə, Metusalemu ka san keme wərənwula ni san biseyin ni san fila le ke, ka dence ni denmusoilu sərən.

²⁷ Metusalemu si be ladennin kera san keme kəndə ni san biwərə ni san kəndə le ri. Wo dafanin, a sara.

²⁸ Lameki si ka san keme ni san biseyin ni san fila bə tuma men na, a ka dence sərən.

²⁹ A ka wo tɔɔ la ko Nuhan. A ka a fɔ ko: «Allabatala ka duu tɔɔn ka an bila baara gbelen dɔ. Kɔni cee jin de ketɔ an masabarila baara gbelen jusukasi kosɔn.»

³⁰ Nuhan sɔrɔn kɔrɔ, Lameki ka san kemɛ loolu ni san bikɔnɔndɔ ni san loolu le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

³¹ Lameki si bɛɛ ladennin kɛra san kemɛ wɔrɔnwula ni san biwɔrɔnwula ni san wɔrɔnwula le ri. Wo dafanin, a sara.

³² Nuhan ka san kemɛ loolu sɔrɔn tuma mɛn na, a ka Semu ni Hamu ni Jafeti sɔrɔn.

6

Alla ka adamadenilu halaki ii la kojuu kosɔn

¹ Nba, mɔɔilu tɛrɛ ye siyaya la duukolo kan tuma mɛn na, ii ka denmusoilu sɔrɔn.

² Wo kɛni, Alla denceilu ka ii ja lɔ denmuso woilu rɔ ka a yen ko woilu kenɔi kosɛɛ. Mɛnilu diyara ii ye, ii ka woilu ta ka ii kɛ ii musoilu ri.

³ Wo le rɔ, Allabatala ka a fɔ ko: «N ka n na nii don mɔɔilu rɔ, kɔni n tɛ sɔn a ye mɛn ii rɔ fɔɔ habadan, baa ii tɛ foyi ri fo faribanku, fen banta kɔnin. Ii si san bɛɛ ladennin tɛ tamin san kemɛ ni san muwan kan.»

⁴ Alla denceilu sera mɔɔilu denmusoilu ma tuma mɛn na, woilu ka kɔnɔ ta ka deni sɔrɔn. Den woilu kɛra mɔɔilu jan belebele ri, mɛnilu tɔɔ ko Nefilimu. Kɛbi waati taminni, woilu kɛra cee fadiyanin di. Ii tɔɔilu bɔra kosɛɛ.

⁵ Allabatala ka a yen ko adamadenilu kɔnɔrɔjuuya ra wara dunuɔa rɔ. A ka a yen ko fen si tɔ adamadenilu jusu rɔ fɔɔ miriyajuu tuma bɛɛ.

⁶ Allabatala nimisara adamadenilu dan ko rɔ duukolo kan. A sɛwani tun tɛ.

⁷ A ka a fɔ ko: «N da mɔɔ mɛnilu dan, n di woilu halaki ka ii bɔ duukolo kan. Adamadenilu wo, kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, kɔnɔilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnilu ye taamala duu ma, n di wo bɛɛ halaki ka a masɔrɔn n da nimisa ii dan ko rɔ.»

⁸ Kɔni Nuhan diyara Allabatala ye.

⁹ Nuhan bɔnsɔn de jin di. Nuhan de tɛrɛ mɔɔ telenni ri. A kelen de ma kojuu kɛ a la waati rɔ. A mɛnda Alla la den dɔ.

¹⁰ A ka dence sawa sɔrɔn, Semu ni Hamu ni Jafeti.

¹¹ Wo tuma, juuya warani fan bɛɛ Alla jakɔrɔ duukolo kan. Mɔɔilu karagbɛɛman tɛrɛ i jɔɔn na fan bɛɛ rɔ.

¹² Alla ka a yen ko duukolo ra tɔɔn juuya la. Mɔɔ bɛɛ kɛwali ra juuya fɔɔ ka a dan natamin.

¹³ Wo rɔ, Alla ka a fɔ Nuhan ye ko: «N da a lateɛ ko mɔɔilu bɛɛ ri halaki n bolo, baa karagbɛɛya ra jɛnsɛn ii bolo fɔɔ ka duukolo fa. N ketɔ ii bɛɛ ni duukolo halakila i jɔɔn fɛ le.

¹⁴ Wa jiri juma jinin ka kulunba rabɛn i jɛrɛ ye. I ye a kɔndɔ ratala ka a kɛ bonkɔndɔilu ri, ka ban ka a kɔndɔla ni a kɔkanna bɛɛ mamun tulubɔ fasani la.

¹⁵ I ye a rabɛnna ja mɛn ma, wo le ye jin di. I ye a janya kɛ nunkan ja kemɛ sawa ri, ka a kɔndɔ kɛ nunkan ja biloolu ri, ka a lɔ kɛ nunkan ja bisawa ri.

¹⁶ I ye fɔɔ don yɔrɔ bɔ a san fɛ, ka wo lɔ kɛ nunkan ja kelen di. I ye donda bɔ kulunba fan kelen fɛ, ka kulunba kɛ ikomin sankaso, ka a kɛ duuma bon ni tɛma bon ni san ma bon di.

¹⁷ N jɛrɛ ketɔ ji dunba lanala duu kan. Fen fen ye a niilakili san kɔrɔ, wo bɛɛ ri halaki. Fen bɛɛ ri faa duu kan.

¹⁸ Kɔni n di teriya ta i yɛ ka i kisi. I ri don kulunba kɔndɔ, i ni i dencɛilu, a ni i muso ni i dencɛilu musoilu.

¹⁹ I ye niimafen su bɛɛ fila fila ladon i fɛ kulunba kɔndɔ, cɛman ni musoman, sa woilu ri to niimaya rɔ.

²⁰ Kɔnɔilu wo, kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnilu ye taamala duu ma, a su bɛɛ fila fila ri na i ma sa ii ri to niimaya rɔ.

²¹ I ye dɔnninfen su bɛɛ do ta ka a lamara i fɛ kulunba kɔndɔ. Wo ri kɛ balo ri ile ni woilu yɛ.»

²² Nba, Alla ka Nuhan jamari ko ko la, Nuhan ka wo bɛɛ kɛ ikomin a fɔra a yɛ ja mɛn ma.

7

Nuhan donda kulunba kɔndɔ

¹ Nba, Allabatala ka a fɔ Nuhan yɛ ko: «I ye don kulunba kɔndɔ, i ni i la denbaya. N da a yen ko i kelen pe le telenni n jakɔrɔ adamaden bɛɛ tɛma.

² I ye sobo sɛniman su bɛɛ ta i fɛ, a cɛman wɔrɔnwula ni a musoman wɔrɔnwula. Sobo mɛn sɛniman tɛ, i ye wo su bɛɛ fanan ta, cɛman kelen ni musoman kelen.

³ I ye kɔnɔ su bɛɛ fanan ta, cɛman wɔrɔnwula ni musoman wɔrɔnwula, sa ii siya kana tunu duukolo kan.

⁴ A ra to tele wɔrɔnwula ma. Wo wa dafa, n di sancɛ lana duukolo kan. Sancɛ wo ri tele binaanin ni su binaanin kɛ nali la. Wo ri kɛ sababu ri. Fen mɛnilu danni n bolo, wo bɛɛ ri halaki ka bɔ duu kan.»

⁵ Allabatala ka Nuhan jamari ko ko la, a ka wo bɛɛ kɛ.

⁶ Nba, ka a tɛren Nuhan sɔrɔn da san kɛmɛ wɔrɔrɔ bɔ, ji dunba nara duukolo kan.

⁷ Nuhan ni a dencɛilu ni a muso ni a dencɛilu musoilu, ii bɛɛ donda kulunba kɔndɔ kosa ii ri kisi ji dunba ma.

⁸ Wo lon, sobo mɛnilu sɛniman a ni mɛnilu sɛniman tɛ, a ni kɔnɔilu ni niimafen mɛsɛn mɛnilu ye taamala duu ma,

⁹ wo bɛɛ fila fila nara Nuhan ma, a cɛman ni a musoman. Ii bɛɛ donda kulunba kɔndɔ, ikomin Alla ka Nuhan jamari ja mɛn ma.

¹⁰ A tele wɔrɔnwulana, sancɛ nara duukolo kan.

¹¹ Nuhan sɔrɔn san kɛmɛ wɔrɔrɔna, wo karo filana tele tan ni wɔrɔnwulana, ji bondon mɛn ye duu kɔrɔ, wo tera ka ji bɔn duu kan. Sankolo ji bondon fanan da lakara.

¹² Wo rɔ, sancɛ ba nara duu kan. A ka tele binaanin ni su binaanin kɛ, a ma tɛɛ.

¹³ Sancɛ nara lon mɛn, wo lon kelen Nuhan ni a dencɛilu donda kulunba kɔndɔ. A dencɛilu le tɛrɛ Sɛmu ni Hamu ni Jafɛti ri. Nuhan muso donda ii fɛ, a ni a dencɛilu muso sawa.

¹⁴ Niimafen su bɛɛ donda kulunba kɔndɔ ii fɛ. Waarɔ soboilu wo, kolofenilu wo, niimafen mɛsɛn mɛnilu ye taamala duu ma, a ni kɔnɔilu wo, kawa ye fen fen na, woilu su bɛɛ donda.

¹⁵ Nba, fen fen ye a niilakili, wo bɛɛ fila fila donda kulunba kɔndɔ Nuhan fɛ.

¹⁶ Niimafen su bɛɛ donda, cɛman ni musoman, ikomin Alla ka jamarili kɛ ja mɛn ma. Ii bɛɛ donda tuma mɛn na, Allabatala ka kulunba da tuun Nuhan ma.

¹⁷ Nba, sancɛ ka tele binaanin kɛ, a ye nala duukolo kan. Ji siyayara ka kɛ ji dunba ri, ka kulunba kɔrɔta ka bɔ duu ma.

¹⁸ Ji yelɛra ka siyaya kɔsɛbɛ. Kulunba fundu ji kan ka wa.

¹⁹ Ji tora yelela kojuuya fɔɔ ka koyinkε bεε latunun fan bεε san kɔrɔ.

²⁰ Ji yeɛera koyinkε woilu kun na ka se fo nunkan ja tan ni loolu, ka koyinkε latunun fewu!

²¹ Niimafen bεε faara duukolo kan. Kɔnɔilu wo, kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, niimafen mɛsɛnɪlu wo, mɛnɪlu ye taamala duu ma, mɔɔilu wo, ii bεε faara.

²² Fen fen ye duukolo kan, ni a ye a niilakilila, wo bεε faara.

²³ Allabatala ka duukolo niimafen bεε halaki wo ja le ma. Mɔɔilu wo, soboilu wo, kɔnɔilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, ii bεε halakira ka bɔ duukolo kan. A tora Nuhan dɔrɔn de ma, a ni mɛnɪlu tɛrɛ a kun kulunba kɔndɔ.

²⁴ Ji ka tele kɛmɛ ni biloolu kε duukolo kan, a ma majii.

8

Alla ka sancɪ ba lalɔ

¹ Kɔni Alla hankili tora Nuhan dɔ, a ni waa rɔ soboilu ni so kɔndɔ kolofenilu, mɛnɪlu tɛrɛ a kun kulunba kɔndɔ. Wo rɔ, Alla ka fɔjɔ lawuli ka a tɛε duu kan ka ji majii.

² Duukolo ji bondon da tuunda, a ni sankolo ji bondon. Sancɪ tɛεra.

³ Ji tora majiila dooni dooni duukolo kan. Tele kɛmɛ ni tele biloolu taminda tuma mɛn na, ji madooyara.

⁴ A karo wɔrɔnwulana tele tan ni wɔrɔnwulana, kulunba nara i sii Arara jamana koyinkε do kan.

⁵ Ji tora madooyala fɔɔ ka se karo tanna ma. Wo karo tele fɔlɔ, koyinkεilu kunilu bɔra.

⁶ Tele binaanin taminda tuma mɛn na, Nuhan ka fɔjɔ don da laka, a tun ka mɛn bɔ kulunba la.

⁷ A ka jaɲasɪla do bila. Wo bɔra ka taa ni sɛ kε haan ji yara duukolo kan tuma mɛn na.

⁸ Wo kɔ, a ka kanba do bila ka a kɔrɔsi ni ji ra dɔɔya duukolo kan.

⁹ Kanba wo bɔ mɛn kɛni, a ma sii yɔrɔ sɔrɔn. A ka a kɔsɛ ka na Nuhan ma kulunba kɔndɔ, baa ji tɛrɛ ye duukolo yɔrɔ bεε kan fɔlɔ. Nuhan ka a bolo labɔ ka kanba mira ka a ladon a fɛ kulunba kɔndɔ.

¹⁰ Nuhan ka a to tele wɔrɔnwula ye tamin ikɔ tuun, ka ban ka kanba bila ikɔ.

¹¹ Wura fɛ, kanba ka a kɔsɛ Nuhan ma. Olibiye fira kendε ye a da la. Nuhan ka a lɔn wo le rɔ ko ji ra fɔlɔ madɔyala duukolo ka a fɔ kɔsɛbɛ.

¹² A ka a to tele wɔrɔnwula ye tamin ikɔ, ka ban ka kanba bila. Kanba wa mɛn kɛni, a ma a kɔsɛ Nuhan ma wo kɔ.

¹³ Nuhan sɔrɔn san kɛmɛ wɔrɔ ni kelen, wo karo fɔlɔ tele fɔlɔ, ji tun tɛ duukolo kan butun. Nuhan ka kulunba kunnafen waranka ka a yen ko duu ra fɔlɔ jala.

¹⁴ A karo filana tele muwan ni wɔrɔnwulana sera ka a tɛrɛn duu ra ja fewu!

Nuhan bɔra kulunba kɔndɔ

¹⁵ Nba, Alla kumara Nuhan fɛ kɔ:

¹⁶ «I ye bɔ kulunba kɔndɔ sisen, i ni i muso ni i denceilu ni ii musoilu.

¹⁷ I ye niimafen bεε labɔ. Kɔnɔilu wo, waa rɔ soboilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, i ye ii bεε labɔ, sa ii ri jiri ka siyaya duukolo fan bεε rɔ.»

¹⁸ Wo rɔ, Nuhan bɔra kulunba kɔndɔ, a ni a denceilu ni a muso ni a denceilu musoilu.

¹⁹ Nimafen bεε bɔra. Waarɔ soboilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, kɔnɔilu wo, ni niimafen mεsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, bεε ni a la siya bɔra kulunba kɔndɔ.

²⁰ Nuhan ka Alla saraka janin diya do lɔ ka Allabatata bato kanma. A ka sobo sɛniman ni kɔnɔ sɛniman su bεε do ta ka Allabatata sɔ ii rɔ. A ka ii janin Alla saraka janin diya wo kan, ka ii kε buuri ri.

²¹ Saraka wo suma diyara Allabatata yε. Allabatata ka a lateε ko: «N tε duu danka adamaden koson butun. N ka a lɔn ko ka bɔ ii den mεsɛnya waati ma fɔɔ ka na se ii la mɔɔya laban ma, ii miriya bɛnni kojuu le ma. Hali wo, n tε sɔn ka niimafen bεε halaki butun, ikomin n ka a kε ɲa mɛn ma fɔlɔ.

²² Ka bɔ bi ma ka wa haan dunuɲa laban, si foyi tuma ni suman ka tuma, nɛnɛ tuma ni tara tuma, sanma ni telema, su ni tele, wo si tε ban.»

9

Alla ni Nuhan na teriya

¹ Alla kumara ka baraka don Nuhan ni a dencεilu rɔ. A ka a fɔ ii yε ko: «Ai ye jiri ka siyaya duukolo fan bεε rɔ ka a fa.

² Nimafen bεε ri silan ai yε kosebε. Waarɔ soboilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, kɔnɔilu wo, jεeilu wo, ni niimafen mεsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, wo bεε ri silan ai yε. Ii bεε ri kε ai la fanka kɔrɔ.

³ Nimafen bεε ri kε balo ri ai yε. N ka suman di ai ma ɲa mɛn ma, n ye niimafenilu fanan dila ai ma ɲa kelen wo le ma.

⁴ Kɔni ai kana sobo ni a jeli dɔɔn muumε! Baa a nimaya ye a jeli le rɔ.

⁵ Ni sobo do ka mɔɔ jeli labɔ ka a faa, sobo wo ka kan ka faa. Ni mɔɔ do ka a mɔɔɲɔɔ faa, wo fanan di faa.

⁶ Nde Alla ka mɔɔ dan ka a kε n jεrε munuɲa le ri. Wo rɔ, mɔɔ mɔɔ wa a mɔɔɲɔɔ jeli labɔ ka a faa, mɔɔ ri wo fanan jeli labɔ ka a faa.

⁷ Nba, ai kɔnin, ai ye jiri ka siyaya. Ai ye sεrɛya ka siyaya duukolo fan bεε rɔ ka a fa.»

⁸ Alla ka a fɔ Nuhan ni a dencεilu yε ko:

⁹ «Sisen teriya ri tɔ nde ni aile tɛma, a ni ai bɔnsɔn mɛn ye nala ai kɔ

¹⁰ a ni duukolo niimafen, mɛn bεε tere ai kun, fen fen bɔra ai fε kulunba kɔndɔ, kɔnɔilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo.

¹¹ Teriya ɲin ye tɔla n ni duukolo niimafen bεε tɛma. Ji dunba tε niimafen bεε halaki butun. Ji dunba tε kε butun ka duukolo bεε tɲan.»

¹² Alla ka a fɔ iko ko: «N ye teriya mɛn tala ai ye a ni ai bɔnsɔn bεε ni niimafen bεε fɔɔ habadan, wo tɔɔmasere le ɲin di.

¹³ N di nincinankan labɔ san fε bandafin kɔrɔ. Nincinankan wo le n na teriya tɔɔmasere le ri, n ye teriya mɛn tala dunuɲa bεε yε.

¹⁴ Tuma tuma, ni n ka bandafin nadɛn duukolo kun na, ni nincinankan fanan bɔra,

¹⁵ wo rɔ, n di n hankili bila n na teriya rɔ, n ka mɛn ta ai ni niimafen su bεε yε. N tε ji siyaya ka a kε ji dunba ri butun ka niimafen bεε halaki.

¹⁶ Nincinankan wa bɔ bandafin kɔrɔ, n di wo yen ka n hankili bila n na teriya banbali rɔ, n ka mɛn ta duukolo niimafen su bεε yε.»

¹⁷ Alla ka a fɔ Nuhan yε ko: «N da teriya mɛn ta duukolo niimafen bεε yε, wo tɔɔmasere le wo ri.»

Nuhan dencε sawa la ko

18-19 Nba, Nuhan dence menilu bora a fe kulunba kondɔ, woilu le tere Semu ni Hamu ni Jafeti ri. Nuhan dence sawa le woilu ri. Woilu le bɔnsɔn jensenda ka se duukolo fan bee rɔ. Wo rɔ, Kanaan fa le tere Hamu ri.

20 Nba, Nuhan ka sene damira. Ale le folo ka resenfe sene.

21 Lon do rɔ, Nuhan ka resenji do min ka a ja laminin. A fari makolon lani tere a la faaninbon kondɔ.

22 Kanaan fa Hamu ka a fa Nuhan fari makolon yen, ka wa wo fo a badenma fila ye lu ma.

23 Semu ni Jafeti ka durukiba ta ka a la ii kanbankun kan ka don ii konkoma ii fa la faaninbon na ka ii fa sutura. Ii ma sɔn ii jayen na ii fa kan, kosa ii kana a fari makolon yen fewu.

24 Nba, resenji ka Nuhan bila tumana men na, a dence doɔmanni Hamu ka ko men ke a la, wo fora a ye.

25 Wo rɔ, Nuhan ka a fo ko:

«Alla ma tɔɔya lara Hamu dence Kanaan kan.

Ka a ke a korɔceilu la jontajɔn di,

Alla ma wo kera.»

26 Nuhan ka a fo ko:

«N di Allabatata tando,

Semu Maari Alla konin.

Alla ma Kanaan ke Semu la jɔn di,

Alla ma wo kera.

27 Alla ma Jafeti bonyara,

Ka a bɔnsɔn sii Semu bɔnsɔn fe,

Alla ma wo kera.

Alla ma Kanaan ke ii la jɔn di,

Alla ma wo kera.»

28 Nba, ji dunba tamin ko, Nuhan ka san keme sawa ni san biloolu le ke.

29 A si bee ladennin kera san keme konondɔ ni san biloolu le ri. Wo bee taminni, a sara.

10

Nuhan denceilu la bɔnsɔn

1 Ji dunba tamin ko, Nuhan denceilu Semu ni Hamu ni Jafeti ka denceilu sɔɔn. Ii bɔnsɔn le jin di.

2 Jafeti denceilu le ten: Komeri, Makoki, Madayi, Jaban, Tubali, Meseki a ni Tirasi.

3 Komeri denceilu le Asikenas, ni Rifati ni Tokarima ri.

4 Jaban denceilu le ten: Elisiya, Tarasisi, Kitimu a ni Dodanimu.

5 Jaban bɔnsɔn jensenda ka wa i sii kooji da la, a bee ni a la duu, a bee ni a la kumakan, a bee ni a mooilu, a bee ni a la jamana.

6 Hamu denceilu le ten: Kusi, Misiran, Puti a ni Kanaan.

7 Kusi denceilu le ten: Seba, Habila, Sabita, Rayema a ni Sabiteka. Rayema denceilu le Seba ni Dedan di.

8 Kusi dence do le Nimurodu ri. Wo le folo kera fankatii ri duukolo kan.

9 A kera donso fadimanba ri Allabatata jana. Wo rɔ a ye folo doilu ma ko: «A keni donso fadimanba le ri, Allabatata jakoro ikomin Nimurodu tere ja men ma.»

10 Nimurodu kera faama ri. A foloma le ka a sɔn Babiloni ni Ereki ni Akadi soilu kun na. So sawa wo bee tere Sineyari jamana le rɔ.

11 A bora jamana wo rɔ ka wa Asuri jamana rɔ. A ka Ninibe ni Rehotiri ni Kalasi

¹² ni Reseni soilu sii ka ii lo. Reseni ye Ninibe ni Kalasi so fila le te. So ba le wo ri.

¹³ Misiran kera menilu benba ri, woilu le ten: Ludi bɔnsɔn, Anamu bɔnsɔn, Lehabi bɔnsɔn, Nafitu bɔnsɔn,

¹⁴ Patirusi bɔnsɔn, Kafitori bɔnsɔn a ni Kasiluhu bɔnsɔn. Filisitiilu bɔra Kasiluhu bɔnsɔn le rɔ.

¹⁵ Kanaan dence fɔlo le tere Sidɔn di, ka Hɛti tuun wo la.

¹⁶⁻¹⁸ Mɔɔ menilu fanan bɔra Kanaan dɔ, woilu le ten: Jebusikailu, Amɔrikailu, Kirikasikailu, Hifikailu, Arikailu, Sinikailu, Arifadikailu, Semarikailu a ni Hamarikailu.

Kanaanka jensenda.

¹⁹ Ii la jamana ye damirala Sidɔn de ka wa Kerari fan fe, ka wa se fɔɔ Kasa. A ye wala Sɔdɔmu ni Kɔmɔri ni Adima ni Seboyimu fan fe, ka wa se fɔɔ Lesa.

²⁰ Hamu bɔnsɔn de woilu ri, a bɛɛ ni a la mɔɔilu, a bɛɛ ni a kumakan, a bɛɛ ni a la duu, a bɛɛ ni a la jamana.

²¹ Jafeti kɔrɔce Semu fanan ka denceilu sɔrɔn. Semu wo le kera Eberi bɔnsɔn bɛɛ benba ri.

²² Semu denceilu le ten: Elamu, Asuri, Aripasadi, Ludi a ni Aramu.

²³ Aramu denceilu le ten: Usi, Huli, Kɛteri a ni Masi.

²⁴ Aripasadi wo ka Selasi sɔrɔn. Selasi ka Eberi sɔrɔn.

²⁵ Eberi ka dence fila sɔrɔn. Kelen tɔɔ ko Peleji ka a masɔrɔn duukolo ratalara a tele le rɔ. A dɔɔce tɔɔ ko Jokitan.

²⁶⁻²⁹ Jokitan denceilu le ten: Alimodadi, Selefɔ, Hasamawɛti, Jeraki, Hadoramu, Usali, Dikila, Obali, Abimayɛli, Seba, Ofiri, Habila a ni Jobabu. Nba, woilu bɛɛ tere Jokitan denceilu le ri.

³⁰ Duu men ye Mesa ni Sefari te, ii ta le tere wo bɛɛ ri. Yɔrɔ wo ye koyinkɛilu kɔrɔ telebɔ fan fe.

³¹ Nba woilu bɛɛ kera Semu denni le ri, a bɛɛ ni a la mɔɔilu, a bɛɛ ni a la kumakan, a bɛɛ ni a la duu, a bɛɛ ni a la jamana.

³² Nba, Nuhan denceilu bɔnsɔn de woilu ri, a bɛɛ ni a bɔnsɔn, a bɛɛ ni a jamana. Mɔɔ woilu le jensenda ka ke jamana siyaman di duukolo kan ji dunba kɔ.

11

Babeli sankaso jan na ko

¹ Dunɔɔna mɔɔilu bɛɛ tere ye kan kelen de menna. Ii bɛɛ tere ye i jɔɔn famunna.

² Ii bɔra telebɔ fan dɔ, ka wa gbekannan ba do tereɛn Sineyari jamana rɔ. Ii ka i sii dinkira wo rɔ.

³ Lon do rɔ, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An ye birikiilu gbasi ka ii janin kosɛbe.» Ii ma kabakurun ta fɔɔ biriki. Ii ma boro fanan ta, fɔɔ tulubɔ fasani.

⁴ Ii ka a fɔ ko: «An ye so lo an jere ye, ka sankaso jan lo a kɔndɔ. Wo lo ye se haan sankolo ma, sa an di tɔɔ sɔrɔn. Ni an ma wo ke, an di jensen duukolo fan bɛɛ fe.»

⁵ Allabatala jiira ka so ni sankaso jan dagbe, adamadenilu ka men lo.

⁶ A ka a fɔ ko: «A ragbe. Ii bɛɛ ye siya kelen de ri, ii bɛɛ ye kan kelen de menna. Ii ye baara men kan jin, ii la baara fɔlo le wo ri. A te men baka, ii wa ii miri fen fen ma, ii ri se wo kela.

⁷ An ye jii ka ii kan basan, sa ii kana se i jɔɔn kan menna butun.»

⁸ Wo rɔ, Allabatala ka ii farafara ka ii bɔ dinkira wo rɔ, ka ii jensen duukolo fan bɛɛ rɔ. Ii la so lo ko ra dan wo rɔ.

⁹ Wo le koson, dinkira wo tɔɔ lara ko Babeli, baa Allabatala ka dununya mɔɔilu bɛɛ kumakan basan ye le, ka ban ka ii jɛnsen duukolo fan bɛɛ rɔ.

Sɛmu bɔnsɔn

¹⁰ Nba, Sɛmu bɔnsɔn de jin di.

Sɛmu sɔɔn ka san kɛmɛ bɔ tuma mɛn na, a ka Aripasadi sɔɔn. Wo kɛra san fila ji dunba kɔ.

¹¹ Aripasadi sɔɔn kɔɔ, Sɛmu ka san kɛmɛ loolu le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

¹² Aripasadi sɔɔn ka san bisawa ni san loolu bɔ tuma mɛn na, a ka Selasi sɔɔn.

¹³ Selasi sɔɔn kɔɔ, Aripasadi ka san kɛmɛ naanin ni san sawa le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

¹⁴ Selasi sɔɔn ka san bisawa bɔ tuma mɛn na, a ka Eberi sɔɔn.

¹⁵ Eberi sɔɔn kɔɔ, Selasi ka san kɛmɛ naanin ni san sawa le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

¹⁶ Eberi sɔɔn ka san bisawa ni san naanin bɔ tuma mɛn na, a ka Peleji sɔɔn.

¹⁷ Peleji sɔɔn kɔɔ, Eberi ka san kɛmɛ naanin ni san bisawa le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

¹⁸ Peleji sɔɔn ka san bisawa bɔ tuma mɛn na, a ka Eruhu sɔɔn.

¹⁹ Eruhu sɔɔn kɔɔ, Peleji ka san kɛmɛ fila ni san kɔnɔndɔ le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

²⁰ Eruhu sɔɔn ka san bisawa ni san fila bɔ tuma mɛn na, a ka Seruki sɔɔn.

²¹ Seruki sɔɔn kɔɔ, Eruhu ka san kɛmɛ fila ni san wɔɔnwula le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

²² Seruki sɔɔn ka san bisawa bɔ tuma mɛn na, a ka Nakɔri sɔɔn.

²³ Nakɔri sɔɔn kɔɔ, Seruki ka san kɛmɛ fila le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

²⁴ Nakɔri sɔɔn ka san muwan ni san kɔnɔndɔ bɔ tuma mɛn na, a ka Teraki sɔɔn.

²⁵ Teraki sɔɔn kɔɔ, Nakɔri ka san kɛmɛ ni san tan ni kɔnɔndɔ le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔɔn.

²⁶ Teraki sɔɔn ka san biwɔɔnwula bɔ tuma mɛn na, a ka Iburama ni Nakɔri ni Haran sɔɔn.

²⁷ Teraki bɔnsɔn de jin di. A ka Iburama ni Nakɔri ni Haran sɔɔn. Haran ka Luti sɔɔn.

²⁸ Haran sara ka a fa kɛndɛ to. A la saya kɛra a sɔɔn jamana le rɔ, Kalide jamana kɔnin. A sara Uri so le kɔndɔ.

²⁹ Iburama ni Nakɔri ka furu kɛ. Iburama muso tɔɔ le tɛɛ ko Sarayi. Nakɔri ka Haran denmuso do furu, mɛn tɔɔ ko Milika. Haran denmuso do fanan tɔɔ ko Sisika.

³⁰ Sarayi tɛɛ densɔɔnbali le ri. Den tun tɛ a bolo.

³¹ Nba, Teraki ka a dence Iburama ni a mamarencɛ Luti ta ka wa Kanaan jamana rɔ. Luti ye Haran den de ri. Teraki ka a biranmusoni Sarayi fanan ta, mɛn ye Iburama muso ri. Ii bɛɛ bɔra Uri so la ka Kanaan bɔnsɔn na jamana sila mira. Uri wo ye Kalide jamana le rɔ. Kɔni ii se mɛn kɛni Haran, ii ka i sii ye.

³² Teraki si bɛɛ ladennin kɛra san kɛmɛ fila ni san loolu le ri. A sara Haran ye.

¹ Nba, Allabatata kumara Iburama yε ko: «Iburama, i ye bɔ i la jamana rɔ, ka bɔ i badenmailu tɛma, ka bɔ i fa la lu ma. I ye wa jamana do rɔ, n ketɔ mɛn yirakala i la.

² N di i bɔnsɔn kɛ jamana ba ri ye. N di baraka don i rɔ, ka i tɔɔ bonya. Mɔɔilu ri baraka sɔrɔn i la sababu rɔ.

³ Mɔɔ mɛn ba duwa i yε ka i miri kɔɔɔɔ, n di jɔɔɔɔ yε wo tii yε. Mɔɔ mɛn ba i danka, n di tɔɔɔɔ la wo kan. I ri kɛ sababu ri, siyailu bɛɛ ri baraka sɔrɔn n bolo.»

⁴ Iburama wulira ka wa ikomin Allabatata ka a fɔ a yε ja mɛn ma. Luti taara a fɛ. Iburama bɔra Haran ka wa, ka a tɛrɛn a sɔrɔn da san biwɔrɔnwula ni san loolu bɔ.

⁵ Iburama ka a muso Sarayi ta a ni a kɔrɔɔɔ dence Luti a ni a jɔnɔlu a ni a bolofen bɛɛ. A tun ka fen fen sɔrɔn Haran, a ka wo bɛɛ ta. Ii bɔra wo ja le ma ka wa Kanaan jamana rɔ.

Iburama ni a la mɔɔilu seni ye,

⁶ Ii ka jamana ratɛɛ ka wa Sekemu, More la jiriju ba lɔni dinkira mɛn dɔ. Wo tuma, Kanaanka tɛrɛ jamana wo rɔ ye fɔlɔfɔlɔ.

⁷ Awa Allabatata ka a jɛrɛ yiraka Iburama la, ka a fɔ a yε ko: «N di duu jɔn bɛɛ di i bɔnsɔn ma.» Wo le rɔ, Iburama ka saraka janin diya lɔ Allabatata bato kanma, Allabatata mɛn ka a jɛrɛ yiraka a la.

⁸ Iburama bɔra ye ka wa koyinkɛilu fan fɛ, mɛnilu ye Bɛtɛli so telebɔ fan fɛ. A ka a la faaninbon lɔ ye, ka Bɛtɛli to a telebe fan fɛ, ka Ayi to a telebɔ fan. A ka saraka janin diya lɔ Allabatata bato kanma ye ka a tara.

⁹ Iburama bɔra ye ka jamana wo rataama ka wa Nɛkɛbi mara.

¹⁰ Nba, wo tuma kɔnkɔ ba ra don jamana kɔndɔ. Wo juuyara kɔsɛbɛ. Wo rɔ, Iburama wara Misiran jamana rɔ ka mɛn ye.

¹¹ Ii dontɔla Misiran, Iburama ka a fɔ a muso Sarayi yε ko: «N ka a lɔn ko i kenji ba le.

¹² Ni Misirankailu ka i yen, ii ri a lɔn ko n muso le i ri. Wo rɔ, ii ri n faa ka i kɛndɛ to.

¹³ I jaandi, ni an sera ye, i ye a fɔ ko n dɔɔmuso le i ri, sa ii ri n damira kɔɔɔɔ ka n to i la ko kɔsɔn.»

¹⁴ Iburama ni a muso sera Misiran tuma mɛn na, Misirankailu ka a yen ko Sarayi kenji kɔsɛbɛ.

¹⁵ Misiran mansa Ferawuna* la mɔɔbailu ka Sarayi yen tuma mɛn na, ii wara a mankutun fɔ Ferawuna yε. A ka wo mɛn ka mɔɔilu lɔ Sarayi tala ka na a ri a wara.

¹⁶ A ka Iburama mira kɔɔɔɔ Sarayi la ko kɔsɔn, ka kolofen su bɛɛ di Iburama ma: saailu wo, bailu wo, nisiilu wo, jɔɔmɛilu wo, faliilu wo, jɔnɔlu a ni jɔnmusoilu.

¹⁷ Kɔni Allabatata ka yankaro juuulu bila Ferawuna ni a la bonkɔndɔmɔɔilu la Iburama muso Sarayi la ko kɔsɔn.

¹⁸ Wo rɔ, Ferawuna ka Iburama kili ka a fɔ a yε ko: «I ra nfen kɛ n na ten? Nfenna i ma a fɔ n yε ko i muso le?

¹⁹ Nfenna i ka a fɔ ko i dɔɔmuso le? Wo le ka a kɛ, nde ka a ta ko n ye a kɛla n muso ri. Hen, i muso le jɔn de. A mira, i ye wa a ri!»

²⁰ Ferawuna ka a fɔ a la mɔɔilu yε ko ii ye Iburama ni a muso labɔ Misiran, a ni ii bolofenilu bɛɛ.

* 12:15 Misirankailu ii a fɔla ii la mansa ma le ko Ferawuna.

13

Luti ni Iburama farara

¹ Iburama ni a muso bɔra Misiran ka wa Nekebi. A wara a bolofenilu bɛɛ ri. Luti wara a fɛ.

² Iburama tun da ke fentii ba ri. Kolofen ni wodigbɛ ni sanin tɛrɛ a bolo a ja ma.

³ A bɔra Nekebi ka wa Beteli. A tun ka a la faaninbon lɔ dinkira mɛn dɔ kɔɔman, a sera ye. Dinkira wo tɛrɛ Beteli ni Ayi soilu tɛ le,

⁴ Iburama tun ka Alla saraka janin diya lɔ dinkira mɛn dɔ. A se mɛn kenɛ ye, a ka Allabatata matara.

⁵ Kolofenilu ni mɔɔilu tun ka siya Luti fanan bolo, mɛn tɛrɛ ye taamala Iburama fɛ.

⁶ Wo le kosɔn, dinkira wo dɔɔyara ii fila bolo, baa ii bolofenilu ka siya kosɛbɛ. Ii fila tun ti se tola dinkira kelen dɔ.

⁷ Lon dɔ rɔ, keke wulira Iburama la kolofen kɔnɔmadenilu ni Luti la kolofen kɔnɔmadenilu tɛ. Wo tuma, Kanaanka ni Peresikailu fanan siini jamana wo rɔ ye.

⁸ Wo rɔ, Iburama ka a fɔ Luti yɛ ko: «An kana sɔn keke ye wuli ile ni nde tɛ ma, wala ile la kolofen kɔnɔmadenilu ni nde la kolofen kɔnɔmadenilu tɛ ma. An ye badenma le ri.

⁹ I ye jamana mafɛnɛ. Nin bɛɛ tɛ dinkira le ri wa? An ye fara. Ni bolomaran yan fan fɛ la le duman i ye, i ye wo ta. Nde ri to bolokinin yan fan fɛ. Ni bolokinin yan fan fɛ la le duman i ye, i ye wo ta. Nde ri to bolomaran yan fan fɛ.»

¹⁰ Luti ka a ja lɔ ka Juridɛn Ba dinban bɛɛ ragbɛ. A ka a yen ko ji kɔ nɔɔman dinkira wo rɔ, ikomin a nɔɔman Allabatata la nako juma rɔ ja mɛn ma, wala ikomin Misiran ye ja mɛn ma ji ko rɔ. A tɛrɛ wo ja haan Sowari so. Dinkira wo ka ni tɛrɛ fɔlɔ. Tuma wo, Allabatata tun ma Sɔdɔmu ni Kɔmɔri soilu halaki fɔlɔ.

¹¹ Nba, Luti ka wo yen ka Juridɛn Ba dinban bɛɛ janatɔnbɔn ka a ke a ta ri. Wo rɔ, a bɔra Iburama fɛ ka wa telebɔ fan fɛ. Badenma fila wo farara wo ja le ma.

¹² Iburama ka i sii Kanaan jamana rɔ. Luti wara i sii ba dinban soilu fan fɛ, ka a la faaninbonilu lɔ Sɔdɔmu so donda la.

¹³ Sɔdɔmukailu tun ka juu kosɛbɛ, ka kojuu siyaman ke, ka Allabatata hake ta.

¹⁴ Luti ni Iburama farani kɔ rɔ, Allabatata ka a fɔ Iburama yɛ ko: «Iburama, i ja lɔ. Ka bɔ i lɔ dinkira ye i ja lawa tele kankan bolomaran fan fɛ, a ni tele kankan bolokinin fan fɛ, telebɔ fan fɛ a ni telebe fan fɛ.

¹⁵ I ja ye jamana mɛn bɛɛ la jin, n di wo bɛɛ di i ni i bɔnsɔn ma, ka a ke ai ta ri kadawu!

¹⁶ N di i bɔnsɔn siyaya ka ii ke ikomin dunu ja kijɛ. Ni mɔɔ ri se dunu ja kijɛ jatela, i bɔnsɔn fanan di se jatela.

¹⁷ I wuli ka jamana rataama, ka a janya ni a bonya ragbɛ, baa n ye a bɛɛ dila ile le ma.»

¹⁸ Iburama ka a la faaninbonilu bɔ, ka wa i sii Mamere la jiriju bailu kɔrɔ. Dinkira wo ye Heburɔn so da la. A ka saraka janin diya wɔse rabɛn Allabatata ye.

14

Luti mirara

¹ Wo tuma, Amurafeli ye Sineyari jamana mansaya la. Ariyɔki ye Elasari jamana mansaya la. Kedorilameri ye Elamu jamana mansaya la. Tidali ye Koyimu jamana mansaya la.

² Mansa naanin woilu ka ii laden ka wa mansa Bera keɛ, a ni mansa Birisa ni mansa Sineyabu ni mansa Semɛberi ni mansa mɛn siini Bela so kun na. Bela tɔɔ fanan ko Sowari. Bera siini tɛɛ Sɔdɔmu so kun na. Birisa siini tɛɛ Kɔmɔri so kun na. Sineyabu siini tɛɛ Adima so kun na. Semɛberi siini tɛɛ Seboyimu so kun na.

³ Mansa loolu woilu wara i laden Sidimu dinban dɔ, Dalaba Kɔɔjilama ye dinkira mɛn dɔ bi.

⁴ Ii tun da san tan ni fila ke, ii ye mansa Kedorilameri la fanka kɔrɔ. A san tan ni sawana, ii muruntira a ma.

⁵ A san tan ni naaninna, Kedorilameri ni a fɛ mansailu wulira ka na, ka mansa menilu keɛ; Refayikailu menilu siini Asiterɔti Karinayimu so la, Sisikailu menilu siini Hamu so la, Emukailu menilu siini Sawe Kiriyatayimi so la, ka ye mɔɔilu keɛ ka ii se woilu la.

⁶ Ii wara Horilu keɛ woilu bara, koyinke ma dinkira do rɔ, Seyiri la jamana rɔ, ka se woilu la. Ii ka ii gben haan Heliparan, so mɛn ye wula kɔndɔ.

⁷ Wo kɔ, Kedorilameri ni a dafajɔɔilu ka ii kɔsɛ ka na En Mispiti, mɛn tɔɔ ko Kadesi. Mɔɔ menilu tɛɛ ye Amalɛki bɔnsɔn na jamana rɔ, ii ka woilu keɛ ye, ka se woilu la ka ai la jamana bɛɛ ta. Ii sera Amɔrikailu fanan na, menilu siini tɛɛ Asarɔn Tamari so la.

⁸ Wo rɔ, Sɔdɔmu mansa bɔra, a ni Kɔmɔri mansa ni Adima mansa ni Seboyimu mansa ni Bela mansa. Bela wo tɔɔ fanan ko Sowari. Mansa woilu bɔra ka wa keɛ diya Sidimu dinban dɔ.

⁹ Ii wara ka Elamu mansa Kedorilameri keɛ, a ni Koyimu mansa Tidali ni Sineyari mansa Amurafeli ni Elasari mansa Ariyɔki. Mansa loolu woilu ka mansa naanin keɛ.

¹⁰ Nba, Sɔdɔmu mansa ni Kɔmɔri mansa ni ii la mɔɔilu ka i bori ii juuilu jɛ. Ii siyaman borimantɔ bera tulubɔ fasani denkailu rɔ, baa wo ka siya tɛɛ Sidimu dinban dɔ. Menilu ma be denka rɔ, woilu ka i bori fɔɔ tindilu kan.

¹¹ Wo rɔ, Kedorilameri ni a la mɔɔilu wara ka Sɔdɔmu ni Kɔmɔri nanfulu bɛɛ ta, a ni ii la dɔɔnninfenilu bɛɛ. Ii ka wo bɛɛ ta ka wa a ri.

¹² Ii ka Iburama badenma Luti fanan mira ka wa a ri, a ni a bolofen bɛɛ, baa ale fanan siini tɛɛ Sɔdɔmu so le kɔndɔ.

Iburama ka Luti kisi

¹³ Mɔɔ do borimantɔ nara ka wo bɛɛ jafɔ Iburama ye, a ye fɔla mɛn ma ko Heburu cɛɛ. Wo tuma, Iburama siini tɛɛ Mamere la jiriju bailu tɔɔfɛ. Mamere wo tɛɛ Amɔrika mɔɔ do le ri. A badenmailu le Esikoli ni Aneri ri. Wo bɛɛ tɛɛ Iburama denkuruilu le ri.

¹⁴ Iburama badenma mira ko fɔra a ye tuma mɛn na, a ka a la mɔɔilu kili, menilu kusan keɛla. Cɛɛ fadinman mɔɔ keɛme sawa ni mɔɔ tan ni seyin mɛn bɛɛ sɔrɔnni Iburama wara woilu bɔra, ka mansailu kɔsaran fɔɔ Daan so la.

¹⁵ Su rɔ, Iburama ka a la mɔɔilu ratalan ka be mansailu kan. Iburama ka ii keɛ ka se ii la, ka ii gben haan Hobo. So wo ye Damasi so tele kankan bolomaran fan fɛla.

¹⁶ Mansailu tɛɛ ra nanfulu mɛn bɛɛ ta, Iburama ka wo bɛɛ mira ii la ka na a ri. A nara a badenma Luti fanan di, a ni Luti bolofenilu bɛɛ ni muso menilu mirani tɛɛ wo ni mɔɔ tɔilu bɛɛ.

¹⁷ Nba, Iburama ka mansa Kedorilamɛri ni a mansa jɔɔnilu kɛɛ ka se ii la, ka ban ka i kɔsɛ. A kɔsɛtɔ, Sɔdɔmu mansa wara a kunbɛn Sawe dinban dɔ, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko mansa la dinban.

¹⁸ Salɛmu so mansa Melikisedɛki nara Iburama kunbɛn ka sɔ buru ni rɛsɛnji a rɔ. Alla Kɔrɔtaniba sarakalase la le wo ri.

¹⁹ A duwara Iburama ye ko: «Alla ye jumaya kɛ Iburama ye, Alla Kɔrɔtaniba, mɛn ka san dan ka duu dan.

²⁰ An ye Alla Kɔrɔtaniba tando, mɛn ka i juuilu di i ma.» Iburama ka mɛnilu sɔrɔn kɛɛ rɔ, a ka wo bɛɛ ja bɔ ka a di Melikisedɛki ma.

²¹ Sɔdɔmu mansa ka a fɔ Iburama ye ko: «N na mɔɔilu lasɛ n ma. Kɔni i ka nanfulu mɛn mira, i ye wo ta.»

²² Iburama ka a jabi: «N da n bolo kɔrɔta ka n kali Allabatata la, Alla Kɔrɔtaniba, mɛn ka san dan ka duu dan.

²³ N da n kali wo la ko n tɛ i bolofen si tala, hali jisikari, wala sanbara julu. N tɛ a foyi ta, sa i kana a fɔ ko ile le ka Iburama kɛ nanfulutii ri.

²⁴ N tɛ foyi tala fo n na mɔɔilu ka mɛn kɛ ii balo ri. Kɔni mɛnilu wara n kɔfɛ, Anɛri wo, ɛsikoli wo, Mamere wo, fen mɛnilu sɔrɔnda kɛɛ rɔ woilu ri ii nii bɔ wo rɔ.»

15

Alla ni Iburama la teriya

¹ Wo waati taminni kɔ rɔ, Iburama ka Allabatata kumakan mɛn kibarɔ misaliya rɔ. A ka a fɔ ko: «Iburama i kana silan. N di i lantanka fen bɛɛ ma ka i sara kɔsɛɛ.»

² Iburama ka a jabi: «N Tii Allabatata, den tɛ n bolo. I ri nfen de di n ma wo rɔ? Damasika mɛn tɔɔ ko Eliyɛsɛri, wo le ketɔ n na bon cɛtala ri.»

³ Iburama ka a fɔ ko: «I ma den si di n ma. Wo rɔ, n na jɔn, mɛn ye n wara yan, wo le ketɔ n cɛtala ri.»

⁴ Iburama ka Allabatata kumakan mɛn jabili rɔ ko: «Wo kuma tɛ. Cɛɛ wo tɛ kɛla i cɛtala ri, fo i jɛɛ den, i ketɔ mɛn sɔrɔnna. Wo le ketɔ i cɛtala.»

⁵ Allabatata ka Iburama labɔ kɛnɛma ka a fɔ a ye ko: «Iburama, i ja lɔ san dɔ, ka lolo bɛɛ jate, ni i ri se wo dan lɔnna.» Allabatata ka a fɔ ko: «Loloilu siyaman ja mɛn ma, i bɔnsɔn di siyaya wo ja.»

⁶ Iburahima lara Allabatata la kuma la, wo rɔ Allabatata ka a jate mɔɔ telenni ri.

⁷ Allabatata ka a fɔ a ye ko: «Nde le Allabatata ri, mɛn ka lɔ i jɔrɔ ka i labɔ Uri so kɔndɔ Kalide jamana rɔ. N ka i lana yan de, ka jamana jin di i ma ka a kɛ i cɛtala ri.»

⁸ Kɔni Iburama ka a jabi: «N tii Allabatata, n di se a lɔnna di ko jamana jin di kɛ n ta ri?»

⁹ Allabatata ka a fɔ ko: «Nisi muso kelen mira ka na a di n ma, a ni bamuso kelen ni saaji kelen. Wo bɛɛ ye kɛ san sawa sawa ri. I ye kanba kelen fanan mira, a ni sokɔndɔkanbanin kelen.»

¹⁰ Iburama nara woilu bɛɛ di a ma, ka ii faa ka kolofenilu sensen a tema fila ri, kɔni a ma kɔnɔilu sensen. A ka kunkundun woilu bilabila ka ii jabɛn i jɔɔn na.

¹¹ Duwailu jiira soboilu ma tuma mɛn na, Iburama ka ii gbɛn.

¹² Nba, tele be tumana, sunɔɔ ba donda Iburama ja rɔ. Ka a tɛrɛn a ye sunɔɔ rɔ, silan juu ni dibi ba sera a ma.

¹³ Allabatata ka a fɔ a yɛ ko: «Iburama, i ye a lɔn ko i bɔnsɔn di kɛ londonilu ri jamana gbɛrɛ rɔ. Ii ri kɛ jɔnɪlu ri, ka tɔrɔ kojuuya haan san kɛmɛ naanin wa dafa.

¹⁴ Kɔni jamana mɛn kɛtɔ ii bilala jɔnya rɔ, n di kititɛɛ jamana wo kan. Kiti wa kɛ, i bɔnsɔn di bɔ jamana wo rɔ nanfulu siyaman di.

¹⁵ Ile kɔnin di i la kɔrɔya diya bɔ, ka sa hɛrɛ rɔ. Ii ri i su don.

¹⁶ I denilu bɔnsɔn naaninna ri ii kɔsɛ yan, baa yan mɔɔilu, ni woilu ye Amɔrikailu le ri, ii la kojuu ma dan natamin fɔlɔ ka se ii gbɛn ma.»

¹⁷ Nba, tele bera ka dibi don tuma mɛn na, sinkɔn sisima ni kala mɛlɛn taminda sobo kunkundunilu tɛma.

¹⁸ Wo lon jɛrɛ rɔ, teriya donda Allabatata ni Iburama tɛma. A ka a fɔ a yɛ ko: «N di duu jɪn di i bɔnsɔn ma, ka bɔ Misiran Ba ma, ka wa haan ba belebele ba ma, mɛn ye Efirati Ba ri kɔnin.

¹⁹ Dinkira wo ye Kenikailu bolo, a ni Kenisikailu ni Kadimonikailu

²⁰ ni Hetikailu ni Peresikailu ni Refayikailu

²¹ ni Amɔrikailu ni Kanaanka ni Kirikasikakailu ni Jebusikailu.»

16

Isumayila sɔrɔn ko

¹ Iburama muso Sarayi tun ma den sɔrɔn a yɛ. Wo tuma, Misiranka sunkurun do tɛrɛ Sarayi bolo jɔnya la, mɛn tɔɔ ko Hajara.

² Lon do rɔ, Sarayi ka a fɔ Iburama yɛ ko: «N cɛɛ, Allabatata ma sɔn n ye den sɔrɔn. I ye wa i la n na jɔnmuso Hajara fɛ. Ni Alla sɔnda, a ri den sɔrɔn n yɛ.» Iburama sɔnda Sarayi la kuma ra.

³ Wo rɔ, a muso Sarayi ka a la jɔn Misiranka sunkurun di a ma ka a kɛ a muso ri, wo ka a tɛrɛn Iburama ra san tan kɛ Kanaan jamana rɔ.

⁴ Iburama wara a la Hajara fɛ. Hajara ka kɔnɔ ta. Hajara ka a yen tuma mɛn na ko a kɔnɔ ma le, a ma a tii Sarayi jii foyi le ri, fo ka a dɔɔya.

⁵ Wo rɔ, Sarayi ka a fɔ Iburama yɛ ko: «Kɔ mɛn ye kɛla n na, wo bɔni ile le rɔ. N ka n na jɔn di i ma ka a kɛ i muso ri. Kɔni a ka a yen tuma mɛn na ko a kɔnɔ ma le, a ma n jii foyi le ri. Allabatata, a ye wo kititɛɛ nde ni ile tɛma!»

⁶ Iburama ka Sarayi jabi: «Ale le wo ri. I la jɔnmuso ye i la fanka le kɔrɔ. Mɛn wa i diya, i ye wo kɛ a la.» Wo rɔ, Sarayi ka Hajara tɔrɔ kojuuya, fɔɔ Hajara ka i bori a kɔrɔ ka wa.

⁷ Allabatata la mɛlɛka ka Hajara yen tenke do rɔ wula kɔndɔ; tenke wo ye Suri sila dafɛ.

⁸ Mɛlɛka ka a fɔ a yɛ ko: «Ile, Hajara, Sarayi la jɔnmuso, i bɔni mi? I wato mi?» Hajara ka a jabi: «N borini n tii Sarayi le kɔrɔ.»

⁹ Allabatata la mɛlɛka ka a fɔ a yɛ ko: «I kɔsɛ i tii wara, ka wa i fanmajii a ye ka a kan mira.»

¹⁰ Mɛlɛka ka a fɔ ko: «N di i bɔnsɔn siyaya a jɪn ma, fɔɔ mɔɔ tɛ wo jate lɔn muumɛ!»

¹¹ Habadan Mansala la mɛlɛka ka a fɔ a yɛ ikɔ tuun ko: «I jɪn lɔ. I kɔnɔ ma le, i ri dɛncɛ sɔrɔn. I ye wo tɔɔ la ko Isumayila, baa Allabatata da i la jusukasi kan namen.

¹² Den wo ri kɛ ikomin waa rɔ sofali, mɛn bilani a jɛrɛ ma. A ti se a la yala a badenma tɛma. A ni a badenmailu tɛ bɛn.»

¹³ Hajara ka a fɔ ko: «Allabatata jɪyɛn n na», wo rɔ a ka tɔɔ do la ko: «Alla mɛn kɔrɔtanin jɪyɛn n na.»

¹⁴ Wo le rɔ, kɔkun mɛn ye Kadɛsi so ni Bɛrɛdi so tɛ, mɔɔilu ye wo kilila ko Lasayi Rɔyi.

¹⁵ Wo taminni kɔ, Hajara ka dence sɔrɔn Iburama yɛ. Iburama ka den tɔɔ la ko Isumayila.

¹⁶ Hajara ka Isumayila sɔrɔn tuma mɛn na, Iburama sɔrɔn tun da san biseyin ni san wɔɔrɔ bɔ.

17

Alla ni Iburama la teriya tɔɔmasere

¹ Iburama sɔrɔn ka san bikɔnɔndɔ ni san kɔnɔndɔ bɔ tuma mɛn na, Alla-batala ka a jɛrɛ yiraka a la ka a fɔ a yɛ ko: «Nde le Alla Sebɛɛtii ri. I ye n na sila taama ka kɛ mɔɔ telenni ba ri.

² Wo wa kɛ, n di an na teriya mafa i yɛ ka i bɔnsɔn siyaya kosebɛ.»

³ Iburama ka wo mɛn ka a jɔkɔrɔ bɛn duu ma. Alla kumara a yɛ ko:

⁴ «An ye teriya mɛn tala, wo le ye jɔn di. Jamana siyaman di bɔ i rɔ.

⁵ A tɛ fɔ i ma butun ko Iburama. I kilitɔ le sisen ko Iburahima, baa n di i kɛ jamana siyaman benba ri.

⁶ N di i jiri kosebɛ. I bɔnsɔn di siyaya ka kɛ jamanailu ri. Mansailu ri bɔ i bɔnsɔn dɔ.

⁷ An na teriya wo ri tɔ an tɛma a ni i bɔnsɔnilu fanan, mɛnilu bɛɛ natɔ i kɔ. Teriya wo tɛ banna habadan. N di kɛ i Maari Alla ri, a ni i bɔnsɔn ta.

⁸ I ye londanya la jamana mɛn dɔ bi, n di jamana wo di ile ni i bɔnsɔn bɛɛ ma. Kanaan jamana wo ri kɛ ile ni i bɔnsɔn ta ri habadan. N di kɛ i bɔnsɔn na Maari Alla ri.»

⁹⁻¹⁰ Alla ka a fɔ Iburahima yɛ ko: «I ni i bɔnsɔn bɛɛ ye an na teriya sila taama ka n kan mira. Ai ka kan ka diyagboya ko mɛn kɛ, wo le ye jɔn di. Ai cɛɛ kelen kelenna bɛɛ ye faaninta kɛ.

¹¹ Ai wa faaninta kɛ, wo ri kɛ an na teriya tɔɔmasere ri nde ni aile tɛma.

¹² Ka bɔ bi ma haan ka wa, denceilu bɛɛ ye faaninta kɛ ii sɔrɔn tele seyin ma. Hali jɔnilu. Jɔn fen fen wa sɔrɔn i wara, i ye a faaninta kɛ wo jɔ le ma. I wa jɔn fen fen san wodi la siya gbɛɛilu ma, wo fanan ye faaninta kɛ jɔ kelen wo ma.

¹³ Ni a sɔrɔnda i wara, ni i ka a san i la wodigbɛ la, a bɛɛ ye faaninta kɛ. Wo le rɔ, n na teriya tɔɔmasere ri kɛ ai fari ma, ka a yiraka ko teriya wo ri mɛn kadawu.

¹⁴ Ni cɛɛ mɛn ma faaninta kɛ ka wo nɔ kɛ a fari ma, wo ye fara a badenmailu la, baa n kan mɛn diyagboya le, a ma wo kɛ. Wo rɔ, a ra n na teriya sila bila.»

¹⁵ Nba, Alla ka a fɔ Iburahima yɛ ko: «I kana a fɔ i muso ma butun ko Sarayi. A tɔɔ le sisen ko Saran.

¹⁶ N di baraka don a rɔ. N di a kɛ, a ri dence sɔrɔn i yɛ. N di baraka don Saran na kɔ rɔ ka a kɛ siyailu ma ri. Mansailu ri bɔ a bɔnsɔn dɔ.»

¹⁷ Iburahima ka a jɔkɔrɔ bɛn duu ma. Kɔni a ka Alla la kuma mɛn a yɛlɛra ka a fɔ a jɛrɛ kɔndɔ ko: «Cɛɛ mɛn sɔrɔn da san kɛmɛ bɔ, wo kɛtɔ den sɔrɔnna di? Saran fanan da san bikɔnɔndɔ sɔrɔn. Wo ri se moyila den na wa?»

¹⁸ A ka Alla madiya ko: «I jaandi. I ye baraka don Isumayila la ko rɔ, ka i janto a rɔ.»

¹⁹ Alla ka a jabi: «Wo kuma tɛ, kɔni i muso Saran di dence sɔrɔn i yɛ. I ri a tɔɔ la ko Isiyaka. Teriya ri don n ni Isiyaka tɛma, a ni a bɔnsɔn mɛnilu natɔ a kɔ. Teriya wo ri mɛn kadawu.

²⁰ Mɛn lɔni Isumayila la ko ma, i ka mɛn dali n fɛ, n di wo kɛ. N di baraka don a la ko rɔ ka den siyaman di a ma, ka a bɔnsɔn siyaya kosebɛ. A ri faama tan ni fila sɔrɔn. N di jamana ba do bɔ a rɔ.

²¹ Kɔni n na teriya ri tɔ n ni Saran dence Isiyaka le tema, men Saran di sɔɔn i ye jin tuma sandɔ.»

²² Alla banda kumala Iburahima ye tumana men na, a bɔra Iburahima fe.

²³ Wo lon kelen dɔ, Iburahima ka Isumayila la faaninta ke, ka a la jɔn beɛ fanan faaninta ke, menilu sɔɔnni a wara a ni menilu sanni a bolo. Cɛɛman kelen kelenna men beɛ tere a wara, Iburahima ka wo beɛ faaninta ke ikomin Alla ka a fɔ a ye ja men ma.

²⁴ Iburahima jere ka faaninta ke ka a teren a sɔɔn da san bikɔnɔndɔ ni san kɔnɔndɔ bɔ.

²⁵ A dence Isumayila ka faaninta ke ka a teren a sɔɔn da san tan ni sawa bɔ.

²⁶ Wo lon kelen dɔ, Iburahima ni a dence Isumayila fila beɛ ka faaninta ke,

²⁷ a ni cɛɛman menilu beɛ tere Iburahima wara. Jɔn menilu sɔɔnni a wara, a ni menilu sanni a bolo siya gberɛilu ma, woilu beɛ ka faaninta ke a fe.

18

Isiyaka sɔɔn ko

¹ Lon do rɔ, Allabatata ka a jere yiraka Iburahima la Mamere la jiriju bailu kɔrɔ. Wo ka Iburahima siini tere a la faaninbon da la tele kunna rɔ.

² Iburahima ka a ja lɔ ka cɛɛ sawa lɔni yen. Ii tun ma jan a la. A ka ii yen tuma men na, a borimantɔ bɔra a la faaninbon da la ka wa ii laben, ka a majii baɛ ka ii fɔ.

³ A ka a fɔ ii ye ko: «N tiilu, ai jaandi, ai kana tamin n wara ten.

⁴ Ko ji ye na ka ai sen mako, ka ban ka ai jɔrɔ lulen na.

⁵ N ye wa dɔnninfen jinin a ye dɔnnin ke. Baa, ai ra na ai la baarden wara. Ai ti se bɔla yan wo ja a ma dɔnnin ke. A wa banda dɔnninna a ri sila mira ka wa.» Ii ka Iburahima jabi: «Ale le wo ri, wo te baasi ri.»

⁶ Iburahima borimantɔ donda a la faaninbon na ka a fɔ Saran ye ko: «I kaliya ka farinin muun juma sumanifen ja sawa suman, ka a gbasi ka a ke buru ri.»

⁷ Iburahima ka a bori ka wa nisi ware rɔ, ka nisiden tɔlɔni do mira, men sobo duman. A ka wo don a la jɔn do bolo. Jɔn wo ka a kaliya ka nisiden kannateɛ ka a sobo tibi.

⁸ Iburahima ka nɔnɔ sunɔni ni nɔnɔ kende ta, ka nisiden sobo tibini la woilu kan ka wa wo beɛ sii london sawa kɔrɔ. Ii tere ye dɔnninna tuma men na, Iburahima ka a lɔ ii dafe jiri kɔrɔ.

⁹ Ii ka Iburahima majininka ko: «I muso Saran ye mi?» A ka a fɔ ko: «A ye faaninbon na.»

¹⁰ Kelen ka a fɔ ko: «N di na bɔ i fe jin tuma sandɔ. Wo ri a teren i muso Saran da dence sɔɔn.»

Saran siini tere londance wo kɔfe faaninbon da la, ka a tolo malɔ a la.

¹¹ Wo tuma, Iburahima ni Saran da kɔrɔ kosebe. Den sɔɔn waati ra tamin Saran kan.

¹² Saran ka kuma wo men tuma men na, a yelera a jere ma, ka a fɔ ko: «Nde kɔrɔni ba le. N cɛɛ fanan da cemɔya kosebe. N di se den sɔɔnna wo rɔ, ka sɛwa wo rɔ wa?»

¹³ Wo rɔ, Allabatata ka a fɔ Iburahima ye ko: «Nfenna Saran ye yelera ka sika a den sɔɔn ko rɔ a kɔrɔya waati?»

¹⁴ Allabatata se kapala fen su juman de kela? Jin tuma sandɔ, n di na bɔ i fe yan. Wo ri a teren i la muso Saran da dence sɔɔn.»

¹⁵ Saran silanda ka wuya fɔ ko: «Nde ma yelera de!» Kɔni Allabatata ka a fɔ ko: «I yelera le jɔ!»

Ibrahimia ka Alla tara Sədəmukaiļu ye

¹⁶ Nba, london woilu wuli mən kəni ka wa, Ibrahimia wara ii bilasila. Ii sera tindi do kan ka ii ja lə Sədəmu so fan fə lala.

¹⁷ Allabatata ka a fə a jərə ma ko: «N kətə mən kəla, n di wo dokon Ibrahimia ma wa?»

¹⁸ Baa a ri kə jamatii ba ri, fanka ye mən na. Ibrahimia ri kə sababu ri, siya bəe ri baraka sərən n bolo.

¹⁹ N da a jənematəmən, kosa a ri a denilu ni a bənsən bəe jamari ko ii ye n na sila taama telenbaya rə. Ni ii ka wo kə, n di n na teriya mafa, n ka mən ta Ibrahimia ye.»

²⁰ Nba, Allabatata ka a fə Ibrahimia ye ko: «Sədəmukaiļu ni Kəmərīkaiļu jalakili kan da siyaya. Ii la ko haramunnin a ra wara kosebə.

²¹ Wo rə, n watə ii ragbela, sa n di a lən ni ii ra kojuu kə ikomin a fəra n jana ja mən ma.»

²² Cəe woilu bəra Ibrahimia tərəfə ka wa Sədəmu fan fə. Kəni Ibrahimia ləni tora Allabatata jəkərə.

²³ A ka a madon a la ka a fə a ye ko: «Allabatata, i ri jahadi la məə telenniilu ni məə telenbaliilu bəe jəən kan wa?»

²⁴ Ni i ka məə telenni biloolu tərən so kəndə ye, i ri jahadi la so kəndə məəilu bəe kan wa? I ti se so kəndə məəilu tola ye məə telenni biloolu woilu la ko kosən wa?»

²⁵ Ka məə telenniilu faa məə telenbaliilu fə, i tə ko su wo kəla fewu. I tə sənna ka məə teleni ni məə telenbaliilu jate kelen di ka jahadi la ii bəe kan. I tə ko su wo kəla fewu! Ile le dunu ja bəe kititəla ri, mən ye kojuu ni kojuma faranfaasila.»

²⁶ Allabatata ka Ibrahimia jabi: «Ni n ka məə telenni biloolu tərən Sədəmu, n di so kəndə məə bəe to ye məə juma biloolu woilu la ko kosən.»

²⁷ Ibrahimia ka a fə a ye ikə tuun ko: «Maari, i ye dijə. N tə foyi ri fo banku, kəni n ye n dajala ka kuma i ye.»

²⁸ Ni i ka a tərən məə telenni tə məə biloolu bə don? Ni məə loolu dərən ka məə biloolu jan, i ri jahadi la so bəe kan məə loolu woilu la ko kosən wa?» Allabatata ka a jabi: «Ni n ka məə telenni binaanin ni loolu tərən so kəndə, n tə jahadi la so kan.»

²⁹ Ibrahimia kumara a ye ikə ko: «Ni məə telenni ma tamin məə binaanin kan don?» Allabatata ka a fə ko: «Məə binaanin woilu la ko kosən, n tə jahadi la so kan.»

³⁰ Ibrahimia ka a fə ko: «Maari, i jaandi, i kana diminya n ma, kəni n ye kumala ikə. Ni i ka məə telenni bisawa dərən tərən so kəndə don?» Allabatata ka a fə ko: «Ni n ka məə telenni bisawa tərən ye, n tə jahadi la so kan.»

³¹ Ibrahimia ka a fə ko: «Maari, ye n dijə. N ye n dajala ka kuma i ye ikə. Ni i ka a tərən ko məə telenni tə tamin məə muwan kan don?» Allabatata ka a jabi: «N tə jahadi la so kan məə muwan woilu la ko kosən.»

³² Ibrahimia ka a fə ko: «Maari, i kana diminya n ma. N na kuma dan de jin di. Ni məə telenni muume kəra məə tan di don?» Allabatata ka a fə ko: «N tə jahadi la so kan məə tan woilu la ko kosən.»

³³ Allabatata banni kumala Ibrahimia fə, a wara. Ibrahimia ka i kəsə ka wa a wara.

1 Nba, meleka fila wo sera Sɔdɔmu wura fɛ. Luti tɛɛ siini so donda la. A ka ii yen tuma mɛn na, a wulira ka wa ii labɛn ka majii bake ka ii tuwa.

2 A ka a fɔ ko: «N tiilu, ai jaandi, ai ye dijɛ ka na jiya n wara. Ai ye ai sen mako ka sii yan. Sɔɔma jona, n di sila di ai ma, sa ai ri wa ai la taama rɔ.» Melekailu ka Luti jabi: «Ɛɛn. An di sii kenɛma yan.»

3 Kɔni Luti kumara ii ye ka a magbɛleya, fɔɔ ii sɔnda ka wa jiya a wara. A la mɔɔilu ka buru fununbali ni dɔɔnnin ba rabɛn. Luti ka wo bɛɛ sii a la londonilu kɔrɔ. Ii ka dɔɔnnin kɛ.

4 Ka a tɛɛn ii ma i la fɔlɔ, Sɔdɔmukailu bɔra fan bɛɛ rɔ ka na bon naminin. Kanberenilu wo, mɔɔbakɔrɔilu wo, ii bɛɛ nara.

5 Ii ka ii kan nabɔ Luti ma ko: «Ɛɛɛ mɛn nani i wara yan su jin dɔ, ii ye mi? I ye ii lana an ma. An ye a fɛ ka an na ii fɛ.»

6 Luti bɔra bon na, ka bon da tuun londonilu ma.

7 A ka fɔ: «N badenmailu. Ai jaandi, ai kana kojuu jin kɛ.

8 N denmuso fila ye yan, wo si ma ɛɛ lɔn fɔlɔ. N di woilu lana ai ma ka ii di ai ma. Fen fen wa diya ai ye, ai ye wo kɛ ii la. Kɔni ai kana foyi kɛ ɛɛ jinilu la, baa ii nani londanya le la n wara.»

9 So kɔndɔ mɔɔilu ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Ɛɛɛ jin tɛ foyi le ri fɔɔ london, kɔni sisen a ye a fɛ ka kɛ an na kuntii ri.» Ii ka a fɔ Luti ye ko: «I bɔ sila la an tɛma. Ni i ma i bɔ an yɔrɔ, an di mɛn kɛ i la, wo ri juuya i la londonilu ta ri.» Ii ka Luti tuntun fanka la ka sudunya bon na sa ii ri da kadi ka don.

10 Kɔni ɛɛ fila woilu ka da laka ka ii boloilu labɔ ka Luti mira. Ii ka a ladon bon na ka da sɔɔ tuma mɛn na,

11 ii ka mɔɔilu bɛɛ ja fuyenya bonda kɔrɔ. Fen fen tɛɛ don ko rɔ bon na, woilu bɛɛ ja fuyenyara, kanberen wo, mɔɔbakɔrɔ wo, woilu bɛɛ. Wo rɔ, ii ka bonda jinin ka kapa.

12 Ɛɛ fila wo ka a fɔ Luti ye ko: «I la mɔɔ doilu ye so kɔndɔ yan wa? I ye a bɛɛ labɔ so kɔndɔ. I biran wo, i denceilu wo, i denmusoilu wo, i la mɔɔ bɛɛ labɔ,

13 baa an kɛtɔ so jin bɛɛ halakila le. Ii jalakili kan da siyaya Allabatata ja na. Wo rɔ, ale le ka an lɔ ii halakila.»

14 Nba, Luti bɔra ka wa kuma a biranilu ye, mɛnilu ka a denmusoilu mamira. A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye wuli. An ye an bori ka bɔ so kɔndɔ. Allabatata kɛtɔ so halakila le!» Kɔni, Luti biranilu ka a kuma jate yɛlemako le ri.

15 Sɔɔma da la, meleka woilu ka a fɔ Luti ye ka a magbɛleya a ye ko: «I kaliya! I ye i muso ni i denmuso fila ta ka wa. Ni wo tɛ, ai ri halaki so jahadi rɔ.»

16 Kɔni, Luti ka a la sumaya. Wo rɔ, ii ka a mira a bolo ma, a ni a muso ni a denmuso fila ka wa ii ri so kɔkan. Allabatata kininkinira ii ma wo ja le ma.

17 Ii bɔ mɛn kɛni so kɔndɔ, meleka kelen ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai bori ka wa ka ai jɛɛ kisi. Ai kana ai kɔfɛnɛ. Ai kana ai lɔ dinban yɔrɔ si rɔ. Ai ye i bori ka wa koyinkɛ kan, sa ai kana halaki.»

18 Luti ka fɔ: «Ɛɛ, n tii. I jaandi.

19 I ra ban ka n kisi, kɔni n ti se n borila fɔɔ koyinkɛ kan. Sani n ye se ye, n di jahadi sɔrɔn.

20 I ja lɔ. I ma so wo yen, mɛn ma jan yan na. So wo ka doo. N di se wo sɔrɔnna. N tii, i jaandi. N ye n bori ka wa so mɛsɛn wo la, sa n di kisi.»

21 Meleka ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. N da dijɛ wo ma. I kan so mɛn ma wo ri, n tɛ jahadi la wo kan.

22 Kɔni ai ye i kaliya ka wa don ye. Ni ai ma se ye, n ti se foyi kɛla.» So mɛn Luti ka a fɔ a ma ko a dɔɔman, so wo tɔɔ lara ko Sowari.

23 Luti donda Sowari so kɔndɔ ka a tɛɛn tele ra yeɛ.

²⁴ Wo tuma, Allabatata ka ta tinbiriki lamaa lajii Sɔdɔmu ni Kɔmɔri kan ikomin sancɩ kise. Allabatata jere le ka wo lajii ka bɔ sankolo rɔ.

²⁵ Wo rɔ, Allabatata ka so woilu beɛ janin, a ni dinban beɛ. Mɔɔilu beɛ halakira, a ni jiri ni bin beɛ.

²⁶ Ii watɔla, Luti muso ka kɔfene dinkira men dɔ, a yelemanda ka ke kɔɔ kaba ri.

²⁷ Wo sɔɔma da la jona, Iburahima wara kuma diya wo rɔ, a ni Allabatata tun kumara i jɔɔn fe dinkira men kɔnin.

²⁸ A ka a ja lɔ ka Sɔdɔmu ni Kɔmɔri soilu ragbe, a ni dinban beɛ. A ka sisi wulitɔla yen. Sisi bɔra ikomin ta wa jiri mira furu kɔndɔ.

²⁹ Nba, Alla ka dinban so beɛ halaki tuma men na, a ka a miri Iburahima ma ka Luti kisi ta la halakili ma. Ta wo ka so beɛ halaki, Luti siini tere dinkira men dɔ.

Luti ni a denmuso fila la ko

³⁰ Luti ma sɔn ka to Sowari ka a masɔɔn a silanni. Wo rɔ, a ka a denmuso fila ta ka wa ii ri koyinke kan. Ii ka ii sii falan na ye.

³¹ Lon do rɔ a denmuso kɔrɔmamɔɔ ka a fɔ a dɔɔmuso ye ko: «An fa ra kɔɔya. Cee fanan te yan, men di an furu, ikomin a ye kela dunujɔa fan beɛ rɔ ja men ma.

³² An ye dɔlɔ di an fa ma. A wa a min ka a ja laminin, an di an na a fe, sa an di den sɔɔn, sa an fa bɔnsɔn kana tunun dunujɔa ma.»

³³ Ii ka dɔlɔ di ii fa ma su wo rɔ. A ka a min fɔɔ ka a ja laminin. A denmuso kɔrɔmamɔɔ wara a la a fe. Luti ma a la tumana lɔn. A ma a wuli tumana fanan lɔn.

³⁴ Wo sɔɔma da la, Luti denmuso kɔrɔmamɔɔ ka a fɔ a dɔɔmuso ye ko: «Su rɔ, n ka n la n fa fe. Su ba ko: an ye dɔlɔ di a ma ikɔ. A wa a min ka a ja laminin, ile ri wa i la a fe, sa an fa bɔnsɔn kana tunun dunujɔa ma.»

³⁵ Ii ka dɔlɔ di ii fa ma su wo rɔ ikɔ. A ka a min fɔɔ ka a ja laminin. A denmuso dɔɔmamɔɔ wara a la a fe. Luti ma a la tumana lɔn. A ma a wuli tumana fanan lɔn.

³⁶ Nba, Luti denmuso fila beɛ ka kɔnɔ ta Luti fe ja wo le ma.

³⁷ A denmuso kɔrɔmamɔɔ ka dence sɔɔn ka a tɔɔ la ko Mowabu. Mowabu bɔnsɔn men ye ye bi, wo benba le wo ri.

³⁸ A dɔɔmuso fanan ka dence sɔɔn, ka a tɔɔ la ko Benami. Amoni bɔnsɔn men ye ye bi, wo benba le wo ri.

20

Ko men taminda Iburahima ni Abimeleki tema

¹ Nba, Iburahima bɔra Mamere ka wa Nekebi, ka taa i sii Kadesi a ni Suri so fila tema. Ka a tereɛn a ye Kerari,

² Iburahima ka a fɔ ye mɔɔilu ye Saran na ko rɔ ko: «N dɔɔmuso le.» Wo le rɔ, Kerari mansa Abimeleki ka a la mɔɔilu lɔ Saran mirala kosa a ri a ke a la muso ri.

³ Kɔni su do rɔ, Alla ka a jere yiraka Abimeleki la sibo rɔ, ka a fɔ a ye ko: «Abimeleki i ja lɔ. A te men i ri faa de, baa i nɔ muso men mirala jin di, a furunin de.»

⁴ Wo ka a tereɛn, Abimeleki tun ma a la Saran fe fɔlɔ. Wo rɔ, a ka Alla jabi: «Faama, i ri se n na jamana halakila hali an ma kojuu ke wa?

⁵ A ceɛ le ma a fɔ n ye ko a dɔɔmuso le jin di wa? Muso fanan ma a fɔ ko ale kɔrɔce le wa? N kɔnin ka ko jin ke jusu gbeya le la. N ma kojuu ke.»

⁶ Alla ka Abimeleki jabi sibo kelen wo rɔ ko: «N ka a lɔn ko i ka ko jin ke jusu gbeya le rɔ. Wo le rɔ, nde le ka a ke, i ma i la a fe fɔlɔ ka ko haramunnin ke.

⁷ Nba, cee wo muso lasɛ a ma. N na nabi de a ri. A ri madiyali ke i ye sa i kana faa. Ni i ma a muso lasɛ a ma, i ye la a la ko i ri faa fewu, i ni i la mɔɔ bɛɛ!»

⁸ Sɔɔma da la jona, Abimeleki ka a la mɔɔilu kili ka ko wo bɛɛ jafɔ ii ye. Ii ka wo mɛn ka silan kojuyya.

⁹ Abimeleki ka Iburahima kili ka a fɔ a ye ko: «Cee, i ka nfen ke an na jin de ten? N na kojuu su juman kɛla i la fɔ i ra kojuu jin jɔɔn nase nde ni n na jamana mɔɔilu ma? I ra mɛn kɛla n na jin, mɔɔ ma kan ka wo ke i mɔɔjɔɔ na habadan!

¹⁰ I ka ko jin ke nfenna?»

¹¹ Iburahima ka a jabi: «N tɛɛ ye n mirila le ko n tɛ mɔɔ sɔɔn jamana jin dɔ, mɛn silanni Alla ye. N ko yan mɔɔilu ri n faa n na muso kosɔn. Wo le rɔ, n ka a fɔ i ye ko n dɔɔmuso le.

¹² Wo bɛɛ ni a ta, n dɔɔmuso bɛɛ bɛɛ le a ri. An bɛɛ ye fa kelen de la, kɔni an tɛ na kelen na. N ka a furu ka a ke n muso ri.

¹³ Alla ka n nabɔ n fa wara tuma mɛn na n ka wa taama rɔ, n ka a fɔ Saran ye ko: «I ka kan ka jumaya mɛn ke n ye wo rɔ, wo le ye jin di. An wa wa yɔɔ yɔɔ, i ye a fɔ ye mɔɔilu ye ko «N kɔɔɔɔ le a ri.»»

¹⁴ Abimeleki ka Iburahima muso Saran nase a ma, ka saailu ni bailu ni nisiilu la a kan, a ni jɔnilu.

¹⁵ A ka a fɔ Iburahima ye ko: «N na jamana ragbɛ. A yɔɔ mɛn wa diya i ye, i ye wa i sii ye.»

¹⁶ A ka a fɔ Saran ye ko: «A ragbɛ! N da wodigbɛ waa kelen di i kɔɔɔɔ ma ka a yiraka ai wara mɔɔ bɛɛ la ko i ma kojuu ke. Mɔɔ bɛɛ ri a lɔn ko i ra jo sɔɔn.»

¹⁷ Iburahima ka Alla tara Abimeleki ye. Wo rɔ, Alla ka Abimeleki lakendɛya, a ni a la muso ni a la jɔn muso bɛɛ, wo le rɔ ai ri se den sɔɔn ikɔ tuun

¹⁸ baa Allabatata tun da densɔɔnbaliya jankarɔ le bila Abimeleki muso bɛɛ la Iburahima muso Saran mira kosɔn.

21

Isiyaka sɔɔn ko

¹ Allabatata hinara Saran na ikomin a tun ka a fɔ ja mɛn ma. A ka lahidi mɛn ta a ye fɔlɔ, a ka wo mafa.

² Wo rɔ, Iburahima la cɛmɔɔbaya waati rɔ, Saran ka kɔnɔ ta ka dence sɔɔn a ye, waati mɛn fɔni Alla bolo kɔɔmanna.

³ Saran ka dence mɛn sɔɔn, Iburahima ka wo tɔɔ la ko Isiyaka*.

⁴ Isiyaka sɔɔn tele seyɛn, Iburahima ka a faaninta ke, ikomin Alla ka a jamari a ye ja mɛn ma fɔlɔ.

⁵ Isiyaka sɔɔnda ka a tɛɛn Iburahima sɔɔn da san kɛmɛ bɔ.

⁶ Saran ka a fɔ ko: «ɛɛ! Alla ra n nasɛwa fɔɔ n da jalen ka yeɛ baka. Ko jin wa fɔ mɔɔ mɛn ye, wo fanan di sɛwa ka yeɛ n fe.»

⁷ Saran kumara ikɔ ko: «Yɔn tun di a fɔ Iburahima ye ko Saran di sin di den ma wa? Kɔni n da dence sɔɔn a ye, ka a tɛɛn a ra cɛmɔɔya kɔsɛbɛ.»

Hajara ni a den gbɛnda

* 21:3 Isiyaka kɔɔ ye le ko a ye yeɛla

⁸ Nba, den bonyara. Ii ka a da bɔ sin na lon mɛn dɔ, Iburahima ka tolon ba kɛ.

⁹ Misiranka muso Hajara ka dence mɛn sɔrɔn Iburahima yɛ, wo tɛrɛ ye Isiyaka mayɛlɛla. Saran ka wo yen

¹⁰ ka a fɔ Iburahima yɛ ko: «I ye jɔnmuso wo ni a dence gbɛn. N dence Isiyaka le dɔrɔn di kɛ i cɛtala ri. A dence tɛ kɛ i cɛtala ri fewu!»

¹¹ Saran na kuma wo gbara Iburahima la kosɛbɛ, ka a masɔrɔn Isumayila fanan ye a den de ri.

¹² Kɔni Alla ka a fɔ a yɛ ko: «Iburahima, wo kana gba i la i dence ni i la jɔnmuso la ko. Saran ba fen fen jinin i fɛ, i ye wo kɛ a yɛ, baa n ka bɔnsɔn mɛn lahidi ta i yɛ, bɔnsɔn wo bɔtɔ Isiyaka le rɔ.»

¹³ Kɔni n di i la jɔnmuso dence bɔnsɔn fanan siyaya ka a kɛ jamatii ri ka a masɔrɔn a bɔra ile le rɔ.»

¹⁴ Wo duusagbɛni, Iburahima ka buru ta ka a di Hajara ma, ka ji kɛ jikɛfen gbololoma kɔndɔ ka wo fanan di a ma. A ka a den di a ma ko ii ye wa. Hajara bɔra Iburahima wara wo rɔ ka wa a mataama wula kɔndɔ, Beri-Seba so kɔkan.

¹⁵ Ii ka ii mataama wula kɔndɔ haan ji banda jikɛfen kɔndɔ. Ji banda tuma mɛn na, Hajara ka a den to jirin in do lulen na.

¹⁶ A ka a mabɔ a den na ko biyɛ sɔmɔndiya ko kelen jatela ka a sii, baa a ka a miri ko a tɛ a fɛ ka a den faatɔla yen. A ka a sii ye ka kasi kojuuya.

¹⁷ Kɔni Alla ka den kasi kan mɛn. Wo rɔ, Alla la mɛlɛka ka a kan nabɔ Hajara ma ka bɔ sankolo rɔ. A ka a fɔ ko: «Hajara, nfen kɛni? I kana silan. Alla ra i den kasi kan mɛn.

¹⁸ I wuli ka wa den bolo mira. N di a bɔnsɔn siyaya ka a kɛ jamana ba ri.»

¹⁹ Alla ka Hajara ja laka. A ka kɔlɔn do yen. A wara jikɛfen nafa ji rɔ ka na a di den ma. Den ka ji min.

²⁰ Alla tora den fɛ. A kunbayara, ka a sii wula kɔndɔ ka a kɛ biyɛfilila ri.

²¹ A siini tɛrɛ Paran wula kɔndɔ. A na ka Misiranka muso do furu ka wo di a ma.

Iburahima ni Abimeleki la teriya

²² Nba, lon do rɔ Abimeleki ka a la kelɛden kuntii Pikɔli ta ka wa Iburahima wara. A ka a fɔ Iburahima yɛ ko: «Alla ye i fɛ i la ko bɛɛ rɔ.

²³ Wo rɔ, n ye a fɛ i ye i kali Alla la yan bi, ko nde ni n denilu, a ni n mamarenilu, ko i tɛ an si janfa. I ye london de ri n na jamana rɔ yan. N ka jumaya mɛn kɛ i yɛ wo rɔ, n da wo kɛ. Wo ja kelen ma, i ka kan ka jumaya wo kɛ n yɛ, i ye wo kɛ. I ye an na jamana mɛn dɔ bi, i ka kan ka jumaya mɛn kɛ wo la mɔɔilu yɛ, i ye wo fanan kɛ.»

²⁴ Iburahima ka a fɔ ko: «Ale le wo ri, n da n kali wo la.»

²⁵ Kɔni Iburahima ka Abimeleki jalaki kɔlɔn do la ko rɔ, baa Abimeleki la jɔnilu tun da wo mira fanka la.

²⁶ Abimeleki ka Iburahima jabi: «N ma a lɔn n na jɔn mɛn ka kɔlɔn mira. Ile ma foyi fɔ n yɛ. N ma a lɔn fo bi.»

²⁷ Iburahima ka a la saa doilu bɔ, a ni a la bailu a ni a la nisiilu bɔ ka a di Abimeleki ma, ii la teriya rɔ.

²⁸ Iburahima ka saadenni musoman wɔrɔnwula gbɛrɛ fanan bɔ a la saa kuru rɔ.

²⁹ Abimeleki ka a majininka ko: «I ka saaden musoman wɔrɔnwula jin bɔ nfenna ko rɔ?»

³⁰ Iburahima ka a fɔ ko: «Saadenni musoman wɔrɔnwula jɪn mira. Ii ye ke an sere ri ka a yiraka ko nde le ka kɔlɔn jɪn sen.»

³¹ Wo le rɔ, ii ka dinkira wo tɔɔ la ko Beri-Seba†, baa Iburahima ni Abimeleki ka ii kali ii jɔɔn ye dinkira wo le rɔ.

³² Ii ka ii kali ii jɔɔn ye tuma mɛn na, Abimeleki ni a la keledɛn kuntii Pikɔli ka ii kɔsɛ ii wara Filisiti jamana rɔ.

³³ Iburahima ka tamarisiju turu Beri-Seba ka Allabatata bato, Maari mɛn tɛ banna kɔnin.

³⁴ Iburahima mɛnda Filisiti jamana wo rɔ ka waati jan ke ye.

22

Alla ka Iburahima kɔrɔbɔ a dence la ko rɔ

¹ Nba, waati wo taminni kɔ rɔ, Alla ka Iburahima kɔrɔbɔ. A ka a kili ko: «Iburahima.» Iburahima ka a fɔ ko: «Naamun.»

² Alla ka a fɔ ko: «I ye Isiyaka ta, i dence kelen pe, mɛn duman i ye. I ye wa a ri Morija mara rɔ. N di koyinke do yiraka i la ye. I ye wa koyinke wo kan ka Isiyaka ke saraka ri ka n sɔ a la ye. I ye a faa ka a janin ka a ke buuri ri.»

³ Wo Duusa gbɛni, Iburahima wulira jona ka lɔ tɛɛ Alla sɔlifɛn janin kanma ka a la fali rabɛn. A ka a la jɔncɛ fila kili, a ni a dence Isiyaka. Ii bɛɛ ka sila mira ka wa. Alla ka dinkira mɛn ko fɔ a ye, ii wara ye.

⁴ Ii ka tele sawa ke taaman na. Iburahima ka a jɪa lɔ wula jan na ka dinkira wo yen.

⁵ Iburahima ka a fɔ a la jɔnilu ye ko: «N ni n dence watɔ koyike wo kan ka Alla bato. Ai ye an makɔnɔ fali dafɛ yan. An natɔ.»

⁶ Iburahima ka Alla sɔlifɛn janin lɔɔ sii a dence Isiyaka kun ma, ka a la muru ta, a ni takisɛ. Ii fila wara ii jɔɔn fɛ.

⁷ Isiyaka ka a fɔ a fa ye ko: «N fa.» Iburahima ka a fɔ ko: «Naamun.» Isiyaka ka a fɔ ko: «Takisɛ ye an bolo, lɔɔ fanan ye an bolo. Saadennin ye mi, an ye mɛn kela saraka janinta ri Alla ma?»

⁸ Iburahima ka a jabi: «N den, Alla ri an mako jɪa ka saadennin ko jɪanabɔ.» Ii fila tora wa la i jɔɔn fɛ.

⁹ Dinkira mɛn ko fɔni a ye Alla bolo, ii sera ye. Iburahima ka saraka janin diya lɔ ka lɔɔ la wo kan. Wo kɛni, a ka a dence Isiyaka sidi ka a lala saraka janin diya kan lɔɔ kun na.

¹⁰ A ka a la muru ta ko a ye a dence kannateɛla.

¹¹ Kɔni Allabatata la mɛɛka tora sankolo rɔ ka a kan nabɔ Iburahima ma ko: «Iburahima, Iburahima!» Iburahima ka a fɔ ko: «Naamun.»

¹² Mɛɛka ka a fɔ ko: «I kana i bolo lase i den ma de! I kana foyi ke a la. N da a lɔn sisen ko i silanni Alla ye, ka a masɔrɔn i ma i ban ka i dence kelen pe di Alla ma.»

¹³ Iburahima ka a jɪa lɔ ka saaji do yen. A mirani a kere ma tunin do rɔ. Iburahima wara saaji wo mira ka a ke saraka ri Allabatata sɔ kanma a dence nɔ rɔ. A ka a faa ka a janin ka a ke buuri ri.

¹⁴ Iburahima ka dinkira wo tɔɔ la ko: «Allabatata ri mɔɔ mako jɪa.» Wo le rɔ, mɔɔilu ye a fɔla bi ko: «Allabatata ri mɔɔ mako jɪa a la koyinke kan.»

¹⁵ Allabatata la mɛɛka tora sankolo rɔ ka Iburahima kili a siɪa filana rɔ,

¹⁶ ka a fɔ a ye ko: «Allabatata ka a fɔ ko: «I ma i ban i dence kelen pe faala ka a ke saraka ri ka a di n ma. Ikomin i ra wo ke, n da n kali n jɛɛ tɔɔ la, ko

† 21:31 Beri-Seba kɔrɔ ye le ko Teriya Kɔlɔn

17 i ri baraka. N di i bɔnsɔn siyaya ikomin lolo ye sankolo rɔ ɲa mɛn ma, wala kɔɔji da la kijɛ siyaman yɛ ɲa mɛn dɔ. I bɔnsɔn di se ii juuilu la, fɔɔ ka woilu la soilu mira ii la.

18 Wo ri kɛ sababu ri, siya bɛɛ ri baraka sɔrɔn n bolo i bɔnsɔn fɛ, baa i ra n kan mira ka a kɛ.»

19 Nba, Ibrahima ni a dence ka ii kɔsɛ ka wa a la ɲonilu tɛrɛn ye. Ii bɛɛ ka sila mira ka wa Bɛri-Seba. Ibrahima ka a sii ye le ka mɛn.

20 Waati wo taminni, a fɔra Ibrahima yɛ ko a badenma cɛɛ Nakɔri muso Milika fanan da denceilu sɔrɔn.

21 A dence fɔlɔma tɔɔ ko Usi. A dence filana tɔɔ ko Busi. A dence sawana tɔɔ ko Kemuhɛli. Kemuhɛli wo ye Aramu fa le ri.

22 Milika dence naaninna tɔɔ ko Kesɛdi, ka Haso tuun wo la, ka Pilidasi tuun wo la, ka Jidilafe tuun wo la, ka ban ka Betuwɛli tuun wo la.

23 Betuwɛli wo le denmuso le Rebeka ri. Milika ka dence seyin wo le sɔrɔn Ibrahima badenma cɛɛ Nakɔri yɛ.

24 Nakɔri ɲɔn muso*, mɛn tɔɔ ko Rehuma, wo fanan ka denceilu sɔrɔn a yɛ. Wo denceilu tɔɔ le ten: Tebaki, Kahamu, Tahasi a ni Maaka.

23

Saran na saya

1 Saran ka san kɛmɛ ni san muwan ni wɔrɔnwula bɔ tuma mɛn na,

2 a sara Kanaan jamana Kiriya Ariba so kɔndɔ, mɛn tɔɔ bi ko Heburɔn. Ibrahima ka a sii Saran su kun na a ka kasi.

3 Ibrahima bɔra a muso Saran su dafɛ, ka wa kuma Hɛtika yɛ,

4 a ka a fɔ ko: «Nde ye london de ri ai wara yan. Ai ye dinkira do san n ma, sa n di a kɛ kaburu so ri ka n muso su don ye.»

5 Hɛtika ka Ibrahima jabi:

6 «An fa, i tolo malɔ an kan na. Ile ye Alla la faamaden de ri an tɛma yan. An na kaburu so dinkira mɛn ba diya i yɛ, i ye i la su don ye. An si tɛ an ban wo ma ka an na duu di i ma. I ye i muso su don.»

7 Ibrahima ka a wuli ka a majii Hɛtikailu ɲana.

8 A ka a fɔ ii yɛ ko: «Nba, ni ai sɔnda n ye n muso sutura, ai jaandi, ai ye Sohari dence Efurɔn madiya n yɛ.

9 Falan mɛn ye a bolo Makipela, a la sɛnɛ kɔnkɔ fɛ kɔnin, a ye wo san n ma. A sɔnkɔ wa kɛ wodi mɛn di, n di wo di a ma ai ɲakɔrɔ yan, sa dinkira wo ri kɛ n na kaburu so ri.»

10 Wo ka a tɛrɛn Efurɔn jɛrɛ siini Hɛtika tɛma so donda la ye, baa ale fanan tɛrɛ Hɛtika de ri. A ka Ibrahima jabi jama bɛɛ ɲana ko:

11 «An fa, i tolo malɔ n kan na. N di sɛnɛ ni falan bɛɛ di i ma ka a la a ɲɔɔn kan. N ye a bɛɛ dila i ma ka n badenmailu kɛ a sere ri. Wa, i muso su don.»

12 Ibrahima ka a majii so kɔndɔ mɔɔ bɛɛ ɲana.

13 A ka a fɔ Efurɔn yɛ wo bɛɛ ɲakɔrɔ ko: «I jaandi, i tolo malɔ n na. N di sɛnɛ ɲin sankɔ di i ma. I ye a mira, sa n di wa n muso su don ye.»

14 Efurɔn ka a fɔ Ibrahima yɛ ko:

15 «N na faama, i tolo malɔ n na. Sɛnɛ ɲin sankɔ tɛ tamin wodigbɛ kilo naanin a ni tala la. Wo ri nfen ɲa nde ni ile tɛma? Wa i muso su don.»

* 22:24 ɲɔn muso la sariya seɓeni Horɔya suran 21 kuma diya 7 haan 11 kɔndɔ. ɲɔn de woilu ri, a ka menilu kɛ a muso ri.

¹⁶ Efurɔn ka sene sanko men fo, Iburahima sonda wo ma. A ka wodigbe wo suman Hetika bee jana ka a di Efurɔn ma, wodigbe kilo naanin a ni tala la, ka ben julailu la sumanni ja ma.

¹⁷ Wo ro, Iburahima ka Efurɔn na sene san a ma, sene men tere Makipela, Mamere fan fe. Sene wo ni a falan ni a jiri bee haan ka wa se sene dan na,

¹⁸ wo bee kera Iburahima ta ri. Hetika men bee siini tere laden do so donda la ye, woilu kera ii sere ri.

¹⁹ Iburahima bora ye ka a wa a muso Saran su don falan na Makipela, Mamere fan fe Kanaan jamana. Mamere wo too le fanan ko Heburɔn.

²⁰ Wo le koson, sene wo ni a falan bee kera Iburahima ta ri, ka a ke a la kaburu so ri. A ka wo san Hetika de ma.

24

Isiyaka ka Rebeka furu

¹ Nba, Iburahima koroyara kosebe, Allabatata tun ka baraka don a la ko bee ro.

² Lon do ro, a ka a demenba kili, men ye a la nanfulu kunnasiila ri, a ka a fo a ye ko: «I bolo la n woro korok ka lahidi ta n ye ka i kali.

³ An siini Kanaanka le tema yan, koni n ye a fe i ye i kali Allabatata too ro, men ye sankolo ni duukolo tii ri, ko i te Kanaanka denmuso si furu ka a di n dence ma.

⁴ I ye i kali ko i ri wa n fa jamana ro, ka wa denmuso do furu n dence Isiyaka ye n badenmailu wara.»

⁵ Demenba wo ka a fo ko: «Ni denmuso ma son ka na nde kofe yan don? N ye wa i dence ri i fa jamana ro wa?»

⁶ Iburahima ka a fo ko: «Een de! I kana wa n dence ri ye fewu!

⁷ Allabatata Alla, men ye sankolo tii ri, wo ka n nabo n fa so la, ka n nabo n soron jamana ro. A kumara ka a kali n ye ko a ri jamana jin di n bonson ma. Ale le jere keto a la meleka bilala i je ka wa n fa jamana ro, sa i ri muso do soron n dence ye ye.

⁸ Ni muso ma son ka na i kofe, wo kalili kunko ri bo i ma, koni i kana wa n dence ri de!»

⁹ A demenba ka a bolo la a tii Iburahima woro korok ka a kali ko a ri wo bee ke.

¹⁰ Wo ro, Iburahima la demenba ka joomo tan ta a tii la joomailu ro ka wa Nakori la so la, Aramu Naharayimu mara ro. A tii la fen juma ba doilu wara a kun ma.

¹¹ A se men keni ye, a ka joomailu lala kolon da la so kakan. A donda wura da le fe, musoilu ye wala ji ta diya kolon da la waati men do.

¹² A ka Alla tara ko: «Allabatata, n tii Iburahima Maari Alla, i jaandi, i ye n na sila diya n na bi. I ye jumaya ke n tii Iburahima ye.

¹³ N loni kolon da la yan, so kondoo sunkurunilu ri na ji ta diya yan sisen.

¹⁴ N ba a fo sunkurun men ye ko: «I la jitafen najii ka n so ji ro, n ye n min», ni wo ka n so, ka ban ka n na joomailu fanan namin, nba sunkurun wo ye ke i la baaraden Isiyaka muso ri, i jere ka men natee a ma. Ni wo bee kera, n di a lon ko i ra jumaya ke n tii ye ka a masoron i ra ke a Maari Alla ri.»

¹⁵ Sani a ye ban Alla matarala, Rebeka nara ka a teren a la jitafen ye a kanbankun kan. Rebeka ye Betuweli denmuso le ri. Betuweli ye Milika dence le ri. Milika ye Nakori la muso le ri, Iburahima koroke konin.

¹⁶ Sunkurun wo kenji kosebe. A ma ce lon folo. A wara ji ta diya, ka a la jitafen nafa ka a kose.

17 Iburahima demenba ka i bori ka wa a laben, ka a fo a ye ko: «N na, i jaandi, i ye n so ji ro, n ye n min.»

18 Sunkurun ka a kaliya ka a la jitafen majii, ka ceε wo jabi: «N fa, i min.» A ka a la jitafen mira a bolo la ka ceε so ji ro.

19 A banni ji minna, sunkurun ka a fo ko: «I lo, n di wa ji ta ka i la joomailu fanan so ji ro. A beε ye ii min ka wasa.»

20 A ka i kaliya ka a la jitafen najii ka ji ke kolofen na jiminfen kondɔ ka i bori ka wa ji ta ikɔ. A tora ji tala ka na haan joomailu beε banda ii minna.

21 A teε ye baara wo kan tuma men na, ceε wo ka a lo ka a mafene. A ma foyi fo. A ka sunkurun korɔsi ka a lon ni Allabatata da a la sila diyala.

22 Joomε beε banda ji minna tuma men na, ceε ka nundɔlafen sanin do labɔ, men sumannin di karamun loolu bo. A ka bololafen sanin fila fanan nabɔ, men sumannin di karamun keme a ni karamun tan ni loolu bo.

23 A ka sunkurun majininka ko: «Hake to, yon denmuso ye ile ri? I fa ri son ka nde ni n taamajoonilu jiya a wara wa?»

24 Rebeka ka a jabi: «Nakori ni Milika dence Betuweli, wo denmuso le nde ri.

25 Ai ri jiya diya soron an wara. Bin ni fira siyaman ye an bolo fanan ka a di i la joomailu ma.»

26 Ceε ka wo men ka a tin birin ka Allabatata bato.

27 A ka a fo ko: «N di Allabatata tando, n tii Iburahima Maari Alla, a ma ban a la kaninteya man. Allabatata le ka a lo n joro ka n na n di n tii Iburahima badenmailu ma yan.»

28 Sunkurun ka a bori ka wa a beε jafɔ mɔoilu ye a na wara.

29 Wo ka Rebeka korɔce do teren ye, men too ko Laban. Wo ka wo beε men tuma men na, a bora ka a bori ka wa ceε wo ko kolon da la,

30 baa Laban tun ka nundɔlafen ni bololafen yen a dɔomuso bolo la. Rebeka ka a danteeli men ke, Laban tolo teε ye wo beε la. A sera kolon da la, ka ceε lɔni teren a la joomailu dafe.

31 Laban ka a fo a ye ko: «N fa, ile, Allabatata ka baraka don ile men na ko ro, nfenna i lɔni kakan yan? An ye wa lu ma. N da dinkira raben i ye, ka dinkira fanan daben i la joomailu ye.»

32 Wo ro, ceε wara Laban kafe lu ma. Ii sisen ye, Laban ka joomailu la donin beε lajii, ka bin ni fira di ii ma. A nara ji di ceε ni a taamajoonilu ma. Ii ka ii sen mako.

33 A ka doonnin sii ii korɔ. Koni ceε ka a fo ko: «N te doonnin kela folo, fo n ye danteeli ke folo.» Laban ka a jabi: «Ale le wo ri. I ye danteeli folo ke.»

34 Ceε ka a fo ko: «N ye Iburahima demenba le ri.

35 Allabatata ka baraka don n tii la wo ro kosebe ka a ke nanfulutii ri. A ra saa ni baa ni nisiilu di a ma, a ni wodigbe ni sanin, a ni jonilu ni jɔnmusoilu, a ni joomailu ni falilu.

36 N tii Iburahima muso Saran ka dence soron a ye a la musokorɔbaya waati ro. N tii ra a bolofen beε di a dence wo le ma.

37 Nba, lon do ro, n tii ka a fo n ye ko n ye n kali a ye ko a siini Kanaan bɔnsɔn wara men do jin, ko n kana son ka wo denmuso si furu a dence ye.

38 Ko n ye wa a fa jamana ro ka muso jinin a dence ye a badenmailu wara.

39 N ka a majininka ko ni denmuso ma a son ka na n kafe don?

40 A ka n jabi a ye taamala ka ben Allabatata men kan ma, wo jere ri a la meleka bila n je ka n na sila diya n na, kosa n di muso furu a dence ye a badenmailu wara a fa jamana ro.

41 N tii ka a fɔ ko n ba se a fa la jamana rɔ, ko ni a badenmailu ka i ban muso dila n ma, ko n na kalili kunko ri bɔ n ma wo rɔ. Ko kalili kunko wo tɛ bɔ n ma na gbɛrɛ si ma fo wo ba kɛ.

42 «Nba, n se mɛn kɛni kɔlɔn da la bi, n ka Alla matara ko: «Allabatata, n tii Iburahima Maari Alla, i jaandi, i ye n na sila diya n na.»

43 N lɔni kɔlɔn da la yan. Sunkurun mɛn ba na ji ta diya yan, ni n ka a fɔ wo yɛ ko: «Na, i ye i la jitafen najji ka n sɔ ji rɔ.»

44 ni a ka n jabi: «Do min, n ye wa do fanan ta ka na a di i la jɔɔmɛilu ma,» nba sunkurun wo ye kɛ n tii la dence la muso ri, Allabatata jɛrɛ ka mɛn natɛɛ a ma.»

45 Nba, sani n ye ban madiyali kela n kɔndɔ, n ka Rebeka natɔla yen. A la jitafen ye a kanbankun kan. A wara jitafen wo lafa. N ka a fɔ a yɛ ko: «N na, n sɔ ji rɔ.»

46 A ka a kaliya ka jitafen majji a kanbankun na ka a fɔ ko: «I min. N di i la jɔɔmɛilu fanan sɔ ji rɔ.» Wo rɔ, n ka n min. N banni n minna, a ka n na jɔɔmɛilu fanan sɔ ji rɔ.

47 N ka a majininka ko: «Yon denmuso ye ile ri?» A ka a fɔ ko: «Nakɔri ni Milika dence Betuwɛli denmuso le nde ri.» N ka nundɔlafɛn don a nun dɔ, ka a bolɔlafɛn bila a bolo la.

48 N ka n tin birin ka Allabatata bato, n tii Iburahima Maari Alla kɔnin. N ka wo tando ka a masɔɔn a ka a lɔ n jɔrɔ ka na n di n tii Iburahima badenmailu wara, ka ii denmuso sɔɔn n tii dence ye.

49 Nba, ni ii ye a fɛ ka kaninteya yirika n tii la, ai ye wo fɔ n yɛ. Ni ai fanan ti se wo kɛla, ai ye wo fɔ n yɛ, kosa n ka kan ka mɛn kɛ, n ye wo kɛ.»

50 Laban ni Betuwɛli ka a jabili kɛ ko: «Kɔ jin bɔni Allabatata jɛrɛ le rɔ. An ti se wo masɔsɔla.»

51 Rebeka le jin di. A ta, i ye wa a ri. A ye kɛ i tii dence la muso ri, iko Allabatata a ra a latɛɛ na mɛn ma.»

52 Iburahima demɛnba ka jabili wo mɛn tuma mɛn na, a ka a jɔkɔrɔ bɛn duu ma ka Allabatata bato.

53 A ka wodigbɛ masidilifɛn ni sanin masidilifɛn labɔ ka woilu di Rebeka ma, a ni faanin. A ka fen juma bailu di a kɔrɔcɛ ni a na fanan ma.

54 Wo rɔ, kuma wo banni, cɛɛ ni a taama jɔɔnɛnilu ka dɔɔnnin kɛ, ka ii min, ka su si. Ii kununni sɔɔma da la, cɛɛ ka a fɔ Rebeka la mɔɔilu yɛ ko: «Ai ye sila di n ma sa n di n kɔsɛ n tii wara.»

55 Rebeka kɔrɔcɛ ni a na ka jabili kɛ ko: «A to sunkurun ye tele tan jɔɔn kɛ an fɛ yan fɔlɔ. Wo ba tamin, a ri wa.»

56 Cɛɛ ka a fɔ ko: «Ai jaandi, ai kana n nanɔɔ butun, baa Allabatata a ra n na sila diya n na. Ai ye a to n ye kɔsɛ n tii wara jona.»

57 Ii ka a jabi: «Nba, an ye sunkurun kili ka a majininka.»

58 Ii ka Rebeka kili ka a majininka ko: «I ri taa cɛɛ jin kɔfɛ sisen wa?» A ka a fɔ ko: «N di wa.»

59 Wo rɔ, ii ka ii badenma muso Rebeka bila ka wa Iburahima demɛnba ni a taama jɔɔnɛnilu kɔfɛ. Jɔnmuso mɛn ka a mamira, wo wara Rebeka malɔ.

60 Ii watɔla, Rebeka wara mɔɔilu duwara a yɛ. Ii ka a fɔ ko: «An badenma muso, Alla ye i bɔnsɔn siyaya ka a kɛ mɔɔ waa siyaman siyaman di, Alla ma wo kɛra. Alla ye ii se ii juuilu la, Alla ma wo kɛra.»

61 Rebeka ni a la jɔnmusoilu ka ii rabɛn ka ye le jɔɔmɛilu kan, ka ii bila Iburahima demɛnba kɔfɛ. A wara Rebeka ri wo jɔ le ma.

62 Wo ka a tɛrɛn, Isiyaka ra bɔ Bɛri Lasayi Rɔyi fan fɛ, Nɛkebi mara rɔ.

⁶³ Lon do rɔ, Isiyaka wara a mataamala diya wula kɔndɔ wura da fɛ. A ka a ja la kɔ ka jɔmɛilu natɔla yen.

⁶⁴ Rebeka ka a ja la kɔ ka Isiyaka yen tuma mɛn na, a jiira ka bɔ a la jɔmɛ kan.

⁶⁵ A ka Iburahima demɛnba majininka ko: «Mɛn bɔtɔ wula rɔ ka na an kunbɛn jɪn, yon de wo ri?» Cɛɛ ka a fɔ ko: «N tii le wo ri.» Wo rɔ, Rebeka ka a la kunnabirin kɛ a kun na.

⁶⁶ Nba, cɛɛ tun ka fen fen kɛ a la taama rɔ, a ka wo bɛɛ jafɔ Isiyaka yɛ.

⁶⁷ Isiyaka wara Rebeka ri a na Saran na faaninbon na, ka a furu ka a kɛ a muso ri. Isiyaka ka Rebeka kanin kosɛbɛ, a diyara a yɛ. Wo rɔ, Isiyaka jususumara a na la saya ko rɔ.

25

Iburahima la saya

¹ Nba, Iburahima ka muso gbɛɛ furu, mɛn tɔɔ ko Ketura.

² Wo ka denceilu sɔrɔn Iburahima yɛ: Simiran, Jokisan, Medan, Madiyan, Sisibaki a ni Suwahi.

³ Iburahima dence Jokisan fanan ka dence fila sɔrɔn: Seba ni Dedan. Dedan denceilu kɛra Asirikailu ni Letusikailu ni Lemikailu le ri.

⁴ Iburahima dence Madiyan denceilu le ten: Efa, Eferi, Hanɔki, Abida a ni Elida. Wo bɛɛ ye Ketura bɔnsɔn de ri.

⁵ Iburahima ka a cɛ bɛɛ di Isiyaka le ma,

⁶ kɔni a ka a jɔn muso tɔilu denceilu fanan sɔ fen doilu rɔ. Sani a ye sa, Iburahima ka woilu lawa telebɔ jamana rɔ, ka ii mabɔ a dence Isiyaka la.

⁷ Iburahima si san bɛɛ ladennin kɛra san kɛmɛ ni san biwɔrɔnwula ni san loolu le ri.

⁸ A ka a la kɔrɔya diya bɔ kosɛbɛ ka sa ka la a benbailu kan.

⁹ A dence fila, mɛnilu ye Isiyaka ni Isumayila ri, woilu ka a su don Makipela falan na, Mamere fan fɛ. Dinkira wo tɛɛ ye Hetika Sohari dence Efurɔn bolo kɔrɔman na,

¹⁰ kɔni Iburahima ka wo le san a ma. A ni a muso Saran su donda ye.

¹¹ Iburahima sani kɔ rɔ, Alla ka baraka don a dence Isiyaka la kɔ rɔ. Isiyaka siini tɛɛ Beri Lasayi Rɔyi le la.

Isumayila bɔnsɔn

¹² Nba, Iburahima dence Isumayila bɔnsɔn de jɪn di, Saran na jɔnmuso Misiranka Hajara a ka mɛn sɔrɔn Iburahima yɛ.

¹³ Isumayila denceilu tɔɔ le jɪn di, ka bɛn ii sɔrɔn waati ma. A dence fɔbɔ tɔɔ ko Nebayɔti, ka Kedari tuun wo la, ka Adibeli tuun wo la, ka Mibisamu tuun wo la,

¹⁴ ka Misima tuun wo la, ka Duma tuun wo la, ka Masa tuun wo la,

¹⁵ ka Hadadi tuun wo la, ka Tema tuun wo la, ka Jeturi tuun wo la, ka Nafisi tuun wo la, ka Kedima tuun wo la.

¹⁶ Isumayila denceilu le wo ri, mɛnilu kɛra faama tan ni fila le ri, ka ii sii kabila tan ni fila kun na, bɛɛ ni ii la so.

¹⁷ Isumayila ka san kɛmɛ ni san bisawa ni san wɔrɔnwula le sɔrɔn, ka sa ka la a benbailu kan.

¹⁸ A bɔnsɔn siini tɛɛ Asuri so sila la, Misiran telebɔ fan fɛ, Habila ni Suri soilu tɛma. Ii ni ii badenma tɛɛ ma i sii i jɔɔn fɛ.

¹⁹ Nba, Iburahima dence Isiyaka bɔnsɔn de jɪn di. Iburahima ka Isiyaka sɔrɔn.

²⁰ Isiyaka sɔrɔn ka san binaanin bɔ tuma mɛn na, a ka Rebeka furu. Rebeka fa le tɛrɛ Betuwɛli ri. Betuwɛli ye Aramu bɔnsɔn do le ri ka bɔ Padani Aramu. Rebeka kɔrɔcɛ le tɛrɛ Aramu bɔnsɔn Laban di.

²¹ Isiyaka ka Allabatata matara a muso yɛ ka a masɔrɔn a tɛrɛ densɔrɔnbali le ri. Allabatata ka a la tarali kan mira, Rebeka ka filani kɔnɔ ta.

²² Ka a tɛrɛn ii ma sɔrɔn fɔlɔ, denilu bilara i jɔɔn na ii na kɔnɔ rɔ. Rebeka ka a fɔ ko: «Nfenna jin ye kɛla n na?» A wara Allabatata majininka ko wo ma.

²³ Allabatata ka a jabi:

«Jamana fila le ye i kɔnɔ.

Jamana fila ri bɔ i kɔnɔ rɔ.

Kelen fanka ri bonya kelen ta ri.

Kɔrɔmamɔɔ ri kɛ dɔɔmamɔɔ la baaraden de ri.»

²⁴ Nba, Rebeka moyi lon seni, a moyira filani le la.

²⁵ Mɛn fɔlɔma sɔrɔnda, wo wulenni de tɛrɛ, si le tɛrɛ ye a fari ma. Wo rɔ ii ka wo tɔɔ la ko Esawu.

²⁶ Wo kɔ rɔ, a dɔɔcɛ nara, a kɔrɔcɛ sen tintiri mirani a bolo. Ii ka wo tɔɔ la ko Yakuba. Rebeka ka ii sɔrɔn ka a tɛrɛn Isiyaka sɔrɔn da san biwɔɔrɔ bɔ.

²⁷ Denilu bonyara ka kɛ kanberen di. Esawu kɛra donso fadiman di, waa rɔ taama diyara a ye. Kɔni, Yakuba kɛra mɔɔ masumanin di, a tun tɛ a mabɔla faaninbon na kɔsɛɛ.

²⁸ Esawu duman tɛrɛ Isiyaka ye, ka a masɔrɔn a tɛrɛ ye sobo sɔrɔnna Esawu le sababu le rɔ. Yakuba duman tɛrɛ Rebeka ye.

²⁹ Lon do rɔ, Yakuba tɛrɛ ye sɔsɔ tibila. Esawu kɔnkɔto ba nara ka bɔ wula kɔndɔ.

³⁰ A ka a fɔ Yakuba ye ko: «Kɔnkɔ ba le n na jin. I jaandi, i ye n sɔ i la sɔsɔ wulen dɔ. N ye a dɔɔn.» Nba, kuma wo kɛra sababu ri, mɔɔilu ka a fɔ Esawu ma ko Edɔmu*.

³¹ Yakuba ka a jabi: «Ni i ka i la kɔrɔmamɔɔya di n ma fɔlɔ, n di i sɔ.»

³² Esawu ka a fɔ ko: «Kɔnkɔ ketɔ n faala. Kɔrɔmamɔɔya ye nfen jala n ma?»

³³ Yakuba ka a jabi: «I kali Alla la fɔlɔ.» Esawu ka a kali a ye, ka a la kɔrɔmamɔɔya falen Yakuba ma wo ja le ma.

³⁴ Wo rɔ Yakuba ka a sɔ sɔsɔ ni buru rɔ. Esawu ka a dɔɔn ka ji min ka a wuli ka wa.

Nba, a kɛra ten de. Esawu ma a la kɔrɔmamɔɔya jate foyi ri.

26

Isiyaka wara Filisitiilu la jamana rɔ

¹ Nba, wo bɛɛ taminni kɔ rɔ, kɔnkɔ donda jamana kɔndɔ. Kɔni kɔnkɔ mɛn donda Iburahima la waati rɔ, wo ni jin tɛ kelen di. Isiyaka wara Filisitiilu la mansa Abimeleki wara, Kerari so la.

² Allabatata bɔra gbɛ rɔ Isiyaka ye, ka a fɔ a ye ko: «I kana wa Misiran! N ketɔ jamana mɛn yirakala i la, i ye wa i sii ye.

³ I ye mɛn jamana wo rɔ fɔlɔ. N di to i fɛ, ka baraka don i la ko rɔ, ka yɔrɔ jin bɛɛ di i ni i bɔnsɔn ma. Wo rɔ n di n na lahidi mafa, n ka mɛn ta i fa Iburahima ye.

⁴ Ko lolo ka siya ja mɛn ma, n di i bɔnsɔn siyaya wo ja ma, ka duu jin bɛɛ di ii ma. Siyailu bɛɛ ri baraka sɔrɔn n bolo i bɔnsɔn na sababu rɔ.

⁵ N di baraka don i la ko rɔ, ka a masɔrɔn Iburahima ka n kan mira ka a kɛ. N ka mɛn fɔ a ye, a ka wo bɛɛ kɛ. A ka n na jamarili ni n na sariya bɛɛ latelen.»

* 25:30 Edomu kɔrɔ ye le ko wuleman

⁶ Wo rɔ, Isiyaka ka a sii Kerari ye.

⁷ Ye cɛɛilu tun ba Isiyaka maɲininka a muso la ko ma, a ri a fɔ ko a dɔɔmuso le. A silanni tɛɛ a fɔla ii ye ko a muso le, sa ii kana a faa ka Rebeka ta, baa Rebeka kenɲi ba le tɛɛ.

⁸ Nba, Isiyaka mɛnda Kerari. Lon do rɔ, Filisiti la mansa Abimeleki ka a ɲa labɔ a la bon na ka Isiyaka ni a muso Rebeka yen. Ii ye tolon kɛla i ɲɔɔn fɛ.

⁹ Abimeleki ka Isiyaka kili ka a fɔ a ye ko: «I muso le ɲin di jɔ! Nfenna i ka a fɔ an ye ko i dɔɔmuso le?» Isiyaka ka a jabi: «N ka a fɔ ka a masɔɔn a tɛɛ n kɔndɔ ko ai ri n faa ka a ta.»

¹⁰ Abimeleki ka a fɔ ko: «I ka nfen ko kɛ an na ɲin de ten? Ni n na jamana mɔɔ do tun ka a la i muso fɛ wo rɔ don? Ni wo tun kɛra, i tun di an lɔ ko haramunnin kɛla ri!»

¹¹ Abimeleki ka a jasere mala a la mɔɔ bɛɛ ye ko: «Mɔɔ mɛn ba a maa Isiyaka la, wala a muso la, n di wo tii faa.»

¹² Nba, wo san kelen Isiyaka ka suman sɛnɛ jamana wo rɔ. A la suman sɔnda kɔsɛɛ, a ka suman si mɛn foyi, a ka wo ɲɔɔn kɛmɛ sɔɔn, baa Allabatata ka baraka don a la suman dɔ.

¹³ Isiyaka bolofen siyayara, fɔɔ ka a kɛ nanfulutii ba ri.

¹⁴ Saa ni ba ni nisi ni jɔnilu tɛɛ a bolo. Wo rɔ, a la ko ɲangboya ka Filisitiilu sɔɔn.

¹⁵ Wo bolo ma, ii ka bɔɔ kɛ a la kɔlon bɛɛ kɔndɔ fɔ ka ii ja. A fa Iburahima la jɔnilu le tun ka kɔlon woilu sen a la tele rɔ.

¹⁶ Abimeleki ka Isiyaka kili ka a fɔ a ye ko: «I ye bɔ an wara yan. I fanka ka bon an ta ri.»

Filisitiilu ka Isiyaka kɛɛ a la kɔlonilu fɛ

¹⁷ Wo rɔ, Isiyaka bɔra ye ka wa a la faaninbon lɔ Kerari dinban dɔ, ka a sii dinkira wo rɔ.

¹⁸ A fa Iburahima tun ka kɔlon mɛnilu sen dinkira wo rɔ a tele rɔ, Filisitiilu nara ka woilu bɛɛ lafa a la saya kɔ rɔ. Isiyaka ka kɔlon wo bɛɛ rabɔ ko kura. A fa tun ka tɔɔ mɛn la kɔlonilu la, Isiyaka ka tɔɔ kelen kelenna kɔlonilu la ii la.

¹⁹ Lon do rɔ, Isiyaka la jɔnilu ka kɔlon do sen dinban dɔ ka se ji ma.

²⁰ Kerari kolofen kɔnɔmadenilu nara ka Isiyaka la kolofen kɔnɔmadenilu kɛɛ, ka a fɔ ko: «Kɔlon ɲin ye an ta le ri.» Isiyaka ka kɔlon wo tɔɔ la ko Eɛki, ka a masɔɔn ii kelera a fɛ.

²¹ Isiyaka la jɔnilu ka a kɔlon dogbɛɛ sen. Kɔni Kerarikailu nara ka ii kɛɛ wo fanan fɛ. Isiyaka ka wo tɔɔ la ko Sitina.

²² A ka yɔrɔ wo bila ka wa yɔrɔ gbɛɛ, ka kɔlon gbɛɛ sen ye ikɔ. Mɔɔ si ma ii kɛɛla wo fɛ. Wo rɔ, Isiyaka ka wo tɔɔ la ko Rehoboti. A ka a fɔ ko: «Sisen Allabatata da dinkira di an ma. An di sabati jamana ɲin kɔndɔ.»

²³ Isiyaka bɔra ye ka wa Beri-Seba.

²⁴ Su wo rɔ, Allabatata bɔra gbɛ rɔ a ye, ka a fɔ a ye ko: «Nde ye i fa Iburahima Maari Alla le ri. I kana silan, baa n ye i fɛ. N di ɲumaya kɛ i ye ka i bɔnsɔn siyaya n na baarden Iburahima la ko kɔsɔn.»

²⁵ Isiyaka ka Alla saraka janin diya lɔ ye Allabatata bato kanma. A ka a la faaninbon lɔ dinkira wo rɔ. A la jɔnilu ka kɔlon gbɛɛ sen.

Abimeleki ni Isiyaka ka lahidi sidi

²⁶ Lon do rɔ, mansa Abimeleki ni a lalila Ahusati ni a la kɛɛden kuntii Pikɔli bɔra Kerari ka na Isiyaka wara.

²⁷ Isiyaka ka ii maɲininka ko: «Waati taminni, ai ka n tɔrɔ ka n gbɛn ka n nabɔ ai la jamana rɔ. Nfenna ai nani n wara yan sisen?»

²⁸ Ii ka a jabi: «An da a yen ko Allabatala ye i fε. An ye teriya sidi an jɔɔn tɛma, ka bɛn kan kelen ma.

²⁹ Iƙomin an ma kojuu kε i la, i fanan tε kojuu kε an na. An ka kojuma le kε i yε. I bɔra an tɔɔfε hεrε le rɔ. An da a yen sisen ko Allabatala ra baraka don i la ko rɔ.»

³⁰ Isiyaka ka tibili ba kε ii yε. Ii ka dɔɔnnin kε ka ii min.

³¹ Wo duusa gbε jona, ii ka ii kali i jɔɔn yε ko ii tε kojuu kε i jɔɔn na. Wo banni, Isiyaka ka sila di ii ma. Ii bɔra hεrε le rɔ ka wa.

³² Nba, wo lon kelen, Isiyaka la jɔnilu bɔra kɔlon sen diya ka na a fɔ a yε ko: «An da kɔlon sen ka se ji ma.»

³³ Isiyaka ka kɔlon wo tɔɔ la ko Seba. Wo le ka a kε, so wo tɔɔ lara ko Beri-Seba haan bi.

Esawu musoilu

³⁴ Nba, Esawu sɔrɔn ka san binaanin bɔ tuma mɛn na, a ka Hεtika sunkurun fila furu. Kelen tɔɔ ko Yuditi. Wo fa tεrε Bεeri le ri. A tɔ kelen tɔɔ ko Basimati. Wo fa tεrε Elɔn de ri.

³⁵ Muso woiilu la ko ka Isiyaka ni Rebeka jusu tɔɔ kosebε.

27

Isiyaka Duwara Yakuba yε

¹ Nba, Isiyaka kɔrɔra kosebε. A ja tεrε tε fen na sa la wula rɔ. Lon do rɔ, a ka a dence fɔlɔ Esawu kili ko: «N dence.» Esawu ka a jabi: «Naamun.»

² Isiyaka ka a fɔ ko: «A ragbε, n da kɔrɔ. N ma n sa waati lɔn.

³ I ye i la donsoya muran ta, i la biɲεkala ni i la biɲε, ka wa sobo jinin wula kandɔ. I ye na sobo di n ma.

⁴ Suman mɛn duman n yε, i ye wo tibi ka a sii n kɔrɔ. N di wo dɔɔn ka duwa i yε sani n ye sa waati mɛn dɔ.»

⁵ Jaa, Isiyaka ka mɛn fɔ a dence Esawu yε, Rebeka tolo tεrε ye wo bεε la. Esawu bɔra ka wa sobo jinin diya wula kandɔ tuma mɛn na,

⁶ Rebeka ka a fɔ a dence Yakuba yε ko: «N da i fa kumakan mɛn. A ra a fɔ i kɔrɔcε Esawu yε ko:

⁷ i ye na sobo ri. Ko suman mɛn duman n yε, ko i ye wo tibi ka a sii n kɔrɔ. Ko n di wo dɔɔn ka duwa i yε Allabatala jana sani n ye sa waati mɛn dɔ.»

⁸ Rebeka ka a fɔ ko: «Nba, n dence, i tolo malɔ. N ye mɛn fɔla i yε, i ye wo kε.

⁹ Wa badenni juma fila mira baa kuru rɔ ka na ii ri. Suman mɛn duman i fa yε, n di wo tibi.

¹⁰ N ba ban wo tibila, i ri wa a di i fa ma. A ri wo dɔɔn ka duwa i yε sani a ye sa waati mɛn dɔ.»

¹¹ Yakuba ka a na jabi: «Kɔni i ka a lɔn ko n kɔrɔcε Esawu fari fan bεε ye si le ri. Si don tε nde ma.

¹² Ni n fa ka a maa n na don? Ni wo kεra, a ri n jate janfate ri. N tε duwa si sɔrɔn, fɔ danka.»

¹³ A na ka a fɔ ko: «N dence, Alla ye a kε danka wo kana i mira fo nde. N ka mɛn fɔ, i ye wo kε dɔrɔn. Wa bailu mira ka na ii ri.»

¹⁴ Yakuba wara baa fila mira ka na ii di a na ma. A na ka a fa diyanan tibili kε.

¹⁵ Esawu la faanin juma tεrε ye a na bolo bon na. Rebeka ka faanin wo ta ka wo don a dence dɔɔmanni Yakuba bolo. A ka a bila a ma.

¹⁶ Rebeka ka badenni gbolo ta ka Yakuba bolokailu masidi. A ka a kan fanan masidi, si tun tε a fan menilu ma.

17 A ka suman tibini wo don Yakuba bolo, ka buru la a kan, a tun ka men gbasi.

18 Yakuba wara wo ri a fa wara, ka a fa kili ko: «N fa.» Isiyaka ka a fo ko: «Naamun. N dence jumana de kan?»

19 Yakuba ka a fa jabi: «I dence folo Esawu le kan. I ka men fo n ye, n da wo ke. I wuli ka i sii ka n na sobo don, sa i ri duwa n ye.»

20 Isiyaka ka a fo a dence ye ko: «Ee, n dence! I ra kaliya. I ka sobo saron jona di?» Yakuba ka a fo ko: «Allabatala, i Maari Alla, wo le ka n harijee fulen.»

21 Isiyaka ka a fo ko: «N dence, i madon n na yan. N ye n bolo maa i la ka a lon ni Esawu le ile ri.»

22 Yakuba ka a madon a fa la. A fa ka a maa a la ka a fo ko: «I kan boni Yakuba kan na, koni i boloilu ye Esawu boloilu le ri.»

23 Isiyaka filira Yakuba ma, ka a masaron si tere ye a boloilu ma ikomin Esawu boloilu tere ye ja men ma, wo bolo ma a duwara a ye.

24 Isiyaka ka Yakuba maninka ko: «Tuna le wa, ko n dence Esawu le ile ri?» Yakuba ka a jabi «Nde le.»

25 Isiyaka ka a fo ko: «Suman di n ma. N di i la sobo don ka duwa i ye.» Yakuba ka suman sii a koru. A ka donnin ke. Yakuba nara resenji fanan di. A ka wo min.

26 Isiyaka banda donninna ka a fo a ye ko: «N den, i madon n na ka n sunbu.»

27 Yakuba ka a madon a la ka a sunbu. Isiyaka ka a la faanin suma men tuma men na, a ka a duwa a ye ko: «N dence suma ye ikomin sene suma duman ja men ma, Allabatala ka baraka don sene men da.

28 N dence, Alla ma i la seneke duu jumaya ka sancijuma lana a kan,
Alla ma wo kera.

Ka i la suman ni i la resenji siyaya kosebe,
Alla ma wo kera.

29 Ka moilu bila i la fanka koru,
Alla ma wo kera.

Ka siyailu lana ka ii majii i koru,
Alla ma wo kera.

Ka i lasii i badenmailu kun na,
Alla ma wo kera.

Ka i na la den bee lana ka ii majii i koru,
Alla ma wo kera.

Mo men ba i danka,
Alla ma toraya lara wo kan.

Mo men ba duwa i ye,
Alla ma jumaya kera wo ye.»

Esawu ka a fo ko Isiyaka ye duwa a fanan ye

30 Nba, Isiyaka banni duwala Yakuba ye, Yakuba bora a fa torofe. A ma men baka wo koru, a koroe Esawu nara ka bo donsoya diya wula kondu.

31 A ka suman duman tibi, ka wa a di a fa ma. A ka a fo a fa ye ko: «N fa, i ye i wuli. I ye i dence la sobo don, ka duwa n ye.»

32 A fa ka a fo ko: «Yon de kan?» A ka a jabi: «Nde le kan, i dence folo Esawu.»

33 Isiyaka yereyera kojuuya. A ka a fo ko: «Yon wara sobo faa ka wo tibi ka na a sii n koru? N ka wo don ka duwa a tii ye sani i ye na. N da duwa a ye, n ti se wo yemanna butun.»

34 Nba, Esawu ka a fa la kuma wo men tuma men na, a jusu kasira. A kulera kojuuya ka a fo a fa ye ko: «N fa, i ye duwa n fanan ye!»

35 Isiyaka ka a jabi: «I dooe le nara janfa ru ka i la duwawu saron.»

³⁶ Esawu ka a fɔ ko: «Mɛn ka a tɔɔ la ko Yakuba*, jo ye wo fɛ, baa a ra janfa don n ma sija fila. A tɔɔ bɛnni a ma fewu! A ka n na kɔrɔmamɔɔya mira n na ka wo kɛ a ta ri. A ra n na duwawu fanan ta. N fa, i ma duwa si bila n ye wa?»

³⁷ Isiyaka ka a jabi: «A ragbe! N da a lasii i kun na, ka a badenma tɔ bɛɛ kɛ a la baaraden di. N da suman ni rɛsɛnji siyaman baraka don a la ko rɔ. N dence, n ye nfen kɛ i ye?»

³⁸ Esawu ka a fa madiya ikɔ tuun ko: «N fa, duwa kelen pe wo le tɛrɛn i bolo wa? I ye duwa n fanan ye.» Esawu kulera ka wɔyɔ ka kasi kosebɛ.

³⁹ A fa ka a fɔ a ye ko: «Duu juma ye yɔrɔ mɛn dɔ, sancɪ juma ye na la a kan, i ri janya wo la.

⁴⁰ I ri i balo sɔrɔn i la fanmuru le la. I ri kɛ i dɔɔɛ la baaraden de ri, kɔni i wa murunti tuma mɛn na, i ri i jɛrɛ bɔ a la fanka kɔrɔ.»

Yakuba ka i bori ka wa a barincɛ wara

⁴¹ Nba, Isiyaka ka duwawu mɛn kɛ Yakuba ye, wo kɛra sababu ri, Yakuba gboyara Esawu ye. Esawu ka a miri ko: «N fa la sa waati a ra sudunya. Ni a sara, an ba ban a su don na, n di n dɔɔɛ Yakuba faa.»

⁴² Esawu miri tɛrɛ ye mɛn di, wo fɔra Rebeka ye. Wo rɔ, a ka a dence Yakuba kili ka a fɔ a ye ko: «I tolo malɔ. A lɔɔ ye i kɔrɔɛ Esawu la ka i faa ka a la mɔnɛ bɔ i rɔ.

⁴³ N den, i ye n kan mira ka a kɛ. I bori sisen ka wa n kɔrɔɛ Laban wara Haran.

⁴⁴ I ye mɛn a wara ye dɔɔni, fɔɔ i kɔrɔɛ jusu ye ban sumala.

⁴⁵ I kɔrɔɛ la diminya ba mala, i ka mɛn kɛ a la, a ri jina wo kɔ rɔ. Wo ba kɛ, n di kela di i ma ko i ye na. Ni wo tɛ n kana bɔnɔ ai fila bɛɛ la ko rɔ lon kelen dɔ.»

⁴⁶ Nba Rebeka ka a fɔ Isiyaka ye ko: «N kɔrɔ, Esawu ka Hetika sunkurun mɛnilu furu jɪn, woilu ra n sɛɛ kojuuya, fɔɔ ka dunuja lɔɔ bɔ n na. Ni Yakuba fanan ka Hetika sunkurun do ta, mɛn ye woilu jɔɔn di, wo ri n tɔrɔ wo ja jɛrɛ jɛrɛ ma. Saya ka fisa wo ri paaɔn!»

28

¹ Wo rɔ, Isiyaka ka Yakuba kili ka duwa a ye, ka a fɔ a ye ko: «I kana muso ta Kanaan jamana denmusoilu rɔ de!

² Wa i benba Betuwɛli wara Padami Aramu, ka i barincɛ Laban denmuso do furu.

³ Alla Sebeɛtii ye baraka don i la ko rɔ ka i jiri ka i bɔnsɔn siyaya. Alla ye jama siyaman bɔ i rɔ.

⁴ Alla ka baraka mɛn kɛ i benba Iburahima la ko rɔ, a ye baraka wo jɔɔn kɛ i ni i bɔnsɔn na ko rɔ, kosa jamana jɪn di kɛ i ta ri, i yɔrɔ mɛn dɔ jɪn di i ye london de ri haan bi, baa Alla ka jamana jɪn di Iburahima le ma.»

⁵ Isiyaka ka Yakuba lawa Padani Aramu, ko a ye wa Laban wara, mɛn ye Aramu bɔnsɔn Betuwɛli dence ri. Laban de Yakuba ni Esawu na Rebeka kɔrɔɛ ri.

Esawu ka muso gberɛ furu

⁶ Nba, Esawu ka a yen ko Isiyaka ra duwa Yakuba ye ka a lawa Padani Aramu, ko a ye muso do ta ye. A ka a yen fanan ko a fa ra duwa Yakuba ye tuma mɛn na, a ka a fɔ a ye ko a kana muso ta Kanaan jamana denmusoilu rɔ de!

* 27:36 Yakuba kɔrɔ ye le ko sen tintiri a fɔ na gberɛ ye ko janfate

⁷ Esawu ka a yen fanan ko Yakuba ka a fa ni a na kan mira ka wa Padani Aramu.

⁸ Esawu ka a lɔn wo le rɔ ko Kanaan jamana sunkurun ma di a fa Isiyaka ye.

⁹ Wo rɔ, a wara Isumayila wara, mɛn ye Ibrahima dence ri. A ka wo denmuso do furu ka a la a musoilu kan. Sunkurun wo tɔɔ le ko Mahalati. A korɔce tɔɔ ko Nebayoti.

Yakuba sibora

¹⁰ Nba, Yakuba bɔra Beri-Seba ka wa Haran.

¹¹ A ye sila kan tuma mɛn na, a sera dinkira do rɔ ka si ye, baa su tun da ko a ma. A ka a la, ka kabakurun do ta ka a don a kun korɔ a sunɔra.

¹² Ka a tɔ sunɔ rɔ a ka sankale do yen sibo rɔ. Wo lɔni duu ma, a kun seni fɔɔ bandakolo ma. Alla la melekailu ye jii ni yelela sankale wo ma.

¹³ Allabatata jere ka a fɔ ko: «Nde le Allabatata ri, i benba Ibrahima ni i fa Isiyaka Maari Alla. I lani duu mɛn kan jin de, n di wo di i ni i bɔnsɔn ma.

¹⁴ I bɔnsɔn di siyaya ikomin duukolo kije, ka jensen ka wa telebɔ ni telebe rɔ, ka wa tele kankan bolomaran ni tele kankan bolokinin dɔ. I ni i bɔnsɔn di ke sababu ri, siyailu beɛ di baraka sɔrɔn n bolo.

¹⁵ I tolo malɔ. N ye i fe tuma beɛ rɔ. I wa ke wa la yɔrɔ yɔrɔ rɔ, n di i latanka kojuu ma. N di i kɔse ka i lana jamana jin dɔ ikɔ. N te bɔ i fe haan n da n lahidi mafa, mɛn n da ta i ye.»

¹⁶ Yakuba kunura sunɔ rɔ tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Allabatata ye dinkira jin dɔ yan. N tun ma a lɔn.»

¹⁷ Yakuba silanda. A ka a fɔ ko: «Dinkira masilannin de jin di de! Dinkira jin te foyi di fo Alla la bon! Sankolo don dinkira ri teren yan.»

¹⁸ Yakuba wulira sɔma da la jona. A tun ka kabakurun mɛn don a kun korɔ, a ka wo ta ka a labɔ ka a ke tɔmasere ri ka tulu mun a kan.

¹⁹ A ka dinkira wo tɔɔ la ko Beteli. A tɔɔ fɔlɔ le tere ko Lusi.

²⁰ Yakuba ka dakan ta Alla ye ko: «Ni Alla tora n fe ka n natanka n na taama jin dɔ, ka suman ni fereyabɔ di n ma,

²¹ sa n di n kɔse here rɔ ka na n fa so la, ni i ka wo beɛ ke ten, Allabatata ri ke n Maari Alla ri.

²² N da kabakurun mɛn nalɔ ka a ke tɔmasere ri yan, wo ri ke Alla la bon di. I wa fen fen di n ma, n di wo ja di i ma.»

29

Yakuba sera a barince Laban wara

¹ Yakuba ka sila mira ka wa telebɔ jamana rɔ.

² A seni yɔrɔ do rɔ, a ka kɔlɔn do yen wula rɔ. Saa kuru sawa lani tere kɔlɔn da la. Wo ye laminna kɔlɔn wo le rɔ. Kɔlɔn wo da tuunni kabakurun mɛn na, wo ka bon tere kosebe.

³ Kolofen kɔnɔmadenilu ii wa ii la saa beɛ laden tuma mɛn na, ii ri kabakurun makurukuru ka a labɔ kɔlɔn da la, ka saa ii lamin. Saa wa ban ii minna tuma mɛn na, ii ri kabakurun makurukuru ka kɔlɔn da latunun a la ikɔ.

⁴ Yakuba ka kolofen kɔnɔmadenilu majininka ko: «N badenmailu, ai bɔni mi?» Ii ka a jabi: «An bɔni Haran de.»

⁵ Yakuba ka a fɔ ko: «Ai ka Laban lɔn wa, Nakɔri mamaren?» Ii ka a jabi: «An ka a lɔn.»

⁶ Yakuba ka ii majininka ko: «Tana te a la ye?» Ii ka a fɔ ko: «Tana si te a la ye. I ma a denmuso Raseli yen? A natɔla a la saailu ri.»

⁷ Yakuba ka a fɔ ko: «Ai ja lo. Tele ka jan fɔlo, saailu laden waati ma se fɔlo. Ai ye saailu lamin ka wa ii ri bin dɔɔn diya.»

⁸ Kolofen kɔnɔmadenilu ka a jabi: «An ti se wo kɛla, fɔɔ saa bɛɛ wa ban nala fɔlo. Ii wa na, an di kabakurun makurukuru ka a bɔ kɔlɔn da la ka saailu lamin.»

⁹ Yakuba ye kumala kolofen kɔnɔmadenilu fɛ tuma mɛn na, Raseli nara a fa la saailu ri. Ale le tɛrɛ ii kɔnɔmaden de.

¹⁰ Yakuba ka a barince Laban denmuso Raseli ni a la saailu yen tuma mɛn na, a wara kabakurun makurukuru ka a bɔ kɔlɔn da la, ka a barince la saailu lamin.

¹¹ Yakuba ka Raseli sunbu ka sɛwa kosɛbɛ fɔɔ ka kasi.

¹² A ka a fɔ Raseli yɛ ko: a ye a fa dɔɔmuso Rebeka den de ri. Raseli borimantɔ wara wo fɔ a fa yɛ.

¹³ Laban ka a dɔɔmuso dence Yakuba la ko mɛn tuma mɛn na, a ka a bori ka wa a kɔfɛ. A seni a tɔrɔfɛ, a ka a bolo mininminin a kan ma ka a sunbu, ka wa a ri lu ma. Yakuba ka dantɛɛli kɛ Laban yɛ.

¹⁴ Laban ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, a ka a jabi: «An bɛɛ ye buruju kelen de ri jɔ!» Yakuba ka karo kelen kɛ Laban tɔrɔfɛ.

¹⁵ Lon do rɔ, Laban ka a fɔ Yakuba yɛ ko: «N badenma le i ri fewu, kɔni wo bɛɛ ni a ta, i ma kan ka baara kɛ n yɛ ni n ma i sara. I sara ka kan ka kɛ mɛn di, i ye wo fɔ n yɛ.»

¹⁶ Wo ka a tɛrɛn, denmuso fila ye Laban bolo. Kɔrɔmamɔɔ tɔɔ ko Leya. A dɔɔmuso tɔɔ ko Raseli.

¹⁷ Leya jakisɛ tɛrɛ ye kenji, kɔni Raseli kenji ja bɛɛ ma.

¹⁸ Raseli diyara Yakuba ye kosɛbɛ. Wo rɔ, a ka Laban jabi: «N di san wɔrɔnwula kɛ baara la i yɛ yan, kosa i ri i denmuso filana Raseli di n ma.»

¹⁹ Laban ka a fɔ ko: «N wa a di ile ma, wo ka fisa a dini ri mɔɔ gbɛrɛ ma. To n tɔrɔfɛ yan.»

²⁰ Wo rɔ, Yakuba ka san wɔrɔnwula kɛ baara la Raseli sɔrɔn kanma, kɔni Raseli ladiyaɲɛ kosɔn san wɔrɔnwula wo kɛra a jana ikomin tele dando

²¹ San wɔrɔnwula dafanin, Yakuba ka a fɔ Laban yɛ ko: «N muso di n ma sisen. Waati mɛn fɔni, wo ra dafa. N ye a fɛ an ye den.»

²² Nba, Laban ka a siijɔɔ bɛɛ kili ka tibili ba kɛ,

²³ kɔni su wo rɔ, a ka a denmuso Leya ta ka wa a di Yakuba ma. Yakuba ni Leya dɛnda.

²⁴ Laban ka a la jɔnmuso do di Leya ma ka a kɛ a la jɔn di. Jɔnmuso wo tɔɔ ko Silipa.

²⁵ Duusagbɛni, Yakuba ka Leya le yen ye! A wara a fɔ Laban yɛ ko: «I nɔ nfen de kɛla n na jin ten? N ka baara kɛ i yɛ Raseli le sɔrɔn ko rɔ. Nfenna i ra n janfa?»

²⁶ Laban ka a jabi: «Ka dɔɔmamɔɔ furu kɔrɔmuso jɛ, wo te kɛla an wara yan.

²⁷ I sabari ka lɔɔkun jin dafa Leya la kɔjɔɔ bon na. Wo wa tamin, n di Raseli fanan di i ma. Wo rɔ, i ri san wɔrɔnwula gbɛrɛ kɛ n yɛ.»

²⁸ Yakuba sɔnda wo ma. A ka lɔɔkun wo dafa Leya fɛ. Wo taminni, Laban ka a denmuso Raseli fanan di a ma.

²⁹ Laban ka a la jɔnmuso Bilaha di Raseli ma ka a kɛ a la jɔnmuso ri.

³⁰ Yakuba ni Raseli dɛnda. Raseli diyara a yɛ ka tamin Leya kan. Yakuba ka san wɔrɔnwula kɛ baarala Laban yɛ ikɔ tuunni.

³¹ Allabatala ka a yen ko Leya ma duman Yakuba yɛ kosɛbɛ, tuma mɛn na, a ka den sɔrɔn nɔɔya Leya yɛ, kɔni Raseli tɛrɛ ye dɛnsɔrɔnbali le ri.

³² Leya ka kɔnɔ ta ka dence sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Allabatala ra n na tɔrɔya yen. N di diya n cɛɛ yɛ sisen.» Wo le rɔ, a ka den tɔɔ la ko Rubɛn*.

³³ A ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni ka dence sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Allabatala ra a mɛn ko n ma duman n cɛɛ yɛ. Wo rɔ, a ra den jɪn fanan di n ma.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Simeyɔn†.

³⁴ Leya ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni ka dence sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Sisen kɔni, n cɛɛ ri i fasa n ma, ka a masɔrɔn n da dence sawa sɔrɔn a yɛ.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Lebi‡.

³⁵ A ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni ka dence sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Sisen, n di Allabatala tando.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Yahuda§. Wo kɔ, a ka den sɔrɔn madooya.

30

Yakuba den tɔilu

¹ Nba, Raseli ka a yen tuma mɛn na ko a ma den sɔrɔn Yakuba yɛ, a kɔrɔmuso la keleya ka a mira. A ka a fɔ Yakuba yɛ ko: «I ye den di n fanan ma. Ni wo te n di faa.»

² Yakuba jusu bɔra. A ka a fɔ a yɛ ko: «N ye Alla le jɔɔn jala wo rɔ wa? Ale le ma i lakanya den sɔrɔnna wa?»

³ Raseli ka a fɔ ko: «Nba, n na jɔnmuso Bilaha ta, i ye si a fɛ, sa a ri den sɔrɔn n yɛ, sa n fanan di kɛ denbatii ri.»

⁴ Wo rɔ, Raseli ka a la jɔnmuso Bilaha di Yakuba ma, ka a kɛ a muso ri. Yakuba ni wo sira.

⁵ Bilaha ka kɔnɔ ta Yakuba la, ka dence sɔrɔn a yɛ.

⁶ Raseli ka a fɔ ko: «Alla ra jo di n ma. N ka mɛn fɔ, a ra wo mɛn ka n sɔ dence la.» Wo le rɔ, Raseli ka den wo tɔɔ la ko Daan*.

⁷ Raseli la jɔnmuso Bilaha ka kɔnɔ ta Yakuba la ikɔ, ka a dence filana sɔrɔn a yɛ.

⁸ Raseli ka a fɔ ko: «Nde ni n kɔrɔmuso bilani tɛrɛ an jɔɔn na kojuuya. Sisen, n kɔnin da se a la.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la Nafitali†.

⁹ Nba, Leya ka a yen tuma mɛn na ko a tɛ kɔnɔ tala butun, a ka a la jɔnmuso Silipa ta ka a di Yakuba ma ka a kɛ a muso ri.

¹⁰ Silipa ka kɔnɔ ta. A ka dence sɔrɔn Yakuba yɛ tuma mɛn na,

¹¹ Leya ka a fɔ ko: «N da kunnadiya.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Kadi‡.

¹² Silipa ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni. A ka a dence filana sɔrɔn Yakuba yɛ tuma mɛn na,

¹³ Leya ka a fɔ ko: «Ɛɛ, n da sɛwa kɔsɛbɛ. Musoilu ri a fɔ n ma sisen ko mɔɔ jalenni le n di.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Aseri§.

¹⁴ Suman ka waati, Rubɛn wara jiri lulu doilu tɛrɛn sɛnɛ rɔ. A ka lulu woilu bɔ ka na ii di a na ma. Raseli ka jiri lulu woilu yen Leya bolo tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «I jaandi, i ye n sɔ i dence la jɔnman basi jiri lulu doilu rɔ.»

¹⁵ Kɔni Leya ka a jabi: «I ra n cɛɛ bɔ n bolo kɔni wo ma i wasa, ko di? I ri n dence la jɔnman basi jiri lulu fanan bɔ n bolo wa?» Raseli ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. Ni i ka n sɔ i dence la jɔnman basi jiri lulu rɔ, n na cɛɛ Yakuba ri si i fɛ su jɪn dɔ.» Leya sɔnda wo ma.

* 29:32 Rubɛn kɔrɔ ye le ko «i ja la, dence le» † 29:33 Simeyɔn kɔrɔ ye le ko Alla ye n kan menna

‡ 29:34 Lebi kɔrɔ ye le ko masidi § 29:35 Yahuda kɔrɔ ye le ko bato * 30:6 Daan kɔrɔ ye le ko n da jo sɔrɔn † 30:8 Nafitali kɔrɔ ye le ko n da sɛɛdon ‡ 30:11 Kadi kɔrɔ ye le ko kunnadiya § 30:13 Aseri kɔrɔ ye le ko sɛwa

16 Wura fe, Yakuba nara ka bɔ sɛnɛ rɔ. Leya ka i bori ka wa a kumbɛn, ka a fɔ a yɛ ko: «I sitɔ nde le wara bi. N da i sɔrɔn n dence la ɲanman basi jiri lulu la.» Yakuba sira Leya fe su wo rɔ.

17 Alla tolo tɛrɛ ye Leya la tarali kan na. Wo rɔ, Leya ka kɔnɔ ta ka a dence looluna sɔrɔn Yakuba yɛ.

18 Leya ka a fɔ ko: «Alla ra n sara ka a masɔrɔn n ka n na ɲɔnmuso di n cɛɛ ma.» Wo le rɔ, a ka dence wo tɔɔ la ko Isakari*.

19 Leya ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni ka a dence wɔɔrɔna sɔrɔn Yakuba yɛ.

20 A ka a fɔ ko: «Alla ra ko ba ke n yɛ. N cɛɛ ri n bonya sisen, ka a masɔrɔn n da dence wɔɔrɔ sɔrɔn a yɛ.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Sabulun†.

21 Wo kɔ rɔ, a ka denmuso fanan sɔrɔn, ka wo tɔɔ la ko Dina.

22 Nba, Alla hankili tora Raseli la ko kɔ, ka a la tarali kan namɛn, ka den ko nɔɔya a yɛ.

23 Wo rɔ, a ka kɔnɔ ta ka dence sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Alla ra maloya bɔ n na.

24 Allabatala ye dence gbɛrɛ la ɲin kan.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Yusufu‡.

Yakuba kɛra nanfulutii ri.

25 Nba, Raseli ka Yusufu sɔrɔn tuma mɛn na, Yakuba ka a fɔ Laban ye ko: «Sila di n ma. N ye n kɔsɛ n wara.

26 I ye n musoili ni n denilu di n ma. N ka baara ke i yɛ, woilu le la ko rɔ. I ye ii di n ma, sa n di wa. N da baara mɛn ke i yɛ, i jɛrɛ ka wo lɔn.»

27 Laban ka a jabi: «N fa, i sabari. N da ɲaɲininnin ke ka a yen ko Allabatala ka baraka don n ko rɔ ile le la ko kosɔn.

28 Wo rɔ, i sara ka kan ka ben mɛn na, i ye wo fɔ n yɛ. N di wo di i ma.»

29 Yakuba ka a jabi: «Nde ka baara ke i yɛ ɲa mɛn ma, i jɛrɛ ka wo lɔn. I la kolofenilu siyayara ɲa mɛn ma nde bolo, i ka wo fanan lɔn.

30 N nara kolofen mɛn tɛrɛn i bolo, woilu ma siya tɛrɛ, kɔni sisen, ii ra siyaya ka ke kolofen kuru ba ri. Allabatala ka baraka don i la ko rɔ nde le la ko kosɔn. Wo rɔ, n tɛ baara ke n jɛrɛ yɛ sisen, ka n na denbaya balo wa?»

31 Laban ka a fɔ ko: «N ye nfen di i ma ka a ke i sara ri?»

Yakuba ka a jabi: «I kana foyi di nde ma, kɔni ni i ka ko kelen pe ɲin ke n yɛ, n di to yan ka i la saailu gbɛn ka ii kanda.

32 I ye dijɛ, n ye wa i la kolofen bɛɛ kɔrɔsi bi. N wa kolofen finman mɛnilu yen, n di woilu bɔ a rɔ, a ni kolofen manɲɛnman. Woilu ri ke n sara ri.

33 Lon do nato, ni i ka n na kolofen kɔrɔsi i ri a lɔn ni n telenni wala n telenni tɛ. Ni i ka baa do yen n bolo, mɛn manɲɛnman tɛ, i ri a lɔn ko n da wo sonya ile ma. Ni i ka saa do yen n bolo, mɛn finni tɛ, i ri a lɔn ko n da wo sonya ile ma.»

34 Laban ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. I ka a fɔ ɲa mɛn ma, a ri ke wo ɲa ma.»

35 Wo lon kelen, Laban wara bakɔrɔn manɲɛnman ni bamuso manɲɛnman bɛɛ bɔ a la kolofenilu rɔ. Fen fen, ni gbɛ ye a rɔ, a ka wo bɛɛ bɔ ii rɔ. A ka saa finilu la woilu kan ka a bɛɛ karifa a denceilu la.

36 Ii ka tele sawa taama ke kolofen woilu ri ka ii mabɔ Yakuba la fewu! Yakuba tora Laban na kolofenilu gbɛnna ka ii lakandan.

37 Nba, Yakuba ka jiribolo kɛndɛ doilu tɛɛ jiri su sawa la, pepiliye, amandɛ§, a ni pilatani. A ka jiribolo kɛndɛ woilu fara doilu bɔ ii ma ka jiribolo woilu manɲɛn.

* 30:18 Isakari kɔrɔ ye le ko sara † 30:20 Sabulun kɔrɔ ye le ko bonya ‡ 30:24 Yusufu kɔrɔ ye le ko ka do la a kan § 30:37 Amande ye jiriden dɔnta le ri.

³⁸ A ka jiribolo kende manjennin woilu bilabila bailu la jiminfen kondɔ, sa bailu wa na ii min diya, ii ri jiribolo manjennilu yen, baa bailu ye yelɛla i jɔɔn kan i min waati le.

³⁹ Ii wa yeɛ i jɔɔn kan jiribolo woilu jɛ, ii ri den manjennilu sɔrɔn.

⁴⁰ Yakuba ka saamusoilu bɔ kolofen tɔilu rɔ, ka ii bila Laban na saa manjennilu ni finmanilu jɔkɔrɔ, sa ii ri Laban na saa woilu yen. Wo rɔ, Yakuba la saa woilu ka den manjennman ni den finmanilu sɔrɔn. Wo bolo ma, Yakuba ka kolofen kuru sɔrɔn a jɛɛ ye. A ma sɔn a ta ni Laban ta ye basan.

⁴¹ Ni kolofen tɔlɔnninilu nara ka i min, Yakuba ri jiribolo manjennilu bila jiminfen kondɔ ii jɔkɔrɔ. Wo rɔ, ii ri yeɛ i jɔɔn kan jiribolo dafɛ,

⁴² kɔni ni kolofen baraninilu nara ka i min, Yakuba tɛ jiribolo bila jiminfen kondɔ ii jɔkɔrɔ. Wo bolo ma, kolofen baranin denilu kɛra Laban ta ri, kɔni kolofen tɔlɔnni denilu kɛra Yakuba ta ri.

⁴³ Nba, Yakuba kɛra fentii ri wo jɔa le ma. A ka kolofen mɛsɛn siyaman sɔrɔn. A ka jonilu ni jɔnmusoilu fanan sɔrɔn, a ni jɔɔmɛilu ni faliilu.

31

Yakuba ka a dokon ka bɔ Laban wara

¹ Laban denceilu tɛɛ ye a fɔla ko: «Yakuba ra an fala nanfulu bɛɛ ta. A ra a jɛɛ kɛ fentii ri wo rɔ an fa bolofen dɔ.» Wo kuma fɔra Yakuba ye.

² Yakuba ka Laban nakɔrɔsi ka a yen ko Laban tɛɛ ye a mirila a ma jɔa mɛn ma fɔlɔ, a tɛ a mirila a ma wo jɔa ma butun.

³ Lon do rɔ, Allabatala ka a fɔ Yakuba ye ko: «I kɔsɛ i fa so la, ka wa i badenmailu tɛma. N di to i fɛ.»

⁴ Wo rɔ, Yakuba ka kɛla di Raseli ni Leya ma ko ii ye na a tɛɛn wula kondɔ, a la kolofen ye yɔrɔ mɛn.

⁵ Ii seni ye, Yakuba ka a fɔ ii ye ko: «N da a yen ai fa jɔa rɔ ko a tɛɛ ye mirila n ma jɔa mɛn ma fɔlɔfɔlɔ, a tɛ mirila n ma wo jɔa ma butun, kɔni n fa Maari Alla ra to n fɛ.»

⁶ Ai jɛɛ ka a lɔn ko n da baara kɛ ai fa ye n fanka bɛɛ la.

⁷ Hali wo, ai fa ka n janfa, ka do bɔ n sara la ko tan, kɔni Alla ma sɔn a ye kojuu kɛ n na.

⁸ Ni ai fa ka a fɔ ko finman ni gbɛman ye kolofen mɛnilu rɔ, ko woilu ri kɛ n sara ri, nba, kolofen bɛɛ ra kɛ finman ni gbɛman di. Ni a ka a fɔ ko kolofen mɛnilu manjennin, ko woilu ri kɛ n ta ri, nba, kolofen bɛɛ ri manjenn.

⁹ Alla le ka ai fa la kolofenilu bɔ a bolo ka ii di nde ma.»

¹⁰ Yakuba ka a fɔ a musoilu ye ikɔ tuun ko: «Kolofen ye yeɛla i jɔɔn kan waati mɛn na, n sibora. N ka a yen sibɔ rɔ ko bakɔrɔn mɛnilu ye yeɛla baamusoilu kan, wo bɛɛ manjennin de.

¹¹ Wo waati rɔ, Alla la meɛka ka a fɔ n ye ko: «Yakuba.» N ka a fɔ ko: «Naamun.»

¹² A ka a fɔ ko: «Bakɔrɔn mɛnilu ye yeɛla bamusoilu kan, i ye woilu kɔrɔsi. A bɛɛ manjennin de. A ye wo jɔa le ka a masɔrɔn Laban ka fen fen kɛ i la, n ka wo bɛɛ yen.»

¹³ A ka a fɔ ko: «Alla le nde ri, mɛn ka a jɛɛ yiraka i la Betɛli. I ka tulu mun kabakurun kan dinkira mɛn dɔ ka a kɛ tɔɔmasere ri, ka i dakan ta n ye. Nba, sisen, i wuli ka bɔ jamana jɔn dɔ, ka i kɔsɛ i fa so la.»

¹⁴ Raseli ni Leya ka a jabi: «An tɛ foyi sɔrɔnna yan an fa la cɛ rɔ a la saya kɔrɔ.

¹⁵ An fa jɛɛ tɛ an jatela foyi ri sisen fo siya gbɛɛ mɔɔ. A ra an san, ka an furu fen bɛɛ dɔɔnnin ka a ban.»

16 Ii ka a fɔ ko: «Alla ra nanfulu men bɛɛ mira an fa la ka a di i ma, an ta le wo bɛɛ ri, a ni an denilu. Nba, Alla ka men fɔ i yɛ, i ye wo kɛ fasayi.»

17 Wo rɔ, Yakuba wulira ka a musoilu ni a denilu layeɛ jɔɔmɛilu kan, ka sila mira ka wa.

18 A ka a la kolofen bɛɛ bila a jɛ ka wa a fa Isiyaka wara, Kanaan jamana rɔ. A ka a la kolofenilu ni a bolofen bɛɛ ta, a tun ka fen fen sɔɔn Padani Aramu.

19 Ii watola, Raseli ka a fa Laban na jooilu sonya ka wa ii ri a bolo. A ka woilu sonya a fa kɔ ma, baa Laban wani tɛɛ a la saailu si mali diya.

20 Yakuba ka Aramu bɔnsɔn Laban janfa wo jɔ le ma. A ma a sara a la fo ka a dokon a ma ka wa.

21 A ka a bolofen bɛɛ ta ka a bori. A ka Efirati Ba tɛɛ, ka wa Kiliyadi koyinke jamana fan fɛ.

Laban ka Yakuba kɔsaran

22 Yakuba wa tele sawanan lon, a fɔra Laban yɛ ko Yakuba ra a bori.

23 Laban ka a badenmailu ladɛn ka wa Yakuba kɔ. Ii ka tele wɔrɔnwula kɛ a kɔsaranna. Ii ka Yakuba tɛɛn Kiliyadi koyinke yɔrɔ rɔ,

24 kɔni sani ii ye i jɔɔn yen, Alla ka a jɛɛ yiraka Aramu bɔnsɔn Laban na sibo rɔ, ka a fɔ a yɛ ko: «Laban, i ye a kɛ kojuma. I kana Yakuba danka, i kana duwawu kɛ a yɛ!»

25 Nba, Laban wara Yakuba tɛɛn tumana men na, Yakuba tun da a la faaninbonilu lɔ koyinke do le kan. Laban ni a badenmailu ka ii la faaninbonilu lɔ Kiliyadi koyinkeilu kɔrɔ.

26 Laban wara ka a fɔ Yakuba yɛ ko: «I ka nfen de ko kɛ n na jɔn ten? I ra janfa don n ma ka n denmusoilu ta ikomin jɔn ye mirala kɛɛ rɔ jɔa men ma.

27 Nfenna i ka i dooko n ma ka i bori? I ma i sara n na fo ka n janfa. Ni wo tɛ, n tun di tolon ba kɛ i yɛ. An tun di sewa ka donkilila, ka sɛsɛ fɔ, ka kora fɔ ka i bilasila.

28 Hali ka n denmusoilu ni n mamarenilu kɔndɔn, i ma wo fɛɛ di n ma. I na nfen nalonmaya ko kɛla jɔn di?

29 An ye yɔrɔ men dɔ jɔn, a se ye n yɛ ka kojuu kɛ i la, kɔni su taminni, i fa Maari Alla kumara n yɛ sibo rɔ. A ka a fɔ ko: «Laban, i ye a kɛ kojuma. I kana Yakuba danka, i kana duwawu kɛ a yɛ.»

30 Nba, n ka a lɔn ko i kunfani ba le tɛɛ ka wa i fa so la, kɔni nfenna i ka n na jooilu sonya?»

31 Yakuba ka Laban jabi: «N ka n bori ka a masɔɔn n silanni tɛɛ i jɛ. A tɛɛ ye n kɔndɔ ko i ri i denmusoilu bɔ n bolo fanka la

32 kɔni i la jooilu ta fan fɛ, ni i ka woilu tɛɛn mɔɔ men bolo yan, wo tii ri faa de! An badenmailu siini yan ka kɛ an sereilu ri. Wa i jalankalan an na dinkira bɛɛ rɔ. Ni i ka i la fen do yen, i ye a ta.» Yakuba tun ma a lɔn ko Raseli le ka a fa Laban na jooilu sonya.

33 Laban wara a jalankalan Yakuba la faaninbon na, ka bɔ ye ka wa a jalankalan Leya la faaninbon na, ka bɔ ye ka wa a jalankalan jɔnmuso fila la faaninbonilu la. A ma fen si yen ye. A bɔra ye ka wa a jalankalan Raseli la faaninbon na.

34 Jaa, Raseli le tun ka a fa la jooilu dookoma jɔɔmɛ siifen kɔrɔ, ka a sii a kan. Laban ka a jalankalan fan bɛɛ rɔ bon na, kɔni a ma foyi yen.

35 Raseli ka a fɔ a yɛ ko: «N fa, i ri hake to. N ye n bolo kɛla ji rɔ karo la bi. Wo rɔ, n ti se n wulila.» Laban ka a la jooilu jɔnin fan bɛɛ rɔ, kɔni a ma ii yen.

³⁶ Wo rɔ, Yakuba jusu bɔra Laban kanma fo ka a keɛ lɔɔ tɛrɛ ye a la. A ka a fo a ye ko: «I ra n kɔsaran ten nfenna? N ka kojuu su juman de ke i la? N ka hake su juman ta i la?»

³⁷ Nba, i ra i jalankalan ka n bolofen bɛɛ mafɛnɛ sisen, i ka i la fen su juman yen? I ka mɛn yen, wo labɔ an badenma bɛɛ jana yan, sa ii ri kititɛɛ an tɛma.

³⁸ Nde ka san muwan ke i wara. I la saamusoilu ni i la bamusoilu fen fen kɔɔ ma tɔjan. N ma i la saaji si mafaa ka a dɔɔn.

³⁹ Wara wa mɛn mira ka wo faa, n tɛ wo yiraka i la. N jɛrɛ ri wo jɔɔn sara. Mɛn wa sonya su rɔ, a ni mɛn wa sonya tele rɔ, i ri a fo ko n ye wa wo jɔɔn jinin.

⁴⁰ Tara gbara n na tele rɔ. Nɛnɛ ka n mira su rɔ. N ma se sunoola.

⁴¹ N ka san muwan ke i wara. N ka san tan ni naanin ke baarala i ye i denmuso fila ko kɔsɔn. N ka san wɔɔrɔ ke baarala ka kolofen doilu sɔɔn, kɔni i ka do bɔ n sara la sija tan.

⁴² N benba Iburahima Maari Alla, n fa silanni Maari Alla mɛn ye kɔnin, ni wo tun ma ke n fɛ, sa i ra n bolokolon gbɛn a to, kɔni Alla ka n na tɔɔya le yen. N ka baara mɛn ke, ale le ka wo lɔn. Wo le kɔsɔn, a ka kititɛɛ ile ni nde tɛ su taminni jin dɔ.»

⁴³ Laban ka Yakuba jabi: «Muso jin ye n denmusoilu le ri. Ii den ye n mamaren de ri. Kolofen jin ye n na kolofen de ri. I jayen fen fen na jin, n ta le wo bɛɛ ri, kɔni n ti se n denmusoilu ni n mamarenilu bɔla i bolo butun.

⁴⁴ Wo rɔ, An ye teriya sidi an ni jɔɔn tɛma, sa sereya ri ke nde ni ile tɛma ka a yiraka ko jususuma ye to an tɛma.»

⁴⁵ Yakuba ka kabakurun do ta ka a lalɔ ka a ke tɔɔmasere ri.

⁴⁶ A ka a fo a badenmailu ye ko: «Ai ye na kabakurun di.» Ii ka kabakurun ta ka a ton i jɔɔn kan. Wo kɛni, ii bɛɛ ka i laden ka dɔɔnnin ke kabakurun ton tɔɔfɛ.

⁴⁷ Laban ka kabakurun ton wo tɔɔ la ko Sekari Sahaduta. Yakuba ka a tɔɔ la ko Kalɛdi.

⁴⁸ Laban ka a fo ko: «Kabakurun ton mɛn ye sereya le ri nde ni ile tɛma bi.» Wo le kɔsɔn yɔɔ wo tɔɔ lara ko Kalɛdi.

⁴⁹ A ye kilila fanan ko Misipa, ka a masɔɔn Laban ka a fo Yakuba ye ko: «An wa fara, Allabatata ye an fila bɛɛ kɔɔsi.

⁵⁰ Ni i ka kojuu ke n denmusoilu la, ni i ka muso gberɛilu ta, hali n ma ko lɔn a rɔ, Alla jayen an fila bɛɛ la. I kana jina wo kɔ rɔ.»

⁵¹ Laban ka a fo Yakuba ye ko: «I ja lɔ kabakurun ton jin dɔ, ka i ja lɔ kabakurun jin dɔ, n ka mɛn lɔ ka a ke tɔɔmasere ri.

⁵² Kabakurun ton jin di ke sereya ri. Kabakurun lɔni jin fanan di ke sereya ri. Wo rɔ, n kana tamin ii la ka wa i keɛ. I fanan kana tamin ii la ka na n keɛ.

⁵³ I benba Iburahima ni n benba Nakɔri a ni ii failu Maari ri kititɛɛ nde ni ile tɛma.»

Yakuba ka a kali Alla la, a fa Isiyaka silanni mɛn ye.

⁵⁴ Yakuba ka kolofen do faa ka Alla sɔ wo rɔ koyinke kan ye, ka a janin ka a badenma bɛɛ kili ko ii ye na dɔɔnnin ke. Ii ka dɔɔnnin ke ka si koyinke kan ye.

32

Yakuba ka kela lawa Esawu ma

¹ Wo sɔɔma da la jona, Laban wulira ka a denmusoilu ni a mamarenilu kɔndɔn ka duwa ii ye, ka ban ka sila mira ka a kɔsɛ a wara.

² Yakuba ni a la mɔɔilu ka sila mira ka wa. Ii watɔla, Alla la mɛlɛka doilu nara bɛn Yakuba la.

³ A ka ii yen waati mɛn na, a ka a fɔ ko: «Dinkira jɛn ye Alla la daa make diya le ri.» Wo rɔ, a ka dinkira wo tɔɔ la ko Mahanimu.

⁴ Yakuba ka keladenilu lawa a jɛ a kɔrɔɔɛ Esawu ma Seyiri la jamana rɔ, Edɔmu mara rɔ kɔnin.

⁵ A ka ii kelaya ko: «Ai ye wa a fɔ n tii Esawu yɛ ko a la jɔnce Yakuba ka a fɔ ko n wani tɛrɛ Laban wara. Ko n tun da mɛn ye, kɔni sisen n da n kɔsɛ.

⁶ Ko nisi ye n bolo, a ni fali, a ni saa, a ni baa, a ni jɔnilu ni jɔnmusoilu. Ko n ye kela la wala a ma, sa n na ko ri diya n tii Esawu yɛ.»

⁷ Keladenilu wara kela wo fɔ Esawu yɛ. Ii ban mɛn kɛni kela fɔla, ii ka ii kɔsɛ Yakuba ma ka a fɔ a yɛ ko: «An wara i kɔrɔɔɛ Esawu tɛrɛn ye. A natɔ i labɛnna. Cɛɛ kɛmɛ naanin ye a bolo.»

⁸ Yakuba silanda kojuuya fɔɔ ka a kɔnɔ rakaliya. A ka a la mɔɔilu rataala ka ii kɛ kuru fila ri, ka a la saa a ni ba a ni nisi a ni jɔɔmɛilu fanan dataala wo jɔna ma.

⁹ A tɛrɛ ye a mirila ko: «Ni Esawu nara be kuru kelen kan, a tɔ kelen di i bori ka bɔ a bolo.»

¹⁰ A ka Alla tara ko: «ɛɛ Allabatata, n benba Iburahima ni n fa Isiyaka Maari, ile le ka a fɔ n yɛ ko n ye n kɔsɛ n fa so la, ka wa n badenmailu tɛma. I ka a fɔ ko i ri hɛrɛ kɛ n yɛ ye.

¹¹ I la kaninteya ka bon nde ma. N ka Juridɛn Ba tɛɛ fɔlɔman, foyi tɛrɛ tɛ n bolo, fɔ n na taama gbeleke dɔrɔn, kɔni bi, n na mɔɔilu ra siyaya kɔsɛbɛ, fɔɔ ka kɛ kuru fila ri.

¹² I jaandi, i ye n bɔ n kɔrɔɔɛ Esawu bolo. N silanni a jɛ. A kana na be n kan, ka n na denilu ni ii nailu faa.

¹³ I jɛrɛ le ka a fɔ ko i ri hɛrɛ kɛ n yɛ ka n bɔnsɔn siyaya ikomin kɔɔji kijɛ, mɔɔ tɛ wo mɛn dan lɔnna.»

¹⁴ Yakuba banda Alla matarala ka su si dinkira wo rɔ. A ka a la kolofen doilu jɛnematɔmɔn, ka ii sanba a kɔrɔɔɛ Esawu ma.

¹⁵ A ka bamuso kɛmɛ fila ni bakɔrɔn muwan bɔ, ka saamuso kɛmɛ fila ni saaji muwan la woilu kan.

¹⁶ A ka jɔɔmɛmuso bisawa ni woilu sinmindenilu fanan bɔ. Ka la woilu bɛɛ kan, a ka nisimusɔ binaanin ni tora tan fanan bɔ, a ni falimusɔ muwan ni falicɛ tan.

¹⁷ A ka kolofen woilu kɛ kuru doilu ri, bɛɛ ni a ta. A ka kuru kelen kelenna bɛɛ karifa a la jɔn kelen kelenna la. A ka a fɔ ii yɛ ko: «Ii ye wa n jɛ, ka tɛɛ ladon kolofen kuruilu tɛma.»

¹⁸ A ka a fɔ jɔn fɔlɔ yɛ ko: «I wa n kɔrɔɔɛ Esawu yen, a ri i majininka ko: I tii ye yon di? I watɔ mi ten? Kolofen jɛnilu ye yon ta ri?»

¹⁹ A wa jɛninkali kɛ ten, i ye a jabi: «I la jɔnce Yakuba ta le. A ka ii lana ile le ma, ko ka a tii Esawu sanba. A jɛrɛ natɔ kɔfɛ.»

²⁰ Yakuba ka kuma kelen wo fɔ jɔn filana yɛ, a ni jɔn sawanan, a ni a tɔ bɛɛ, kolofen kuruilu karifani menilu la. A ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai wa n kɔrɔɔɛ Esawu yen, ai ye jabili kelen wo di a ma.

²¹ Ai ye a fɔ a yɛ fanan ko a la jɔnce Yakuba natɔ le jɛn di.» Yakuba ye a mirila ko: «Ni n ka a ladiya kolofenilu la fɔlɔ, a jusu ri suma. Wo rɔ, an wa an jɔɔn yen, n na ko ri diya a yɛ.»

²² Nba, Yakuba ka sanba fen woilu lawa a jɛ, kɔni ale jɛrɛ ka su si dinkira wo rɔ ye.

²³ Su kelen wo rɔ, Yakuba wulira. A ka a muso fila ni a la jɔnmuso fila, a ni a dence tan ni kelen, natamin Jabaki ba kɔma.

²⁴ A ka ii latamin ba kɔ, ka ban ka a bolofenilu bɛɛ fanan natamin.

²⁵ Yakuba kelen pe tora ba fan kelen wo fɛ. Su wo rɔ, cɛɛ do nara be Yakuba kan. Ii ka sɛɛdon fɔɔ ka kɛnɛ bɔ.

²⁶ Cɛɛ wo ka a yen ko a ti na lasela Yakuba la waati mɛn na, a ka Yakuba gbasi a worokudu rɔ. Wo rɔ, Yakuba woro kolo mukara.

²⁷ Cɛɛ ka a fɔ ko: «I ye n bila. Kɛnɛ bɔtɔ le.» Yakuba ka a jabi: «N tɛ! Ni i ma baraka don n dɔ, n tɛ i bila fewu!»

²⁸ Cɛɛ ka a fɔ ko: «I tɔɔ di?» A ka a jabi: «N tɔɔ le Yakuba.»

²⁹ Cɛɛ ka a fɔ ko: «I tɔɔ tɛ wo ri butun. I tɔɔ le sisen ko Isirayeli, ka a masɔrɔn i ni Alla ra sɛɛdon, i ni mɔɔilu ra sɛɛdon, wo bɛɛ rɔ fanka ye i bolo.»

³⁰ Yakuba ka a fɔ a ye ko: «I jaandi, i tɔɔ fɔ n ye.» Cɛɛ ka a fɔ ko: «Nfenna i ye n tɔɔ majininkala?» A ka baraka don Yakuba la ko rɔ.

³¹ Yakuba ka wo dinkira tɔɔ la ko Penuyeli. Wo kɔrɔ le ko: «N da Alla yen ja ni ja, kɔni n ma faa.»

³² Yakuba bɔra Penuyeli telebɔ waati. A tɛrɛ ye taamala ka jii a sen kelen ma ka a masɔrɔn a sen da muka.

³³ Nba, Yakuba gbasira a worokudu le rɔ wo ja le ma. Wo le ka a kɛ, Isirayelika tɛ kolofen worokudu fasa dɔɔnna, haan bi.

33

Yakuba ni Esawu ka i jɔɔn ben

¹ Nba, Yakuba ka a ja lɔ ka Esawu natɔla yen. Cɛɛ mɔɔ kɛmɛ naanin ye a kɔfɛ. Wo rɔ, Yakuba ka a denilu ratala Raseli ni Leya tɛma, a ni jɔnmuso fila tɛma, bɛɛ ni a na.

² A ka jɔnmusoilu ni ii den bila jɛfɛ, ka Leya ni a denilu tuun woilu la, ka Raseli ni Yusufu bila kɔfɛ.

³ A jɛrɛ taminda jɛfɛ. A wara ka i majii bakɛ sija wɔrɔnwula, ka i madon a kɔrɔcɛ Esawu la.

⁴ Esawu ka i bori ka na a labɛn. A ka a to a kan ka a sunbu. Ii fila bɛɛ kasira.

⁵ Esawu ka a ja lɔ ka Yakuba musoilu ni a denilu yen. A ka a fɔ ko: «Mɛnilu nani i fɛ jin di, yon de woilu ri?» Yakuba ka a fɔ ko: «N tii, Alla ra a jumaya yiraka n ma ka den mɛnilu di n ma, woilu le ten.»

⁶ Jɔnmusoilu ni ii deni ka ai madon ka ai majii ka a fo.

⁷ Leya ni a denilu fanan nara ka ii majii. A laban, Raseli ni Yusufu nara ka ii majii.

⁸ Esawu ka Yakuba majininka ko: «N benda kolofen kuru siyaman di. Wo kɔrɔ ye nfen di?» Yakuba ka a jabi: «N tii, n ka ii lawa i ma, kosa n na ko ri diya i ye.»

⁹ Esawu ka a fɔ ko: «N doo, fen siyaman ye nde fanan bolo. I bolofenilu ye to i bolo.»

¹⁰ Kɔni Yakuba ka a fɔ ko: «I jaandi. Ni n na ko ra diya i ye, i ye woilu mira. N ja la i kan sisen, wo le ikomin n da n ja la Alla kan ka a masɔrɔn i ra n damira kɔnuma.

¹¹ I jaandi. N ka i sanba fen mɛnilu la, i sabari ka woilu mira. Alla ra jumaya kɛ n ma. N bolofen ka siya, n dɛsɛni tɛ foyi la.» Yakuba ka wo magbɛleya kɔsɛbɛ fɔɔ Esawu dijɛra wo ma.

¹² Esawu ka a fɔ a ye ko: «An ye wa. N di wa i malɔ.»

¹³ Yakuba ka a jabi: «N tii, i jεε ka a lɔn ko denilu la ko ka gbelen. Fanka te ii la. Kolofenilu ni ii sinmindenilu ye n bolo fanan. N kana jina woilu kɔ. Ni n ka taama lakaliya tele kelen kɔɔ dɔɔɔn, wo te ben. Kolofenilu ri faa.

¹⁴ N tii, i ye wa n jε sisen. N di wa dɔɔni dɔɔni, ka ben kolofenilu ni denilu taama ja ma. N di i tεεn Seyiri la jamana rɔ.»

¹⁵ Esawu ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. N na mɔɔ doilu ri to n kɔ ka i malɔ.» Yakuba ka a fɔ ko: «N tii, i kana i jεε tɔɔ butun. Ni n diyara i ye, wo ri n wasa.»

¹⁶ Wo rɔ, Esawu ka sila mira wo lon kelen ka wa Seyiri la jamana rɔ.

¹⁷ Kɔni Yakuba wara Sukɔti. A ka a la bon lɔ ye, ka gba lɔ a la kolofenilu ye. Wo le kosɔn, ii ka dinkira wo tɔɔ la ko Sukɔti.

Yakuba sera Sekemu so kɔndɔ

¹⁸ Yakuba bɔra Padani Aramu ka wa. A juma donda Sekemu so kɔndɔ, mɛn ye Kanaan jamana rɔ. A seni ye, a ka a la faaninbon lɔ so kɔkan.

¹⁹ A la faaninbon lɔni dinkira mɛn, a ka wo dinkira san Sekemu fa Hamɔri bɔnsɔn de ma. A ka a san wodigbe kemε le la.

²⁰ A ka Alla saraka janin diya lɔ dinkira wo rɔ, ka wo tɔɔ la ko Alla ye Isirayeli Maari le ri.

34

Dina ni Sikemu la ko

¹ Nba, Leya ka denmuso mɛn sɔɔn Yakuba ye, wo tɔɔ le tεε ko Dina. Lon do rɔ, Dina wara bɔ diya sunkurunilu fε so kɔndɔ.

² Kanberen do tεε ye, mɛn tɔɔ ko Sekemu. Wo fa le Hifika Hamɔri ri, mɛn ye jamanatiyya la. Sekemu ka Dina yen waati mɛn na, a ka a mira fanka la ka a la a fε ka a ratijan.

³ Yakuba denmuso Dina diyara Sekemu ye kosεbe. A ka a kanin. Wo rɔ, Sekemu kumara a ye kɔɔjuma, kosa a la ko ri diya sunkurun ye.

⁴ Sekemu ka a fɔ a fa Hamɔri ye ko: «I ye sunkurun jin furu n ye.»

⁵ A fɔra Yakuba ye ko Sekemu ra a denmuso ratijan. Wo tuma, a denceilu ye kolofen dafε wula kɔndɔ. Wo rɔ, Yakuba ma foyi fɔ fo ka ii makɔnɔ.

⁶ Sekemu fa Hamɔri nara bɔ Yakuba fε, ka na kuma a ye.

⁷ Yakuba denceilu nara ka bɔ wula kɔndɔ. A fɔra ii ye tuma mɛn na ko Sekemu ra ii dɔɔmuso ratijan, ii dunyara ka mɔnε kojuuya, baa Sekemu na mɛn kela, kojuu ba le wo ri Isirayeli la mɔɔilu wara. Mɔɔ te wo kela muume!

⁸ Hamɔri ka a fɔ Yakuba ye ko: «I denmuso duman n dence Sekemu ye kosεbe. N ye ai madiyal, ai ye a di n ma, a ye kε a muso ri.

⁹ An ye kε furuɔɔnmailu ri. Ai ye ai denmusoilu di an ma. An fanan di an denmusoilu di ai ma.

¹⁰ Ai di to an fε an wara yan. Jamana bεε labilani ai ye. Ai ye i sii yan ka a julaya kε. Ai ye duu san ka a kε ai ta ri.»

¹¹ Sekemu ka a fɔ Dina fa ni a kɔɔɔcεilu ye ko: «Ai jaandi, ai ye hina n na. Ai ye dijε n ye. Ai wa fen fen jinin n fε, n di wo bɔ ka a di ai ma.

¹² Ai ye furu nanfulu ba ni wodi siyaman fɔ. N di wo bεε bɔ ikomin ai ka a fɔ ja mɛn ma, sa ai ri denmuso di n ma ka a kε n muso ri.»

¹³ Ikomin Sekemu tun da ban ii dɔɔmuso ratijanna, Yakuba denceilu ka Sekemu ni a fa Hamɔri jabi janfa kuma la.

¹⁴ Ii ka a fɔ ko: «Ka an dɔɔmuso di kojiibali ma, wo te ben. Maloya ko ba le wo ri an wara.

¹⁵ An te sɔn wo ma fɔɔ ai ceman bεε ye a wara fɔɔ wo bεε wa faaninta kε ikomin an bεε faaninta keni ja mɛn ma.

16 Ni wo kera, an di an denmusoilu di ai ma. An fanan di ai denmusoilu furu. An di an sii ai tema yan ka ke mɔɔ kelen di.

17 Ni ai kɔnin na sɔn faaninta ke ko ma, an di an denmuso mira ka wa a ri.»

18 Kuma wo diyara Hamɔri ni a dence Sekemu ye.

19 Sekemu bɔra ye i kɔrɔ ka wa ko wo raben, baa Yakuba denmuso duman a ye kosebe. Sekemu wo bonyani tere ka tamin mɔɔ bee kan a fa wara.

20 Hamɔri ni a dence Sekemu wara laden diya so donda la ka kuma so kɔndɔ mɔɔilu ye.

21 Ii ka a fɔ ko: «Mɔɔ men ye an dupɔɔnilu le ri. An ye dije ii ye to an na jamana kɔndɔ ka julaya ke an na jamana rɔ, baa an na jamana ka bon, an bee ri kun a kɔndɔ. An di ii denmusoilu furu ka an denmusoilu di ii ma.

22 Kɔni ko do ye an tema. Ni cee bee ma sɔn ka faaninta ke, ikomin ii bee faaninta keni ja men ma, ii te sɔn ka ii sii an tema ka an ke mɔɔ kelen di.

23 Ni ii ka ii sii an tema yan, ii la kolofen ni ii bolofen bee te ke an ta ri wa? An ye sɔn faaninta ke ko wo ma, sa ii ri to an tema yan.»

24 So kɔndɔ mɔɔilu bee sɔnda Hamɔri ni a dence Sekemu la kuma wo ma. Wo rɔ, cee menilu tere ye so kɔndɔ, wo bee faanintara.

25 Nba, ii la faaninta ke tele sawana lon, ka dimin to ii kan, Yakuba dence fila, Simeyon ni Lebi kɔnin, menilu ni Dina ye fa kelen ni na kelen na, woilu ka ii la fanmuruilu ta ka na be so kɔndɔ mɔɔilu kan, mɔɔilu men hankili te kele wo ma. Ii nara don so kɔndɔ mɔɔilu jɛnama, ka ceɛilu bee faa.

26 Ii ka Hamɔri ni a dence Sekemu fanan faa fanmuru la, ka ii dɔɔmuso Dina ta Sekemu la bon na ka wa a ri.

27 Yakuba dence tailu nara fureilu lani teren ye tuma men na, ii ka so kɔndɔ mɔɔilu bolofen bee ta, ka a masɔɔn Sikemu ka ii dɔɔmuso ratijan.

28 Ii ka saa ni baa ni nisi ni falilu ta. Ii ka fen menilu yen so kɔndɔ a ni seɛnilu rɔ, ii ka wo bee ta.

29 Ii ka nanfulu bee mira, ka musoilu ni denilu bee mira. Fen fen tere ye bon na so kɔndɔ, ii wara wo bee ri.

30 Yakuba ka a fɔ Simeyon ni Lebi ye ko: «Ai ka men ke jin di, wo ri ke ko ba ri n kun na. Ai ra n gboya yan mɔɔilu ye, Kanaanka ni Peresikailu kɔnin. N na mɔɔilu ma siya. Ni yan mɔɔilu ka ii laden ka be an kan, n ni n na denbaya bee ri faa.»

31 Ii ka a jabi: «A ka an dɔɔmuso jate ikomin sunkurunba. Wo benni wa?»

35

Yakuba wara Beteli

1 Lon do rɔ, Alla ka a fɔ Yakuba ye ko: «I ye wa i sii Beteli. I wa se ye, i ye saraka janin diya do lo Alla ye, men ka a jere yiraka i la wo lon ka a teren i borito i kɔrɔce Esawu kɔrɔ.»

2 Wo rɔ, Yakuba ka a fɔ a la denbaya ni a la mɔɔilu bee ye ko: «Joo menilu ye ai bolo, ai ye wo bee lafli. Ai ye ai jere seninya, ka ai la faanin senimanilu bila ai kan na.

3 An bɔtɔ yan ka wa Beteli. N watɔ saraka janin diya do lɔla Alla ye ye, men ka n na tarali lamen ka n demen n na tɔɔya waati rɔ. A ra to n fe n na taama bee rɔ.»

4 Joo menilu tere ye ii bolo, ii nara wo bee di Yakuba ma, a ni tololafen menilu tere ye ii tolo la. Yakuba ka denka sen jiriju ba do kɔrɔ Sekemu so dafe, ka wo fen bee dokon.

5 Ii wulira ka wa tuma men na, Alla ka silan ba bila ye mɔɔilu la so bee kɔndɔ. Wo le ka a ke, mɔɔ si ma bɔ ka bila Yakuba ni a denceilu kɔ.

⁶ Yakuba ni a la mɔɔilu sera Lusi, so mɛn tɔɔ bi ko Beteli. Wo ye Kanaan jamana le rɔ.

⁷ Yakuba ka saraka janin diya lɔ Alla yɛ ye, ka a tɔɔ la ko: «Beteli la Alla,» baa a ka a bori a kɔrɔcɛ Esawu kɔrɔ tuma mɛn na, Alla ka a jɛrɛ yiraka a la dinkira wo le rɔ.

⁸ Wo tuma, Debora sara, mɛn tun ka Rebeka lamɔ. Ii ka wo su don jiriju do kɔrɔ Beteli so dafɛ, ka jiri wo tɔɔ la ko An Ye Kasila Jiri Nin Kɔrɔ.

⁹ Yakuba nara Beteli ka bɔ Padani Aramu tuma mɛn na, Alla ka a jɛrɛ yiraka a la ikɔ tuunni, ka kuma ka baraka don a la ko rɔ.

¹⁰ Alla ka a fɔ a yɛ ko: «I tɔɔ le tɛrɛ ko Yakuba, kɔni i tɔɔ tɛ ten butun ko Yakuba. I tɔɔ le sisen ko Isirayeli.» Alla ka a tɔɔ la ko Isirayeli wo na le ma.

¹¹ Alla ka a fɔ a yɛ ikɔ tuunni ko: «Alla Sebɛtii le nde ri. I ye jiri ka siyaya. Jamana siyaman di bɔ i rɔ. I bɔnsɔn doilu ri kɛ mansailu ri.

¹² N ka duu mɛn di Iburahima ni Isiyaka ma, n di wo di i ma. I bɔnsɔn mɛnilu natɔ i kɔ, n di a di woilu fanan ma.»

¹³ Alla kumara Yakuba yɛ dinkira mɛn na, a wara.

¹⁴ Yakuba ka tɔɔmasere kabakurun do lɔ dinkira wo rɔ, Alla kumara a yɛ dinkira mɛn dɔ kɔnin. A ka rɛsɛnji labɔn kabakurun wo kan, ka Alla sɔ wo rɔ. A ka tulu fanan nabɔn a kan.

¹⁵ Alla kumara a yɛ dinkira mɛn na, Yakuba ka wo dinkira tɔɔ la ko Beteli.

Raseli la sayako

¹⁶ Ii bɔra Beteli ka wa. Ii tun ma sudunya Efirata la tuma mɛn na, Raseli moyi lon sera. A la tin gbeleyara kosebɛ.

¹⁷ A ye tin kan tuma mɛn na, tinkɔrɔsilali ka a fɔ a yɛ ko: «I kana silan, i ra dence kura sɔrɔn.»

¹⁸ Kɔni Raseli ma bɔ a rɔ. A satɔla ka a den tɔɔ la ko Benoni*. A sanin kɔrɔ, Yakuba ka den tɔɔ la ko Beniyaminu†.

¹⁹ Nba, Raseli sara. Ii ka a su don Efirata sila da la. Efirata wo tɔɔ le bi ko Betilɛhemu.

²⁰ Yakuba ka tɔɔmasere kabakurun do lɔ Raseli kaburu kan. Kabakurun wo lɔni ye haan bi.

Yakuba denceilu

²¹ Isirayeli ni a la mɔɔilu bɔra ye ka wa ai la faaninbonilu lɔ Mikidali Ederi kɔma.

²² Ai siini ye tuma mɛn na, Ruben ka i la Bilaha fɛ, mɛn ye a fa Isirayeli jɔn muso do ri. Ruben ka mɛn kɛ, wo fɔra a fa Isirayeli yɛ.

Yakuba denceilu tɛrɛ mɔɔ tan ni fila le ri.

²³ Leya ka Ruben de fɔlɔ sɔrɔn, ka Simeyɔn tuun wo la, ka Lebi tuun wo la, ka Yahuda tuun wo la, ka Isakari tuun wo la, ka Sabulɔn tuun wo la. Ruben tɛrɛ Yakuba den fɔlɔ le ri.

²⁴ Raseli denceilu tɛrɛ ye Yusufu ni Beniyaminu ri.

²⁵ Raseli la jɔnmuso Bilaha ka Daan ni Nafitali sɔrɔn.

²⁶ Leya la jɔnmuso Silipa ka Kadi ni Aseri sɔrɔn. Nba, woilu le Yakuba denceilu le ri, a musoilu ka mɛn sɔrɔn a yɛ Padani Aramu.

Isiyaka la sayako

²⁷ Nba, Yakuba sera a fa Isiyaka wara Mamere, Kiriyati Ariba so da la. Bi, mɔɔilu ye a fɔla Kiriyati Ariba le ma ko Heburɔn. Iburahima siini tɛrɛ dinkira wo le rɔ. Isiyaka fanan siini tɛrɛ ye le.

* 35:18 Benoni kɔrɔ ye le ko «torɔya dence» † 35:18 Beniyaminu kɔrɔ ye le ko «bolokininma dence»

²⁸ Isiyaka sɔrɔn ka san kɛmɛ ni san biseyin bɔ tuma mɛn na,

²⁹ a sara ka la a benbailu kan. A kɔrɔra ka a la kɔrɔya diya bɔ. A dence fila Esawu ni Yakuba ka a su don.

36

Esawu ka i mabɔ Yakuba la

¹ Esawu bɔnsɔn de jɪn di. Mɔɔilu ye a fɔla Esawu le ma ko Edɔmu.

² Esawu ka Kanaan jamana sunkurun doilu furu. Do tɔɔ ko Ada, mɛn tɛrɛ Hɛtika Elɔn denmuso le ri. Do fanan tɔɔ ko Olibama, mɛn tɛrɛ Ana denmuso le ri. A benba tɛrɛ Hifi do le ri, mɛn tɔɔ ko Sibeyɔn.

³ Esawu ka Basimati fanan furu, Isumayila denmuso kɔnin. Basimati kɔrɔce tɔɔ ko Nebayɔti.

⁴ Ada ka Elifasi sɔrɔn Esawu ye. Basimati ka Rewɛli sɔrɔn a ye.

⁵ Olibama ka Jɛwusi ni Jalamu ni Kora sɔrɔn. Esawu denceilu le woilu ri, a musoilu ka mɛnilu sɔrɔn a ye Kanaan jamana rɔ.

⁶ Nba, lon do rɔ, Esawu wara jamana gbɛrɛ rɔ ka a mabɔ a dɔɔce Yakuba la. A ka a musoilu ta, a ni a denceilu ni a denmusoilu a ni a la mɔɔ tɔilu bɛɛ. A ka a la kolofen ni a bolofen fanan bɛɛ ta, a tun ka mɛn bɛɛ sɔrɔn Kanaan jamana rɔ. A ka wo bɛɛ mira ka wa yɔrɔ gbɛrɛ rɔ,

⁷ baa a ni a dɔɔce Yakuba bolofenilu ka siya tɛrɛ kosebe. Wo kɛra sababu ri ii fila ma se tola i jɔɔn kan yɔrɔ kelen dɔ. Ii siini tɛrɛ jamana mɛn dɔ, wo dɔɔman tɛrɛ ii fila bolo ka a masɔrɔn ii la kolofenilu wara kojuuya.

⁸ Wo rɔ, Esawu bɔra ye ka wa i sii koyinkɛ ma yɔrɔ do rɔ, Seyiri la jamana rɔ. Mɔɔilu ye a fɔla Esawu ma ko Edɔmu.

⁹ Esawu le kɛra Edɔmukailu bɛɛ benba ri, mɛnilu siini Seyiri la koyinkɛ ma jamana rɔ. A bɔnsɔn de jɪn di.

¹⁰ Esawu denceilu le ten: Elifasi, Esawu muso Ada dence. Rewɛli, Esawu muso Basimati dence.

¹¹ Esawu dence Elifasi denceilu le ten: Teman, Omar, Sefo, Katamu a ni Kenasi.

¹² Esawu dence Elifasi ka jɔn muso do fanan ta. Wo tɔɔ ko Timina. Ale le ka Amaleki sɔrɔn a ye. Esawu muso Ada bɔnsɔn de woilu ri.

¹³ Esawu dence Rewɛli denceilu le ten: Nahati ni Serahi ni Sama ni Misa ri. Esawu muso Basimati bɔnsɔn de woilu ri.

¹⁴ Esawu muso Olibama, wo tɛrɛ Ana denmuso le ri. A benba tɛrɛ Sibeyɔn de ri. Olibama ka dence mɛnilu sɔrɔn Esawu ye, woilu le tɛrɛ Jɛwusi ni Jalamu ni Kora ri.

¹⁵ Nba, mɛnilu kɛra kabilabatii ri Esawu bɔnsɔn dɔ, woilu le ten. A dence fɔlɔ Elifasi dence woilu rɔ, mɛnilu kɛra kabilatii ri, woilu le ten: Teman, Omar, Sefo, Kenasi,

¹⁶ Kora, Katamu a ni Amaleki. Kabilatii mɛnilu bɔra Elifasi rɔ Edɔmukailu na jamana rɔ, woilu le le tɛrɛ jɪn di. Esawu la muso Ada bɔnsɔn de woilu ri.

¹⁷ Esawu dence Rewɛli dence mɛnilu kɛra kabilabatii ri, woilu le ten: Nahati, Serahi, Sama a ni Misa. Kabilatii mɛnilu bɔra Rewɛli rɔ Edɔmukailu na jamana rɔ, woilu le tɛrɛ jɪn di. Esawu muso Basimati bɔnsɔn de woilu ri.

¹⁸ Esawu muso Olibama dence mɛnilu kɛra kabilabatii ri, woilu le ten: Jɛwusi, Jalamu a ni Kora. Esawu muso Olibama dence mɛnilu kɛra kabilatii ri, woilu le tɛrɛ jɪn di. Olibama tɛrɛ Ana denmuso le ri.

¹⁹ Nba, woilu le Esawu dence ri, a ni kabilatii. Edɔmukailu de woilu ri.

Seyiri denceilu

²⁰ Nba, Esawu ka Hori Seyiri denceilu menilu tereɛ Edomukailu na jamana rɔ, woilu le ten Lotan, Sobali, Sibeyɔn, Ana,

²¹ Disɔn, Eseri a ni Disan. Seyiri denceilu le woilu ri, menilu kera Horilu la kabilatii ri Edomukailu na jamana rɔ.

²² Lotan denceilu le tereɛ Hori ni Heman ri. Lotan doomuso le tereɛ Timina ri.

²³ Sobali denceilu le ten: Aliban, Manahati, Ebali, Sefo a ni Onamu.

²⁴ Sibeyɔn denceilu le tereɛ Aja ni Ana ri. Ana wo tereɛ ye a fa la faliiilu gbenna tuma men na, ale le folofolo ka ji kaliman yen bo duu rɔ wula kondɔ ye.

²⁵ Ana dence le tereɛ Disɔn di. A denmuso tereɛ Olibama ri.

²⁶ Disɔn denceilu le ten: Hemedan, Esiban, Jitiran a ni Keran.

²⁷ Eseri denceilu le tereɛ Bilan ni Saban ni Akan di.

²⁸ Disan denceilu le tereɛ Usi ni Aran di.

²⁹ Nba, Horilu la kabilatii le ten: Lotan, Sobali, Sibeyɔn, Ana,

³⁰ Disɔn, Eseri a ni Disan. Menilu kera Horilu la kabilatii ri Seyiri la jamana rɔ, woilu le tereɛ jin di.

Edomu mansailu

³¹ Sani mansa ye a sii Isirayelika kun na, mansa menilu tereɛ ye mansaya la Edomukailu na jamana rɔ, woilu le jin di.

³² Beyori dence Bela kera mansa ri Edomukailu na jamana kun na. A siini tereɛ so men na, wo le too ko Dinhaba.

³³ Bela sani, Serahi dence Jobabu kera mansa ri a no rɔ. Wo siini tereɛ so men na, wo le too ko Bosira.

³⁴ Jobabu sani, Husamu siira mansaya la a no rɔ. Ale bora Temanka jamana le rɔ.

³⁵ Husamu sani, Bedadi dence Hadadi siira mansaya la a no rɔ. Wo le ka Madiyan bɔnsɔn kele Mowabu bɔnsɔn na jamana rɔ ka se ii la. A siini tereɛ so men na, wo le too ko Abiti.

³⁶ Hadadi sani, Samula siira mansaya la a no rɔ. Ale bɔni Masirekan de.

³⁷ Samula sani, Sawuli le kera mansa ri a no rɔ. Wo bora Rehoboti, men ye ba da la.

³⁸ Sawuli sani, Akibori dence Bahali-Hanan siira mansaya la a no rɔ.

³⁹ Akibori dence Bahali-Hanan sani, Hadari siira mansaya la a no rɔ. Ale siini tereɛ so men na, wo le too ko Pawu. A muso too le ko Metabeli. Metabeli tereɛ Matiredi denmuso le ri. A benba le tereɛ Me-Sahabu le ri.

⁴⁰ Nba, kabilatii menilu bora Esawu denilu rɔ, woilu too le jin di, a bee ni a la mooilu, a bee ni a la duu. Ii too le ten: Timina, Aliba, Jeteti,

⁴¹ Olibama, Ela, Pinon,

⁴² Kenasi, Teman, Misari,

⁴³ Madiyeli a ni Iramu. Woilu le kera kabilatii ri Edomukailu na jamana rɔ, a bee ni a la duu. Esawu le kera Edomukailu bee benba ri.

37

Yusufu la siboilu kan

¹ Nba, Yakuba ka i sii Kanaan jamana rɔ, a fa siini tereɛ dinkira men do konin.

² Yakuba denceilu la ko le jin di.

Yusufu sɔrɔn ka san tan ni wɔrɔnwula bo tuma men na, a tereɛ ye saailu ni bailu gbenna a korɔceilu fe. A tereɛ ye a fa la jon musoilu Bilaha ni Silipa denceilu demenna. Dence woilu tereɛ ye ko benbali menilu kela la, Yusufu tereɛ ye wo bee nafola a fa ye.

³ Yusufu duman tere Isirayeli ye ka tamin a den to bee la ka a masoran a ka Yusufu saron a la cemobaya waati le ro. Wo ro, Yakuba ka duruki korobila manjennanman do di Yusufu ma.

⁴ Yusufu korocailu ka a yen ko a duman ii fa ye ka tamin ii to bee la. Wo ro, Yusufu gboyara ii ye fo ii ka ii ban kuma juma folo a ye.

⁵ Lon do ro, Yusufu sibora. A ka wo jafo a korocailu ye tuma men na, do lara a la gboyaje kan.

⁶ A ka a fo ii ye ko: «Ai ye i tolo malo n na sibo kan na!

⁷ N sibora an bee ye sene ro. An tere ye suman kala ka a lasidi. Wo yoroni bee, n ta sumansidi ka i wuli ka i lo. Ai la sumansidilu nara n ta laminin ka i majii a koroo.»

⁸ A korocailu ka a jabi: «A ye di? A lo ye i la ka i sii an kun na ka ke an na mansa ri wa?» A gboyara ii ye iko tuunni ka tamin foloman na a la sibo ni a la kumailu koson.

⁹ Yusufu sibora iko. A ka wo fanan jafo a korocailu ye. A ka a fo ko: «Ai la tolo malo n na. N da sibo iko tuun. N ka tele yen a ni karo ni lolo tan ni kelen. Wo bee ka i majii n koroo.»

¹⁰ A ka sibo jafo a fa ni a korocailu ye tuma men na, a fa jamanda a ma ko: «Sibo su numan de wo ri? I ye a fe nde ni i na ni i korocailu bee ye na an majii i koroo wa?»

¹¹ A la ko nangboya ka a korocailu mira, koni a fa tere ye i mirila sibo wo ma waati bee ro.

Yusufu korocailu ka a san

¹² Nba, lon do ro Yusufu korocailu wara ii fa la kolofenilu gben diya Sekemu.

¹³ Isirayeli ka a fo Yusufu ye ko: «I korocailu ra wa kolofenilu gben diya Sekemu. N ye a fe i ye wa bo ye.» Yusufu ka a fo ko: «Ale le wo ri.»

¹⁴ Yakuba ka a fo a ye ko: «Wa bo ii fe. Ni ii kende, ni ko te kolofenilu fanan na, i ye na wo fo n ye.» Wo ro, a ka Yusufu lawa ka bo Heburon dinban do.

A se men keni Sekemu,

¹⁵ a tere ye a mataamala wula kondoo. Cee do ka a teren ye ka a mapininka ko: «I ye nfen jininna?»

¹⁶ Yusufu ka a fo ko: «N ye n korocailu le jininna. Ii ye kolofenilu gbenna. I ka ii diya lon wa?»

¹⁷ Cee ka a fo ko: «Ii ra bo yan. N ka ii kan men ko ii wato Dotan.» Yusufu bora ye ka wa ii ko. A ka ii teren Dotan.

¹⁸ A korocailu ka a natola yen fo yoro jan. Sani a ye se ii ma, a korocailu ka janfa don a ma ko ii ri a faa.

¹⁹ Ii ka a fo i jooon ye ko: «Ai ja lo, sibotii wo nato la le ten!

²⁰ An ye an wuli ka a faa. An ye a lafili kolon jaran kondoo ka a fo ko wara juu le ka a faa ka a doon. A la sibo ri ke men di wo ro, an di wo yen.»

²¹ Ruben ka kuma wo men tuma men na, a lo tere ye a la ka Yusufu kisi ii ma. A ka a fo ko: «An kana a faa.

²² Ai kana a jeli labo. Ai ye a lafili kolon jaran jin kondoo wula kondoo yan, ai kana ko ke a la.» Ruben ka wo fo kosa a ri wa ii kofe ka Yusufu layele kolon do ka wa a di a fa ma.

²³ Nba, Yusufu se men keni ii ma, ii ka a la duruki korobila manjennanman wo bo a kan na.

²⁴ Ii ka a mira ka a lafili kolon do kondoo. Kolon wo jani le tere, ji tun te a kondoo.

²⁵ Ii siini tere dōnninna tuma men na, ii ka ii ja lo ka jula doilu tamintola la yen. Woilu tere ye Isumayilaka le ri. Ii bōto Kiliyadi ka wa Misiran. Wusulan ni tulu suma duman ni latikolon tere ye ii la jōomeilu la donin do.

²⁶ Yahuda ka a fō a badenmailu ye ko: «Ni an ka an dōce faa ka a dokon, an di tōno su juman sōron wo la?»

²⁷ An ye a san Isumayilaka julailu ma. An jere kana a faa. An dōce le. An be ye badenma le ri.» A badenmailu sōnda wo ma.

²⁸ Wo rō, Madiyanka julailu tamintola, Yusufu korōceilu ka a layele kolon kōndo, ka a san Isumayilaka woilu ma wodigbe muwan na. Woilu ka a san ka wa a ri Misiran.

²⁹ Nba, Ruben nara kolon da la ii kofe, kōni a ma Yusufu teren kolon kōndo. Wo gbara a la kojuuya fō a ka a la duruki rafarafara.

³⁰ A wara a dōceilu teren ye ka a fō ii ye ko: «Kanberen te kolon kōndo ye butun! N ye wala di?»

³¹ Wo rō, ii ka bakōron do faa ka Yusufu la duruki korōbila ta ka a bila wo jeli rō.

³² Ii wara duruki korōbila di ii fa ma ka a fō ko: «An ka duruki korōbila jin teren wula rō. I ye a ragbe ni i dence ta le.»

³³ Yakuba ma fili a ma. A ka a fō ko: «N dence la duruki korōbila le jō. Wara juu ra a faa ka a dōn. Ee, n dence Yusufu! Wara ra a rafarafara.»

³⁴ Yakuba ka a la duruki rafarafara jusukasi koson, ka landa faanin bila a kan na ikomin landa faanin. A ka tele siyaman ke kasila kojuuya a dence la saya ko rō.

³⁵ A denceilu ni a denmusoilu tere ye nala ko ii ye ii fa jususumala. Kōni a ma sōn a jususuma ko ma. A ka a fō ko: «N kasimantō ri to n dence la ko la haan n di faa.» Yusufu fa kasira ten de a la saya ko rō.

³⁶ Nba, Madiyanka julailu sera Misiran ka Yusufu san Ferawuna jemō Potifari ma. Potifari tere Ferawuna la kandaninnailu la kuntii le ri.

38

Yahuda ni Tamari la ko

¹ Nba, a ma men bake, Yahuda bōra a badenmailu tema, ka wa a sii Adulamuka do tōrōfe men tōo ko Hira.

² Yahuda ka Kanaanka sunkurun do yen ye, men fa tōo ko Suwa. A ka sunkurun wo furu. Ii dēnda.

³ Muso ka kōno ta ka dence sōron Yahuda ye. Yahuda ka den wo tōo la ko Eri.

⁴ A ka kōno gberē ta, ka dence sōron. A ka wo tōo la ko Onan.

⁵ A ka kōno gberē ta ikō tuun ni, ka dence sōron. A ka wo tōo la ko Sela. Den wo sōrōnda ka Yahuda teren Akesibu so kōndo.

⁶ Waati wo taminni kō, Yahuda ka muso do furu Eri ye, a dence fōlo kōnin. Muso wo tōo le tere ko Tamari.

⁷ Kōni, Eri kera mōo juu le ri Allabatala jana. Wo rō, Allabatala ka a faa.

⁸ Yahuda ka a fō a dence Onan ye ko: «I ye i numōomuso ta, i korōce muso kōnin. Ai ye den, sa den di sōron i korōce ye, sa i korōce bōnsōn kana tunun.»

⁹ Kōni Onan ka a yen ko ni den wo sōrōnda, a te jate ale ta ri, fo a korōce ta ri. Wo rō, Onan ni muso wo wa den, a te sōnna a siji ye don a rō. A ri wo be ke duu ma, kosa a kana bōnsōn di a korōce ma.

¹⁰ Onan tere ye men kela, wo ma diya Allabatala ye. Wo rō, Allabatala ka ale fanan faa.

¹¹ Yahuda ka a fō Tamari ye ko: «I kana sii ce gberē kun. I wa, to i fa wara fo n dence Sela wa se i furu ma.» Yahuda ka wo fō ka a masōron a silanni ka

Tamari di Sela ma, baa Sela kana faa ikomin a kɔrɔcɛilu faara jɲa mɛn ma. Tamari wara a fa wara wo rɔ.

¹² Waati wo taminni kɔ, Yahuda muso sara, Suwa denmuso kɔnin. Yahuda la jusukasi sumara tuma mɛn na, a wara Timina, mɔɔilu tɛrɛ ye a la saailu si malila dinkira mɛn dɔ. A dujɔɔncɛ Adulamuka Hira wara a fɛ.

¹³ A fɔra Tamari ye ko a birance Yahuda watɔ a la saailu si mali diya Timina.

¹⁴ Tamari ka a lɔn ko a numɔɔcɛ Sela ra se furu ma, kɔni a birance Yahuda ma sɔn a ye sii wo kun. Wo rɔ, Tamari ka a la landa faanin bɔ a fari ma, ka a la bitiran birin a kun na, ka a jɲa latunun. A wara ka a sii a jɛrɛ ma Enayimu so donda la, Timina sila la ye.

¹⁵ Yahuda tamintɔ ka Tamari siini yen. A ka a jate jatɔmuso le ri, ka a masɔrɔn Tamari tun da a jɲa matunun.

¹⁶ Yahuda filira a ma fewu! A ma a lɔn ko a biranmuso le. A wara a fɔ a ye ko: «N ye a fɛ ka n la i fɛ.» Tamari ka a fɔ ko: «Ni n dijɛra, i ri nfen di n ma?»

¹⁷ Yahuda ka a jabi: «N di badenni kelen bɔ n na bailu rɔ ka a lana i ma.» Tamari ka a fɔ ko: «I ri nfen bila a kun kɔrɔ sani i ye ba lana n ma?»

¹⁸ Yahuda ka a fɔ ko: «N ye nfen di i ma?» Tamari ka a jabi: «I tɔɔ tɔɔmasere ye fen mɛn kan, i ye wo ni a julu di n ma, ka i la gbeleke la woilu kan.» Yahuda ka wo bɛɛ di a ma. Ii dɛnda. Wo rɔ, Tamari ka kɔnɔ ta Yahuda fɛ.

¹⁹ Tamari ka a kɔsɛ a wara. A ka bitiran bɔ a kun na ka a la landa faanin bila a kan na ikɔ.

²⁰ Yahuda ka badenni lawa muso ma a dujɔɔncɛ Adulamuka bolo, kosa a ka fen mɛnilu di muso ma, a dujɔɔncɛ ye woilu mira ka na. Cɛɛ wo wara, kɔni a ma muso yen.

²¹ A ka cɛɛ doilu majininka Enayimu ko: «Jatɔmuso mɛn tɛrɛ ye a siila sila la yan so donda la, a ye mi?»

Ii ka a jabi: «An ma jatɔmuso si yen yan fɔlɔ.»

²² Cɛɛ ka a kɔsɛ ka a fɔ Yahuda ye ko: «N ma muso wo tɛrɛn ye. Ye cɛɛilu ka a fɔ ko ii ma jatɔmuso si yen ye fɔlɔ.»

²³ Yahuda ka a fɔ ko: «Baasi tɛ wo ri. Fen woilu ye to a bolo. An kana an jɛrɛ lamaloya a jininna. Kɔni n ka baden nawa a ma. Ni i ma a yen, a ma ban?»

²⁴ Nba, karo sawa taminni kɔ rɔ, a fɔra Yahuda ye ko a biranmuso Tamari ra jatɔya kɛ. Ko sisen, ko a ra kɔnɔ ta. Yahuda ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Ai ye wa a labɔ kɛnɛma ka a janin!»

²⁵ Mɔɔilu wara Tamari mira. Ii ye a labɔla kɛnɛma tuma mɛn na, a ka kela lawa a birance ma ko: «Mɛn ka kɔnɔ la n na, a la fenilu le jin di. I ye tɔɔmasere fen jin ni a julu ragbɛ, ka gbeleke fanan dagbɛ ni i ka woilu tii lɔn.»

²⁶ Yahuda ka wo fenilu ragbɛ ka a yen ko a ta le. A ka a fɔ ko: «Muso jin telenni ka tamin nde la, baa n tun ka kan ka a di n dence Sela le ma ka a kɛ a muso ri, kɔni n ma sɔn wo ma.» Yahuda ma a la Tamari fɛ wo kɔ.

²⁷ Nba, a moyi waati sera tuma mɛn na, den kɛra filani ri.

²⁸ A moyitala, den kelen ka a bolo labɔ. Tinkɔrɔsilali ka a bolo mira ka kari wulen do sidi a la ka a fɔ ko: «Nin de ye fɔlɔ ri.»

²⁹ Kɔni den ka a bolo ladon ikɔ tuunni. A filani-ɲɔɔn bɔra. Tinkɔrɔsilali le ka a fɔ ko: «Ile le ra sila bɔ jɔ!» Wo rɔ, a ka wo tɔɔ la ko Pɛrɛsi*.

³⁰ A dɔɔmanin bɔra a kɔ, kari wulen sidini wo bolo la. Ii ka wo tɔɔ la ko Serahi†.

* 38:29 Pɛrɛsi kɔrɔ ye le ko a gberenda † 38:30 Serahi kɔrɔ ye le ko kari wulen

39

Yusufu sanda Potifari ma

¹ Nba, Isumayilaka jula woilu wara Yusufu ri Misiranka a san Ferawuna la jumoo Potifari ma. Potifari tere mansa la kandaninnailu la kuntii le ri.

² Allabatata tora Yusufu fe ka a la ko bee sabati. A tere ye baarala a tii Potifari la bon na, Misiranka wo konin.

³ A tii ka a yen ko Allabatata ye Yusufu fe ko bee ro, baa a wa a bolo bila fen fen do, Allabatata ri wo bee sabati.

⁴ Yusufu diyara a tii ye. Wo ro, a ka Yusufu ke a jere demenba ri, ka a lasii a la moilu bee kun na, ka a ke a la nanfulu kunnasiiba ri.

⁵ Kɛbi Misiranka ce wo ka Yusufu lasii a la nanfulu ni a la mo bee kun na, Allabatata ka jumaya ke a ye ka ko bee sabati a wara ka a masaron Yusufu la ko ro. Allabatata ka Potifari bolofen bee jumaya, menilu ye so kondɔ, a ni menilu ye sene ro.

⁶ Potifari ka a la ko bee to Yusufu bolo. A ma a jere toro foyi la fo a tere ye menilu donna.

Yusufu tere ye kanberen kenyanin de ri. A fari dafanin a kan. A pada fanan kenji.

Potifari muso jabɔra Yusufu la

⁷ Lon do ro, Potifari muso jabɔra Yusufu la. A ka a fo Yusufu ye ko: «Na, i la n fe.»

⁸ Yusufu ma son fewu. A ka a fo muso wo ye ko: «I ja lo. N tii te a jere torola foyi la a wara yan ka a masaron n ye yan. A ra a bolofen bee karifa n na.

⁹ A la fanka ni n ta bee ka kan a wara yan. N sawo ye fen bee ro lu ma yan fo ile, baa i ye a muso le ri. N ti se kojuu su wo kela, ka haramu ke Alla jana.»

¹⁰ Hali wo, muso wo ma a boloka wo si ro. Lon lon a tere ye Yusufu madiyala, koni Yusufu ma son ka i la a fe.

¹¹ Lon do ro, Yusufu wara baara diya bon na. Wo ka a teren bonkondo jon si tun te ye.

¹² Muso ka Yusufu mira a la duruki ma, ko a ye a la a fe. Koni Yusufu ka a bori a ye ka bo bon na ka a la duruki to muso bolo.

¹³ Muso ka a yen tuma men na ko Yusufu borimantɔ ra bo bon na ka a la duruki to a bolo,

¹⁴ a ka a kan nabo bonkondo jonilu ma. Woilu nani, a ka a fo ii ye ko: «Ai la ragbe. N ce ka Heburu ce men nana an ma, wo ra an doɔya. A ra don n ka a fo ko a ye i lala n fe. Koni n kulera fanka la.

¹⁵ A ka n kule kan men tuma men na, a borimantɔ bora bon na ka a la duruki to n dafɛ yan.»

¹⁶ Muso ka duruki wo lamara a dafɛ ka Yusufu tii Potifari makono.

¹⁷ Wo nani, muso ka danteeli bee ke a ce ye ja kelen wo ma ko: «I ka Heburu jon ce men nana an ma, wo ra don n kan ka n doɔya.

¹⁸ Koni n kulera tuma men na, a borimantɔ bora bon na ka a la duruki to n dafɛ yan.»

¹⁹ Nba, a ka a muso la kuma men Yusufu la ko ro tuma men na, a jusu bora kojuyaya.

²⁰ Wo ro, a wara Yusufu mira ka a bila kaso la, mansa la kasodeni bilani dinkira men. Yusufu tora kaso la ye.

²¹ Koni Allabatata tora Yusufu fe. A ka jumaya ke Yusufu ye. Wo ro, a ka Yusufu demen ka a la ko diya kaso bon kuntii ye.

²² Wo rɔ, kaso bon kuntii ka Yusufu lasii kasoden tɔ bɛɛ kun na kaso bon na. Yusufu le tɛɛ ko bɛɛ janabɔla ye.

²³ Kasobon kuntii ka ko mɛn bɛɛ to Yusufu bolo, a ma hamin wo si la butun baa Allabatala tɛɛ ye Yusufu fɛ. A ka fen fen kɛ, Allabatala ka wo bɛɛ sabati.

40

Yusufu ka siboilu kɔrɔ fɔ

¹ Waati wo taminni kɔ, Misiran mansa la minninfendila ni a la burugbasila ka kojuu do kɛ a la.

² Ferawuna jusu bɔra mɔɔba fila woilu kanma, a la minninfendilailu la kuntii ni a la burugbasilailu la kuntii kɔnin.

³ A ka ii mira ka ii bila kaso la, Yusufu bilani dinkira mɛn dɔ. Kaso wo tɛɛ ye kasoden kandaninna kuntiiba la bon dafɛ.

⁴ Kasoden kandaninna kuntiiba ka ii karifa Yusufu la, ko a ye kɛ ii dɛmɛnba ri. Ii mɛnda kaso la.

⁵ Lon do rɔ, mansa la minninfendila ni a la burugbasila sibora su rɔ. Wo ka a tɛɛn ii ye kaso la fɔlɔ. Ii fila sibora, kɔni sibo kelen tun tɛ. Ii kɔrɔilu tun tɛ kelen di fanan.

⁶ Wo duusa gbɛ, Yusufu ka a yen ko hamin ba ye ii la.

⁷ A ka mansa la jɛmɔɔ majininka ko: «Nfen kɛni ai sɛwani tɛ bi?»

⁸ Ii ka a jabi: «An fila ra sibo, kɔni mɔɔ tɛ yan mɛn di sibo woilu kɔrɔilu fɔ an ye.» Yusufu ka a fɔ ko: «Sibo kɔrɔ lɔnba tɛ Alla le ri wa? Ai ka mɛnilu yen sibo rɔ, ai ye woilu jafɔ n ye.»

⁹ Wo rɔ, mansa la minninfendilailu la kuntii ka mɛn yen, a ka wo fɔ Yusufu ye. A ka a fɔ ko: «N siboni le, n ka rɛsɛnju do yen n jɛ.

¹⁰ Bolo sawa ye a la. A fira wa bɔ damira, a ri a fɛɛn ka den ka kɛ rɛsɛn mɛnɛnilu ri i kɔrɔ.

¹¹ Misiran mansa la minninfen tɛɛ ye n bolo. Wo rɔ, n ka rɛsɛn mɔni woilu kadi, ka ii rabirin mansa la minninfen kɔndɔ, ka a di a ma.»

¹² Yusufu ka a fɔ ko: «Wo kɔrɔ le jɛn di. Bolo sawa wo ye tele sawa le ri.

¹³ Tele sawa wa tamin, mansa ri i bɔ kaso la, ka i bila i la baara kɔrɔ la. I ri a la minninfen don a bolo ikomin i darini a kɛla jɛ mɛn ma kɔrɔman.

¹⁴ I wa hɛɛ wo sɔrɔn tuma mɛn na, i jaandi, i kana jɛna n kɔ. I ka kan ka jumaya kɛ n ye baa n ka i dɛmɛn. I ye n na ko fɔ Ferawuna ye wo rɔ, kosa a ri n nabɔ kaso la,

¹⁵ baa mɔɔilu ka n mira fanka le la ka n nabɔ Heburuulu la jamana rɔ. Kɛbi ii ka n nana yan, n ma kojuu kɛ, mɔɔ ri mɔɔ bila kaso la mɛn dɔ.»

¹⁶ Nba, burugbasilailu la kuntii ka a yen ko Yusufu ka a dujɔɔncɛ la sibo kɔrɔ fɔ ka a diya. Wo rɔ, ale ka a fɔ Yusufu ye ko: «N fanan sibora. N ka see sawa yen n kun ma.

¹⁷ See mɛn tɛɛ ye sanfɛ, burun su bɛɛ tɛɛ ye wo kɔndɔ. Wo bɛɛ rabɛnni tɛɛ Ferawuna ye, kɔni kɔnɔilu tɛɛ ye jiila a ma ka fen woilu dɔɔn see kɔndɔ n kun dɔ ma.»

¹⁸ Yusufu ka a fɔ ko: «Sibo wo kɔrɔ le jɛn di. Seye sawa wo fanan ye tele sawa le ri.

¹⁹ Tele sawa wa tamin, Ferawuna ri i bɔ kaso la, ka i kun tɛɛ a la ka i su dun jiri la. Kɔnɔilu ri na i sobo dɔɔn.»

²⁰ Nba, tele fila a sawana, wo kɛra Ferawuna sɔrɔn lon sankunben tolon di. Wo rɔ, Ferawuna ka tibili ba kɛ a la jamana mɔɔbailu ye. A ka minninfendilailu la kuntii ni burugbasilailu la kuntii labɔ kaso la ka ii lana mɔɔbailu bɛɛ jana.

²¹ A ka minninfendilailu kuntii bila a la baara kɔɔ la, kosa a ri Ferawuna la minninfen don a bolo ikɔ.

²² Kɔni Ferawuna ka burugbasilailu la kuntii wo dun jiri la ikomin Yusufu ka a fɔ ja mɛn ma.

²³ Minninfendilailu la kuntii ma a miri Yusufu ma wo kɔ. A jinara a kɔ fewu.

41

Misiran mansa la siboilu

¹ San fila taminnin kɔ rɔ, Misiran mansa sibora ka a jɛɛ lɔni yen Nili Ba dala.

² A lɔni tora ye tuma mɛn na, nisimuso tɔlɔni wɔrɔnwula bɔra ji rɔ ka na bin dɔɔn diya ba dala.

³ A ma mɛn bake, nisimuso barani wɔrɔnwula fanan bɔra Nili Ba ji rɔ. Woilu nara ii lɔ nisimuso tɔlɔni woilu tɔrɔfɛ ba dala.

⁴ Nisimuso barani kojuuyani woilu ka nisimuso juma tɔlɔni wɔrɔnwula woilu dɔɔn ka ban. Wo kɛni, mansa kunura sunɔɔ rɔ.

⁵ A sunɔɔra ikɔ ka sibo gbɛɛ fanan la. A ka sumantɔnsɔn wɔrɔnwula yen. Wo bɛɛ bɔni sumangbala kelen de la. Ii kisɛ bɛɛ kunba. Ii ka ji.

⁶ A ma mɛn bake, sumantɔnsɔn wɔrɔnwula gbɛɛ bɔra. Woilu kisɛ mɛsɛnman. Ii kɛni ikomin fɔjɔ ba wa suman janfɔ a gban na.

⁷ Sumantɔnsɔn mɛnilu kisɛni mɛsɛnman, woilu ka suman juma wɔrɔnwula woilu dɔɔn, mɛnilu kisɛ kunba. Wo kɛni, mansa kunura ka a yen ko sibo le tɛɛ.

⁸ Wo duusagbɛni, mansa jusumakasara. Wo rɔ, a ka Misiran jamana fɛlɛlilailu bɛɛ ni a hankilimailu bɛɛ kili. A ka mɛn yen sibo rɔ, a ka wo jafɔ ii yɛ, kɔni wo si ma se ka a la sibo kɔrɔ fɔ a yɛ.

⁹ A la minninfendilailu la kuntii kumara a yɛ ko: «Mansa, n hankili ra bila n na kojuu kɛni rɔ sisen.

¹⁰ I mɔnɛra an, i la jɔnilu ma tuma mɛn na wo lon, i ka nde ni i la burugbasilailu la kuntii bila kaso la kasoden kandaninna kuntiiba la jala kaso la.

¹¹ An mɔɔ fila bɛɛ sibora su kelen dɔ. Sibo woilu kɔrɔilu tun tɛ kelen di.

¹² Heburu kanberen do tɛɛ ye an fɛ kaso la. Kasoden kandaninna kuntiiba la jɔn de tɛɛ. An mɔɔ fila ka mɛn yen sibo rɔ, an ka wo jafɔ a yɛ. A ka woilu kɔrɔilu fɔ an yɛ.

¹³ A ka a kɔrɔ mɛn fɔ, a kɛra wo ja le ma! I ka nde lasɛ n na baara kɔɔ la, ka ban ka burugbasilailu la kuntii dun jiri la.»

Yusufu ka Misiran mansa la sibo kɔrɔ fɔ

¹⁴ Mansa ka kela lawa ko Yusufu ye na. Mɔɔilu borimantɔ wara Yusufu labɔ kaso la. Yusufu ka a bonbosi li ka a la faanin mayɛɛman, ka wa i lɔ Misiran mansa jɔkɔrɔ.

¹⁵ A seni ye, mansa ka a fɔ a yɛ ko: «N da sibo le kɛ. Mɔɔ si ma se ka wo kɔrɔ fɔ n yɛ. A fɔra n yɛ ko i ri se sibo kɔrɔ fɔla.»

¹⁶ Yusufu ka mansa jabi: «Mansa, nde ti se, kɔni Alla ri a kɔrɔ juma di i ma.»

¹⁷ Mansa ka a fɔ a yɛ ko: «N sibora ka n lɔni yen Nili Ba dala.

¹⁸ N lɔni tora ye tuma mɛn na, nisimuso wɔrɔnwula bɔra ji rɔ ka na bin dɔɔn diya ba dala. Ii ka ji kosebɛ. Ii tɔlɔni.

19 A ma men, nisimuso wəronwula gberɛ fanan bəra ji rɔ. Woilu barani tere kejuuyaya. Ii kejuuyani ka tamin. Sobo jonjon tun te ii la. N tun ma nisi gberɛ kejuuyani woilu nɔɔn yen fɔlɔ munun Misiran jamana muume rɔ yan.

20 Nisimuso barani woilu, menilu kejuuyani kɔnin, woilu ka nisimuso tɔlɔni wəronwula wo dɔɔn, menilu fɔlɔma bəra ji rɔ.

21 Hali ii ka woilu dɔɔn, mɔɔ ti se wo lɔn na, ka a masəron ii fari barani tere ja men ma fɔlɔ, a ye ja kelen wo ma munun. Wo keni, n kunura sunɔɔ rɔ.

22 N sunɔɔra ikɔ ka sibo. N ka sumantənsɔn juma wəronwula yen. Woilu bɔni sumangban kelen de la. Ii bɛɛ kise kunba.

23 A ma men bake, sumantənsɔn wəronwula gberɛ bəra. Woilu tun kiseni te jonjon. Ii bɛɛ kise mesenman. Ii keni ikomin fɔjɔ ba wa suman janfɔ a gban na.

24 Sumantənsɔn mesenman woilu ka Sumantənsɔn juma wəronwula wo dɔɔn. Nba, n ka wo bɛɛ fɔ n na felelilailu ye, kɔni woilu si ma se wo kərə fɔla n ye.»

25 Yusufu ka a fɔ mansa ye ko: «I la sibo fila bɛɛ ye kərə kelen de ri. Alla nato men kela, a ra wo le yiraka i la.

26 Nisimuso juma wəronwula wo misaliya ye san wəronwula le ri. Sumantənsɔn juma wəronwula wo fanan misaliya ye san wəronwula le ri. Sibo fila wo bɛɛ ye kərə kelen de ri.

27 Nisimuso barani kejuuyani wəronwula men bəra ji rɔ kɔfɛ, wo ye san wəronwula le ri. Sumantənsɔn mesenman wəronwula wo, fɔjɔ ka menilu ja, wo fanan ye san wəronwula kɔnkɔ le ri.

28 Mansa, n ka a fɔ i ye ja men ma, a ye wo ja le ma. Alla ketɔ men kela, a ra wo le yiraka i la.

29 San wəronwula menilu nato, suman di sɔn a ja jere jere ma Misiran jamana fan bɛɛ rɔ.

30 San woilu wa tamin, kɔnkɔ ri na ka san wəronwula ke. Mɔɔilu ka suman ba men sɔron san diyani wəronwula woilu kərə, ii ri jina wo bɛɛ kɔ, kɔnkɔ ri juuya jamana bɛɛ rɔ.

31 Kɔnkɔ ri juuya kosebɛ. Mɔɔilu ka suman men sɔron san diyani wəronwula wo rɔ, wo bɛɛ ri jina ii la fewu.

32 Mansa, i ka sibo jin ke sija fila. Wo kərə le ko Alla ra ban wo ko latɛɛ la. Alla ri wo ke lakaliyali bolo ma.

33 «Wo rɔ, mansa, i ye mɔɔ hankilima do jinin, men ka ko kərə lɔn, ka wo lasii Misiran jamana kun na.

34 I ye mɔɔba doilu lasii jamana kɔndɔ, sa mɔɔ woilu wa suman men sɔron, mɔɔba woilu ye a tala looluna lamara. Ii ye a ke wo ja jamana fan bɛɛ rɔ san diyani wəronwula bɛɛ kərə.

35 I ye a fɔ ii ye ko ii ye suman woilu bɛɛ laden wo ja le ma san woilu kərə, ka wo bɛɛ laden jamana soilu la i tɔɔ rɔ ka a kɔnɔgbɛn.

36 Sa san wəronwula kɔnkɔ ba don Misiran jamana rɔ tuma men na, suman lamarani woilu ri ke jamana mɔɔilu la balo ri.»

Misiran mansa ka Yusufu lasii jamana kun na

37 Yusufu ka men fɔ, wo diyara Misiran mansa ni a la jemɔɔilu bɛɛ ye.

38 Mansa ka a fɔ a la jemɔɔilu ye ko: «An di mɔɔ sɔron Misiran yan, Alla la Nii ye men dɔ ikomin cɛɛ jin?»

39 Mansa ka a fɔ Yusufu ye ko: «Alla ra wo bɛɛ yiraka i la. Wo rɔ, mɔɔ si te yan, men hankili ka bon i ta ri, men ka ko kərə lɔn ile ri.

⁴⁰ N di i lasii n na jamana kun na. I wa men fɔ, n na mɔɔilu ri wo ke. Mansaya dɔrɔn de ri ke i ni nde tema.

⁴¹ N da i lasii Misiran jamana bɛɛ kun na.»

⁴² Mansa ka a la bolola koyini bɔ a bolo la, a la mansaya tɔmasere ye men kan, ka wo don Yusufu bolo la. A ka faanin jumajuma di a ma, ka kannna nɛɛ saninnaman bila a kan na.

⁴³ A ka a la sowontoro filana don Yusufu bolo. Mɔɔilu wara sowontoro wo jɛ ka ii kan nabɔ ko: «Bɛɛ ye ii majii!» Misiran mansa ka Yusufu lasii Misiran jamana bɛɛ kun na wo ja le ma.

⁴⁴ Mansa ka a fɔ Yusufu ye ko: «Nde le Misiran mansa ri, kɔni mɔɔilu kana foyi ke Misiran jamana rɔ butun fɔɔ ile wa sɔn men ma.»

⁴⁵ Mansa ka Yusufu tɔɔ la ko Safinati Paneya, ka Potifera denmuso Asanati di a ma ka a ke a muso ri. Potifera wo tɛɛ ye ɔni so mɔɔilu la joo sarakalasele le ri.

Nba, Yusufu kɛra Misiran jamana kunnasiila ri wo ja le ma.

⁴⁶ A ka baara wo damira Ferawuna ye ka a tɛɛn a sɔrɔn da san bisawa bɔ. A bɔra mansa dafɛ, ka wa Misiran jamana rataama.

⁴⁷ Awa, san wɔrɔnwula kɛra, suman ye sɔnna a ja jɛɛ jɛɛ ma.

⁴⁸ San san, Yusufu ri suman naden suman ka waati la Misiran jamana fan bɛɛ rɔ a so mɛsɛn a ni a so kunba. Suman kanin yɔrɔ yɔrɔ a ka suman namara wo yɔrɔ kelen de bɛɛ rɔ.

⁴⁹ Wo rɔ, Yusufu ti se a jatela butun baa a tɛɛ ka siya kojuuya ikomin ba kijɛ.

⁵⁰ Sani san wɔrɔnwula kɔnkɔ ye don jamana kɔndɔ, Yusufu muso Asanati ka dence fila sɔrɔn a ye. Asanati wo tɛɛ ye ɔni so mɔɔilu la joo sarakalasele Potifera denmuso le ri.

⁵¹ Yusufu ka a dence fɔɔ tɔɔ la ko Manase, baa a ka a fɔ ko Alla ra a lajina a la tɔrɔya bɛɛ kɔ rɔ, ka a hankili bɔ a fa wara rɔ.

⁵² A ka a dence filana tɔɔ la ko Efrayimu, baa a ka a fɔ ko Alla ka a ke, a tɔrɔni tɛɛ jamana men dɔ, a ra jiri ye.

⁵³ San diyani wɔrɔnwula wo dafara Misiran tuma men na,

⁵⁴ san wɔrɔnwula kɔnkɔ donda ikomin Yusufu ka a fɔ ja men ma. Kɔnkɔ donda jamana gbɛɛɛilu bɛɛ rɔ, kɔni suman namarani tɛɛ fan bɛɛ rɔ Misiran.

⁵⁵ Kɔnkɔ sera Misirankailu ma tuma men na, ii wara Misiran mansa madiya ko a ye suman di ii ma. Mansa ka ii jabi: «Ai ye wa Yusufu tɛɛn ye. A wa men fɔ ai ye, ai ye wo ke.»

⁵⁶ Kɔnkɔ juuyara ka se Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ rɔ, tuma men na, Yusufu ka suman namara bondonilu da laka, ka suman san Misirankailu ma.

⁵⁷ Mɔɔilu bɔra jamana bɛɛ rɔ ka na suman san diya Yusufu ma Misiran, baa kɔnkɔ gbɛɛyara dunuja fan bɛɛ rɔ.

42

Yusufu kɔrɔɛɛilu wara suman san diya Misiran

¹ Nba, a fora Yakuba ye ko suman ye sɔrɔnna Misiran tuma menna, a ka a fɔ a denceilu ye ko: «Nfenna ai siini ai jɔɔn dagbela yan ten?

² N da a men ko suman ye sɔrɔnna Misiran. Ai ye wa do san an ye, sa an kana faa kɔnkɔ bolo yan.»

³ Wo rɔ, Yusufu kɔrɔɛɛilu mɔɔ tan wulira ka wa suman san diya Misiran,

⁴ kɔni Yakuba ma sɔn Yusufu dɔɔɛ Beniyaminu ye wa a kɔrɔɛɛilu kɔfɛ, baa Yakuba silanni tɛɛ ko kojuu kana a sɔrɔn sila la.

⁵ Isirayeli denceilu ni mɔɔ gbɛɛilu wara suman san diya Misiran, baa kɔnkɔ tɛɛ ye Kanaan jamana rɔ.

⁶ Wo ka a tɛɛn, Yusufu ye jamana kuntiyya la Misiran. Ale le tɛɛ suman sanna mɔɔ bɛɛ ma. Wo le ka a kɛ, a kɔɔɔɔɔɔ nara Yusufu ma, ka ii majii a kɔɔ, ka ii kun majii.

⁷ Yusufu ka a kɔɔɔɔɔɔ yen tuma mɛn na, a ma fili ii ma, kɔni a ka a kɛ ikomin a ma ii lɔn. A jamanda ii ma ka a fɔ ko: «Ai bɔni mi?» Ii ka a jabi: «An bɔni Kanaan jamana le rɔ, ka na suman jɔnin diya yan.»

⁸ Yusufu ma fili a kɔɔɔɔɔɔ ma, kɔni woilu filira ale ma.

⁹ Yusufu hankili bilara a la siboilu rɔ, a ka a kɔɔɔɔɔɔ yen sibo rɔ ja mɛn ma. A ka a fɔ ii ye ko: «Ai nani jamana lakɔɔsi diya le, sa ai ri a lɔn ai ri se an na ja mɛn ma.»

¹⁰ Ii ka a jabi: «An tii, wo kuma tɛ! Ande, i la jɔnilu nani suman san diya le dɔɔn.

¹¹ An bɛɛ ye cɛɛ kelen den de ri. Mɔɔ telenniilu le ande ri. An tɛ jamana si lakɔɔsila.»

¹² Yusufu ka a fɔ ko «ɛɛn de! Ai nani jamana lakɔɔsi diya le.»

¹³ Ii ka a fɔ ko: «An ye i la jɔnilu le ri. An bɛɛ ye fa kelen de la. An fa siini Kanaan jamana le rɔ. A denceilu tɛɛ mɔɔ tan ni fila le ri. An dɔɔɔɔ ye an fa dafɛ ye bi. A tɔ kelen da sa.»

¹⁴ Yusufu ka a fɔ ko: «N ka a fɔ ja mɛn ma, a ye wo ja kelen de ma jɔ! Ai nani jamana lakɔɔsi diya le!

¹⁵ N di ii la kuma fɛɛɛɛɛɛ ja mɛn ma, wo le ye jɔn di. Ni ai dɔɔɔɔ dɔɔmani ma na yan, ai tɛ bɔ yan fewu. N ye n kali la wo la Misiran mansa tɔɔ le rɔ.

¹⁶ Ai mɔɔ kelen ye wa ai dɔɔɔɔ ta ka na a ri. Ai tɔilu ri wo makɔnɔ kaso la yan. Wo rɔ, n di ai la kuma fɛɛɛɛɛɛ. Ni ai ka tɔja le fɔ, n di wo lɔn. Ni wo tɛ, ai ma na foyi kanma, fɔ ka an na jamana lakɔɔsi dɔɔn. N ye n kalila wo rɔ Misiran mansa tɔɔ le rɔ!»

¹⁷ Wo rɔ, a ka ii bila kaso la. Ii ka tele sawa kɛ ye.

¹⁸ A tele sawana, Yusufu ka a fɔ ii ye ko: «Nba, n silanni Alla ye. Wo rɔ, n ye mɛn fɔla ai ye, ai ye wo mira, sa ai ri kisi.

¹⁹ Ni mɔɔ telenniilu le ai ri, mɔɔ kelen ye to kaso la yan ai bɛɛ nɔ rɔ. Ai tɔilu ye wa suman di ai la denbaya kɔnkɔto ma,

²⁰ kɔni a fɛɛ tɛ fo ai ye na ai dɔɔɔɔ dɔɔmani ri yan. A wa na, n di a lɔn ko ai ka tɔja le fɔ n ye, sa ai kana faa.» Ii sɔnda wo ma.

²¹ Ii ka a fɔ i jɔnɔn ye ko: «Sika tɛ a rɔ, tɔɔɔɔ jɔn da an sɔɔn Yusufu le kosɔn. Wo lɔn, a tɔɔɔɔ an jɔkɔrɔ. A ka an madiya ko an ye hina a la, kɔni an ka an ban a rɔ. Wo le kosɔn kojuu jɔn da an sɔɔn bi.»

²² Rubɛn ka a fɔ ii ye ko: «N ma a fɔ ai ye ko ai kana kojuu kɛ den na wa, kɔni ai ma sɔn n na kuma ma? Nba, a jeli jɔninkali le jɔn ka a hake bɔ an dɔ.»

²³ Ii ma a lɔn ko Yusufu tolo ye ii kan na, baa ii ni Yusufu wa kuma, kan natamina ri ii kan natamin i jɔnɔn ma.

²⁴ Yusufu ka a mabɔ ii la ka wa kasi. A kɔsɛ mɛn kɛni, a kumara ii ye, ka ban ka Simeyɔn bɔ ii rɔ ka a bolo sidi ii jana.

Yusufu kɔɔɔɔɔɔ ka i kɔsɛ Kanaan bɔnsɔn na jamana rɔ

²⁵ Yusufu ka a fɔ a la mɔɔilu ye ko ii ye a kɔɔɔɔɔɔ la bɔɔɔɔɔɔ lafa suman na, ka ii kelen kelenna bɛɛ la wodi bila ii la bɔɔ woilu kɔndɔ, ka suman fanan di ii ma ka a kɛ ii sila fanda ri. Ii ka wo bɛɛ kɛ ikomin Yusufu ka a fɔ ja mɛn ma.

²⁶ Ii ka bɔɔɔɔɔɔ la ii la faliilu kɔ kan, ka sila mira ka wa.

²⁷ Su kora ii ma tuma men na, ii ka ii lo yoro do ro ka sii ye. Moo kelen ka a la boro da laka ko a ye doonnin dila a la fali ma. A ka a la wodi yen boro kondoo.

²⁸ A ka a fo a badenmailu ye ko: «N na wodi a ra lase n ma. A ye n na boro kondoo yan.» Ii kondafilira kojuuya. Ii kondakaliyara ka a fo ii jooon ye ko: «Alla ra nfen de ke an na jin de ten?»

²⁹ Nba, ii se men keni ii fa Yakuba wara Kanaan jamana ro, ko men ka ii saron, ii ka wo bee danteeli ke a ye. Ii ka a fo ko:

³⁰ «Misiran jamana kuntii jamanda an ma kosobe! A ka an jalaki ko an wani ii la jamana lakorosi diya le.

³¹ An ka a jabi an ye moo telenniilu le ri, ko an ma jamana si lakorosi folo habadan.

³² An ka a fo ko an bee ye fa kelen de la, ko an moo tan ni fila le tere an fa bolo. Ko kelen da sa. Ko an dooce doomani ye an fa dafe ye Kanaan jamana ro,

³³ koni jamana kuntii wo ka a fo ko a ri a lon ko an ye moo telenniilu ri ja men ma, ko wo le ye jin di. Ko an ye moo kelen to a bolo ye, ka na suman di an wara mooilu konkoto ma.

³⁴ Ko an ye wa an dooce doomani ri a ma. Wo wa ke, ko a ri a lon ko an ma wa jamana lakorosi kanma, ko a ri a lon ko an ye moo telenniilu le ri, kosa a ri an badenma bo kaso la. Ko a ri jamana bee labila an ye.»

³⁵ Nba, ii ka suman nabo ii la boroiilu kondoo tuma men na, ii bee ka ii la wodi bila boroneilu sidini yen suman boroiilu kondoo. Ii ni ii fa ka wodi sidini wo yen tuma men na, ii bee silanda.

³⁶ Ii fa Yakuba ka a fo ii ye ko: «Ee! Ai ye n denilu bola n bolo. Yusufu te yan butun. Simeyon fanan te yan butun. Sisen ai ye a fe ka Beniyaminu fanan mira ka wa wo ri. Nin toroya bee ye nde le kan.»

³⁷ Ruben ka a fo a fa ye ko: «I ye Beniyaminu karifa nde la. N di a lase i ma. Ni n ma na Beniyaminu ri, i ye n dence fila bee faa Beniyaminu no ro.»

³⁸ Yakuba ka a fo ko: «Een de! N dence te wala ai kofe! A korace Yusufu ra sa ka wo kelen pe to. Sisen n da koroo. Ni ko ka ale fanan saron taama ro, n di faa jusumakasa bolo.»

43

Yusufu korocelu wara Misiran iko

¹ Nba, konko juuyara jamana kondoo.

² Yakuba denceilu nara suman men di ka bo Misiran, wo bantala le tere. Wo ro, Yakuba ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa suman do san an ye Misiran.»

³ A dence Yahuda ka a jabi: «Cee wo ka a fo an ye le ka a magbeleya kosobe ko an te a yen butun fo an dooce wa ke an kofe.

⁴ Ni i sonda an dooce Beniyaminu ye wa an kofe, an di wa ka suman san i ye.

⁵ Ni i konin ma son, an te wa ye, baa cee wo ka a fo an ye ko an te a yen butun fo an dooce wa ke an kofe.»

⁶ Isirayeli ka a fo ko: «Ai ra kojuu ke n na de! Nfenna ai ka a fo cee wo ye ko ai dooce ye ai koma?»

⁷ A denceilu ka a jabi: «Cee wo ka jininkali siyaman ke an kun, ka an marininka an na ko ma, a ni an na denbaya la ko ma. A ka a fo ko: «Ai fa kende wa? Ai dooce ye ye?» An ka a jabi ten tuun. An ma wo lon ko a ri a fo an ye ko an ye wa an dooce ri.»

⁸ Yahuda ka a fo a fa Isirayeli ye ko: «N fa, i ye n dooce karifa n na, sa an di wa i koroo. Wo wa ke, konko te ile ni ande a ni an denilu faa yan.

⁹ Nde jere ri n lo den kunko la. Ni ko ka a soron, i ye nde mapininka. Ni n ma na a ri i ma, ka a lalo i jakoro, wo jalakili te bo n kan habadan.

¹⁰ Ni an konin tun ma lanoo yan, sa an da wa ka na sija fila.»

¹¹ Ii fa Isirayeli ka a fo ko: «Nba, diyagboya le. Wo ro, ai ye an na jamana fen juma doilu bila ai la boroilu kondoo ka jamana kuntii wo sanba. Ai ye tulu do ta, a ni li ni wusulan ni latikolon ni jiriden doilu, pisitasi ni amande konin.

¹² Ai wara wodi men di folo, ai ye wo jooon fila ta, baa wodi men bilani tere ai la boroilu kondoo, fo ai ye ai kose wo ri. Ai ri a soron, ii jinanin de.

¹³ Nba, ai ye ai dooce ta ka wa cee wo teren ye sisen.

¹⁴ Alla Sebetii ye ai la hina don a ro, kosa a ri Beniyaminu ni Simeyon nase ai ma, koni ni n bonora n deni la, n di bonoo wo ro kosese.»

¹⁵ Wo ro, ii ka Beniyaminu ta, a ni sanba fenilu, a ni wodi wo jooon fila, ka sila mira ka wa Misiran. Ii se men keni ye, ii wara Yusufu torafe, ka ii lo a jakoro.

¹⁶ Yusufu ka Beniyaminu yen ii fe tuma men na, a ka a fo a la bon kunnasiila ye ko: «Wa moo jinilu ri n na bon na, ka kolofen do faa ka a tibi. Ii keto teleroo doonnin kela nde le fe bi.»

¹⁷ Cee wo ka ii malo Yusufu la bon na ikomin Yusufu ka a fo a ye ja men ma.

¹⁸ Ii watola Yusufu la bon na, wo ka ii masilan. Ii ka a fo ko: «An da lana yan wodi ko le ro, wodi men bilara an na boroilu kondoo an na ko folo ro. Ii keto bela an kan de, ka an na faliilu ta, ka an mira ka an ke jonilu ri.»

¹⁹ Wo ro, ii ka i madon Yusufu la bon kunnasiila la bonda la ka kuma a ye.

²⁰ Ii ka a fo ko: «An fa, hake to an ye. Waati taminni, an nara suman san diya yan.

²¹ An bo men keni yan, an ka an lo an sii diya. An ka an na boroilu da laka ka wodi bilani yen boroilu kondoo. An na wodi bee le tere, an ka men san suman na. Wodi wo nani an bolo ka a lase ai ma.

²² Suman sanko fanan nani an bolo, koni men ka wodi do wo bila an na boroilu ro wo lon, an ma wo lon.»

²³ Bon kunnasiila ka ii jabi: «Ai kana hamin wo la. Ai kana silan. Ai Maari Alla a ni ai fa Maari Alla, wo le ka wodi wo bila boroilu kondoo ai ye. Ni wo te, ai ka suman sanko men bo, n ka wo soron.»

Wo ro, cee wo wara Simeyon ta ka na a di ii ma,

²⁴ ka ii bee ladon Yusufu la bon na. A ka ji di ii ma ko ii ye ii sen mako. A ka doonnin di ii la faliilu fanan ma.

²⁵ Ii nara sanba fen menilu ri, ii ka woilu labo ka Yusufu makono, baa a fora ii ye ko a ri na teleroo doonnin diya ii fe ye.

²⁶ Yusufu sera a wara tuma men na, ii nara a la sanbailu di a ma bon na ka ii majii a koro.

²⁷ Yusufu ka ii fo ko: «Tana te ai la? Wo lon, ai ka ai fa la ko fo n ye ko a ra koroya. Ale don? A kende folo?»

²⁸ Ii ka Yusufu jabi: «Tana si te an fa la, i la jonce konin. A kende.» Ii ka ii kun majii Yusufu koro.

²⁹ Yusufu ka a janakalan ka a dooce Beniyaminu yen, a jere na la den. A ka a fo ko: «Ai ka ai dooce men na ko fo, wo le ye jin di wa?» Ii ka a fo ko: «Don, ale le.» Yusufu ka a fo a ye ko: «N den, Allama jumaya kera i ye.»

³⁰ Beniyaminu hina donda Yusufu la kosese. Wo ro, a kasitola le tere. A ka bo ii torafe i koro ka wa a jere la bon kondoo ka kasi.

³¹ A ka ban kasila tuma men na, a ka a ja lako, ka wa ii teren ye. A ka a jere mira ka a fo a la mooilu ye ko ii ye na balo di ii ma.

³² Ii ka Yusufu la balo bɔ a la a dan na, ka a badenmailu ta bɔ a dan na. Misiranka menilu tɛɛ ye, ii ka woilu fanan ta bɔ a dan na, baa Misirankailu ti sɔn ka dɔnnin kɛ Heburuilu fɛ. Ii tana le wo ri.

³³ Yusufu ka a badenmailu lasii a jɔkɔɔ, ka ii tuun i jɔɔn na ka ben ii si kasabiya ma, ka a damira kɔɔmamɔɔ ma ka wa se dɔmamɔɔ ma. Ii ka ii siija wo yen tuma mɛn na, ii ka i jɔɔn dagbɛ ka kabannakoya.

³⁴ Balo mɛn tɛɛ ye Yusufu kɔɔ, a la mɔɔilu ka a badenmailu bɛɛ sɔ wo le rɔ. Beniyaminu ka mɛn sɔɔn, wo kɛra a kɔɔcɛilu ta jɔɔn loolu le ri. Ii ka dɔnnin kɛ ka ii min, ka sɛwa Yusufu la kɔsɛ.

44

Yusufu ka a kɔɔcɛilu kɔɔbɔ

¹ Nba Yusufu ka a fɔ a la bon kunnasiila ye ko: «Ii la bɔɔilu lafa suman na. Ii la faliilu di se donin mɛn kɔɔ, i ye wo jate di ii ma. I wa bɔɔilu lafa, i ye ii kelen kelenna bɛɛ la wodi la suman kan ii la bɔɔilu kɔndɔ.

² I ye n na wodigbɛ minninfen bila dɔmamɔɔ la bɔɔ kɔndɔ a la wodi kan.» Bon kunnasiila ka wo bɛɛ kɛ ikomin Yusufu ka a fɔ a ye ja mɛn ma.

³ Wo duusagbeni jona Yusufu ka sila di ii ma. Ii ka ii la doninilu la ii la faliilu kɔ kan, ka wa.

⁴ Ka a tɛɛn ii ma janfa so la fɔlɔ, Yusufu ka a fɔ a la bon kunnasiila ye ko: «Wa ii kɔ! I wa se ii ma tuma mɛn na, i ye a fɔ ii ye ko: «Nfenna ai ka kɔɔuma sara kojuu la?»

⁵ Nfenna ai ka n tii la minninfen sonya? A ye a minna wo le la, a ye jɔɔnin kɛla wo le la. Ai ra kojuu ba le kɛ jin di de!»

⁶ Bon kunnasiila wara se ii ma tuma mɛn na, a kumara ii ye ikomin Yusufu ka a fɔ a ye ja mɛn ma.

⁷ Ii ka a jabi: «An tii, nfenna i ye an jalakila ten? An tɛ ko su wo kɛla fewu!

⁸ I jɛɛ ka a lɔn ko an nani wodi ri an na bɔɔilu kɔndɔ wo lɔn, ka bɔ Kanaan jamana rɔ ka na wodi wo di i ma. A ye di? An di wodigbɛ wala sanin sonya i tii la bon na wo rɔ wa?

⁹ An tii, ni i ka minninfen yen an si kunma, wo tii ri faa. Ka a la wo kan fanan, an tɔilu ri kɛ i la jɔnilu ri.»

¹⁰ Bon kunnasiila ka a fɔ ko: «Ale le wo ri, n da dijɛ wo ma, kɔni minninfen wa yen mɔɔ mɛn kunma, wo ri kɛ n na jɔn di. Ai tɔilu tɛ jalakili.»

¹¹ Wo yɔɔ wo rɔ, ii ka ii la bɔɔilu lajii duu ma ka ii da laka.

¹² Bon kunnasiila ka bɔɔilu ragbɛ. A ka a damira kɔɔmamɔɔ ta ma, ka wa se dɔmamɔɔilu ta ma. A ka minninfen yen Beniyaminu la bɔɔ kɔndɔ.

¹³ Wo le rɔ, ii ka ii la durukiilu rafara ii kan na jusukasi bolo ma. Ii ka ii la bɔɔilu la faliilu kɔ kan, ka ii kɔsɛ so kɔndɔ.

¹⁴ Yahuda ni a badenmailu sera Yusufu wara ka a tɛɛn a ye ye fɔlɔ. Ii ka ii la duu ma a kɔɔ.

¹⁵ Yusufu ka a fɔ ii ye ko: «Ai na nfen ko kɛla jin ten? Ai ma a lɔn ko nde jɔɔn di jɔɔnin kɛ ka koilu lɔn wa?»

¹⁶ Yahuda ka a fɔ ko: «N tii, an ti se foyi fɔla. Kuma tɛ an bolo butun. An ti se an bɔla ko jin dɔ. Alla jɛɛ le ra an sɔnjuu labɔ gbɛ rɔ. An bɛɛ ye i la jɔnilu le ri sisen, minninfen yenni mɛn kunma, a ni an tɔilu bɛɛ.»

¹⁷ Yusufu ka a jabi kɔnin ko: «Ka ii bɛɛ jalaki ten, n tɛ ko su wo kɛla fewu! Minninfen yenni mɛn kunma, wo le kɛtɔ n na jɔn di. Ai tɔilu ye wa hɛɛ rɔ ai fa wara.»

Yahuda ka Yusufu madiya Beniyaminu la ko rɔ

¹⁸ Yahuda ka a madon Yusufu la, ka a fɔ a yɛ ko: «N tii, i jaandi, i ye dijɛ n ye kuma i yɛ. N ka a lɔn ko i ni Misiran mansa bɛɛ ka kan. I kana mɔnɛ n ma.

¹⁹ N tii, an na ko fɔlɔ yan, i ka an maɲininka an fa ni an badenmailu ma.

²⁰ An ka i jabi an fa ye ye, ko a ra kɔrɔya kɔsɛbɛ. Ko an dɔɔcɛ dɔɔmani fanan ye ye, an fa kɔrɔyanin ka mɛn sɔrɔn. Doomamɔɔ wo kɔrɔcɛ ra faa, ka a kelen pe to. Dogbɛrɛ tɛ ye butun, a ni mɛn ye na kelen na. A la ko duman an fa ye kɔsɛbɛ.

²¹ I ka a fɔ an yɛ ko an ye na a ri yan, kosa i ja ri la a kan.

²² An ka a fɔ i yɛ wo lon ko den ti se bɔ la an fa tɔrɔfɛ. Ni a bɔra a tɔrɔfɛ an fa ri faa,

²³ kɔni, an tii, i ka an jabi ni an dɔɔcɛ ma na an kɔfɛ yan, ko an tɛ i yen butun.

²⁴ «Wo rɔ, an ka an kɔsɛ an fa wara tuma mɛn na, an ka i la kuma lase a ma.

²⁵ Lon do rɔ, an fa ka a fɔ ko an ye na suman do san ikɔ.

²⁶ An ka a jabi an ti se nala suman san diya fo an dɔɔcɛ wa na an kɔfɛ, baa cɛɛ wo ka a fɔ ko an tɛ a yen butun fo an dɔɔcɛ wa kɛ an kɔfɛ.

²⁷ An fa ka a fɔ an yɛ ko an ka a lɔn ko a muso Rasɛli ka dencɛ fila-pe le sɔrɔn a yɛ.

²⁸ Ko kelen da tunun a ma. Ko a miri rɔ, ko wara juu le ka a mira ka a rafarafara. Ko kɛbi wo lon, a ma a yen butun.

²⁹ Ko ni an wara do jin fanan di don? Ni ko ka a sɔrɔn taama rɔ, ko a kɔrɔyani ri faa niilafin dɔ. An fa kan ten.

³⁰ «Nba, ni n ka n kɔsɛ i la jɔncɛ, n fa, ma sisen ka den to n kɔ yan, wo tɛ bɛn. Den wo le ye n fa la ko bɛɛ ri.

³¹ N fa wa a yen tuma mɛn na ko den wo ma a kɔsɛ an fɛ, a ri faa. An fa kɔrɔyani ri faa jusumakasa rɔ, wo le rɔ an di kɛ wo sababu ri.

³² Ka a la wo kan, n ka n lɔ den na kunko la. N ka a fɔ n fa yɛ ko ni n ma kɔsɛ den di a ma, n fa hake ri to nde kan kadawu.

³³ I jaandi, i ye n kɛ i la jɔn di den nɔ rɔ, kosa den di a kɔsɛ a kɔrɔcɛilu kɔfɛ.

³⁴ N ye n kɔsɛla n fa ma di, ni den tɛ n bolo? N tɛ i se n fa jusumakasani yenna fewu.»

45

Yusufu ka a jɛrɛ yiraka a badenmailu la

¹ Nba, Yahuda banni kumala, Yusufu ma se a jɛrɛ mirala a la jɔnilu ɲana. A ka ii jamari ko ii bɛɛ ye bɔ. Mɔɔ gbɛrɛ si tun tɛ ye tumana mɛn na, fo Yusufu ni a badenmailu, Yusufu ka a jɛrɛ yiraka ii la.

² A kasira kɔsɛbɛ, fo Misirankailu ka a kasi kan mɛn kɔkan. Wo ko fɔra mɔɔilu ɲana Misiran mansa wara.

³ Yusufu ka a fɔ a badenmailu yɛ ko: «Yusufu le nde ri! N fa kɛndɛ wa?» Yusufu badenmailu ma se a jabila, baa ii silanni tɛrɛ kojuuya.

⁴ Yusufu ka a fɔ ko: «Ai ye i madon n na.» Ii ka i madon a la tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Ai badenma Yusufu le nde ri, ai ka mɛn san Isumayila bɔnsɔn julailu ma mɛn ye taala Misiran.

⁵ Ai jusu kana a lafin. Ai kana mɔnɛ ai jɛrɛ ma n san ko rɔ. Alla le ka n nana ai ɲɛ yan sa n di kɛ sababu ri ka mɔɔilu kisi kɔnkɔ ma.

⁶ Kɔnkɔ san fila le jamana kɔndɔ jin. A ra to san loolu le ma, sɛnɛkelailu ti nala foyi sɔrɔnna sɛnɛ rɔ.

⁷ Alla le ka n lɔ ai ɲɛ yan ka an to yan an fa bɔnsɔnilu kisibaya kanma, sa ai bɔnsɔn kana tunun dunuya ma.

⁸ Aile ma n nana yan de. Alla le ka n nana yan ka n ke Misiran mansa lalila ri, ka n nasii mansa la bon kun na, ka n nasii Misiran jamana beε kun na.

⁹ Ai ye ai kaliya ka i kose n fa ma. Ai ye a fo a ye ko a dence Yusufu ka a fo ko Alla ra a lasii Misiran jamana beε kun na. Ko a ye a kaliya ka na n teren yan.

¹⁰ Ko a ri a sii Kose ni jamana ro, ka to n torofe yan. Ko a ye na, a ni a la denilu ni a la mamarenilu ni a la kolofenilu ni a bolofen beε.

¹¹ Ko n di ii balo, baa konko ri san loolu ke folo. Sa a ni a la moε beε kana bolokolonya kojuuya.»

¹² Yusufu ka a fo ko: «Nba, ai payen n na sisen. N doεce Beniyaminu fanan payen n na. Ai ra a yen ko Yusufu jere le kumala ai ye.

¹³ Moεilu ye n bonyala na men ma Misiran yan, ai ye wo fo n fa ye. Ai ra fen fen yen ai na la yan, ai ye wa wo beε fo a ye, ka ban ka na a ri jona.»

¹⁴ Nba, Yusufu ka a ton a doεce Beniyaminu kan ka kasi. Beniyaminu fanan ka a ton a kan ka kasi.

¹⁵ Yusufu kasimantō ka a ton a korōce kelen kelenna beε kan ka ii sunbu. Wo le ka a ke, a korōceilu ka kuma damira a fe.

Misiran mansa ka a fo ko Yakuba ye na Misiran

¹⁶ Nba, Yusufu badenmailu na ko forā Ferawuna wara tuma men na, wo diyara mansa ni a la jemoε beε ye.

¹⁷ Mansa ka Yusufu kili ka a fo a ye ko: «A fo i badenmailu ye ko ii ye ii doninilu la ii la faliiilu ko kan ka ii kose Kanaan jamana ro.

¹⁸ Ii wa se ye, ii ye ii fa ni ii la moε beε ta ka na ii ri n ma. N di duu juma di ii ma, men ka pi duu beε ri Misiran. Ii ri an na jamana balo juma doεn.

¹⁹ I ye a fo i badenmailu ye fanan ko ii wa ke wala, ii ye wontoro doilu ta Misiran yan. Ii wa se ii fa wara, ii ri ii musoilu ni ii denilu ni ii fa lasii wontoro woilu kondo ka na woilu ri yan.

²⁰ Ni ii bolofen doilu tora ii ko ye, ii kana hamin woilu la, baa Misiran fen jumajumailu le ditō ii ma yan.»

²¹ Nba, Misiran mansa ka men fo Isirayeli denilu ye, ii ka wo ke. Yusufu ka wontoroilu di ii ma, ka ben mansa la kuma ma. A ka sila fanda suman fanan di ii ma.

²² A ka faanin kura di ii kelen kelenna beε ma, koni a ka wodigbe kemε sawa ni faanin kura loolu di Beniyaminu ma.

²³ A ka a fa sanba falice tan ni falimuso tan na. A ka falice woilu donin Misiran fen jumailu la, ka falimusoilu donin sumankise ni buru ni doonninfen gberεilu la, menilu ri a fa balo taama ro.

²⁴ A ka sila di a badenmailu ma wo ro ka a fo ii ye ko: «Ai kana silan de!»

²⁵ Ii bora Misiran ka wa ii fa Yakuba teren Kanaan jamana ro.

²⁶ Ii seni ye, ii ka a fo a ye ko: «Yusufu kende le! Ale le jere siini Misiran jamana beε kun na sisen.» Kuma wo bararō Yakuba ro fo ka a dan natamin. A ma la a la fewu.

²⁷ A denceilu ka Yusufu la kuma beε lase a ma tuma men na, Yakuba ka wo beε men ka wontoroilu yen fanan, Yusufu ka menilu lana a ta kanma. Wo le ro, a sewara ka a jaalen.

²⁸ A ka a fo ko: «N dence Yusufu kende folo! Nde te foyi jininna butun ka tamin wo kan. N di wa n ja la a kan sisen sani n ye sa.»

1 Wo rɔ, Isirayeli ka a bolofen bɛɛ ta ka sila mira ka wa Misiran. A sera Beri-Seba, a ka saraka bɔ ka a di a fa Isiyaka Maari Alla ma.

2 Su wo rɔ, Alla ka Isirayeli kili ko: «Yakuba, Yakuba!» A ka jabi: «Naamun.»

3 Alla ka a fɔ ko: «N ye i fa Maari Alla le ri. I kana silan Misiran taa ko rɔ, baa n di i bɔnsɔn siyaya ye kosɛbɛ kosɛbɛ.

4 N jɛɛ di wa i kɔfɛ Misiran. N jɛɛ le kɛtɔ i bɔnsɔn nanala yan fanan. I sa tuma wa se, Yusufu jɛɛ ri i jakisɛ latunun.»

5 Wo rɔ, Yakuba wulira ka bɔ Beri-Seba. A denceilu ka a ladon wontoro kɔndɔ, Misiran mansa ka mɛn nana a ta kanma. Ii ka ii denilu ni ii musoilu fanan nadon wontoroilu kɔndɔ.

6 Ii ka ii la kolofenilu fanan ta, a ni ii bolofenilu bɛɛ, ii ka menilu sɔrɔn Kanaan jamana rɔ. Yakuba ni a la denbaya bɛɛ wara Misiran wo ja le ma.

7 A denceilu bɛɛ wara a kɔfɛ, a ni a denmusoilu, a ni a mamarenilu, a la denbaya bɛɛ kɔnin. Woilu bɛɛ wara Misiran Yakuba kɔfɛ.

8 Nba Isirayelika menilu wara Misiran, Yakuba ni a la denceilu kɔnin, wo tɔilu le jin di.

Yakuba dence fɔlɔ tɔɔ le ko Rubɛn.

9 Rubɛn denceilu le ten: Hanɔki, Palu, Hɛsɛrɔn a ni Karimi.

10 Simeyɔn, wo denceilu le ten: Jɛmuwɛli, Jamin, Owadi, Jakin, Sohari, Sawuli. Sawuli na tɛɛ Kanaanka do le ri.

11 Lebi, wo denceilu le Kerisɔn ni Kohati ni Merari ri.

12 Yahuda, wo denceilu le ten: Eri, Onan, Sela, Pɛɛsi a ni Serahi, kɔni Eri ni Onan sara Kanaan jamana rɔ. Pɛɛsi denceilu le Hɛsɛrɔn ni Hamuli ri.

13 Isakari, wo denceilu le ten: Tola, Puwa, Yɔbu a ni Simirɔn.

14 Sabulɔn, wo denceilu le Serɛdi ni Elɔn ni Jalɛli ri.

15 Leya ka dence menilu sɔrɔn Yakuba yɛ Padani Aramu, woilu le woilu ri. A ka denmuso do fanan sɔrɔn a yɛ ye, mɛn tɔɔ ko Dina. Yakuba bɔnsɔn menilu bɔni Leya rɔ, wo bɛɛ ladennin kɛra mɔɔ bisawa ni mɔɔ sawa le ri.

16 Kadi, wo denceilu le ten: Sefɔn, Haki, Suni, Esibon, Eriya, Arɔdi, a ni Arɛli.

17 Aseri, wo denceilu le ten: Imina, Isiba, Isibi a ni Beriya. Aseri denmuso tɔɔ ko Sera. Beriya denceilu le Hebɛra ni Malikiyeli ri.

18 Silipa wo tɛɛ jɔnmuso le ri, Laban ka mɛn di a denmuso Leya ma. Yakuba bɔnsɔn menilu bɔni Silipa rɔ, wo bɛɛ ladennin kɛra mɔɔ tan ni wɔɔrɔ le ri.

19 Yakuba muso Raseli denceilu le Yusufu ni Beniyaminu ri.

20 Asanati ka dence fila sɔrɔn Yusufu yɛ Misiran. Do tɔɔ ko Manase. Do tɔɔ ko Efrayimu. Asanati tɛɛ Potifera denmuso le ri, mɛn tɛɛ ye ɔni so mɔɔilu la joo sarakalasele ri.

21 Bɛniyaminu denceilu le ten: Bela, Bekeri, Asibɛli, Kera, Naman, Ehi, Rɔsi, Mupimi, Hupimi a ni Aridi.

22 Raseli ka dence menilu sɔrɔn Yakuba yɛ, woilu le woilu ri. Yakuba bɔnsɔn menilu bɔni Raseli rɔ, wo bɛɛ ladennin kɛra mɔɔ tan ni naanin le ri.

23 Daan, wo dence le Husimu ri.

24 Nafitali, wo denceilu le ten: Jaseli, Kuni, Jesɛri, a ni Silɛmu.

25 Bilaha ka dence menilu sɔrɔn Yakuba yɛ woilu le woilu ri. Bilaha wo tɛɛ jɔnmuso le ri, Laban ka mɛn di a denmuso Raseli ma. Yakuba dence menilu bɔni Bilaha rɔ, wo bɛɛ ladennin kɛra mɔɔ wɔrɔnwula le ri.

26 Mɔɔ menilu wara Misiran Yakuba kɔfɛ, menilu bɔni ale rɔ kɔnin, woilu bɛɛ ladennin tɛɛ mɔɔ biwɔrɔrɔ ni mɔɔ wɔrɔrɔ le ri. A biranmusoilu ma jate.

27 Yusufu ka dence fila sɔrɔn Misiran. Nba, Yakuba la mɔɔ menilu nara Misiran, wo bɛɛ ladennin kɛra mɔɔ biwɔrɔnwula le ri.

Yakuba sera Misiran

²⁸ Nba, Yakuba ka Yahuda lawa a jɛ Misiran, ka wa a fɔ Yusufu yɛ ko ii ye i jɔɔn bɛn Kosɛni jamana rɔ. Yakuba ni a la mɔɔilu sera Kosɛni tuma mɛn na,

²⁹ Yusufu donda a la sowontoro kɔndɔ ka wa a fa kunbɛn Kosɛni. A ka a fa yen tuma mɛn na, a ka a fa labɛn ka a kɛ a kɔnkɔndɔ ka kasi. A mɛnda kasila kosɛbɛ.

³⁰ Yakuba ka a fɔ Yusufu yɛ ko: «Hali ni n sara bi, wo tɛ baasi ri, baa n da i yen, ka a lɔn ko i kɛndɛ le.»

³¹ Yusufu ka a fɔ a badenmailu ni a fa la tɔilu yɛ ko: «N di wa a fɔ mansa yɛ ko n badenmailu ni n fa la mɔɔilu bɛɛ ra bɔ Kanaan jamana rɔ ka na n ma.

³² N di a fɔ a yɛ ko ai bɛɛ ye kolofen kɔnɔmadenilu le ri, ko ai la baara le kolofen namara ri. N di a fɔ a yɛ ko ai ra na ai la kolofen bɛɛ ri, a ni ai bolofenilu bɛɛ.

³³ Wo rɔ, ni mansa ka ai kili ka ai la baara majininka,

³⁴ Ai ye a jabi: «An tii, an ye kolofen namarala le ri kɛbi an na denniya tumana. An benbailu bɛɛ ka wo baara le kɛ.» Ni ai ka a jabi wo jɔa mɛn ma, a ri sɔn ai ye ai sii Kosɛni jamana rɔ, baa kolofen kɔnɔmadenilu ma di Misirankailu yɛ muumɛ.»

47*Yusufu ka a la mɔɔilu yiraka Misiran mansa la*

¹ Wo rɔ, Yusufu wara a fɔ Misiran mansa yɛ ko: «N fa ni n badenmailu ra na ka bɔ Kanaan jamana rɔ. Ii nani ii la kolofenilu ri, a ni ii bolofen bɛɛ. Ii ye Kosɛni sisen.»

² Yusufu ka a badenma loolu yiraka mansa la, a ka mɛnilu lana wo kanma mansa wara.

³ Mansa ka woilu majininka ko: «Ai la baara ye nfen di?» Ii ka mansa jabi: «An tii, an ye kolofen kɔnɔmadenilu le ri, ikomin an benbailu tɛɛ ye jɔa mɛn ma.

⁴ An nani sii diya jininna i wara yan, ka a masɔrɔn kɔnkɔ ra gbɛleya an kan Kanaan jamana rɔ. Kolofenilu la dɔɔnnin tɛ ye butun. Wo rɔ, an tii, an ye i madiyala, i jaandi, i ye dijɛ an ye an sii Kosɛni jamana rɔ.»

⁵ Mansa ka a fɔ Yusufu yɛ ko: «I fa ni i badenmailu ra na i ma.

⁶ An na jamana Misiran ye i ta le ri. Wa i fa ni i badenmailu lasii yɔrɔ jumajuma rɔ, yɔrɔ mɛn ka jɔi a tɔ bɛɛ ri. Ii ye ii sii Kosɛni. Ni i ka doilu sɔrɔn ii rɔ, mɛnilu kusan kolofen marala kosɛbɛ, i ye n na kolofen fanan don woilu bolo.»

⁷ Yusufu ka a fa Yakuba lana ka a yiraka mansa la. Yakuba duwara mansa yɛ.

⁸ Mansa ka Yakuba majininka ko: «N fa, i sɔrɔn da san yɛli bɔ?»

⁹ Yakuba ka a fɔ ko: «N da san kɛmɛ ni san bisawa sɔrɔn n na dunujaratɛɛ bɛɛ rɔ, wo bɛɛ rɔ, n si ma siya a ni n da tɔrɔya siyaman sɔrɔn. N si ma siyaya ikomin n failu ka si sɔrɔn ii la dunujaratɛɛ rɔ jɔa mɛn ma.»

¹⁰ Yakuba duwara mansa yɛ ikɔ ka wa.

¹¹ Yusufu ka duu di a fa ni a badenmailu ma ka ii lasii Misiran jamana rɔ ikomin mansa ka a fɔ a yɛ jɔa mɛn ma. Duu wo tɛɛ ye Ramɛsisi le. Yɔrɔ wo ka jɔi jamana yɔrɔ tɔ bɛɛ ri.

¹² Yusufu ka a fa ni a badenmailu ni a fa la mɔɔ balo, bɛɛ ni a la denbaya.

Kɔnkɔ juuyara

¹³ Nba, kɔnkɔ juuyara kosebe, ka a masɔɔn suman tun te sɔɔnna fan si. Mɔɔilu fanka tere ye desela kɔnkɔ bolola Misiran jamana ni Kanaan jamana rɔ.

¹⁴ Misirankailu ni Kanaankailu ka ii la wodi bee san Yusufu ma suman na. Yusufu ka wodi wo mira Misiran mansa ye ka wa a di a la bon na.

¹⁵ Wodi banda Misirankailu ni Kanaankailu bolo la tuma men na, Misiranka bee nara Yusufu teren ka a fo a ye ko: «Suman di an ma. I kana son an ye faa i jana ten. An na wodi bee ra ban fewu.»

¹⁶ Yusufu ka ii jabi: «Ni ai la wodi banda, ai ye na ai la kolofenilu ri, ka wa woilu falɔn suman na.»

¹⁷ Wo rɔ, ii nara ii la kolofenilu ri Yusufu ma. Soilu ni saailu ni bailu ni nisiilu ni faliilu, ii nara wo bee ri. Yusufu ka kolofen wo bee falen suman na, ka mɔɔilu balo san kelen wo kɔrɔ.

¹⁸ San wo taminni, ii nara Yusufu teren ikɔ, ka a fo a ye ko: «An fa, i ka a lon ko an na wodi ra ban. An na kolofen bee ra ke i ta ri fanan. Foyi ma to an bolo fo an jere ni an na duu.»

¹⁹ I jaandi, i kana son an ye faa i jana ten, sa an na duu rakolon kana to. I ye an ni an na duu san suman na. An di ke mansa la jonilu ri. An na duu ri ke a ta ri. I ye suman di an ma, sa an di balo. I ye si di an ma, sa an na senailu lakolon kana to.»

²⁰ Wo rɔ, Yusufu ka Misiran duu bee san mansa ye. Misirankailu bee ka ii la senailu san, ka a masɔɔn kɔnkɔ ra juuya fo ka a dan natamin. Jamana duu bee kera mansa ta ri ja wo le ma.

²¹ Ka bo jamana kun do la, ka wa bila a kun do la, Yusufu ka jamana mɔɔilu ke jonilu ri.

²² A ka duu bee san, fo duu men tere ye mɔɔilu la joo solailu bolo, baa mansa tere ye mɔɔilu la joo solailu sola suman na tuma bee. Suman wo kera woilu balo ri. Wo le koson woilu ma ii la duu san.

²³ Yusufu ka a fo mɔɔilu ye ko: «N da ai ni ai la duu san mansa ye bi. Nba, ai ye si jin ta ka wa a foyi ai la senailu rɔ,

²⁴ kɔni ai wa suman men ka, ai ye wo tala loolu ri, ka tala kelen di mansa ma. A to naanin, ai ta le wo ri. Ai ye do ke si ri, ka do ke balo ri, sa ai ri ai jere ni ai denilu ni ai wara mɔɔilu bee balo.»

²⁵ Ii ka Yusufu jabi: «An fa, i ra kojuma ke an ye ka an kisi kɔnkɔ ma. An di ke mansa la jonilu ri.»

²⁶ Yusufu ka sariya sii Misiran jamana rɔ ko mɔɔilu wa suman men ka, wo ye tala loolu ri, ka tala kelen di mansa ma. Sariya wo siini ye folo haan bi. Mɔɔilu la joo sarakalaselailu la duu le dɔɔn ma ke mansa ta ri.

²⁷ Nba, Isirayeli la mɔɔilu ka ii sii Koseni jamana rɔ Misiran. Ii ka nanfulu sɔɔn ye ka jiri kosebe.

²⁸ Yakuba si bee ladennin kera san kemε ni san binaanin ni san wɔɔnwula le ri. A ka san tan ni wɔɔnwula ke Misiran jamana rɔ.

²⁹ A sa waati sudunyanin tuma men na, a ka a dence Yusufu kili ka a fo a ye ko: «Ni n duman i ye, i ye i bolo la n woro kɔrɔ ka lahidi ta n ye ko i ka kan ka jumaya men ke n ye, i ri wo ke ka kankelentiya ke n ye n na saya kɔ rɔ, ko i te n su don Misiran jamana rɔ yan fewu.»

³⁰ N ye a fe i ye n su don n benbailu su don diya. I ye n su ta ka bo Misiran ka wa a don diya wo rɔ.» Yusufu ka a fo ko: «N di a ke ikomin i ka a fo ja men ma.»

³¹ Yakuba ka a fo ko: «I kali n ye.» Yusufu ka a kali a ye. Wo rɔ, Yakuba ka i birin a la lafen kun na ka Alla bato.

48

Yakuba duwara Yusufu denceilu ye

¹ Waati wo taminni a fola Yusufu ye ko a fa ma kende. Wo ro, a ka a dence fila ta, Manase ni Efrayimu konin, ka wa a fa tuwa.

² A fora Yakuba ye tuma men na ko a dence Yusufu ra na, a ka a raja ka i wuli, ka i sii a la lafen kan.

³ Yakuba ka a fo Yusufu ye ko: «Alla Sebetii bora gbe ro n ye Lusi so dafe Kanaan jamana ro, ka jumaya ke ka baraka don n na ko ro.»

⁴ A ka a fo n ye ko: «N di i jiri, ka i banson siyaya ka a ke jama siyaman ba ri. N di jamana jin di i banson ma i koma ro, ka a ke ii ta ri kadawu.»

⁵ Yakuba ka a fo Yusufu ye ko: «I ka i dence Efrayimu ni i dence Manase saron Misiran yan ka a teren n tun ma na i torofe folo, koni sisen, n da woilu ke n denilu ri. Efrayimu ni Manase ra ke n ta ri sisen ikomin Ruben ni Simeyon ye n ta ri ja men ma.»

⁶ Ni i ka den menilu saron woilu ko, woilu ri ke i ta ri. Woilu banson di duu saron Efrayimu ni Manase banson ta ni ro.

⁷ N bora Padani Aramu ro ka n kose n fa wara tuma men na, Raseli sara ka n niilafin kojuuya. A sara sila la Kanaan jamana ro, ka a teren an tun da sudunya Efirata so la. N ka a su don Efirata sila la ye.» Efirata men tao bi ko Betilehemu.

⁸ Isirayeli ka Yusufu denceilu yen tuma men na, a ka a fo ko: «Yon de jinilu ri?»

⁹ Yusufu ka a fa jabi: «Alla ka dence fila men di n ma yan, woilu le jin di.» Yakuba ka a fo ko: «Ii lana n ma yan, sa n di duwawu ke ii ye.»

¹⁰ Isirayeli ja lafinni tere. A tun te fen nasala kosebe butun. Yusufu ka a denceilu madon a la tuma men na, Isirayeli ka a ton ii kan ka ii sunbu.

¹¹ A ka a fo Yusufu ye ko: «N ma a lon fewu ko n di i yen butun, koni Alla ra a ke n da i denceilu fanan yen sisen.»

¹² Yusufu ka a denceilu ta ka ii bo a fa sen kan, ka a majii, ka a kun majii a fa koru.

¹³ A wulira ka a denceilu madon a fa la, ka Efrayimu lasii a fa bolomaran fe, ka Manase lasii a fa bolokinin fe.

¹⁴ Hali wo, Isirayeli ka a bolo latamin a jaron ko ro. A ka a bolokinin natamin ka a la Efrayimu kun do, ni a ye domam do ri. A ka a bolomaran natamin ka a la Manase kun do, wo men ye den folo ri.

¹⁵ Wo ro, a duwara Yusufu ye ko:

«N benba Iburahima ni n fa Isiyaka tere ye taamala
ka ben Alla men kan ma,
wo ye jumaya ke den jinilu ye.

Alla men ka a lo n joro ka a damira n saron waati ma haan ka se bi ma,
wo ye jumaya ke den jinilu ye.

¹⁶ Alla men nara n ma ikomin meleka, ka n kisi kojuu bee ma,
Wo ye jumaya ke den jinilu ye.

Denilu sababu la n tao kana tunun,

A ni n benba Iburahima tao ni n fa Isiyaka tao.

Ka ii banson siyaya a ja jere jere ma duukolo kan,

Alla ma wo kera.»

¹⁷ Yusufu ka a yen tuma men na ko a fa ra a bolokinin la Efrayimu kun do, wo ma diya Yusufu ye. A ka a fa bolo mira ka a bo Efrayimu kun do, ka a la a dence folo Manase kun do.

¹⁸ A ka a fɔ a fa ye ko: «N fa, i filinin de. Den fɔlɔ le Manase ri. I bolokinin la wo kun dɔ.»

¹⁹ A fa, kɔnin, ma sɔn wo ma. A ka a fɔ ko: «N dence, n ye mɛn kɛla, n ka wo lɔn jɔ. Manase bɔnsɔn fanan di siyaya ka kɛ kabila ba ri. A ri bonya, kɔni a dɔɔcɛ ri bonya ka tamin a kan. A dɔɔcɛ bɔnsɔn di kɛ jama siyaman di.»

²⁰ A duwara ii ye wo lon. A ka a fɔ ko: «Isirayɛlika di duwa mɔɔilu ye ai tɔɔ le rɔ ka a fɔ ko: «Alla ma i kɛra ikomin Efirayimu ni Manase ye jɔa mɛn ma.»

Wo rɔ, Yakuba ka Efirayimu bila Manase jɛ.

²¹ A ka a fɔ Yusufu ye ko: «N satɔ le, kɔni Alla ri to ai fɛ. A ri ai lasɛ ai fa wara Kanaan jamana rɔ ikɔ.

²² N di i sɔ ka tamin i badenmailu kan, ka Sekɛmu koyinkɛ ma yɔrɔ di i ma. N ka Amɔrikailu kɛle n na fanmuru ni biɛkɛla la ka yɔrɔ jɔuma wo mira ii la.»

49

Yakuba ka mɛn fɔ a satɔla la

¹ Yakuba ka a denceilu kili ko:

«Ai ye na ai ladɛn n tɔrɔfɛ. N ye a fɛ ka koilu lasɛ ai ma, mɛnilu kɛtɔ ii la sini natɔ kɔnin.

² N denceilu, ai ye na ai tolo malɔ nde ai fa Yakuba la, a ye fola n ma ko Isirayɛli.

³ Rubɛn, ile le n dence fɔlɔ ri.

I fɔlɔ le kɛra n na cɛya ni n na fanka fɔlɔ ri.

Bonya ni sebaya ye i bolo ka tamin i dɔɔcɛilu kan,

⁴ kɔni i ye ikomin ji ba woyetɔ, mɛn ti se a jɛrɛ mirala.

I ti nala kɛla bonkun ri fewu, baa i ra i la i fa la lafen kan ka si a muso fɛ.

A ka a la n na lafen kan ka a manɔɔ.

⁵ Simeyɔn ni Lebi miriya ye ko kelen de ri.

Ii ka ii la fanmuruilu ta ka wa tiɲannin kɛ.

⁶ Ii wa kuma gbundu rɔ, n tɛ sɔn ka n sen bila wo rɔ.

Ii wa ladɛn kɛ, n di n ban wala,

baa ii mɔnɛra ka mɔɔilu faa.

Ii juuyara ka nisiilu sen fasailu tɛɛ.

⁷ Alla ye tɔrɔya la ii kan ii la mɔnɛ wo kosɔn, baa ii la mɔnɛ ka juu,

a ni ii la jɛnikɛjuuya wo kosɔn, baa ii la jɛnikɛjuuya ka ii kɛ hinabaliilu le ri.

N di ii bɔnsɔn datala Yakuba bɔnsɔn na jamana rɔ.

N di ii lajɛnsɛn Isirayɛlika la jamana yɔrɔ bɛɛ rɔ.

⁸ Yahuda, i badenmailu ri ile le tando.

I ri se i juuilu la.

I faludenmailu ri ii majii i kɔrɔ.

⁹ Yahuda ye ikomin yara kanberɛn de,

mɛn di wa sobo faa ka wo dɔɔn,

ka na i rasɔmɔn ka i la.

Yon di a lawuli?

¹⁰ Faamaya gbeleke tɛ bɔ Yahuda bolo.

Mansaya gbeleke ri to a bɔnsɔn bolo

fo mansaya tii wa na,

dunuɲa bɛɛ ri i majii mɛn kɔrɔ.

¹¹ A ri a la fali sidi rɛsɛnɲu la,

ka a la faliden sidi rɛsɛnɲu jɔuma jɔuma la.

A ri a la faanin ko rɛsɛnɲi la,

ka a la durukiba ko rɛsɛnɲi la, mɛn wulenni ikomin jeli.

12 A j̄ailu ri lafin ikomin r̄es̄en̄ji.

A j̄in̄ilu ri laḡbe ikomin n̄on̄o.

13 Sabul̄on̄ di i sii k̄ōji da la.

Kulun̄bailu l̄o diya ri k̄e a wara ri.

A la duu ri wa f̄ō Sid̄on̄ so fan f̄e.

14 Isakari ye ikomin fali, fanka ba ye m̄en na.

A ri a la a la donin b̄ar̄ōilu tema.

15 Ni a ka a yen tuma m̄en na

ko jamana wo ka j̄i,

ko ȳar̄ō wo duman k̄os̄ebe,

a ri a k̄o rab̄en donin ta kanma

ka k̄e j̄on̄ di ka diyagboya baara k̄e.

16 Daan di a sii a la m̄ōōilu kun na ka ii la kiti t̄ēe,

a ri k̄e ikomin Isirayeli kabila t̄ōilu fanan.

17 Daan ye ikomin sa, m̄en lani sila daf̄e,

ikomin f̄on̄f̄on̄ni, m̄en ye sila m̄es̄en̄ilu la.

A ri so cin a sen ma,

ka so tii labe a k̄o kan.»

18 Yakuba ka a f̄ō ko: «Ēe Allabatala, n ye i mak̄on̄ola, i ye n kisi.»

19 A ka a f̄ō ko:

«Benkaninnailu ri na be Kadi kan,

k̄oni a ri ii gb̄en ka ii k̄os̄aran kojuuya.

20 Aseri ri suman duman s̄or̄on̄;

a ri d̄ōnn̄in̄fen duman di mansailu ma.

21 Nafitali a la f̄ēr̄en̄in̄ ikomin minanmuso, m̄en ye a j̄er̄e ma,

m̄en ye den j̄um̄ailu s̄or̄on̄na a j̄er̄e ma.

22 Yusufu ye ikomin jiri m̄en ye a denna k̄os̄ebe,

jiri m̄en l̄oni tenke daf̄e,

m̄en bolo ye janyana f̄ō ka tamin dandan kun na.

23 Kalabij̄etiilu wulira a kanma kojuuya.

Ii ka bij̄eilu lafil̄i a ma ka a t̄or̄ō k̄os̄ebe,

24 k̄oni Yusufu la bij̄ekala ma ȳēȳēȳē.

A boloilu ka fanka s̄or̄on̄ Alla Seb̄ēet̄ii bolo,

m̄en ye Yakuba d̄em̄enna.

Wo le ye m̄ōō latankala le ri,

m̄en ye Isirayeli lakandanna,

m̄en barakani ikomin farakolo.

25 I fa Maari ye i d̄em̄enna.

Alla Seb̄ēet̄ii ye j̄um̄aya k̄ela i ȳe.

A ri fen j̄um̄ailu di i ma ka b̄o san ma.

A ri ji di i ma ka b̄o duu k̄or̄ō.

A ri i denilu ni i la kolofenilu siyaya.

26 Fen j̄um̄ailu ye b̄ola koyink̄e k̄or̄ōilu la,

nanfuluilu ye b̄ola f̄ōb̄o tindilu la,

k̄oni Alla ka j̄um̄aya m̄en̄ilu k̄e i fa ȳe, woilu ka bon woilu b̄ēe ri.

Alla ye wo j̄ōon̄ k̄e Yusufu ye.

Alla ye a k̄e, j̄um̄aya woilu ye m̄en Yusufu f̄e,

m̄en j̄enemat̄om̄on̄ni ka b̄o a badenmailu r̄o.

27 Beniyaminu fadima ikomin wara juu.

S̄ōma a ye sobo mirala ka do d̄ōn.

Wura la, a ri a t̄o ratalan.»

²⁸ Nba, Isirayeli kabila tan ni fila le woilu ri. Ii fa duwara ii ye tuma men na, a ka kuma woilu fɔ. A duwara ii kelen kelenna beε ye, beε ni a la duwa.

Yakuba la saya

²⁹ Nba, Yakuba ka a fɔ a denceilu ye ko: «N satɔla le ka la n benbailu kan. Ni n sara, ai ye wa n su don n benbailu dafε falan na, falan men ye Hetika Efurɔn na sɛnε rɔ.

³⁰ Falan wo ye Makipela, Mamere telebɔ fan fε Kanaan jamana rɔ. N benba Iburahima ka dinkira wo le san Hetika Efurɔn ma, ka a ke a la su don diya ri.

³¹ N benba Iburahima ni a muso n ma Saran su don diya ye ye le. N fa Isiyaka ni a muso n na Rebeka fanan su don diya ye ye le. N ka Leya su don ye le fanan.

³² Duu wo ni falan beε sanda Hetika de ma.»

³³ Nba, Yakuba banni kumala, a ka a la a la lafen kan ka sa, ka la a benbailu kan.

50

¹ Yusufu ka a ton a fa su kan ka a sunbu ka kasi.

² Nba, Yusufu ka a fɔ a la dandalilailu ye ko ii ye a fa fure raben ka baara ke kosa a kana toli, ka ban ka a mamininminin. Ii wara Isirayeli fure raben.

³ Ii ka tele binaanin ke baarala. Ii la fure raben ja le wo ri. Misirankailu ka tele biwɔrɔnwula ke a saya kasila.

⁴ Saya kasi waati wo taminni, Yusufu ka a fɔ Misiran mansa la mɔɔbailu ye ko: «Ni n na ko diyara ai ye ai ye wa kuma mansa ye. Ai ye a fɔ a ye ko

⁵ n fa ka kuma do fɔ n ye a sa tumana la. A ka a fɔ ko n ye n kali a ye ko ni a sara, ko n di wa a su don Kanaan jamana rɔ. Ko a ka su don diya men daben a jεrε ye, ko n ye wa a su don dinkira wo rɔ. N fa kan de wo ri. Wo rɔ, n ye mansa madiyala, a ye sɔn n ye wa n fa su don. N wa ban, n di na.»

⁶ Ferawuna ka jabi: «Wa i fa su don ikomin i ka i kali a ye ja men ma.»

⁷ Wo rɔ, Yusufu wara a fa su don diya. Misiran mansa la jεmɔɔ beε wara a malɔ, a ni mansa wara mɔɔbailu ni Misiran jamana mɔɔbailu.

⁸ Yusufu wara mɔɔ beε fanan wara, a ni a kɔrɔceilu ni a dɔɔce ni a fa wara mɔɔ beε. A den ni a la kolofenilu le tora ii kɔ ma Kɔsɛni.

⁹ Sowontoro laborilailu ni so laborilailu fanan wara Yusufu malɔ. A kera jama siyaman ba le ri.

¹⁰ Ii sera Atadi la suman magbasi gbere la Juriden Ba dala waati men na, ii beε ka san kasi ke ye, ka kule kan ba labɔ. Yusufu ka tele wɔrɔnwula ke san kasila ye.

¹¹ Ye duurenilu, Kanaanka kɔnin, woilu ka wo yen tuma men na ii ka a fɔ ko: «Misirankailu ra saya kasi ba le ke ten de!» Wo le kosɔn dinkira wo tɔɔ lara ko Abeli-Misirayimu, yɔrɔ men ye Juriden Ba dala.

¹² Nba, Yakuba satɔla ka men fɔ a denceilu ye, ii ka wo ke.

¹³ Ii wara a su ri Kanaan jamana rɔ, ka a su don falan na Makipela, Mamere telebɔ fan fε, falan a ni duu men Iburahima ka san Hetika Efurɔn ma, ka a ke a la su don diya ri.

¹⁴ Yusufu banda a fa su donna tuma men na, a ka a kɔsε Misiran. A badenmailu ni menilu beε wara a fε a fa su don diya, woilu beε ka ii kɔsε a fε.

¹⁵ Nba, Yusufu kɔrɔceilu ka a yen ko ii fa Yakuba tε ii fε butun. Wo rɔ, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An ka kojuu men ke Yusufu la, ni an gboyara a ye don? A tε wo julu sara an na wa?»

16 Wo le rɔ, ii ka kela lawa Yusufu ma ko: «Sani i fa ye sa, a ka kuma do fɔ.

17 A ka a fɔ ko an ye a fɔ i ye. Ko i jaandi, i ye i kɔrɔcɛilu la hake ni ii la juluman yafa ii ma, ii ka mɛn ke i la. An fa kan de wo ri. Wo rɔ, an ye i madiyala, i ye yafa an ma an na kojuuilu rɔ, ande mɛnilu ye i fa Maari la jɔnilu ri.» Kela wo fɔra Yusufu ye tuma mɛn na, a kasira.

18 A kɔrɔcɛilu jɛrɛ nara ii majii a kɔrɔ duu ma, ka a fɔ a ye ko: «Ande ye i la jɔnilu le ri.»

19 Yusufu ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana silan. N ye Alla nɔ le rɔ wa?

20 Mɛn kɛra n na, ai ka wo ke kojuu ke kanma, kɔni Alla ka wo ke kojuma le ke kanma, kosa mɔɔ siyaman di kisi n bolola yan bi.

21 Wo rɔ, ai kana silan. N di n janto ai rɔ, ai ni ai denilu bɛɛ.» Yusufu kumara ii ye kaninteya la, ka ii jususuma.

Yusufu la saya

22 Nba, Yusufu ni a fa la mɔɔilu tora Misiran. Yusufu si bɛɛ ladennin kera san kɛmɛ ni san tan de ri.

23 A ka a tolo mirailu yen, a dence Efirayimu ni a dence Manase mamarenilu kɔnin. Manase dence Makiri,* wo ka denilu sɔrɔn tuma mɛn na, ii nara a la Yusufu sen kan.

24 Lon do rɔ, Yusufu ka a fɔ a badenmailu ye ko: «N satɔla le, kɔni Alla ri a janto ai rɔ ka ai ta ka bɔ jamana jɔn dɔ ka wa ai ri lahidi jamana rɔ, baa a ka kali an benba Iburahima ni an benba Isiyaka ni an fa Yakuba ye ko jamana wo ri ke ii ta ri.»

25 Yusufu ka a fɔ a badenmailu ye ko: «Ai ye i kali n ye ko Alla wa na ai demɛn ka ai labɔ Misiran yan, ko ai ri wa n koloilu ri.»

26 Yusufu sara Misiran ka a tɛrɛn a sɔrɔn tun da san kɛmɛ ni san tan bɔ. Misirankailu ka a su rabɛn ka baara ke sa a kana toli. Wo banda mɛn ke, ii ka a mamininminin ka a la su balankari kɔndɔ Misiran.

* 50:23 Yusufu le ka Makiri la den nabalo

Hərəya

Nabi Musa Ka Alla la Kuma Mən Səbə

Tawureta Musa yərɔ filana le ten. A ye Isirayelikailu jonya ni ii hərəya le la ko n̄abola Misiran jamana. Alla ka ii hərəya kosa ii ye b̄ Misiran jamana. Ale ka ii kunka, wo le r̄ɔ, ka ii k̄e a ta ri, ka a sariyailu di ii ma. Alla m̄n ka Isirayeli jama kunka a kaninteya r̄ɔ, wo le a f̄ni jama ye ko ii ye ii la kaninteya yiraka a la a sariyailu mira la.

Isirayelikailu ban k̄ɔr̄ɔ sii diya s̄ər̄ɔnna Misiran d̄ɔ, san siyaman taminni, ii k̄era jama ba ri. K̄oni ii k̄era Misiran mansa j̄onilu ri. Alla t̄e a k̄ɔnk̄ɔ donna Isirayelikailu j̄onya t̄ər̄ɔya, a ka c̄eɛ do suwandi ii ye m̄n t̄ɔ le ko Musa kosa a ye l̄ɔ ii n̄ef̄e. Alla ka Misirankailu diyagboya a fanka la kosa ii ye hərəya di Isirayelikailu ma, ka ii bila ka wa. Musa ka a l̄ɔ ii n̄ak̄ɔr̄ɔ, ka wa ii ri Sinayi koyink̄e ma wula k̄ond̄ɔ. Alla ka Isirayeli k̄e a jama ri, ka teriya sidi ii t̄ema Sinayi koyink̄e kan. A ka a sariyailu f̄ɔ ii ye. Musa ka koyink̄e kan sariyailu laban diya waati m̄n ma, ka b̄n ȳɔr̄ɔ s̄enimanni l̄ɔ ko ma. Kitabu ȳɔr̄ɔ j̄in banni ȳɔr̄ɔ s̄enimanni l̄ɔ ko le ma, Alla nara a j̄ere l̄enkenemayala ȳɔr̄ɔ m̄n.

Isirayelika siyayara Misiran jamana r̄ɔ

¹ Nba, Yakuba m̄n t̄ɔ fanan ko Isirayeli, wo wa m̄n k̄eni Misiran jamana r̄ɔ, a ni a denceilu wara, b̄eɛ ni a la denbaya. A denceilu t̄ɔ le j̄in di:

² Rub̄en, Simeȳɔn, Leb̄i, Yahuda,

³ Isakari, Sabul̄ɔn, Beniyaminu,

⁴ Daan, Nafitali, Kadi a ni Aseri.

⁵ Yakuba la m̄ɔɔilu b̄eɛ ladennin k̄era m̄ɔɔ biw̄ɔr̄ɔnwula le ri. A dence Yusufu kelen de t̄ere ye Misiran.

⁶ Nba, Yusufu a ni a d̄ɔɔce ni a k̄ɔr̄ɔc̄eilu, a ni m̄enilu t̄ere ye a t̄ɔr̄ɔf̄e waati wo r̄ɔ, woilu b̄eɛ k̄ɔr̄ɔra ka sa.

⁷ Isirayelika jirira ka siyaya koseb̄e ii ka ban ka fanka ba s̄ər̄ɔn ka jamana lafa ii la m̄ɔɔilu la.

T̄ər̄ɔya damira waati Misiran

⁸ Nba, waati jan taminni k̄ɔ r̄ɔ, mansa kura do siira Misiran jamana kun na, m̄n tun ma foyi l̄ɔn Yusufu la ko r̄ɔ.

⁹ Mansa wo ka a f̄ɔ a la m̄ɔɔilu ye ko: «Ai ma a yen? Isirayelika ka siya an di. Ii la jama ka bon an na jama ri, a ni ii la fanka ka bon an na fanka ri.

¹⁰ Wo r̄ɔ, an ye n̄aj̄inin ii la ko ma. Ni wo t̄e, ii ri to siyayala. Ni k̄ele nara lon m̄n na, ii ri la an juuilu kan ka an k̄el̄e, ka ban ka b̄ɔ an na jamana r̄ɔ.»

¹¹ Wo le r̄ɔ, ii ka baara kuntuilu lasii Isirayelika kun na, ka ii t̄ɔr̄ɔ baara gbelen na. Wo bolo ma, Isirayelika ka Pit̄ɔn so ni Ramesisi so l̄ɔ. So woilu k̄era Ferawuna* la fen namara dinkirailu ri.

¹² Misirankailu ka Isirayelika t̄ɔr̄ɔ kojuyaya, k̄oni Isirayelika tora siyayala ka j̄ens̄en. Wo le k̄era sababu ri, Isirayelika la ko j̄iit̄ɔya donda Misirankailu la kojuyaya.

¹³ Ii ka Isirayelika mira karagbeleya la ka ii bila baara gbelen na.

¹⁴ Ii ka ii t̄ɔr̄ɔ f̄ɔ ka a dan natamin, ka ii bila baara gbelen bailu la. Ii ka ii l̄ɔ diyagboya biriki gbasila, a ni b̄ɔɔ b̄ɔr̄ɔnna, ka ii l̄ɔ diyagboya s̄ene baara su

* **1:11** Misirankailu ka ii la mansa b̄eɛ t̄ɔ kilili ko Ferawuna

bəe kəla. İi ka ii lə diyagboya baara mənılu kəla, woılu bəe kəra baara gbəlen de ri.

Misiran mansa ka mən natəe Isirayelika kanma

¹⁵ Nba, lon do rə, Misiran mansa kumara Heburuılu la tinkərəsıla fıla ye. Wo kelen təə le kə Sifıra, do wo təə kə Puwa.

¹⁶ A ka a fə woılu ye kə: «Ai wa wa Heburu musoılu demən den sərən diya tuma tuma, ai ye den dagbə. Ni a kəra cəe ri, ai ye a faa. Ni a kəra muso ri, ai ye a kəndə to.»

¹⁷ Tinkərəsilailu kənin silanda Alla ye. Misiran mansa ka mən fə, ii ma sən wo kəla. İi ka den cəman kəndə to.

¹⁸ Misiran mansa ka tinkərəsilailu kili ka ii məjininka kə: «Nfenna ai ka wo kə? Nfenna ai ra Heburuılu den cəman to ye?»

¹⁹ Tinkərəsilailu ka a fə kə: «Heburu musoılu tə ikomin Misiran musoılu. İi kaliman moyıla. Sani an ye don ii kan, wo ri a tərən ii ra ban moyıla.»

²⁰ Awa, Isirayelika tora siyayala. Fanka ba kəra ii la. Alla ka jumaya kə tinkərəsıla woılu ye.

²¹ A ka denbaya di woılu fanan ma, ka a masərən ii silanda a ye.

²² Misiran mansa ka a la məə bəe jamari kə: «Heburu musoılu wa den cəmanta mənılu sərən, ai ye wo bəe mira ka ii lafili Nili Ba ji rə, kəni ai ye den musomanta kəndə to.»

2

Musa sərən kə

¹ Nba, waati wo la, Lebi bənsən cəe do ka Lebi bənsən muso do furu.

² Muso wo ka kəndə ta ka dence sərən. A ka a yen tuma mən na kə den ka jı, a ka a dokon fəə kəro sawa.

³ Karo sawa taminni kə rə, muso ma se den doonna butun. Wo rə, a ka see do ta, mən nadanni bin kala jan na. A ka wo mamun tulubə fasani ni mananji la. A ka den ta ka a lala see wo kəndə, ka wa wo sii jirəbin kurıulu təma Nili Ba rə.

⁴ Den wo kərəmuso wara i lə dinkira do rə, mən ma jan den na kəsebe, sa a ri a lən kə mən kətə den sərən na.

⁵ Ferawuna denmuso nara a kə diya ba la. Jən sunkurun mənılu nani a maləla, woılu wara ii mataama ba dala. Ferawuna denmuso ka see yen jirə binılu təma, ka a la jənmuso do lə a tala.

⁶ Jənmuso nani see ri, Ferawuna denmuso ka a da laka ka den yen a kəndə. A hina ba donda a rə, baa den ye kasıla. A ka a fə kə: «Heburu do dence le jın di.»

⁷ Den kərəmuso nara ka Ferawuna denmuso məjininka kə: «İ ye a fə n ye wa Heburu muso do jınin wa, mən di den sə sin də i ye?»

⁸ Ferawuna denmuso ka a jabi: «Ale le wo ri. Wa.» Sunkurun wara ka den na le kili.

⁹ Den na nani, Ferawuna denmuso ka a fə a ye kə: «İ ye den jın ta ka a sə sin də n ye. N di i sara.» Muso ka den ta ka a sə sin də.

¹⁰ Den kunbayara dəni tuma mən na, a na wara ka a di Ferawuna denmuso ma. Wo ka den kə a jərə dence ri. A ka a fə kə: «N di den təə la kə

*Musa, baa n ka a ta ba ji le kan.»

Musa ka i bori ka wa Madiyan bənsən na jamana rə

* 2:10 Musa kərə le kə n da n bə fen ma ji kan

¹¹ Nba, Musa kunbayara. Lon do rə, a wara bə a badenma Heburuilu fə. A ka a yen ko Misirankailu tere ye ii diyagboyala baara gbelenilu la. A ka Misiranka cee do yen Heburu cee do gbasila, men ye Musa badenma do ri.

¹² Musa ka a jalakalan fan bεε rə, məɔ si tere sa a laminin də. A ka Misiranka cee wo gbasi ka a faa, ka a su dokon kijε rə.

¹³ Wo duusa gbε, Musa wara bə a badenmailu tərɔfε ikə tuun. Sisen a ka Heburu cee fila tere ye, ii ye kelela. Jo tε men bolo, Musa ka a fə wo ye ko: «Nfenna i ye i badenma wo gbasila?»

¹⁴ Wo ka a jabi: «Yon ka i ke an na kuntii ri a ni an na kititeela ri? I ye a fe ka nde fanan faa wa, ikomin i ka Misiranka cee faa ja men ma kunun?» Musa silanda. A ka i miri ko: «Sika tε a rə, n ka men ke kunun, məɔilu ra wo lon.»

¹⁵ Musa la məɔfaa ko fəra Ferawuna ye tuma men na, a tere ye Musa jininna fəɔ ka a faa, kəni Musa ka i bori a kərə ka wa Madiyan bənsən na jamana rə. A se men keni ye, a ka a sii kələn do tərɔfε ye.

¹⁶ Awa, Madiyan bənsən na sarakalasele do tere ye, denmuso wərənwula tere ye men bolo. Denmuso woilu nara ii fa la kolofen məsenilu ri ii lamin diya kələn na ye. Denmusoilu ka ji ta damira ka a ke kolofenilu minfen kəndə.

¹⁷ Ka denmusoilu to baara wo la, saagbenbenna doilu nara ka ii gbən, kəni Musa ka wuli ka denmuso woilu lakandan, ka ji layε kələn kəndə, ka denmusoilu la kolofenilu lamin.

¹⁸ Denmusoilu ka i kəsε ii fa Reweli wara tuma men na, wo ka ii majininka ko: «Nfen de ka a ke ai ra na jona bi?»

¹⁹ Ii ka a fə ko: «Misiranka cee do le ka an bə saagbenbennailu bolo. Ka a la wo kan, ka ban ka ji layε kələn də an ye ka an na kolofenilu lamin.»

²⁰ Reweli ka a denmusoilu majininka ko: «Cee wo ye mi? Nfenna ai ka a to ai kəma ye? Ai ye wa a kili. A ye na dənnin ke an tərɔfε.»

²¹ Musa sənda ka a sii cee wo wara, men ka a denmuso Sefora di Musa ma.

²² Sefora ka kəɔ ta ka dence sərən Musa ye. Musa ka den təɔ la ko †Kerisən, baa a ka a fə ko a ye london de ri jamana wo rə.

²³ Nba, san siyaman taminni kə rə, Misiran mansa wo sara. Isirayelika tere ye ii kule kan nabəla fəɔ, baa jonya baara tun da ii seε fəɔ ka a dan natamin. Ii tere ye ii makasila Alla ye ko a ye ii demen.

²⁴ Alla tolo tere ye ii la makasila kan na. A jan tere ye a la teriya rə, a tun ka men sidi Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye.

²⁵ A ka Isirayelika yen tuma men na, ii hina donda a la.

3

Alla ka Musa kelaya

¹ Nba, Musa tere ye a birance Reweli la kolofen məsenilu marala. A birance tere ye Madiyan bənsən na sarakalasele le ri. Awa, lon do rə, Musa wara kolofenilu ri wula kəndə, fəɔ ka wa se Horəbu koyinke kərə, men təɔ le ko Alla la koyinke.

² Ka Musa to yərə wo rə, Allabatalla la mεlεka ka a jεε yiraka a la jiri tunin tamelenama rə. Musa ka a ragbe. Ta ye jiri tunin na kəni a tε janinna.

³ Musa miri ko: «N ye n madon a la ka kabanana ko jin mafε. Nfenna jiri tunin jin tε janinna?»

⁴ Allabatalla ka a yen tuma men na ko Musa ra madon ka a ragbe, a tora jiri tunin də ka a kan nabə Musa ma ko: «Musa, Musa.» Musa ka a jabi: «Naamun.»

† 2:22 Kerisən kərə le ko londanya

⁵ Allabatata ka a fɔ ko: «I kana i madon yan na. I la sanbara bɔ i sen dɔ, baa i lɔni yɔrɔ mɛn dɔ jɪn, yɔrɔ sɛniman de wo ri.

⁶ N ye i fa Maari le ri. N ye i benba Iburahima Maari le ri, a ni i benba Isiyaka, a ni i benba Yakuba Maari.» Musa ka a jɔkɔrɔ dokon ka a masɔrɔn a silanda ka Alla ragbɛ.

⁷ Allabatata ka a fɔ ko: «Misirankailu ye n na mɔɔilu tɔrɔla ja mɛn ma Misiran, n da wo yen. Ii la baara kuntuilu ye mɛn kɛla ii la, n da wo fanan yen ka ii kasi kan mɛn. N ka ii la tɔrɔya lɔn.

⁸ N da jii ka ii bɔ Misirankailu bolo, ka ii labɔ Misiran jamana rɔ, ka wa ii ri jamana ba do rɔ, mɛn ka jii, a duman kosebɛ. Damununta duman ye bɔla jamana wo rɔ a ja jɛrɛ jɛrɛ ma, li ni nɔnɔ a ni jiri denta su bɛɛ ye bɔla ye. Kanaanka siini ye le, a ni Hetika ni Amɔrikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

⁹ Isirayɛlika kasi kan da se n ma yan. Misirankailu karagbɛɛman ii ja mɛn ma, n da wo bɛɛ yen.

¹⁰ Nba, sisen n ye i lawala ka kuma Ferawuna yɛ. Wa! I ye i lɔ n na mɔɔilu jɔrɔ ka ii labɔ Misiran jamana kɔndɔ.»

¹¹ Musa ka Alla jabi: «Nde wa? N tɛ foyi ri! N di se n lɔla Ferawuna jɔkɔrɔ di, ka n lɔ Isirayɛlika jɔrɔ ka ii labɔ Misiran?»

¹² Alla ka a fɔ ko: «N di kɛ i kɔfɛ. I wa n na mɔɔilu labɔ Misiran jamana rɔ tuma mɛn na, ai ri na n bato koyinkɛ jɪn kan yan. Wo ri kɛ tɔomasere ri i ye ko nde le ka i kɛlaya.»

¹³ Musa ka a fɔ ko: «Ni n di wa Isirayɛlika tɛrɛn ye, n di a fɔ ii yɛ ko ii benbailu Maari ra n kɛlaya ii ma. Ii wa n maɲininka i tɔɔ ma don? N ye nfen fɔ ii yɛ wo rɔ?»

¹⁴ Alla ka Musa jabi: «Mɛn Ye Ye, nde le wo ri. I ye a fɔ Isirayɛlika yɛ ko «Mɛn Ye Ye* a jɛrɛ ka n lawa ai ma.»

¹⁵ I ye wa a fɔ Isirayɛlika yɛ ko «Allabatata le ka n kɛlaya ai ma, ale mɛn ye ai benba Iburahima Maari Alla ri, a ni ai benba Isiyaka ta, a ni ai benba Yakuba ta. A tɔɔ ye ten de haan ka wa habadan. Mɔɔilu kɛtɔ a kilila tɔɔ wo le la tuma bɛɛ.»

¹⁶ I ye wa Misiran. I wa se ye, i ye Isirayɛlika la mɔɔbakɔrɔilu ladɛn ka a fɔ ii yɛ ko: «Maari Allabatata ra a jɛrɛ yiraka n na. Ko a ye ai benbailu Maari Alla le ri, Iburahima ta a ni Isiyaka ta ni Yakuba ta kɔnin. A fɔ ko: «Mɛn bɛɛ ye kɛla ai la Misiran, ko n da wo yen.

¹⁷ Ko wo le rɔ, n ka a fɔ ko n di ai labɔ tɔrɔya rɔ Misiran, ka wa ai ri jamana do rɔ, Kanaankailu ni Hetikailu ni Amɔrikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu siini jamana mɛn kɔndɔ, dɔɔnninta duman ye bɔla jamana wo rɔ a ja jɛrɛ jɛrɛ ma, li ni nɔnɔ a bɛɛ ye bɔla ye.»

¹⁸ «Isirayɛlika di la i la kuma la ka wo mira. I ni Isirayɛlika la mɔɔbakɔrɔilu ri wa Misiran mansa tɛrɛn ye, ka a fɔ a yɛ ko: «Heburuilu Maari Allabatata ra an naben. Ko wo rɔ, ko an ye Misiran mansa madiyala ko i ye an bila, kosa an di tele sawa kɛ taamana wula kɔndɔ ka wa ka saraka bɔ an Maari Allabatata ma.»

¹⁹ N ka a lɔn fewu ko a tɛ sɔn ka ai bila hali n wa diyagboya fanka la a kan.

²⁰ Wo le rɔ, ko an ye Misirankailu kanma ka n na sebaya yiraka ii la. N di kabannakoilu kɛ, mɛnɪlu ri tɔrɔya su bɛɛ la ii kan. N wa ban woilu kɛla, Ferawuna ri ai bila sa ai ri wa.

²¹ N jɛrɛ ri a kɛ, Misirankailu ri ai bonya. Wo rɔ, ai bɔtɔla ye, ai bolokolon ti nala bɔla ka wa.

* 3:14 Mɛn Ye Ye Mɛn Ye Ye a tɔɔ ye kilila fanan Allabatata

22 Isirayəlika muso kelen kelenna bεε ri a Misiranka musoman siiḡḡḡ a ni Misiranka musoman mēn siini a bon na tara fen saninnamanilu ni fen wodigbēlamanilu la, a ni faaninilu la. Ai Isirayəlika ri faanin ni masidifen woilu bila ai denceilu ni ai denmusoilu kan na. Ai ri Misirankailu bolokolonya wo ḡa ma.»

4

Alla ka tōmasere kabannakoilu yiraka Musa la

1 Musa ka Allabatata jabi: «Ni ii ma la n na ka sōn n na kuma ma don? Ni ii ka a fō ko «Allabatata ma a jere yiraka i la,» n ye nfen kela wo rō?»

2 Allabatata ka a maḡininka ko: «Nfen de ye i bolo ye?» Musa ka a fō ko: «N na gbeleke le n bolo.»

3 Allabatata ka a fō ko: «A lafilu duu ma.» A ka a lafilu duu ma tuma mēn na, gbeleke yelemanda ka ke duuma sa ri. Musa ka a bori a kōrō.

4 Allabatata ka a fō Musa ye ikō tuun ko: «I bolo rasōmōn ka sa wo mira a ko ma.» A ka a bolo rasōmōn ka a mira a ko ma. Sa yelemanda ka ke gbeleke ri a bolo ikō tuun.

5 Allabatata ka a fō a ye ko: «I ri wo ke, sa ii ri la a la ko Allabatata a ra a jere yiraka i la, Allabatata men ye ii benbailu Maari ri, Iburahima Maari Alla a ni Isiyaka Maari Alla a ni Yakuba fanan Maari Alla kōnin.»

6 Allabatata ka a fō a ye ikō tuun ko: «I bolo ladon i la duruki kōrō ka a la i sisi kan.» A ka a bolo ladon a la duruki kōrō ka a la a sisi kan. A ka a labō tuma mēn na, a gbēni tere fefe, baa kuna tun da a mira.

7 Allabatata ka a fō ko: «I bolo ladon i la duruki kōrō ikō tuun.» Musa ka a bolo ladon a la duruki kōrō ikō tuun. A ka a labō tuma mēn na, a bolo kēndeyara ikomin a tere ye ḡa mēn ma fōlō.

8 Allabatata ka a fō ko: «I la gbeleke wa yeleman ka ke sa ri tuma mēn na, ni Isirayəlikailu ma sōn fōlō ka la i la ka i la kuma jate, i ye tōmasere kabannako filana ḡin yiraka ii la. Ii ri la i la wo rō.

9 Ni ii ma la tōmasere kabannako filana ḡin na ka sōn i la kuma ma, i ye ḡi do ta Nili Ba rō ka a labōn duu ma. Wo ri yeleman ka ke jeli ri duu ma.»

Allabatata ka Haruna ke Musa demenba ri

10 Musa ka a fō Allabatata ye ko: «Faama, i ri hake to. N ma kusan kumala. Sani i ye kuma n ye fōlō, n tun ma kusan kumala. I ra kuma n ye bi fanan, hali bi n ma kusanya kumala fōlō. N da a radiyani te fewu. N nēn sidini le.»

11 Allabatata ka a fō a ye ko: «Yon de ka mōḡ da ladon? Yon de ye mōḡ kela bobo ri, wala tolo gbēden? Yon ka a ke mōḡ ḡa ye fen yenna, wala ka a ḡa fuyen? Nde Allabatata de woilu kela.

12 I ye wa sisen. I wa ke kumala, n jere ri ke i tōrōfe ka i demen. I ka kan ka mēn fō, n di wo yiraka i la.»

13 Musa ka a fō ko: «Ee Allabatata, i jaandi, i ye mōḡ gbere lawa.»

14 Allabatata mōnera Musa kanma ka a fō a ye ko: «I kōrōce Haruna don, mēn ye Lebi bōnsōn mōḡ le ri? N ka a lōn ko wo kusan kumala a ḡa ma. A ye sila kan sisen ka na i laben. A wa i yen tuma mēn na, a jusu ri sewa kosebe.

15 I ri kuma a ye ka kuma don a da rō, a ka kan ka mēn fō. N di ai mōḡ filana demen kumala. Ai ka kan ka menilu ke, n di ai karan woilu la.

16 A ri kuma jama ye i nō rō. A ri ke i la kumafōba ri. A ri i la kuma fō ikomin i ye Alla la kuma fōla ḡa mēn ma.

17 I la gbeleke ye wa i bolo, baa i ri tōmasere kabannakoilu ke wo la.»

Musa ka a kɔsɛ Misiran

18 Nba, Musa bɔra ye ka a kɔsɛ a birance Jetiro* wara, ka wa a fɔ a ye ko: «I ye sila di n ma, sa n di n kɔsɛ n badenmailu ma Misiran. N ye a fɛ ka a lon ni ii kɛndɛ le.» Jetiro ka a fɔ ko: «I ye wa fasayi! Alla ye jususuma don i ye.»

19 Ka Musa to Madiyan, Allabatata ka a fɔ a ye ko: «I ye i kɔsɛ Misiran, baa mɛnilu tɛrɛ ye i faa ko rɔ, woilu ra sa.»

20 Wo rɔ, Musa ka a muso ni a denceɪlu ta, ka ii layɛɛ fali do kan, ka Misiran sila mira. Alla la gbeleke tɛrɛ ye a bolo.

21 Allabatata ka a fɔ Musa ye ikɔ tuun ko: «N da sebaya di i ma ka ko makabani kɛ. I wa i kɔsɛ Misiran tuma mɛn na, i ye woilu bɛɛ kɛ Ferawuna jākɔrɔ, kɔni nde le ri a kɛ a jusu ri a ragbɛɛya. A tɛ sɔn ka Isirayɛlikailu bila kɔma.

22 I ye a fɔ Ferawuna ye ko: «Nde Allabatata ka a fɔ ko: «Isirayɛlikailu ye n dence fɔɔ le ri.

23 N ka a fɔ i ye ko i ye a bila sa a ri wa n bato, kɔni i ra i ban a bila ko ma. Wo rɔ, n di i dence fɔɔ faa.»»

24 Nba, Musa watɔla Misiran, a ni a la denbaya sira sila la yɔrɔ do rɔ. Allabatata wulira Musa kanma ye ko a ketɔ a faala.

25 Kɔni Musa muso Sefora ka kaba lɛsɛni do ta ka a dence a la faaninta kɛ wo la. A ka a dence jɔɔrɔ gbolo wo maa a sen na ii tɛma, ka a fɔ a ye ko: «I ra kɛ n furuce jelitii ri.»

26 Allabatata ka Musa to ye wo rɔ. Sefora tun ka a fɔ Musa ma ko «n furuce jelitii» ka a masɔrɔn faaninta kɛ ko wo le fɛ.

Haruna ka Musa labɛn

27 Nba, Allabatata ka a fɔ Haruna ye ko: «I ye wa Musa labɛn wula rɔ.» Haruna ka a wuli ka wa. A wara Musa tɛrɛn Alla la koyinkɛ kɔrɔ, ka a sunbu tuwali rɔ.

28 Allabatata ka kuma mɛnilu fɔ Musa ye a la kelaya tuma, Musa ka woilu bɛɛ fɔ Haruna ye. Allabatata ka tɔɔmasere kabannako mɛnilu yiraka Musa la ko a ye woilu kɛ Misiran, Musa ka woilu fanan jafɔ Haruna ye.

29 Musa ni Haruna wara ka Isirayɛlikailu la mɔɔbakɔrɔilu bɛɛ ladɛn.

30 Allabatata tun ka kuma mɛnilu bɛɛ fɔ Musa ye, Haruna ka woilu fɔ mɔɔbakɔrɔilu ye. A ka tɔɔmasere kabannakoilu kɛ Isirayɛlikailu jākɔrɔ fanan.

31 Isirayɛlikailu lara kuma ni tɔɔmasere kabannako woilu la. Ii ka a mɛn tuma mɛn na ko Allabatata a ra ii la tɔrɔya yen ka na ii demɛn kanma, ii ka ii jākɔrɔ bɛn duu ma ka a bato.

5

Baara gbɛɛyara ka tamin a fɔlɔma kan

1 Nba, wo kɔ rɔ, Musa ni Haruna wara Ferawuna wara, ka a fɔ a ye ko: «Isirayɛlika Maari Allabatata ka a fɔ ko i ye a la mɔɔilu bila sa ii ri wa ka sali ba kɛ wula kɔndɔ ale bato kanma.»

2 Ferawuna ka a fɔ ko: «Yon ye Allabatata wo ri? Nfenna n ye a kan mirala ka Isirayɛlika bila? Nde ma Allabatata wo lon fewu. N tɛ Isirayɛlika bilala.»

3 Musa ni Haruna ka a jabi: «Heburuulu Maari Alla a ra a jɛrɛ yiraka an na. An ye i madiyala, i ye an bila. An ye tele sawa kɛ taamala wula kɔndɔ, ka wa saraka doilu bɔ an Maari Allabatata ye, sa Allabatata kana an gbasi jankarɔ la, wala fanmuru la.»

* 4:18 Jetiro mɛn fanan tɔɔ ko Rɛweli

⁴ Ferawuna ka a fə ko: «Ai, Musa ni Haruna, nfenna ai ye məöilu labanna ii la baara ma? Ai ye i kəsə baara diya!

⁵ Heburuulu ra siyaya bakε sisen jamana kəndə yan. Nfenna ai ye ii la baara lələ?»

⁶ Wo lon kelen də Ferawuna ka baara kərəsilabailu ni baara kuntiilu jamari ko:

⁷ «Heburuulu ye bin mən kela bəə rə ka birikiilu gbasi, ai ye wo da boloka. Ii ye wa bin wo jinin ii jere ye.

⁸ Hali wo, ii darini biriki jate mən gbasila, ai ye a fə ii ye ko ii ye wo jəən jate gbasi fəə fasayi. Ai kana foyi bə wo la, baa ii ra kə salabatəilu ri. Wo le kosən, ii ye a fəla ko: An ye wa saraka bə an Maari Alla ma.

⁹ Ai ye baarala siyaya ii ma, ka ii jəgba kosebε. Wo wa kε, ii tε ii tolo malə wuyafəla kuma la butun.»

¹⁰ Nba, baara kərəsilabailu ni baara kuntiilu wara kuma wo fə Isirayelika ye ko: «Ferawuna ka a fə ko a sa bin dila ai ma butun.

¹¹ Ko ai ye wa bin jinin ai jere ye yəə yəə rə. Wo bεε ni a ta, ai tere ye biriki jate mən gbasila kərəman na, fəə ii ye wo jate gbasi fəə. Fen tε bəla jate wo la.»

¹² Wo le rə, Isirayelika jənsenda Misiran jamana fan bεε rə, ka wa bin wo jinin.

¹³ Baara kuntiilu tere ye ii latuntunna, ka a fə ii ye ko: «Ai darini tere biriki jate mən gbasila tele kelen kərə ka a tere an ye bin dila ai ma, ai ye wo jəən jate gbasi lon lon.»

¹⁴ Ferawuna la baara kuntiilu wulira ka baara Isirayelika kərəsilabailu gbasi, baara kuntiilu tun ka Isirayelika mənilu lasii məə təilu kun na baara kərəsi kanma kənin. Baara kuntiilu ka a fə ii ye ko: «Ai darini tere biriki jate mən gbasila, nfenna ai ma wo jəən jate gbasi kunun ni bi?»

¹⁵ Nba baara kərəsiba woilu wara Ferawuna wara ka ii makasi. Ii ka a fə a ye ko: «Nfenna i ye jin jəən kela i la jənilu la?»

¹⁶ Bin tε dila an ma, kəni baara kuntiilu ye an jamarila ko an ye biriki gbasi. Ka a la wo kan, ii ye an gbasila. Jo tε i la məöilu bolo la.»

¹⁷ Ferawuna kəni ka a fə ko: «Ai ye salaba jere jereilu le ri. Wo le rə, ai ye a fəla tuma bεε ko: «An ye wa saraka bə Allabatala ye.»

¹⁸ Ai ye wa baara kε sisen. Bin tε dila ai ma butun, kəni ai darini tere biriki jate mən gbasila kərəman, ai ye biriki jate wo gbasi fanan.»

¹⁹ Nba, a fəra baara kərəsilabailu ye tuma mən na ko ii darini tere biriki jate mən gbasila kərəman, ko ii ye wo jate gbasi lon lon, ii ka a yen ko ii ni Isirayelika bεε a ra tərəya ba sərən.

²⁰ Ii bətəla Ferawuna wara, ii bənda Musa ni Haruna ri. Woilu tere ye ii makənəla ye.

²¹ Ii ka a fə Musa ni Haruna ye ko: «Ai ka ko mən kε, Allabatala ye wo ragbe ka wo hakε bə ai rə. Ai ra an magboya Ferawuna ni a la məöilu jəkərə. A kəni ikomin ai ka fan de di Ferawuna ma ko a ye an faa fanmuru la.»

²² Awa, Musa bəra ye ka wa Allabatala matara, ka a fə a ye ko: «N Maari Alla, nfenna i ka kojuu kε i la məöilu la? Nfenna i ka n kelaya ka n nana yan?»

²³ Kεbi n wara ka kuma Ferawuna ye i təə rə, a ra kojuu kε i la məöilu la. Ile fanan ma foyi kε ka ii bə a bolo.»

6

Allabatala ka a fə ko a ri Isirayelika kisi

1 Allabatala ka a fə Musa ye ko: «N ketə mən kəla Ferawuna la, i jere ri wo yen i ja la sisen. N di a diyagboya n na sebaya a la fə a ri Isirayelika bila. Ən, n di a diyagboya n na sebaya a la fə a ri ii ghen ka ii labə a la jamana kəndə.»

2 Alla ka a fə Musa ye fanan ko: «Nde le Allabatala ri.

3 N ka n jere yiraka Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba la, ka a fə ii ye ko n ye Alla Sebətii le ri, kəni n tə mən ye Allabatala ri, ii ma n lən tə wo la.

4 N ka teriya sidi ii ye ko n di Kanaan jamana di ii ma, ii siini tere londanya la jamana mən də.

5 Nba, sisen n da Isirayelika kurun kan mən, baa ii bilani jonya rə Misirankailu bolo. N ka teriya mən sidi, n hankili ye wo rə.

6 «Wo le rə, i ye wa a fə Isirayelika ye ko: «Nde le Allabatala ri. Misirankailu ra diyagboya baara mən la ai kan, ko n ketə ai bəla wo rə. Ko n di ai labə Misirankailu bolo, sa ai kana to woilu la jonya wo rə butun. Ko n di ai kunka n na sebaya ba la, ka Misirankailu la kəwalilulu hake bə ii rə.

7 Ko n di Isirayelika kə n na məoilu ri. Ko n di kə ai Maari Alla ri. Ko ai ri a lən ko n ye ai Maari Allabatala de ri, mən ye ai labəla diyagboya baara rə Misirankailu bolo.

8 Ko n ka n kali Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye n bolo layelenin, ko n di jamana mən di ii ma, ko n di ai ladon jamana wo kəndə. Ko n di jamana wo kə ai ta ri. Nde le Allabatala ri.»

9 Nba, Musa wara kuma wo fə Isirayelika ye, kəni woilu jiteeni tere kojuuya ii la jonya gbelenya bolo ma. Wo rə, ii ma sən lala a la kumakan na.

10 Awa, Allabatala ka a fə Musa ye ikə tuun ko:

11 «I ye wa a fə Misiran mansa Ferawuna ye ko a ye Isirayelika bila sa ii ri bə a la jamana rə.»

12 Musa ka Allabatala jabi: «Ni Isirayelika ma sən n na kuma ma. Ferawuna ri sən n na kuma ma wo rə wa? Wo kuma te, baa nde ma kusan kumala.»

13 Allabatala kənin kumara Musa ni Haruna ye Isirayelika ni Misiran mansa Ferawuna la ko rə. A ka a fə ko ii ye Isirayelika labə Misiran.

Haruna ni Musa buruju

14 Isirayelika denbaya la kuntiilu tə le jin di.

Isirayeli dence fəb tə le ko Rubən. Rubən denceilu tə le ten: Hanəki, Palu, Həsirən, a ni Karimi. Nba, Rubən bənsən de jin di.

15 Simeyən denceilu tə le ten: Jəmuwəli, Jamin, Owadi, Jakin, Sohəri, a ni Sawuli. Sawuli na tere ye Kanaanka le ri. Nba, Simeyən bənsən de jin di.

16 Isirayeli dence Lebi ka san keme ni san bisawa ni san wəronwula le sərən. Wo denceilu tə le ko Kerisən ni Kohati ni Merari.

17 Kerisən denceilu tere ye Libini ni Simeyi ri, wo bəe ni a denbayala.

18 Kohati denceilu tə le jin di: Amuramu, Isehəri, Heburən, a ni Usiyeli. Kohati ka san keme ni san bisawa a ni san sawa le sərən.

19 Merari denceilu tere ye Mahili ni Musi ri. Nba, woilu bəe tere ye Lebi bənsən mə le ri.

20 Amuramu ka a tenənmuso Jokebədi furu. Wo ka dence fila sərən a ye, mənili ye Haruna ni Musa ri. Amuramu ka san keme ni san bisawa ni san wəronwula le sərən.

21 Isehəri denceilu tere ye Kora ni Nefeki ni Sikiri ri.

22 Usiyeli denceilu tere ye Misayeli ni Elisafan ni Sitiri ri.

23 Haruna ka Aminadabu denmuso Eliseba le furu, mən ye Nasən dəmuso ri. Eliseba ka dence naanin sərən Haruna ye. Woilu tə ko Nadabu ni Abihu ni Elasari a ni Itamari.

24 Kora denceilu tere ye Asiri ni Elakana ni Abiyasafu ri. Kora la bənsən le jin di.

25 Haruna dence Elasari ka Putiyeli denmuso do furu. Wo ka dence sərən a ye, mən təo ko Finehasi.

Nba, məo mənili a ra madan jin, woilu ye Lebi bənsən məo la denbayala kuntuilu le ri, a bəe ni a la məoilu.

26 Allabatala kumara Haruna ni Musa woilu le ye, ka a fəo ii ye ko ii ye Isirayelika labə Misiran ikomin kələden dekuru.

27 Musa ni Haruna le wara ka a fəo Misiran mansa Ferawuna ye ko a ye Isirayelika bila sa ii ri bəo a la jamana rə.

Alla ka baara mən di Musa ni Haruna ma

28 Nba, Allabatala kumara Musa ye Misiran tuma mən na,

29 a ka a fəo a ye ko: «Nde le Allabatala ri. N kətə fen fen fəla i ye, i ye wa wo fəo Misiran mansa Ferawuna ye.»

30 Wo tuma, Musa ka Allabatala jabi: «Nde ma kusan kumala. Nfenna Ferawuna ri a tolo malə nde la wa?»

7

1 Allabatala ka Musa jabi: «N di ile ke Ferawuna jana ikomin Alla. I kərəce Haruna ri ke ikomin i la nabi.

2 N wa fen fen fəo i ye, i ye wo fəo i kərəce Haruna ye. Ale ri wo lase Ferawuna ma. Haruna ri a fəo a ye ko a ye Isirayelika bila sa ii ri bəo a la jamana rə,

3 kəni nde le a kəla Ferawuna jusu ri a ragbeleya. N di n na təomasere ni kabannakoilu siyaya Misiran jamana rə.

4 Hali wo, Ferawuna tē sən ai la kuma ma. Wo rə, n di n wuli Misirankailu kanma ka n na sebaya ba yiraka ii la, ka ko latən ii la kojuuya. N di n na jama Isirayelika labə Misiran ikomin kələden kuru.

5 N wa n wuli Misirankailu kanma ka n na sebaya yiraka ii la, ka ban ka Isirayelika labə ii tēma, Misirankailu ri a lən ko nde le ye Allabatala ri.»

6 Musa ni Haruna ka Allabatala kan mira ka a ke ikomin a ka a fəo ii ye ja mən ma.

7 Musa ni Haruna wara kuma Ferawuna ye tuma mən na, Musa sərən tun da san biseyin bə. A kərəce Haruna sərən tun da san biseyin ni san sawa bə.

Gbeleke yelemanda ka a ke sa ri

8 Nba, Allabatala ka a fəo Musa ni Haruna ye ko:

9 «Ferawuna a wa a fəo ai ye tuma mən na ko ai ye təomasere kabannako do ke, ile Musa, i ye a fəo Haruna ye ko a ye a la gbeleke lafilu duu ma Ferawuna jakərə. Gbeleke ri yeleman ka ke sa ri.»

10 Musa ni Haruna wara ii lə Ferawuna jakərə. Allabatala tun ka mən fəo ii ye, ii ka wo ke. Haruna ka a la gbeleke lafilu duu ma Ferawuna ni a la məoilu jakərə. Gbeleke yelemanda ka ke sa ri ii jakərə.

11 Ferawuna ka Misiran məo famunninilu ni senkolailu kili. Woilu fanan ka ko wo jəən ke ii la daliluilu la.

12 Ii bəe ka ii la gbelekeilu lafilu duu ma. Woilu fanan yelemanda ka ke sailu ri, kəni Haruna ta ka ii tailu lakunun.

13 Wo bəe ni a ta, Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere fələ. A ma sən Musa ni Haruna la kuma ma ikomin Allabatala tun ka a fəo a ye ja mən ma fələ.

Tərəya fələ: Ji yelemanda ka ke jeli ri

14 Nba, Allabatala ka a fəo Musa ye ko: «Ferawuna jusu a ragbeleyanin. A banni məoilu bila ko ma.

15 Sini sɔɔma Ferawuna ri bɔ ka wa Nili Ba da la. I ye wa a tɛrɛn ye a wa tumana. Gbeleke mɛn yɛlɛmanda ka kɛ sa ri, i ye wo ta i bolo ka wa a jɔɔnben ba da la ye.

16 I ye a fɔ a yɛ ko: «Allabatata mɛn ye Heburuilu Maari Alla ri, a ka n lawa i ma. Ko a ka a fɔ i yɛ ko: «N na mɔɔilu bila sa ii ri wa n bato kanma wula kɔndɔ.» Ko kɔni haan bi, i ma sɔn kuma wo ma fɔlɔ.

17-18 Ko Allabatata ka a fɔ ko: «I ye i jɔa lɔ! Ko n di Nili Ba ji gbasi n na gbeleke la, gbeleke mɛn ye n bolo. Ko ba ri yɛlɛman ka kɛ jeli ri wo rɔ. Ko jɛɛ mɛnilu ye ba ji rɔ, ko woilu ri faa. Ko ba ri toli ka a suma bɔ. Ko Misirankailu ti nala sela Nili Ba ji minna. Ko ka a la wo kan, ko ale Ferawuna ri a lɔn ko nde le Allabatata ri.»»

19 Allabatata ka a fɔ Musa yɛ ikɔ tuun ko: «I ye a fɔ Haruna yɛ ko a ye a la gbeleke ta ka a rasɔmɔn Misiran jiilu kun na, bailu wo, kɔilu wo, dalailu wo, a ni denka jimanilu wo. Ji wo bɛɛ ri yɛlɛman ka kɛ jeli ri. Ji ye yɔrɔ yɔrɔ rɔ, hali mɛn ye daa jirilamanilu ni daa kabalamanilu kɔndɔ, wo bɛɛ ri yɛlɛman ka kɛ jeli ri.»

20 Allabatata ka mɛn fɔ Musa ni Haruna yɛ, ii ka wo mira ka a kɛ. A ka a la gbeleke kɔrɔta ka Nili Ba ji gbasi a la Ferawuna ni a la mɔɔilu jɔkɔrɔ. Ji wo bɛɛ yɛlɛmanda ka kɛ jeli ri.

21 Jɛɛilu faara. Ba tolira ka a suma bɔ. Wo rɔ, Misirankailu ma se ba ji minna. Ji yɛlɛmanda ka kɛ jeli ri Misiran yɔrɔ bɛɛ rɔ.

22 Misiran senkolailu kɔnin wo fanan ka wo jɔɔn kɛ ii la daliluilu la. Wo rɔ, Ferawuna jusu a ragbeleyanin tora ikomin Allabatata ka a fɔ a yɛ jɔa mɛn ma. A ma sɔn Musa ni Haruna la kuma ma.

23 A ka a kɔ don ii la ka a kɔsɛ a wara. Musa ni Haruna tun ka mɛn kɛ, a ma wo jate.

24 Misirankailu bɛɛ ka denkailu sen Nili Ba dafɛ min ji jɔnin kanma, baa ii tun ti se ba ji minna.

Tɔrɔya filana: Todilu ka Misirankailu tɔrɔya

25 Nba, Allabatata ka Nili Ba ji yɛlɛman ka a kɛ jeli ri. Wo ka tele wɔrɔnwula le kɛ. Wo dafara.

26 Wo kɔ rɔ, Allabatata ka a fɔ Musa yɛ ko: «Ai ye wa a fɔ Ferawuna yɛ ko: «Allabatata ka a fɔ ko: «N na mɔɔilu bila sa ii ri wa n bato kanma.

27 Ko ni i ma sɔn ka ii bila sa ii ri wa, ko n di todilu lasiyaya ka i la jamana yɔrɔ bɛɛ lafa. Ko woilu ri kɛ tɔrɔya ba ri.

28 Ko Nili Ba ji ri lafa todilu la. Ko ii ri bɔ ba ji rɔ ka wa i jɛɛ la bon kɔndɔ, ka don i sibon kɔndɔ, ka yɛɛ hali i la lafen kan, ka don i la jamana jɛmɔɔilu ni i la mɔɔilu bɛɛ la bonilu kɔndɔ. Ko todilu ri don hali buru gbasi diyailu rɔ, a ni buru gbasi muranilu kɔndɔ.

29 Ko todilu ri yɛɛ ile ni i la jamana jɛmɔɔilu ni i la mɔɔilu bɛɛ kan.»»

8

1 Allabatata ka a fɔ Musa yɛ ko: «I ye a fɔ Haruna yɛ ko a ye a la gbeleke ta ka wo rasɔmɔn bailu ni kɔilu ni denka jiman yɔrɔilu kun na ka todilu lana Misiran jamana rɔ.»

2 Wo rɔ, Haruna ka a la gbeleke rasɔmɔn Misiran jiilu kun na. Todilu bɔra ji rɔ wo rɔ, ka Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ fa.

3 Ferawuna la senkolailu kɔnin fanan ka wo jɔɔn kɛ ii la daliluilu la. Ii fanan ka todilu lana Misiran jamana rɔ.

⁴ Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ka a fə ii ye ko: «Ai ye Allabatata madiya ko a ye todi jinilu bə nde ni n na məoilu kan. Ni wo kera, n di Isirayelika bila sa ii ri wa saraka bə Allabatata ye.»

⁵ Musa ka a fə Ferawuna ye ko: «N fa, bonya ye i bolo sisen ka a waati latee. I ye a fə n ye Allabatata madiya ile ni i la jəməoilu ni i la jamana kəndə məoilu ye waati juman na, sa todilu ri mabə ai ni ai la bonilu la? N wa Allabatata madiya, todilu te ke yəɾə si rə butun fə Nili Ba rə.»

⁶ Ferawuna ka a fə ko: «I ye madiyali ke n ye sini.» Musa ka a fə ko: «I ka mən fə, a ri ke ten, sa i ri a lən ko an Maari Allabatata jəɾən si te.

⁷ Todilu ri mabə i ni i la bonilu la, a ni i la jamana jəməoilu ni i la məoilu bəe la. Todilu te ke yəɾə si butun fə Nili Ba rə.»

⁸ Musa ni Haruna bəra Ferawuna wara ka wa. Musa ka Allabatata madiya kosebe todilu la ko rə, Allabatata tun ka mənilu lana Ferawuna tərəya diya.

⁹ Musa ka Allabatata madiya mən na, Allabatata ka wo ke. Todilu bəe faara bonilu kəndə, a ni bondailu kəndə, a ni sənəilu rə.

¹⁰ Misirankailu ka todi suilu ton nadən ii jəɾən kan. Woilu tolira ka ii suma bə jamana yəɾə bəe rə.

¹¹ Ferawuna ka a yen tuma mən na ko tərəya wo ra bə a kan, a ka a jusu nagbeleya ikə tuun kosebe, ikomin Allabatata tun ka a fə ja mən ma. A tun te sənna Musa ni Haruna la kuma ma.

Tərəya Sawana: Wolowoloniilu ka Misirankailu tərəya

¹² Nba, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye a fə Haruna ye ko a ye a la gbeleke kəɾəta ka duu buuri gbasi a la. Buuri ri yeleman ka ke wolowoloniilu ri Misiran jamana fan bəe rə.»

¹³ Musa ni Haruna ka Allabatata kan mira ka wo ke. Haruna ka a la gbeleke kəɾəta ka duu buuri gbasi a la. Buuri yelemanda ka ke wolowoloniilu ri Misiran jamana fan bəe rə. Wolowoloniilu tere ye məoilu ni niimafen bəe kan.

¹⁴ Ferawuna la senkolailu tere ye a tərəfe ii ka buuri yeleman ka a ke wolowoloniilu ri ii la daliluilu la, kəni ii ma se wo kela. Wolowoloniilu tora məoilu ni niimafenilu tərəla.

¹⁵ Ferawuna la senkolailu ka a fə Ferawuna ye ko: «Ko jin kəni Alla le bolo de!» Ferawuna kənin a jusu a ragbeleyanin de tere. A ma sən Musa ni Haruna la kuma ma ikomin Allabatata tun ka a fə ja mən ma.

Tərəya Naaninna: Sitenilu ka Misirankailu tərəya

¹⁶ Nba, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i wuli səmma da la jona ka wa Ferawuna kənben. A wa ke wala ji da la tuma mən na, i ye wa a tereyen ye. I ye a fə a ye ko: «Allabatata ka a fə ko: «N na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

¹⁷ Ko ni i ma sən n na məoilu bila ko ma, n di siten siyaman siyaman ba lana, siten mənilu ye məoilu cinna. Ko woilu ri wara i ni i la jəməoilu ni i la jamana məoilu ma. Ko sitenilu ri don i jere la bonilu la, ka Misirankailu la bonilu fanan fa. Ko sitenilu ri siyaya ka duu lafin.

¹⁸ Ko kəni n wa sitenilu lana lən mən, n di Kosəni jamana wo mara ka ii latanka woilu ma, n na məoilu siini yəɾə mən də kənin. Ko sitenilu ti se yəɾə wo rə muume. Ko n di wo ke sa i ri a lən ko nde Allabatata ye Misiran jamana rə yan.

¹⁹ Ko i la məoilu ri tərəya mən sərən sitenilu bolo, n di n na məoilu latanka wo ma. Ko təmasere kabannako wo ri ke sini.»»

²⁰ Nba, Allabatata tun ka a fə ja mən ma, a ka a ke wo ja. Sitenilu siyaman siyaman ba nara don Ferawuna la bon na, a ni a la jəməoilu la bonilu la. Jamana yəɾə bəe tijanda sitenilu bolo.

²¹ Ferawuna ka Musa ni Haruna kili, ka a fō ii yē ko: «Ai ye wa saraka bō ai Maari Alla ma, kōni ai ye to jamana kōndō yan.»

²² Musa ka a fō ko: «Wo ti se kēla, baa an di saraka mēnilu bō an Maari Allabatala yē, saraka woilu ye Misirankailu tana le ri. Fen men ye ii tana do ri, ni an ka wo kē saraka di ii jana, ii ti an mabon kaba la wa?»

²³ An Maari Allabatala da an jamari ko an ye tele sawa kē taamala ka wa wula rō. Ko a wa saraka mēn fō an yē ye, ko an ye wo bō a yē ye.»

²⁴ Ferawuna ka a fō ko: «Awa, n di ai bila sa ai ri wa wula rō ka saraka bō ai Maari Allabatala yē, kōni ai kana wa yōrō jan de. Ai ye madiyali kē n yē.»

²⁵ Musa ka a fō ko: «N wa bō i wara yan, n di Allabatala madiya i kōrō. Wo rō, sitenilu ri bō ile ni i la jēmōoilu ni i la jamana mōoilu kan sini, kōni i kana janfa kē ikō tuun, ka i ban Isirayelika bila ko ma sa ii ri wa saraka bō Allabatala yē.»

²⁶ Musa bōra Ferawuna tōrōfē ka wa Allabatala madiya.

²⁷ Allabatala ka a kē ikomin Musa ka a madiya ja mēn ma. A ka sitenilu bō Ferawuna ni a la jēmōoilu ni a la jamana mōoilu kan. Hali siten kelen ma to ye.

²⁸ Ferawuna kōnin a ka a jusu ragbēleya ikō tuunni. A ma sōn Isirayelika bila ko ma.

9

Tōrya Looluna: Misirankailu la kolofenilu faara

¹ Wo tamin kō rō, Allabatala ka a fō Musa yē ko: «I ye wa a fō Ferawuna yē ko: «Heburuulu Maari Allabatala ka a fō ko: «N na mōoilu bila sa ii ri wa n bato.

² Ko ni i ka i ban ii bila ko ma ka ii to i bolo,

³ ko i la kolofen mēnilu ye sēnē rō, ko nde Allabatala ri i wuli woilu kanma n na sebaya la. Ko n di jankarō juu bila i la soilu la, a ni i la faliilu, a ni i la jōōmēilu, a ni i la nisiilu, a ni i la saailu ni bailu.

⁴ Ko kōni nde Allabatala n di dannafarabō kē Isirayelika la kolofenilu ni Misirankailu la kolofenilu tema. Isirayelika la kolofen si tē faa.»»

⁵ Nba, Allabatala ri ko wo kē lon mēn, a ra ban wo lateēla, baa a ka a fō ko: «Nde Allabatala n di ko wo kē jamana kōndō sini.»

⁶ Wo duu sa gbē, Allabatala ka a kē ikomin a tun ka a fō ja mēn ma. Misirankailu la kolofenilu bēē faara, kōni foyi ma faa Isirayelika la kolofenilu rō.

⁷ Ferawuna ka mōoilu lawa ko wo lakōrōsi kanma. Woilu wara ko wo lakōrōsili diya ka na a fō a yē ko foyi ma faa Isirayelika la kolofenilu rō. Wo bēē ni a ta kōnin, Ferawuna jusu a ragbēleyanin de tēre. A ma sōn ka Isirayelika bila sa ii ri wa.

Tōrya Wōrōna: Sumunin bōra mōoilu ma

⁸ Wo kē mēn kera, Allabatala ka a fō Musa ni Haruna yē ko: «Ai ye wa bolo ja dando ta buurigbē rō fen janin diya. Musa ye wa buurigbē wo lasadi san ma Ferawuna jakōrō.

⁹ Wo ri jēnsen Misiran jamana fan bēē rō ikomin gbangban, ka sumuni bō mōoilu ni kolofenilu ma. Sumuninilu ri kē dailu ri mōoilu ni kolofenilu fariilu ma Misiran jamana fan bēē rō.»

¹⁰ Nba, Musa ni Haruna wara buurigbē do ta fen janin diya ka wa ii lō Ferawuna jakōrō. Musa ka buurigbē wo lasadi san ma. Buurigbē wo ka sumuni bō mōoilu ni kolofenilu ma. Sumuniilu kera dailu ri woilu fari ma.

11 Ferawuna la senkolailu ma se nala ii ləla Musa jəkərə, baa sumuniilu tun da bə ii fari fan bəe ma, ikomin Misiranka təilu bəe.

12 Allabatata le ka a kə Ferawuna jusu gbəleyani tere. Ferawuna ma sən Musa ni Haruna la kuma ma ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ye ja mən ma.

Tərəya Wərənwulana: Allabatata ka sancikolo lajii

13 Wo tamin kə rə, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i wuli səoma da la jona ka wa Ferawuna tərən ye. I ye a fə a ye ko: «Allabatata, Heburuilu Maari Alla kənin, wo ka a fə ko: «N na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

14 Ko sisen, ko n di tərəya lase ile ma, tərəya mən di juuya kosebə. Ko tərəya wo ri se i la jəməoilu ni i la məoilu fanan ma. Ko n di tərəya wo lase ii bəe ma sa ile ri a lən ko n jəon si tē dunuɟa jin də.

15 Ko n tun di se ka n bolo lawuli i ni i la məoilu kanma, ka jankarə fitinna ba la ii kan. Ko ni n tun ka a kə ten, sa ii ra ban latununna ka bə duɟa rə.

16 Ko kəni n da i kende to kosa n di n na sebaya yiraka i la. Ko ka a la wo kan, ko n da i kende to sa n tərə ri bonya dunuɟa fan bəe rə fanan.

17 Ko kəni jereɟabaya ye i rə fə, baa i banni n na məoilu bila ko ma.

18 Ko ale le wo ri. Ko jin tuma sini, ko n di sancikoloilu lajii. Ko sancikoloilu wo ri juuya fə ka a dan natamin. Ko wo jəon ma jii Misiran kəbi Misiran jamana siira.

19 Ko wo rə, ko i ye i la məoilu jamari sisen ko ii ye wa ii la kolofenilu ni ii bolofenilu bəe ta ka wa woilu ri yərə lakandannin do rə, sa sancikolo kana se ii ma. Ko mə ni kolofen mənihu wa to gbə rə sene rə, mənihu ma ladon yərə lakandannin do rə, sancikolo di jii woilu kan ka woilu kelen kelenna bəe faa.»»

20 Nba, Ferawuna la jəmə məni silanda Allabatata la kuma ye, woilu borimantə wara ii la jənilu ni ii la kolofenilu ladon yərə lakandannin doilu rə.

21 Mənihu kənin ma Allabatata la kuma jate, woilu ka ii la jənilu ni ii la kolofenilu to sene rə ye.

22 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i bolo kərətə san ma sa sancikolo a ri jii Misiran jamana bəe kan. A ri jii məoilu ni kolofenilu ni senefenilu bəe kan Misiran fan bəe rə.»

23 Awa, Musa ka a la gbəleke kərətə san ma tuma mən na, Allabatata ka bandakan nabə ka sancikoloilu lajii, ka ta lajii fə duu ma. Allabatata ka sancikoloilu lajii Misiran jamana kan ikomin sancı ba.

24 Sancikoloilu tere ye jiila. Ta tere ye jiila yərə bəe. Kəbi Misiran jamana siira, sancikoloilu wo jəon tun ma jii fə, baa a juuyara kosebə.

25 Sancikoloilu ka məoilu ni kolofenilu halaki Misiran jamana fan bəe rə, mə ni kolofen mənihu tora gbə ma seneihu rə kənin. A ka senefenilu bəe tjan fanan, ka jiriilu bəe kadi kadi.

26 Wo kera fan bəe rə fo Koseni mara kelen, Isirayelika siini yərə mən kənin. Sancikoloilu ma se ye le.

27 Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ka a fə ii ye ko: «N da kojuu kə siɟa jin də. Jo ye Allabatata de bolo. Jo tē nde ni n na məoilu le bolo.

28 Ai ye Allabatata madiya, baa Alla la bandakan ni a la sancikoloilu ii ra an bə. N di ai bila. N tē ai lələ butun.»

29 Musa ka a fə a ye ko: «N wa bə so kəndə tuma mən na, n di n boloilu kərətə Allabatata ye. Bandakan ni sancikoloilu ri i lə, sa i ri a lən ko dunuɟa ye Allabatata ta le ri,

³⁰ kəni n ka a lən ko ile ni i la jəməoilu ma silan Allabatata Alla yə fələ fewu!»

³¹ Nba, sənəfen mən təə ko lin, wo tun da fərən. Mən təə ko horija, wo tun da a kise. Sancikoloilu ka wo fila bəe tjan,

³² kəni sənəfen mən təə ko bile, wo su fila ma tjan sancikolo bolo baa woilu tə fərənna jona.

³³ Nba, Musa bəra Ferawuna wara ka wa so kəkan. A ka a bolo lawuli Allabatata yə ka a madiya. Bandakan ni sancikolo tərera. Sanci tərera.

³⁴ Ferawuna ka a yen tuma mən na ko sancı ni sancikolo ni bandakan a ra lələ, a ka kojuu kə ikə tuunni, baa a ni a la jəməoilu ka ii jusu gbəleya.

³⁵ Ferawuna jusu a ragbəleyanin de tərə. A ma sən ka Isirayelikailu bila sa ii ri wa. Wo kəra ikomin Allabatata a tun ka kuma don Musa da rə ja mən ma.

10

Tərəya Seyinnan: Təənkasailu ka Misirankailu tərəya

¹ Sancikolo ban kə jii la Misirankailu kan wo kə, Allabatata ka a fə Musa yə ko: «I ye wa Ferawuna tərən ye. Nde le ka a kə a ni a la jəməoilu jusu gbəleyani, sa n di se n na təəmasere kabannako jinilu kela ii jana.

² Ka a la wo kan, nde le ka wo kə sa ai ri a fə ai denilu ni ai mamarenilu yə n ka təəmasere kabannako mənilu kə Misirankailu tərma ka ii dəəya ja mən ma. Ai bəe ri a lən ko Allabatata le nde ri.»

³ Musa ni Haruna wara Ferawuna tərən ye, ka a fə a yə ko: «Heburuulu Maari Allabatata ka a fə ko: «I ri sən ka i fanmajii nde yə lon juman? Ko i ye n na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

⁴ Ko ni i ka i ban n na məoilu bila ko ma, ko n di təənkasailu lana i la jamana kəndə sini.

⁵ Ko woilu ri siyaya ka yə rə bəe mira fəə ka duu fin. Ko wo rə, ko məoilu ti nala sela ka duu yen butun. Ko sancikoloilu ma sənəfen mənilu tjan, təənkasailu ri wo bəe dəən. Ko jiri jiri ye sənə rə, təənkasailu ri wa firailu bəe dəən.

⁶ Ko ii ri i la bonilu fa, ka i la jəməoilu ni Misirankailu bəe la bonilu fa. Ko n di kə təənkasa siyaman ba ri, i failu ni i benbailu ma mən jəən yen kəbi ii ka ii sii jamana kəndə yan.» Musa banni wo fəla, a bəra Ferawuna wara ka wa.

⁷ Ferawuna la jəməoilu ka a fə Ferawuna yə ko: «An fa, cəe wo ri an tərə haan waati juman? I ti sən ka ii la məoilu bila wa, sa ii ri wa ii Maari Allabatata bato? Misiran da tjan, i ma wo jayen fələ wa?»

⁸ Wo rə, Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ikə tuun, ka a fə ii yə ko: «Ai ye wa ai Maari Allabatata bato, kəni yon ni yon wato?»

⁹ Musa ka a jabi: «An bəe ri wa, den məsənilu wo, məəbakəoilu wo, cəeilu wo, musoilu wo, an bəe ri wa. An na kolofenilu bəe ri wa an bolo fanan, baa an watə sali ba le kela Allabatata yə.»

¹⁰ Ferawuna ka a fə ii yə ko: «Ka ai ni ai musoilu ni ai denilu bəe bila sa ai ri wa, n ti sən wo ma habadan! Ai ye n janfa ko le rə.

¹¹ Ən de! Cəeilu dərən ye wa Allabatata bato, baa ai ka wo le məjininka.» Ferawuna ka Musa ni Haruna gbən wo rə, ka ii labə a wara.

¹² Allabatata ka a fə Musa yə ko: «I ye i bolo kərəta Misiran jamana kun na sa təənkasailu ri na jamana kəndə. Ii ri na jamana kəndə sənəfen ni bin bəe dəən, mənilu tora ye sancikolo bolo kənin.»

¹³ Musa ka a la gbeleke kərəta Misiran jamana kun na. Allabatata ka fəɲɔ ba do lana ka bə telebə fan fε. Fəɲɔ ka tele ni su bεε kε tεela. Wo duusa gbε da ka a tεrεn fəɲɔ a ra tɔnkasailu lana.

¹⁴ Tɔnkasailu jensenda ka Misiran yərə bεε mira, ka i sii fan bεε rɔ. Ii ka siya tεrε kojuuya. Misirankailu tun ma wo jɔɔn yen fəɔ fewu. Ii ti nala wo jɔɔn yenna butun.

¹⁵ Tɔnkasailu ka duu bεε mira fəɔ ka a bεε fin. Ii ka senefenilu ni binilu bεε dɔɔn, a ni jiridenilu bεε. Sancikolo tun ma menilu tɲan, ii ka wo bεε dɔɔn. Ii ma fira si to jiriilu la. Ii ma senefen ni bin si to senεilu rɔ, mɛn ma dɔɔn. A kεra wo jna le ma Misiran jamana yərə bεε.

¹⁶ Ferawuna ka Musa ni Haruna kili i kərə, ka a fə ii yε ko: «Nde le ra kojuu kε ai Maari Allabatata la. N da kojuu kε ai fanan na.

¹⁷ Ai jaandi, ai ye yafa n ma mɛn fanan dɔ. Ai ye ai Maari Allabatata madiya n yε, sa a ri tərəya juu jin mabɔ n na.»

¹⁸ Musa bəra Ferawuna wara wo rɔ, ka wa Allabatata madiya.

¹⁹ Wo rɔ, Allabatata ka fəɲɔ ba lana ka bə telebe rɔ. Fəɲɔ wo ka tɔnkasailu ta ka wa ii lafilu Kəɔji Fararəbin dɔ. Tɔnkasa kelen ma to Misiran jamana kɔndɔ.

²⁰ Kəni, Allabatata le ka Ferawuna jusu a ragbeleya. A ma sən ka Isirayelikailu bila, sa ii ri wa.

Tərəya Kənəndəna: Dibi donda

²¹ Allabatata ka a fə Musa yε ikɔ tuunni ko: «I ye i bolo kərəta san ma sa dibi ri don Misiran jamana kɔndɔ. Dibi wo ri bonya ka kε ikomin mɔɔ ri se a bolo maala a la.»

²² Musa ka a bolo kərəta san ma. Dibi fin juu donda Misiran jamana bεε rɔ ka tele sawa kε.

²³ Tele sawa wo kərə, Misirankailu ma se ii jɔɔn yenna muume. Ii si ma se bəla bon na, kəni Isirayelikailu siini tεrε yərə yərə, kεneya tεrε ye yərə wo rɔ.

²⁴ Ferawuna ka Musa kili ka a fə a yε ko: «Nba, ai ye wa Allabatata bato. Ai musoilu ni ai den mɛsenilu ri wa ai kəfε, kəni ai la kolofenilu ye to ai kəma yan.»

²⁵ Musa ka a fə ko: «Wo tε bɛn. Fo i ye a to an na kolofenilu ye wa an bolo, baa an di wo doilu kε sarakailu a ni doilu *saraka janintailu ri an Maari Allabatata yε.

²⁶ Fo an na kolofenilu ye wa an bolo. Hali an na kolofen kelen pe tε to an kəma yan, baa an ketɔ doilu le kɛla saraka ri an Maari Allabatata yε, kəni an di mɛn kε saraka ri a yε, an ti nala wo lɔnna fəɔ an wa se ye tuma mɛn na.»

²⁷ Allabatata kənin ka a kε Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tεrε. Ferawuna ma sən ka Isirayelika bila, sa ii ri wa.

²⁸ Ferawuna ka a fə Musa yε ko: «Bɔ n jəkərə! I kana i lɔ n jəkərə butun. I wa na i lɔ n jəkərə lon lon, i ri faa wo lon!»

²⁹ Musa ka a fə ko: «Ale le wo ri. N da wo mɛn. N tε i lɔ i jəkərə butun.»

11

Tərəya tannan: Allabatata ka a fə ko dence fəbilu ri sa

¹ Nba, Allabatata ka a fə Musa yε ko: «A ra to tərəya kelen ma, n di mɛn la Ferawuna ni a la mɔɔilu kan. N wa wo la Ferawuna kan, a ri ai bila sa ai ri wa. Wo tuma a ri i gbɛn fəwu.

* **10:25** saraka janintailu korɔ ye ko a ri wo janin ka a kε buurigbε ri

12 «Baa n di tamin Misiran jamana yərɔ bεε rɔ su wo jεrε rɔ ka Misiran jamana dence fɔlɔilu ni kolofen den cεmanta fɔlɔilu bεε faa. N di jahadi la Misirankailu la batofenilu bεε kan. Allabatata le nde ri.

13 Kɔni jeli mɛn susani bondailu la, wo ri kε tɔɔmasere ri ka a yiraka n na ko ai ye bon woilu le kɔndɔ. N wa jeli wo yen, n di tamin ai kun na. Wo rɔ, ka n to Misirankailu gbasila, kojuu si ti nala sela ai ma.

14 Lon jɪn ye kε ai bolo hankilijii lon ba ri kadawu. Ni wo lon sera san san, ai ye sali ba kε ka nde Allabatata bonya. Sali ko wo ye kε sariya banbali ri ai bolo, a ni ai bɔnsɔnilu bolo, menilu natɔ ai kɔ.»

Buru Fununbali Sali

15 Allabatata ka a fɔ iko tuun ko: «Ai ye buru fununbali dɔɔn tele wɔrɔnwula kɔrɔ. Wo tele fɔlɔ, ai ye lɛbɛn bεε labɔ ai la bonilu la. Ni mɔɔ mɔɔ ka buru lɛbɛnniman dɔɔn tele wɔrɔnwula wo kɔrɔ, wo tii ri gbɛn ka bɔ Isirayelikailu rɔ.

16 A tele fɔlɔ, ai ye ai ladɛn ka nde Allabatata bato. A tele wɔrɔnwulana fanan, ai ye ai ladɛn ka nde Allabatata bato. Ai kana baara si kε tele woilu rɔ. Ka tibili kε ai jεrε yε, n ma a fɔ wo ma.

17 «Ai ye Buru Fununbali Sali wo kε san san, baa wo lon jεrε le rɔ, n ka ai labɔ Misiran ikomin kɛlɛden kuru. Wo le rɔ, ni wo lon sera san san, ai ye sali wo kε. Sali ko wo ye kε sariya banbali ri ai bolo, a ni ai bɔnsɔnilu bolo, menilu natɔ ai kɔ.

18 San karo fɔlɔ jɪn, ka bɔ tele tan ni naanin fitiri waati ka wa se tele muwan ni kelen fitiri waati, ai kana buru lɛbɛnniman dɔɔn, fɔ buru fununbali.

19 Tele wɔrɔnwula woilu bεε kɔrɔ, lɛbɛn si kana yen ai la bonilu la. Ni mɔɔ mɔɔ ka buru lɛbɛnman dɔɔn, wo tii ri gbɛn ka bɔ Isirayelikailu la dɛkuru rɔ. Ni a kɛra london di, ni a kɛra duuren di, a ri gbɛn ka bɔ Isirayelikailu la dɛkuru rɔ.

20 Ai kana buru si dɔɔn, lɛbɛn ye mɛn dɔ. Ai wa ai sii yərɔ yərɔ rɔ, ai ye buru fununbali dɔɔn.»

Musa ka Taminkunna Sali jɪfɔ Isirayelikailu ye

21 Musa ka Isirayelikailu la mɔɔbakɔrɔilu bεε kili ka a fɔ ii ye ko: «Ai bεε ye wa sisen ka kolofen mɛsɛn mira ai la denbayailu ye ka a kannatεε ka Taminkunna Sali kε.

22 Ai ye kolofen wo jeli kε muran do kɔndɔ. Jiri mɛn tɔɔ ko hisopi, ai ye wo bolo do sun jeli wo rɔ, ka jeli susa bonda lamininilu rɔ, a da kankun kan ni a bonda fodufɛla fila ma kɔnin. Mɔɔ si kana bɔ a la bon na fɔɔ sɔɔma.

23 Allabatata ri tamin Misiran jamana kɔndɔ ka Misirankailu dence fɔlɔilu faa su rɔ. Ni a ka jeli yen a da kankun kan ni a bonda fodufɛla filaman ma, a ri tamin bon wo kun na. A ti sɔn niitεε mɛlɛka ye don ai la bon woilu la ka ai dence fɔlɔilu faa.

24 «Ai ni ai bɔnsɔnilu ye to sali jɪn kɛla san san haan kadawu. A ye sariya banbali le ri.

25 Allabatata ka lahidi ta ko a ri jamana mɛn di ai ma, ai wa se ye tuma mɛn na, ai ye sali jɪn kε.

26 Ni ai denilu ka sali jɪn kɔrɔ mɔjɪninka ai la,

27 ai ye a fɔ ii ye ko: «An ye kolofen wo kɛla Taminkunna Sali saraka de ri ka Allabatata bonya. Ko ka an to Misiran, Allabatata nara ka Misirankailu dence fɔlɔilu faa. Ko wo tuma, a taminda an na bonilu kun na ka an na denbayailu to ye.» Nba, Musa banni wo bεε fɔla, Isirayelikailu ka ii jɪkɔrɔ bɛn duu ma ka Allabatata bato.

28 Wo kə rə, ii bəra ye ka wa a kε ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ni Haruna ye ja mən ma.

Dence fəlılu faara

29 Nba, duu talaman, Allabatata ka dence fəlılu bεε faa Misiran jamana rə. Ka a damira Ferawuna jεε dence fəlı ma ka wa se fə kasodenilu dence fəlı ma, dence fəlı bεε faara. Kolofenilu den fəlı cemanilu bεε faara fanan.

30 Ferawuna ni a la baardenilu ni Misiran jamana mə bεε kununda su wo rə. Məılı kule kan bəra kojuyaya Misiran yə rə bεε rə, baa bon si ma to saya ma kε yə rə mən na.

Isirayelikailu bəra Misiran

31 Su kelen wo rə, Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ka a fə ii ye ko: «Ai ye ai wuli ka bə n na məılı tεma, ai ni Isirayelikailu bεε. Ai ye wa Allabatata bato ikomin ai ka a fə ja mən ma.

32 Ai ye ai la kolofenilu bεε fanan ta ikomin ai ka a fə ja mən ma. Ai ye wo bεε ta ka wa! Ai ye duwawu kε n ye fanan.»

33 Misirankailu gbədenda Isirayelikailu la ko ii ye bə Misiran jamana rə jona, baa Misirankailu ka a fə ko: «Ni ii ma bə yan, an bεε ri faa.»

34 Wo rə, Isirayelikailu ka buru janinbaliilu ta ka wo la buru gbasi muranilu rə, koni ii ma ləben si kε buru wo rə. Ii ka muran woilu lasidi faanin də ka woilu sii ii kanbankun kan.

35 Isirayelikailu ka Misirankailu tara fen saninnaman ni fen wodigbelaman ni faaninilu la ikomin Musa tun ka a fə ii ye ja mən ma.

36 Allabatata ka Isirayelikailu la ko diya Misirankailu ye. Wo rə, Isirayelikailu ka fen fen tara Misirankailu la, woilu dira ii ma. Isirayelikailu ka Misirankailu bolokolonya ten de fewu!

37 Isirayelikailu bəra Ramesisi so kəndə ka wa Sukəti so kəndə. Menilu tεε ye ii sen ma, woilu tun di mə waa kεmε wə rə jə n bə. Musoilu ni den mεsenilu ma dan.

38 Ii wara ii la kolofenilu ri ii bolo, saailu ni bailu ni nisiilu kənin. Woilu ka siya tεε. Siya gbεε mə siyaman wara ii fε fanan.

39 Isirayelikailu seni yə rə do rə, ii tun bəra Misiran buru janinbali mənilu ri, ii ka woilu wusu ka a kε buru fununbali ri ka a də n. Ləben tun tε buru woilu rə, ka a masə n Misirankailu tun ka Isirayelikailu labə Misiran jona. Wo le ka a kε, ii tun ma fεε sə n ka ləben kε buru wo rə, wala ka də nninfenilu raben ii la taama kanma.

40 Nba, Isirayelikailu tun ka san kεmε naanin ni san bisawa le kε Misiran jamana rə.

41 San kεmε naanin ni san bisawa wo dafara lon mən na, wo lon kelen Allabatata a la məılı bəra Misiran ikomin kēleden kuru.

42 Allabatata ka a janto ii rə su wo rə, ka ii labə Misiran jamana rə. Wo rə, san san haan kadawu, Isirayelikailu bεε ye si jana su wo rə baa su wo bilani a dan na Allabatata ye.

Taminkunna Sali də nnin sariya

43 Allabatata ka a fə Musa ni Haruna ye ko: «Taminkunna Sali də nnin sariya le jin di. Ləndan si kana wo saraka də n.

44 Ai ye jə n mənilu sanna, woilu ri se a də nna ni ai ka ii faaninta kε fəlı,

45 koni ləndan taminbatəilu ni baarden mənilu ye sarala, woilu si kana a də n.

46 «Ai wa saraka sobo wo raben bon mən na, ai ye a də n bon wo kəndə. Mə si kana bə sobo ri kεnema. Ai wa sobo wo də n, ai kana a kolo si kadi.

⁴⁷ Isirayelikailu bəe ye Taminkunna Sali wo kəla.

⁴⁸ Ni london do siini ai tēma, mən ye a fə ka Taminkunna Sali kə ka Allabatata bonya, fo wo tii ni a wara cəeilu bəe ye faaninta kə fəlb. Ni wo kera, a ri se Taminkunna Sali kəla ikomin Isirayelikailu. Cəe mən ma faaninta kə, wo si kana Taminkunna Sali saraka dən.

⁴⁹ Sariya kelen wo le ye Isirayelikailu ni londonilu bəe kan.»

⁵⁰ Awa, Isirayelikailu bəe ka a kə ikomin Allabatata ka Musa ni Haruna jamari ja mən ma.

⁵¹ Wo lon kelen, Allabatata ka Isirayelikailu labə Misiran ikomin kələden kuru.

13

Den fəbilu ye Alla ta le ri

¹ Allabatata ka a fə Musa ye ko:

² «Den fəlb mənilu ye ai bolo, ai ye woilu bəe di n ma ka ii kə n ta ri. Ni a kera muso muso dence fəlb ri, ni a kera kolofen kolofen den cəmanta fəlb ri, woilu bəe ye kə n ta ri.»

Buru Fununbali Sali

³ Nba, Musa ka a fə Isirayelikailu ye ko: «Ai ye ai hankili to lon jin də, ai bəra Misiran jonya rə lon mən də, baa Allabatata ka ai labə yəwə wo rə a la sebaya ba la. Wo le kəsən, ai kana buru ləbenman dən wo lon.

⁴ Ai bəni bi le Abibu karo la.

⁵ Allabatata ka a kali ai benbailu ye ale jere təb la ko a ri jamana do di ii ma, dənənta duman ye bəla jamana wo rə a ja jere jere ma, li ni nənə a bəe ye bəla ye. Kanaankailu siini jamana wo kəndə, a ni Hetikailu ni Amərikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu. Allabatata wa ai ladon ye tuma mən na, karo jin jən wa se san san ai ye sali jin kə.

⁶ Ai ye buru fununbali dən tele wəwənwula kəwə. A tele wəwənwulana lon, ai ye sali kə ka Allabatata bonya.

⁷ Ai ye buru fununbali dən tele wəwənwula kəwə. Buru ləbenman a kana kə ai bolo. Ləben kana kə ai la jamana yəwə si fanan də.

⁸ Ai ye a jafə ai denceilu ye wo lon ko: «Allabatata ka ko ba kə n ye n bətəla Misiran. Wo le ka a kə, n ye sali jin kəla.»

⁹ A ri kə i la təmasere ri ikomin bololafen mən bilani i bolo la wala mən sidini i tin na ka kə hankili bila fen di, ka ban ka Allabatata a la sariya kuma a ye to i da rə waati bəe, ka a masəwən Allabatata ka i labə Misiran a la sebaya bolo la.

¹⁰ Wo le rə, ai ye tola sali jin kəla a waati wo la san san.»

Dence fəbilu la ko

¹¹ Musa ka a fə Isirayelikailu ye ikə tuun ko: «Allabatata ka a kali ai benbailu ye ko a ri ai ladon Kanaan na duu kəndə. A wa jamana wo kə ai ta ri tuma mən na,

¹² ai ye ai dence fəbilu bəe di Allabatata ma ka ii kə a ta ri. Ai la kolofenilu den cəmanta fəbilu bəe ri kə Allabatata ta ri fanan.

¹³ Ni faliden de, ai ye saaden wala baden saraka wo nə rə ka faliden kunka. Ni ai tə a fə ka faliden wo kunka, ai ye wo kan kadi ka a faa. A fere tə fo ai ye ai dence fəbilu bəe kunka.

¹⁴ «Ai denceilu ri ai məjininka lon do rə ko ai ye ko mən kəla jin, ko wo kə kun a ye nfen di? Ii wa ai məjininka wo ma, ai ye a fə ii ye ko: «Allabatata ka an nabə jonya rə Misiran jamana rə a la sebaya bolo la.

15 Ko Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. Ko a ma son ka an bila. Ko wo ro Allabatata ka Misirankailu dence foloilu bee faa, ka Misirankailu la kolofenilu den cemanta foloilu bee fanan faa. Ko wo le ro, n ye kolofenilu den cemanta foloilu bee kela sarakafenilu ri Allabatata ye, ka n jere dence foloilu bee kunka.»

16 Musa ka a fo ii ye ikoo tuun ko: «Sali jin ye toomasere le ri, ikomin moo ye men bilala a bolo la a ni a tin na sa a kana jina. Sali jin sababu la, an te jinala ko Allabatata ka an naboo Misiran jamana ro a la sebaya bolo la.»

Isirayelikailu bora Sukoti ka wa Etan

17 Nba, Ferawuna ka Isirayelikailu bila sa ii ri wa tuma men na, Alla ma ii lawa Filisitiilu la jamana sila kan. Sila wo sudunman, koni Alla ka a yen ko ni ii wara sila wo kan ka ye mooilu wulitola yen ii kanma, ii ri silan ka ii hankili yeleman ka ii kose Misiran.

18 Wo ro, Alla ka ii lawa wula kondoo la sila le kan, men ye taminna ka wa Kooji Fararabin fan fe. Isirayelikailu bora Misiran tuma men na, ii rabenni tere kekeke kanma.

19 Ii botola, Musa wara Yusufu a kolo ri a bolo, baa sani Yusufu ye sa, a ka a fo a badenmailu ye ko sika te a ro Alla ri na ii demen. Ko a badenmailu ye ii kali a ye ko Alla wa ii laboo Misiran jamana ro tuma men na, ii ye a kolo ta ka wa woilu ri ii bolo.

20 Nba, Isirayelikailu bora Sukoti ka wa ii daa make wula torofe, yoro men too ko Etan.

21 Allabatata tere ye wala ii je tuma bee. Tele ro, Allabatata sanfinnama ri a bilani ii je ka sila yiraka ii la. Su ro, Allabatata tamelennama a ri bila ii je ka melen bo ii je. Wo ro, ii sera taamala su ni tele.

22 Tele tele, sanfinnama tere ye mooilu je tuma bee. Su su, a tamelennama tere ye mooilu je tuma bee.

14

Isirayelikailu taminda Kooji Fararabin a ro

1 Allabatata ka a fo Musa ye ko:

2 «I ye a fo Isirayelikailu ye ko ii ye ii kose ka wa ii daa make Pihahiroti so dala, Mikidali so ni kooji tema. Ii ye wa ii daa make ye le, ka ii jaben Bahali-Sefon so la kooji dala.

3 Ni ii ka wo ke, Ferawuna ri a fo ko: «Ii ra kondafili wula kondoo, wadiya te ii la wo ko.»

4 N di a ke Ferawuna jusu ri a ragbeleya. A ri wuli wo ro ka ii kosaran, koni n di se Ferawuna ni a la keledenilu la. Mooilu ri n tando wo ro. N wa se woilu la, Misirankailu ri a lon ko nde le Allabatata ri.» Isirayelikailu ka a ke ikomin Allabatata ka a fo ii ye ja men ma.

5 Awa, a fora Ferawuna ye tuma men na ko Isirayelikailu ra wa, a ni a la jemooilu miriya yelemanda. Ii ka a fo i jooon ye ko: «An da nfen de ke jin di? Nfenna an sonda ii ye wa? Ii te an bolo jonya la butun wo ro.»

6 Ferawuna ka a la sowontoroilu ni a la keledenilu raben Isirayelikailu kosaran kanma.

7 A ka sowontoro juma keme wooroo ta ka woilu la Misiran sowontoro toilu bee kan. A ka keleden kuntii lasii sowontoroilu kelen kelenna bee kondoo.

8 Allabatata ka a ke Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. Wo ro, a ka Isirayelikailu kosaran. Wo tuma, ii ye bola Misiran jusulatee ro.

9 Misirankailu la sowontoroilu ni sofadenilu ni keledenilu bεε wara Isirayelikailu kə, ka woilu kəsaran fə ka wa sudunya ii daa makε diya rə i kərə kəoji dala. Yorə wo ye Pihahirəti so tərəfε, ka jaben Bahali-Səfən so ma.

10 Isirayelikailu ka ii jə lə ka Ferawuna ni a la keledenilu natəla yen ii kanma. Woilu tun da sudunya ii la i kərə! Wo rə, Isirayelikailu silanda kojuyaya ka ii makasi Allabatata yε ko a ye ii demen.

11 Ii ka a fə Musa yε ko: «An su don yərə le tun tε sərənna Misiran wa? I nani an di an faa diya le wula kəndə yan wo rə wa? Ni wo tε, i ka an nabə Misiran nfenna?»

12 Ka an to Misiran, an ma a fə i yε ba ko ni an bərə ye, ko su jin di an sərən? An ka a fə i yε ko i ye an to ten, ko an di to Misiran ye ka ke Misirankailu la jonilu ri, baa jonya wo ka fisa an na saya ri wula kəndə yan.»

13 Musa ka ii jabi: «Ai kana silan. Ai ye makənəni ke ikə tuun! Allabatata ri ai kisi jə mən ma bi, ai ri wo yen. Ai jə ye Misiranka mənilu la jin, ai tε woilu yen butun fewu.

14 Allabatata ri woilu kele ai nə rə. Ai ye i sabari ka wo ragbe ikə tuun.»

15 Awa, Allabatata ka a fə Musa yε ko: «I ye i makasila n yε nfenna, ko n ye ai demen? I ye a fə Isirayelikailu yε ko ii ye i wuli ka wa.

16 I ye i la gbeleke kərəta kəoji kun na ka kəoji fara i jəonna, sa Isirayelikailu ri tamin duu jaran ma kəoji nə rə.

17 Nde ri a ke Misirankailu jusu ri a ragbeleya. Wo rə, ii ri don ai kə. Wo wa ke, n di se Ferawuna ni a la keledenilu ni a la sowontoroilu ni a la sofadenilu bεε la. Məoilu ri n tando wo rə.

18 N wa se Ferawuna ni a la sowontoroilu ni a la sofadenilu bεε la, ka n na gbiliya yiraka, Misirankailu a ri a lən ko nde le Allabatata ri.»

19 Alla la meleka mən tun ye wala Isirayelikailu jεfε, wo taminda ii kəfε. Sanfinnama fanan bərə ii jεfε ka tamin ii kəfε.

20 Wo bilara Misirankailu ni Isirayelikailu tεma. Su wo bεε rə, dibi donda Misirankailu wara fan fε, kəni ke nε bərə Isirayelikailu wara fan fε. Wo rə, Misirankailu ni Isirayelikailu ma ii madon i jəon na su wo rə.

21 Musa ka a bolo kərəta kəoji kun na. Allabatata ka fəjə ba lana ka bə telebo fan fε. Wo tεra su muume rə. Fəjə wo ka kəoji ta fə ka a tεfara fila ri ka duu jaran bə a tεma.

22 Isirayelikailu taminda ji tεfaranin wo tεma duu jaran kan. Ji layelenin tεrε i jəon kan ka ke ikomin jin ii bolokinin fan fε ni ii bolomaran fan fε.

23 Misirankailu ka ii kəsaran. Ferawuna a la sofadenilu ni a la sowontoroilu bεε donda kəoji tefaranin tεma ka wa Isirayelikailu kə.

24 Suba ma, Allabatata tora tamelennama ni sanfinnama a rə ka a jə lə Misiran keledenilu rə. Ale ka a ke Misiran keledenilu kəndafilira piripara fə ka ii silan!

25 A ka ii la sowontoroilu sen bəla. Ii wa ko gbeleyara wo rə. Misirankailu ka wo yen tuma mən na, ii ka a fə i jəon ye ko: «Allabatata ye an kelela Isirayelikailu yε. An ye an bori ka an bə yan, an ye ii to ye.»

26 Allabatata ka a fə Musa yε ko: «I ye i bolo kərəta kəoji kun na, sa ji ri kadi ka jii Misirankailu ni ii la sowontoroilu ni ii la sofadenilu kan.»

27 Musa ka a bolo kərəta kəoji kun na. Bandakada le tεrε, kəoji ka a kəse a nə rə. Misirankailu tεrε ye a fε ka ii bori ji jə rə, kəni Allabatata ka a kadi ii kan.

28 Kəoji ka a kəse a nə rə ka sowontoroilu ni sofadenilu bεε mira, Ferawuna a la keledenilu bεε kənin. Mənilu bεε donda kəoji rə Isirayelikailu kə, woilu bεε tora ji rə. Hali məə kelen pe ma bə a rə.

²⁹ Isirayelikailu kōnin tun ka ii taama duu jaran kan ka tamin kōoji tēefaranin tema. Ji tun nayelera i jōn kan ka ke ikomin jin de ii bolokinin fan fe a ni ii bolomaran fan fe.

³⁰ Nba, Allabatala ka Isirayelikailu kisi Misirankailu ma wo lon. Isirayelikailu ka Misirankailu fureilu lani yen kōoji da la ye.

³¹ Allabatala ka fanka ba men be Misirankailu kan, Isirayelikailu ka wo yen ii ja la. Wo rō, ii silanda Allabatala ye. Ii lara ale la, ka la a la jōncē Musa fanan na.

15

Musa ni Isirayelikailu ka Alla tando

¹ Nba, Musa ni Isirayelikailu ka kalamana bō ke Allabatala ye ko:
«An di kalamana bō ke Allabatala ye
baa a ra se a juuilu la fewu.

A ra soilu ni kelēdenilu bēē lafilu kōoji rō.

² Allabatala ye fanka dila n ma.

N ye kalamana jin bōla ale le kosōn.

Ale le ra n kisi n juuilu ma.

N Maari Alla le; n di a bato.

N fa Maari Alla le; n di a bonya.

³ Allabatala ye ikomin kelēkela fadiman.

A tō le ko Allabatala.

⁴ Ale ra Ferawuna a la kelēdenilu ni wo la sowontoroilu lafilu kōoji rō.

Hali Ferawuna a la jalatii fisamanteilu tora Kōoji Fararōbin wo rō.

⁵ Ji dunba wo ka woilu latunun fewu.

Ii jiira ji kōrō ikomin kabakurun.

⁶ Ee Allabatala, fanka jere jere ye i bolo la.

I ra i juuilu mōjōnkō fewu i bolo la!

⁷ I ra se i juuilu la ka ii halaki,

ka bonya ba sōrōn wo rō.

I mōnera ka ii halaki,

ikomin ta ye bin jaran janinna ja men ma.

⁸ I ka fōjō labō i nun dō fanka la tuma men na,

jiilu ka ii laden i jōn kan.

Ji men tun ye woyenna, wo ka i lō ka ke ikomin jin.

Ji dunba wo ka i lō kōoji tema ka a raja.

⁹ An juuilu ka a fō ko: «n di ii kōsaran fōo ka ii mira.

Ko n di ii bolofenilu rafara an jōn tema.

Ko fen fen lō ye n na, ko n di wo bēē ta.

Ko n ni n na fanilu sōmōn n laa wo rō ka ii halaki.»

¹⁰ Kōni Allabatala, i ka i dafōjō fe kōoji kan.

Ji ka ii bēē latunun.

Ii jiira ji fankama wo kōrō ikomin nēēfinbōo.

¹¹ Ee batofen gbere juman di ke ikomin Allabatala, men ye i jōn di?

Eēn de, i jōn te.

Yon seniman wa ikomin ile?

Nōrō ye yon na ikomin ile?

Yon ye kabannakoilu kela ikomin ile?

12 I ka i bolo rasəmən dərən,
dununa ka an juuulu lakunun.

13 I ra i la məəilu kunka.
I ri i lə an nərə i la kaninteya la a ni i la sebaya la,
ka wa i sii diya seniman də.

14 Siya təilu ka wo kibaro mən tuma mən na,
ii silanda fə ka yereyere.
Silan ba wo ka Filisitiilu mira.

15 Edəmukailu la kuntiilu silanda kojuuya.
Mowabukailu la nəməəilu yereyere silan bolo ma.
Kanaankailu jiiteera fewu.

16 Ii silanda kojuuya fə ka yereyere.
Allabatata, ii ka i la sebaya yen tuma mən na,
ii tora ii nə rə ikomin farakolo.

Ii ma se foyi kela
fə i la məəilu banda taminna,
i ka məə mənulu kunka jənya rə kənin.

17 Allabatata, i ye i la məəilu ladonna i la jamana kəndə,
ka i lasii i la koyinke lahidi kan,
i ka mən suwandi ka a kə i jere sii diya ri,
i, Allabatata, i ka bon mən lə i jere bato kanma.

18 Allabatata ri a la mansaya kə kadawu.

19 Baa, Ferawuna la sowontoroilu ni a la sofadenilu bəe donda kəoji
teəfaranin tema tuma mən na,
Allabatata ka kəoji kadi ka a jii ii kan ka ii bəe latunun.

Kəni Isirayelikailu ka ii taama duu jaran kan ka tamin kəoji teəfaranin tema.»

20 Nabi Miriyamu, Haruna kərəmuso, wo ka səsə do ta a bolo. Isirayeli muso
təilu bəe fanan ka doilu ta ka ii bila Miriyamu kə, ka səsəilu fə ka don kə.

21 Miriyamu ka kalaman bə kə ka a fə ii ye ko:

«Ai ye kalaman bə kə Allabatata ye,
baa a ra se a juuulu la fewu.

A ra soilu ni sofadenilu bəe lafili kəoji rə.»

Ji Kunanin ko rə

22 Nba, Musa ka Isirayelikailu ta ka bə Kəoji Fararəbin də. A ləra ii nərə ka
wa se Suri wula kəndə. Ii ka tele sawa taama kə wula kəndə, ii ma ji tərən ye.

23 Ii sera yərə do rə, mən təə ko Mara, kəni ii ma se wo ji minna, baa a
kunanin tərə. Wo le kosən, yərə wo təə lara ko Mara*.

24 Isirayelikailu wulira ka ii makasi Musa kan. Ii ka a fə ko: «An di nfen
minna yan?»

25 Musa ka a makasi Allabatata ye, ko a ye a demən. Allabatata ka jiri do
yiraka a la. Musa ka jiri kunkundun wo ta ka a bila ji rə. Ji diyara kosəbe!

Ka ii to ye, Alla ka sariyailu di ii ma, ii ka kan ka taama ka bən mənulu ma.
A ka ii kərəbə ye fanan.

26 A ka a fə ii ye ko: «Ni ai ka i raja ka nde Allabatata kan natelen, ka taama
ka bən n sawo ma, ka n na jamarilulu ni n na sariyailu bəe labato, n ka jankarə

* 15:23 Mara wo kərə ye Heburu kan də ko kunanin

mənılu la Misirankailu kan, n tε wo si la ai kan, baa n ye Allabatata le ri, mən ye ai lakendeyala.»

²⁷ Nba, Isirayelikailu bəra Mara ka wa se Elimu. Kō yōrō tan ni fila ni tamaroju biwəronwula tere ye yōrō wo rō. İi ka ii daa make ji da la ye.

16

¹ Isirayelikailu bεε bəra Elimu ka wa se Sin wula kəndō. Yōrō wo ye Elimu ni Sinayi koyinkε tε. İi sera ye ka a tere n ii bō karo filana ni tele tan ni loolu ka bō Misiran.

² Ka ii to wula kəndō ye, Isirayelikailu bεε wulira ka Musa ni Haruna makuma.

³ İi ka a fō Musa ni Haruna ye ko: «Ni Allabatata tun ka an faa Misiran jamana rō, wo ka fisa ko jin di paaon, baa an tere ye sobo sərōnna Misiran, ka suman dōon fōo ka an wasa, kōni ai ra na an di wula kəndō yan sa an bεε ri faa kōnkō bolo.»

⁴ Allabatata ka a fō Musa ye ko: «N di dōonninfen najii ai ma. Lon lon, bεε ri wa a la telenfen ta a rō. N di ii kərōbō wo rō, ka a yen ni ii ri n kumakan natelen, wala ni ii tε a latelen.

⁵ Tele wōrōna wa se ləkun ləkun, ii ye wa dōonninfen wo do ta ka na a tibi, ii ye wo siyaya ka a kε lon tōilu ta jōon fila ri.»

⁶ Musa ni Haruna ka a fō Isirayelikailu bεε ye ko: «Bi wura fε, ai ri a lōn ko Allabatata de ka ai labō Misiran jamana rō.

⁷ Sini sōoma, ai ri Allabatata la nōrō yen ai ja la, baa ai ka kuma mənılu fō Allabatata ma, a ka woılu mən. Nfenna ai ye ai kuma mεsen kela nde ni Haruna ma? Andeilu tε foyi ri.»

⁸ Musa ka a fō ko: «Allabatata a ri sobo di ai ma wura la, ai ri wo dōon. Sōoma, a ri dōonnin gbere di ai ma, ai ri wo dōon fōo ka ai fa, baa ai ka kuma mεsen mənılu fō a ma, a ka wo bεε mən. Ai ye mən fōla, ai tε wo fōla andeilu ma, baa andeilu tε foyi ri. Ai ye wo fōla Allabatata de ma.»

⁹ Musa ka a fō Haruna ye ko: «İ ye a fō Isirayelikailu bεε ye ko ii ye na ii ladən yōrō kelen dō Allabatata jākərō, baa ii ra kuma mεsen mənılu fō ale ma, a ra wo bεε mən.»

¹⁰ Nba, ka Haruna to kumala jama rō, ii ka ii ja lō ka Allabatata a la nōrō yen banda rō wula kəndō.

¹¹ Allabatata ka a fō Musa ye ko:

¹² «İsirayelikailu ra kuma mεsen mənılu bεε fō n ma, n da wo mən. İ ye a fō ii ye ko: «Ai ri sobo dōon wura la. Kō sōoma, ko ai ri fa dōonnin gbere la. Ko ai ri a lōn wo rō ko nde le ai Maari Allabatata ri.»

¹³ Nba, wura fε, wōlō siyaman ba jiira ka i sii Isirayelikailu daa make diya. Sōoma konbi lara duu ma daa make diya laminin fan bεε rō.

¹⁴ Konbi wo jara tuma mən na, fen doılu buruburuni tora duu ma. A mεsenman, a gbēni.

¹⁵ Isirayelikailu ka wo yen tuma mən na, ii ka i jōon ma jininka ko: «Nfen de jin di?» Baa ii ma a lōn ko fen mən ye wo ri. Musa ka ii jabi: «Dōonninfen de wo ri, Allabatata ka mən di ai ma.

¹⁶ Allabatata ka mən fō dōonninfen jin na ko rō, wo le jin di. A ka a fō ko ai bεε ye wa do ta, mən di ai la dōonninta bō. Mō mən jate ye ai bolo bon na, ai ye wo sumanifen ja fila jate ta.»

¹⁷ Isirayelikailu ka a kε ikomin Allabatata ka a fō ja mən ma. Doılu ka siyaman ta, doılu ma siyaman ta.

18 Ii ka wo suman sumanifen na tuma mən na, ii ka a yen ko menilu ka siyaman ta, woilu ta to ma to, menilu ma siyaman ta, woilu ta ma deε. Məɔ kelen kelenla tun ka jate mən ta, wo ka a la dənninta bə.

19 Musa ka a fə ko: «Məɔ si kana dənninifen wo tə lasii.»

20 Kəni doilu ma ii tolo malə Musa la kuma wo la. Ii ka ii ta tə lasii. Tunbuilu donda wo rə. A suma bəra kojuuya. Musa mənəra ii kanma.

21 Nba, səoma səoma məoilu ri wa dənninifen wo do ta, mən di ai la dənninta bə. Tele wa bə kosebe tuma mən na, dənninifen mən wa to duu ma, wo ri yelen ka tunun.

22 A tele wəɔrəna lon, məoilu wara tele fila ta ta dənninifen wo rə. Məɔ kelen kelenla ta kəra sumanifen ja naanin di. Jama jəməoilu wara wo jafo Musa ye.

23 Musa ka ii jabi: «Allabatata ka wo le fə. Sini, ai ye baara bila fewu. Njəɔ lon de wo ri, mən bilani a dan na Allabatata ye. Ni ai ye a fə ka dənninifen mən wusu, ai ye woilu wusu bi. Ni ai ye a fə ka mən tibi, ai ye woilu tibi bi. Ai ye bi ta bə a la ka a tə kə sinin ta a ri.»

24 Ii ka a tə kə sinin ta ri ikomin Musa tun ka a fə ii ye ja mən ma. Wo duusa gbε, wo suma tun tε bəla, tunbu tun ma don a rə.

25 Musa ka a fə ii ye ko: «Ai ka mən bila ye kunun, ai ye woilu dənn bi, baa bi ye Njəɔ lon de ri, mən bilani a dan na Allabatata ye. Ai tə dənninifen wo yen duu ma bi.

26 Tele wəɔrə kəɔ, ai ri dənninifen wo do ta, kəni tele wəɔrənwulana lon ye Njəɔ lon de ri. Ai tε foyi yen duu ma wo lon.»

27 Wo bεε ni a ta, doilu bəra ka wa dənninifen wo jinin diya tele wəɔrənwulana lon. Ii ma foyi tεrən ye.

28 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «Ai ri ai ban n na sariya a ni n na tən mafene la haan waati juman?»

29 Ai ye ai hankili to a rə ko nde le ka Njəɔ lon di ai ma. Wo le rə, tele wəɔrəna lon wa se, n di tele filana dənnin di ai ma. Tele wəɔrənwulana lon wa se, bεε ye to a wara. Məɔ si kana bə.»

30 Wo rə, ii bεε ka baara bila ka i jəɔn tele wəɔrənwulana lon ma.

31 Isirayelikailu ka dənninifen wo tə la ko mana. A bəni binkise do le la, mən gbəni. A duman ikomin dəba mən nabenni li la.

32 Musa ka a fə ii ye ko: «Allabatata ka a fə ko: «ai ye dənninifen jin sumanifen ja fila lamara ai bənsənilu ye, menilu nato ai kə. Ko n ka ai labə Misiran ka ai balo dənninifen mən na wula kəndə, kosa ai bənsənilu ri wo yen ii ja la.»»

33 Musa ka a fə Haruna ye ko: «I ye daa do ta ka dənninifen wo sumanifen ja fila kə a kəndə ka woilu bila Allabatata jakəɔ. A ri a lamara ka a kə sereya ri an bənsənilu ye.»

34 Haruna ka a kə ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ye ja mən ma. A ka mana kə daa kəndə ka a sii təmasere kankira jεfε a lamara kanma.

35 Isirayelikailu ka san binaanin kə mana wo dənnina. Ii ka wo dənn haan ii sera Kanaan jamana dan na, ii kətə ii siila jamana mən də kənin.

36 Nba, ii tεrε ye mana sumanna sumanifen menilu ma, wo ja tan bənda sumanifen ba ja kelen de ma. Sumanifen ba wo tə le ko hεfa.

1 Nba, Isirayelikailu bεε bōra Sin wula kōndō ka wa ikomin Allabatata ka a fō ii yε ja mēn ma. Ii ka i mataama dooni dooni fōō ka wa se yōrō do rō, mēn tōō ko Refidima. Ii ka ii daa makε ye, kōni ii ma minninji tēren ye.

2 Wo le ka a kε mōōilu wulira ka Musa makuma ko: «Ai ye ji di an ma.» Musa ka ii jabi: «Ai ye nde makumala nfenna? Ai ye i tēela Allabatata rō nfenna ka a kōrōbō?»

3 Kōni ji lōō tēre ye ii la kojuuya. Wo rō, ii wulira ka a kε Musa makuma ri. Ii ka a fō ko: «Nfenna i ka an nabō Misiran ka an ni an denilu ni an na kolofenilu bεε faa ji lōō bolo wa?»

4 Musa ka a dalakasi Allabatata yε ko: «N ka kan ka nfen kε mōō jininilu yε? A ra to dooni ii ri n ton kaba la.»

5 Allabatata ka Musa jabi: «I ye Isirayelikailu la mōōbakōrō doilu ta ka wa jama jεfε. I la gbeleke ye wa i bolo, i ka Nili Ba gbasi gbeleke mēn na.

6 N di n lō i jεfε Hōrēbu koyinkε farakolo do kan. I ye farakolo wo gbasi i la gbeleke la. Ji ri bō wo rō, mōōilu ri ji wo min.» Musa ka a kε wo ja kelen ma Isirayelikailu la mōōbakōrōilu jana.

7 Musa ka yōrō wo tōō la ko Meriba, ka a masōrōn Isirayelikailu ka sōsōli kε an yε. A ka tōō gbere fanan la a la ko Masa, ka a masōrōn Isirayelikailu ka Allabatata kōrōbō ye le, ka a fō ko: «Allabatata ye an tēma wa, wa a tē an tēma?»

Amalekikailu ka Isirayelikailu kεle

8 Nba, Amalekikailu wulira ka na Isirayelikailu kεle Refidima.

9 Wo rō, Musa ka a fō Josuwe yε ko: «I ye mōō doilu suwandi, mēnilu ri kεle kε an yε. Ai ye wa Amalekikailu kεle. Sini n di wa n lō tindi kan ye. Alla la gbeleke ri kε n bolo.»

10 Musa ka mēn fō, Josuwe ka wo kε. A ni a la kēledenilu wara ka Amalekikailu kεle. Wo waati kelen, Musa ni Haruna ni Huri yelera tindi wo kan.

11 Musa wa a boloilu kōrōtani to tuma mēn na, Isirayelikailu la kēledenilu ri nō sōrōn. Kōni a wa a boloilu lajii tuma mēn na, Amalekikailu ri nō sōrōn.

12 Kōni Musa bolo fila bεε ra kunda. Wo rō, Haruna ni Huri nara kabakurun do ri. Musa ka a sii wo kan. Ka a siini to, Haruna ni Huri ka a boloilu mira ka ii kōrōta. Do ka a bolokinin mira, do ka a bolomaran mira. Wo rō Musa boloilu kōrōtani tora haan tele be waati.

13 Wo le ka a kε, Josuwe ni a la mōōilu sera Amalekikailu la a la fanmuru la fewu.

14 Allabatata ka a fō Musa yε ko: «I ye ko jin sεbε kitabu lamininnin dō sa mōōilu kana jina wo rō. I ye a karan Josuwe jana sa a ri a mēn, baa n di Amalekikailu halaki fōō dunujana mōōilu ri jina ii la ko la fewu.»

15 Musa ka saraka janin diya lō ka a tōō la ko: «Allabatata ra se di n ma.»

16 Musa ka a fō ko: «Amalekikailu wulira Allabatata la mansaya kanma. Wo le rō, Allabatata ri ii kεle kadawu.»

18

Musa birance Jetro

1 Nba, Allabatata Alla tun ka mēn bεε kε Musa ni Isirayelikailu yε ka ii labō Misiran, wo fōra Musa birance Jetro yε, mēn ye Madiyankailu la sarakalase la ri.

2 Musa muso Sefora tēre ye a fa Jetro bolo a wara, baa Musa tun ka a lawa ko a ye waati do kε ye.

³ Sefora dence fila fanan tere ye Jetro bolo ye. Musa tun ka a dence kelen tɔɔ la ko Kerison, baa a ka a fɔ ko: «N ye london de ri.»

⁴ A ka dence do fanan tɔɔ la ko Eliyɛseri, baa a ka a fɔ ko: «N fa Maari Alla ra n demen ka n bɔ Ferawuna bolo, men tere ye fere jininna n ma ka n faa fanmuru la.»

⁵ Musa birance Jetro ka Musa muso ni a denceilu ta ka wa Musa teren wula kɔndo. Wo tuma Musa ni Isirayelikailu daa makeni Alla la koyinke kɔɔ.

⁶ Jetro ka kela lawa Musa ma ko: «Nde, i birance Jetro, nato ɔla i tɔɔfe. I muso ni a dence fila nato a kɔfe.»

⁷ Wo rɔ, Musa wara a birance kunden diya. A seni ye, a ka i majii ka a fo, ka ban ka a sunbu. Ii ka foli di i jɔɔn ma. Ii banni wo la, ii wara don Musa la faaninbon na.

⁸ Allabatala ka ko men bee ke Ferawuna ni a la mɔɔilu la Isirayelikailu demen ko rɔ, Musa ka wo bee jafɔ a birance ye. Isirayelikailu ka tɔɔya men bee sɔɔn sila la, a ni Allabatala ka ii kisi ja men ma, Musa ka wo fanan jafɔ a birance ye.

⁹ Allabatala ka kɔɔjuma men bee ke Isirayelikailu ye, ka ii bɔ Misirankailu bolo ja men ma ka ii kisi, Jetro sewara wo bee la kosebe.

¹⁰ Jetro ka a fɔ ko: «Tandoli ye Allabatala ye, men ka ai bɔ Ferawuna bolo, ka a la mɔɔilu labɔ Misirankailu la fanka kɔɔ.

¹¹ N ka a lɔn sisen ko Allabatala ka bon batofen tɔilu bee ri, baa Misirankailu tere jerɛdabayani Isirayelikailu ma; wo le kosɔn Alla ka Misirankailu halaki.»

¹² Musa birance Jetro nara saraka ni saraka janinta di Alla ma. Haruna ni Isirayelikailu la mɔɔbakɔɔrɔilu bee nara ka dɔɔnnin ke Musa birance fe Alla jakɔɔ.

Jetro ka Musa lali

¹³ Wo duu sa gbɛnin, Musa wara i sii ka a ke mɔɔilu la kititee ri. Ka bɔ sɔɔma ma haan ka se wura la, jama lɔni tere a laminin dɔ ka makɔnɔni ke.

¹⁴ Musa tere ye men bee kela mɔɔilu ye jin, a birance ka wo yen. Wo rɔ, a ka a fɔ Musa ye ko: «I ye nfen kela jin di? Nfenna kosɔn ile kelen pe siini mɔɔilu la kititeela yan? Ka bɔ sɔɔma ma haan wura la, jama bee lɔni i laminin dɔ ka makɔnɔni ke.»

¹⁵ Musa ka a birance jabi: «N ye wo kela ka a masɔɔn mɔɔilu ye nala n ma ka Alla diyann ko lɔn.

¹⁶ Ni sɔsɔli wulira doilu te, ii ri na wo fɔ n ye, n di wo kititee ii tema. N di ii lalɔnniya Alla la jamariliilu ni a la sariyailu la.»

¹⁷ Jetro ka a fɔ ko: «I ye baarala ja men ma, wo ma ji de.

¹⁸ I ri i jere see fewu, ka mɔɔilu fanan see. Baara wo ka bon i kelen ma. I kelen ti se wo kɔɔ.

¹⁹ I tolo malɔn na kumakan na, n ye i lalila. Alla ye i demen ka n na lalilikan mira. Ie ka kan ka kuma mɔɔilu tɔɔ rɔ Alla ye, ka ii la sɔsɔliilu lase a ma.

²⁰ I ye ii karan Alla la jamariliilu ni a la sariyailu la. Ii ka kan ka sila taama ja men ma, a ni ii ka kan ka ko menilu ke, i ye woilu bee yiraka ii la.

²¹ Ka a la wo kan, i ye mɔɔ doilu suwandi jama bee tema, menilu ri se ko la, menilu fanan silanni Alla je. Woilu ye ke mɔɔilu ri, jama lani menilu la, menilu sidini tɔɔna la, dibirafen mira ma di menilu ye. I ye mɔɔ woilu sii jama kun na. I ye doilu sii mɔɔ waa kelen kelen kun na, ka doilu sii mɔɔ keme keme kun na, ka doilu sii mɔɔ biloolu biloolu kun na, ka doilu fanan sii mɔɔ tan tan kun na.

²² Woilu ye mǝǝilu la sǝsǝliilu kititεε lon lon. Ni kiti men bonyara ii ma, ii ri na wo ri ile ma, kǝni ii ri sǝsǝli mεsenilu kititεε ye. Wo rǝ, i ri i laferen dǝǝni, baa ii ri i demen baara ba wo la.

²³ Alla ye i jamarila men na, ni i ka wo ke i ri se wo baara la. Mǝǝ bεε la sǝsǝliilu ri janabǝ wo rǝ, ii ri kǝse ii wara jususuma dǝ.»

²⁴ Nba, Musa ka a tolo malǝ a birance la lalilikan na ka wo bεε mira.

²⁵ A ka mǝǝilu suwandi Isirayelikailu bεε tema, menilu ri se ko la, ka woilu sii jama kun na. A ka doilu lasii mǝǝ waa kelen kelen kun na, ka doilu lasii mǝǝ keme keme kun na, ka doilu lasii mǝǝ biloolu biloolu kun na, ka doilu fanan nasii mǝǝ tan tan kun na.

²⁶ Woilu le tere ye mǝǝilu la sǝsǝliilu kititεεla lon lon. Ni kiti men gbeleyara ii ma, ii ri na wo ri Musa ma, kǝni ii ri sǝsǝli mεsenilu kititεε ye.

²⁷ Nba, wo kǝ, Musa ka sila di a birance ma. Wo ka i kǝse ka wa a la jamana rǝ.

19

¹⁻² Nba, Isirayelikailu bǝra Refidima ka wa se Sinayi wula kǝndǝ. A karo sawana bǝra lon men ii bǝni kǝ rǝ Misiran jamana rǝ, wo lon kelen ii sera Sinayi wula kǝndǝ. Ii ka ii daa make koyinke korǝ wula kǝndǝ ye.

³ Musa yelera koyinke kan, ka wa Alla laben. Allabatala tora koyinke kun tema ka a fǝ Musa ye ko: «I ye kuma jin fǝ Yakuba bǝnsǝnilu ye, Isirayelikailu kǝnin. Ko:

⁴ «Ai jere ka a yen ko n ka ai labǝ Misiran ja men ma ka ai ta ikomin bibi ye a denilu tala a kawa na ja men ma, n ka ai Isirayelikailu ta wo ja le ma ka na ai ri n ma yan.

⁵ Sisen, ni ai ka ai raja ka n kumakan natelen ka n na teriya bonya, n ka men sidi an tema, ai ri ke n na mǝǝilu ri, menilu duman n ye ka tamin siya tǝilu bεε kan. Hali wo dunuja bεε ye n ta le ri,

⁶ Aile, Isirayelikailu, ai ri ke mansaya sarakalaselailu ri, jamana seniman men ye nde ye.» I ye wa kuma wo fǝ Isirayelikailu ye.»

⁷ Musa jiira koyinke la ka wa Isirayelikailu la mǝǝbakǝrǝilu kili. Allabatala ka kuma menilu jamari a la, a ka wo bεε lase ii ma.

⁸ Mǝǝ woilu bεε ladennin ka Musa jabi: «Allabatala ka menilu fǝ, an di wo bεε labato.» Musa wara mǝǝilu la jabili di Allabatala ma.

⁹ Allabatala ka a fǝ Musa ye ko: «N di na i ma banda do rǝ, sa n wa kuma i ye tuma men na, mǝǝilu ri n kumakan men ka la i la tuma bεε.»

Jama tun ka men fǝ, Musa ka wo dantεε Allabatala ye.

¹⁰ Allabatala ka a fǝ Musa ye ko: «I ye jii ka i kǝse mǝǝilu ma, ka a fǝ ii ye ko bi a ni sini ii ye ii jere seninya. I ye a fǝ ii ye ko ii ye ii la faanin fanan ko.

¹¹ Ii ye ban ii rabenna sani sinikende te, baa sinikende n di jii Sinayi koyinke kun na mǝǝ bεε jana.

¹² I ye dan bila koyinke laminin fan bεε rǝ, ka a fǝ mǝǝilu ye ko ii ye a ke koruma, ii kana yelε koyinke kan. Ii kana se koyinke ma muume. Mǝǝ mǝǝ wa se koyinke ma, a ri faa!

¹³ Mǝǝ si kana a bolo maa mǝǝ wo la. Ii ye a ton kaba la ka a faa. Ni wo te, ko ii ye a bon biye la ka a faa. Mǝǝ wo, kolofen wo, ni men ka tǝn wo tjan, ii kana wo tii kende to. Ii wa buru fe kan ba men tuma men na, ii ri se i madonna koyinke la.»

¹⁴ Musa jiira ka bǝ koyinke kan ka wa a fǝ mǝǝilu ye ko ii ye ii jere seninya. Ii ka ii la faaninilu fanan ko.

15 Musa ka a fə ii ye ikə tuunnin ko: «Ai ye ban ai jere rabenna sani sinikende. Ai ni ai musoilu kana den tele fila jin kərə.»

16 Nba, lon men fəni, wo lon telebə men keni, banda a sankulu kan bəra, sanferenilu jiira fanan. Bandafin jiini tere koyinke kun də. Buru fe kan ba do bəra. Wo keni, məoilu bəe silanda kojuuya fəo ka yereyerə daa make diya ye.

17 Musa ləra jama bəe jərəo ka bə daa make diya ka wa Alla labən. Ii wara i ləni koyinke wo kərə.

18 Sinayi koyinke fan bəe kera sisi ri, baa Allabatata tun ni ta le jiira i jərən fe koyinke kun tema. Sisi ba tere ye yeləla ikomin fuuru. Koyinke yərəo bəe yereyerəera kojuuya.

19 Buru fe kan tora bonyala. Musa tere ye kumala a ni Alla fanan tere ye a jabila a kan na.

20 Allabatata jiira Sinayi koyinke kun tema. A tora koyinke kun tema ye ka Musa kili. Musa yeləra.

21 A seni ye, Allabatata ka a fə a ye ko: «I ye jii ka i jaseremala məoilu ye, sa ii kana tamin dan wo la ka na nde Allabatata ragbe. Ni wo te, ii siyaman di faa.

22 Hali Alla sarakalasele menilu ye ii madonna nde Allabatata la, fo ii ye ii jere seninya le fəlo. Ni wo te, n di ii faa.»

23 Musa ka Allabatata jabi: «Məoilu te sənna yeləla Sinayi koyinke kan yan, baa i jere ka i jaseremala an ye ko an ye dan ke koyinke laminin də ka koyinke bəe ke yərəo seniman di.»

24 Allabatata ka a fə a ye ko: «I ye jii ka wa Haruna ta ka na a ri yan, kəni Alla sarakalaselailu ni məo təilu kana tamin dan kan, ka yele, ka na nde Allabatata ma de! Ni wo te, n di ii faa.»

25 Musa jiira wo rə, ka wa məoilu teren ye ka kuma wo fə ii ye.

20

Alla la sariya tan

1 Wo kə rə, Alla ka kuma jin bəe fə ko:

2 «Nde le i Maari Allabatata ri. Nde le ka ai labə Misiran ai tere ye jənya la yərəo men.

3 «Ai kana batofen gberə si bato nde kə.

4 «Ai kana bisiki si lese ai jere ye ka a bato. Fen menilu ye sankolo rə wo, fen menilu ye duu kan wo, fen menilu ye ji rə wo, ai kana woilu si bisiki ladan.

5 Ai kana i majii wo si kərəo ka a bato, baa nde le ai Maari Allabatata ri. N ye Alla keleyatə le ri. N ti sən ai ye fen gberə si bato. Ni məo men ka n nagboyane ka a ban n də, n di wo hake bə wo tii rə, a ni a denilu a ni a mamarenilu a ni a tolmirailu rə, a ni woilu fanan denilu rə.

6 Kəni ni məo men ka n kanin ka n na jamarililulu sila taama, n di n na kaninteya yiraka wo la haan ka wa se a bənsən farəke waa kelenna ma.

7 «Ai kana ai Maari Allabatata təo fə fuu. Ni məo men ka n təo fə fuu, nde Allabatata n di ko latən wo tii la.

8 «Ai ye ai hankili to Nərən lon də, ka wo bila a dan na nde Alla ye.

9 Ai ye baara ke tele wərəo kərəo, ka ai la ko bəe ke,

10 kəni tele wərənwulana ye Nərən lon de ri, men bilani nde ai Maari Allabatata ye. Ai kana baara si ke wo lon. Ai jere, ai dencəilu, ai denmusoilu, ai la jəncəilu, ai la jənmusoilu a ni ai la kolofenilu, woilu si kana baara ke wo lon. Hali london menilu siini ai wara, woilu kana baara si ke wo lon,

11 baa nde Allabatala le ka san dan ni duu dan ni kooji fanan dan, a ni ii kooɗɗofenilu beɛ. N ka wo beɛ dan tele wooro le koro, ka joro tele wɔronwulana lon. Wo le ro, n ka tele wɔronwulana baraka, ka a bila n ye ka a ke tele seniman di.

12 «Ai ye ai fa ni ai na bonya, sa ai ri si jan saron jamana ro, ai Maari Allabatala ye jamana men dila ai ma.

13 «Ai kana moo faa.

14 «Ai kana kaninke ke.

15 «Ai kana supali ke.

16 «Ai kana ke sere juu ri, men ye wuya lala a mooɗɗon na.

17 «Ai kana ai nata la ai mooɗɗo na bon fe. Ai kana ai nata la ai mooɗɗo na muso fe, wala a la jonce, wala a la jomuso, wala a la nisi, wala a la fali, wala a bolofen si.»

18 Awa, mooilu tere ye sankulu kan ni buru fe kan mena. Ii tere ye sanferenilu yenna jiila koyinke kan, ka sisi wulito fanan yen koyinke kan. Ii ka wo beɛ yen tuma men na, ii silanda foo ka yeyere. Wo ro, ii loni tora yoro jan.

19 Ii ka a fo Musa ye ko: «I jaandi, i jere ye kuma an ye, an di an tolo malɔ i la, kɔni Alla kana kuma an ye, ni wo te an beɛ ri faa.»

20 Musa ka ii jabi: «Ai kana silan, baa Alla ra na ka ai korobo. A ye a fe ai ye ke Alla nesilanjebailu ri sa ai kana kojuu ke.»

21 Nba, ka ii loni to wula jan na ye, Musa ka i madon sanfin wo la, Alla tere ye sanfin men do.

22 Allabatala ka a fo Musa ye ko: «I ye a fo Isirayelikailu ye ko: «ai ra a yen ai jere na la ko n tora san do ka kuma ai ye.

23 Ai kana joo wodigbelamanilu wala joo saninnamanilu ladan ai jere ye, ka woilu bato nde ko.

24 Ai ye banku ta ka saraka janin diya lo n ye. Ai ye ai la saa ni baa ni nisi menilu kela saraka janintailu ni jususuma sarakailu ri, ai ye woilu kannateɛ ka ai di n ma saraka janin diya wo kan. N wa yoro yoro suwandi sa ai ri n bato ye, n di na ai teren ye ka baraka don ai la ko ro.

25 Ni ai ka n na saraka janin diya do lo kaba la, ai kana a lo kaba maleseninilu la. Ka a masaron, kaba malesenin di n na saraka janin diya manoo.

26 Ai kana ye le yelediyailu kan ka wa saraka bo, sani moo menilu loni duu ma kana ai la fari makolonna yen ai la faanin ju koroo.»

21

Sariya menilu siira jonilu koson

1 Allabatala ka a fo Musa ye iko tuun ko: «I ye sariya jinilu fo Isirayelikailu ye.

2 Ni ai ka Heburu jonce san, a ye baara ke ai ye san wooro koro. Koni a san wɔronwulana wa se, ai ye a bila sa a ri wa. A ma kan ka foyi sara a bila ko ro.

3 Ni ai ka a san ka a teren muso te a kun, ai ye a kelen bila. Ni ai ka a san ka a teren muso tii le a ri, ai ye a ni a muso bila.

4 Koni ni jonce wo muso ka denilu saron a ye ka teren a jontii le ka muso wo di a ma, muso ni a denilu ri to jontii bolo. Jonce kelen di wa.

5 «Koni ni jonce ka a fo ko a jontii ni a muso ni a denilu duman a ye, ko wo le koson a te a fe a jontii ye a bila,

⁶ Jəntii ri wa jən di Alla jəkəro. A ri wa jən di wo rə ka a lələ bonda la, wala bonda la jiri la, ka a tolo səə səəlifen na. Wo rə jənce ri to baarala jəntii ye a si bəe kəro.

⁷ «Nba, ni cəe do ka a denmuso feere ka a ke jənmuso ri, denmuso tē hərəyə ikomin jənceilu ye hərəyala ja mən ma.

⁸ Ni denmuso ma diya a jəntii ye, mən ka a san a furu kanma, jəntii ye a to denmuso fa ye a kunka. Jəntii kana denmuso feere siya gbere məə ma. Wo sariya tē a bolo, janfa le wo ri.

⁹ Ni jəntii ka denmuso wo di a dence ma, fəə a ye a mira ikomin a denmuso.

¹⁰ Ni jəntii ka jənmuso ke a muso ri, ka ban ka muso gbere furu ka a la jənmuso kan, fo a ye jənmuso balo, ka a feriyabə, ka la a fə ikomin a darini a kəla ja mən ma kəroman na.

¹¹ Ni jəntii ma ko sawa wo ke jənmuso ye, jənmuso ri kanhərəyə ka wa a sankə sa a ləse la.»

Kojuu menilu ni saya ka kan

¹² «Məə mən wa məə gbasi ka a faa, wo tii ye faa.

¹³ Kəni ni məə ka məə faa ka a tereñ a miriya tun tē a la ka a faa, kəni Alla le ka a ke wo kera a bolo, məəfaala wo ye i bori ka wa a makandan yəro do rə, n kətə mən yirakala ai la.

¹⁴ Ni məə do ka a lawuli a ma ka a məəjəə faa kewuya la, ai ye wo tii mira ka a faa, hali ni a ra i bori ka wa a makandan n saraka janin diya rə.

¹⁵ «Ni məə mən ka a fa gbasi, wala a na gbasi, wo tii ye faa.

¹⁶ «Ni məə mən ka məə do sonya ka wa a ri, wo tii ye faa. Ni ai ka məə wo tereñ a bolo, wala ni ai ka a tereñ a ra məə wo feere, wo tii ye faa.

¹⁷ «Ni məə mən ka a fa wala a na danka, wo tii ye faa.

¹⁸⁻¹⁹ «Ni məə do ka a məəjəə madimin kaba la wala a bolo la səəli rə, ka a ke sababu ri a məəjəə wo lani ri to a la lafen kan ka mən, ai kana ko ke wo tii la fəə, fəə ka makəñni ke. Kə fə, ni madiminbatə ka gbeleke ta ka i wuli ka taama damira lu ma, a gbasila kana jalaki butun. Kəni madiminbatə la baara lələ mən kera, a gbasila ye wodi bə ka wo sara madiminbatə ye. Ka a la wo kan, a ye a janto madiminbatə rə haan a wa kəndəya fewu.

²⁰ «Məə wa a la jənce wala a la jənmuso gbasi gbeleke la, ni jən wo faara wo kosən, ko ye latən jəntii la.

²¹ Kəni ni jən wo ka tele kelen wala tele fila ke a ma faa, ko kana latən jəntii la, baa a ta le jən di fasayi!

²² «Cəe fila wa to kelela ka se muso kəñəma do ma, ka a ke sababu ri a moyira jona, ni muso ma madimin ba ke, mən sera a ma wo ri wodi bə. A ka kan ka wodi jate mən bə, muso tii ri wo fə, kəni fəə kititəəlailu wa sən jate wo ma.

²³ Kəni ni kojuu ka muso sərən, ai ye wo ta sara, nii ye sarala nii de la,

²⁴ ja ye sarala ja le la, jin ye sarala jin de la, bolo ye sarala bolo le la, sen ye sarala sen de la.

²⁵ Mən wa do majanin, ai ye wo fanan majanin. A wa do madimin, ai ye a fanan madimin. Mən wa məə gbasi ka yəro do funu, ai ye wo tii fanan gbasi ka yəro do funu.

²⁶ «Ni məə do ka a la jənce wala a la jənmuso gbasi ka se wo ja ma ka a ja fuyen, fo a ye jən wo kanhərəyə. Wo ri ke ja wo sara ri.

²⁷ Ni a ka a la jənce wala a la jənmuso gbasi ka wo ni bə a da rə, fo a ye jən wo kanhərəyə. Wo ri ke ni wo sara ri.

28 «Ni tora do ka cee wala muso soo ka a faa, ai ye tora wo bon kaba la ka a faa. Maa kana tora wo sobo daan. Koni ai kana tora tii jalaki wo ro.

29 Ni tora wo darini maa ilu soola, ka a teren maa ilu ra wo fo a tii ye koni a ma son ka a janto a ro, ni tora wo ka maa do soo ka a faa, ai ye tora wo bon kaba la ka a faa ka a tii fanan faa.

30 Koni ni sayabata la denbaya ka a fo ko tora tii ye wodi bo sa a kana faa, tora tii ri wodi bo ka a nii kunka. Koni wodi jate men foni, fo a ye wo bee sara le fasayi.

31 Ni tora ka maa do dence wala denmuso soo, sariya kelen jin ye men fala, ai ye wo ke.

32 Ni tora ka jonce wala jonmuso soo, tora tii ye wodi gbanan bisawa bo ka a di jon tii ma. Koni ai ri tora wo bon kaba la.

33 «Ni maa do ka ji lamara denka sen ka a da lakani to, ni wo te a ka ji lamara denka koroo da lakani to, ni tora wala sofali nara be wo kondoo,

34 denka tii ri kolofen sankoo lase kolofen tii ma. Koni kolofen wo sobo ri ke denka tii ta ri.

35 «Ni maa do la tora ka maa gbera ta madimin foo a sara, nisi tii fila woilu ye de ka tora kelen wo feere ka a sankoo wodi rafara ii jooon te. Ii ri tora faani sobo fanan ratala ii jooon te.

36 Ni maa ilu tun ka a lon koroman ko tora wo darini torailu soola, koni a tii ma son a jantola a ro, tora tii wo ye tora faani jooon bo ka a di tora tii do wo ma. Tora faani wo ri ke a ta ri.

37 Ni maa do ka nisi wala saa sonya ka a faa, wala ka a feere, a ye nisi loolu sara nisi kelen no ro. Ni saa le, a ye saa naanin lase saa kelen no ro.»

22

1 «Ni maa do ka son dontala yen bon na su ro ka a gbasi ka a faa, wo tii te jalaki maa faa ko ro.

2 Koni ni maa do ka son dontala yen ka a gbasi ka a faa ka a teren tele ra bo, wo tii ri jalaki maa faa ko ro. Awa, ni son mirara, a ra fen menilu sonya, fo a ye woilu bee sara le fewu. Ni wodi te a bolo, fo a jere ye feere ka a sankoo lase fen tii ma.

3 Son wa nisi wala sofali wala saa sonya, ni maa ilu ra son mira ka a teren kolofen kende wo ye a bolo folo, fo a ye wo jooon fila lase.

4 «Ni maa do ka a la kolofen bila sene ro, wala resenfe ro, ni kolofen wara a kun fe ka wa maa do la senefen do daan, kolofen tii ye wo sara. Kolofen ka fen fen daan, kolofen tii ri wo jooon sara ka bo a la senefen juma jumailu ro, wala a la resen juma jumailu ro.

5 «Maa men wa ta su a wara, ni ta wo ka bin woinmanilu mira ka wa do la sene ro ka sumansidi doilu janin, wala suman menilu ma ka folo, wala sene bee, ta sula ye fen woilu bee sara.

6 «Ni maa do ka a la wodi wala a la bolofen doilu karifa a siijoo la koni woilu sonyara a siijoo na bon na, ni son mirara, son ye wo jooon fila lase.

7 Koni ni ii ma son yen, fo bon tii ye wa i lo Alla jana ka a kali ko a ma a siijoo na bolofen wo sonya.

8 «Ni maa doilu ka sosoli ke fen do kan, a kera nisi ri wo, a kera sofali ri wo, a kera saa ri wo, a kera faanin di wo, a kera fen fen di men tununni, ni ii fila ye a fala ko a ta le ye fen wo ri, ii ye wa i lo Alla jakoro. Alla wa men jalaki ko a jo te, wo ri fen wo jooon fila lase a dujooon ma.

9 «Məddə wa a la sofali wala a la nisi wala a la saa wala a la kolofen gberε karifa a siijəddo do la, ni kolofen wo sara wala a madiminda, ni wo tε tijnannilailu nara fo a kə ma,

10 fo siijəddo wo ye wa ka a kali Allabatata jana ko a ma ko si kε kolofen na. Kolofen tii ye dijε wo ma. A siijəddo ti nala kolofen wo jəddon sarala wo rə.

11 Kəni ni məddə le tun ka kolofen sonya siijəddo wara, fo siijəddo ye kolofen wo jəddon nasε kolofen tii ma.

12 Ni waa rə sobo le tun ka kolofen mira ka a rafarafara, siijəddo ye na sobo tə wo ri ka a kε sereya ri. A tε wodi bə wo rə.

13 «Ni məddə do ka kolofen sinkan a siijəddo ma, kəni kolofen madiminda a tii kə, wala a sara, a tεε ye mən bolo, fəddo wo ye a jəddon sara le.

14 Kəni ni ko kεra kolofen na a tii jana le, mən ka kolofen wo sinkan a tii ma, wo tε a jəddon sara. Ni kolofen tii tun ka wodi sərən ka kolofen sinkan, ka a tεrən kolofen da sa, fo a tii ye a wasa don sinkanni wodi wo rə.

15 «Ni cεε ka sunkurun do yen, mən da a jεrε kanda, mən fanan mamirani tε, ni cεε ka sunkurun wo manεn ka i la a fε, fəddo a ye furu nanfulu bə ka sunkurun wo furu.

16 Ni sunkurun wo fa ka i ban a dila cεε wo ma, fo cεε wo ye furu nanfulu bεε bə le hali a ma denmuso sərən. Məddilu ye jate mən bəla ka sunkurun wo jəddon furu, mən kənin da a jεrε kanda, fo cεε ye jate wo bə.

17 «Muso mən ye subaya kεla, ai kana sən wo ye to jεnemaya rə.

18 «Ni məddə do ni kolofen dεra, ai ye məddə wo faa.

19 «Mən wa batofen do sə, mən kənin tε nde Allabatata ri, wo tii ye faa.

20 «Ai kana kojuu kε londonilu la ka ii tərə kojuuuya, baa ai fanan kεra londonilu le ri Misiran jamana rə.

21 «Ai kana kojuu kε cesamusoilu ni faratanniilu la.

22 Ni ai ka ko kε ii la, ii wa ii makasi nde ye ko n ye ii dεmən, n di n tolo malə ii kan na.

23 N di mənε ai kanma wo rə. N di a kε ai ri faa fanmuru la. Ai musoilu ri kε cesamusoilu ri. Ai denilu ri kε faratanniilu ri.

24 «Ni ai ka julu don dεsεbatə do la, ni a ye n na jama məddə do ri, ai kana fen la wodi wo jate kan ka a kε ai la tənə ri. Julumuntii ye tənə jininna ten de.

25 Ni ai ka ai siijəddo na durukiba ta julu kun kərə, wura wura ai ye a lasε a ma,

26 baa wo kelen pe le ye a bolo. A wa a la su rə, a ri nfen kε a la birinkan di ni wo tε? Nba, ni a ka a makasi nde ye ko n ye a dεmən, n di n tolo malə a kan na, baa hinatii le nde ri.

27 «Ai kana Alla mananin. Ai kana ai la kuntii danka.

28 «Ai wa suman ni rεsənji mən sərən, ai ye n ta fan bə ka a kε saraka di. Ai kana kundasumaya wo kεla.

«Ai ye ai den fəbilu di nde Allabatata ma.

29 «Ai ye ai la nisiden fəbilu fanan di n ma wo ja, a ni ai la saaden fəbilu. Ai ye a to kolofen den fəb wilu ye to ii nailu fε tele wərənwula kərə. Ii sərən tele seyin, ai ye ii di nde ma.

30 Ai ri kε n na məddə sənimanilu le ri. Wo rə, waa rə sobo wa kolofen mən rafarafara, ai kana wo sobo dən. Ai ye wo lafilu wuluilu kərə.»

¹ «Ai kana wuya lajənsən məöilu tēma. Ai wa kē sere ri kiti diya, ai kana wuya fə ka məö juu dəmən.

² Ai kana ai bila jama kə ka wa kojuu kē. Ai wa kē sereilu ri kiti diya, ai kana ai la sereya jənke ka ai bila jama kə ka wuya fə.

³ Ni bolokolon nara kiti diya, ai kana wuya fə a la ko kininkinin kosən ka a dəmən.

⁴ «Ni ai bənda ai juu la nisi ri, wala a la sofali ri, mən da tunun a ma, ai ye a mira ka wa a ri a tii ma.

⁵ Ni ai ka ai juu yen sila la, a la sofali beni a donin gbilin kərə, ai kana a to ye. Ai ye ai juu dəmən a la sofali a lawulila.

⁶ «Bolokolon wa na kiti diya, fəö ka wo la kiti tē telenbaya la.

⁷ Ai kana wuya la ai məöjəö na kiti diya. Ai kana kiti gboya məö jalakibali la, wala məö telenni la, ka woilu faa, baa mən wa kojuu wo kē, n tē yafa wo ma.

⁸ Ai kana surəfen mira, ka a masərən surəfen de ye a kəla məöilu tē sən tujə yenna. Məö telenni ye kititē mənili kəla, surəfen ye woilu tijnanna.

⁹ «Ai kana londanilu tərə. Ai jere ka a lən londanya ye ja mən ma, baa ai tere ye londa de ri Misiran jamana rə.»

San wərənwulana ni lon wərənwulana

¹⁰ «Ai ye sene kē san wəö rə kərə, ka lanni kē ka suman nadon.

¹¹ Kəni a san wərənwulana, ai ye ai la duu wo to ye, ai kana a sene. Bolokolon mənili ye ai tēma, woilu ri balo do sərən ye, baa suman doilu ri feren a jere ma. Bolokolonilu fanan wa mən to ye, waa rə soboilu ri wo dən. Ai ye wo jəən kē ai la rəsənfeilu fanan də, a ni ai la olibiye feilu rə.

¹² «Baara keta mən wa kē ai ma, ai ye wo kē tele wəö rə kərə. Kəni tele wərənwulana lon, ai kana baara si kē. Wo rə, ai la nisi ni ai la faliilu ri ii jəjə, a ni i la jənmuso la dence ni londa mənili siini ai wara.

¹³ «N ka mənili bēe fə ai ye, ai ye woilu bēe labato fewu. Ai kana batofen gbereilu si bonya muume. Məöilu kana woilu tə mən ai da rə.»

Dina sali lon ba sawa

¹⁴ «San san ai ye sali sawa kē ka n bonya.

¹⁵ «A waati wa se Abibu karo la, ai ye Buru Fununbali Sali kē, ka buru ləbenta dən tele wərənwula kərə ikomin n ka a fə ai ye ja mən ma. Ai ye a kē ten, baa ai bəra Abibu karo le la Misiran. Kəni ai kana na n bato diya ni niilifen ma na ai bolo.

¹⁶ Ai ri Sumanka Sali kē san san. Wo tuma, ai ri ai la suman kura fəöilu kē saraka ri, ai ra mənili sərən ai la sene rə. Ai wa ban sene baarala san san ka suman nadon, ai ye Suman Nadon sali kē.

¹⁷ San san, ai la cəəilu bēe ye na sali sawa jin kē n jəkərə ka n bato, nde mən ye ai Maari Allabatala ri.

¹⁸ «Ai wa kolofen kē saraka ri ka wo jeli di n ma, ai kana buru fanan di n ma, ləben ye mən də. Ai wa kē kolofen bəla n ye sali tumana, wo ken kana su si.

¹⁹ San san ai wa suman kura fəö mənili ka, ai ye na wo juma jumailu ri ai Maari Allabatala a la bon na.

«Ai kana badenni sobo tibi a na nənə la.»

Alla ri a la jama dəmən

²⁰ «N di mēkə lawa ai ma, mən di wa ai jē ka ai lakandan sila la. A ri ai lana jamana rə, n ka mən dəben ai ye.

²¹ Ai ye ai tolo malə məleka wo la ka a kumakan mira ka wo kε, baa a ye ko bεε kela n təə le rə. Ai kana a masəə. Ni ai ka a səsə a ti nala yafala ai ma.

²² Kəni ni ai ka ai tolo malə a la kəpuma ka n kumakan bεε latelen, ai juuilu ri kε n juuilu ri, ai kelepənənilu ri kε n kelepənənilu ri.

²³ «N na məleka ri wa ai jεfε ka ai ladon jamana wo rə. Amərikailu siini ye, a ni Hetikailu ni Peresikailu ni Kanaankailu ni Hifikailu ni Jebusikailu, kəni n di woilu halaki.

²⁴ Ai kana i majii ii la batofenilu jε ka woilu bato. Ai kana i ladən ii la dina ko kεpailu rə. Ai ye ii la batofen bisikilu ratijən fewu. Ai ye ii la kaba lələni batotailu rakadikadi.

²⁵ Ni ai ka ai Maari Allabatata bato, n di balo juma ni ji siyaman di ai ma, ka jankarə məbə ai la.

²⁶ Ai muso si kəndə ti tijnən ai la jamana rə. Muso si tε kε densərənəbali ri. N di si jan di ai ma ka ai sabati.

²⁷ «N di a kε, jamanailu bεε məəilu wa ai na ko mən, ii ri silan kəsebe. Ai wa se yərə yərə, ye məəilu ri kəndafilu ai jε kojuyaya. Ai juuilu bεε ri i bəri ai jε.

²⁸ N di dondoli kunbailu lawa ai jε ka Hifikailu ni Kanaankailu ni Hetikailu gbən.

²⁹ Kəni n ti nala woilu gbənna ai jε san kelen kərə, sa jamana rakolon kana to, baa waa rə soboilu kana siyaya ai ma ka ai tərə.

³⁰ N di to məəilu gbənna ai jε dooni dooni haan ai ye siyaya ka jamana wo bεε mira ka a kε ai ta ri.

³¹ N di ai la jamana dan sii. A dan di bə Kəəji Fararəbin ma ka wa se fəə Filisitailu la kəəji ma, ka bə Sinayi wula ma ka wa se fəə Efirati Ba ma. N di jamana wo duurenilu don ai bolə, ka ii gbən ai jε.

³² Ai kana teriya don ai ni woilu tēma, wala ai ni ii la batofenilu tēma.

³³ Ai kana sən məə woilu ye i sii ai la jamana kəndə sani ii ri ai lə nde Allabatata hake tala, baa ni ai ka ii la batofenilu bato, a ri kε ikomin ai ra mira miralifen na.»

24

Allabatata ka teriya sidi Isirayelika ye

¹ Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye na yele koyinke kan ka i madon n na, i ni Haruna ni Nadabu ni Abihu ni Isirayelika məəbakərə biwərənwula. Ai kana ai madon bəke ka yərə jannin to an tēma ka ai tinbirin ka nde bato.

² Wo kə rə, ile kelen ye yele koyinke kun tēma, ka i madon n na. A təilu kana na i madon n na. Jama fanan kana yele koyinke kan i kəfε.»

³ Musa wara ka Allabatata la kuma ni jamarililulu bεε lase jama ma. Məə bεε ladənnin ka a fə ko: «Allabatata ka mən fə, an di woilu bεε kε.»

⁴ Allabatata tun ka kuma menilu fə, Musa ka wo bεε sebe. Wo duusa gbε, Musa wulira səəma jona ka saraka janin diya lə koyinke kərə, ka ban ka kaba tan ni fila lələ, Isirayelika la kabila kelen kaba kelen.

⁵ A ka Isirayelika kanberen doilu lə saraka janintailu a ni jususuma saraka bəla. Ii ka saraka janintailu bə ka woilu kε buuri ri, ka tora doilu bə ka woilu kε durnənya saraka ri.

⁶ Musa ka saraka woilu jeli rafara fila ri, ka fan kelen kε muran kəndə, ka fan kelen sadisadi saraka janin diya kan.

⁷ Alla tun ka teriya mən sidi ii ye, Musa ka wo kitabu ta ka a karan kan ba la jama jana. Jama ka a fə ko: «Allabatata ka menilu fə, an di woilu bεε latelen.»

⁸ Musa tun ka jeli men ke muran kōndō, a ka wo ta ka a sadisadi mōoilu kan. A ka a fō ko: «Allabatala ka teriya men sidi a ni ai te jamarili jinilu fe, jeli jin de ye wo siila.»

⁹ Nba, Musa ni Haruna wara yele koyinke kan, a ni Nadabu ni Abihu ni Isirayelika mōobakōrō biwōrōnwula.

¹⁰ Ii ka Isirayelika Maari Alla yen. Fen do tere ye a sen kōrō. A keni ikomin wo rabenni kuru bulemanilu le rō, menilu tō ko safiri. Woilu nōrō tere ye ikomin san jere nōrō.

¹¹ Alla ma kojuu ke Isirayelika la jemōo woilu la. Ii ka Alla yen, ka dōnnin ke ka ii min ye.

Musa mēnda koyinke kan

¹² Allabatala ka a fō Musa ye ko: «I ye yele koyinke kan, ka na i madon n na ka to ye. N di walan kabalamanilu don i bolo, n na sariya jamariliilu sebēni menilu kan, sa i ri jama karan woilu la.»

¹³ Musa ni a demenba Josuwe wulira bō kanma ye. Musa yelera Alla la koyinke kan.

¹⁴ Kōni yani a ye bō jemōoilu fe, a ka a fō ii ye ko: «Ai ye an makōnō yan, haan an wa na. Haruna ni Huri ri to ai fe. Ni sōsoli su su donda mōoilu tema, ii ye wa Haruna ni Huri teren.»

¹⁵ Awa, Musa yelera koyinke kan tuma men na, banda ka koyinke latunun.

¹⁶ Allabatala la gbiliya jiira Sinayi koyinke kan ka to ye. Banda ka koyinke latunun tele wōrō kōrō. A tele wōrōnwulana ma, Allabatala tora banda rō ka Musa kili.

¹⁷ Isirayelika menilu tere ye daa make diya, woilu ka Allabatala la gbiliya yen koyinke kun na. Wo keni ii pana ikomin ta ba ra koyinke kun mira.

¹⁸ Musa donda banda rō, a yelera koyinke kun tema. A ka su binaanin ni tele binaanin ke ye.

25

Isirayelika ye niilifen menilu bōla

¹ Allabatala ka a fō Musa ye ko:

² «I ye a fō Isirayelika ye ko ii ye na niilifenilu di n ma. Mōo mōo ye a fe ka fen do di, i ye wo mira n ye.

³ Ii la niilifenilu ka kan ka ke menilu ri, woilu le jin: sanin, wodigbe, sulanē,

⁴ kari buleman, kari wulenman jalagbe, kari wulenman kadi kadi, a ni faaningbe juma, baa si,

⁵ a ni saaji gbolo kolone wulenman ni gbolo kolonin juma *su gberailu ni kasiya jiri.

⁶ Ii ye na olibye tulu ri, men di ke fitinailu rō. Ii ye na sumadiyalanilu fanan di, menilu ri ke wusulan ni suwandili tulu† rō.

⁷ Kabakuru men tō ko onikisi, ai ye na wo ri, a ni kuru ragbelen gberailu. Kaba woilu ri kara n sarakalasele la kōkanbila durukini kan, a ni a la sisirō bōrōni kan.

⁸ Isirayelikailu ye faaninbon seniman do ladan n ye, sa n di n daa make ii tema.

⁹ N di n daa make faaninbon wo ni a kōndō fenilu sawura yiraka i la. I ri a beē ladan ikomin sawura wo ye ja men ma.»

* 25:5 sobo su gberailu men sebēni yan wo kōrō ye sobo su men ye kōoji rō † 25:6 Suwandili tulu wo ye kela mōo wala fen kan ka woilu bila a dan na Allabatala ye.

Teriya təmmasere kankira

¹⁰ «Ai ye teriya təmmasere kankira ladan kasiya jiri rə. A janya ye kə nunkan ja fila ni tala ri, a kəndə ye kə nunkan ja kelen ni tala ri, a lə ye kə nunkan ja kelen ni tala ri.

¹¹ Ai ye sanin jərəwolo la a kəndəla ni a kəkanna bəe kan ka a jiri bəe latunun. Ai ye a da kirinkirin bəe kə sanin di.

¹² Ai ye koyina saninnaman naanin nadan, ka woilu bila kankira sen naanin na, sen kelen koyina kelen. Wo rə, koyina fila ri kə kankira fan kelen fə, a tə fila ri kə fan do fə.

¹³ Ai ye gbelekeilu rabən kasiya jiri rə, ka sanin la woilu ma ka a jiri bəe latunun.

¹⁴ Ai ye woilu don koyinailu rə teriya təmmasere kankira fan fila bəe rə, sa kankira ri se madonninna.

¹⁵ Gbeleke woilu donni ye to koyinailu rə. Ai kana woilu labə.

¹⁶ N kətə sereya mən sebela, i ye wo bila teriya təmmasere kankira kəndə.

¹⁷ «Ai ye julumun kafari dalatuun nadan sanin jərəwolo la. A janya ye kə nunkan ja fila ni tala ri. A kəndə ye kə nunkan ja kelen ni tala ri.

¹⁸ Ai ri serubən‡ bisiki kelen kelen nadan datuun na a kun fila la. Ai ri woilu ladan sanin gbasinin də.

¹⁹ Ai ye serubən bisiki kelen nadan kankira datuun na a kun kelen na, ka a tə kelen nadan dalatuun kun do wo la. Serubən bisiki fila ni kankira dalatuun bəe ye ladan ka a kə fen kelen di.

²⁰ Serubən sawura fila ri jəbən jəon ma, ka ii ja ləni to julumun kafari datuun na. Ii kawailu ri layələ san ma, ka birin kankira datuun na kun na.

²¹ N kətə walan kabalaman fila mən dila ile ma, i ri woilu bila teriya təmmasere kankira kəndə ka a dalatuun ii ma.

²² N kətə n jərə yirakala i la teriya təmmasere kankira datuun na sanma ye, serubən bisiki fila təma. N ye a fə Isirayəlikailu ye taama ja mən ma, n di wo sariyailu bəe di i ma ye le.»

Alla daa makə faaninbon tabali

²³ «Awa, ai ye tabali kelen nadan kasiya jiri rə. A janya ye kə nunkan ja fila ri, a kəndə ye kə nunkan ja kelen di, a lə ye kə nunkan ja kelen ni tala ri.

²⁴ Ai ye sanin jərəwolo la tabali wo bəe ma ka jiri bəe latunun, ka a da kirinkirin bəe kə sanin di.

²⁵ Ai ye fərənilu kankan tabali la tabali fan bəe la. Fərən woilu bonya ri bən bolo koyini naanin bonya ma. Ai ye dagbolo saninnaman kə fərən woilu la.

²⁶ Ai ye koyina naanin nadan sanin də, ka woilu kelen kelenna don tabali tonkon naanin na a sen kelen kelenna dafə.

²⁷ Koyinailu ye lasudunya fərənilu la. Tabali ta gbelekeilu ri don koyina woilu rə sa tabali ri se madonninna.

²⁸ Ai ye gbeleke fila ladan kasiya jiri rə, ka sanin la woilu kan ka jiri bəe latunun. Gbeleke woilu ri kə tabali madoninfenilu ri.

²⁹ Muran mənili ri bila tabali kan, ai ye woilu ladan sanin jərəwolo la. Wo doilu ri kə ikomin pileti ni kalamailu ni jilafəilu ni daailu. N sarakalaselailu ri rəsənji kə muran woilu kəndə ka a labən ka a kə niilifen di.

³⁰ Saraka buru ri bila tabali jin kan. Saraka buru ka kan ka kə n jəkərə ye tuma bəe.»

Fitinasiifen

‡ 25:18 Serubən ye Alla la məkə su do le ri.

³¹ «Ai ye fitinasiifen ladan sanin jεrεwolo gbasinin dɔ. A sen ni a kala ye ke fen kelen di, a ni a fitinasi daaninilu ni a kuruilu ni a ferεn bisikilu bεε.

³² Bolon wɔɔrɔ ri bɔ a kala ma. Bolon sawa ri ke bolokinin fe, bolon sawa ri ke bolomaran fe.

³³ Ai ye daani sawa ladan bolon kelen kelenna bεε la, ka woilu ke amande S jiriden munuɲa ri, bεε ni a kuruilu, bεε ni a ferεnilu.

³⁴ Ai ye daani naanin nadan fitinasiifen kala la, ka woilu fanan ke amande jiriden munuɲa ri, bεε ni a kuruilu, bεε ni a ferεnilu.

³⁵ Bolon fila fila ye farala kala la yɔrɔ sawa menilu rɔ, ai ye kuru kelen nadan kala la yɔrɔ woilu kelen kelenna bεε kɔrɔ.

³⁶ Fitinasiifen ni a kuruilu ni a bolonilu bεε ri i ladan sanin jεrεwolo gbasinin dɔ. Wo bεε ye ke fen kelen di.

³⁷ «Ai ye fitina wɔrɔn wula ladan ka woilu sii fitinasiifen kan, sa ii ri a jεfela layelen.

³⁸ Ai ye fitina rabɔlanilu ni buurigbε ke fenilu ladan sanin jεrεwolo rɔ.

³⁹ Fitinasiifen ni a muranilu bεε ye ladan sanin jεrεwolo kilo bisawa la.

⁴⁰ Musa, i ye a ke kɔɲuma. I ye baara jɲin bεε ke ka a ben sawura ma, men ye yirakala i la koyinke kan yan.»

26

Alla daa make faaninbon

¹ «Ai ye n daa make faaninbon nadan faanin jan tan na. Faanin woilu ye ke faaningbε juma ri, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbε ni kari wulenman kadi kadi ye men na. Men kusan faanin sɔɔla kosebε, wo ye seruben sawurailu ta ii kan.

² Faanin tan woilu bεε ye kanya. Ii janya ye ke nunkan ɲa muwan ni seyin di. Ii kɔndɔ ye ke nunkan ɲa naanin di.

³ Ai ye faanin loolu kara i jɔɔn na, ka a tɔ loolu fanan kara i jɔɔn na.

⁴ Faanin loolu men karani i jɔɔn na, ai ye tonilu bila faanin looluna wo dagbolo la. Ai ye wo jɔɔn ke faanin tɔ loolu fanan na, menilu karani i jɔɔn na. Ai ye ton woilu ladan kari buleman dɔ,

⁵ ka ton biloolu biloolu bila faanin fila wo dagbolo la, ka ii ɲa ben i jɔɔn ma.

⁶ Ai ye fendamirafen saninnaman biloolu ladan, ka woilu kelen kelenna bεε don ton fila fila rɔ ka faanin fila woilu tuun i jɔɔn na. Wo rɔ, faaninbon muume ri tuun i jɔɔn na ka ke fen kelen di.

⁷ «Ai ye faanin jan tan ni kelen nadan baa si la, ka ii ke faaninbon kunnabirin di.

⁸ Faanin tan ni kelen woilu bεε ye kanya. Ii janya ye ke nunkan ɲa bisawa ri. Ii kɔndɔ ye ke nunkan ɲa naanin di.

⁹ Ai ye faanin loolu kara i jɔɔn na, ka faanin tɔ wɔɔrɔ kara i jɔɔn na. Faanin wɔɔrɔna ye rakunben fila ri kunnabirin wo jεfela rɔ.

¹⁰ Faanin loolu menilu karani i jɔɔn na, ai ye ton biloolu bila faanin wo looluna dagbolo la. Faanin tɔ wɔɔrɔ menilu fanan karani i jɔɔn na, ai ye ton biloolu bila wo wɔɔrɔna dagbolo la.

¹¹ Ai ye fendamirafen sulanεelaman biloolu ladan, ka woilu don faaninilu tonilu rɔ. Wo rɔ, faaninilu ri tuun i jɔɔn na ka ke fen kelen di.

¹² Faanin tan ni kelen wo janya ri tamin bon janya kan. Faanin kelen talantε men di to, ai ye a to wo ye jii bon kofε.

13 Faanin tan ni kelen wo bonya ri tamin bon bonya kan fanan. Faanin nunkan ɲa kelen di to faanin fan fila bεε fε. Ai ye a to wo ye jii bon fan fila bεε fε ka a bεε datuun.

14 «Ai ye faaninbon kunnabirin nadan saaji gboloilu la, mənilu ra wulen, ka kunnabirin gbεε fanan nadan gbolo kolonin ɲumailu su gbεε la. Kunnabirin filana wo ri la saaji gbolo ta kan ka to a san fε.

15 «Ai ye kasiya jiriilu ta ka faaninbon damira jiriilu ladan, mənilu ri lalo ka faaninbon mira.

16 Woilu kelen kelenna bεε janya ye kε nunkan ɲa tan di. Ii bonya ye kε nunkan ɲa kelen ni tala ri.

17 Ai ye tɛmala jiri fila bila jiri woilu tɛma, ka tɛmala jiri woilu ɲabɛn i ɲɔɔn ma. Faaninbon damira jiriilu bεε ye ladan wo ɲa.

18-19 Faaninbon damira jiri muwan di lalo faaninbon tele kankan bolokinin dɔ. Ai ye woilu ladan, ka siifenju wodigbelaman binaanin fanan nadan, mənilu bilatɔ damira jiri woilu ju kɔrɔ, damira jiri kelen siifenju fila, baa sen fila mənilu ye damira jiriilu bεε ma, woilu bεε ye don siifenju rɔ, sen kelen siifenju kelen.

20-21 Faaninbon damira jiri muwan di lalo faaninbon tele kankan bolomaran dɔ fanan. Ai ye woilu ladan, ka siifenju wodigbelaman binaanin fanan nadan, jiri kelen siifenju fila.

22 Faaninbon damira jiri wɔɔrɔ ri lalo faaninbon telebe rɔ, bon kɔ ma kɔnin. Ai ye woilu ladan,

23 ka jiri fila fanan nadan, mənilu ri lalo bon kɔ ma ka kε faaninbon tonkonilu ri.

24 Tonkon jiri fila ɲinilu bεε ye ladan jiri fila fila la, mənilu tansanni duu ma ka bɛn i ɲɔɔn ma san fε. Jiri fila kunilu ri mira i ɲɔɔn na koyina kelen na. Ai ye tonkon jiri fila bεε ladan ten.

25 Wo rɔ, faaninbon damira jiri seyin ketɔ lalɔla bon kɔfε la muume rɔ. Siifenju wodigbelaman tan ni wɔɔrɔ ketɔ bilala woilu kɔrɔ, jiri kelen siifenju fila.

26 «Ai ye gbeleke ladan kasiya jiri rɔ, mənilu ri kankan faaninbon damira jiriilu kan ka woilu ramira. Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan kelen damira jiriilu kan.

27 Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan do damira jiriilu kan. Gbeleke loolu fanan di kankan faaninbon kɔfε la damira jiriilu kan, bon telebe fan fε kɔnin.

28 Kankan gbeleke mənilu ri kε gbeleke loolu loolu woilu tɛma ta ri, ai ye woilu ladan sa ii ri bɔ faaninbon fan kelen tonkon do la ka wa se fan wo tonkon do ma. Ii ri don koyina saninnamanilu rɔ damira jiriilu talantε rɔ.

29 Ai ye sanin la faaninbon damira jiriilu kan ka jiri bεε latunun, ka sanin la gbeleke kankantailu fanan kan ka jiri bεε latunun. Ai ye koyina saninnamanilu ladan ka woilu kε faaninbon damira jiriilu la. Gbeleke kankantailu ri don woilu rɔ.

30 Nba, Musa, n ka mən yiraka i la koyinke kan yan, i ye n na faaninbon lo ka a bɛn wo ma.

31 «Ai ye bon tatεfaanin nadan faaningbε ɲuma la, a ni kari buleman ni kari wulenman ɲalagbε ni kari wulenman kadi kadi. Mɔɔ mən kusan faanin sɔla kɔsεbε, wo ri serubɛn sawurailu ta a kan.

32 Ai ye tatεfaanin dun samasen naanin nadan kasiya jiri la, ka sanin la woilu kan ka jiri bεε latunun. Ai ye sɔɔlan saninnamanilu kε samasen woilu

la, ka samasen sii siifenju wodigbelaman naanin kan, samasen kelen siifenju kelen. Ai ye tateεfaanin dun sɔlan woilu la.

³³ Ai ye tateεfaanin wo dun samasenilu la fendamirafenilu kɔrɔ, ka teriya tɔmasere kankira sii faanin kɔfε. Faanin wo ri ke yɔrɔ seniman ni yɔrɔ seniman fisamantε dan fara bɔ ri.

³⁴ Ai ye julumun kafari dalatuun sii teriya tɔmasere kankira kan yɔrɔ seniman fisamantε kɔndɔ.

³⁵ Ai ye tabali sii tateεfaanin nεfε faaninbon tele kankan bolomaran fan fε, ka fitnasiifen lɔ faaninbon tele kankan bolokinin fan fε ka a naben tabali la.

³⁶ «Faanin mɛn di dun faaninbon donda la, ai ye wo ladan faaningbε puma la, a ni kari buleman ni kari wulenman nyalagbε ni kari wulenman kadi kadi. Mɛn kusan faanin sɔla, wo ye a sɔɔ ka a na.

³⁷ Ai ye kasiya jiri loolu ladan, ka sanin la woilu kan ka jiri bεε latunun. Ai ye siifenju sulanεelaman loolu ladan, jiri kelen siifenju kelen. Ai ye sɔlan saninnamanilu ke jiriilu la, ka donda faanin dun woilu la.»

27

Sarakabɔdiya ladan ko

¹ «Ai ye saraka janin diya kelen nadan kasiya jiri rɔ, ka a lɔ ke nunkan na sawa ri. A fan naanin bεε ye kanya, ka a bonya ni a janya bεε ke nunkan na loolu ri.

² Ai ye saraka janin diya tonkon kelen kelenna bεε ladan ka ii ke kolofen kere la munu na ri. Ai ye sulanεε la saraka janin diya yɔrɔ bεε kan, ka a jiri bεε latunun.

³ Ai ye buurigbε ke muranilu ladan, a ni buurigbε tafenilu ni jeli ke muranilu ni sobo sɔlanilu ni takise ke fenilu. Ai ye saraka janin diya muran woilu bεε ladan sulanεelaman na.

⁴ Ai ye sansan sulanεelaman nadan, ka koyina sulanεelaman kelen kelen nadan a tonkon naanin na.

⁵ Ai ye sansan sulanεelaman wo la dagbolo kɔrɔ saraka janin diya kɔndɔ, sa a ri bɔ saraka janin diya ju kɔrɔ yɔrɔ ka se a lɔ tɛmala rɔ.

⁶ Ai ye gbelekeilu raben kasiya jiri rɔ saraka janin diya madonni kanma, ka sulanεε la woilu yɔrɔ bεε kan.

⁷ Ai wa ke saraka janin diya madonna, ai ri gbeleke woilu don koyina sulanεelamanilu rɔ saraka janin diya fan fila bεε rɔ.

⁸ Ai ye saraka janin diya lɔ jiri fεrenilu la ka a kɔndɔ rakolon to. Ii ye a lɔ ikomin n ka a yiraka i la na mɛn ma ka i to koyinke kan yan.»

Alla daa make faaninbon lukɔndɔla laminin na

⁹ «Awa, ai ye n daa make faaninbon naminin faaningbε puma le la ka lukɔndɔla labɔ. Faaninbon tele kankan bolokinin fan fε, faanin janya ri ke nunkan na kemε ri.

¹⁰ Faanin woilu ri damira samasen muwan bolo, mɛnilu siini siifenju sulanεelaman muwan kan. Sɔlan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu ye ke samasenilu la.

¹¹ Faaninbon tele kankan bolomaran fan fanan ye raben wo na kelen ma. A laminin faaninilu janya ye ke nunkan na kemε ri. Faanin woilu ri damira samasen muwan bolo, mɛnilu kelen kelenna bεε siini a siifenju sulanεelaman kan. Sɔlan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu ye ke samasenilu la.

¹² Faaninbon telebe fan fε, faanin janya ye kε nunkan ɲa biloolu ri. Faanin woilu ri damira samasen tan bolo, mɛnilu kelen kelenna bεε siini a siifenju kan.

¹³ Faaninbon telebɔ fan fε, faanin janya ye kε nunkan ɲa biloolu ri.

¹⁴⁻¹⁵ Lukɔndɔla donda ri kε fan wo fε. Donda fan fila bεε fε, faaninilu janya ri kε nunkan ɲa tan ni loolu ri. Faanin woilu ri damira samasen sawa sawa bolo, mɛnilu kelen kelenna bεε siini a siifenju kan.

¹⁶ Faanin mɛn di bila lu donda jεrε la, wo janya ye kε nunkan ɲa muwan di. Mɛn kusan faanin sɔɔ la, wo ye faanin wo rabɛn faaningbε ɲuma la, a ni kari buleman ni kari wulenman ɲalagbε ni kari wulenman kadi kadi. Faanin wo ri damira samasen naanin bolo, mɛnilu kelen kelenna bεε siini a siifenju kan.

¹⁷ Sɔɔlan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu ye kε lukɔndɔla laminin samasenilu bεε la. Woilu kelen kelenna bεε ye sii a siifenju sulanεelaman kan.

¹⁸ Lukɔndɔla janya ye kε nunkan ɲa kεmε ri. A bonya ye kε nunkan ɲa biloolu ri. A laminin faaninilu lɔ ye kε nunkan ɲa loolu ri. Woilu ye ladan faaningbε ɲuma la. Samasen siifenju ye dan sulanεε la.

¹⁹ Faaninbon muranilu bεε ye ladan sulanεε la. Faaninbon ni a laminin faaninilu ri sidi bɔlɔ mɛnilu la duu ma, woilu fanan ye kε sulanεε ri.»

Tulu mɛn di kε fitinailu kɔndɔ

²⁰ «I ye Isirayelikailu jamari ko ii ye na olibiye tulu ɲuma ɲuma ri, sa fitinailu ri se lamelenna waati bεε.

²¹ Haruna ni a denceilu ye fitinasiifen sii n daa make faaninbon kɔndɔ. Ii ri a sii tateεfaanin ɲεfε, teriya tɔmasere kankira siini mɛn kɔfε kɔnin. Fitinailu ye mɛlɛn n ɲakɔrɔ ye lon lon ka bɔ wura fε fɔɔ sɔɔma da la. Sariya le wo ri, Isirayelikailu ka kan ka mɛn nataama haan ka wa kadawu.»

28

Alla la sarakalaselailu la faanin dontailu

¹ Alla ka a fɔ ko: «Musa, i ye i kɔrɔcε Haruna kili ko a ye na, a ni a denceilu Nadabu ni Abihu ni Elasar ni Itamari. I ri ii bɔ Isirayelikailu rɔ ka ii bila a dan na, sa ii ri kε n sarakalaselailu ri ka wo baara kε n yε.

² Ai ri faanin ɲuma ɲuma kara i kɔrɔcε Haruna yε, mɛn di bonya di a ma. Faanin wo ri kε fen seniman di.

³ Mɛnilu kusan karaila kosεbε, n ka wo famunyali di mɛnilu ma kɔnin, i ye woilu kili. I ye a fɔ ii yε ko ii ye Haruna la faaninilu kara, a ri mɛnilu bila a kan na a lasii lon. Wo kɔ rɔ, a ri woilu bila a kan na ka n saraka baara kε.

⁴ Ii ye sisirɔ bɔrɔni ni kɔkanbila durukini kara, a ni durukiba ni wo duruki kɔrɔbila sɔɔni ni jalamu ni tɛsidilan. Ii ye faanin seniman woilu kara i kɔrɔcε Haruna ni a denceilu yε, baa woilu ri n na sarakalase la baara kε.

⁵ Ii ye faanin woilu kara faaningbε ɲuma la, a ni kari buleman ni kari wulenman ɲalagbε ni kari wulenman kadi kadi la, a ni sanin na.

⁶ «Mɛnilu kusan bololabaara kɛla kosεbε, woilu ye kɔkanbila durukini ladan. Ii ye a ladan faaningbε ɲuma la, a ni kari buleman ni kari wulenman ɲalagbε ni kari wulenman kadi kadi la, a ni sanin na.

⁷ Kanbankun julu kelen yε kε kɔkanbila durukini tonkon fila la, sa a ɲεfɛla yɔrɔ ni a kɔfɛla yɔrɔ ri se tuunna i ɲɔɔn na.

⁸ Ii ye tɛsidilan sɔɔni ɲuma kε kɔkanbila durukini la. Tɛsidilan ni kɔkanbila durukini ri kε fen kelen di. Ii baaraɲa fanan ye kanya. Ii ye tɛsidilan nadan

faaningbē juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbē ni kari wulenman kadi kadi la, a ni sanin na.

⁹⁻¹⁰ Kabakuru mēn tōo ko onikisi, ai ye wo kabakurun fila ta ka Isirayeli denceilu tōo sebē woilu kan ka bēn ii si kasabi ma. Ai ye tōo wōōō sebē kabakurun fōlo kan, ka a tō wōōō sebē kabakurun filana kan.

¹¹ Ai ye Isirayeli denceilu tōo sebē kabakurun fila woilu kan ikomin sebēli ye kēla kabakurun kan ja mēn ma ka a kē janōō di. Wo kō rō, ai ye kabakurun fila wo don fendamirafen saninnamanilu rō, kabakurun kelen fendamirafen kelen.

¹² Wo wa kē, ai ye ii bila kōkanbila durukini kanbankun julū fila la. Kabakurun woilu ri kē hankili bila fenilu ri Isirayelikailu la ko rō. Haruna wa faanin wo don, Isirayelikailu tōo ri kē a kanbankun kan ka kē hankili bila fen di nde Allabatala jakōō.

¹³ Ai ye fendamirafen saninnaman fila ladan, kabakurun fila wo ri bila mēnilu rō.

¹⁴ Wo wa kē, ai ye julū saninnaman fila ladan sanin jērēwolo la. Ai ye woilu mōōmōō ikomin julukisē ye mōōmōōla ja mēn ma, ka ban ka ii nara kabakurun woilu fendamirafenilu la.»

Sisirō bōōni

¹⁵ «Mēn kusan bololabaara kēla kosebē, wo ye ko lateē sisirō bōōni ladan. A ye a ladan sanin na, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbē ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbē juma la ikomin kōkanbila durukini.

¹⁶ A wa lakadi ka a la jōōn kan a fan naanin bēē ri kanya. A janya ni a bonya bēē ri kē sinbiri ja kelen di.

¹⁷ A ye a masidi kabakurun sankōgbēlenilu la, ka woilu nara a la safa naanin na. A safa fōlo ye kē saridiwan kuru ri, a ni topase kuru ni emerada kuru.

¹⁸ A safa filana ye kē karibunkili kuru ri, a ni safiri kuru ni jaman kuru.

¹⁹ A safa sawana ye kē jasinti kuru ri, a ni akate kuru ni ametisi kuru.

²⁰ A safa naaninna ye kē kirisaliti kuru ri, a ni onikisi kuru ni jasipe kuru. Kuru woilu bēē ye don fendamirafen saninnamanilu rō, kuru kelen fendamirafen kelen.

²¹ Kabakuru bēē ladennin ye kē tan ni fila ri, ka a bēn Isirayelikailu la kabilailu jate ma. Ii tōoilu ye sebē nēē la kabakurunilu kan, kabakurun kelen tōo kelen. Tōoilu ye sebē ikomin tōo ye sebēla ja mēn ma janōō kan.

²² «Ai ye julū saninnaman fila ladan, mēnilu ri bila sisirō bōōni la. Ai ye ii ladan sanin jērēwolo la, ka ii mōōmōō ikomin julukisē ye mōōmōōla ja mēn ma.

²³ Ai ye koyina saninnaman fila ladan, ka ii sidi sisirō bōōni sanfē tonkon fila la.

²⁴ Ai ye julū saninnaman woilu kunilu don koyina kelen kelenna rō sisirō bōōni tonkon fila la,

²⁵ ka ii kun gbēēilu don fendamirafenilu la, ni a ye kanbankun julū fila la kōkanbila durukini jēfēla rō.

²⁶ Ai ye koyina saninnaman fila gbēē ladan ka woilu sidi sisirō bōōni kōfē yōō la a duuma fan tonkon fila la.

²⁷ Ai ye koyina saninnaman fila gbēē ladan ka woilu sidi kōkanbila durukini kanbankun julū fila jēfēla rō. Ai ye ii sidi julū woilu ju kōō kara diya dafē tēsidilan kun dō.

28 Ai ye sisirə bərəni koyinailu ni kəkanbila durukini koyinailu bila i jəon ma julupala bule la, sa sisirə bərəni ri to a nə rə kəkanbila durukini kan təcildan kun də.

29 «Haruna wa ke donna yərə seniman kəndə tuma tuma, ko latee sisirə bərəni ri ke a sən kan. Isirayəli denceilu tə səbənı kuruilu kan bərəni wo kan. Tə woilu ri ke hankilibilafen di nde Allabatata jəkərə kadawu.

30 I ye Urima ni Tumima bila sisirə bərəni kəndə, sa ii ri ke Haruna jusu kan a don tuma Allabatata jəkərə yərə seniman kəndə. Urima ni Tumima ye n kiti jinin fenilu le ri Isirayelikailu bolo. Haruna wa na a lə Allabatata jəkərə tuma tuma yərə seniman kəndə, fo woilu ye ke a sən kan.»

Alla sarakalaselailu la faanin təilu

31 «Awa, Haruna ri kəkanbila durukini bila durukiba mən kan, ai ye wo bəe ladan faanin buleman na.

32 Ai ye kun don woo bə a təmala rə, ka faanin gbiliman kara woo laminin də ka a ke dagbolo ri, sa durukiba kana fara.

33 Ai ye kerenati jiridenilu sawura ta kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la durukiba sen kərəlailu dagbolo muume kan. Ai ye talan dennin saninnamanilu bila bila jiridenilu sawura tēma.

34 Talan dennin saninnaman kelen ye tuun kerenati jiriden sawura kelen kelenna bəe la dagbolo muume kan.

35 Haruna wa wuli n na sarakalase la baara kela, fo a ye durukiba wo bila a kan na. A don tuma ni a bə tuma yərə seniman kəndə nde Allabatata jəkərə, talan mənılu ye durukiba dagbolo la, woilu mankan di bə. Wo ja ma, Haruna ti nala faala.

36 «Ai ye saninfede do ladan sanin jərəwolo la, ka səbeli do ke a ka a fə ko: «A bilanı a dan na Allabatata ye.» Ai ye wo səbe ikomin səbeli ye kela tə jənəo kan ja mən ma.

37 I ye saninfede wo sidi bitiran jefela rə julu buleman na.

38 Wo le rə, Haruna wa don yərə seniman kəndə tuma tuma nde Allabatata jəkərə, saninfede wo ri ke a tin na. Wo ri a yiraka ko Haruna ye a ləla Isirayelikailu la kojuulu kunko la, ii ka mənılu ke ii la sarakailu bə tuma. İkomın saninfede ni a səbeli wo ri ke Haruna tin na, n di sən Isirayelikailu la sarakailu rə.

39 «Ai ye duruki kərəbıla ni bitiran rabən faaningbe juma la. Mən kusan faanin səəla, wo ye təcildan dabən ka a səə ka a ja.

40 Ai ye duruki kərəbıla ni təcildan ni fula jumailu ladan Haruna denceilu ye, mənılu ri bonya di ii ma.

41 I ye faanin woilu bila i kərəce Haruna ni a denceilu kan na ka tulu mun ii kun na, ka ii lasii n na sarakalase la baara la. I ri ii bila a dan na ten sa ii ri n na sarakalase la baara ke.

42 Ai ye kurusi kurunılu ladan ii ye faaningbe la. Kurusi woilu ye bə ii soro rə ka na dan ii woro rə. İi ri woilu don ii la durukılu kərə sa ii ri ii jere sutura.

43 Haruna ni a denceilu wa don n na faaninbon kəndə, wala ii wa ii madon saraka janın diya la ka baara ke yərə seniman kəndə, fo ii ye faanin woilu bila ii kan na. Ni wo te, ii ri jalaki ka sa. Sariya le wo ri, mən ka kan ka latelen Haruna ni a bənsənılu bolo kadawu!»

1 Allabatala ka a fə Musa ye ko: «I ka kan ka Haruna ni a denceilu bila a dan na ja men ma n na sarakalasele baara ke kanma, ale le jin. I ye tora bulan kelen mira, a ni saaji fila, fee te menilu la.

2 I ye farinin muun juma ta, ka buru laben a la a ni katə ni deba, leben ti men na, ka tulu mun a ma.

3 I ye woilu bee bila see kelen kondə. I wa na tora ni saaji fila ri ii kannateε diya, i ye na see wo fanan di.

4 «I ye Haruna ni a denceilu lana n na faaninbon da la, ka ii ko ji la.

5 Wo wa ke, i ye duruki korəbila ni durukiba bila Haruna kan na, a ni kəkanbila durukini ni sisirə borəni, ka ban ka kəkanbila durukini sidi a ma tesidilan na, jesedanna kusan ka men nadan.

6 I ye bitiran ke Haruna kun na, ka kuntiyya tomasere seniman sidi bitiran kan.

7 I ye suwandili tulu mun a kun na ka a bila a dan na n na baara kanma.

8 Wo wa ke, i ri Haruna denceilu lana ka duruki korəbila bila ii kan na.

9 I ye ii tesidi tesidilanilu la, ka ban ka bitiran ke ii kun na. N na sarakalasele baara ri ke Haruna ni a bonsənilu ta ri kadawu. Sariya rabilabali le wo ri. Wo wa ke, i ri Haruna ni a denceilu bila a dan na baara wo kanma.

10 «I ye tora lana n na faaninbon da la. Haruna ni a denceilu ye ii boloilu la a kun kan.

11 I ye tora kannateε nde Allabatala jakərə n na faaninbon da la ye.

12 I ye i bolo koyini su tora jeli rə ka a mun saraka janin diya tonkon kereilu la, ka a jeli toilu bee labən saraka janin diya ju fe.

13 Wo wa ke, ken men ye tora kondə rə, i ye wo bee ta, a ni bipe fan juma ni korəkudu fila ni woilu kenilu bee. I ye wo bee la saraka janin diya kan ka ii janin ka ke buuri ri.

14 Kəni i ye tora sobo ni a gbolo ni a noo bee janin ta rə jama daa make diya kafe. Wo le ri ke saraka ri, men di n sarakalaselailu la julumunilu labe.

15 «I ye saaji fila wo kelen mira. Haruna ni a denceilu ye ii bolo la wo kun kan.

16 I ye saaji kannateε ka a jeli ta ka a sadisadi saraka janin diya fan bee kan.

17 I ye saaji boso ka a teeteε. I ye a korərfenilu ni a senilu rako, ka woilu bila sobo kurunkurun ni kunkolo kan.

18 I ye saaji bu bee janin saraka janin diya kan saraka janinta la. Saraka janinta le a ri, men di bə nde Allabatala ye ka a janin ta la. Wo suma duman n ye.

19 «Wo wa ke, i ye saaji filana ta. Haruna ni a denceilu ye ii boloilu la a kun na.

20 I ye a kannateε ka a jeli do ta ka wo mun Haruna ni a denceilu bolokinin tolo nun na, ka do fanan mun ii bolokinin bolo kunkuruba kan, a ni ii bolokinin sen kunkuruba. I ye jeli tə sadisadi saraka janin diya fan bee kan.

21 Jeli men sadisadini saraka janin diya kan, i ye wo do ta, ka suwandili tulu do fanan ta ka woilu sadisadi Haruna ni a denceilu kan, a ni ii la faanilu bee kan. Wo le rə, Haruna ni a denceilu ni ii la faaninilu ri bila a dan na ka ke fen seniman di.

22 «Saaji filana wo ye saraka ri, men ye bəla ka Haruna ni a denceilu bila ii dan na n na baara kanma. Wo rə, i ye saaji ken ta, a ni a kə ni a jusu fan juma ni a korəkudu fila bee ni ken men ye woilu lamininna ni ken men ye korəro nooilu laminin bee rə. I ye bolokininma woro fanan ta.

23 I ye buru fununbali kelen ni buru kelen men dabenni tulu la ni burunin kelen ta see kondə, men bilani nde Allabatala jakərə.

24 I ye fen woilu bεε don Haruna ni a denceilu bolo, ko ii ye woilu layεε nde Allabatata ɲakɔrɔ ka a yiraka ko ii ye a bεε dila n ma.

25 Wo wa kε, i ye fen woilu bɔ ii bolo ka woilu bila saraka janin diya kan ka ii janin. Sarakailu le ii ri, mɛnilu ri bɔ nde Allabatata yε ka janin ta la. Wo suma duman n ye.

26 «I ye Haruna lasii saaji sisi layεε Allabatata ɲakɔrɔ, ka a yiraka ko i ye a bεε dila nde Allabatata ma. Sisi wo ye ile niyɔrɔ le ri.

27 N sarakalase la lasii saaji sisi ni a woro mɛnilu kɔrɔtara n ɲakɔrɔ, ko woilu bilani a dan na ka kε n ta ri. Ko Haruna ni a denceilu niyɔrɔ le woilu ri.

28 Isirayelikailu wa jususuma saraka bɔ tuma tuma, ii ye niimafen wo sisi ni a woro di nde Allabatata ma. Woilu ri kε Haruna ni a bɔnsɔnilu niyɔrɔ ri.

29 «Haruna la faanin sɛniman di kε a bɔnsɔnilu ta ri a sani kɔ rɔ. Suwandili tulu muntɔ kɛla a nɔrɔbila kan lon mɛn ka wo bila a dan na n na baara kε kanma, a nɔrɔbila wo ri Haruna la faanin wo bila a kan na.

30 Haruna dence mɛn wa bila a nɔ rɔ n na sarakalase la baara la, wo wa don n na faaninbon na ka n na sarakalase la baara damira yɔrɔ sɛniman kɔndɔ, a ri faanin woilu bila a kan na tele wɔrɔnwula kɔrɔ.

31 «Nba, saaji mɛn kɛra saraka ri ka Haruna ni a denceilu sii n na sarakalase la baara la, i ye wo sobo ta ka a tibi yɔrɔ sɛniman do rɔ.

32 Haruna ni a denceilu ri sobo wo dɔn, a ni buru mɛnilu ye see kɔndɔ. Ii ye woilu dɔn n na faaninbon da la.

33 Saraka woilu bɔra ka ii la julumunilu labe ka ii bila ii dan na ii lasii tuma n na sarakalase la baara la. Ii ye woilu dɔn. Kɔni mɔɔ gbεε si kana fen woilu dɔn, baa fen woilu sɛniman.

34 Ni sobo wo tɔ siira haan sɔɔma da la, wala buru tɔ, wo ye janin ka kε buuri ri. A kana a dɔn, baa a sɛniman.

35 «N ye mɛnilu fɔla i yε, i ye woilu bεε kε Haruna ni a denceilu yε ka ii bila n na sarakalase la baara rɔ. I ye wo bεε kε lon lon tele wɔrɔnwula kɔrɔ.

36 I ye tora kelen bɔ lon lon ka kε sɔlɔnali saraka ri. I ri saraka janin diya sɛninya wo ɲa. Wo wa kε, i ri tulu mun a kan ka a bila a dan na ka a kε n ta ri.

37 I ye wo bεε kε ten lon lon tele wɔrɔnwula kɔrɔ. Wo bolo ma, saraka janin diya wo ri kε fen sɛniman ba ri. Fen fen wa a maa a la, wo fanan di kε fen sɛniman di.»

Saraka mɛnilu ka kan ka bɔ lon lon

38 «Ai ye san kelen saa bulan fila bɔ saraka janin diya kan lon lon kadawu.

39 Ai ye saa bulan kelen bɔ sɔɔma, ka kelen bɔ wura fε.

40 Ai ye farinin ɲuma kilo sawa ni olibiye susunin tulu litiri kelen ta ka woilu ɲaamin i ɲɔn na, ka wo bɔ saa bulan fε sɔɔma. Ai ye rɛsɛnɲi litiri kelen ni tala labɔn, ka wo fanan kε saraka ri.

41 Ai ye saa bulan filana bɔ wura fε, ka farinin ni olibiye tulu ni rɛsɛnɲi la a kan ikomin sɔɔma ta. Saraka janinta le a ri, mɛn di bɔ nde Allabatata yε ka janin ta la ka kε buuri ri. Wo suma duman n yε.

42 Ai ni ai bɔnsɔnilu ye saraka janinta woilu bɔ tuma bεε. Ai ye ii bɔ nde Allabatata ɲakɔrɔ kunbɛn faaninbon da la. N kɛtɔ n na jama kunbɛnna ye le ka kuma i yε.

43 N di Isirayelikailu kunbɛn ye le. N nɔrɔ ri yɔrɔ wo bila a dan na ka a kε n ta ri.

44 N di n na faaninbon ni saraka janin diya bila a dan na ka ii kε n ta ri. N di Haruna ni a denceilu fanan bila ii dan na n na baara kanma, sa ii ri n na sarakalase la baara kε.

45 N di n makε Isirayelikailu tɛma ka kε ii Maari ri.

46 Ii ri a lōn ko nde le ii Maari Allabatala ri, men ka ii labō Misiran jamana rō sa n di n make ii tema. N ye ii Maari Allabatala le ri.»

30

Wusulanjanin saraka janin diya ko

1 «Ai ye wusulanjanin saraka janin diya ladan kasiya jiri la.

2 Wo fan naanin bεε ye kanya, ka a janya ni a bonya bεε ke nunkan ja kelen kelen di. A lo ye ke nunkan ja fila ri. Kere munuja ye ke a tonkon naanin bεε la, kōni kereilu ni saraka janin diya bεε ye ke fen kelen de ri.

3 Ai ye sanin jεεwolo la a sanfε a ni a kεrεfε naanin yōrō bεε a ni a kereilu bεε kan, ka da kirinkirin bεε ke sanin di a fan naanin bεε la.

4 Ai ye koyina saninnaman fila ladan da kirinkirin wo kōrō saraka janin diya fan fila fε, fan kelen koyina fila. Sarakabōdiya ta gbelekeilu ri don koyina woilu rō, sa saraka janin diya ri se madonninna.

5 Ai ye gbelekeilu raben kasiya jiri la ka sanin la ii yōrō bεε kan.

6 Ai ye saraka janin diya wo sii tatefaanin jεfε. Teriya tōomasere kankira ni a julumun kafari dalatuun ye tatefaanin wo kōfε. Tuma tuma n ketō i kunbenna yōrō wo le rō.

7 «Haruna wa fitinailu raben sōoma sōoma, a ye wusulan sumaduman janin saraka janin diya wo kan.

8 A wa fitinailu lamelen wura wura, a ye wusulan sumaduman janin ikō tuunni. Wusulan ye to janinna wo ja ma nde Allabatala jakōrō tuma bεε. Ai bōnsōnilu bεε ye a ke ten haan ka wa kadawu.

9 Ai kana wusulan su gberε janin wusulanjanin saraka janin diya kan. Ai kana sarakailu bō a kan, menilu ri janin ka ke buuri ri. Ai kana suman ke saraka ri ka a bō a kan. Ai kana rεsenji ke saraka ri ka wo labōn a kan.

10 San san, kolofen men bōni ka a ke sōlōnali saraka ri, Haruna ye wo jeli ta ka a ke saraka janin diya kereilu kan. Haruna ri saraka janin diya seninya ten sija kelen san san. Ai bōnsōnilu ye a ke ten haan ka wa kadawu. Sarakabōdiya wo bilani a dan na ka ke nde Allabatala ta ri. A seniman ba le.»

Jama ye kunkali wodi men bōla

11 Allabatala ka a fō Musa ye ikō tuunni ko:

12 «I wa tōō sebēli ke ka Isirayelikailu jate lōn, ii kelen kelenna bεε ye ii jεε nii kunka wodi bō ka a di nde Allabatala ma, sa tōrōya kana ii sōrōn tōō sebēli waati la.

13 Menilu tōō wa sebe, ii kelen kelenna bεε ye wodigbe karamun wōrō bō. Karamun wōrō ye Allabatobonba sekeli* tala le. Wo ri ke niilifen di ka a di nde Allabatala ma. Yōrō seniman jateli benni karamun tan ni fila le ma.

14 Mōō menilu sōrōn da san muwan bō, i ri woilu ni woilu kōrōilu bεε tōō sebe. Woilu bεε ye niilifen wo di nde Allabatala ma.

15 Ii wa karamun wōrō wo di nde Allabatala ma ka ke sōlōnali fen ii ye, nanfulutii kana foyi la a ta kan, bolokolon kana foyi bō a ta la.

16 I wa sōlōnali wodi wo sōrōn Isirayelikailu la, i ri a ke n na faaninbon dabēnfen di. Wodi wo ri ke hankilbilafen di ka nde Allabatala hankili bila a la ko Isirayelikailu nii da kunka.»

Koli muran ba la ko

17 Allabatala ka a fō Musa ye ko:

* 30:13 Sekeli ye sumanni fen de ri men ja kelen ye benna karamun tan ni fila ma

18 «Ai ye koli muran ba sulanəelaman nadan koli kanma, ka a siifenju sulanəelaman fanan nadan. Ai ye a sii kunben faaninbon ni saraka janin diya tema, ka ji ke a kondə.

19 Haruna ni a denceilu ye ii boloilu ni ii senilu mako ji wo la.

20-21 Ii wa ke donna kunben faaninbon na tuma men na, ii ye ii boloilu ni ii senilu ko ji woilu la sa ii kana faa. Ka a la wo kan, ii wa ke ii madonna saraka janin diya la tuma men na ka saraka janin ta la Allabatata ye, ii ye ii boloilu ni ii senilu mako sa ii kana faa. Jamarili le wo ri Haruna ni a bənsənilu beə ma haan ka wa kadawu.»

Suwandili tulu ladan

22 Allabatata ka a fə Musa ye ikə tuunni ko:

23-24 «I ye sumadiyalanilu beə rə juma doilu ta. I ye muri latikələn jilama kilo wəwə ta, a ni kanəli sumaduman kilo sawa, ni sinaməne sumaduman kilo sawa, ni kase sumaduman kilo wəwə. Woilu beə ka kan ka ben yəwə seniman na jateli ma. I ye olibiye tulu litiri naanin fanan ta.

25 Latikələn nadanna do ye woilu beə basan ka a ke suwandili tulu seniman di, men suma duman. Tulu wo ri ke fen seniman de ri, men ye kela fen wala məwə kan ka wo bila a dan na.

26 I ye tulu wo ta ka dooni mun kunben faaninbon ni teriya təmasere kankira kan,

27 a ni tabali ni a muran, a ni fitinasiifen ni a muran beə, a ni wusulanjanin saraka janin diya,

28 a ni saraka janinta bə diya ni a muran beə, a ni koli muran ba ni a siifenju fanan.

29 I ri fen woilu bila a dan na ten, ka ii ke n ta ri fasayi. Ii ri ke fen senimanilu ri. Ni fen fen ka a maa woilu la, wo fanan di ke fen seniman di.

30 «I ye tulu dooni mun Haruna ni a denceilu kan ka ii bila a dan na n na baara kanma. Ii ri n na sarakalase la baara ke.

31 I ye a fə Isirayelikailu ye ko n na suwandili tulu le jin di. Ko a seniman haan ka wa kadawu.

32 Məwə si kana a ta ka a fari mamun a la. Məwə si kana fenilu ladan, menilu ri ke a su ri. A seniman de. Ai ye a jate fen seniman di.

33 Məwə məwə wa a jəwən nadan, wo tii ri gben a la jama tema. Məwə məwə wa tulu wo ke məwə gberə kan, men te n sarakalase la ri, wo tii ri gben a la jama tema.»

Wusulan nadan

34 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «Sumadiyalan menilu təwə ko sitaki ni ənkile ni kalibanun, a ni wusulan sumaduman jərəwolo, i ye wo ta ka a beə rakanya.

35 Sumaduman nadanna do ye woilu beə ni kəwə basan ka a ke wusulan jərəwolo ri, men suma duman. Ai ye a jate fen seniman di, men bilani a dan na n na baara kanma.

36 I ye wusulan wo do ta ka a rasisi ka a ke muun di, ka a bila teriya təmasere kankira jəfə kunben faaninbon kondə. N ye i kunbenna ye le. Ai ye wusulan wo jate fen seniman ba ri.

37 Ai kana sumadiyalan woilu ta ka wusulan do ladan ai jərə ye, men ni jin beə ka kan. Ai ye a jate fen seniman ba ri, men ye Allabatata ta ri.

38 Məwə məwə wa wusulan wo jəwən nadan sa a ri səwa wo sumaduman də, wo tii ri gben a la jama tema.»

¹ Allabatala ka a fō Musa yε ko:

² «N da Yahuda kabila Uri mamaren Besalēli, Huri dence kōnin, suwandi baara jin kanma.

³ N da n Nii lajii Besalēli rō. Wo rō, a hankili duman, a la lōnnin ka bon. A seni baara su bεε kela.

⁴ A senin fen keɓimantailu ladanna sanin na, a ni wodigbε la, a ni sulanεε la.

⁵ A seni kabakurun kisēilu lesela, ka ii bila fendamirafenilu la. A seni jiri fanan lesela. A kusan baara su bεε kela.

⁶ N da Ahisamaki dence Oholiyabu fanan suwandi ka a ke Besalēli demenba ri. Oholiyabu ye Daan kabila mōo do le ri. N da famunyali di bololabaarala gbereilu fanan ma n na baara kanma. Wo rō, n ka a fō i yε ko ai ye fen menilu ladan, ii ri se wo bεε ladanna.

⁷ Ii ri se n na faaninbon nadanna, a ni teriya tōomasere kankira a ni a julumun kafari dalatuun ni faaninbon muranilu bεε.

⁸ Ii ri se tabali ni a muranilu bεε ladanna, a ni fitinasiifen saninnaman jerewolo ni a muranilu bεε, a ni wusulanjanin saraka janin diya.

⁹ Ii ri se saraka janin diya fanan nadanna, sarakailu ri janin men kan ka ke buuri ri. Ii ri saraka janin diya wo muranilu bεε fanan nadan, a ni koli muran ba ni a siifenju.

¹⁰ Ii ye faanin kenji bailu fanan nadan, n sarakalase la Haruna la faanin senimanilu ni a denceilu la faaninilu kōnin. Haruna ni a denceilu ri faanin woilu bila ii kan na ka n na sarakalase la baara ke.

¹¹ Ii ri suwandili tulu ladan, a ni wusulan suma duman, men di janin yōo seniman kōndō. Awa, ii ri fen woilu bεε ladan ikomin n ka a jafō i yε ja men ma.»

Nōjō lon ko

¹² Allabatala ka a fō Musa yε ko:

¹³ «I ye a fō Isirayelikailu yε ko ii ye Nōjō lonilu bεε bonya, baa Nōjō lon ye tōomasere le ri kadawu ii ni nde tema. A ri a yiraka ii la ko Allabatala le nde le ri, men ye ii bilala a dan na ka ii ke n ta ri.

¹⁴ Ii ye Nōjō lon bonya, baa lon seniman de wo ri ii bolo. Ni mōo men ma sōn lon wo bonyala fo ka baara do ke wo lon, ii ye a labō a badenmailu tema ka a faa.

¹⁵ Ii ye baara ke tele wōōrō kōrō, kōni tele wōrōnwulana le Nōjō lon de ri, men bilani a dan na Allabatala bonya kanma. Mōo men wa baara su su ke Nōjō lon kōndō, ii ye wo faa.

¹⁶ Ii ni ii bōnsonilu bεε ka kan ka Nōjō lon nabato ka a bonya, baa teriya banbali le kadawu.

¹⁷ Nōjō lon ye tōomasere le ri n ni Isirayelikailu tema kadawu, baa nde Allabatala le ka san ni duu dan tele wōōrō kōrō, kōni tele wōrōnwulana lon, n ka baara labō ka n dafōjō.»

¹⁸ Awa, Allabatala banda kumala Musa yε Sinayi koyinke kan tuma men na, a ka teriya tōomasere walan kabalaman fila don Musa bolo, Alla jere ka sariyailu sebe menilu kan.

32

Nisiden bisiki saninnaman

¹ Awa, mōoilu ka a yen ko Musa ra men a ma jii ka bō koyinke kan, ii ka i jōōn naden Haruna kanma, ka a fō a yε ko: «I wuli, i ye batofenilu ladan an

yə, mən di lə an jərə! An ma a lən mən ka Musa sərən, mən ka a lə an jərə ka an nabə Misiran.»

² Haruna ka a fə ii yə ko: «Ai ye wa tololafen saninnamanilu ta, menilu ye ai musoilu ni ai denceilu ni ai denmusoilu toloilu la. Ai ye na woilu di n ma.»

³ Məoilu bəe ka ii la tololafen saninnamanilu bə ii toloilu la ka na woilu di Haruna ma.

⁴ Haruna ka tololafenilu mira, ka ii yelen ka ləselifen do ta ka nisiden sawura ladan. Məoilu ka a yen tuma mən na, ii ka a fə ko: «Isirayelikailu, an na batofenilu le jin di, mən ka an nabə Misiran.»

⁵ Haruna ka wo yen tuma mən na, a ka saraka janin diya lə nisiden bisiki jə ka a fə ko: «Sini ri kə sali ri ka Allabatalla bato.»

⁶ Wo duu sa gbə, ii sorira ka saraka janintailu a ni jususuma sarakailu bə. Wo kə rə, ii ka ii sii ka dənnin kə ka ii min, ka ban ka ii lawuli ii lamaa kanma.

⁷ Wo rə, Allabatalla ka a fə Musa yə ko: «I kaliya, i ye jii koyinkə kərə sisen, baa i la məoilu ra julumun ba kə, jama mən bəra Misiran i bolo kənin.

⁸ Ii ra bə sila kan jona, n ka mən yiraka ii la. Ii ra nisiden sawura ladan sanin yelenni la, ka ii birin wo kərə. Ii ra wo bato ka sarakailu bə a yə ka a fə ko: «Isirayelikailu, an na batofenilu le jin di, mən ka an nabə Misiran.»»

⁹ Allabatalla ka a fə Musa yə ko: «N da jama wo yen. Ii ye məo kun gbəlenilu le ri.

¹⁰ Sisen, i kana n nalə. N mənəni ii kanma kojuuya. N di ii halaki, ka ban ka jama ba bə ile rə.»

¹¹ Musa ka a Maari Allabatalla matara kosebə ko: «Allabatalla, i ka i la jama labə Misiran sebaya ba la, a ni fanka ba la. Nfenna i ri mənə ii kanma kojuuya?

¹² Ni i ka ii halaki, Misirankailu ri a fə ko i ka an nabə ye sa i ri kojuu kə an na. Ko i tun ye a fə ka an nana koyinkə ma yərə rə ka an faa, ka an si latunun ka bə dunuṛa rə. I ye i la mənə masuma. I ye a fə ka kojuu ba mən kə i la məoilu la, i ye wo bila.

¹³ I ye i hankili to i la jənilu rə, an benbailu Ibrahima ni Isiyaka ni Isirayeli kənin. I ka i kali i jərə tə rə woilu yə ko i ri ii bənsənilu siyaya ikomin sankolo loloilu. Ko i ri jamana di ii bənsən woilu ma ka a kə ii cə ri kadawu.»

¹⁴ Allabatalla ka masilannikan mən fə ko a ri a la jama halaki, a ka wo to ye.

¹⁵ Musa jiira ka bə koyinkə kan. Teriya təomasere walan kabalaman fila ye a bolo, Alla la sariya səbənı menilu kan. Sariya woilu səbənı walanilu jəfəla kan, a ni ii kəfəla.

¹⁶ Walanilu tərə Alla la baara nə le ri. Səbəlı mən tərə ye ii kan, wo tərə Allabatalla bolo nə le ri.

¹⁷ Awa, Josuwe ka jama mankan mən tuma mən na, a ka a fə Musa yə ko: «Kələ mankan ye daa makə diya ye.»

¹⁸ Musa ka a fə ko: «Se sərənba kan tə wo ri, se sərənbalı fanan kan tə. Mən ye n tolo la, wo ye donkilila kan de ri.»

¹⁹ Musa seni daa makə diya tuma mən na, a ka nisiden sawura wo yen, ka jama yen don kəla. A mənəra kojuuya, fəo ka walan kabalaman fila lafilı ka ii rakadikadi koyinkə kərə.

²⁰ Ii tun ka nisiden sawura mən nadan, Musa ka wo ta ka a bila ta rə ka a janin, ka ban ka a muumu. A ka muun wo kə ji rə ka ji wo di jama ma ko ii ye a min.

²¹ Musa ka a fə Haruna yə ko: «Jama ka nfən kə i la fəo i ka ii bila julumun ba rə ten?»

²² Haruna ka a fə ko: «N fa, i kana mənə. I jərə ka a lən ko julumun kə duman ba le məə jınılu ye.

²³ Ti ka a fə n ye ko: «I ye batofenilu ladan an ye, men di lə an jərə. Ka a masərən, an ma a lən men keni wo cəe Musa la men ka an labə Misiran.»

²⁴ Wo rə, n ka a fə ii ye ko sanin ye məə məə bolo, ko woilu ye a labə. Nba, ii ka woilu labə ka a di n ma. N ka a ta ka a bila ta rə. Nisiden sawura jın bəra a rə!»

²⁵ Musa ka a yen ko Haruna ka məəilu to ii jərə diyanan ko kəla. Ko wo le kosən, ii juuulu ra ii jate mayələfen di.

²⁶ Musa wara a lə daa makə diya donda la. A ka a kan nabə ko: «Məə mənulu ye Allabatalla fe, wo bəe ye na yan.» Lebi bənsənulu bəe wara ii lə a laminin do.

²⁷ A ka a fə ii ye ko: «Isirayelikailu Maari Allabatalla ka a fə ko cəeilu bəe ye ii la fanmuru ta ka daa makə diya yərə bəe rataamataama. Ii ye tamin məəilu sii diya bəe la, ka ii badenma cəeilu faa, a ni ii dırəənulu ni ii sijnəəilu.»

²⁸ Musa ka mən fə, Lebi bənsənulu ka wo bəe kə. Məə waa sawa jəən faara Isirayelikailu rə wo lon kelen.

²⁹ Wo kə rə, Musa ka a fə Lebi bənsənulu ye ko: «Bi, ai ra bila a dan na Allabatalla baara kanma, baa ai ma ai ban wulila ai dencəilu ni ai badenma cəeilu kanma. Allabatalla ra baraka don ai la ko rə bi.»

³⁰ Wo duu sa gbə Musa ka a fə jama ye ko: «Ai ra julumun ba kə. Sisen, n di yələ koyinkə la ka wa Allabatalla kunbən. Tumadə n di kafarili kə ai ye ten ai julumunulu la ko kosən.»

³¹ Musa yələra koyinkə kan ka wa Allabatalla labən, ka a fə a ye ko: «Aa, Allabatalla. Jama jın ka julumun ba le kə de. Ii ka batofenilu saninnaman nadan.

³² Sisen, n ye i madiyala, i ye yafa ii ma. Ni i ma sən wo ma, i ye n təə bə i la kitabu kəndə, i ka mən sebə.»

³³ Allabatalla ka a fə Musa ye ko: «Məə mənulu ka julumun kə n na, n ye woilu le təə bəla n na kitabu kəndə.

³⁴ I ye wa sisen. N ka yərə mən ko fə i ye, i ye lə jama jərə ka wa ii ri ye. N na meləka ri wa i jəfə, kəni n na waati wa se, n di n həkə bə ii rə ii la julumun ko kosən.»

³⁵ Nba, Allabatalla ka a həkə bə jama rə ka a masərən ii le ka a fə Haruna ye ko a ye nisiden sawura wo ladan ii ye.

33

Isirayelikailu bilara sila kan

¹ Allabatalla ka a fə Musa ye ko: «I ye wuli ka bə yan, i ni jama mən nara i bolo ka bə Misiran. N ka n kali Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye ko n di jamana mən di ii bənsənulu ma, i ye wa ye.

² N di n na meləka lawa ai jəfə. N di Kanaankailu gbən ka ii labə jamana wo kəndə, ka Amərikailu fanan gbən, a ni Hətikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

³ Ai ye wuli ka wa ye. Damununta duman ye bəla jamana wo rə a jə jərə jərə ma, li ni nənə a bəe ye bəla ye. N kənin ti nala wala ai fe, sa n kana ai halaki sila la, baa ai ye məə kun gbələnilu le ri.»

⁴ Məəilu ka kunnagboya kuma wo mən tuma mən na, ii jusukasira. Məə si ma sən masidifenilu bilala a ma,

⁵ baa Allabatalla tun ka a fə Musa ye ko: «I ye a fə Isirayelikailu ye ko ii ye məə kun gbələnilu le ri. Ko ni n wara ii fe hali waati kuru jın kelen kərə, n di

ii halaki. Ko ii ye ii la masidifenilu bεε bə ii ma sisen. Ko wo kə rə, ko n ka kan ka ii mira ɲa mən ma, n di wo lateε.»

⁶ Isirayelikailu bə mən kəni Horebu koyinkε kan, ii ka ii la masidifenilu bə ii ma.

Alla Kunben Diya Faaninbon dəəmāni

⁷ Nba, Musa tεε ye faaninbon do tala ka wa a lə kəkan, ka a yərə mataa daa makε diya la. A ka a fə wo ma ko Alla kunben faaninbon. Məə məə tεε ye a fe ka ii la kunko yiraka Allabatala la, woilu tεε ye bəla ka wa Alla Kunben Diya Faaninbon na daa makε diya kəkan.

⁸ Musa tun wa kε wala faaninbon wo la tuma tuma, məəilu bεε ri i wuli ka i lə ii jεε la faaninbon da la ka Musa watəla ragbε fəə a wa ban donna faaninbon na tuma mən na.

⁹ Musa wa don faaninbon kəndə tuma mən na, sanfinnama ri jii ka a lə faaninbon da la. Allabatala ri kuma Musa ye.

¹⁰ Ni məəilu ka sanfinnama wo ləni yen faaninbon da la tuma mən na, ii bεε ri i lə ii la faaninbon da la, ka ban ka i ɲakərə ben duu ma ka Alla bato.

¹¹ Allabatala tun di kuma Musa ye ɲa ni ɲa ikomin məə ye kumala a teri ye ɲa mən ma. Wo kə rə, Musa ri a kəse daa makε diya. Kəni a la dεmənba Josuwe tora faaninbon kəndə ye. Josuwe tεε ye kanberen de ri. A fa təə ko Nun.

Allabatala ka a fə ko a ri to a la jama fε

¹² Musa ka a fə Allabatala ye ko: «A ragbε, ile le ka a fə n ye ko: «Na jama ɲin di, kəni i kətə mən ləla n fε ka n dεmən, i ma wo tii fə n ye. I ka a fə ko: «N ka i təə lən, a ni, «I la ko duman n ye.»

¹³ Ni n da i la hina sərən, i sən i ye i la silailu yiraka n na kosa n ye i lən ka to i la hina sərənna. Jama ɲin fanan jate ko i la jama le ai ri.»

¹⁴ Allabatala ka a fə ko: «N nəərə ri wa i fε ka i rafəɲə.»

¹⁵ Musa ka a fə a ye ko: «Ni i jεε tε wala an kəfε, i kana a fə an ye ko an ye bə yan.

¹⁶ Ni i ma wa an kəfε, məə si tε a lən ko n na ko ni i la jama la ko duman i ye. Ni i ma wa an kəfε, foyi tε andeilu faranfaasi duukolo kan siya təilu ma.»

¹⁷ Allabatala ka a fə Musa ye ko: «I ka mən tara, n di wo kε, baa i la ko duman n ye. N da i təə lən.»

¹⁸ Musa ka a fə ko: «Awa, i la nəərə yiraka n na.»

¹⁹ Allabatala ka a fə ko: «N di tamin i ɲakərə ka n na ɲumaya yiraka i la, ka n təə fə i ye ko Allabatala. N ye a fε ka ɲumaya kε məə mən ye, n di ɲumaya kε wo ye. N ye a fε ka hina məə mən na, n di hina wo la.

²⁰ Kəni i ti se n ɲakərəla yenna, baa məə si ti se n ɲakərəla yenna ka a to ɲenemaya rə.

²¹ Yərə do ye n tərəfε yan. I ri se i ləla farakolo kan ye.

²² N na nəərə wa kε taminna tuma mən na, n di i don farakolo falan kəndə ka n bolo birin i kun na fəə n wa ban taminna.

²³ Wo kə rə, n di n bolo bə ye, i ri n kə yen. Kəni məə ti nala n ɲakərəla yenna.»

34

Walan kabalaman kurailu la ko

¹ Allabatala ka a fə Musa ye ko: «I ye walan kabalaman fila lεε ka ii ke ikomin fəlmantailu, i ka mənilu rakadikadi. Kuma mənilu sɛbeni tεε walan fəlmantailu kan, n di woilu sɛbε walan kurailu fanan kan.

² I ye i jere raben sisen sini sōma. Ni duusa gbera, i ye yele Sinayi koyinke kun na ka i lo n jakoro ye.

³ Mō si kana yele ka na i kofe. Mō si kana a madon koyinke yoro si la fanan. Hali saailu ni bailu ni nisiilu fanan kana tamin koyinke koro.»

⁴ Nba, Musa ka walan kabalaman fila lese ka woilu ke ikomin folomantailu. Sōma jona, a sorira ka yele Sinayi koyinke kan ikomin Allabatala ka a fo a ye ja men ma. Walan fila wo tere ye a bolo.

⁵ Allabatala jiira sanfinnama do, ka na i lo Musa torofe ye, ka a jere to do ko Allabatala.

⁶ Allabatala taminda a jakoro ka a fo ko: «Allabatala ye Allabatala le ri. N ye Alla le ri, men ye kininkinin tii ri, men fanan ye jumaya kela mooilu ye. N te monela jona. N na kaninteya ni n na kankelentiyi ka bon.

⁷ N ye n na kaninteya yirakala n na mooilu la haan ii banson faroke waailu. N ye telenbaliya ni murunti ni kojuu yafala mooilu ma. Koni n te kojuu kelaba jalakibali to ye. N ye failu la julumun hake bola ii denilu le ro, a ni ii mamarenilu ro, a ni ii tolomirailu ro, a ni woilu fanan denilu ro.»

⁸ Musa ka a jakoro ben duu ma i koro ka Alla bato.

⁹ A ka a fo ko: «Maari Alla, ni n na ko duman i ye, n ye i madiyahala i ye wa an kofe. N ka a lon ko mo do kun gbelenilu le jinilu ri. Koni n ye i madiyahala, i ye an na telenbaliya koilu ni an na julumunilu kafari, ka an mira ikomin i la jama.»

Allabatala ka teriya sidi kokura

¹⁰ Allabatala ka a fo ko: «A ragbe, n ye teriya sidila ai ma. N di kabannakoilu ke i la jama bere jana, menilu jooon ma ke folo dunu ja yoro si ro, menilu jooon ma ke folo siya gberailu si tema. I laminin mooilu bere ri n na kewali makabanibailu yen, n keto menilu kela ka fara ile la.

¹¹ N ye men fola i ye bi, i ye woilu mira ka a latelen. N di Amorikailu gben ai je, a ni Kanaankailu ni Hetikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

¹² Ai ye a ke kojuma. Ai kana teriya si don ai ni jamana wo mooilu tema, sani a ri ke ikomin ai ra mira miralifen na.

¹³ Ai ye ii la saraka bo diyailu te, ka ii la kaba laloni batotailu rakadikadi, ka ii la Asera lokudun tee.

¹⁴ Ai kana batofen gberere si bato, baa Allabatala le nde ri, men te son mooilu ye fen gberere bato. N to do ko Alla keleyato.

¹⁵ Ai ye a ke kojuma. Ai kana teriya don ai ni jamana wo mooilu tema. Ni wo kera, ii wa ii madon ii la natala ii jusu ro ii la batofenilu la ka saraka bo woilu ye, ii ri ai kili. Wo ro, ai ri wa ii la sarakailu do doon.

¹⁶ Ni ai ka dujooonya don ai ni ii tema, ai ri ii denmusoilu furu ka ii di ai denceilu ma. Denmusoilu wo wa ii madon ii la natala ii jusu ro ii la batofenilu la, ii ri ai denceilu maneen, ka a ke sababu ri woilu fanan di batofen woilu bato.

¹⁷ «Ai kana nee yelen ka batofen nadan.

¹⁸ «Ai ye Buru Fununbali Sali ke. Ni a waati lateeni sera Abibu karo la, ai ye buru fununbali doon tele waronwula koro ikomin n ka a fo ai ye ja men ma, baa ai bora Misiran Abibu karo wo le la.

¹⁹ «Den foloilu bere ye n ta le ri, hali ai la kolofen bonbailu ni ai la kolofen mesenilu den folo cemanilu.

²⁰ Koni ni faliden folo le, ai ye saaden wala badenni di n ma wo no ro ka wo kunka. Ni ai ma a kunka ten, fo ai ye a kan kadi ka a faa. Ai ye ai dence foloilu bere kunka.

«Məə si kana na n bato diya ni niilifen ma na ai bolo.

²¹ Ai ye baara ke tele wəəəə kəəə, kəni tele wəəənwulana lon, ai ye baara lələ ka i jəəə. Hali sənəkə waati ni sumanka waati, ni tele wəəənwulana lon sera, ai ye baara lələ ka i jəəə.

²² «Ai ri Ləəkun Sali ke san san. Wo tuma, ai ra bile tənsən menilu fələ ka, ai ri woulu ke saraka ri. Ai wa ban sənə baarala san san ka suman nadon, ai ye Suman Nadon Sali ke.

²³ San san ai la cəellu bəe ye na n jəkəəə sija sawa ka n bato, nde men ye Isirayelikailu Maari Allabatata ri.

²⁴ N di siyailu gben ka a mabə ai jəe ka do kafu ai la jamana la bonya ma. San san, ai wa ke wala ai Maari Allabatata jəkəəə ka a bato sija sawa, n te sən məə si ye a nata la ai la jamana kan ka a mira ai kə.

²⁵ «Ai wa kolofen bə ka a ke n ye saraka ri, ai kana wo jeli ni buru la a jəəə kan ka a di n ma, ləben ye buru men də. Ai wa kolofen bə ka a ke Taminkunna Sali saraka ri, ai kana sən wo sobo tə ye su si.

²⁶ «San san ai wa suman kura fələ menilu ka, ai ye na wo juma jumailu ri ai Maari Allabatata la bon na.

«Ai kana badenni tibi a na nəəə la.»

²⁷ Allabatata ka a fə Musa ye ikə tuunni ko: «I ye kuma jənilu səbe, baa n da teriya sidi nde ni ile təma, a ni nde ni Isirayelikailu bəe təma, ka a bən kuma woulu le ma.»

²⁸ Musa ka tele binaanin ni su binaanin ke Allabatata təəfə ye. A ma dəəənin ke. A ma ji min. A ka Allabatata la teriya kumailu səbe walan kabalamanilu kan, Allabatata la sariya tan kənin.

Musa jiira ka bə koyinke kan

²⁹ Musa jiira ka bə Sinayi koyinke kan. Teriya təəmasere walan kabalaman fila ye a bolo, Allabatata la sariya səbeni menilu kan. A jəkəəəla tere ye melenmelenna ka a masəəəə a ni Allabatata kumara i jəəə fe. Kəni Musa ma wo lən.

³⁰ Haruna ni Isirayelikailu bəe ka Musa yen tuma men na, ii ka a yen a jəkəəəla ye melenmelenna. Ii ma sən i madonna a la, baa ii silanni.

³¹ Kəni Musa ka ii kili. Awa Haruna ni jama kuntiilu bəe nara a tere, wo rə Musa kumara ii ye.

³² Wo kə rə, Isirayelikailu bəe ka i madon a la. Allabatata tun ka Musa jamari menilu la Sinayi koyinke kan, Musa ka wo bəe fə ii ye.

³³ Musa ban kə rə kumala ii ye, a ka faanin birin a jəkəəə da la.

³⁴ Ka a ta waati wo ma, ni Musa donda Allabatata jəkəəə kuma diya, a ri faanin wo bə a jəkəəəla la haan a wa bə tuma men na. Ni a bəra ye tuma men na, Allabatata tun ka a jamari ko ko la, a ri wo fə Isirayelikailu ye.

³⁵ Isirayelikailu ri a yen ko Musa jəkəəəla ye melenmelenna. Wo kə rə, Musa ri faanin wo birin a jəkəəəla la ikə tuunni, haan a wa don ikə tuun Allabatata kan ka kumajəəəya.

35

Nəəə lon ko

¹ Menilu ka Isirayelikailu jama bəe lade ka a fə ii ye ko: «Allabatata ka jamarili menilu di ai ma, ko ai ye woulu ke, ii le jəin.

² Ai ye baara ke tele wəəəə kəəə, kəni tele wəəənwulana lon ye ke ai ye lon səniman di. Nəəə lon de wo ri, men bilani a dan na Allabatata bonya kanma. Ni məə men ka baara ke wo lon, ai ye wo tii faa.

³ Hali ka ta ladeŋ ai la bon do kəndə Nəjnə lon, ai kana wo ke.»

Məsilu ka kan ka niilifen menilu di Alla daa make faaninbon lə kanma

⁴ Musa ka a fə Isirayelikailu jama bəe ye ko: «Allabatata ka jamari ko:

⁵ «ai ye fen doilu bə ai bolofenilu rə ka woilu ke niilifenilu ri ka ii di Allabatata ma. Mə menilu ri sən wo ma, ii bəe ye na niilifen di. Ii ye na sanin di, a ni wodigbe ni sulane»

⁶ ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faaningbe juma. Ii ye na baa siilu fanan di,

⁷ a ni saaji gbolo kolonin wulenman ni gbolo kolonin juma su gberəilu ni kasiya jiri.

⁸ Ii ye na olibiye tulu ri, men di ke fitinailu rə. Ii ye na sumadiyalanilu fanan di, menilu di ke wusulan ni suwandili tulu rə.

⁹ Kabakuru men tə ko onikisi, ii ye na wo ri, a ni kabakurun ragbeŋen gberəilu, ka woilu kara Allabatata la sarakalase la kəkanbila durukini kəkan, a ni a la sisirə bəroni kəkan.

¹⁰ Menilu kusan bolo la baarala, ii ye na ka fenilu raben, Allabatata ka menilu bəe ko fə.

¹¹ Ii ri Alla daa make faaninbon nadan, a ni a faaninbon wo kunnabirin. Ii ri Alla daa make faaninbon fendamirafenilu fanan nadan, a ni a damira jiriilu ni a kankan gbelekeilu ni a samasenilu ni a siifenjuilu.

¹² Ii ri teriya təmasere kankira fanan nadan, a ni a gbelekeilu ni a dalatuun ni bon tatefaanin, kankira ri sii men kəma.

¹³ Ii ri tabali fanan nadan, a ni a gbelekeilu ni a muranilu bəe. Ii ri saraka buru fanan dabən, men di bila tabali kan, men di to Allabatata jakərə tuma bəe.

¹⁴ Ii ri fitinasiifen ni a muranilu bəe ladan, a ni a fitinailu ni fitina tulu.

¹⁵ Ii ri wusulanjanin saraka janin diya ni a gbelekeilu ladan, a ni wusulan suma duman ni suwandili tulu. Ii ri faanin fanan nadan, men di dun faaninbon donda la.

¹⁶ Ii ri saraka janin diya ladan, sarakailu ri janin men kan ka ke buuri ri. Ii ri saraka janin diya wo sansan sulaneleman fanan nadan, a ni saraka janin diya gbeleke ni a muranilu bəe. Ii ri koli muran ba ladan, a ni a siifenju.

¹⁷ Ii ri lukəndəla laminin faanin fanan nadan, a ni woilu lə jiriilu ni jiriilu siifenilu, ka lukəndəla donda faanin fanan nadan.

¹⁸ Faaninbon ni a lukəndəla laminin faaninilu ri sidi bəbə menilu la duu ma, ii ri woilu fanan nadan, a ni ii juuluu.

¹⁹ Ii ri faanin kenji bailu fanan nadan, n na sarakalase Haruna la faanin senimanilu ni a denceilu la faaninilu kənin. Haruna ni a denceilu ri faanin woilu bila ii kan na ka Alla la sarakalase baara ke yərə seniman kəndə.»

Isirayelikailu nara niilifenilu ri

²⁰ Isirayelikailu jama bəe bəra Musa jakərə ka wa.

²¹ A ko donda menilu jusu rə ka ii ke waninkejumatiiu ri, woilu bəe nara niilifenilu ri Allabatata ma a daa make faaninbon ni a kəndəfenilu bəe baara kanma, a ni a sarakalaselailu la faanin senimanilu.

²² Cəe waninkejumatiiu ni muso waninkejumatiiu bəe nara fen saninna-man su bəe ri. Ii nara masidifen saninnamanilu ri, a ni tololafen saninnamanilu ni bolo la koyina saninnamanilu ni kanna kənən saninnamanilu. Ii bəe nara niilifen saninnaman woilu ri ka ii kərəta Allabatata jakərə ka ii di a ma.

²³ Kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faaningbe juma tere ye menilu bolo, woilu nara woilu ri, a ni baa siilu ni saaji gbolo kolonin wulenman ni gbolo kolonin juma gberailu.

²⁴ Menilu bee tere ye a fe ka wodigbe wala sulanee ke niilifen di, woilu nara woilu di Allabatala ma. Kasiya jiri tere ye menilu bolo, jiri men di Alla daa make faaninbon baara do ja konin, woilu nara woilu fanan di.

²⁵ Muso menilu kusan wurundili kela, ii bee ka kari ladan ten ka na woilu ri. Ii nara kari buleman di, a ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faanin juma.

²⁶ Muso menilu bee jusu sonda a ni menilu kusan baa si wurundila kosebe, woilu ka wo wurundi.

²⁷ Isirayelikailu la jemoilu nara onikisi kabakurunilu ni kabakurun ragbelen gberailu ri, menilu ri kara kakanbila durukini ni sisiro boroni la.

²⁸ Ii nara tulu ni sumadiyalanilu fanan di. Tulu wo fan kelen di ke fitina tulu ri. A to fan kelen di ke suwandili tulu ri. Sumadiyalan woilu fan kelen kera suwandili tulu ro. A to fan kelen kera wusulan di.

²⁹ Isirayelika waninkerjumatilulu bee nara ii la bonjerero niilifenilu ri Allabatala ma baara ke kanma, a tun ka baara men bee ko fo ii ye ka fara Musa la.

Besaleli ni Oholiyabu

³⁰ Musa ka a fo Isirayelikailu ye ko: «A ragbe. Allabatala ra Uri dence Besaleli suwandi. Yahuda kabila mo le ri. A benba ye Huri le ri, Uri fa konin.

³¹ Allabatala ra Besaleli lawasa Alla la Nii Seniman na. Wo ro, a hankili duman, a kusan, a la lonnin ka bon. A seni baara su bee kela.

³² A seni fen kenjiilu ladanna sanin na, a ni wodigbe la, a ni sulanee la.

³³ A seni kabakurun kiselu lesela, ka ii bila fendamirafenilu la. A seni jiri fanan lesela. A kusan bolo labaara su bee kela.

³⁴ Allabatala ra se di Besaleli ni Ahisamaki dence Oholiyabu ma ka moilu karan sa woilu fanan di baara su woilu ke. Oholiyabu ye Daan kabila mo le ri.

³⁵ A ka se di ii ma sa ii di se baara su bee kela. Ii ye bololabaara juma kela. Ii ye kolonnailu le ri, menilu ye fen jatonomailu ni fen kenjiilu ladanna. Faanin soolailu le ii ri, menilu ye faaningbe juma soola kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la. Ii kusan jese danna fanan. Ka bolo la baara su bee ke, ii seni wo la kosebe. Ka fen jatonomailu ni fen kenjiilu ladan, ii seni wo fanan na kosebe.

36

¹ «Awa, Besaleli ni Oholiyabu ni mo menilu kusan bee ri, woilu ye baara ke korjuma ka a ben Allabatala la kuma ma. Allabatala ra se ni famunyali di ii ma sa ii ri se Alla daa make faaninbon ni a kondofenilu bee ladanna.»

Moilu nara niilifenilu ri

² Nba, Musa ka Besaleli ni Oholiyabu kili baara kanma a ni bolo labaara la gberailu Allabatala tun ka sebaya di mo menilu ma, menilu bee sonda nala ka baara wo ke.

³ Isirayelikailu tun nara niilifen menilu di Musa ma Alla daa make faaninbon baara kanma, Musa ka fen woilu don baarakela woilu bolo baara kanma. Konni Isirayelikailu tora nala bonjerero niilifenilu ri sooma sooma.

⁴ Wo kera sababu ri, baarakela kusan ba woilu menilu tere ye Alla daa make faaninbon baara kela, woilu ka ii la baara lala.

⁵ İi wara Musa tərən ye ka a fə a ye ko: «Allabatala ka baara ko fə. An mako ye fen mənılu la ka baara wo ke, məılı ye nala woılı ri fə ka a dan natamin.»

⁶ A kera ten, Musa ka kela lawa ii daa make diya yə rə bəe rə ko mə si kana na niilifen di butun Alla daa make faaninbon baara kanma. Wo rə, jama ka niilifen di boloka,

⁷ baa niilifen mənılu tun da di, woılı tun di se ka baara laban ka a tə to.

Alla daa make faaninbon di ladan ja mən ma

⁸ Mənılu bəe kusan bolo labaara kela kəsebe baarakelailu tema, woılı ka Alla daa make faaninbon jere ladan faanin janya tan na. Faanin woılı tere faaningbe jumailu le ri, kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ye mənılu la. Mən kusan faanin səla kəsebe, wo ka seruben sawurailu ta woılı kan.

⁹ Faanin tan woılı bəe kanyara. İi janya kera nunkan ja muwan ni seyın di. İi kəndə kera nunkan ja naanin le ri.

¹⁰ İi ka faanin loolu kara i jəən na, ka a tə loolu fanan kara i jəən na.

¹¹ Faanin loolu mən karani i jəən na, ii ka tonılu bila wo faanin looluna dagbolo la. İi ka wo jəən ke faanin tə loolu fanan na, mənılu karani ii jəən na. İi ka ton woılı ladan kari buleman də,

¹² ka ton biloolu biloolu bila faanin fila woılı dagboloilu la, ka ii ja ben i jəən ma.

¹³ İi ka fendamirafenılu saninnaman biloolu ladan, mənılu ka ton fila fila mira ka faanin fila woılı tuun i jəən na. Wo rə, faaninbon muume ka i jəən mira ka ke fen kelen di.

¹⁴ İi ka faanin janya tan ni kelen nadan baa si la, ka ii ke faaninbon kunnabirin di.

¹⁵ Faanin tan ni kelen woılı bəe kanyara. İi janya kera nunkan ja bisawa ri. İi kəndə kera nunkan ja naanin di.

¹⁶ İi ka faanin loolu kara i jəən na, ka faanin tə wəə rə kara i jəən na.

¹⁷ Faanin loolu mənılu karani i jəən na, ii ka ton biloolu bila faanin wo looluna dagbolo la. Faanin tə wəə rə mənılu fanan karani i jəən na, ii ka ton biloolu bila wo wəə rəna dagbolo la.

¹⁸ İi ka fendamirafenılu sulanəelman biloolu fanan nadan. Faanin fila woılı ri tuun i jəən na woılı la, ka a ke fen kelen di.

¹⁹ İi ka faaninbon kunnabirin nadan saaji gboloılu la, mənılu tun da wulen, ka kunnabirin gbere fanan nadan gbolo kolonin jumailu la. Kunnabirin filana wo ri la saaji gbolo ta kan ka to a san fe.

²⁰ İi ka kasiya jiriılu ta ka faaninbon damira jiriılu ladan mənılu lalə tə.

²¹ Woılı kelen kelenna bəe janya kera nunkan ja tan di. İi bonya kera nunkan ja kelen ni tala ri.

²² İi ka temala jiri fila bila jiri woılı tema, ka temala jiri woılı jabən i jəən ma. İi ka faaninbon damira jiriılu bəe ladan wo ja le ma.

²³ İi ka faaninbon damira jiri muwan nadan. Woılı lalə tə faaninbon tele kankan bolokinin fan fe.

²⁴ İi ka siifenju wodıgbelaman binaanin fanan nadan, mənılu bilə tə jiri woılı ju kə rə, jiri kelen siifenju fila, baa sen fila mənılu ye jiriılu bəe la, woılı bəe dontə siifenju rə, sen kelen siifenju kelen.

²⁵⁻²⁶ Faaninbon damira jiri muwan mənılu ri lə lə faaninbon tele kankan bolomaran də, ii ka woılı ladan, ka siifenju wodıgbelaman binaanin fanan nadan, jiri kelen siifenju fila.

²⁷ Faaninbon damira jiri wəərə mənilu ri lələ faaninbon telebe rə, bon kəfəla kənin, ii ka woilu ladan,

²⁸ ka jiri fila fanan nadan, mənilu lələtə bon kəfəla rə ka kə faaninbon tonkonilu ri.

²⁹ Ii ka tonkon jiri fila jiniilu bəe ladan jiri fila fila la, mənilu tansanni i jəən ma duu ma ka bən i jəən ma san fə. Jiri fila kunilu mirani i jəən na koyina kelen na. Ii ka tonkon jiri fila bəe ladan ten.

³⁰ Wo rə, faaninbon damira jiri seyin di lələ bon kəfə la muumə rə. Siifenju wodigbelaman tan ni wəərə ri bila woilu kərə, jiri kelen siifenju fila.

³¹ Ii ka gbeleke kankantailu ladan kasiya jiri rə, mənilu ri kankan faaninbon damira jiriilu kan ka woilu ramira. Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan kelen jiriilu kan.

³² Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan do damira jiriilu kan. Gbeleke loolu fanan di kankan faaninbon kəfə la damira jiriilu kan, bon telebe fan fə kənin.

³³ Kankan gbeleke mənilu ri kə gbeleke loolu loolu woilu təma ta ri, ii ka woilu ladan sa ii ri bə faaninbon fan kelen tonkon do la ka wa se fan wo tonkon do ma.

³⁴ Ii ka sanin la faaninbon damira jiriilu kan ka jiri bəe latunun, ka sanin la gbeleke kankantailu fanan kan ka jiri bəe latunun. Ii ka koyina saninnamanilu ladan ka woilu kə faaninbon damira jiriilu la. Gbeleke kankantailu ri don woilu rə.

³⁵ Ii ka bon tətəfaanin nadan faaningbə juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbə ni kari wulenman kadi kadi. Mən kusan faanin səəla kəsbə, wo ka serubən sawurailu ta a kan.

³⁶ Ii ka tətəfaanin dun samasen naanin nadan kasiya jiri la, ka sanin la woilu kan ka jiri bəe latunun. Ii ka səəlan saninnamanilu kə samasen woilu kan, ka samasen sii siifenju wodigbelaman naanin kan, jiri kelen siifenju kelen.

³⁷ Faanin mən di dun faaninbon donda la, ii ka wo ladan faaningbə juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbə ni kari wulenman kadi kadi. Mən kusan faanin səəla, wo ka a səə ka a ja.

³⁸ Ii ka faanin dunjiri loolu ladan, ka səəlanilu kə woilu la. Wo kə rə, ii ka sanin la jiri woilu kun na, a ni faanindun koyinailu kan, mənilu tərə ye jiriilu la, ka ban ka siifenju sulanəelaman loolu ladan, jiri kelen siifenju kelen.

37

Kankira ladan ko

¹ Besaləli ka teriya təəmasere kankira ladan kasiya jiri rə. A janya kəra nunkan ja fila ni tala ri. A bonya kəra nunkan ja kelen ni tala ri. A lə kəra nunkan ja kelen ni tala ri.

² A ka sanin jərəwolo la a kəndəla ni a kəkanna bəe ma, ka a jiri bəe latunun. A ka a da kirinkirin bəe kə sanin di.

³ A ka koyina saninnaman naanin nadan, ka woilu kelen kelenna bila kankira sen naanin na. Wo rə, koyina fila bilara kankira fan kelen fə, a tə fila bilara a fan do fə.

⁴ A ka gbelekeilu rabən kasiya jiri rə, ka sanin la woilu ma ka a jiri bəe latunun.

⁵ A ka woilu don koyinailu rə teriya təəmasere kankira fan fila bəe rə, sa kankira ri se madonnina.

6 A ka julumun kafari dalatuun nadan sanin jerewolo la. A janya kera nunkan ja fila ni tala ri. A kondö kera nunkan ja kelen ni tala ri.

7 A ka seruben bisiki kelen kelenna ladan datuun na kun fila ma. A ka woilu ladan sanin gbasinin do.

8 A ka seruben bisiki kelen nadan kankira datuun na kun kelen na, ka a to kelen nadan datuun na kun do wo la. Seruben bisiki fila ni kankira datuun na bee kera fen kelen de ri.

9 Seruben bisiki fila nabenni i jooon na, ka ii ja lani to kankira datuun na ro. Ii kawailu layelera san ma, ka birin kankira datuun na kun na.

Tabali ladan ko

10 Besaleli ka tabali kelen nadan kasiya jiri ro. A janya kera nunkan ja fila ri, a kondö kera nunkan ja kelen di, a lo kera nunkan ja kelen ni tala ri.

11 A ka sanin jerewolo la tabali wo bee ma ka jiri bee latunun, ka a da kirinkirin bee ke sanin di.

12 A ka ferenilu kankan tabali la tabali fan bee la. Feren woilu bonya benda bolo koyini naanin bonya ma. A ka a da kirinkirin bee ke sanin di feren woilu la.

13 A ka koyina naanin nadan sanin do, ka woilu kelen kelenna don tabali tonkon naanin na a sen kelen kelenna dafe.

14 A ka koyinailu lasudunya ferenilu la. Tabali ta gbelekeilu ri don koyina woilu ro sa tabali ri se madonninna.

15 A ka tabali ta gbelekeilu raben kasiya jiri ro, ka sanin la woilu ma ka a jiri bee latunun.

16 Muran menilu ri bila tabali kan, a ka woilu ladan sanin jerewolo la. Wo doilu keni ikomin pileti ni kalamailu ni jilafeilu ni daailu. Alla sarakalaselailu ri resenji ke muran woilu kondö, ka a labon ka a ke niilifen di.

Fitinasiifen nadan ko

17 A ka fitinasiifen nadan sanin jerewolo gbasinin do. A kala ni a sen, a ni a fitinasi daaninilu ni a kuruilu ni a feren bisikilu bee kera fen kelen de ri.

18 Bolon wooro bora a kala ro. Bolon sawa kera bolokinin fe, bolon sawa kera bolomaran fe.

19 A ka daani sawa ladan bolon kelen kelenna bee la, ka woilu ke amande jiriden munu ja ri, bee ni a kuruilu, bee ni a ferenilu.

20 A ka daani naanin nadan fitinasiifen kala la, ka woilu fanan ke amande jiriden munu ja ri, bee ni a kuruilu, bee ni a ferenilu.

21 A ka kuru kelen ke bolon fila fila fara yoro korö kala la. Fitinasiilan bolon wooro bee kera ten.

22 Fitinasiilan ni a kuruilu ni a bolonilu bee ri ladan sanin jerewolo gbasinin do. Wo bee kera fen kelen de ri.

23 A ka fitina woronwula ladan, a ni a rabolanilu ni a buurigbe ke fenilu. A ka wo bee ladan sanin jerewolo la.

24 A ka fitinasiifen ni a muranilu bee ladan sanin jerewolo kilo bisawa ro.

Wusulan janin saraka janin diya ladan ko

25 A ka wusulanjanin saraka janin diya ladan kasiya jiri la. Wo fan naanin bee kanyara. A fan kelen kelen bee kera nunkan ja kelen di. A lo kera nunkan ja fila ri. Kere munu ja kera a tonkon naanin bee la, koni kereilu ni saraka janin diya bee tere ye fen kelen de ri.

26 A ka sanin jerewolo la a yoro bee kan, a sanfe yoro ni a kerefe yoröilu a ni a kereilu bee. A ka a da kirinkirin bee ke sanin di a fan naanin bee la.

²⁷ A ka koyina saninnaman fila ladan da kirinkirin wo kərə saraka janin diya fan fila fe, fan kelen koyina fila. Sarakabədiya ta gbelekeilu tere ye donna koyina woilu rə, sa saraka janin diya ri se madonninna.

²⁸ A ka gbelekeilu raben kasiya jiriilu la ka sanin la ii yərə beε kan.

²⁹ Besaleli ka wusulan sumaduman jerewolo ladan, ka suwandili tulu seniman fanan nadan. A ka woilu ladan ikomin latikəlon nadanna ye latikəlon nadan ja men ma.

38

Sarakabədiya saraka janintailu ladan ko

¹ Awa, sarakailu ri janin saraka janin diya men kan ka a ke buuri ri, Besaleli ka wo ladan kasiya jiri la. Sarakabədiya fan naanin beε kanyara. A fan kelen kelenna beε kera nunkan ja loolu ri. A lo kera nunkan ja sawa ri.

² A ka kere kelen kelenna ladan saraka janin diya tonkon naanin beε la. Sarakabədiya ni kereilu beε tere ye fen kelen de ri. Besaleli ka sulaneε la a yərə beε kan.

³ A ka buurigbe ke muranilu ladan, a ni buurigbe tafenilu ni jeli ke muranilu ni sobo soolanilu ni takise ke fenilu. A ka saraka janin diya muran woilu beε ladan sulaneε la.

⁴ A ka sansan sulaneεlaman ladan, ka wo bila saraka janin diya kəndə. A ka a bila da kirinkirin kərə saraka janin diya lo temala rə.

⁵ A ka koyina sulaneεlamanilu ladan sansan wo tonkon naanin na, tonkon kelen koyina kelen. Sarakabədiya madonni gbelekeilu ri don koyina woilu rə.

⁶ A ka gbelekeilu raben kasiya jiri la ka sulaneε la woilu yərə beε kan.

⁷ A ka gbeleke woilu don koyina sulaneεlamanilu rə saraka janin diya fan fila beε fe, sa moailu ri se saraka janin diya madonninna. A ka saraka janin diya ladan jiri ferenilu la, ka a kəndə rakolon to.

Koli muran ba ladan ko

⁸ Muso menilu tere ye ii ladenna faaninbon da la ka faaninbon baara ke, woilu ka ii la dubalenilu di. Besaleli ka woilu ta ka koli muran ba sulaneεlaman ni a siifenju sulaneεlaman nadan woilu la.

Faaninbon lukəndəla ko

⁹ A ka lukəndəla laminin faaninilu ladan faaningbe jumailu la. Lukəndəla laminin faanin men di dun faaninbon tele kankan bolokinin fan fe, wo janya kera nunkan ja keme ri.

¹⁰ Faanin wo duntə samasen muwan de la. Besaleli ka samasen woilu ladan, a ni ii siifenju sulaneεlaman, samasen kelen siifenju kelen. Soalan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu kera samasen na.

¹¹ Lukəndəla laminin faanin men di dun faaninbon tele kankan bolomaran də, wo fanan janya kera nunkan ja keme ri. Faanin woilu duntə samasen muwan de la, menilu kelen kelenna siini a siifenju sulaneεlaman kan. Soalan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu kera samasen na.

¹² Faaninbon telebe rə, faanin janya kera nunkan ja biloolu ri. Faanin woilu duntə samasen tan de la, menilu kelen kelenna siini a siifenju kan. Soalan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu kera samasen na.

¹³ Faaninbon telebə rə, lukəndəla janya kera nunkan ja biloolu ri.

14-15 Lukɔndɔla donda kera fan wo fe. Donda fan fila bɛɛ fe, faaninilu janya kera nunkan ja tan ni loolu ri. Faanin woilu duntɔ samasen sawa sawa le la, mɛnilu kelen kelenna siini a siifenju kan.

16 Lukɔndɔla laminin faaninilu bɛɛ rabenni faaningbe juma la.

17 Samasen siifenju ladanni sulanɛɛ la. Sɔɔlan ni koyina mɛnilu tɛɛ ye samasen na, woilu bɛɛ ladanni wodigbe la. Wodigbe lara samasen bɛɛ kun na. Koyina wodigbelaman tɛɛ ye samasen bɛɛ la.

18 Mɛn kusan faanin sɔɔ la, wo ka lu donda faanin dabɛn faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Wo janya kera nunkan ja muwan di. A lɔ kera nunkan ja loolu ri, ikomin lukɔndɔla laminin faaninilu lɔ.

19 A samasen naanin ni woilu siifenju naanin nadanni sulanɛɛ la. Sɔɔlan ni koyina mɛnilu tɛɛ ye samasen na, woilu bɛɛ ladanni wodigbe la. Wodigbe lara samasen bɛɛ kun na.

20 Faaninbon ni a laminin faaninilu ri sidi bɔɔ mɛnilu la duu ma, woilu fanan nadanni sulanɛɛ la.

Sanin ni wodigbe ni sulanɛɛ la ko

21-23 Allabatata ka mɛn fɔ Musa ye, Uri dence Besaleli ka wo bɛɛ ladan. Yahuda kabila mɔɔ le a ri. A benba ye Huri le ri, Uri fa kɔnin. Besaleli demɛnba le tɛɛ Ahisamaki dence Oholiyabu ri, ni a ye Daan kabila mɔɔ ri. Oholiyabu tɛɛ ye bololabaara juma le ri. A tɛɛ ye kolonna le ri, mɛn tɛɛ ye fen jatɔnɔmailu ni fen kenjiilu ladanna. Faanin sɔɔla tɛɛ ye a ri fanan, mɛn tɛɛ ye faaningbe juma sɔɔla kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la.

Nba, Alla daa make faaninbon mɛn ye Alla la teriya tɔɔmasere daa make faaninbon di. Faaninbon wo ladanda fen mɛnilu la, Musa ka a fɔ Lebi bɔnsɔn mɔɔilu ye ko ii ye wo jatebɔ ka a bɛɛ sebe. Alla sarakabɔla Haruna dence Itamari tɛɛ ye jatebɔ baara wo kuntii le ri. Ii ka mɛnilu sebe, woilu le jin di.

24 Isirayelikailu ka sanin mɛnilu kɔrɔta Allabatata jakɔrɔ ka a di a ma, woilu kera kilo waa kelen de ri. Woilu bɛɛ donda yɔrɔ sɛniman baara rɔ.

25 Isirayelika mɛnilu tɔɔ sebera jama jatebɔ waati, woilu ka wodigbe di wo waati. Ii ka jate mɛn di, wo bɛɛ ladannin kera kilo waa sawa ni kilo kɛmɛ naanin ni kilo muwan de ri.

26 Mɔɔ mɛnilu sɔrɔn tun da san muwan bɔ, woilu ni woilu kɔrɔilu bɛɛ tɔɔ sebera. Ii bɛɛ ladannin kera mɔɔ waa kɛmɛ wɔɔrɔ ni mɔɔ waa sawa ni mɔɔ kɛmɛ loolu ni mɔɔ biloolu. Ii kelen kelenna bɛɛ ka wodigbe karamun wɔɔrɔ bɔ. Yɔrɔ sɛniman jateli benni karamun tan ni fila le ma. Ii bɛɛ ka wo tala bɔ ten.

27 Besaleli ka wodigbe kilo waa sawa ni kilo kɛmɛ naanin ta wo rɔ ka wo yelen ka siifenju kɛmɛ ladan, mɛnilu ri bila faaninbon jiriilu kɔrɔ, a ni faaninbon tatefaanin samasen kɔrɔ, siifenju kelen, wodigbe kilo bisawa ni kilo naanin.

28 Wodigbe kilo muwan tora. A ka wo ta ka samasen sɔɔlanilu ni koyinailu ladan, ka do fanan la samasen kun na.

29 Isirayelikailu ka sulanɛɛ mɛnilu kɔrɔta Allabatata jakɔrɔ ka a di a ma, woilu kera kilo waa fila ni kilo kɛmɛ naanin ni kilo muwan ni kelen de ri.

30 A ka siifenju ladan sulanɛɛ woilu la, siifenju mɛnilu ri bila faaninbon donda samasen kɔrɔ. Ii ka saraka janin diya sulanɛɛelaman fanan nadan sulanɛɛ woilu la, a ni a sansan sulanɛɛelaman ni a muranilu bɛɛ.

³¹ A ka siifenju gberɛilu fanan nadan sulanɛɛ woilu la. Siifenju woilu ri bila lukondɔla laminin samasen kɔrɔ, a ni lu donda samasen kɔrɔ. Faaninbon ni a laminin faaninilu ri sidi bɔbɔ menilu la duu ma, a ka woilu fanan nadan sulanɛɛ woilu la.

39

Alla la sarakalaselailu la faaninilu

¹ Nba, ii ka kari buleman ni kari wulenman ɲalagbɛ ni kari wulenman kadi kadi ta ka faanin kenɲi bailu ladan, Alla la sarakalaselailu ri menilu bila ii kan na ii don tuma yɔrɔ seniman kondɔ ka Alla la baara kɛ. Ii ka faanin senimanilu fanan kara Haruna yɛ ikomin Allabatata ka a fɔ Musa yɛ ɲa mɛn ma.

² Ii ka kɔkanbila durukini ladan sanin na, a ni kari buleman ni kari wulenman ɲalagbɛ ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbɛ ɲuma la.

³ Ii ka sanin gbasi kosebɛ ka a fɛya, ka a rateɛ. Ii ka sanin wo ta ka a don don faaningbɛ ɲuma rɔ, ka a don don kari buleman fanan dɔ, a ni kari wulenman ɲalagbɛ ni kari wulenman kadi kadi. Menilu kusan bololabaara kɛla kosebɛ ri baara wo kɛ.

⁴ Ii ka kanbankun julu kelen kelen bila kɔkanbila durukini tonkon fila la, sa a ri se tuunna i ɲɔɔn na.

⁵ Ii ka tesidilan ɲuma ɲuma kɛ kɔkanbila durukini la. Tesidilan ni kɔkanbila durukini kɛra fen kelen di. Ii la baara ɲa kanyara fanan. Ii ka tesidilan kara kari buleman ni kari wulenman ɲalagbɛ ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbɛ ɲuma la, a ni sanin na, ikomin Allabatata ka a fɔ Musa yɛ ɲa mɛn ma.

⁶ Ii ka onikisi kabakurun fila rabɛn ka ii don fendamirafen saninnamanilu rɔ, kabakurun kelen fendamirafen kelen. Ii ka Isirayɛli denceilu tɔɔ sɛbɛ kabakurun woilu kan ikomin sɛbɛli ye kɛla kabakurun kan ɲa mɛn ma ka a kɛ ɲanɔɔ ri.

⁷ Wo kɔ rɔ, ii ka kabakurun woilu bila kɔkanbila durukini kanbankun julu fila la, ka ii kɛ hankili bilafenilu ri Isirayɛlikailu la ko rɔ ikomin Allabatata ka a fɔ Musa yɛ ɲa mɛn ma.

Sisirɔ bɔrɔni

⁸ Mɛn kusan bololabaara kɛla kosebɛ, wo ka sisirɔ bɔrɔni ladan. A ka a ladan sanin na, a ni kari buleman ni kari wulenman ɲalagbɛ ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbɛ ɲuma la ikomin kɔkanbila durukini ladanda ɲa mɛn ma.

⁹ Ni sisirɔ bɔrɔni wo lakadira ka a la i ɲɔɔn kan, a fan naanin bɛɛ ri kanya. A janya ni a bonya bɛɛ kɛra sinbiri ɲa kelen di.

¹⁰ Ii ka a masidi kabakurun sankɔgbelenilu la, ka woilu nara a la ka kɛ safa naanin di. A safa fɔbɔ kɛra saridiwan kabakurun ri, a ni topase kabakurun ni emerada kabakurun.

¹¹ A safa filana kɛra karibunkili kuru ri, a ni safri kuru ni jaman.

¹² A safa sawana kɛra jasinti kuru ri, a ni akate kuru ni ametisi kuru.

¹³ A safa naaninna kɛra kirisaliti kuru ri, a ni onikisi kuru ni jasipe kuru. Kuru woilu bɛɛ donda fendamirafen saninnamanilu rɔ, kuru kelen fendamirafen kelen.

¹⁴ Kabakuru bɛɛ ladennin kɛra tan ni fila ri, ka a bɛn Isirayɛlikailu la kabilailu jate ma. Ii tɔɔilu sɛbɛra nɛɛ la kabakurunilu kan, kabakurun kelen tɔɔ kelen. Tɔɔilu sɛbɛra ikomin tɔɔ ye sɛbɛla ɲa mɛn ma ɲanɔɔ kan.

¹⁵ Ii ka julu saninnaman fila ladan, menilu ri bila sisirö bəroni la. Ii ka ii ladan sanin jerewolo la, ka a məroməro ikomin julukise ye məromərola ja men ma.

¹⁶ Ii ka fendamirafen saninnaman fila ni koyina saninnaman fila ladan, ka koyina fila woilu sidi sisirö bəroni sanfe tonkon fila la.

¹⁷ Ii ka julu saninnaman fila woilu kun do don koyinailu rə sisirö bəroni tonkon fila la

¹⁸ ka ii kun do don fendamirafenilu la, men ye kanbankun julu fila la kəkanbila durukini jefela rə.

¹⁹ Ii ka koyina saninnaman fila gberε ladan ka woilu sidi sisirö bəroni kəfe yoro la a duuma fan tonkon fila la.

²⁰ Wo kə rə, ii ka koyina saninnaman fila gberε ladan ka woilu sidi kəkanbila durukini kanbankun julu fila jefela rə. Ii ka ii sidi julu woilu ju koro kara diya dafε tesidilan kun do.

²¹ Ii ka sisirö bəroni koyinailu ni kəkanbila durukini koyinailu bila i jəon na julujala bule la, sa sisirö bəroni ri to a nə rə kəkanbila durukini kan tesidilan kun do. Ii ka a kε ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja men ma.

Alla la sarakaselailu la faaninilu ko

²² Haruna ri kəkanbila durukini bila durukiba men kan, ii ka wo bεε ladan kari buleman na. Men kusan jese danna ka wo baara kε.

²³ Ii ka kun don diya woo bə a temala rə, ka faanin gbiliman kara woo laminin do, sa durukiba kana fara.

²⁴ Ii ka kerenati jiridenilu sawura ta ta kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faaningbe juma la durukiba sen korolailu dagbolo kan.

²⁵ Ii ka talan denninilu ladan sanin jerewolo la, ka woilu bila bila durukiba sen korolailu dagbolo la keranati jiridenilu sawura tema.

²⁶ Ii ka talan dennin saninnaman do tuun keranati jiriden sawura kelen kelenna bεε la durukiba dagbolo muume kan. Alla la sarakasela wa wa wuli a la baara kεla, a ri durukiba wo bila a kan na ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja men ma.

²⁷⁻²⁸ Ii ka Haruna ni a denceilu la duruki korobilailu ni kurusi kurunniilu ladan faaningbe juma la, ka Haruna la bitiran ni a denceilu la fula jumailu fanan nadan faaningbe juma la. Men kusan jese danna ka wo baara kε.

²⁹ Ii ka tesidilan nadan faaningbe juma la, ka a soo kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja men ma. Men kusan faanin soo la ka wo baara kε.

³⁰ Ii ka saninfede do ladan, men ye kuntiiya tomasere seniman di. Ii ka a ladan sanin jerewolo la, ka sebeli do kε a kan ikomin sebeli ye kεla janoo kan ja men ma. Sebeli wo ka a fə ko: «A bilani a dan na Allabatata ye.»

³¹ Ii ka julu buleman sidi saninfede wo la, sa a ri se sidila bitiran na men ye a sanfe ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja men ma.

Alla daa make faaninbon baara banda

³² Nba, ii banda fenilu bεε baarala ten, menilu ri kε Alla daa make faaninbon di, Alla Kunben Diya Faaninbon konin. Isirayelikailu ka a bεε kε ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja men ma.

³³ Ii nara Alla daa make faaninbon fen bεε ri Musa ma. Ii nara faaninilu ri, menilu ri kε faaninbon jere ri, ka na faaninbon kondofenilu bεε fanan di. Ka

a la woilu kan, ii nara fen jınılu ri: fendamirafenilu, faanin damira jiriilu, kankan gbelekeilu, samasenilu, a ni siifenjuilu.

³⁴ İi nara faaninbon kunnabirin fila ri. Do ladanni saaji gboloilu la, menilu ra wulen. A tɔ kelen nadanni gbolo kolonin jumailu la. İi nara bon tatefaanin fanan di,

³⁵ a ni teriya tɔmasere kankira ni a gbelekeilu ni a julumun kafari dalatuun.

³⁶ İi nara tabali fanan di, a ni a muranilu bεε ni saraka buru men di bila tabali kan, men kɔnin dini Allabatata ma.

³⁷ İi nara fitinasiifen di, men nadanni sanin jεεwolo la. A fitinailu siini tere a kan. İi nara fitinasiifen muranilu bεε fanan di, a ni fitina tulu.

³⁸ Wusulanjanin saraka janin diya saninnaman fanan nara ii bolo, a ni suwandili tulu, a ni wusulan suma duman, a ni faanin men di dun faaninbon donda la.

³⁹ İi nara saraka janin diya sulanεεlaman di, a ni a sansan sulanεεlaman, ni a gbelekeilu ni a muranilu bεε. Koli muran ba nara ii bolo, a ni a siifenju.

⁴⁰ İi nara lukɔndɔla laminin faaninilu ri, a ni samasen ni woilu siifenju, ka na faaninbon donda faanin fanan di. Faaninbon lukɔndɔla laminin faaninilu ri sidi bɔlɔ menilu la duu ma, ii nara woilu fanan di, a ni ii juluilu. İi nara fen bεε ri, menilu bilatɔ Alla daa make faaninbon kɔndɔ, Alla Kunben Diya Faaninbon kɔnin.

⁴¹ İi nara faanin kenji bailu le ri, Alla la sarakalasele Haruna la faanin senimanilu ni a denceilu la faaninilu kɔnin. Haruna ni a denceilu ri faanin woilu bila ii kan na ka Alla sarakalasele baara ke yarɔ seniman kɔndɔ.

⁴² İsirayelikailu ka fen wo bεε baara ikomin Allabatata ka a fɔ Musa ye ja men ma.

⁴³ Musa ka fen woilu bεε ragbe kosebe. A ka a yen ko ii ka baara wo bεε ke ikomin Allabatata tun ka a fɔ ja men ma. Wo rɔ, Musa ka duwawu ke ii ye.

40

Alla daa make faaninbon lɔ ko

¹ Allabatata ka a fɔ Musa ye ko:

² «San karo fɔlɔ tele fɔlɔ lon, i ye n daa make faaninbon lɔ, n daa make faaninbon kɔnin.

³ İ ye teriya tɔmasere kankira bila a kɔndɔ bon tatefaanin kɔfe.

⁴ İ ye tabali ladon faaninbon kɔndɔ ka buruulu bila a kan, a ni tabali muranilu bεε. Wo kɔ rɔ, i ye fitinasiifen nadon faaninbon kɔndɔ ka fitinailu sii sii a kan.

⁵ İ ye wusulanjanin saraka janin diya saninnaman sii teriya tɔmasere kankira jεε, ka donda faanin dun faaninbon donda la.

⁶ «Saraka ri janin ka ke buuri ri saraka janin diya men kan, i ye wo sii Alla daa make faaninbon donda la, Alla Kunben Diya Faaninbon kɔnin.

⁷ İ ye koli muran ba sii Alla kunben faaninbon ni saraka janin diya tema ka ji ke a rɔ.

⁸ İ ye laminin faanin dun lukɔndɔla laminin dɔ, ka donda faanin dun lu da la.

⁹ «İ ye suwandili tulu ta ka do mun n daa make faaninbon ma, a ni a kɔndafenilu bεε. Wo rɔ, i ri a ni a muran bεε bila a dan na ka ii ke fen senimanilu ri, men ye n ta ri.

¹⁰ Saraka di janin ka ke buuri ri saraka janin diya men kan, i ye suwandili tulu do mun wo fanan kan, a ni a muran beε. Wo rɔ, i ri saraka janin diya bila a dan na ka a ke fen seniman ba ri, men ye n ta ri.

¹¹ I ye suwandili tulu do mun koli muran ba fanan ma, a ni a siifenju. Wo rɔ, i ri ii bila a dan na ka a ke n ta ri.

¹² «I ye Haruna ni a denceilu lana n kunben faaninbon da la ka ii ko ji la.

¹³ Wo wa ke, i ye faanin seniman woilu bila Haruna kan na, ka suwandili tulu do mun a ma. Wo rɔ, i ri a bila a dan na n na sarakalasele baara ke kanma.

¹⁴ I ye a denceilu lana ka duruki korɔbilailu bila ii kan na.

¹⁵ I ye suwandili tulu mun ii ma ikomin i ka do mun ii fa fɔlɔ ma ja men ma, sa ii ri n na sarakalasele baara ke. I wa tulu wo mun ii ma ten, ii ni ii bɔnsɔn ceεilu ri ke Alla la sarakalaseleilu ri kadawu.»

¹⁶ Allabatala ka menilu fɔ Musa ye, Musa ka wo beε ke a ja ma.

¹⁷ San filana karo fɔlɔ, wo tele fɔlɔ lon, a ka Alla daa make faaninbon lɔ.

¹⁸ Musa kera baara beε kuntii ri. Ii ka siifenju bila bila, ka faaninbon damira jiriilu lɔ, ka kankan gbelekeilu don ii rɔ, ka samasen lɔ.

¹⁹ Ii ka kunnabirin ke faaninbon kun na, ka kunnabirin filana la fɔlɔma kan. Ii ka wo ke ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

²⁰ Ii ka walan kabalaman fila bila teriya tɔmasere kankira kɔndɔ, ka kankira gbelekeilu don a koyinailu rɔ, ka a julumun kafari dalatuun la a kan.

²¹ Ii ka teriya tɔmasere kankira wo ladon faaninbon kɔndɔ, ka bon tateεfaanin sidi ka kankira jamadoon. Ii ka wo ke ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

²² Ii ka tabali ladon faaninbon kɔndɔ ka a sii faaninbon tele kankan bolomaran dɔ bon tateεfaanin jefε.

²³ Ii ka saraka buruulu sii tabali kan Allabatala jakɔrɔ, ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

²⁴ Wo kɔ rɔ, ii ka fitinasiifen nadon faaninbon kɔndɔ ka a lalɔ faaninbon tele kankan bolokinin dɔ, ka a jaben tabali la.

²⁵ Ii ka fitinailu sii fitinasiifen kan Allabatala jakɔrɔ ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

²⁶ Ii ka saraka janin diya saninnaman nadon faaninbon kɔndɔ ka a sii tateεfaanin jefε,

²⁷ ka wusulan sumaduman janin a kan ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

²⁸ Wo kɔ rɔ, ii ka donda faanin sidi faaninbon da la.

²⁹ Saraka di janin ka ke buuri ri saraka janin diya men kan, ii ka wo sii Alla daa make faaninbon da la, Alla Kunben Diya Faaninbon kɔnin, ka ban ka kolofen sarakailu janin saraka janin diya wo kan ka ii ke buuri ri. Ii ka suman sarakailu fanan bɔ saraka janin diya wo kan. Ii ka wo ke ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

³⁰ Ii ka koli muran ba sii faaninbon ni saraka janin diya tema, ka ji ke a kɔndɔ koli kanma.

³¹ Musa ni Haruna ni a denceilu ka ii boloiu ni ii senilu mako ji wo rɔ.

³² Ka a ta wo lon ma, ii wa ii don faaninbon na tuma tuma, a ni ii wa ke ii madonna saraka janin diya la tuma tuma, ii ri ii ko ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

³³ Ii ka lukɔndɔla laminin faanin dun samasen na ka faaninbon ni saraka janin diya laminin, ka donda faanin fanan dun lu da la. Nba, Musa banda baara beε la wo ja le ma.

Allabatala la nōōrō ka faaninbon nafa

³⁴ Wo kō rō, sanfin jiira ka birin Alla Kunben Diya Faaninbon kun na, Alla daa make faaninbon kōnin. Allabatala la nōōrō ka faaninbon nafa.

³⁵ Musa ma se donna Alla Kunben Diya Faaninbon kōndō, Alla daa make faaninbon kōnin, baa sanfin birinni tora a kun na. Ka a la wo kan, Allabatala la nōōrō tun da a lafa.

³⁶ Ni sanfin wo tun kōrōtara ka bō faaninbon kun na tuma tuma, Isirayelikailu tun di sila mira ka wa. A kera wo ja le ma ii la taama bēē rō.

³⁷ Kōni ni sanfin tun ma kōrōta, ii tun tē bōla ii nō rō. Ii tun di makōnōni kē fōō sanfin wa kōrōta lon mēn kokura.

³⁸ Allabatala la sanfin tēē ye faaninbon kun na tele rō. Ta tēē ye mēlēmēlēnna sanfin dō su rō Isirayelikailu bēē jakōrō. A kera wo ja le ma ii la taama bēē rō.

Josuwe

Alla ka Josuwe bila Musa nɔ rɔ

¹ Allabatata la baaraden Musa sani kɔ, Allabatata kumara Musa demenba Josuwe ye, men ye Nun dence ri.

² Allabatata ka a fɔ ko: «N na baaraden Musa ra sa. I wuli sisen ka Juriden Ba tee, i ni jama bee. Ai ye don jamana kɔndɔ, n keto men dila ai Isirayelikailu ma.»

³ Ni ai sera yɔrɔ yɔrɔ rɔ, n di yɔrɔ wo di ai ma ikomin n ka lahidi ta Musa ye na men ma.

⁴ Ka bɔ wula tele kankan bolokinin dɔ, ka wa se fɔɔ Lebanon koyinke ma yɔrɔ tele kankan bolomaran dɔ, duu wo bee ri ke ai ta ri. Ka bɔ Efirati Ba da la telebɔ rɔ, ka tamin Hetikailu la jamana bee la, ka wa telebe rɔ fɔɔ ka dan kɔɔji la, wo bee ri ke ai ta ri.

⁵ I juu si ti se i la keke rɔ i si bee kɔrɔ. N di ke i fe ikomin n kera Musa fe na men ma. N te bɔ i fe; n te i bila.

⁶ «I jusulatee ka ke jusu ragbelen di, baa i ri i lɔ jama jɔrɔ ka jamana wo mira ka a ke ii ta ri, ikomin n ka lahidi ta ii benbailu ye.»

⁷ I jusulatee ka ke jusu ragbelen di dɔrɔn. N na baaraden Musa ka sariya menilu di i ma, i ye wo bee taama a na ma. I kana bɔ sila wo kan ka wa fan si fe. Ni i ka sila wo lataama a na ma, i la ko ketailu bee ri sabati.

⁸ N na sariya kitabu kumailu ye ke i da rɔ waati bee. I ye i miri woilu ma su ni tele, sa fen fen sebeni kitabu wo kɔndɔ, i ri wo bee mira ka ke a na ma. Ni wo kera, i la ko bee ri sabati kosebe.

⁹ N ma a fɔ i ye wa ko i ye i jusulatee ka ke jusu ragbelen di? I kana silan, i kana yeyeyee, baa i Maari Allabatata ye i fe i la ko ketailu bee rɔ.»

¹⁰ Wo rɔ, Josuwe ka a fɔ jama kuntiilu ye ko:

¹¹ «Ai ye tamin daa make diya rɔ ka a fɔ mɔɔilu bee ye ko: «Ai ye dɔnnifen dabɛn, baa yani tele sawa ai ri Juriden Ba tee ka don jamana wo kɔndɔ ka a ke ai ta ri, Maari Allabatata keto jamana men dila ai ma.»»

¹² Josuwe kumara Ruben kabila ye, a ni Kadi kabila ni Manase kabila talante. A ka a fɔ ii ye ko:

¹³ «Allabatata la baaraden Musa ka men fɔ ai ye, ai ye hankili to wo rɔ. A ka a fɔ ko ai Maari Allabatata ri ai lasii here rɔ yan ka duu jin di ai ma, an ye duu men kan bi.»

¹⁴⁻¹⁵ Wo le rɔ, ai muso ni ai denilu ni ai la kolofenilu ri to ai la jamana rɔ yan, Musa ka jamana men di ai ma Juriden Ba telebɔ rɔ yan. Konin ai menilu ye kekeke ceɛilu ri, ai bee ye ai la kekekefenilu ta ka ba tee ai badenma doilu jɛrɔ. Ai ye wa ii demen fɔɔ Allabatata wa ii fanan nasii here rɔ, ikomin a ka ai lasii here rɔ yan na men ma. Ai Maari Allabatata ye jamana wo dila ai badenmailu ma. Ai ye wa ii demen fɔɔ ii wa jamana wo ke ii ta ri. Ii wa ban jamana mirala, ai ri ai kɔse ka na jamana jin dɔ yan, Allabatata la baaraden Musa ka men di ai ma ka a ke ai ta ri Juriden Ba telebɔ rɔ yan.»

¹⁶ Ruben kabila, ni Kadi kabila, ni Manase kabila talante ka Josuwe jabi: «Ni i ka fen fen fɔ an ye, an di wo ke. Ni i ka an kelaya ka wa yɔrɔ yɔrɔ, an di wa ye.»

¹⁷ An di i kan mira ko bee rɔ, ikomin an ka Musa kan mira na men ma. I Maari Allabatata ye to i fe ikomin a tora Musa fe na men ma.

¹⁸ Mɔɔ mɛn wa murunti i kanma ka a ban i kan mirala an di wo faa. Ile kɔnin ye i jusulatee tun ka ke jusu ragbelɛn di.»

2

Josuwe ka cee fila lawa Jeriko so ragbela

¹ Nba, ka Isirayelikailu daa makeni to Sitimu, Nun dence Josuwe ka mɔɔ fila lawa ko: «Ai ye wa Kanaan jamana lakɔɔsi dokon dɔ, kateete Jeriko so.» Ii bɔra ye ka wa. Ii sera Jeriko so kɔndɔ tuma mɛn na, ii wara jiya sunkurunba do kan. A tɔɔ ko Rahabu.

² A fɔra Jeriko mansa ye ko: «I ja lɔ! Isirayelika doilu donda so kɔndɔ su rɔ. Ko woilu nani jamana lakɔɔsi kan de ma.»

³ Wo rɔ, mansa ka kela lawa Rahabu ma ko: «Cee menilu nani jiyala i wara, i ye ii labɔ ka ii don an bolo, baa woilu nani an na jamana lakɔɔsi kan de ma.»

⁴ Rahabu ka cee fila woilu dokon, ka wa a fɔ mansa la keladenilu ye ko: «Tɔɔ le. Mɔɔ woilu nara n wara yan. Kɔnin n tun ma ii bɔ diya lɔn.

⁵ Su kora tuma mɛn na, ii bɔra yan ka wa, ka a tɛɛn mɔɔilu watɔ so donda tun diya. N ma a lɔn ii wara diya mɛn dɔ. Ai ye ai kaliya ka wa ii kɔ, ai ri ke ii rɔ ka ii mira.»

⁶ Kɔnin Rahabu tun wara cee fila woilu ri a la bon kun bilinin kan ka ii lagoon bin kala doilu kɔrɔ bin mɛn tɔɔ ko lin, a tun ka kala menilu bila ye kɔrɔman janin kanma.

⁷ Nba, mansa la keladenilu bɔra ye ko ii watɔ mɔɔ woilu kɔ. Mɔɔilu ye Juriden Ba tɛɛla diya mɛn dɔ ii sen ma, keladenilu wara diya wo sila fe. Ii bɔni so donda la, mɔɔilu ka da wo tuun i kɔrɔ.

Rahabu ni cee fila woilu

⁸ Sani cee fila ye sunɔɔ, Rahabu yelera a la bon kun bilinin kan,

⁹ ka a fɔ ii ye ko: «N ka a lɔn ko Allabatata ra an na jamana jin di ai Isirayelikailu ma. Ai jɛsilanɛ ra an bɛɛ mira yan. Jamana mɔɔ bɛɛ jiiɛɛniba le,

¹⁰ baa a fɔra an jana ko ai bɔtɔla Misiran jamana rɔ tuma mɛn na, ko Allabatata ka Kɔɔji Fararɔbin ja ai jɛrɔ. Ai ka mɛn ke Amɔrikailu la mansa fila la Juriden Ba telebɔ rɔ, mansa Sihon ni mansa Oki kɔnin, wo fanan fɔra an jana. Ko ai ka woilu halaki fewu.

¹¹ Wo fɔra an jana tuma mɛn na, an jiiɛɛra kosebe. Jusulatee tɛ mɔɔ si la yan ka ai kele, baa ai Maari Allabatata siini fen bɛɛ kun na sankolo rɔ, a ni duukolo kan yan.

¹² Nba, n da kɔɔɔma ke ai ye. Sisen ai ye ai kali Allabatata tɔɔ la n ye ko ai ri kɔɔɔma ke n fa la denbaya ye. Ai ye tɔɔmasere do yiraka n na, sa n di se lala ai la.

¹³ Ai ye lahidi ta n ye ko ai ri n fa ni n na kisi, a ni n badenmacɛilu ni n badenmamusoiu, a ni ii la denbayailu bɛɛ. Ko ai ti sɔn mɔɔilu ye an faa.»

¹⁴ Cee woilu ka Rahabu jabi: «Ni ai faara, Alla ye an fanan faa! Kɔnin i kana foyi fɔ mɔɔ gbɛɛ ye an na ko rɔ jamana jin kɔndɔ yan. Wo rɔ, Allabatata wa jamana jin di an ma, an di an na kaninteya ni an na kankelentiya yiraka i la.»

¹⁵ Wo rɔ, Rahabu ka cee fila lajii julɔ la bon fɔɔɔ don da fe sa ii ri wa, baa Rahabu la bon lɔni tɛɛ so laminin jin de kɔndɔ. Fɔɔɔ don da wo bɛnni so kɔkan la le ma.

16 Awa, Rahabu ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ye wa koyinkɛ ma yɔrɔ rɔ, sa ai kana bɛn mɔɔ woilu la, mɛnilu kɔnin ye ai kɔ. Ai ye wa ai dokon yɔrɔ wo rɔ ka tele sawa kɛ ye. Wo ri a tɛrɛn mɔɔ woilu ra i kɔsɛ ka na so kɔndɔ yan. Wo rɔ, ai ri sila ta ka wa.»

17 Cɛɛ fila ka a fɔ a yɛ ko: «I ka a fɔ an yɛ ko: A mafɛnɛ, an ye bɔla kali kan mɛn di, i ka an ko an ye an kali ɲa mɛn ma, ni kali kan wo tɛ tɲan,

18 andeilu Isirayɛlikailu wa don ai la jamana kɔndɔ yan tuma mɛn na, i ye julu wulenman ɲin sidi fɔɲɔ don da la, i ketɔ an najiila fɔɲɔ don da mɛn fɛ. I ye i la mɔɔilu bɛɛ laɗɛn i fɛ bon kɔndɔ yan. I fa wo, i na wo, i badenmailu wo, i la denbayailu wo, i ye woilu bɛɛ laɗɛn bon kɔndɔ yan.

19 Ni i la mɔɔ do bɔra bon na ka wa so kɔndɔ ka faa, wo hake tɛ andeilu ma, baa a jɛrɛ le ka wo ɲinin. Kɔni ni kojuu do kɛra mɔɔ do la, mɛn ye i fɛ i la bon kɔndɔ yan, wo hake ye andeilu ma.

20 Kɔni ni i ka an na ko fɔ mɔɔ gbɛrɛ yɛ, an ka kalili kan mɛn ta i yɛ ɲin, an te nala wo dafala butun.»

21 Rahabu ka a fɔ, ko: «Ale le wo ri. N da sɔn wo ma.» Wo rɔ, a ka sila di cɛɛ fila wo ma. Ii wani kɔ, Rahabu ka julu wulenman sidi a la fɔɲɔ don da la.

22 Ii wara koyinkɛ ma yɔrɔ rɔ ka ii dokon, ka tele sawa kɛ ye. Mansa la keladenilu ka ii ɲinin sila fan bɛɛ rɔ tele sawa wo kɔrɔ ka kɲa. Mansa la keladenilu ma ii yen tuma mɛn na, ii ka i kɔsɛ ka wa Jeriko.

23 Wo rɔ, cɛɛ fila jiira ka bɔ koyinkɛ ma yɔrɔ rɔ ka Juridɛn Ba tɛɛ ka wa Nun dɛncɛ Josuwe tɛrɛn ye. Ko mɛn bɛɛ kɛra ii la taama rɔ, ii ka woilu bɛɛ ɲafɔ Josuwe yɛ.

24 Ii ka a fɔ a yɛ ko: «Sika tɛ a rɔ: Allabatata ra jamana bɛɛ di an ma. Ye mɔɔilu silanni an yɛ fɔ ka ii jiitɛɛ.»

3

Isirayɛlikailu ka Juridɛn Ba tɛɛ

1 Nba, wo duusa gbɛ, Josuwe ni Isirayɛlikailu bɛɛ wulira sɔɔma da la jona ka bɔ Sitimu ka wa Juridɛn Ba da la. Ii seni ye, ii wara ii daa make ba da la sani ii ye ba tɛɛ.

2 Tele sawa taminni kɔ, jama kuntiilu taminda daa make diya yɔrɔ bɛɛ rɔ,

3 ka a fɔ mɔɔilu yɛ ko: «Ai wa Lebi bɔnsɔn Alla la sarakalaselailu yen bɔla daa make diya rɔ ai Maari Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira ri tuma mɛn na, ai ye bɔ ai wara ka ai bila ii kɔfɛ.

4 Ii ri lɔ ai ɲɔrɔ. Ai ye kilo kelen to ai ni teriya tɔɔmasere kankira tɛma. Ai kana ai madon a la kojuuya. Wo rɔ, ai ka kan ka sila mɛn ta ai ri a lɔn, baa ai watɔ sila mɛn fɛ, ai ma sila wo taama fɔlɔ munun.»

5 Josuwe ka a fɔ mɔɔilu yɛ ko: «Ai ye ai jɛrɛ seninya, baa Allabatata ri kabannako kɛ ai ɲɛ sini.»

6 Josuwe ka a fɔ Alla la sarakalaselailu yɛ ko: «Ai ye teriya tɔɔmasere kankira ta ka tamin mɔɔilu ɲɛfɛ.» Wo rɔ, ii ka wo kankira ta ka tamin mɔɔilu ɲɛfɛ.

7 Allabatata ka a fɔ Josuwe yɛ ko: «Bi n di i bonya damira Isirayɛlikailu bɛɛ ɲana, sa ii ri a lɔn ko n ye i fɛ, ikomin n tɛrɛ ye Nabi Musa fɛ ɲa mɛn ma.

8 Alla la sarakalase la mɛnilu ye teriya tɔɔmasere kankira tala, i ye a fɔ woilu yɛ ko: «Ai wa se Juridɛn Ba da la tuma mɛn na, ai ye ɲii ji rɔ ka ai lɔ ye.»

9 Josuwe ka a fɔ Isirayɛlikailu yɛ ko: «Ai ye na. Ai Maari Allabatata ka a fɔ ko a ketɔ ko mɛnilu kɛla ai ye, n di woilu fɔ ai yɛ.»

¹⁰ Josuwe ka a fɔ, ko: «Ai ri a lɔn ko Alla Nɛnɛma ye ai fɛ, wo le jɪn di. Ai ri a lɔn fanan ko a ri jamana mɔɔilu gbɛn ai jɛ: Kanaankailu wo, Hɛtikailu wo, Hifikailu wo, Peresikailu wo, Kirikasikailu wo, Amɔrikailu wo, Jebusikailu wo, a ri woilu bɛɛ gbɛn ka ii bɔ ai jɛ.

¹¹ Ai ja lɔ! Maari mɛn siini duukolo bɛɛ kun na, a la teriya tɔɔmasere kankira kɛtɔ taminna ai jɛ, ka wa jii Juridɛn Ba ji rɔ.

¹² Sisen ai ye cɛɛ tan ni fila suwandi ka bɔ Isirayɛlikailu la kabila bɛɛ rɔ, kabila kelen cɛɛ kelen.

¹³ Ni Alla la sarakalaselailu, mɛn ye Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira ladoninna, ni ii sera ji rɔ tuma mɛn na, Juridɛn Ba woyen a ri lɔ i kɔrɔ. Ji ri layɛɛ i jɔɔn kan yɔrɔ kelen san fɛ ka kɛ ikomin dandan.»

¹⁴ Nba, Isirayɛlikailu bɔra ii daa makɛ diya rɔ ye ko ii watɔ Juridɛn Ba tɛɛla. Alla la sarakalaselailu tɛɛ ye ii jɛfɛ, teriya tɔɔmasere kankira tɛɛ ye woilu bolo.

¹⁵ (Sumanka waati le tɛɛɛ; wo waati la, Juridɛn Ba ri fa kojuyaya fɔɔ ka bɔn.) Awa, teriya tɔɔmasere kankira tɛɛ ye Alla la sarakalaseɛla mɛnilu bolo, woilu sera ba ma ka ii sen najii ji rɔ tuma mɛn na,

¹⁶ ba ji mɛn tɛɛ ye woyenna ka bɔ ba san dɔ, wo ka a lɔ i kɔrɔ. Ji layɛɛra i jɔɔn kan Adama so da fɛ, mɛn ye Saratani so tɔrɔfɛ. Yɔrɔ wo ka jan tɛɛ Isirayɛlikailu la. Ji layɛɛra i jɔɔn kan ye ka kɛ ikomin dandan. Ji ma se taminna ye ka woyen ka wa Araba gbɛkannan dɔ, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Dalaba Kɔɔjilama. A kɛra ten de, Isirayɛlikailu bɛɛ sera ba tɛɛla Jeriko so jɛtɛlenma rɔ.

¹⁷ Nba sarakalaselailu, mɛn madonni tɛɛ Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira, woilu ka ii lɔ duu jaran kan Juridɛn Ba tɛma. Isirayɛlikailu bɛɛ taminda ba tɛma ye duu jaran kan haan jamana mɔɔ bɛɛ sera ye.

4

Kabakurun tan ni fila

¹ Jama bɛɛ banni Juridɛn Ba tɛɛla tuma mɛn na, Allabatata ka a fɔ Josuwe ye ko:

² «Ai ye cɛɛ tan ni fila suwandi jama rɔ, kabila kelen cɛɛ kelen.

³ I ye a fɔ cɛɛ tan ni fila woilu ye ko ii bɛɛ ye kabakurun kelen kelen ta Juridɛn Ba tɛma, Alla la sarakalaselailu lɔni yɔrɔ mɛn dɔ. Ii ye kabakurun woilu madonin fo ai wa se ai daa makɛ diya tuma mɛn na. Ii ri kabakurunilu bila ye.»

⁴ Josuwe ka cɛɛ tan ni fila suwandi ka bɔ Isirayɛlikailu rɔ, kabila kelen cɛɛ kelen. A ka woilu makili,

⁵ ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye wa tamin ai Maari Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira jɛfɛ ka don Juridɛn Ba tɛmala rɔ. Ai ye kabakurunilu ta ye, mɔɔ kelen kabakurun kelen. Ai wa woilu ta, ai ye ii la ai kanbankun kan, kabila bɛɛ ni a la kabakurun.

⁶⁻⁷ Kabakurun woilu ri kɛ tɔɔmasere ri ai tɛma. Ni ai denilu ka woilu kɔrɔ majininka sini natɔ, ai ri a fɔ ii ye wo lon, ko Alla la sarakalaselailu ka Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira ta ka wa Juridɛn Ba tɛɛ. Ko ii donda ji rɔ tuma mɛn na, ko Juridɛn Ba tɛɛra fila ri Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira jɛfɛ. Ko kabakurun jɪnilu ye hankilibilafen de ri tuma bɛɛ, ka Isirayɛlikailu hankili bila ko ba wo rɔ.»

⁸ Josuwe ka mɛn fɔ Isirayɛlikailu ye, ii ka wo mira ka a kɛ. Ii ka kabakurun tan ni fila ta ka bɔ Juridɛn Ba tɛma, kabila kelen kabakurun kelen, ikomin

Allabatata ka a fɔ Josuwe yɛ ɲa mɛn ma. Ii ka kabakurun woilu madonin ka wa ii bila ii daa makɛ diya.

⁹ Josuwe ka kabakurun tan ni fila gbɛɛ lɔ Juridɛn Ba tɛma ye, Alla la sarakalaselailu lɔni teriya tɔɔmasere kankira ri yɔrɔ mɛn. Kabakurun woilu ye ye hali bi.

¹⁰ Alla la sarakalaselailu lɔni tora teriya tɔɔmasere kankira ri Juridɛn Ba jani tɛma fo jama banda ko bɛɛ kɛla tuma mɛn na ikomin Allabatata tun ka Josuwe jamari ɲa mɛn ma. Wo bɛɛ kɛra ikomin Musa ka a fɔ Josuwe yɛ ɲa mɛn ma. Jama ka ii kaliya le ka ba tɛɛ.

¹¹ Ii bɛɛ banda ba tɛɛla waati mɛn na, Alla la sarakalaselailu bɔra ba tɛmala rɔ, ka tamin jama ɲɛfɛ Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira ri.

¹² Rubɛn kabila cɛɛilu ni Kadi kabila cɛɛilu ni Manase kabila talantɛ cɛɛilu, woilu ka ba tɛɛ Isirayɛlika tɔilu ɲɛrɔ, ii la kelekɛfenilu ye ii bolo, ikomin Musa tun ka a fɔ ii yɛ ɲa mɛn ma.

¹³ Kelekɛdenilu waa binaanin ka ba tɛɛ Allabatata ɲakɔrɔ ka wa Jeriko gbɛkannan dɔ. Ii bɛɛ rabenni kelekɛ kanma.

¹⁴ Wo lon, Allabatata ka Josuwe bonya Isirayɛlikailu bɛɛ ɲana. Ii ka a bonya a si bɛɛ kɔrɔ ikomin ii tun ka Musa bonya ɲa mɛn ma.

¹⁵ Nba, Allabatata ka a fɔ Josuwe yɛ ko:

¹⁶ «Alla la sarakalaselela mɛnilu ye Allabatata la teriya tɔɔmasere kankira madoninna, i ye a fɔ woilu yɛ ko ii ye bɔ Juridɛn Ba tɛma.»

¹⁷ Josuwe ka a fɔ Alla la sarakalaselailu yɛ ko: «Ai ye bɔ Juridɛn Ba tɛma.»

¹⁸ Wo rɔ, Alla la sarakalaselailu bɔra Juridɛn Ba rɔ teriya tɔɔmasere kankira ri. Ii senilu sera duukolo jani ma tuma mɛn na, Juridɛn Ba ji ka a kɔsɛ a nɔ rɔ i kɔrɔ, ka woyen kojuuya ka yɔrɔ bɛɛ fa ikomin a tɛɛ ye kɛla ɲa mɛn ma fɔlɔ.

¹⁹ Jama ka Juridɛn Ba tɛɛ ii la san karo fɔlɔ tele tan. Ii wara ii daa makɛ Kilikali so dafɛ. Yɔrɔ wo ye Jeriko telebɔ rɔ.

²⁰ Josuwe ka kabakurun tan ni fila woilu lalɔ ye, cɛɛ tan ni fila tun ka mɛnilu ta Juridɛn Ba rɔ.

²¹ A ka a fɔ Isirayɛlikailu yɛ ko: «Lon do rɔ, ni ai denilu ka ai maɲininka kabakurun ɲinilu kɔrɔ ma,

²² ai ye a fɔ ii yɛ ko Isirayɛlikailu ka Juridɛn Ba tɛɛ ii sen ma duukolo jaran kan.

²³ Baa ai Maari Allabatata ka Juridɛn Ba ji ja ai ɲɛ haan ai bɛɛ banda ba tɛɛla, ikomin a ka Kɔɔji Fararɔbin ja an ɲɛ ɲa mɛn ma haan an bɛɛ taminda.

²⁴ A ka wo le kɛ, sa dunuɲa mɔɔilu bɛɛ ri a lɔn ko Allabatata la sebaya ka bon. Ka a la wo kan, a ka a kɛ sa ai ri silan ai Maari Allabatata ɲɛ tuma bɛɛ.»

5

Mansailu silanda Josuwe yɛ

¹ Amɔrikailu la mansa mɛnilu siini tɛɛ Juridɛn Ba telebe rɔ, a ni Kanaankailu la mansa mɛnilu siini kɔɔji da la, woilu ka a mɛn ko Allabatata ka Juridɛn Ba ja Isirayɛlikailu ɲɛ haan ii bɛɛ banda taminna. Mansa woilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii silanda. Jusulateɛ tun tɛ ii la butun ka Isirayɛlikailu kɛle.

Josuwe ka Isirayɛlika cɛɛilu kojiiya

² Nba, waati kelen wo la Allabatata ka a fɔ Josuwe yɛ ko: «Kaba doilu lɛsɛ ka ii kɛ muruilu ri, ka Isirayɛlika cɛɛilu bila ko rɔ.»

³ Josuwe ka kaba doilu leɛe ka ii ke muruilu ri ka Isirayelika ceɛilu la faaninta ke. Ii la faaninta wo kera yoro men, ii ka yoro wo too la ko Faaninta ke Koyinke.

⁴⁻⁵ Isirayelika ceman menilu bora Misiran ka a teren ii ra se keɛe ma, woiu beɛ la faaninta keni le tere. Ii beɛ sara wula kondɔ ye, Isirayelikailu tere ye taamataamala yoro men. Koni dence menilu sɔrɔnda wula kondɔ ye, woiu tun ma faaninta ke. Wo le koson, Josuwe ka ii la faaninta ke.

⁶ Isirayelikailu tun ka san binaanin de ke taamala wula kondɔ, haan ceɛ menilu bora Misiran ka a teren ii ra se keɛe ro, woiu beɛ sara. Allabatata tun ka lahidi ta ii benbailu ye ko a ri jamana jin di ii ma, konin ceɛ menilu bora Misiran, ii tun ma son Allabatata la kuma mirala. Wo ro, Allabatata ka a kali ko a te son woiu ja ye la jamana kan, li ni nono ka siya jamana men kondɔ jin.

⁷ Allabatata ka ii denceilu bila ii no ro. Josuwe ka woiu kojiya, baa woiu beɛ kojiibali le tere folo. Ii tun ma kojiya taama waati wula kondɔ.

⁸ Ii beɛ kojiiyani ko, ii tora ii daa make diya ro fo ka ii la dailu kendeɛya.

⁹ Allabatata ka a fo Josuwe ye ko: «Jonya maloya tere ye ai la Misiran, konin n da wo bo ai la bi.» Wo le ro, yoro wo too lara ko Kilikali* haan bi.

Isirayelikailu ka Taminkunna Sali ke

¹⁰ Ka Isirayelikailu daa makeni to Kilikali, ii ka Taminkunna Sali ke Jeriko gbekannan do. Wo kera karo wo tele tan ni naaninna wura da la.

¹¹ Wo duu sa gbe, ii ka buru fununbali ni sumankise jilanni doilu doon.

¹² Wo lon kelen, doonnifen men too ko mana, wo doon nalora. Isirayelikailu ma mana saron wo ko ro. Ka a damira san wo ma, ii ka Kanaan jamana sumandenilu le doon.

Alla la keɛjama la kuntii

¹³ Nba, lon do ro, ka Josuwe to Jeriko da fe, Josuwe ka ceɛ do lɔni yen a jana. Fanmuru ye a bolo, wo bɔni a la ro. Josuwe ka a madon a la ka mapininka ko: «Ile ye andeilu do le ri wa, wa i ye an juu do le ri?»

¹⁴ Ceɛ ka a fo ko: «Nde ni ai si te. N ye Allabatata la keɛjama la kuntii le ri. N nato le jin.» Josuwe ka a be wo sen koro ka a ja birin duu ma ka a bonya. Josuwe ka a fo ko: «I la jon ye nde ri. I ye a fe n ye nfen de ke sa?»

¹⁵ Allabatata la keɛjama la kuntii ka a jabi: «I la sanbara bo i sen do, baa i lɔni yoro men kan jin, yoro seniman de wo ri.» Josuwe ka wo ke.

6

Jeriko so laminin jin bera

¹ Jerikokailu tun ka so da tuun ka a soo kosebe Isirayelikailu la ko koson. Moo tun te donna, moo tun te bɔla.

² Allabatata ka a fo Josuwe ye ko: «A ragbe, n ye Jeriko so labilala i ma, a ni a mansa ni a la keɛdenilu beɛ.

³ Ile ni i la keɛkeɛjama ye ai taama ka Jeriko so laminin sija kelen lon lon. Ai ye wo ke tele woro koro.

⁴ Alla la sarakalaseɛa woronwula ri bila teriya toomasere kankira jefɛ. Saaji kere ye ke woiu kelen kelenna beɛ bolo, kere menilu ye feɛa ka a kan nabo ikomin buru. Tele woronwulana, ai ye ai taama ka so laminin sija woronwula. Alla la sarakalaselailu ye ii taama ai je ka to kereilu feɛa.

* 5:9 Wo koro ye ko ka bo

5 «Jama wa ban so lamininna sɔɔna wɔɔɔnwula, Alla la sarakalaselailu ri kere fe kan ba labɔ. Ai wa wo men waati men na, jama bee ye kule ba ke. Jeriko so laminin jin di be wo ro. Jama bee ri ii latelen ka don so kondɔ.»

6 Nun dence Josuwe ka Alla la sarakalaselailu makili ka a fo ii ye ko: «Ai ye Allabatala la teriya toomasere kankira ta. Alla la sarakalaselela wɔɔɔnwula ye bila wo ne, saaji kere ye ke woilu kelen kelenna bee bolo.»

7 A ka a fo Isirayelikailu ye ko: «Ai ye wa sisen! Ai ye ai taama ka so laminin. Keleken den doilu ye bila Allabatala la teriya toomasere kankira nefee. Ii la kekefenilu ye ke ii bolo.»

8-9 Nba, ii ka a ke ikomin Josuwe ka a fo na men ma. Keleken den doilu foɔɔ wara, ka Alla la sarakalaselailu tuun woilu la, menilu tere ye buru fela. Teriya toomasere kankira bilara burutiilu kofee. Keleken den doilu bilara teriya toomasere kankira ko. Ka ii bee to wala, keretiilu ye kereilu fela.

10 Nba Josuwe tun ka a fo Isirayelikailu ye ko: «Moo si kana kule, moo si kana a kan nabɔ. Ai kana kuma si fo fo n wa a fo ai ye lon men na ko ai ye kule. N wa wo fo, ai ye kule.»

11 Awa, Josuwe ka a ke ko Allabatala la teriya toomasere kankira ye so laminin sɔɔna kelen, ka ban ka ii kose ii daa make diya ro ka si ye.

12 Wo duusa gbe sooma da la jona, Josuwe wulira. A ka a fo Alla la sarakalaselailu ye ko ii ye teriya toomasere kankira ta.

13 Ii bee wara so laminin ikomin ii tun ka a ke na men ma koroman. Keleden doilu foɔɔ wara, ka Alla la sarakalaselela keretiilu tuun woilu la ka keledenilu do tuun woilu kofee. Josuwe ka a ke ko Allabatala la teriya toomasere kankira ye so laminin sɔɔna kelen ka ii bee to wala, keretiilu ye kereilu fela.

14 Wo lon ii wara so laminin sɔɔna kelen, ka ban ka ii kose ii daa make diya. Ii ka a ke wo na ma tele wɔɔɔ korɔ.

15 A tele wɔɔɔnwulana, ii wulira sooma da la jona ka wa so laminin wo na kelen ma. Koni wo lon, ii ka so laminin sɔɔna wɔɔɔnwula.

16 Ii banni so lamininna sɔɔna wɔɔɔnwula, Alla la sarakalaselailu ka kereilu fe fanka la. Josuwe ka a fo jama ye ko: «Ai ye kule kan ba bɔ, baa Allabatala ra so di ai ma.»

17 Ai ye Jeriko so bee te, ka a kondofenilu bee tɔɔna, ka niimafenilu bee faa, baa so wo ye sar aka ri Allabatala ye. Koni ai kana foyi ke Rahabu la, ni a ye sunkurunba ri. Ai kana foyi ke a la mooilu la, menilu bee ye a fe a la bon na ye, baa ale le ka an na keladenilu dokon.»

18 Josuwe ka a fo keledenilu ye fanan ko: «Ai ye a ke koruma sa ai kana fen si ta ton siini fen men na, baa wo bee ye dila Allabatala le ma. Ni ai ka do ta, ai ri ke sababu ri, Alla ri an na jama bee halaki fewu an daa make diya ro yan.»

19 Ai ye wodigbeilu ni saninilu bee bila a dan na Allabatala ye, a ni sulanefenilu bee, ni neemanfenilu bee. Wo bee ye bila Allabatala la nanfulu lamara diya.»

20 Nba, Alla la sarakalaselailu ka kereilu fe. Jama ka kere fe kan men tuma men na, ii ka kule kan ba labɔ. Jeriko so laminin jin bee bera. Isirayelikailu ka ii bori ka ii telen ka don so kondɔ. Ii ka so bee mira.

21 Ii ka Jerikokailu bee faa fanmuru la. Ii ka ceilu ni musoilu faa, ka dennilu ni moobailu faa. Hali nisiilu ni saailu ni faliilu, ii ka woilu bee faa.

Rahabu kisira

22 Josuwe kumara ce file wo ye, menilu tun wara jamana lakorosi. A ka a fo ko: «Ai ye wa sunkurunba wara. Ai ye a labɔ, a ni a la mooilu bee, ikomin ai ka lahidi ta a ye na men ma.»

²³ Kanberen fila woilu wara Rahabu wara, ka wa Rahabu labo, a ni a fa ni a na, a ni a badenmailu ni a la maoilu bee. Ii ka woilu bee labo ka wa ii ri yoro do ro, men ye Isirayelikailu daa make diya ko ma.

²⁴ Wo ko ro, Isirayelikailu la keledenilu ka ta bila Jeriko so la, ka so ni a kondofenilu bee janin. Koni ii ka wodigbeilu ni saninilu ni sulanefenilu ni neemanfenilu bee ta, ka woilu bila Allabatala la nanfulu lamara diya.

²⁵ Josuwe ka sunkurunba Rahabu ni a la denbaya bee kende to ye, a ni a la mao bee, baa Rahabu tun ka cee fila wo lagoon, Josuwe ka menilu lo Jeriko so lakorasila. Rahabu ka i sii Isirayelikailu tema. Hali bi a bansonilu ye Isirayeli ro.

²⁶ Nba, Josuwe ni a la maoilu banni so tela, a ka a kali mao bee ye ko:
«Ni mao mao wulira
ko a ye Jeriko so lola kokura,
Danka ye wo tii kan.
A wa wo baara damira lon men na,
a dence fob ri sa.
A wa so donda datuun bila lon men na,
a dence doomanni fanan di sa.»

²⁷ Nba, Allabatala tora Josuwe fe. Josuwe tao bora jamana fan bee ro.

7

Ayikailu sera Isirayelikailu la

¹ Koni Isirayelikailu ma son Alla la sariya ka so nanfulu bee halaki. Yahuda kabila cee do le tere ye, men tao ko Akan. Akan fa tao ko Karimi, wo fa tao ko Sabidi, wo fanan fa tao ko Serahi. Alla ka men jamari ii ma, Akana ma wo latelen, baa a ka Jeriko so kondofen doilu ta. Akana ka men ke wo ri, wo kera sababu ri Allabatala moneera Isirayelikailu kanma kojuuya.

² Nba, Josuwe ka mao fila lawa ka bo Jeriko ka wa Ayi so kondofen. Ayi wo ye Beteli so telebo ro. A ma jan Betti-Abeni so la. Josuwe ka a fo ko: «Ai ye wa yoro wo lakorasi.» Cee fila wo wara Ayi lakorasi wo ro.

³ Ii koson men keni Josuwe ma, ii ka a fo ko: «I kana mao bee lawa Ayi so kanma. Kun te wo la. I ye cee waa fila lawa, ni wo te cee waa sawa. I kana mao bee lawa ka ii see fuu, baa Ayikailu ma siya.»

⁴ Wo ro, Josuwe ka cee waa sawa jooon lawa Ayi kanma. Koni Ayikailu sera ii la. Ii ka ii bori Ayikailu je.

⁵ Ayikailu ka ii ghen ka bo so donda la ka jii tindi la ka wa se fo yoro do ro, men tao ko Sebarin. Ii jii men keni tindi la, Ayikailu ka mao bisawa ni wooro jooon faa Isirayelikailu la keledenilu ro. Isirayelikailu bee jiteera wo ro kojuuya.

⁶ Josuwe ni Isirayelikailu la jemaoilu ka ii la faanin rarafara, ka ii be duu ma Allabatala la teriya toomasere kankira je. Ii ka buuri ke ii kun ma ka a ke jusumakasa toomasere ri. Ii menda ye fo fitiri waati.

⁷ Ka ii lani to ye, Josuwe ka a fo ko: «Ee, Maari ba Allabatala! Nfenna i ka an na jama lo Juriden Ba teela ka na an di Amarikailu ma an halaki kanma? Hali ni an tun tora Juriden Ba koma, wo tun ka fisa jin di!

⁸ Maari, n ma a lon n ye nfen fo, baa Isirayelikailu ra ii bori ii juuilo koroo.

⁹ Kanaankailu ni jamana mao toilu ri wo kibaro men. Ii ri na an naminin ka be an kan ka an bee faa, ka an na siya latunun ka ii bo duukolo kan. I ri nfen de ke sisen sa i tao ba kana tjan?»

¹⁰ Allabatala ka Josuwe jabi: «I wuli! Nfen koson i lani duu ma ye?

11 Isirayelikailu ka kojuu le ke. Ii ra n na teriya tɔjan. N ka a fɔ ii ye ko ii ye so kɔndɔ fenilu bɛɛ halaki. Kɔni n ka mɛn fɔ, ii ma wo latelen, baa ii ka wo fen doilu ta. Ii ka woilu sonya, ka ii bila ii jɛɛ bolofenilu rɔ, ka tɔnɔli ke.

12 Wo le kosɔn Isirayelikailu ti se ii lɔla ii juuilu jɛrɔ butun. Isirayelikailu ra ke fen halakitailu ri. Wo sababu la, ii ye ii borila ii juuilu kɔrɔ. Tɔn siini fenilu la, ni ai ma wo tɔjan, n ti nala kɛla ai fe butun.

13 I wuli ka wa Isirayelikailu sɛninya ka ii raben, sini la ko rɔ. I ye a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai jɛɛ sɛninya, baa Isirayelikailu Maari Allabatata ka a fɔ ko fen mɛnilu bilani tɛɛɛ a dan na ka a halaki, woilu ye ai do bolo. Ko ai ti se ai lɔla ai juuilu jɛ butun, fɔɔ ai wa fen woilu labɔ.

14 Ko sini sɔɔma, ai la kabilailu ye ai madon nde Allabatata la kelen kelen. Ko n wa kabila mɛn yiraka, wo bonkɔndɔlailu ye ai madon n na kelen kelen. Ko n wa bonkɔndɔla mɛn suwandi, wo denbayailu ye ai madon n na kelen kelen. Ko n wa denbaya mɛn suwandi, wo cɛɛilu ye ai madon n na kelen kelen.

15 Ko fen mɛnilu bilani a dan na ka a halaki, ko woilu ye mɔɔ mɛn bolo, ko n di wo tii yiraka wo jɔna le ma. Ko ale ye lafilu ta rɔ ka halaki, a ni a bolofenilu ni a la mɔɔilu bɛɛ. Ko ka a masɔrɔn a ka nde Allabatata la teriya tɔjan. Ko a ka maloya ko ba le ke Isirayelikailu tɛma.»

Akana faa jɔna

16 Wo duusa gbɛ sɔɔma da la jona, Josuwe wulira. A ka Isirayelikailu la kabilailu bɛɛ lana kelen kelen Allabatata jɔkɔrɔ. Allabatata ka Yahuda kabila yiraka.

17 Josuwe ka Yahuda kabila bonkɔndɔlailu bɛɛ lana kelen kelen. Allabatata ka Seraki la bonkɔndɔla yiraka. Josuwe ka Seraki la bonkɔndɔla denbayailu bɛɛ lana kelen kelen. Allabatata ka Sabidi la denbaya yiraka.

18 Josuwe ka Sabidi la denbaya cɛɛilu bɛɛ lana kelen kelen, Allabatata ka Akan yiraka. Akana fa le tɛɛ Karimi ri, Karimi fa tɛɛ Sabidi ri, Sabidi fa tɛɛ Serahi ri. Woilu tɛɛ Yahuda kabila le rɔ.

19 Josuwe ka a fɔ Akan ye ko: «N den, i ye Isirayelikailu Maari Allabatata bonya. I ye tɔja fɔ. I ka mɛn ke, wo fɔ n ye; i kana foyi dokon n ma.»

20 Akan ka Josuwe jabi: «Tɔja le. Nde le ka kojuu ke Isirayelikailu Maari Allabatata la. N ka ko mɛn ke, wo le jɔn di:

21 N ka durukiba juma juma do yen nanfulu wo rɔ. Durukiba wo bɔni Sineyari jamana rɔ. N ka wodigbɛ kilo fila ni sanin kuru karamu kɛmɛ loolu fanan yen. N ka fen woilu yen tuma mɛn na, n nata lara ii kan, fɔɔ n ka ii ta. Ii doonni ye duu rɔ n na faaninbon na, wodigbɛ ye fen tɔilu kɔrɔ ye.»

22 Josuwe ka mɔɔ doilu lawa Akana na faaninbon na. Woilu borimantɔ wara kɔrɔsili ke ye. Ii ka fen woilu doonni yen duukolo kɔrɔ, wodigbɛ ye fen tɔilu kɔrɔ.

23 Ii ka fen woilu ta ka na ii ri Josuwe ni Isirayelikailu ma. Ii ka fen woilu bila Allabatata jɔkɔrɔ.

24 Josuwe ni Isirayelikailu bɛɛ ka Serahi bɔnsɔn Akan mira, ka wodigbɛ ni durukiba ni sanin kuru fanan mira, a tun ka mɛnilu dokon. Ii ka a dɛncɛilu ni a denmusoilu bɛɛ fanan mira. Hali a la nisiilu, ni a la faluilu ni a la saailu, ni a la bailu, ii ka wo bɛɛ mira, ka a la faaninbon ni a bolofen tɔilu bɛɛ ni a la mɔɔ bɛɛ ta ka wa ii ri Akɔri* dinban na.

* 7:24 Akɔri kɔrɔ ye le ko: Tɔɔya

²⁵ Ii seni ye, Josuwe ka a fɔ Akana yɛ ko: «Nfenna i ka tɔrɔya lase an ma? Nba, Allabatata ri tɔrɔya be i jɛrɛ kan bi.» Isirayelikailu bɛɛ ka Akan a ni a la denbaya mabon kabakurun na ka ii faa, ka ii janin.

²⁶ Isirayelikailu ka kabakurun siyaman nadɛn ka wo ton Akana su kan. Kabakurun ton wo ye ye hali bi. Wo le kosɔn, ii ka diya wo tɔɔ la ko Akɔri dinban. Tɔɔ wo le ye a la hali bi. Nba, Akana na saya kɔ, Allabatata la diminya malara.

8

Isirayelikailu ka Ayi so kelɛ ikɔ

¹ Allabatata ka a fɔ Josuwe yɛ ko: «I kana silan, i kana jiiɛɛ. I ye kelɛdenilu bɛɛ ta ka wa Ayikailu kanma. A ragbɛ, n di Ayi mansa don i bolo, a ni a la mɔɔilu ni a la so ni a la duu bɛɛ.

² I ka mɛn kɛ Jeriko so ni a mansa la, i ye wo jɔɔn kɛ Ayi so ni a mansa la. Kɔni ai wa se ii la, ai ri ii bolofenilu ni ii la kolofenilu ta ka wo kɛ ai jɛrɛ ta ri. Awa, i ye kelɛden doilu dokon so kɔma, mɛnilu ri bara Ayikailu rɔ ka be ii kan.»

³ Josuwe ni a la kelɛdenilu bɛɛ wulira ka wa Ayi so kanma. Josuwe ka kelɛden fadinman mɔɔ waa bisawa suwandi, ka woilu lawa su rɔ.

⁴ A ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ye ai tolo malɔ. Ai ye wa ai dokon so kɔma, kɔnin ai kana ai mabɔ so la kosebɛ. Ai ye ai rabɛn kelɛ kanma.

⁵ Kɔnin nde ni kelɛden tɔ mɛnilu ye n fɛ, an di an madon Ayi so da la. Ayikailu wa bɔ ko ii ye an kelɛla, andeilu ri an bori ii jɛ ikomin an ka a kɛ ja mɛn ma kɔrɔman.

⁶ Ii fanan di bori an kɔ, ka an gbɛn. An di ii manɛɛn wo ja, fɔɔ ka ii labɔ so kɔndɔ ka wa ii ri yɔrɔ jan, baa ii ri a fɔ ko an da an bori ii kɔrɔ ikomin an ka an bori ii kɔrɔ ja mɛn ma fɔlɔ. Wo rɔ an wa an bori ii kɔrɔ tuma mɛn na,

⁷ ai ri wuli ka bɔ ai dokon diya rɔ, ka wa be so mɔɔilu kan. An Maari Allabatata ri so di ai ma.

⁸ Ai wa so mira tuma mɛn na, ai ye ta bila so la ikomin Allabatata ka a fɔ ja mɛn ma. N ka kuma mɛnilu fɔ ai ye wo ri, ai ye woilu mira ka ii latelen.»

⁹ Wo rɔ, Josuwe ka kelɛden waa bisawa woilu lawa ii dokon diya Betɛli ni Ayi soilu tɛma, Ayi so telebe rɔ kɔnin. Kɔni Josuwe ka su wo kɛ jama fɛ ii daa make diya ye.

¹⁰ Wo duusa gbɛ sɔɔma da la jona, Josuwe wulira ka a la kelɛden tɔilu ladɛn. Ale ni Isirayelikailu la jɛmɔɔilu ka ii bila kelɛdenilu jɛ ka wa Ayi so kanma.

¹¹ Ii bɛɛ wara Josuwe kɔfɛ ka wa fɔɔ ka ii madon Ayi so da la. Ii ka ii daa make so tele kankan bolomaran dɔ, ka dinban do to ii ni so tɛma.

¹² Josuwe ka mɔɔ waa loolu suwandi ko ii ye wa ii dokon Betɛli ni Ayi soilu tɛma, Ayi so telebe rɔ kɔnin.

¹³ Wo rɔ, Josuwe ka kelɛdenilu bila yɔrɔ fila rɔ. A fan ba tɛrɛ ye ii daa make diya so tele kankan bolomaran dɔ. A tɔilu doonni tɛrɛ so telebe rɔ. Josuwe ka su wo kɛ dinban dɔ.

¹⁴ Wo duusa gbɛ jona, Ayi mansa ka Josuwe la kelɛdenilu yen so tele kankan bolomaran dɔ. Wo rɔ, a ni Ayi kelɛdenilu bɛɛ borimantɔ bɔra ka wa Isirayelikailu kanma. Ii bɛɛ wara Isirayelikailu kɔ yɔrɔ do rɔ Juriden Ba fan fɛ ye ko ii ye ii kelɛla. Mansa ma a lɔn ko kelɛden doilu doonni so kɔfɛ.

¹⁵ Josuwe ni Isirayeli kelɛdenilu bɛɛ ka a kɛ ikomin Ayikailu ra se ii la, ka ii bori ii kɔrɔ ka wa wula kɔndɔ sila fɛ.

¹⁶ Nba, Ayi mansa ka sokondɔ cɛɛilu bɛɛ kili ko ii ye bɔ ka wa Isirayelikailu kɔ. Wo rɔ, ii wara Josuwe ni Isirayelikailu kɔsaran. Isirayelikailu ka ii manɛn ka wa ii ri fɔɔ yɔrɔ jan ka ii mabɔ so la.

¹⁷ Cɛɛ si ma to Ayi so kɔndɔ, a ni Beteli so kɔndɔ. Ii bɛɛ bɔra ka wa Isirayelikailu la kɛɛdenilu kɔ, ka so da lakani to.

¹⁸ Allabatata ka a fɔ Josuwe yɛ ko: «I ye i la tanba lɔ Ayi so la, baa n di so bila i la sebaya kɔrɔ.» Nba, Josuwe ka a la tanba lɔ Ayi so la.

¹⁹ Josuwe ka wo kɛ tuma mɛn na, a la kɛɛden mɛnilu doonni so telebe rɔ, woilu wulira i kɔrɔ ka bɔ ii dokon diya rɔ. Ii borimantɔ donda Ayi so kɔndɔ, ka so mira, ka ta bila so la i kɔrɔ.

²⁰⁻²¹ Ayikailu ka ii kɔfɛni ka sisi wulitɔla yen so kɔndɔ. Josuwe ni a la kɛɛden mɛnilu borini tɛrɛ ka wa wula kɔndɔ sila fɛ, woilu fanan ka sisi wulitɔla yen. Ii ka a lɔn wo rɔ, ko kɛɛden mɛnilu doonni tɛrɛ so telebe rɔ, ko woilu ra don so kɔndɔ ka so mira ka ta su a la. Wo rɔ, Josuwe ni a la kɛɛdenilu ka ii kɔsɛ ka na Ayikailu kanma. Ayikailu ma sila si sɔrɔn, ii ri bɔsi Isirayelikailu bolo sila mɛn fɛ.

²² Isirayelika mɛnilu ka ta bila so la, woilu fanan bɔra so kɔndɔ ka na Ayikailu kanma. Isirayelikailu ka Ayikailu laminin fan bɛɛ rɔ, ka ii faa. Mɔɔ si ma se a borila. Mɔɔ si kɛndɛ ma to ye,

²³ fɔɔ Ayi mansa. Isirayelikailu ka a mira ka na a ri Josuwe ma.

²⁴ Isirayelikailu ka Ayi kɛɛdenilu bɛɛ faa wula kɔndɔ ye, ii tun ka Isirayelikailu kɔsaran ka wa diya mɛn dɔ. Isirayelikailu ka ii bɛɛ faa fanmuru la, ka ban ka ii kɔsɛ Ayi so kɔndɔ ka sokondɔ mɔɔ tɔilu bɛɛ faa fanmuru la.

²⁵ Mɔɔ waa tan ni fila le faara wo lon, cɛɛilu ni musoilu bɛɛ. Ayikailu bɛɛ faara.

²⁶ Josuwe ka a la tanba rasɔmɔnnin to Ayi so la fɔɔ Ayikailu bɛɛ halakira.

²⁷ Isirayelikailu ka kolofenilu ni nanfulu mɛnilu tɛrɛn so kɔndɔ, ii ka wo bɛɛ mira ikomin Allabatata tun ka a fɔ Josuwe yɛ na mɛn ma.

²⁸ Josuwe ka Ayi janin ka a kɛ tunbun di, mɛn ti se lɔla butun. Hali bi a ye na wo le ma munun.

²⁹ A ka Ayi so mansa faa ka a su dun jiri la, ka a to ye haan wura la. Tele be waati la, Josuwe ka a fɔ ko ii ye a su lajii ka a bɔ jiri la, ka a lafilu so donda la. Ii ka wo kɛ, ka ban ka kabakurun siyaman ton a kan. Kabakurun ton wo ye ye hali bi.

Josuwe ka sariya kitabu karan Isirayelikailu na

³⁰ Wo kɔ rɔ, Josuwe ka Isirayelikailu Maari Allabatata saraka janin diya lɔ Ebali koyinkɛ kan.

³¹ Josuwe ka saraka janin diya wo lɔ ka a kɛ ikomin Allabatata la baaraden Musa ka a fɔ Isirayelikailu yɛ na mɛn ma. A ka a lɔ kabakurunilu le la, nɛɛ tun ma se mɛnilu ma fewu ka a lɛsɛ, baa a sɛbɛni na wo le ma Musa la sariya kitabu rɔ. Isirayelikailu ka sarakailu janin Allabatata yɛ wo kan ka ii kɛ buuri ri, ka jususuma sarakailu fanan bɔ wo kan.

³² Musa tun ka sariya mɛnilu sɛbɛ, Josuwe ka woilu sɛbɛ kabakurun doilu kan Isirayelikailu bɛɛ na ye.

³³ Nba, Isirayelikailu bɛɛ lɔni tɛrɛ Allabatata la teriya tɔomasere kankira fan fila fɛ. Ii la mɔɔbailu tɛrɛ ye, a ni ii la na mɔɔoilu ni ii la kititɛɛlailu. Ii la londonilu fanan tɛrɛ ye, mɛnilu siini ii tema. Jama bɛɛ na siini Alla la sarakalaselailu la, mɛnilu bɔni Lebi kabila rɔ kɔnin, teriya tɔomasere kankira tɛrɛ ye mɛnilu bolo. Jama talantɛ kelen lɔni Ebali koyinkɛ fan fɛ, talantɛ dɔ lɔni tɛrɛ Kerisimu

koyinke fan fe, baa Allabatata la baaraden Musa ka a fo fofofolo ko ii ye a ke ten de, ka duwawu ke Isirayelikailu ye.

³⁴ Nba Josuwe ka sariya kumailu bee karan a kan ba la, ikomin woilu sebani sariya kitabu kondɔ na men ma. Allabatata ri kojuma menilu ke a la jama ye ni ii ka a kan nabato, a ni a ri torɔya menilu lase ii ma ni ii ma wo labato, Josuwe ka wo bee karan.

³⁵ A ka Musa la jamariliilu bee karan. Wo si ma to ye ni Josuwe ma men karan Isirayelikailu bee jana. Musoilu ni dennilu fanan teɛ ye jama ro ye, a ni london menilu siini Isirayelikailu tema.

9

Kibeyonkailu ka kewuya ke Isirayelikailu la

¹ Mansa menilu siini Juriden Ba telebe ro, woilu bee ka a men ko Isirayelikailu ra se ii juuilu la: koyinke ma yoro mansailu wo, gbekannan mansailu wo, kooji da la mansailu wo, a ni Lebanon koyinke ma yoro mansailu wo. Mansa woilu le ye Hetikailu ni Amarikailu ni Kanaankailu ni Peresikailu ni Hifikailu a ni Jebusikailu la mansailu ri.

² Ii ka ii jooɔn naden ka ii kan ke kelen di ko ii ye Josuwe ni Isirayelikailu kele.

³ Nba, Kibeyonkailu fanan ka a men ko Josuwe ni Isirayelikailu ka Jeriko so ni Ayi so halaki.

⁴ Koni woilu ka a lateɛ ko ii ri kewuya ke Isirayelikailu la. Wo ro, ii ka borɔ korɔilu ta taamara ta kanma, ka resenji foroko koroman farafarani doilu fanan ta, menilu rakarakarani. Ii ka woilu bee la ii la faliilu ko la.

⁵ Ii ka duruki farafaranilu bila ii kan na, ka sanbara korɔilu don ii senilu ro, menilu karakarani. Ii ka buru korɔilu bila ii la borɔilu kondɔ, buru menilu ra ja fo ka a mafun.

⁶ Ii wara Josuwe teren Isirayelikailu daa make diya Kilikali. Ii ka a fo Josuwe ni Isirayelikailu bee ye ko: «An boni jamana jan do le ro. An ye a fe ai ye teriya don an ni ai tema.»

⁷ Isirayelikailu ka ii jabi: «Tumado ai siini an dafe yan. Ni wo le, an kana teriya don an ni ai tema.»

⁸ Kibeyonkailu ka a fo Josuwe ye ko: «An ye i la jonilu le ri.» Koni Josuwe ka ii mapininka ko: «Ai ye siya juman de ri? Ai boni mi?»

⁹ Ii ka Josuwe jabi: «I la jonilu boni jamana jan de ro ka na ai teren, baa ai Maari Allabatata ka ko ba menilu ke, woilu fora an jana. A ka kabannako menilu ke ai ye Misiran, an ka wo men fanan.

¹⁰ A ka men ke Amarikailu la mansa fila la Juriden Ba telebe ro, an ka wo fanan men. Mansa fila wo kera Sihon, Hesibon mansa le ri, a ni Ōki, Basan mansa le ri men siini teɛ Asitaroti so kondɔ.

¹¹ An na mɔɔbailu ni an na jamana mɔɔilu bee ka a fo an ye ko an ye an daben taama la ka sila fanda bila an kun. Ko an ye na a fo ai ye ko an ye ai la jonilu le ri. Ko ai ye teriya don an ni ai tema.

¹² Ai ye an na buruilu ragbe! An bora an wara lon men na ka na ai teren yan, an ka woilu kalamam de bila an kun. Koni sisen ai ye a ragbe: ii ra ja fo ka a mafun.

¹³ Ai ye an na resenji forokoilu fanan dagbe! An bo men keni an wara, an ka woilu kura kura le lafa resenji la. Sisen ai ma a yen, ii ra farafara. An na durukiilu ni an na sanbarailu bee fanan da tjan an na taama jan bolo.»

¹⁴ Nba, Isirayelikailu ka Kibeyonkailu la sila fanda mafene, koni ii ma Allabatata mapininka ko wo ma.

15 Josuwe ka teriya don ii ni Isirayelikailu tema ko Isirayelikailu ri ii jenenema to herε rɔ. Isirayelikailu la jemɔɔilu fanan ka ii kali ko ii ri lahidi wo bonya.

16 Nba, Isirayelikailu ka teriya don ii ni Kibeyɔnkailu tema lon mɛn na, wo tele sawanan, Isirayelikailu ka a mɛn ko Kibeyɔnkailu wara ma jan ii la.

17 Wo rɔ, Isirayelikailu ka sila ta ka wa ye. Tele fila a sawanan, ii sera Kibeyɔnkailu la soilu ma. So wilu tɔɔ le jɪn: Kibeyɔn, Kefira, Beerɔti a ni Kiriyati-Jeharimu.

18 Wo bεε ni a ta, Isirayelikailu ma ii mira, baa ii la jemɔɔilu tun da ii kali Kibeyɔnkailu ye Isirayelikailu Maari Allabatata tɔɔ la, ko ii ti nala foyi kɛla ii la. Kɔni Isirayelikailu bεε wulira ka ii makasi ii la jemɔɔilu kan.

19 Ii la jemɔɔilu bεε ka a fɔ jama bεε ye ko: «An ti se mɔɔ jɪnɪlu madiminna butun, baa an da an kali Isirayelikailu Maari Allabatata tɔɔ la ko an ti nala foyi kɛla ii la.

20 Fɔ an ye ii jenenema to. Ni wo tɛ an di Alla la mɔnɛ lase an jεrɛ ma, baa an da an kali ii ye ka ban. Kɔni an di mɛn kɛ ii la, wo le jɪn di.

21 An di ii jenenema to, kɔni ii ri to lɔɔ tɛɛla a ni ji tala an na jama bεε ye.» A kɛra, ikomin mɔɔbailu ka a fɔ ja mɛn ma.

22 Josuwe ka Kibeyɔnkailu makili ka a fɔ ii ye ko: «Nfenna ai ka an janfa ko ai bɔni yɔrɔ jan, ka a tɛrɛn ai siini an da fɛ yan?

23 Nba, sisen kɔnin ai ye danka rɔ, ka ai to lɔɔ tɛɛla, ka to ji tala fanan, Maari Alla la bon baara kanma kadawu.»

24 Kibeyɔnkailu ka Josuwe jabi: «An fa, an ka ko jɪn kɛ ka a masɔrɔn an silanni ko ai ri an bεε faa, baa i la jɔnɪlu labɔnni gbɛya rɔ ko ai Maari Allabatata ka a fɔ a la baaraden Musa ye ko a ri jamana jɪn bεε di ai ma. Ko ai wa na, ko ai ye jamana mɔɔilu bεε faa ka bɔ ai jɛrɔ.

25 Sisen, an ye ai la fanka kɔrɔ. Mɛn wa ai telen, ai ye wo kɛ an na.»

26 Wo rɔ, Josuwe ka Kibeyɔnkailu lakandan Isirayelikailu ma. A ma sɔn wilu ye ii faa.

27 Wo lon, a ka ii bila lɔɔ tɛɛ ni ji ta baarala Isirayelikailu ye. Ka a la wo kan, Alla la sarakalaselailu mako ye lɔɔ ni ji mɛnɪlu la Allabatata saraka janin diya la baara ko rɔ, fɔ Kibeyɔnkailu ye na wilu fanan di. Allabatata wa yɔrɔ mɛn kɛ a bato diya ri, ii ri baara wo kɛ yɔrɔ wo rɔ. Hali bi ii bɔnsɔnɪlu ye baara wo le la.

10

Josuwe ka Amɔrikailu la mansailu kɛɛ

1 Nba, Jerusalemu mansa Adoni Sedeki ka a mɛn ko Josuwe ra Ayi so mira. Ko a ka sokɔndɔ mɔɔilu ni a mansa bεε halaki, ikomin a tun ka Jeriko sokɔndɔ mɔɔilu ni a mansa halaki ja mɛn ma. Ko Kibeyɔnkailu ra herε jɪnin Isirayelikailu fɛ, ka dɪjɔɔnya don ii ni wilu tema ka ii sii wilu tema.

2 Jerusalemukailu bεε silanda kojuuya wo rɔ, baa Kibeyɔn tɛrɛ ye so ba le ri. A ka bon Ayi so ri, a ni mansasoilu bεε ka kan. Kibeyɔn cɛɛilu bεε tɛrɛ ye cɛɛ fadiyanin de ri fanan.

3 Wo le kosɔn, Jerusalemu mansa Adoni Sedeki ka kɛla lawa Heburɔn mansa Ohamu ma, a ni Jaramutu mansa PIRAMU ni Lakisi mansa Jafiya ni Ekilon mansa Debiri.

4 A ka a fɔ ko: «Ai ye na ka n demɛn ka Kibeyɔnkailu kɛɛ, baa ii ra herε jɪnin Josuwe ni Isirayelikailu fɛ ka dɪjɔɔnya don ii ni wilu tema.»

⁵ Wo bolo ma, Jerusalemu mansa ni Heburɔn mansa ni Jaramutu mansa ni Lakisi mansa ni Ekilon mansa a ni ii la keɛdenilu ka ii jɔɔn naɗen. Mansa woilu ye Amɔrikailu la mansa loolu le ri. Ii ni ii la keɛdenilu beɛ wara Kibeyɔnkailu kanma, ka ii daa make Kibeyɔn so laminin dɔ ko ii ye a keɛlela.

⁶ Kibeyɔnkailu ka kela lawa Josuwe ye Kilikali ko: «I kana i la jonilu to ii kelen na. I jaandi, i kaliya, i ye na an nakisi. I ye an demen, baa Amɔrikailu la mansa menilu siini koyinke ma yɔɔilu rɔ, woilu beɛ ra ii jɔɔn naɗen ka na an kanma.»

⁷ Josuwe ka wo men tuma men na, a ka a la ceɛ fadiyaninilu ni a la keɛden tolu beɛ laɗen. Ii beɛ bara Kilikali ka wa keɛle diya.

⁸ Allabatala ka a fɔ Josuwe ye ko: «I kana silan mansa woilu ni ii la keɛdenilu ye. N di ii bila i la fanka kɔrɔ. Ii si ti nala sela i keɛlela.»

⁹ Josuwe ni a la keɛdenilu bɔni Kilikali, ii ka su muume ke taama la. Wo rɔ, ii nara bara Amɔrikailu rɔ ka be ii kan.

¹⁰ Allabatala ka a ke Amɔrikailu silanda Isirayelikailu ye kosebe, fɔɔ ka ii hankili jaamin. Isirayelikailu ka ii keɛ ka mɔɔ siyaman faa ii rɔ Kibeyɔn ye, ka ban ka a tolu kɔsaran Beti-Hɔrɔn so sila la. Ii tere ye Amɔrikailu keɛlela ka wa se fɔɔ Aseka ni Makeda soilu ma.

¹¹ Amɔrikailu ka ii bori Isirayelikailu kɔrɔ Aseka so sila la, men bɔni Beti-Hɔrɔn. Ii boritɔla ten, Allabatala ka a ke sancikolo kunbailu jiira ii ma ka bɔ sankolo rɔ haan ii sera Aseka. Sancikolo ka mɔɔ siyaman faa ii rɔ ka tamin Isirayelikailu ka menilu faa fanmuru la.

¹² Wo lon kelen-lon men Allabatala ka Amɔrikailu bɔsi Isirayelikailu bolo-Josuwe ka i lɔ Isirayelikailu beɛ jana ka Allabatala matara ko: «Tele, i lɔ Kibeyɔn so kundɔ.

Karo, ile lɔni ye to Ajalɔn dinban kundɔ.»

¹³ Tele ka i lɔ wo rɔ. Karo fanan lɔni tora a nɔ rɔ. Ii tora ii ja ma fɔɔ Isirayelikailu ka ii la mɔne bɔ ii juuilu rɔ. Ko woilu beɛ seɓeni Jaseri la kitabu kundɔ. Tele lɔni tora sankolo tema; a ka tele kelen jɔɔn ke, a ma be.

¹⁴ Wo jɔɔn tun ma ke fɔlɔ. A jɔɔn fanan ti nala kela butun, baa mɔɔ ka men fɔ, Allabatala sɔnda ka wo ke. Sika te a rɔ, Allabatala jerɛ le tere keɛlela Isirayelikailu ye.

¹⁵ Keɛle banni, Josuwe ni Isirayelikailu beɛ ka ii kɔse ii daa make diya rɔ Kilikali.

Josuwe ka mansa loolu faa

¹⁶ Nba, Amɔrikailu la mansa loolu tun ka ii bori ka wa ii dokon falan do la Makeda so da fe.

¹⁷ A fɔra Josuwe ye ko mɔɔilu ka Amɔrikailu la mansa loolu doonni teren falan na Makeda so da fe.

¹⁸ Josuwe ka a fɔ a la mɔɔilu ye ko: «Ai ye wa kabakurun belebeleba doilu makurukuru ka falan datuun, ka mɔɔ doilu bila yɔrɔ wo kɔnɔgben na.

¹⁹ Kɔni ai kana men ye. Ai ye ai juuilu kɔsaran fewu ka ii keɛle. Ai kana a to ii ye don ii la soilu kɔndo, baa ai Maari Allabatala ra ii bila ai la fanka kɔrɔ.»

²⁰ Josuwe ni Isirayelikailu ka Amɔrikailu halaki fewu. Dɔɔni ii ma ii beɛ faa. Mɔɔ dando menilu ma faa, woilu borira ka wa don ii la so bailu kɔndo.

²¹ Nba, Isirayelikailu beɛ ka ii kɔse hefe rɔ Josuwe ma ii daa make diya Makeda. Mɔɔ si ma Isirayelikailu mafɔ wo ko.

²² Awa, Josuwe ka a fɔ ko: «Ai ye wa falan da laka sisen ka Amɔrikailu la mansa loolu labɔ. Ai ye na ii ri n ma.»

23 Ii wara mansa loolu labo falan na. Mansa loolu woilu le siini tere Jerusalem so kun na, a ni Heburon so ni Jaramutu so ni Lakisi so ni Ekilon so, bee ni a ta.

24 Ii nara mansa woilu ri Josuwe ma tuma men na, a ka Isirayelika ceailu bee makili ko ii ye na. Josuwe ka a fo a la keleden kuntuilu ye ko: «Ai ye na ai senilu la mansa jinilu kan kan.» Ii nara ii senilu la mansailu kan kan.

25 Josuwe ka a fo ii ye ko: «Ai kana silan, ai jusu kana tjan! Ai ye ai raja, ka ai jusu latee, baa Allabatara ri jin joon ke ai juuilu bee la, ai keto menilu keela.»

26 Josuwe ka mansa woilu faa, ka ii su dun jiriju loolu la. Ii dunni tora jiri la fo tele be waati.

27 Tele be waati la, Josuwe ka a fo a la maoilu ye ko ii ye mansailu suilu lajii ka bo jirijuilu la. Josuwe la maoilu ka ii suilu lajii ka wa woilu lafili falan kondoo, mansailu doonni tere falan men kondoo. Josuwe la maoilu ka kabakurun ba doilu la falan da la ka a datuun woilu la. Hali bi kabakurun ba woilu ye ye.

Josuwe ni a la keledenilu ka so gberailu mira

28 Wo lon kelen Josuwe ni a la keledenilu wara Makeda so keke ka se ye maoilu la. Josuwe ni a la keledenilu ka Makeda mansa ni sokondoo maoilu bee faa fanmuru la. A ka ii bee halaki; a ma mao si to ye. Josuwe tun ka men ke Jeriko mansa la, a ka wo joon ke Makeda mansa la.

29 Josuwe ni Isirayelikailu bee bora Makeda ka wa Libina so keke.

30 Allabatara ka Libina so ni a mansa fanan di Isirayeli keledenilu ma. Ii ka Libina sokondoo maoilu bee faa fanmuru la. Ii ma mao si to ye. Josuwe tun ka men ke Jeriko mansa la, a ka wo joon ke Libina mansa la.

31 Josuwe ni Isirayelikailu bee bora Libina ka wa Lakisi. Ii seni ye, ii ka so laminin ka a keke.

32 Keke tele filana lon, Allabatara ka Lakisi so di Isirayelikailu ma. Ii ka Lakisi sokondoo maoilu bee faa fanmuru la, ikomin ii tun ka a ke Libina so kondoo ja men ma.

33 Wo tuma, Keseri mansa Horama ni a la maoilu nara Lakisikailu demen kanma. Koni Josuwe ni a la keledenilu ka ii keke ka se ii la. Ii ma mao si to ye.

34 Josuwe ni Isirayelikailu bee bora Lakisi ka wa Ekilon. Ii seni ye, ii ka so laminin ka a keke.

35 Wo lon kelen Josuwe ni a la maoilu ka so mira. Ii ka Ekilon sokondoo maoilu bee faa fanmuru la, ka ii halaki, ikomin ii tun ka a ke Lakisi so kondoo ja men ma.

36 Josuwe ni Isirayelikailu bee bora Ekilon ka wa Heburon, ka so wo keke.

37 Ii ka Heburon mira, ka a mansa ni sokondoo maoilu bee faa fanmuru la ka ii bee halaki. Ii ma mao si to ye. Ii ka ye maoilu bee faa ikomin ii tun ka a ke Ekilon ja men ma. Ii ka Heburon so mesenilu fanan mira, ka ye maoilu bee faa.

38 Wo ko ro, Josuwe ni Isirayelikailu bee wara Debiri so keke.

39 Josuwe ni a la keledenilu ka Debiri so ni a mansa ni Debiri so mesenilu bee mira, ka woilu maoilu bee faa fanmuru la, ka ii bee halaki. Ii ma mao si to ye. Ii tun ka men ke Heburon so kondoo la a ni Libina sokondoo maoilu ni woilu la mansa la, ii ka wo joon de ke Debiri sokondoo maoilu ni ii la mansa la.

40 Josuwe ka jamana wo bee se, koyinke ma yoroilu ni gbekannan ni telebe koyinke ma yoro ni ii la mansailu bee. A ka maoilu bee halaki, menilu bee ka jan, a ka fen bee faa men ye a niilakilila ikomin Allabatara, Isirayeli la Alla ka a jamari ja men ma.

⁴¹ Josuwe ka ii keɛ ka bɔ Kadɛsi-Baraneya so la haan Kasa so, a ni Kosɛni jamana bɛɛ, ka wa sii Kibeyɔn so la.

⁴² Wo le ka a ke, Josuwe ni a la keɛdenilu sera mansa woilu bɛɛ la keɛ kelen de rɔ ka ii la duuilu mira ii la. Baa, Isirayɛlikailu Maari Allabatata tɛɛ ye keɛ kela ii ye.

⁴³ Ii banda wo bɛɛ mirala tuma mɛn na, ii ka ii kɔsɛ ii daa makɛ diya Kilikali.

11

Josuwe ka mansa siyaman keɛ

¹ Nba, Hasɛri so mansa Jabin ka ko woilu mɛn tuma mɛn na, a ka kela lawa Madoni so mansa Jobabu ma, a ni Simirɔn so ni Akisafu so mansailu ma.

² A ka kela lawa tele kankan bolomaran mansailu ma fanan, menilu siini koyinke ma yɔrɔilu rɔ. A ka kela lawa Juriden Ba dinban mansailu ma, menilu siini Kinerɛti Dala tele kankan bolokininma, ka kela lawa gbekannan mansailu ma telebe rɔ, ka kela lawa Dori so mansa ma.

³ A ka kela lawa Kanaankailu fanan ma, menilu siini telebɔ rɔ, a ni menilu siini telebe rɔ. A ka kela lawa Amɔrikailu fanan ma, a ni Hɛtikailu ma, a ni Peresikailu ma, a ni Jebusikailu ma, menilu siini koyinke ma yɔrɔilu rɔ, a ni Hifikailu ma, menilu siini Herimɔn koyinke kɔrɔ Misipa jamana rɔ.

⁴ Mansa woilu ni ii la keɛdenilu bɛɛ bɔra keɛ kanma. Ii jama ba le tɛɛ. Ii ka siya ikomin kɔɔji dala kinɛ. Sowontoro siyaman ni so siyaman tɛɛ ye ii bolo.

⁵ Mansa woilu bɛɛ ka iɔɔn naden Merɔmu Kɔ da la ka ii daa makɛ ye. Ii bɛɛ bɛnda kan kelen ma, ko ii ye Isirayɛlikailu keɛla.

⁶ Allabatata ka a fɔ Josuwe ye kɔ: «I kana silan ii jɛrɔ fewu, baa jin tuma sini, wo ri a tɛɛn n da woilu bɛɛ di ai ma, ii su ri to Isirayɛlikailu jakɔrɔ. Ai ri ii la soilu senfasailu tɛɛ, ka ta bila ii la sowontoroilu la.»

⁷ Nba Josuwe ni a la keɛdenilu wara bara ii rɔ Merɔmu Kɔ da la ka ii keɛ.

⁸ Allabatata ka ii di Isirayɛlikailu ma. Josuwe la keɛdenilu ka ii keɛ ka ii gbɛn ka ii kɔsaran tele kankan bolomaran ma ka wa se fɔ Sidɔn so ba ni Misirefɔti Mayimu so ma. Ii ka ii kɔsaran telebɔ rɔ ka wa se fɔ Misipa dinban rɔ. Ii ka ii bɛɛ faa, hali mɔɔ kelen ma to.

⁹ Allabatata tun ka mɛn fɔ Josuwe ye, a ka wo bɛɛ ke. A ka ii la soilu senfasailu tɛɛ, ka ii la sowontoroilu bɛɛ janin.

Josuwe ka Hasɛri so keɛ

¹⁰ Keɛ wo banni, Josuwe ni a la keɛdenilu ka ii kɔsɛ ka Hasɛri so keɛ ka a mira ka a mansa faa fanmuru la. Wo tuma, Hasɛri so le tɛɛ ye jamanailu bɛɛ kun na.

¹¹ Ii ka Hasɛri sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la, ka ii halaki fewu. Ii ma woilu si to. Ii ka ta bila so la fanan ka wo bɛɛ janin.

¹² Nba, mansa menilu bɛɛ wulira Isirayɛlikailu kanma, Josuwe ni a la keɛdenilu wara woilu la soilu bɛɛ mira. Ii ka woilu mansailu ni sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la. Ii ka ii bɛɛ halaki fewu, ikomin Allabatata la baaraden Musa tun ka a fɔ ii ye ja mɛn ma.

¹³ So menilu siini tɛɛ tindilu kan, Isirayɛlikailu ma so woilu si janin, ni Hasɛri so kelen tɛ. Josuwe ka Hasɛri so kelen de janin.

¹⁴ Josuwe la keɛdenilu ka so kɔndɔ mɔɔilu la nanfuluilu ni ii la kolofenilu bɛɛ ta. Kɔni ii ka sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la, ka ii halaki fewu. Ii ma wo si to.

¹⁵ Allabatala tun ka men fɔ a la baarden Musa ye, ale fanan ka wo bee fɔ Josuwe ye. Josuwe ka wo bee ke. Allabatala ka fen fen fɔ Musa ye, Josuwe ka wo bee ke a ja ma.

Josuwe ka jamana tɔ bee mira

¹⁶ Nba Josuwe ni a la keledenilu ka se sɔrɔn jamana bee kan ja wo le ma. Ii ka se sɔrɔn koyinke ma yɔrɔ kan, a ni tele kankan bolokinin jamana kan, a ni Koseni mara kan, a ni telebe jamana kan, men ye koyinkeilu ni kooji tema, a ni Juriden Ba dinban dɔ, a ni Isirayeli la koyinke ma yɔrɔ ni wo gbekannan kan, menilu ye tele kankan bolomaran dɔ.

¹⁷ Ii ka yɔrɔ bee mira ka bɔ Halaka Koyinke la, men konin ye Seyiri jamana fan fe, ka wa se fɔ Bahali Kadi so ma, men ye Lebanon dinban dɔ Herimɔn koyinke kɔrɔ. Ii ka ye mansailu bee mira ka woilu bee faa.

¹⁸ Josuwe tere ye mansa woilu kelele tele siyaman dɔ.

¹⁹ So si ma dupɔɔnya don a ni Josuwe tema, ka here ninin Isirayelikailu fe fo Kibeyɔn, Hifikailu siini tere yɔrɔ men dɔ. Isirayelikailu ka so toilu bee kele ka ii bee mira,

²⁰ baa Allabatala le ka a ke so woilu mɔoilu kun gbeleyara, fo ii ka Isirayelikailu kele. Allabatala ka wo ke le sa Isirayelikailu ri ii halaki fewu ka ii bee faa hinabaliya rɔ ikomin a tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

²¹ Waati wo la, Josuwe ni a la keledenilu wara Anakikailu kele koyinke ma yɔrɔilu rɔ. Woilu siini tere Heburɔn ni Debiri ni Anabu soilu kɔndɔ, a ni Yahuda kabila ni Isirayeli la koyinke ma yɔrɔ rɔ. Josuwe ni a la keledenilu ka ii bee faa, ka ii ni ii la soilu bee halaki.

²² Ii ka Anakikailu bee faa Isirayeli jamana kɔndɔ fɔ mɔo dando menilu siini tere Kasa ni Kati ni Asidɔdi soilu kɔndɔ.

²³ A kera ten, Josuwe ka jamana wo bee mira, ikomin Allabatala ka a fɔ Musa ye ja men ma. Josuwe ka jamana wo rafara Isirayelikailu tema, kabila bee ni a la duu. Wo bee kɔrɔ, kele banda jamana kɔndɔ.

12

Isirayelikailu sera mansa fila menilu la Musa tele rɔ

¹ Nba, Isirayelikailu tun da se mansa fila la Juriden Ba telebɔ rɔ, ka woilu la jamana mira ii la. Mansa woilu la jamanailu ye bɔla Arinɔn Dinban ma, ka wa se fɔ Herimɔn Koyinke ma; Juriden Ba men ye telebɔ fan bee tere ii bolo.

² Sihɔn tere ye Amɔrikailu la mansa le ri. A siini tere Hesibon so kɔndɔ. Arinɔn Dinban talante tere ye a la mara rɔ. Wo dan tere ye bɔla Aroweri so la. Kiliyadi mara talante fanan tere ye a ta le ri, ka wa se fɔ Jabaki ba ma. Jabaki ba ye dan di Sihɔn na jamana ni Amonika la jamana tema.

³ Juriden Ba dinban telebɔ fan fanan tere ye a la mara le ri. Wo dan tere ye bɔla Kinereti Dalaba la ka wa se fɔ Araba Dala, mɔoilu ye a fɔla men ma ko Dalaba Koojilama. Dan tere ye bɔla ye ka wa Beti-Jesimɔti so la, ka bɔ ye ka wa Pisika koyinke la.

⁴ Mansa Ōki, men tere ye Refa siya mɔo laban dɔ le ri. Wo tere ye Basan jamana le kun na. A la mansasoilu tere Asitarɔti ni Edereyi le ri.

⁵ A la mara tere ye Herimɔn Koyinke le ri, a ni Saleka mara, a ni Basan jamana yɔrɔ bee, ka wa se fɔ Kesurikailu la jamana dan na, a ni Maakakailu la jamana dan na. A la mara tere ye Kiliyadi jamana talante le ri fanan, ka wa se fɔ Hesibon na mansa Sihɔn na jamana dan na.

⁶ Allabatala la baaraden Musa ni Isirayelikailu sera mansa fila woilu la. Allabatala la baaraden Musa ka jamana woilu ratala Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante tema.

Isirayelikailu ka mansa menilu faa Josuwe tele ro

⁷ Nba, Josuwe ni Isirayelikailu sera mansa doilu la Juriden Ba telebe ro fanan. Ka bo Bahali Kadi so Lebanon dinban do ka wa se fo Halaka Koyinke la Seyiri jamana fan fe, Isirayelikailu sera ye mansailu be la. Josuwe ka duu woilu be don Isirayelikailu kabilailu bolo.

⁸ Duu woilu te ye koyinke ma yoro le ro, a ni telebe jamana ro, men ye koyinkeilu ni kooji tema, a ni Juriden Ba dinban do, a ni koyinkeda la, a ni wula kondo, a ni tele kankan bolokinin jamana ro. Hetikailu siini te je jamana woilu ro, a ni Amarikailu ni Kanaankailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

⁹ Isirayelikailu ka se saron mansa menilu la, woilu le jin di: Jeriko so mansa (moo kelen), Ayi so men ye Beteli da fe, wo mansa (moo kelen),

¹⁰ Jerusalemu so mansa (moo kelen), Heburon so mansa (moo kelen),

¹¹ Jaramutu so mansa (moo kelen), Lakisi so mansa (moo kelen),

¹² Ekilon so mansa (moo kelen), Keseri so mansa (moo kelen),

¹³ Debiri so mansa (moo kelen), Kederi so mansa (moo kelen),

¹⁴ Horima so mansa (moo kelen), Aradi so mansa (moo kelen),

¹⁵ Libina so mansa (moo kelen), Adulamu so mansa (moo kelen),

¹⁶ Makeda so mansa (moo kelen), Beteli so mansa (moo kelen),

¹⁷ Tapuwa so mansa (moo kelen), Hefera so mansa (moo kelen),

¹⁸ Afeki so mansa (moo kelen), Lasaron so mansa (moo kelen),

¹⁹ Madoni so mansa (moo kelen), Hasari so mansa (moo kelen),

²⁰ Simeron Meron so mansa (moo kelen), Akisafu so mansa (moo kelen).

²¹ Tanaki so mansa (moo kelen), Mekido so mansa (moo kelen),

²² Kedesi so mansa (moo kelen), Jokineyamu so men ye Karameli koyinke koro, wo mansa (moo kelen),

²³ Dori so mansa men ye Nafati Dori torofe (moo kelen), Koyimu so men ye Kilikali mara ro, wo mansa (moo kelen),

²⁴ a ni Tirisa so mansa (moo kelen). A be ladennin ye mansa bisawa ni kelen de ri.

13

Yoro menilu ma mira folo

¹ Nba, waati wo taminni ko, Allabatala kumara Josuwe ye ka a teren Josuwe ra koro kosebe. Allabatala ka a fo ko: «I ra koro kosebe. Koni Isirayelikailu ka kan ka yoro menilu mira folo, woilu ka siya ba le.

²⁻³ Ai ma Filisitiilu la jamana be mira folo, a ni ii la mansaso loolu. So woilu ye Kasa ri, a ni Asidodi ni Asakalon ni Kati ni Ekeron, Abakailu la jamana fanan ma be mira folo. Ai ma Kesurikailu la jamana be mira, men ye Misiran jamana telebo ro. Yoro men ye bola Sihari ba la Misiran dan na ka wa tele kankan bolomaran do fo Ekeron so ma, ai ma wo mira folo. Mooilu ye yoro wo jatela Kanaankailu ta le ri.

⁴ Ai ma Kanaanka la jamana be fanan mira. Wo ye bola Mehara so le la, men ye Sidonkailu ta ri, ka wa se fo Afeki so ma Amarikailu la jamana dan na.

⁵ Ai ma Kebabikailu la duu mira folo. Telebo ro, ai ma Lebanon koyinke ma yoro be ta munun. Wo ye bola Bahali Kadi so la Herimon koyinke koro, ka wa se fo Lebo Hamati ma.

⁶ Koyinke ma yɔrɔ mɛn ye Lebanon ni Misirefɔti Mayimu tɛma, ai ma wo fanan mira fɔlɔ. Ye mɔɔilu ye Sidɔnkailu le ri. Awa, n kan ye yɔrɔ mɛnilu bɛɛ ma ko ai ma woilu mira fɔlɔ, n jɛrɛ ri ii gbɛn ka bɔ ai jɔkɔrɔ. I ri duu wo bɛɛ ratale Isirayɛlikailu tɛma, ka a kɛ ii ta ri, ikomin n ka a fɔ i ye ja mɛn ma.

⁷ I ye a ratalan kabila kɔnɔndɔ tɛma, a ni Manase kabila talantɛ.»

Isirayɛlika mɛnilu tora Juridɛn Ba kɔ

⁸ Nba, Rubɛn kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ tun ka ii niyɔrɔ sɔrɔn Juridɛn Ba kɔ. Allabatata la baarden Musa ka duu di ii ma ye.

⁹ Ii la yɔrɔ dan bɔni so fila le la. Do ye Arinɔn Kɔ dinban tɛmala rɔ. A tɔ kelen ye Arowɛri so le ri, ni a ye Arinɔn Kɔ da la. Medeba gbɛkannan bɛɛ fanan tɛrɛ ye a rɔ, ka wa se fɔɔ Dibɔn so ma.

¹⁰ Ii la yɔrɔ ye wala fɔɔ Amonikailu la jamana dan na. Amɛrikailu la mansa Sihɔn na soilu bɛɛ fanan tɛrɛ ye a rɔ. Sihɔn na mansaso tɛrɛ ye Hɛsibon di.

¹¹ Kiliyadi jamana fanan tɛrɛ ye ie la yɔrɔ rɔ, a ni Kesurikailu la jamana ni Maakakailu la jamana. Herimɔn Koyinke bɛɛ tɛrɛ ye a rɔ, a ni Basan jamana bɛɛ ka wa se fɔɔ Saleka mara rɔ.

¹² Basan jamana mansa Ōki siini tɛrɛ yɔrɔ mɛnilu bɛɛ kun na, woilu bɛɛ tɛrɛ ye a rɔ. Wo la mansasoilu tɛrɛ ye Asitarɔti ni Edereyi ri. Ōki tɛrɛ Refayilu la siya mɔɔ laban do le ri. Awa, Musa ka mɔɔ woilu bɛɛ kɛlɛ, ka se ii la, ka ii gbɛn, ka ii la jamanailu mira ii la.

¹³ Kɔni Isirayɛlikailu ma Kesurikailu ni Maakakailu gbɛn. Wo le kosɔn hali bi Kesuri ni Maaka siini Isirayɛlikailu fɛ.

¹⁴ Lebi bɔnsɔnilu le kelen pe ma duu sɔrɔn Musa bolo, baa ii cɛ ye bɔla saraka janintailu le rɔ, mɔɔilu ye mɛnilu bɔla ka janin Isirayɛlikailu Maari Allabatata ye. Allabatata jɛrɛ le ka wo lahidi ta Lebi bɔnsɔnilu ye.

Rubɛn kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹⁵ Musa tun ka duu do di Rubɛn kabila ma, bɔnsɔn bɛɛ ni a ta.

¹⁶ Yɔrɔ wo dan tɛrɛ ye Arowɛri so ri, mɛn ye Arinɔn Kɔ da la. So mɛn ye Arinɔn Kɔ dinban tɛmala rɔ, wo fanan tɛrɛ ye yɔrɔ wo dan do le ri. Gbasan mɛn ye Medeba so laminin dɔ, wo tɛrɛ ye yɔrɔ wo rɔ.

¹⁷⁻²⁰ Hɛsibon so tɛrɛ ye yɔrɔ wo rɔ, a ni a laminin soilu bɛɛ. Woilu le jin di: Dibɔn, Bamoti-Bahali, Bɛti-Bali-Meyon, Jahasi, Kedemɔtu, Mefata, Kiriayatayimi, Sibima, Sereti Sahara mɛn ye dinban tindi kan, Bɛti-Peyɔrɔ, Bɛti-Jesimɔti, a ni Pisika koyinke.

²¹ Ka a la laminin so woilu kan, yɔrɔ mɛnilu bɛɛ tɛrɛ ye Amɛrikailu la mansa Sihɔn bolo ye le korɔman, wo bɛɛ tɛrɛ ye Rubɛn kabila ta le ri. Sihɔn tele rɔ, a la mansaso tɛrɛ ye Hɛsibon de ri. Musa tun ka a kɛlɛ ka se a la, ka se Madiyan jamana kuntuilu fanan na. Kuntii woilu tɔɔ le ko Ebi ni Reke mu ni Suru ni Huri ni Reba. Ii siini tɛrɛ ye jamana kɔndɔ ye, kɔni ii tɛrɛ ye mansa Sihɔn na fanka le korɔ.

²² Isirayɛlikailu ka mɔɔ woilu kɛlɛ tuma mɛn na, ii ka mɔɔ siyaman faa fanmuru la. Beyɔri dence Balami tɛrɛ ye woilu do le ri. Balami tɛrɛ ye felelila le ri.

²³ Juridɛn Ba tɛrɛ ye Rubɛn kabila la duu dan de ri telebe rɔ. Awa, so ba ni so mɛsɛn mɛnilu dira Rubɛn kabila ma ka a kɛ ii la niyɔrɔ ri, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

Kadi kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn

²⁴ Musa tun ka duu do di Kadi kabila fanan ma, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

²⁵ Jasəri so ye ii la yɔrɔ le rɔ, a ni Kiliyadi jamana soilu bɛɛ. Amonikailu la jamana fan kelen fanan ye a rɔ, ka wa se fɔɔ Aroweri so ma, ni a ye Raba so da fe.

²⁶ Yɔrɔ wo tere ye bɔla Hesiɓon na, ka wa se fɔɔ Ramata Misipe ni Betonimu soilu ma. A tere ye bɔla Mahanimu so la, ka wa se fɔɔ Lodabara.

²⁷ Bɛti-Haramu so fanan tere ye a rɔ, a ni Bɛti-Nimira so ni Sukoti so ni Safon so. A ni so bɛɛ menilu tere ye mansa Sihon na jamana kɔrɔ kɔndɔ Juriden Ba dinban rɔ. Sihon na mansaso tere ye Hesiɓon de ri. Yɔrɔ wo ye Juriden Ba telebɔ rɔ. A ye wala tele kankan bolomaran dɔ ka se fɔɔ Kinereti Dala ma.

²⁸ Awa, so ba ni so mesen menilu dira Kadi kabila ma ka a ke ii ta ri, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

Manase kabila talante ka yɔrɔ men sɔrɔn

²⁹ Musa tun ka yɔrɔ di Manase kabila talante fanan ma, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

³⁰ Ii la yɔrɔ tere ye bɔla Mahanimu so le la. Basan jamana bɛɛ tere ye a rɔ, a ni Jayiri la so ni biwɔrɔ men ye jamana wo kɔndɔ. Basan mansa Ōki le siini tere yɔrɔ wo bɛɛ kun na kɔrɔman.

³¹ Kiliyadi jamana talante tere ye yɔrɔ wo rɔ fanan, a ni Asitaroti so ni Edereyi so. So fila woilu tere ye Basan mansa Ōki la mansaso kɔrɔilu le ri. Awa, yɔrɔ wo bɛɛ dira Makiri la bonkɔndɔla talante ma, denbaya bɛɛ ni a ta. Makiri tere ye Manase dence le ri.

³² Nba, ka Musa to Mowabu jamana gbɛkannan dɔ, a ka ye duu ratale wo ja. Yɔrɔ wo ye Jeriko so telebɔ rɔ, Juriden Ba kɔ kɔnin.

³³ Kɔni Musa ma yɔrɔ si di Lebi kabilailu ma. Isirayelikailu Maari Allabatala kɛra woilu niyɔrɔ ri, ikomin a ka lahidi ta ii ye ja men ma.

14

Kanaan jamana ratalara ja men ma

¹ Awa, Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dence Josuwe ni Isirayelikailu la kabila tiilu, woilu ka Kanaan jamana ratale Isirayelikailu tema. A kɛra ja men ma, wo le jin di.

² Ii ka kalabe ke duu ratale ko rɔ Isirayelikailu la kabila kɔndɔ ni a talante tema, ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

³⁻⁴ Yusufu bɔnsonilu kɛra kabila fila le ri, Manase kabila ni Efirayimu kabila. Musa tun ka yɔrɔ do di kabila fila ni a talante ma kɔrɔman Juriden Ba telebɔ rɔ. Kɔni a ma yɔrɔ si di Lebi bɔnsonilu le ma. A ka so dando le di woilu ma, ka a ke woilu sii diya ri. A ka so woilu laminin duu fanan di ii ma ka a ke ii la kolofenilu damajinin diyailu ri.

⁵ Awa, Isirayelikailu ka jamana ratalan ikomin Allabatala tun ka a fɔ Musa ye ja men ma.

Heburɔn so dira Kalɛbu ma

⁶ Lon do rɔ, ka Isirayelikailu to Kilikali, Yahuda kabila mɔɔ doilu nara Josuwe tereɛn. Jefune dence Kalɛbu, men bɔni Kenisi bonkɔndɔla, ka a fɔ Josuwe ye ko: «Ka an to Kadɛsi-Baraneya ye, Allabatala kumara a la mɔɔ Musa ye ile ni nde la ko rɔ. A ka men fɔ, i ka wo lɔn.

⁷ Wo tuma, n sɔrɔn da san binaanin bɔ. Allabatala la baaraden Musa ka n lawa ka bɔ Kadɛsi-Baraneya, ko n ye na jamana jin nakɔrɔsi. N ka n kɔse men ke, n tun ka menilu yen jamana kɔndɔ, n ka woilu ja fɔ a ye telenbaya rɔ.

⁸ N badenma menilu wara n tɔɔfɛ, woilu fanan ka danteɛli kɛ. Kɔni ii ka men fɔ, wo ka jama tunagboya. Kɔni n ka lemeniya la n Maari Allabatata rɔ fewu.

⁹ Wo lon, Musa ka a kali n ye ko n wara ka n taama jamana men kɔndɔ wo lakɔɔsi kanma, ko wo le ketɔ n ni n denilu ta ri kadawu. Ko ka a masɔɔn n ka lemeniya la n Maari Allabatata dɔ fewu.

¹⁰ A ragbɛ. Allabatata ka n kɛndɛ to fɔɔ ka na se bi ma, ikomin a ka lahidi ta ja men ma. A ka kuma wo fɔ Musa ye ka Isirayelikailu to wula kɔndɔ ye. San binaanin ni loolu le ye waati wo ni bi tema. Nba, n ye yan sisen. N sɔɔn da san biseyin ni loolu le bɔ.

¹¹ Kɔni fanka men tɛɛ ye n na n lawa waati Musa bolo, wo fanka kelen ye n na fɔlɔ. Sebaaya ye n na ikomin n tɛɛ ye ja men ma fɔlɔ. N di se kɛɛ kɛla, n di se baara kɛla.

¹² Sisen, i ye koyinkɛ ma yɔɔ wo di n ma, Allabatata ka men lahidi ta n ye wo lon. I jɛɛ ka a men wo lon ko Anakikailu le ye jamana wo rɔ. Ii la soilu ye so bailu le ri, jin ye menilu lamininna. Kɔni ni Allabatata tora n fɛ, n di Anakikailu bɛɛ gbɛn ikomin Allabatata jɛɛ ka a fɔ ja men ma.»

¹³ Nba, Josuwe ka duwawu kɛ Jefunɛ dence Kalɛbu ye, ka Heburɔn so di a ma ka a kɛ a ta ri.

¹⁴ Wo rɔ haan bi, Heburɔn ye Kalɛbu bɔnsɔnilu ta le ri ka a masɔɔn Kalɛbu ka lemeniya la Isirayelikailu Maari Allabatata rɔ fewu.

¹⁵ Waati taminni, Heburɔn tɛɛ ye kilila le ko Kiriyaɔ Ariba. Wo kɔɔ le ko Ariba la so. Ariba le tɛɛ mɔɔ malɔnni ba ri Anakikailu rɔ.

Wo bɛɛ kɔɔ, kɛɛ banda jamana kɔndɔ.

15

Yahuda kabila ka yɔɔ men sɔɔn

¹ Yahuda kabila ka yɔɔ men sɔɔn kalabe rɔ, wo tɛɛ ye wala tele kankan bolokinin dɔ ka se fɔɔ Edɔmu jamana dan ma, ni a ye Sini wula kɔndɔ tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ bakɛ.

² Tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ, yɔɔ wo dan ye bɔla Dalaba Kɔɔjilama tele kankan bolokinin dɔ bolo fara la.

³ A ye wala Kɔsɔn Koyinkɛ tele kankan bolokinin dɔ, ka wa se Sini. A ye bɔla ye ka wa Kadɛsi-Baraneya so tele kankan bolokinin dɔ, ka bɔ ye ka wa Hɛsirɔn so la. A ye bɔla ye ka wa Adari so la, ka bɔ ye ka wa Karika so la.

⁴ A ye bɔla ye ka wa Asimɔn so la, ka bɔ ye ka wa se Misiran Kɔ ma. Kɔ wo ye dan de ri ka wa se fɔɔ Kɔɔjiba ma. Wo kɛra Yahuda kabila la duu dan de ri tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ.

⁵ Telebɔ rɔ fan fɛ, a dan ye Dalaba Kɔɔjilama le ri, ka wa se fɔɔ Juridɛn Ba bila diya ma Dalaba Kɔɔjilama rɔ.

Tele kankan bolomaran dɔ fan fɛ, a dan ye bɔla Juridɛn Ba bila diya ye

⁶ ka wa se fɔɔ Bɛti-Hɔkila so ma, ka bɔ ye ka wa Bɛti-Araba so tele kankan bolomaran dɔ, ka wa se fɔɔ Bohan na kabakurun ma. Bohan tɛɛ ye Rubɛn dence le ri.

⁷ Dan ye bɔla ye ka wa Akɔri dinban tema ka wa se fɔɔ Debiri so ma. A ye bɔla ye ka wa tele kankan bolomaran fan fɛ ka wa se fɔɔ Kilikali so ma, men nabɛnni Adumimu tindi la dinban tele kankan bolokinin dɔ. Dan ye wala En Semɛsi kɔ ma, ka wa se En Rokɛla so ma.

⁸ A ye bɔla ye ka tamin Beni Hinɔmu dinban temala rɔ, Jebusikailu la tindi tele kankan bolokinin fudu fan fɛ. Jerusalemu so ye tindi wo kun de rɔ. Dan

ye bɔla ye ka wa fɔɔ koyinkɛ kun dɔ, koyinkɛ mɛn ye Hinɔmu dinban telebe rɔ. Koyinkɛ wo ye Refayilu la dinban tele kankan bolomaran dɔ.

⁹ Dan ye bɔla koyinkɛ kun dɔ ka wa fɔɔ Nɛfitoha ji bu yɔrɔ rɔ. A ye bɔla ye ka wa Ɛfirɔn koyinkɛ soilu la, ka bɔ ye ka wa Bahala so la, mɛn tɔɔ fanan ko Kiriyati-Jeharimu.

¹⁰ Ka bɔ Bahala, dan ye wala telebe rɔ ka wa se fɔɔ Seyiri Koyinkɛ ma, ka bɔ ye ka tamin Yeharimu Koyinkɛ tele kankan bolomaran fudu fan fɛ. Yɔrɔ wo tɔɔ fanan ko Kesalɔn. Dan ye bɔla ye ka wa Bɛti-Sɛmɛsi so la, ka bɔ ye ka wa Timina so la.

¹¹ Dan ye wala Ɛkɛron so koyinkɛ tele kankan bolomaran fudu fɛ, ka bɔ ye ka wa Sikirɔn so la, ka tamin ye ka wa Bahala Koyinkɛ ma. A ye bɔla ye ka wa se fɔɔ Jabinɛli so ma, ka bɔ ye ka wa se Kɔɔjiba ma.

¹² Kɔɔji ba tɛrɛ ye dan de ri telebe rɔ. Awa, Yahuda kabila la bonkɔndɔlailu ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn, wo danilu le wo ri.

¹³ Josuwe ka yɔrɔ do di Jɛfunɛ dɛncɛ Kalɛbu ma Yahuda kabila la duu kɔndɔ, ikomin Allabatala ka a fɔ Josuwe ye na mɛn ma. A ka Kiriyati Ariba so di a ma, mɛn ye kilila fanan ko Heburɔn. Ariba tɛrɛ ye Anaki fa le ri.

¹⁴ Kalɛbu ka Anaki bɔnsɔnilu sawa gbɛn ka ii labɔ Heburɔn so kɔndɔ. Woilu tɔɔilu ko Sesayi ni Ahiman ni Talimayi.

¹⁵ Kalɛbu bɔra ye ka wa Debirikalu kanma. Fɔlɔ Debiri so tɔɔ le tɛrɛ ko Kiriyati Sɛfɛra.

¹⁶ Wo tuma, Kalɛbu ka a fɔ ko: «Ni mɔɔ mɛn ka Kiriyati Sɛferakailu kɛlɛ ka ii la so mira, n di n denmuso Akisa di wo tii ma ka a kɛ a muso ri.»

¹⁷ Otiniyeli tɛrɛ ye Kalɛbu dɔɔcɛ Kenasi dɛncɛ le ri. Ale wara so kɛlɛ ka a mira. Wo rɔ, Kalɛbu ka a denmuso di a ma ka a kɛ a muso ri.

¹⁸ Akisa seni a cɛɛ la bon na, a ka a fɔ a cɛɛ ye ko wo ka kan ka duu do jinin a fa fɛ. Wo kɔ rɔ, Akisa wara bɔ a fa fɛ. A jiira ka bɔ a la fali kan tuma mɛn na, Kalɛbu ka a majininka ko: «A ye di? N ye nfen kɛ i ye?»

¹⁹ Akisa ka a fɔ ko: «I jaandi, i ye n nadiya. I ye tenkema yɔrɔilu di n ma, baa i ka duu di n ma tele kankan bolokinin de ma.» Wo rɔ, Kalɛbu ka sandɔ tenkema yɔrɔilu di a ma, a ni duula tenkema yɔrɔilu.

Yahuda kabila la soilu

²⁰ Yahuda kabila ka duu mɛn sɔrɔn, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

²¹ Wula kɔndɔ so mɛnilu ye tele kankan bolokinin dɔ bakɛ Yahuda kabila la duu rɔ, so mɛnilu kɔnin ma jan Edɔmukailu la jamana dan na, woilu tɔɔ le jin di: Kabisela, Ederu, Yakuru,

²² Kina, Dimona, Adeyada,

²³ Kedesi, Hasɔri, Jitinan,

²⁴ Sifu, Telemu, Behalotu,

²⁵ Hasɔri Hadata, Keriyota Hɛsirɔn mɛn tɔɔ fanan ko Hasɔra,

²⁶ Amama, Sema, Molada,

²⁷ Hasɔra Kada, Hesimɔn, Bɛti-Pɛleta,

²⁸ Hasara-Suwali, Bɛri-Seba, Bisihotiya,

²⁹ Bahala, Hiyimu, Ɛsɛmu,

³⁰ Elitolada, Kesili, Horima,

³¹ Sikilaka, Madimana, Sansana,

³² Lebahota, Silimu, Ayin, a ni Rimɔn. Wo bɛɛ ladɛnnin kɛra so ba muwan ni kɔndɔ le ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu.

³³ Yahuda kabila la so mɛnilu tɛrɛ ye telebe gbekannan yɔrɔ rɔ, woilu tɔɔ le jin: Ɛsitahɔla, Sora, Asena,

³⁴ Sanowa, En Kanimu, Tapuwa, Enamu,

³⁵ Jaramutu, Adulamu, Soko, Aseka,

³⁶ Sarayimu, Aditayimu, a ni Kedera (μεν τῶ fanan ko Kederotayimu). Woilu bæε ladennin kera so ba tan ni naanin de ri, a bæε ni a so mæsenilu.

³⁷ Senan, Hadasa, Mikidala Kada,

³⁸ Dileyan, Misipe, Jokitela,

³⁹ Lakisi, Bosikata, Ekilon,

⁴⁰ Kabon, Lahimasa, Kitilisu,

⁴¹ Kederoti, Beti-Dakon, Nama, a ni Makeda. Woilu bæε ladennin kera so ba tan ni wɔɔɔ le ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁴² Libina, Etera, Asan,

⁴³ Jefeta, Asina, Nesibu,

⁴⁴ Keyila, Akisibu, a ni Maresa. Woilu bæε ladennin kera so ba kɔnɔndɔ le ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁴⁵ Ekeron so fanan tere ye Yahuda kabila la duu rɔ, a ni a so mæsenilu ni a todailu.

⁴⁶ So ba ni so mæsen menilu tere ye Ekeron ni Kɔɔjiba tema, menilu kɔnin ma jan Asidodi so la, woilu bæε tere ye a rɔ.

⁴⁷ Asidodi so ni Kasa so fanan tere ye a rɔ, a ni ii so mæsenilu ni ii todailu. Yɔɔ wo ye wala tele kankan bolokinin dɔ fan fe ka wa se fɔɔ Misiran kɔ ma. A ye wala telebe rɔ fan fe ka wa se fɔɔ Kɔɔjiba ma.

⁴⁸ Yahuda kabila la so menilu tere ye koyinke ma yɔɔ rɔ, woilu tɔɔ le jin di: Samiri, Jatira, Soko,

⁴⁹ Dana, Kiriyati Sana men τῶ fanan ko Debiri,

⁵⁰ Anabu, Esitemoya, Animu,

⁵¹ Koseni, Holon, a ni Kilo. Woilu bæε ladennin kera so ba tan ni kelen de ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁵² Araba, Duma, Esana,

⁵³ Janimu, Beti-Tapuwa, Afeka,

⁵⁴ Humeta, Kiriyati Ariba men τῶ fanan ko Heburon, a ni Sihori. Woilu bæε ladennin kera so ba kɔnɔndɔ le ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁵⁵ Mahon, Karameli, Sifu, Juta,

⁵⁶ Jisirele, Jokidehamu, Sanowa,

⁵⁷ Kahini, Kibeya, a ni Timina. Woilu bæε ladennin kera so ba tan de ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁵⁸ Halula, Beti-Sura, Kedoru,

⁵⁹ Marata, Beti-Anoti, a ni Elitekona. Wo bæε ladennin kera so ba wɔɔɔ le ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁶⁰ Kiriyati Bali men τῶ fanan ko Kiriyati-Jeharimu, a ni Raba. Wo bæε ladennin kera so ba fila le ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁶¹ So doilu tere ye wula kɔndɔ. Woilu tɔɔ le jin: Beti-Araba, Midini, Sekaka,

⁶² Nibisan, Kɔɔ so, a ni En Kedi. Woilu bæε ladennin kera so ba wɔɔɔ le ri, a bæε ni a so mæsenilu.

⁶³ Yahuda kabila mɔɔilu ma se Jebusikailu gbenna ka ii labɔ Jerusalemu so kɔndɔ. Wo rɔ, Jebusikailu siini Yahuda kabila mɔɔilu tema so kɔndɔ ye haan bi.

16

Yusufu bɔnsɔnilu ka yɔɔ men sɔɔn

¹ Yusufu bɔnsɔnilu ka yɔɔ men sɔɔn kalabe rɔ, wo danilu le jin di. A dan ye bɔla Juriden Ba le ma Jeriko so jiman yɔɔ telebɔ rɔ, ka tamin wula kɔndɔ temala rɔ, ka wa se Beteli so koyinke ma yɔɔ ma.

² A dan tele kankan bolokinin ye bɔla ye ka wa Lusi so la, ka bɔ ye ka tamin Atirɔti so la, Arakikailu la mara rɔ.

³ A ye bɔla ye ka wa telebe rɔ ka se Jafeletikailu la jamana dan ma, ka bɔ ye ka wa se Duula rɔ Bɛti-Hɔrɔn so ma, ka tamin ye ka wa Kɛseri so la, ka bɔ ye ka wa se Kɔɔjiba ma.

⁴ Nba, Yusufu bɔnsɔnilu kɛra kabila fila le ri, Manase kabila ni Efrayimu kabila. Ii ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn ka a kɛ ii ta ri, wo le wo ri.

Efrayimu kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn

⁵ Efrayimu kabila ka yɔrɔ wo fan kelen sɔrɔn, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Ii la yɔrɔ dan ye bɔla Atirɔti Adari so le la, mɛn ye telebɔ rɔ. A ye bɔla ye ka wa Sandɔ Bɛti-Hɔrɔn so la,

⁶ ka bɔ ye ka wa Kɔɔjiba ma, tele kankan bolomaran dɔ fan fɛ, a dan ye bɔla Mikimetata so la, ka wa telebɔ rɔ ka se fɔɔ Tanata Silo so ma, ka tamin ye ka wa Janoya so la.

⁷ A ye bɔla Janoya ka wa Atirɔti so ni Nara so la, ka tamin ye ka wa Jeriko, ka bɔ ye ka wa Juridɛn Ba ma.

⁸ Ka bɔ Tapuwa so la ka wa telebe fan fɛ haan Kana Kɔ la, ka bɔ ye ka wa se Kɔɔjiba ma. Efrayimu kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn, wo danilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

⁹ Ka a la wo kan, ii ka so ba doilu ni woilu so mɛsɛnilu sɔrɔn Manase kabila la yɔrɔ rɔ.

¹⁰ Kɔni Efrayimu kabila mɔɔilu ma Kanaankailu gbɛn ka ii labɔ Kɛseri so kɔndɔ. Wo le kosɔn Kanaankailu siini Efrayimu kabila mɔɔilu tɛma hali bi. Kɔni Efrayimu kabila mɔɔilu ye diyagboya baara lala ii kan.

17

Jamana mɛn dira Manase kabila talantɛ ma

¹ Manase kabila fanan ka yɔrɔ do sɔrɔn. Manase tɛɛ ye Yusufu dɛnɛ fɔlɔ ri. Manase dɛnɛ fɔlɔ tɛɛ ye Makiri le ri. Makiri dɛnɛ tɛɛ ye Kiliyadi ri. Makiri tɛɛ ye keleden fadiyanin de ri. Josuwe tun ka Kiliyadi jamana ni Basan jamana di ale ma.

² Manase kabila tɔilu ka duu sɔrɔn, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Bonkɔndɔla woilu ye Abiyɛsɛri la bonkɔndɔla ri, a ni Hɛlɛka ta ni Asiriyɛla ta ni Sɛkɛmu ta ni Hɛfɛra ta ni Semida ta. Woilu le ye Yusufu dɛnɛ Manase bɔnsɔnilu ri, a bɛɛ ni a la bonkɔndɔla.

³ Awa, Manase dɛnɛ tɛɛ ye Makiri ri. Makiri dɛnɛ tɛɛ ye Kiliyadi ri. Kiliyadi dɛnɛ tɛɛ ye Hɛfɛra ri. Hɛfɛra dɛnɛ tɛɛ ye Sɛlofɛhadi ri. Sɛlofɛhadi ma dɛnɛ sɔrɔn fo denmusoilu gbansan. A denmusoilu tɔɔ ko Mahala ni Nowa ni Hɔkila ni Milika ni Tirisa.

⁴ Denmuso woilu wara Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dɛnɛ Josuwe ni Isirayɛlikailu la bonkɔndɔla tiilu tɛɛn, ka a fɔ ii ye kɔ: «Allabatata ka Musa jamarɔ ko a ye niyɔrɔ do di andeɪlu fanan ma ikomin an badenma ɛmandeɪlu.» Wo rɔ, ii ka niyɔrɔ do di ii fanan ma ikomin ii badenma ɛmandeɪlu, ka a bɛn Allabatata la jamarɔ ma.

⁵ Wo le ka a kɛ, Manase kabila ta kɛra niyɔrɔ tan de ri Juridɛn Ba telebe rɔ. Niyɔrɔ woilu lara ii la niyɔrɔ fila kan Juridɛn Ba telebɔ rɔ, mɛnilu ye Kiliyadi jamana ni Basan jamana ri,

⁶ baa Manase bɔnsɔn musomandeɪlu ka duu sɔrɔn ikomin Manase bɔnsɔn ɛmandeɪlu ka duu sɔrɔn ja mɛn ma. Kiliyadi jamana kɛra Manase kabila mɔɔ gbɛɛɪlu ta ri.

⁷ Manase kabila la niyyorɔ ye bɔla Aseri kabila la niyyorɔ dan de la ka wa fɔɔ Mikimetata so la, mɛn ye Sɛkɛmu so telebɔ rɔ. Dan ye bɔla Mikimetata ka wa tele kankan bolokinin fan fɛ, ka wa se fɔɔ En Tapuwa wara.

⁸ Tapuwa so ye dan de ri Manase kabila la niyyorɔ ni Efirayimu kabila la niyyorɔ tɛma. Tapuwa so jɛrɛ ye Efirayimu kabila ta le ri, kɔnin a laminin duu ye Manase kabila ta le ri.

⁹ Awa, dan ye bɔla Tapuwa so la ka wa tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ ka se fɔɔ Kana dinban tele kankan bolokinin fan ma. Ye so doilu tɛrɛ ye Efirayimu kabila ta ri. Manase kabila la soilu ye woilu laminin na. Dan ye wala dinban wo fɛ a tele kankan bolomaran fan fɛ ka wa se fɔɔ Kɔɔjiba ma.

¹⁰ Efirayimu kabila la niyyorɔ tɛrɛ ye Kana dinban tele kankan bolokinin dɔ. Manase kabila la niyyorɔ tɛrɛ ye dinban wo tele kankan bolomaran dɔ. Kɔɔjiba le tɛrɛ ye kabila fila bɛɛ dan di telebɔ rɔ. Aseri kabila la niyyorɔ ye Manase kabila la niyyorɔ tele kankan bolomaran dɔ. Isakari kabila la niyyorɔ ye Manase kabila la niyyorɔ telebɔ rɔ.

¹¹ Manase kabila la so doilu tɛrɛ ye Isakari kabila la niyyorɔ kɔndɔ, a ni Aseri kabila ta. So woilu ye Beti-Seyan so ni Ibileyamu so le ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu. Ka a la woilu kan, Dori so tɛrɛ ye Manase kabila ta le ri, a ni Endori so ni Tanaki so ni Mekido so ni Nafeti la so mɛsɛn sawa, a bɛɛ ni a mɔɔilu, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu.

¹² Kɔnin Manase kabila mɔɔilu ma se Kanaankailu gbɛnna ka ii labɔ so woilu kɔndɔ. Wo le rɔ, Kanaankailu siini tora ye.

¹³ Wo bɛɛ ni a ta, Isirayɛlikailu ka fanka sɔrɔn tuma mɛn na, ii ka diyagboya baarailu la Kanaankailu kan. Kɔni Isirayɛlikailu ma woilu gbɛn ka ii labɔ ye.

Yusufu bɔnsɛnilu ka a fɔ ko ii la niyyorɔ dɔɔman ii rɔ

¹⁴ Lon do rɔ, Yusufu bɔnsɛnilu nara Josuwe tɛrɛn, ka a fɔ a yɛ ko: «I ka niyyorɔ kelen pe di andeilu ma nfenna? I ma a yen, Allabatala ra jɔmaya kɛ andeilu yɛ ka an kɛ jama siyaman ba ri.»

¹⁵ Josuwe ka a fɔ ii yɛ ko: «Ni ai ka siya fɔɔ Efirayimu kabila la koyinkɛ ma yɔrɔ dɔɔman ai rɔ, ai ye wa duu matɛɛ Peresikailu ni Refayilu la tu kɔrɔ.»

¹⁶ Yusufu bɔnsɛnilu ka a fɔ ko: «Tɔɔja le, koyinkɛ ma yɔrɔ wo dɔɔman andeilu rɔ. Kɔni keɛkeɛ sowontoro nɛɛlamanilu ye Kanaankailu bolo, mɛnilu kɔnin siini Beti-Seyan dinban dɔ ni Beti-Seyan so mɛsɛnilu kɔndɔ ni Jisirele dinban dɔ.»

¹⁷ Josuwe ka a fɔ Yusufu bɔnsɛnilu yɛ, mɛn ye Efirayimu kabila ni Manase kabila ri ko: «Ai ka siya, ai fanka fanan ka bon. Ai ti nala danna niyyorɔ kelen pe sɔrɔnna.

¹⁸ Koyinkɛma yɔrɔ ri kɛ ai ta ri, mɛn ye tu le ri. Ai ye wa a matɛɛ ka a bɛɛ muumɛ kɛ ai ta le ri. Fanka ye Kanaankailu la. Keɛkeɛ sowontoro nɛɛlamanilu le ii bolo. Kɔni ai ri se ii gbɛnna.»

18

Kabila tɔilu ka yɔrɔ mɛnilu sɔrɔn

¹ Isirayɛlikailu bɛɛ wara i jɔɔn naden Silo so kɔndɔ, ka Alla la daa make faaninbon nawuli ka a lo ye. Wo ka a tɛrɛn jamana bilani ii la fanka kɔrɔ.

² Kɔni Isirayɛlikailu kabila wɔrɔnwula tun ma niyyorɔ duu sɔrɔn fɔɔ.

³ Josuwe ka a fɔ Isirayɛlikailu yɛ, ko, «Allabatala, ai failu Alla ka duu mɛn don ai bolo, ai ri ta ko bɔrɔ kɛ haan waati juman wa?»

4 Ai ye cεεilu suwandi kabilailu bεε rɔ, kabila kelen cεε sawa. N di woilu lawa jamana yɔrɔilu bεε rataamala. Jamana ye ja men ma, ii ri wo bεε sebe an demen kanma jamana ratalala. Ii wa ban wo bεε sebela, ii ri na n tεren yan.

5 Ai ri jamana ratalan yɔrɔ wɔrɔnwula ri. Yahuda kabila ri to ii la niyyɔrɔ rɔ tele kankan bolokinin dɔ. Yusufu bɔnsɔnilu ri to ii la niyyɔrɔ rɔ tele kankan bolomaran dɔ.

6 Ai ye niyyɔrɔ wɔrɔnwula wo tɔomasere ja sebe, ka na a di n ma. N di kalabe ke ai la kabila kelen kelenna ye an na Maari Allabatata jakɔrɔ.

7 Kɔni Lebi bɔnsɔnilu le ti nala niyyɔrɔ sɔrɔnna jamana kɔndɔ ai tɛma, baa ii ye Allabatata la sarakalaselailu le ri, baa Allabatata la sarakalase ye ii ce le ri. Kadi kabila ni Ruben kabila ni Manase kabila talante, woilu ra ii la niyyɔrɔ sɔrɔn Juriden Ba telebɔ rɔ. Allabatata la baarden Musa ka ii la niyyɔrɔ di ii ma.»

8 Nba, ii ka mɔɔ menilu suwandi ka wa jamana ragbe, woilu ka ii raben wali kanma. Sani ii ye wa, Josuwe ka jamarili di ii ma ko: «Ai ye wa jamana rataama, ka a ragbe kosebe. Jamana ye ja men ma, ai ye wo sebe ka na n tεren yan. N di kalabe ke Allabatata jakɔrɔ Silo yan, sa bεε ri a ta sɔrɔn.»

9 Ii bɔra ye ka wa jamana rataama. Jamana ye ja men ma, ii ka wo bεε sebe kitabu lamininnin dɔ, ka so bεε tɔɔilu fanan sebe, ka jamana ratala yɔrɔ wɔrɔnwula ri. Ii banni wo la, ii ka ii kɔse ka na Josuwe tεren daa make diya Silo.

10 Josuwe ka kalabe ke Allabatata jakɔrɔ Silo, ka jamana ratalan Isirayelikailu tɛma, kabila bεε ni a ta.

Bɛniyaminu kabila ka niyyɔrɔ men sɔrɔn

11 Kalabe ka niyyɔrɔ fɔlɔ men ta, wo kera Bɛniyaminu kabila ta le ri, bonkɔndɔla bεε ni a ta. Niyyɔrɔ wo kera Yahuda kabila la niyyɔrɔ ni Yusufu bɔnsɔnilu la niyyɔrɔ tɛma.

12 Tele kankan bolomaran dɔ fan fe, niyyɔrɔ wo dan tere ye bɔla Juriden Ba le ma, ka wa tamin Jeriko so tele kankan bolomaran fudu fe, ka wa telebe rɔ ka tamin koyinke ma yɔrɔ fe, ka wa se fɔɔ wula kɔndɔ Bɛti-Abeni so da fe.

13 A ye bɔla ye ka wa tamin Lusi so tele kankan bolokinin fudu fe. Lusi ye kilila fanan ko Bɛteli. Dan ye bɔla ye ka wa Atirɔti Adari so la, men ye koyinke kun dɔ Bɛti-Hɔrɔn duula rɔ so tele kankan bolokinin dɔ.

14 Koyinke wo telebe rɔ, dan ye tamin ka wa tele kankan bolokininma fan fe ka se fɔɔ Kiriyati Bali ma, men ye kilila fanan ko Kiriyati-Jeharimu. A ye Yahuda kabila la so do le ri. Awa, Bɛniyaminu kabila la niyyɔrɔ dan de tere wo ri telebe rɔ.

15 Tele kankan bolokinin dɔ, a dan ye bɔla Kiriyati-Jeharimu so da la ka wa telebe rɔ fan fe ka se fɔɔ Nefitoha ji bɔ yɔrɔ rɔ.

16 A ye bɔla ye ka wa se koyinke sen ma, koyinke men lɔni Bɛni Hinɔmu dinban da fe. Yɔrɔ wo ye Refayilu la dinban tele kankan bolomaran dɔ. Dan ye bɔla ye ka tamin Hinɔmu dinban tɛma Jebusikailu la tindi tele kankan bolokinin fudu fe, ka wa se fɔɔ En Rokela so ma.

17 A ye bɔla En Rokela ka wa tele kankan bolomaran fan fe ka se fɔɔ En Semesi ma, ka bɔ ye ka wa Keliyɔta so la. So wo jabenni Adumimu tindi la. Dan ye bɔla ye ka wa Bohan na kabakurun na. Bohan tere ye Ruben dence le ri.

18 Dan ka a tamin Araba koyinke jakɔrɔ a tele kankan bolomaran fan fe, ka jii Araba kɔndɔ

¹⁹ ka wa Beti-Həkila koyinke tele kankan bolomaran fudu fε. A ye bɔla ye ka wa se Dalaba Kɔɔjilama ma tele kankan bolomaran dɔ, Juriden Ba ye bilala Dala wo rɔ yɔrɔ mɛn. Dan de tɛrɛ woilu ri tele kankan bolokinin dɔ.

²⁰ Juriden Ba tɛrɛ ye dan de ri telebɔ rɔ. Awa, Beniyaninu kabila la bonkɔndɔlailu ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, wo danilu le wo ri a fan bɛɛ rɔ.

²¹ Beniyaninu bonkɔndɔla la soilu le jin di: Jeriko, Beti-Həkila, Emɛka Kesisi,

²² Beti-Araba, Semarayimu, Beteli,

²³ Abimu, Para, Ofira,

²⁴ Kefara Hamoni, Ɔfini, a ni Keba. Wo bɛɛ ladennin ye so ba tan ni fila le ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu.

²⁵ So mɛnilu lara woilu kan, woilu le jin: Kibeyɔn, Rama, Beerɔti,

²⁶ Misipa, Kefira, Mosa,

²⁷ Rɛkɛmu, Iripeli, Tarala,

²⁸ Sela, Helefu, Kibeya, Kiriya ti a ni Jebusikailu la so, ni a ye Jerusalemu ri. Wo bɛɛ ladennin ye so ba tan ni naanin de ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu. Beniyaninu kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn ka a kɛ ii ta ri, wo le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

19

Simeyɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹ Kalabe ka niyɔrɔ filana mɛn ta, wo kɛra Simeyɔn kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Ii la niyɔrɔ lamininni Yahuda kabila la duu le la.

² So mɛnilu tɛrɛ ye ii la niyɔrɔ rɔ, woilu le jin: Beri-Seba, Molada,

³ Hasara-Suwali, Baala, Ɛsɛmu,

⁴ Elitolada, Betulu, Horima,

⁵ Sikilaka, Beti-Marikabɔti, Hasara-Susa,

⁶ Beti-Lebabɔta, a ni Saruwɛn. Woilu bɛɛ ladennin ye so ba tan ni sawa ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu.

⁷ So mɛnilu lara woilu kan, woilu ye Ayin ni Rimɔn di, a ni Etera ni Asan. So ba naanin de woilu ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu.

⁸ So mɛsɛn mɛnilu bɛɛ ye so woilu laminin dɔ, woilu fanan ye a rɔ, ka wa se fɔɔ Baalata Beri so ma, mɛn tɔɔ fanan ko Nɛkɛbi Ramati. Simeyɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

⁹ Awa, ikomin Yahuda kabila la niyɔrɔ tun ka bon ii ma, Josuwe ka a fan do ta ka wo kɛ Simeyɔn kabila ta ri. Wo le kosɔn Simeyɔn kabila la niyɔrɔ lamininni de Yahuda kabila la duu la.

Sabulɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹⁰ Kalabe ka niyɔrɔ sawanan mɛn ta, wo kɛra Sabulɔn kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Ii la niyɔrɔ dan tɛrɛ ye wala fɔɔ Sarida so la.

¹¹ A ye bɔla ye ka wa telebe fan fɛ ka wa se fɔɔ Mareyali so ma, ka bɔ ye ka wa Dabɛseta so la, ka bɔ ye ka wa dinban ma, mɛn ye Jokineyamu so telebɔ rɔ.

¹² Ka bɔ Sarida so fan gbɛrɛ fɛ, dan tɛrɛ ye wala telebɔ fan fɛ ka wa se Kisilɔta Tabɔri mara ma, ka bɔ ye ka wa Daberata so la, ka tamin ye ka wa fɔɔ Jafiya so la.

¹³ A ye bɔla ye ka wa telebɔ fan fɛ, ka wa se fɔɔ Kati-Hefɛri so ni Eti Kasini so la, ka bɔ ye ka wa Rimɔn so la, ka tamin ye ka wa Neyya so la.

¹⁴ Dan ye taminna Neyya so tele kankan bolomaran dɔ ka wa Hanatɔn so la, ka bɔ ye ka wa dan Ifita Eli dinban dɔ.

15 So ba tan ni fila le tere Sabulon kabila la niyoro wo ro, a bee ni a so mesenilu. So tan ni fila doilu le jin: Katati, Nahalali, Simiron, Idala, a ni Betilehemu.

16 Sabulon kabila ka niyoro men saron, a ni a so bailu ni a so mesenilu, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

Isakari kabila ka niyoro men saron

17 Kalabe ka niyoro naaninnan men ta, wo kera Isakari kabila ta le ri, bonkondola bee ni a ta.

18 Ii la niyoro soilu le jin di: Jisirele, Kesulota, Sunemu,

19 Hafarayimu, Siyon, Anaharati,

20 Rabita, Kisiron, Ebesi,

21 Remeta, En Kanimu, En Hada, a ni Beti-Pasesa.

22 Ii la niyoro dan de tere sela Tabori koyinke ma, ka bo ye ka wa Sahasuma so la, ka bo ye ka wa Beti-Semesi so la, ka bo ye ka wa dan Juriden Ba la. So ba tan ni woro tere ye ii la niyoro ro, a bee ni a so mesenilu.

23 Isakari kabila ka niyoro men saron, a ni a so bailu ni a so mesenilu, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

Aseri kabila ka niyoro men saron

24 Kalabe ka yoro loolunan men ta, wo kera Aseri kabila ta le ri, bonkondola bee ni a ta.

25 Ii la niyoro soilu le jin: Helikata, Hali, Beten, Akisafu,

26 Alamelaka, Amadi, a ni Misala. Ii la niyoro telebe ro, dan ye wala Karameli koyinke ni Sihori Libinati la.

27-28 A ye bola ye ka wa Beti-Dakon fan fe telebo ro, ka wa se fo Sabulon kabila la niyoro dan ma, a ni Ifita Eli dinban ma. A ye bola ye ka wa tele kankan bolomaran fan fe, ka wa se Beti-Emeki so ma, a ni Neyeli so ma. A ye bola ye ka wa sila kolo kelen wo kan, ka tamin Kabuli so la, a ni Abidon so ni Rehobu so ni Hamon so ni Kana so, ka wa dan Sidon so ba da la.

29 Dan ye bola ye ka wa Rama so, ka wa se Tiri so ma, men lamininni jin na. A ye bola ye ka tamin Hosa so fan fe ka wa dan Kojiba la so doilu torofe, Akisibu mara ro.

30 Yoro wo so bee ladennin kera so ba muwan ni fila le ri, a bee ni a so mesenilu.

31 Aseri kabila ka niyoro men saron, a ni a so bailu ni a so mesenilu, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

Nafitali kabila ka niyoro men saron

32 Kalabe ka niyoro worona men ta, wo kera Nafitali kabila ta le ri, bonkondola bee ni a ta.

33 Ii la niyoro dan tere ye bola Helefu so ni jiriju ba le la, ni a ye Sananimu so da la, ka wa Adami Nekebu so la. A ye bola ye ka wa Jabuneyeli so la, ka bo ye ka wa Lakumu so la, ka bo ye ka wa dan Juriden Ba la.

34 Wo ko ro, dan tere ye wala telebe fan fe ka tamin Asinoti Tabori so la ka wa se Hukoki so ma. Sabulon kabila la niyoro tere ye dan de ri tele kankan bolokinin do. Aseri kabila la niyoro tere ye dan de ri telebe ro. Juriden Ba tere ye dan de ri telebo ro.

35 Ii la niyoro so menilu lamininni jin na, woilu le jin: Sidimu, Seri, Hamati, Rakata, Kinereti,

36 Adama, Rama, Hasori,

37 Kedesi, Edereyi, En Hasori,

38 Yiron, Mikidali Eli, Horemu, Beti-Anati, a ni Beti-Semesi. Wo bee ladennin kera so ba tan ni kondole le ri, a bee ni a so mesenilu.

³⁹ Nafitali kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, a ni a so bailu ni a so mɛsɛnilu, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

Daan kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

⁴⁰ Kalabe ka niyɔrɔ wɔrɔnwulana mɛn ta, wo kɛra Daan kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

⁴¹ Ii la niyɔrɔ soilu le ɲin: Sora, Ɛsitaɔla, Iri Semɛsi,

⁴² Saalabin, Ajalɔn, Jitila,

⁴³ Elɔn, Timina, Ɛkɛron,

⁴⁴ Eliteke, Kibɛtɔn, Baalata,

⁴⁵ Jehuda, Bene Beraka, Kati-Rimɔn,

⁴⁶ Jarakɔn tenkeilu, Rakɔn, a ni duu mɛn ye Jafa so laminin dɔ.

⁴⁷⁻⁴⁸ Daan kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, a ni a so bailu ni a so mɛsɛnilu, wo le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Kɔni ii la duu bɔsira le ii la. Wo kɔ rɔ, ii wara Lesɛmu so kɛlɛ. Ii ka so mira ka sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la, ka ii sii ye. Ii ka ii benba tɔɔ la so wo la, ka a kili ko Daan.

Josuwe ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

⁴⁹ Nba, Isirayɛlikailu banda jamana bɛɛ ratalala tuma mɛn na, ii ka niyɔrɔ do di Nun dɛncɛ Josuwe fanan ma.

⁵⁰ A ka so mɛn ɲinin ii fɛ, ii ka wo di a ma ikomin Allabatata ka a fɔ ɲa mɛn ma. Ii ka Timinata Sera so le di a ma, mɛn ye Efirayimu kabila la koyinkɛ ma yɔrɔ rɔ. Josuwe ka so wo lɔ kokura ka a sii ye.

⁵¹ Awa, Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dɛncɛ Josuwe ni Isirayɛlikailu la ɲɛmɔɔilu ka kalabe kɛ ka niyɔrɔ do di kabila kelen kelenna bɛɛ ma. Ii ka kalabe wo kɛ Allabatata ɲakɔrɔ a la faaninbon da la Silo. Ii ka jamana bɛɛ ratalan ka ban wo ɲa le ma.

20

Makadannin soilu

¹ Allabatata ka a fɔ Josuwe ye ko:

² «I ye a fɔ Isirayɛlikailu ye ko ii ye so doilu suwandi ka ii kɛ makandanni soilu ri, ikomin n ka a fɔ ai ye ɲa mɛn ma ka fara Musa la.

³ Ni mɔɔ do filira ka mɔɔ faa, ka a tɛrɛn a ma a lawuli a ma, wo tii ri se a borila ka wa a jɛrɛ makandanni so woilu la. Wo rɔ, a ri a jɛrɛ tala sayabato sɔrɔn ɲɔɔn na, mɛn ka kan ka wo ta sara.

⁴ Ni mɔɔfaala ka a bori ka wa so woilu do la, a wa se ye, a ye a lɔ so donda la fɔlɔ. Ko mɛn taminni, a ri wo ɲafɔ so mɔɔbakɔrɔilu ye ye. Woilu ri a ladon so kɔndɔ ka siibon di a ma. A ri to ii wara ye.

⁵ Ni sayabato ta saralila ka mɔɔfaala kɔsaran fɔɔ so kɔndɔ, sokɔndɔ mɔɔilu kana mɔɔfaala don wo bolo, baa mɔɔfaala ma mɔɔ wo faa a lagboyajɛ ma. A ka a faa le, a ma a lawuli a ma.

⁶ Mɔɔfaala ye to so kɔndɔ ye fɔɔ jama wa ban a la kititɛla ka a fɔ ko tɲɲa wo rɔ, ko a ma a lawuli a ma ka mɔɔ wo faa. Ii wa ban kiti wo tɛla, a ye to so kɔndɔ ye fɔlɔ fɔɔ Alla la sarakalasele kuntiiba wa sa, mɛn kɔnin ye kuntiibaya la waati wo la. Ni wo sara, mɔɔfaala ri se a kɔsɛla a jɛrɛ wara, a ka a bori ka bɔ so mɛn kɔndɔ.»

⁷ Awa, Isirayɛlikailu ka so sawa bila a dan na Juridɛn Ba telebe rɔ ka ii kɛ makandanni soilu ri. Ii ka Kedɛsi suwandi a ni Sekɛmu ni Kiriyati Ariba. Kedɛsi, mɛn ye Kalile mara rɔ, wo ye Nafitali kabila la duu koyinkɛ ma yɔrɔ le rɔ. Sekɛmu ye Efirayimu kabila la duu koyinkɛ ma yɔrɔ rɔ. Kiriyati Ariba ye kilila fanan ko Heburɔn. Wo ye Yahuda kabila la duu koyinkɛ ma yɔrɔ rɔ.

⁸ Ii ka so sawa fanan bila a dan na Juriden Ba koma, Jeriko so telebo ro. Ii ka Beseri suwandi, a ni Ramotu ni Kolan. Beseri ye wula kondɔ Ruben kabila la duu ro. Wula wo ye gbekannan ba ro ye. Ramotu ye Kadi kabila la duu ro Kiliyadi jamana kondɔ. Kolan ye Manase kabila la duu ro Basan jamana kondɔ.

⁹ Isirayelikailu ka so woilu suwandi ka ii ke makandanni soilu ri. Ni Isirayelika do wala Isirayelikailu la londa do ka moɔ do faa ka a teren a ma a lawuli a ma, wo tii ri se a borila ka wa a jere makandan so woilu do kondɔ ka a jere tala sayabato saron non wo la, men ka kan ka wo ta sara. A ri to ye sa a kana faa sani a la kiti ye ban tɛɛla.

21

Lebi bɔnsɔnilu la soilu

¹ Lebi bɔnsɔnilu la kabila kuntiilu wara Alla la sarakalasele Elasari ni Nundence Josuwe teren ye, a ni Isirayelika doilu la kabilailu kuntiilu.

² Ii wara woilu teren Silo so kondɔ Kanaan jamana ro. Ii ka a fo ii ye ko: «Allabatala ka jamarili di ka fara Musa la ko so doilu ye di an ma, menilu ri ke an siyoroilu ri. Ko duu fanan ye di an ma so woilu laminin do, men di ke an na kolofenilu damarinin diyailu ri.»

³ Nba, ka ben Allabatala la jamarili wo ma, Isirayelikailu ka so doilu ni woilu kolofenilu damarinin diyailu di Lebi bɔnsɔnilu ma. So woilu tere ye Isirayelika doilu la duukoloilu kan.

⁴ Matɛɛli ka Kohati la bonkondɔla folo mira. Wo ro, Isirayelikailu ka so tan ni sawa di Alla la sarakalasele Haruna la denbaya ma, baa Haruna la denbaya tere ye Kohati la bonkondɔla fan kelen de ri. Ii ka so menilu di, woilu ye Yahuda kabila la duu ro, a ni Simeyon kabila ta, ni Beniyaminu kabila ta.

⁵ Isirayelikailu ka so tan de di Kohati la bonkondɔla toilu ma. So woilu ye Efrayimu kabila la duu ro, a ni Daan kabila ta, ni Manase kabila talante* ta.

⁶ Ii ka so tan ni sawa fanan di Kerison na bonkondɔla ma. So woilu ye Isakari kabila la duu ro, a ni Aseri kabila ta, ni Nafitali kabila ta, ni Manase kabila talante ta, wo men ye Basan jamana ro.

⁷ Ii ka so tan ni fila le di Merari la bonkondɔla ma. So woilu ye Ruben kabila la duu ro, a ni Kadi ta ni Sabulon ta.

⁸ Isirayelikailu ka so woilu di Lebi bɔnsɔnilu ma, a bee ni a kolofenilu damarinin diyailu. Ii ka a ke ten ka a ben Allabatala la jamarili ma, a ka men di ka fara Musa la.

⁹⁻¹⁰ Awa, Haruna la denbaya bɔni Kohati la bonkondɔla le ro, men ye Lebi bɔnsɔnilu ro. Isirayelikailu ka kalabe ke tuma men na, kala ka Kohati la bonkondɔla folo le ta. Wo ro, Isirayelikailu ka soilu di Haruna la denbaya folo ma. Ii ka so doilu di ii ma Yahuda kabila la duu ro, a ni Simeyon kabila ta.

¹¹ Ii ka Kiriya Ariba so ni a laminin duu di ii ma. So wo ye Yahuda kabila la duu koyinke ma yoro ro. A too lani tere Ariba la, men ye Anaki fa ri. Koni a too le sisen ko Heburon.

¹² Koni Heburon so senɛilu ni a so mesenilu tun dira Jefunde dence Kalebu ma folo ka a ke a ta ri.

¹³⁻¹⁴ Heburon tere makandanni so do le ri. Ii ka Heburon so di Alla la sarakalasele Haruna la denbaya ma, ka Libina so la wo kan, a ni Jatira ni Esitemoha,

* **21:5** Manase kabila talante wo ye Juriden Ba telebe ro

15-16 Holon ni Debiri ni Ayin ni Juta a ni Beti-Semesi. Wo bee ladennin kera so konondole ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu. So woilu bee ye Yahuda kabila la duu ro, a ni Simeyon kabila ta.

17-18 Ii ka Kibeyon ni Keba fanan di ii ma, a ni Anatoti ni Alamon. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu. So naanin wo bee ye Beniyaminu kabila la duu ro.

19 Awa, Haruna la denbaya, Alla la sarakalaselailu konin, ii ka so tan ni sawa saron, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

20 Wo ko ro, Isirayelikailu ka soilu di Lebi banson Kohati la bonkondola denbaya tilu ma. So woilu ye Efrayimu kabila la duu le ro.

21-22 Ii ka Sekemu so di ii ma ye, men ye Efrayimu kabila la duu koyinke ma yoro ro. Sekemu ye makandanni so le ri. Ii ka Keseri so fanan di ii ma, a ni Kibisayimu ni Beti-Haron. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

23-24 Ii ka so doilu di ii ma Daan kabila la duu ro fanan. Ii ka Eliteke di ii ma ye, a ni Kibeton ni Ajalon ni Kati-Rimon. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

25 Ka a la wo kan, ii ka so doilu fanan di ii ma, Manase kabila talante la duu ro, Tanaki a ni Kati-Rimon konin. Wo bee ladennin kera so fila le ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

26 Nba, Isirayelikailu ka so tan woilu di Kohati la bonkondola denbaya tilu ma, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

27 Wo ko ro, Isirayelikailu ka so doilu di Lebi banson Kerison la bonkondola ma Manase kabila talante la duu ro, men ye telebo ro. Ii ka Kolan di ii ma. Kolan ye makandanni so do le ri. A ye Basan jamana ro. Ii ka Besetera fanan di ii ma. Wo bee ladennin kera so fila ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

28-29 Ii ka so doilu fanan di ii ma Isakari kabila la duu ro. Ii ka Kisiyon di ii ma ye, a ni Daberata ni Jaramutu ni En Kanimu. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

30-31 Ka a la woilu kan, ii ka so doilu di ii ma Aseri kabila la duu ro. Ii ka Misala di ii ma ye, a ni Abidon ni Helikata ni Rehobu. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

32 Ii ka so doilu fanan di ii ma Nafitali kabila la duu ro. Ii ka Kedesi di ii ma ye, men ye makandanni so do ri. Kedesi ye Kalile mara ro. Ii ka Hamotu Dori so la wo kan, a ni Karitan. Wo bee ladennin kera so sawa le ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

33 Nba, Isirayelikailu ka so tan ni sawa woilu di Kerison kabila ma, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

34-35 Wo ko ro, Isirayelikailu ka so doilu di Lebi bansonilu tilu fanan ma, men ye Merari la bonkondola ri. Ii ka Jokineyamu so di ii ma Sabulon kabila la duu ro, ka Karita so la wo kan, a ni Dimina ni Nahalali. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

36-37 Ii ka soilu fanan di ii ma Ruben kabila la duu ro. Ii ka Beseri di ii ma ye, ka Jahasi so la wo kan, a ni Kedemotu, a ni Mefata. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

38-39 Ii ka soilu fanan di ii ma Kadi kabila la duu ro. Ii ka Ramotu di ii ma ye, men ye makandanni so do ri. A ye Kiliyadi jamana ro. Ii ka Mahanimu so la wo kan, a ni Hesibon ni Jaseri. Wo bee ladennin kera so naanin de ri, a bee ni a kolofenilu damajinin diyailu.

⁴⁰ Nba, Isirayelikailu ka so tan ni fila woilu di Lebi bənsən toilu ma, Merari la bonkəndəla kənin.

⁴¹ Lebi bənsənīlu ka so mənīlu sərən Isirayelikailu la niyərōīlu rō, wo bēē ladennin kera so binaanin ni so seyin de ri, a bēē ni a kolofenīlu damajinin diyailu.

⁴² So wo bēē dira ii ma, a bēē ni a kolofenīlu damajinin diyailu.

Allabatata ka a la lahidi dafa Isirayelikailu ye

⁴³ Nba, Allabatata ka jamana wo bēē di Isirayelikailu ma, ikomin a tun ka lahidi ta ii benbailu ye ja mən ma. Isirayelikailu ka jamana mira ka a kē ii siyərō ri.

⁴⁴ Allabatata ka hērē kē ii ye ii laminin dandeilu bēē rō, ikomin a ka lahidi ta ii benbailu ye ja mən ma. A ka sebaya di ii ma ii juuilu bēē kan. Woilu si ma se ii ləla ii jē.

⁴⁵ Allabatata ka lahidi mənīlu ta Isirayelikailu ye, a ka wo bēē dafa. Lahidi kelen ma to ni a ma mən dafa.

22

Josuwe ka kabila fila ni a talantē labila

¹ Nba, Josuwe ka Ruben kabila makili, a ni Kadi kabila ni Manase kabila talantē.

² A ka a fō ii ye ko: «Allabatata la baaraden Musa ka jamarili mənīlu di, ai ra wo bēē kē korjuma. N ka jamarili mənīlu di, ai ra wo bēē fanan kē a ja ma.

³ Waati jan korō haan bi, ai ma ai ban ai badenma Isirayelikailu demenna. Ai Maari Allabatata ka ai lō mən kela, ai ra wo kē.

⁴ Ai Maari Allabatata ka lahidi ta ko a ri ai badenmailu lasii hērē rō yan. Sisen, a ra lahidi wo dafa. Nba, sisen ai ye ai kōsē ka wa ai jērē la duu kan, Musa ka mən di ai ma Juriden Ba telebō rō.

⁵ Koni Musa ka a fō ai ye ko ai ye ai Maari Allabatata kanin kosēbe, ko ai ye a la sila taama. Ko ai ye a la jamariliilu bēē mira ka woilu kē. Ko ai ye ai fasa a ma. Ko ai ye a bato ai jusukun bēē la, a ni ai sēbe bēē la. Ai ye jamarili ni sariya woilu latelen kosēbe.»

⁶⁻⁸ Josuwe banni wo fōla, a ka duwawu kē ii ye, ka sila di ii ma. A ka a fō ko: «Ai ra nanfulu ba sərən. Ai ye wa woilu ri ai wara. Kolofen siyaman ye ai bolo, a ni wodigbēilu ni saninīlu ni sulanēēilu ni nēēfin. Faanin siyaman fanan ye ai bolo. Ai ka nanfulu wo bēē mira ai juuilu le la. Sisen, ai ye wa woilu ratata ai ni ai badenmailu tema.» Wo rō, ii ka ii kōsē ka wa ii wara.

Musa tun ka duu do di Manase kabila talantē ma Basan mara rō, Juriden Ba telebō rō. Josuwe le ka duu do di kabila wo talantē tō kelen ma Juriden telebe rō, ii badenma Isirayelika tōilu tema.

Saraka bō diya lō ko Juriden Ba da la

⁹ Ruben kabila mōōilu ni Kadi kabila mōōilu ni Manase kabila talantē mōōilu bōra Isirayelika tōilu fē Silo so kondō, ni a ye Kanaan jamana rō. Ii ka sila mira ka wa ii wara Kiliyadi jamana rō. Yōrō wo le dira ii ma, ka a kē ii ta ri, ikomin Allabatata ka a fō ja mən ma ka fara Musa la.

¹⁰ Ii se mən kēni Kelilōti, ii ka saraka janin diya belebele ba do lō Juriden Ba dala Kanaan jamana rō ye.

¹¹ A fōra Isirayelika tōilu ye ko Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantē ka saraka janin diya belebele ba do lō Juriden Ba dala Kanaan jamana rō Kelilōti tōrōfē.

12 Ii ka wo men tuma men na, ii beε ka ii jooñ naden Silo, ko ii watō kabila woilu kelela.

13 Isirayelikailu ka Alla la sarakalasele Elasari dence Finehasi kelaya, ko a ye wa Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante tereñ ye Kiliyadi jamana ro.

14 Ii ka jama jemoo moo tan lawa a fe, kabila kelen jemoo kelen. Jemoo tan woilu beε ye denbaya kuntuilu le ri Isirayelikailu la bonkondalailu tema.

15 Woilu wara Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante tereñ Kiliyadi, ka a fo ii ye ko:

16 «Allabatala la mooilu beε ka a fo ko ai ra bo Allabatala la sila kan, ka saraka janin diya lo ai jere ye. Ko nfenna ai ka kojuu ba jin ke Isirayelikailu Maari Alla la? Ko nfenna ai ra murunti Allabatala kanma ten?

17 An tere ra tipani men ke Peyori ye, wo dooman wa? Adon, haan bi an tere ma an naseninya wo julumun na ko ma hali a ra fitinna jankaro lana Allabatala la jama beε ma.

18 Ko a ye di? Ko ai ye bola Allabatala la sila kan wo ro sisen wa? Ko ni ai muruntira Allabatala kanma bi, sini a ri dimin Isirayelikailu jama beε ma.

19 Ko ni a ye ai jana ko ai la jamana ma ben Allabatala bato le ma, ai ye ai kose a la jamana ma, a la daa make faaninbon loni men kondo. Ko ai ye wa ai sii andeilu fe ye. Ko koni ai kana saraka janin diya gberε lo ai jere ye, ka wo la an na Maari Allabatala ta kan. Ko ai kana murunti Allabatala kanma ten, wala ka murunti andeilu ma.

20 Ko ai jere ka a lon ko Serahi dence Akan ka kojuu ba ke waati taminni, baa a ka fen do ta, Allabatala tun ka ton sii men tala. Ko Allabatala la mone ma se Isirayelikailu beε ma wo ro wa? Ko Akana kelen ma faa a la kojuu koson de?»

21 Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante ka kabila gberεilu la bonkondalailu jemooilu jabi.

22 Ii ka a fo ko: «Alla le ye Sebetii ri, ale le ye Allabatala ri! Alla le ye Sebetii ri, ale le Allabatala ri! Ale ka a lon andeilu ka saraka janin diya lo kun men na. Fo Isirayelikailu fanan ye a lon. Ni a kera kojuu ba le ri Allabatala ma, wala murunti ko ri a kanma, ii ka kan ka an halaki bi.

23 An ma saraka janin diya wo lo an bo kanma Allabatala la sila kan. An ma a lo sarakailu janinta kanma, wala ka suman sarakailu wala jususuma sarakailu bo a kan. Ni an ka a lo kun woilu le la, Allabatala jere ye wo hake bo an do.

24 Koni wo ko te. An ka a lo hamin de koson, baa an silanni de ko ai bansonilu kana a fo an bansonilu ye sini nato ko: «De juman ye ai ni Isirayelikailu Maari Allabatala tema?»

25 Allabatala jere le ma Juriden Ba bila an ni ai Ruben kabila ni Kadi kabila mooilu tema wa? Ai niyoro foyi le te Allabatala fe.» Nba, ni wo kera, ai bansonilu ri ke sababu ri an bansonilu ri Allabatala bato boloka.

26 Wo le koson an ka a fo ko an di saraka janin diya jin lo. Koni an ma a lo ko an ye saraka janintailu janinna a kan, wala ka saraka gberεilu bo a kan.

27 An ka a lo le, sa a ri ke sereya ri ai ni andeilu tema, a ni ai bansonilu ni an bansonilu tema, ko andeilu fanan ye Allabatala jakoro. Ko an fanan ye an na saraka janintailu janinna ye, ka an na saraka gberεilu ni jususuma sarakailu fanan bo a ye ye. Saraka bo diya wo ri ke sababu ri, ai bansonilu ti nala a folo an bansonilu ye sini nato ko, «ai niyoro foyi te Allabatala fe.»

28 An ka a fo ko lon do ro ni ii ka kuma wo fo an ye, wala an bansonilu ye, an di a fo ii ye ko, «ii ye Allabatala saraka janin diya bisiki wo ragbe. Ko an

benbailu le ka wo lo. Ko kɔni ii ma a lo saraka janinta kanma, wala ka saraka gberɛ bo a kan de. Ko ii ka a lo sa a ri ke sereya ri ai ni andeilu tema.»

²⁹ Nba, a miriya te an na fewu ka murunti Allabatata kanma ka bo a la sila kan. An ma saraka janin diya wo lo saraka janintailu janin kanma a kan, wala ka suman saraka wala sarakailu gberɛilu bo a kan. An te a fe ka saraka bo saraka janin diya si kan, fo an Maari Allabatata saraka janin diya, men ye a la daa make faaninbon donda la.»

³⁰ Nba Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila ka kuma men fo, wo diyara Alla la sarakalasele Finehasi ni jama la jemoo tan wo ye, Isirayelikailu denbaya kuntii menilu nani Finehasi fe konin.

³¹ Alla la sarakalasele Elasari dence Finehasi ka Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante jabi: «An bee ka a lon sisen ko Allabatata ye an fe, baa a miriya tere ye an na ko ai ka kojuu ba men ke Allabatata la, ai ma wo ke. Wo ro, ai ra Isirayelikailu lakandan Allabatata bolo, baa ai ma a fanka labe andeilu bee kan.»

³² Nba, Alla la sarakalasele Elasari dence Finehasi ni jemoo tan woilu bora Ruben kabila ni Kadi kabila wara Kiliyadi jamana ro, ka ii kose Kanaan jamana ro. Ii seni ye, ii ka danteeli ke Isirayelikailu ye.

³³ Danteeli wo diyara ii ye. Ii ka Allabatata tando. Ii miri tere ye a la ja men ma koroman ko ii ri wa Ruben kabila ni Kadi kabila kele ka ii la jamana ratijan, konin danteeli wo koson ii ma ii miri wo ma butun.

³⁴ Ruben kabila ni Kadi kabila ka saraka bo diya too la ko «Sereya le a ri an tema ko Allabatata kelen pe le Alla ri.»

23

Josuwe ka jama lali

¹ Awa, Allabatata ka here di Isirayelikailu ma waati jan koroo, ka ii bo ii juuilu bolo, menilu ye ii laminin do. Josuwe tun da ke maa bakoro ba ri.

² Lon do ro, Josuwe ka Isirayelikailu bee makili, a gbengben ii la maa bailu ni ii la jemooilu ni ii la kititeelailu ni ii la kuntuilu. A ka a fo ii ye ko: «N da ke maa bakoro ba ri.

³ Ai Maari Allabatata ka ko menilu ke jamana jin mooilu la ai koson, ai ka wo bee yen. Baa ai Maari Allabatata jere le ka ii kele ai ye.

⁴ A ragbe, yoro men ye bola Juriden Ba la ka wa se foo Kooji ba ma telebe ro, n ka kalabe ke ka duu wo bee ratata ai la kabilailu tema. N ka siya menilu kele ka ii la duu mira ii la, a ni siya menilu la duu ma mira ii la folo, n ka wo bee di ai ma ka a ke ai ta ri.

⁵ Ai Maari Allabatata jere le ri maa woilu gben ka ii mabo ai la. Ale le ri a ke, ii ri ii bori ai je. Ai ri ii la jamana mira ka a ke ai ta ri, ikomin ai Maari Allabatata ka lahidi ta ai ye ja men ma.

⁶ «Fen fen sebeni Musa la sariya kitabu ro, ai ye ai sebe don kosebe wo bee bonya ma ka wo ke. Ai kana bo sila wo kan ja si ma.

⁷ Ai kana dujooanya don ai ni siya gberɛilu tema, menilu ye ai tema folo. Ai kana ii maarilu tara, ai kana ai kali woilu too la. Ai kana ai tin birin ii jana ka ii bato.

⁸ Ai ye ai fasa ai Maari Allabatata ma, ikomin ai darini a kela ja men ma koroman haan bi.

⁹ Allabatata ka siya ba ni fankamailu le gben ka bo ai jero. Haan bi woilu si ma se a lola ai ye.

¹⁰ Ai ro maa kelen di se ai juuilu maa waa kelen gbenna, baa ai Maari Allabatata le ye kele kela ai ye, ikomin a ka a lahidi ta ai ye ja men ma.

11 Nba, ai ye ai janto ai jere rɔ kosebe ka ai Maari Allabatata kanin.

12 «Ƙɔni ni ai ka ai ban Alla rɔ ka kafu siyailu kan, menilu ƙɔnin ye ai tema fɔɔ, ka woiu denmusoilu furu, ka teriya don ai ni ii tema,

13 ai ye la a la ko ai Maari Allabatata ti nala siya woiu gbenna ai je butun. Siya woiu ri ke ikomin miralifen, men di ai mira, ka ke ikomin denka, ai nato bela men ƙɔndo. Ii ri ke ikomin gbije, men di ai gbasi ai ko rɔ, ka ke ikomin wɔnin, men ye ai jaiu rɔ. A laban na, ai ri tunun jamana juma jin ƙɔndo, ai Maari Allabatata ka men di ai ma.

14 «Nba, a te men baka n na waati ri se. Ai ka a lon ai jusukun ni ai sɔnɔme bee rɔ ko ai Maari Allabatata ka lahidi juma menilu ta ai ye, ko wo si ma to ye, a ma men dafa. A ka lahidi wo bee dafa ai ye. Lahidi si ma to ye, a ma men dafa.

15 «Ƙɔni a ka a la lahidi juma bee dafa ja men ma, a ri a la masilannikan bee ke ai la wo ja le ma, fɔɔ ka ai halaki jamana juma jin ƙɔndo, a ka men di ai ma.

16 Ai Maari Allabatata ka teriya men ta ka a don ai ni a tema, ni ai ka ai ban wo jamarililu bonyala fo ka wa ai birin maari gberailu je ka woiu bato, Allabatata ri mone ai kanma kosebe. Ni wo kera, ai ri halaki jona jamana juma jin ƙɔndo, a ka men di ai ma.»

24

Josuwe ka Alla la ƙoɗumailu lakali Isirayelikailu ye

1 Nba, Josuwe ka Isirayelikailu la kabilailu bee laden Sekemu. A ka Isirayelikailu la mɔɔbailu makili, a ni jama jemɔɔilu ni kititeilailu ni kuntiilu. Ii bee nara ii lo Alla jakoro.

2 Josuwe ka a fo jama bee ladennin ye ko: «Isirayelikailu Maari Allabatata ka a fo ko: «Fɔɔfɔɔ, ai benbailu siini tere Efrati Ba ko. Ai benba Teraki tere ye wo do le ri, men ye Iburahima ni Nakori fa ri. Ai benbailu tere ye maari gberailu le batola ye.

3 Ƙɔni nde le ka ai benba Iburahima labo jamana wo rɔ Efrati Ba ko, ka a ta ka wa a ri Kanaan jamana bee rɔ. N ka a dence Isiyaka di a ma, ka a bɔnsɔnilu siyaya.

4 N ka dence fila di Isiyaka ma, Yakuba ni Esawu. N ka Seyiri koyinke ma yoroilu di Esawu ma, ka a ke a ta ri. Ƙɔni Yakuba ni a denceilu wara Misiran.

5 Wo ke men jin, n ka Musa ni Haruna lawa ai benbailu ma Misiran. N ka Misirankailu gbasi tɔɔya siyaman na ye, ka ban ka ai labo jamana wo ƙɔndo.

6 N ka ai benbailu labo Misiran jamana rɔ tuma men na, ii wara se Ƙooji Fararabin ma. Misirankailu ka ii ƙosaran sowontoroilu ni soilu la.

7 Ai benbailu ka ii makasi nde Allabatata ye, ko n ye ii de men. N ka dibi don ii ni Misirankailu tema. N ka ƙooji lana Misirankailu kan, ka ii bee latunun. N ka men ke Misirankailu la, ai jere ka wo lon. Wo ko rɔ, ai ka waati jan ke wula ƙɔndo.

8 N ka ai lawa Amɔrikailu la jamana ƙɔndo, men ye Juriden Ba telebo rɔ. Amɔrikailu ka ai kele, ƙɔni n ka ii bila ai fanka koro. Ai ka ii la jamana mira ka a ke ai ta ri, ka a masoron n tere ye ii halakila ai je le.

9 Sipari dence Balaki fanan wulira ko a ye ai kelela. Mowabukailu la mansa le tere a ri. A ka kela lawa Beyari dence Balami ma, ko a ye na ai danka.

10 Ƙɔni n ma sɔn Balami ye ai danka. Wo le rɔ, a ka duwawu le ke ai ye. N ka ai tala Balaki bolo wo ja le ma.

11 Wo ko rɔ, ai ka Juriden Ba tee ka wa se Jeriko so ma. Jerikokailu ka ai kele, ƙɔni n ka ii bila ai la fanka koro. Amɔrikailu fanan ka ai kele, a ni Peresikailu

ni Kanaankailu ni Hetikailu ni Kirikasikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu. Kɔni n ka woilu bɛɛ bila ai la fanka kɔɔ.

12 N ka woilu masilan, ka ii gbɛn ai jɛɔ. Ai la fanmurutiilu ni ai la biɛiilu ma kɛ sababu ri de ko ai sera ii la. Nde le ka ii gbɛn ikomin n ka Amɔrikailu la mansa fila gbɛn ja mɛn ma.

13 N ka duu di ai ma ten, ai ma mɛn sɛnɛ. N ka soilu di ai ma ka ai sii woilu kɔndɔ, soilu ai ma mɛnilu lɔ. N ka rɛsɛnfeilu ni olibiye tuilu di ai ma, ai ma mɛnilu turu. Ai ye rɛsɛnju ni olibiyeju woilu denilu dɔɔnna.»

14 «Ai ye silan Allabatatale ye sisen, ka a la sila taama gbɛya ni kankelentiya rɔ. Ka ai benbailu to Efirati Ba kɔ, ii tɛɛ ye maari doilu batola. Ka ii to Misiran, ii tɛɛ ye dogberɛilu batola. Sisen, ai ye maari woilu bɛɛ to ye, ka Allabatatale bato.

15 Ni Allabatatale bato ma di ai ye, ai ye maarilu suwandi bi, ai ye a fe ka mɛnilu bato. Ai benbailu tɛɛ ye maari mɛnilu batola Efirati Ba kɔ, ai ye woilu suwandi. Ni wo tɛ, ai ye Amɔrikailu la maarilu suwandi, baa ai siini Amɔrikailu la jamana le rɔ jin. Nde kɔnin ni n na denbaya, andeilu ri Allabatatale bato.»

16 Jama ka Josuwe jabi: «Wo kuma tɛ! Andeilu ti nala an banna Allabatatale dɔ ka maari gbɛɛ bato,

17 baa an Maari Allabatatale le ka andeilu ni an benbailu labɔ jɔnya rɔ Misiran. Ale le ka tɔɔmasereilu kɛ an jɛɛɛ jana. Ale le ka an nakanda an na taama bɛɛ rɔ, ka an nakanda siyailu tɛma, an taminda mɛnilu la jamana rɔ.

18 A ka siyailu bɛɛ gbɛn ka ii bɔ an jɛ, hali Amɔrika mɛnilu siini tɛɛ jamana jin dɔ. Wo le kosɔn, andeilu fanan di Allabatatale bato, baa ale le ye an Maari Alla ri.»

19 Josuwe ka a fɔ jama ye ko: «Ai ti nala sela Allabatatale batola, baa Alla sɛniman de. A tɛ sɔn muumɛ ai ye batofen gbɛɛ la ale kan ka a bato. Ni ai ka a la sariya tɛjan ka kojuuilu kɛ, a ti nala yafala ai ma.

20 Allabatatale ka kojumailu kɛ ai ye. Kɔni ni ai ka a bato boloka ka wa siyailu maarilu bato, a ri wuli ai kanma. A ri kojuu kɛ ai la ka ai halaki.»

21 Jama ka Josuwe jabi: «ɛɛn de! An tɛ sɔn ka siyailu maarilu bato. An di Allabatatale dɔɔn de bato.»

22 Josuwe ka a fɔ ko: «Ai ra kɛ ai jɛɛ sere ri ko ai ra Allabatatale suwandi ko ai ri a bato.» Ii ka a fɔ ko: «ɔɔn, an ye an jɛɛ sere ri.»

23 Josuwe ka a fɔ ko: «Kɔni batofen mɛnilu ye ai bolo munun, siya gbɛɛilu ye mɛnilu batola, ai ye woilu bɛɛ ratɛjan fewu! Ai ye ai jusu lateɛ fewu ko ai ri Isirayelikailu Maari Allabatatale la sila taama ka kɛ a ta le ri fewu.»

24 Jama ka Josuwe jabi: «An di an Maari Allabatatale bato, ka a la jamariliilu mira ka woilu kɛ.»

Isirayelikailu ka lahi di ta

25 Wo lon, Josuwe ka teriya sidi Isirayelikailu ni Allabatatale tɛma Sekemu so kɔndɔ ye. A ka sariya di ii ma, a ni jamariliilu.

26 Josuwe ka woilu sɛɛɛ Alla la sariya kitabu rɔ. Wo kɔ rɔ, a ka kabakurun ba do ta ka a labɔ jiriju do kɔɔ Allabatatale la yɔɔ sɛniman dafɛ.

27 Josuwe ka a fɔ jama bɛɛ ye ko: «Ai ye kabakurun jin dagbɛ. A ye an na sereya ri. Allabatatale ka kuma mɛn bɛɛ fɔ an ye yan, kabakurun jin da wo bɛɛ mɛn. A labɔni yan ka ai hankili bila a rɔ ko ai kana ai ban ai Maari Alla rɔ.»

28 Josuwe banni kumala jama ye, a ka sila di ii ma. Bɛɛ wara a wara.

²⁹ Nba, ko woilu bεε taminni kɔ, Nun dence Josuwe sara, men ye Allabatata la baarden di. A ka san keme ni san tan de sɔrɔn.

³⁰ Ii ka a su don a jere la ni iyɔrɔ rɔ, men dira a ma Timinata Sera so kɔndɔ. So wo ye Efirayimu kabila la koyinke ma yɔrɔ le rɔ, Kaase Koyinke tele kankan bolomaran dɔ.

³¹ Isirayelikailu ka Allabatata bato Josuwe la tele bεε rɔ. Ii tora a batola mɔɔbakɔrɔnilu fanan na tele bεε rɔ, Josuwe sara ka mɔɔbakɔrɔ menilu to ye kɔnin. Allabatata tun ka kojuma menilu ke Isirayelikailu ye, mɔɔbakɔrɔ woilu ka woilu bεε yen.

³² Isirayelikailu nara Yusufu su kolo menilu ri ka bɔ Misiran, ii wara woilu don Sekemu. Fɔɔfɔɔ ii benba Yakuba ka wodigbe keme bɔ ka yɔrɔ wo san Hamɔri la mɔɔilu ma. Hamɔri tere ye Sekemu fa le ri. Yɔrɔ wo kera Yusufu bɔnsɔnilu ta le ri.

³³ Haruna dence Elasari sara tuma men na, ii ka a su don Kibeya. Yɔrɔ wo le dira a dence Finehasi ma. A ye Efirayimu kabila la koyinke ma yɔrɔ rɔ.

Ruti

Elimēleki ni a la denbaya wara Mowabu la jamana rɔ

¹⁻² Kelekuntiilu tere ye mɔɔilu marala waati men na Isirayelika la jamana rɔ, kɔnkɔ ba donda ye waati wo rɔ. Wo tuma cee do siini tere Betilehemu so kɔnda, men ye Yahuda la kabila la duu rɔ. Cee wo tɔɔ ko Elimēleki. A muso tɔɔ ko Nahomi. Dence mɔɔ fila tere ye ii bolo. Kelen tɔɔ ko Malon, do tɔɔ ko Kiliyon. Elimēleki ni a la denbaya bɔni Efirata la buruju le rɔ. Awa, kɔnkɔ ba wo kera sababu ri, Elimēleki ka a muso ni a dence mɔɔ fila ta ka wa Mowabu la jamana rɔ. Ii taara ii sii ye.

³ Wo taminni kɔ rɔ, Elimēleki sara ka a muso Nahomi kelen to, a ni a dence mɔɔ fila.

⁴ Waati wo taminni kɔ rɔ, a dence mɔɔ fila wo ka Mowabuka muso fila furu. Kelen tɔɔ ko Oropa. Do wo tɔɔ ko Ruti. Nba, Nahomi ni a denceilu ka san tan de ke Mowabu la jamana rɔ.

⁵ Wo kɔ rɔ, Malon ni Kiliyon sara ka ii na Nahomi kelen to, dentanya ni cetanya rɔ.

Ruti taara Nahomi kɔfɛ Betilehemu

⁶ Lon do rɔ, ka Nahomi to Mowabu la jamana rɔ, a fɔra a jana ko Allabatata la ra a la jumaya yiraka a la mɔɔilu la. Ko a ka balo ko lanɔɔya ii ye. Wo rɔ, Nahomi ni a biranmuso fila ka ii raben ko ii watɔ Nahomi wara Betilehemu.

⁷ Ii bɔra i jɔɔn fe ii sii diya kɔrɔ rɔ ka sila mira ka wa Yahuda la kabila la duu rɔ.

⁸ Ka ii to sila kan, Nahomi ka a fɔ Oropa ni Ruti ye ko: «Sisen, ai fila beɛ ye i kɔsɛ ka wa ai nailu wara. Allabatata ye a la kaninteya yiraka ai la, ikomin ai ka kaninteya yiraka ai ceeilu la, menilu sani, a ni nde jere la.

⁹ Allabatata ye ai ben herɛ ma cee kura wara.» A banni wo fɔla, a ka ii sunbu, ii tere ye fara bolo le ma. Denmuso fila kasira kosebe.

¹⁰ Ii ka a fɔ Nahomi ye ko: «Eɛn! An di wa i kɔfɛ i badenmailu wara.»

¹¹ Kɔni Nahomi ka a fɔ ko: «Ai ye ai kɔsɛ ai wara, n denmusoilu. Nfenna ai ye a fe ka na n kɔfɛ? Baa, n di se dence gberɛ sɔrɔnna butun, men di ai furu?

¹² Ai ye ai kɔsɛ ai wara, n denmusoilu. ɔɔn, ai ye wa. N da kɔrɔya furu ma. Ni wo te, ni n ka n miri ko tumado n di se dence sɔrɔnna ikɔ, n tere ri wa su jin do cee kura wara, ka dence do sɔrɔn a la,

¹³ ai ri se ai banna furu ko ma wo rɔ wa, ka ai sii ka n dence woilu makɔnɔ haan ii ye bonya? Eɛn, n denmusoilu. N na dunɔparateɛ gbeleman ai ta ri, baa Allabatata jere le ka tɔrɔya lala nde kan.»

¹⁴ Wo rɔ, Oropa ni Ruti kasira ikɔ kosebe. Oropa ka a biranmuso Nahomi tuwa ka a sunbu, kɔni Ruti fasani tora Nahomi ma.

¹⁵ Nahomi ka a fɔ Ruti ye ko: «I ja lo, i kɔrɔmuso kɔsetɔla ka wa a la mɔɔilu ma a ni a la batofen. I fanan ye i kɔsɛ i ye wa i wara. ɔɔn, i ye wa a kɔfɛ.»

¹⁶ Kɔni Ruti ka a jabi: «I kana a fɔ n ye ko n ye n bɔ i kɔfɛ. I kana a fɔ n ye ko n ye wa n wara. I wa wa yɔrɔ yɔrɔ, n di wa ye. I wa i sii yɔrɔ men do, n di n sii ye. I la mɔɔilu ri ke n na mɔɔilu ri. I Maari fanan di ke n Maari ri.

¹⁷ I wa sa yɔrɔ men do, n fanan di sa ye. Mɔɔilu ri n su don ye. Ni n ka n bɔ i kɔfɛ ni saya te, Allabatata la jakankata juu ri be n kan.»

¹⁸ Nba, Nahomi ka a yen ko Ruti jusu lateɛni ko a ri wa a kɔfɛ. Wo rɔ, a ma a sɔsɔ wo kɔ.

¹⁹ Ii mɔɔ fila ka sila mira ka wa se Betilehemu. Ii seni ye, ka so bɛɛ lamaa. So musoilu ka i jɔɔn majininka ko: «Nahomi le ye ri wa?»

²⁰ Kɔni Nahomi ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana n kili de ko Nahomi butun fo Maratɔɔ*, baa Alla Sebɛetii a ra tɔɔya ba lase n ma.

²¹ N bɔtɔla yan, fen siyaman tɛɛ ye n bolo, kɔni Allabatala a ra n bolokolon nase. Ai ye n kilila nfenna wo rɔ ko Nahomi? Alla Sebɛetii a ra ban a kɔnkɔ donna n na. A ra n tɔɔya kojuuya.»

²² Awa, Nahomi ka a kɔse Betilehemu ja wo le ma ka bɔ Mowabu la jamana rɔ. A biranmuso Ruti mɛn ye Mowabuka di, wo nara a kɔfɛ. Ii sera Betilehemu ka a tɛɛn horija suman ka waati damirasana de tɛɛ.

2

Ruti ka senɛgban matɔmɔn kɛ Bɔwasi la senɛ rɔ

¹ Nba, Nahomi cɛɛ mɛn sani, wo badenma do tɛɛ ye ye, a ni mɛn ye buruju kelen mɔɔ ri. Wo tɔɔ ko Bɔwasi. Nanfulutii le, mɔɔba le.

² Lon do rɔ, Mowabuka Ruti ka a fɔ Nahomi ye ko: «A to n ye wa senɛ rɔ. N di wa senɛgban matɔmɔn kɛ baaraden do kɔ, mɛn wa hina n na ka sɔn n ye to a kɔfɛ.» Nahomi ka a jabi: «Ale le wo ri n den. I ye wa.»

³ Ruti wulira wo rɔ ka wa senɛ rɔ. A seni ye, a ka senɛgban matɔmɔn damira baaraden do kɔfɛ, menilu ye suman kala. A tɛɛ ye senɛ mɛn dɔ, Bɔwasi ta le wo ri, mɛn ni Elimɛlɛki ye buruju kelen mɔɔ ri.

⁴ A ma mɛn bake, Bɔwasi nara ka bɔ Betilehemu. A ka baaradenilu fo ko: «Allabatala ye to ai fe!» Baaradenilu ka a lamira ko: «Allabatala ye jumaya kɛ i ye!»

⁵ Bɔwasi ka a la baaraden kuntii majininka ko: «Denmuso wo don? Yon ye a ri?»

⁶ Baaraden kuntii ka a fɔ ko: «Mowabuka denmuso le, mɛn ni Nahomi nani ka bɔ Mowabu la jamana rɔ.

⁷ A ka n madiya ko: «I ye n to n ye senɛgban do matɔmɔn sumankalailu kɔfɛ.» A nara sɔɔma le, a ye baarala, haan sisen a ma a jɔɔɔ.»

⁸ Wo rɔ, Bɔwasi ka a fɔ Ruti ye ko: «N denmuso, i tolo malɔ: I kana wa senɛgban matɔmɔn diya senɛ gbɛɛ rɔ de. I ye to yan. I ye baara n na baaraden musomanilu kɔfɛ.

⁹ I ye a ragbɛ cɛɛilu ye suman kala dinkira mɛn dɔ. I ye i bila baaraden musomanilu kɔfɛ. N da a fɔ n na baaradenilu ye ko ii kana i jagba. Ji lɔɔ wa i mira, i ye wa i min jundaa kɔndɔ, n na baaraden mɛsenilu ka mɛn nafa.»

¹⁰ Ruti ka a jakɔɔ bɛn duu ma ka a fɔ Bɔwasi ye ko: «Nfenna i ra hina n na ka n mira kɔɔuma fewu? N tɛ foyi ri fo london.»

¹¹ Bɔwasi ka a jabi: «I ka mɛn kɛ i biranmuso ye, i cɛɛ sani kɔ, wo bɛɛ fɔra n jana. I ka i fa ni i na to ye ka i sɔɔn jamana to ye, ka na i sii mɔɔ gbɛɛ tema yan, i tun ma menilu lɔn kɔɔman na.

¹² I ka mɛn kɛ, Allabatala a ye i sara wo bɛɛ la. I ra na ka i jɛɛɛ bila Isirayɛlika Maari Allabatala lakandalila kɔɔ. A ye i sara a ja jɛɛɛɛ ma.»

¹³ Ruti ka Bɔwasi jabi: «N fa, i ra kɔɔuma kɛ n ye. I ka kuma juma fɔ n ye ka a tɛɛn n ma se i la baaraden musoman kelen dɔ. Wo ra n sɛɛɛ don.»

¹⁴ Damunin waati seni, Bɔwasi ka a fɔ Ruti ye ko: «Na dɔɔnnin kɛ. Buru do ta. I ye a sun manfen dɔ.» Ruti nara a sii baaradenilu dafɛ tuma mɛn na, Bɔwasi ka sumankisɛ majaninni do di a ma. Ruti ka woilu dɔɔn ka a fa ka a tɔ to.

* 1:20 Heburuilu ko nɔɔɔjuu kɔɔ le ye ko: «mara».

¹⁵ A banni dōnninna, a ka a wuli ka wa seneɗban matōmōn diya ikō. A wani ikō, Bōwasi ka a fō a la baaraden cemanilu ye ko: «Ai ye a to a ye seneɗban matōmōn sumansidi tema. Ai kana a makuma de.

¹⁶ Ka a la wo kan, ai wa suman ka, ai ye do bō ai bolo rō ka woilu labe duu ma, sa a ri ii matōmōn. Ai kana jalakili si la a kan.»

¹⁷ Ruti ka seneɗban matōmōn ye haan wura fe, ka ban ka suman gbasi, a tun ka men matōmōn. A ka horija suman kise men sōrōn, wo ka bōrō tala kelen nafa.

¹⁸ A wara suman bōrō tala wo ri so kōndō. A biranmuso Nahomi ka a yen a ka suman kise jate matōmōn. Ruti ka a la dōnninfen tō fanan nabō ka a di a ma.

¹⁹ Nahomi ka a majininka ko: «I ka seneɗban matōmōn ke mi bi? I ka baara ke sene juman de rō? Alla ye jumaya ke wo tii ye, men para i la.» Ruti ka dantēeli be ke ko: «N ka baara ke sene men dō bi, wo tii tō ko Bōwasi.»

²⁰ Nahomi ka a fō ko: «Allabatala ye jumaya ke Bōwasi ye, men ma a la kaninteya yiraka boloka an niimailu la, a ni sayabatoilu la. An sōrōn jōn sudun menilu ka kan ka an kunka, Bōwasi ye woilu do le ri.»

²¹ Mowabuka Ruti ka a fō ko: «A ka a fō n ye fanan ko n ye to seneɗban matōmōnna a la baaradenilu kōfe haan ii wa ban a la suman be kala.»

²² Nahomi ka a jabi: «Wo ka jini, n den. I ye to baarala Bōwasi la baaraden musomanilu kōfe sa mōɗ gberēilu kana kojuu ke i la.»

²³ Ruti tora wo rō seneɗban matōmōnna Bōwasi la baaraden musomanilu kōfe haan bile ni horija suman ka be banda. A siini te re a biranmuso Nahomi wara tuma be.

3

Ruti wara suman magbasi gbeleke diya

¹ Lon do rō, Nahomi ka a fō Ruti ye ko: «N den, n ka kan ka majinin i la ko ma, sa i ri here sōrōn.

² I te re ye seneɗban matōmōnna Bōwasi la baaraden musomanilu kōfe. I ka a lōn Bōwasi ye an badenma le ri. I ja lo. Wura jini na, i ri a te re a ye horija suman rafela suman magbasi gberema.

³ I ye i ko ka sumadiyalan sisa i ma ka i la durukijan juma bila i kan na. I ye wa ye, kōni i kana i jere yiraka a la fō a wa ban dōnninna ka a min.

⁴ A wa taa a la tuma men na, i ye a ragbe a juma la sa i ri a lōn a lani dinkira men. A wa sunō, i ye i madon a la ka a la birinkan bō a sen ma ka i la a sen kōrō. Wo rō i ka kan ka men ke, a ri wo fō i ye.»

⁵ Ruti ka a fō ko: «I ka men fō n ye, n di a be ke.»

⁶ Ruti wara Bōwasi la suman magbasi gberema. A biranmuso tun ka men fō a ye, a ka wo be latelen.

⁷ Bōwasi banda dōnninna ka a min, a nii lasewani te re ye a ma. A taara a la suman ton dafe. Ruti ka a madon a la kojuma, ka birinkan bō Bōwasi sen ma, ka a la a sen kōrō.

⁸ Duu talama, Bōwasi barara i wulila. A ka a yelman ka muso do lani yen a sen kōrō.

⁹ Bōwasi ka a fō ko: «Yon ye?» Ruti ka a jabi: «Ruti le, i la jōnmuso kōnin. I ye n furu, baa i ye an sōrōn jōn sudun de ri, men ka kan ka n furu.»

¹⁰ Bōwasi ka a jabi: «Allabatala ye baraka don i rō! I ma taa kanberenilu kō furu ko rō, kanberen fentii wala kanberen bolokolon. I banni men kela jini

di, wo ye kaninteya misaliya le ri i ni i biranmuso tɛma, wo ka bon ka tamin fɔlɔman kan.

¹¹ Sisen, n den, i kana silan. I ye mɛn fɛ, n di wo bɛɛ kɛ i yɛ, ka a masɔɔn so kɔndɔ mɔɔilu bɛɛ ka a lɔn ko muso telenni le ye ile ri.

¹² Tuja le wo ri, n ye i kunkala le ri, mɛn ka kan ka i furu, kɔni i kunkala gbɛrɛ ye ye, mɛn fanan ye i sɔɔn jɔɔn sudun i ye ka tamin nde la.

¹³ I ye to yan su jɔn dɔ. Sini sɔɔma, n di a mafɛnɛ ni cɛɛ wo ri i furu ikomin a ka kan ka a kɛ ja mɛn ma. Ni a ye a fɛ ka a kɛ, wo ri bɛn. A ye a kɛ, kɔni n ye n kalila Allabatata jɛnema tɔɔ la ko ni cɛɛ wo tɛ a fɛ ka a janto i rɔ, nde le ri a kɛ. I la yan haan sɔɔma.»

¹⁴ Wo rɔ, Ruti lani tora Bɔwasi sen kɔrɔ, kɔni a wulira suba dibi rɔ, sa mɔɔ kana a yen, baa Bɔwasi tɛ a fɛ mɔɔ ye a lɔn ko Ruti nara suman magbasi gbere ma ye.

¹⁵ Bɔwasi ka a fɔ a yɛ ko: «I la taafe kɔkansidi wo fulɛn, i ye a mira kɔjuma.» A ka wo mira kɔjuma. Bɔwasi ka horija suman kise bɔrɔ kelen jɔɔn suman ka wo kɛ Ruti la taafe rɔ. Wo kɔ rɔ, Bɔwasi ka a kɔsɛ so kɔndɔ.

¹⁶ Ruti seni a biranmuso wara, wo ka a majɔninka ko: «A ye di, n den? A diyara wa?» Bɔwasi ka mɛn bɛɛ kɛ a yɛ, Ruti ka wo bɛɛ dantɛɛli kɛ.

¹⁷ Ka a la wo kan, Ruti ka a fɔ ko: «A ka bɔrɔ kelen jɔɔn di n ma ko n kana n kɔsɛ n biranmuso wara ni n ma a sanba.»

¹⁸ Nahomi ka a fɔ ko: «N den, i sabari. I ye makɔnɔni kɛ yan fɔɔ i wa a yen ko jɔn nabantɔ ja mɛn ma, baa cɛɛ wo jusu ti nala lala, ni a ma ko jɔn jabo bi.»

4

Bɔwasi ka Ruti furu sidi

¹ Nba, Bɔwasi wara ka i sii so donda la, makoilu ye jabo la dinkira mɛn dɔ. A ma mɛn, a ka Elimeleki sɔɔn jɔɔn sudun yen, a tun ka mɛn na ko fɔ Ruti ye. Cɛɛ wo tamintɔla le tɛrɛ. Bɔwasi ka a kili ko: «N fa! Na, i sii yan.» Wo rɔ, cɛɛ nara ka i sii.

² Bɔwasi ka so mɔɔbakɔrɔ tan fanan kili ko ii ye na i sii. Woilu nara i sii.

³ Bɔwasi ka a fɔ Elimeleki sɔɔn jɔɔn sudun ye ko: «Nahomi a ra na ka bɔ Mowabu la jamana rɔ. A ye an badenmace Elimeleki la sɛnɛ mayira bolo le ma.

⁴ Wo le rɔ, a ye n kɔndɔ ko n ka kan ka wo la i tolo ma, ka i lali ko i ye sɛnɛ wo san mɔɔilu jana, n na mɔɔbakɔrɔilu ni mɔɔ tɔ menilu siini yan. Awa, ni i ye a fɛ ka a kunka, i ye a kunka. Ni i tɛ a fɛ fanan, i ye a fɔ n ye, baa sɛnɛ kunka saratii ye i fɔlɔ le bolo, ka nde tuun ile la.» Cɛɛ ka a fɔ ko: «N di a kunka.»

⁵ Bɔwasi ka a fɔ ko: «Ni i ka sɛnɛ wo kunka Nahomi ma lon mɛn na, fo i ye Mowabuka Ruti furu wo lon, mɛn ye Elimeleki dence la furu ja muso ri. I ye Ruti furu, sa sayabatɔ a ri kɔ sɔɔn, ka sɛnɛtiya to a la denbaya kɔndɔ.»

⁶ Cɛɛ ka a fɔ ko: «Ni wo le, n ti se sɛnɛ kunkala baa n kana n jɛrɛ bolokolonya. Sɛnɛ kunka saratii a ye i bolo sisen, i ye a kunka. Nde ti se a kunkala.»

⁷ Nba, waati taminni kɔ, ni badenma sudun ka sayabatɔ la duu kunka Isirayelika wara, wala ka duu kunka saratii latamin mɔɔ gbɛrɛ ma, fo mɔɔ kelen ye a la sanbara bɔ a sen dɔ ka a madon a tɔ mɔɔ kelen bolo. Wo ri kɛ tɔomasere ri, ka ko wo lasereya.

⁸ Wo le ko kɔsɔn cɛɛ wo ka a fɔ Bɔwasi ye tuma mɛn na ko: «I ye wo sɛnɛ kunka.» A ka a la sanbara bɔ ka a di a ma.

⁹ Wo kɔ rɔ, Bɔwasi ka a fɔ mɔɔbakɔrɔilu ni mɔɔ tɔ bɛɛ ye ko: «Ai ye sereilu le ri bi ko n da Elimeleki ni Kiliyon ni Malon bolofen bɛɛ kunka Nahomi ma.

¹⁰ N ye Ruti fanan tala a ra a ke n muso ri. A ye Mowabuka muso le ri, men teɛ ye Malon kun. N ye Ruti furula sa ko ri bo sayabatɔ ko ro, ka senetiya to a la denbaya kondɔ. N ye a furula sa Malon tɔɔ kana tunun a badenmailu tema, a ni a fa so kondɔ. Ai ye wo sereilu ri bi.»

¹¹ Wo ro, mɔɔbakoroilu ni mɔɔ to menilu beɛ teɛ ye so donda la ye, woilu ka a fo ko: «An ye wo sereilu le ri! Allabatala ye numaya ke muso wo ye, men dontɔ i wara! A ye a ke ikomin Raseli ni Leya, Yakuba la muso fila menilu ka an benbailu sɔɔn. Allabatala ye i sabati Efirata la bonkondɔla kondɔ, ka i tɔɔ bo Betilehemu, Alla ma wo kera.

¹² Allabatala ye den siyaman di i ma sunkurun jin fe. Ka i la denbaya ke ikomin Yahuda ni Tamari dence Peresi ta, Alla ma wo kera!»

Ruti ka mansa Dawuda benba Obedi sɔɔn

¹³ Wo ro, Bɔwasi ka Ruti furu sidi. Ii denda. Allabatala ka baraka don Ruti ro. A ka kondɔ ta ka dence sɔɔn.

¹⁴ Wo le koson, Betilehemu musoilu ka a fo Nahomi ye ko: «Tandoli ye Allabatala ye men ma son bi ka i bila ni kunkala sa i la. Ka wo tɔɔ bo Isirayelika tema, Alla ma wo kera.

¹⁵ A ri i nii lasewa ikɔ tuun, ka a lo i korɔ i la korɔya waati, baa i biranmusoni men tɔnɔ ka bon i ma dence wɔɔnɔwula tɔnɔ ri, i duman men ye konin, wo le ka den jin sɔɔn.»

¹⁶ Wo ro, Nahomi ka den ta ka a la a sen kan. Ale le ka den namɔ.

¹⁷ A siijɔɔ musoilu ka a fo ko: «Nahomi ra dence sɔɔn.» Ii ka den tɔɔ la ko Obedi. Obedi le kera Jese fa ri. Jese wo le ka Dawuda sɔɔn.

Mansa Dawuda buruju

¹⁸ Peresi bɔnsɔn de jin di. Peresi ka Hesirɔn sɔɔn.

¹⁹ Hesirɔn ka Ramu sɔɔn. Ramu ka Aminadabu sɔɔn.

²⁰ Aminadabu ka Nasɔn sɔɔn. Nasɔn ka Salimɔn sɔɔn.

²¹ Salimɔn ka Bɔwasi sɔɔn. Bɔwasi ka Obedi sɔɔn.

²² Obedi ka Jese sɔɔn. Jese ka Dawuda sɔɔn.

Junusa

Nabi Junusa ma sɔn Alla la kuma ma

¹ Nba, lon do rɔ, Allabatata kumara Amitayi dence Nabi Junusa ye.

² A ka a fɔ ko: «I wuli! I ye sila mira i kɔrɔ. I ye wa Ninibe so ba kɔndɔ ka ye mɔɔilu jalakikan fɔ ii ye, baa ii ye kojuu menilu kɛla, nde ka woilu lɔn.»

³ Kɔni Nabi Junusa ma sɔn ka wa Ninibe. A ka Tarasisi sila mira ka wa ko a ye a mataala Allabatata la ka bɔ a jɔkɔrɔ. A sera Jafa so kɔndɔ ka wa kɔɔji dala ye. A ka kulunba do tɛren ye, mɛn watɔ Tarasisi. A ka kulunba tɛɛ sara bɔ, ka don kulunba kɔndɔ. A ni kulunkɔndɔ mɔɔilu wara kɔɔji ka a fɔ ko ii ye wala Tarasisi. Nabi Junusa ye a fɛ ka a mataa Allabatata la ka bɔ a jɔkɔrɔ.

⁴ Kɔni Allabatata ka fɔɔ ba lana kɔɔji kan. Fɔɔ bonyara fɔɔ kulunba tɛɛ ye tijan ko rɔ.

⁵ Kulunkɔndɔ baaradenilu silanda kojuyaya. Ii kelen kelenna bɛɛ ka a maari madiya ko wo ye ii kisi. Ii ka kulunkɔndɔ doninilu lafli kɔɔji rɔ sa kulunba ri fɛya kɔɔji kan. Wo ka a tɛren Nabi Junusa ra jii kulunba kɔndɔ. A tɛɛ ye sunɔla bake.

⁶ Kulun naborila wara a tɛren ye ka a kan nabɔ a ma ko: «Nfenna i lani sunɔ rɔ? I wuli! I ye i maari madiya! Tumado wo ri kininkinin an na ko la ka an kisi sa an kana faa.»

⁷ Kɔ fɛ, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An ye a kalabe kɛ ka a lɔn mɛn ka kojuu jin nase an ma.» Ii ka a kalabe kɛ. Kala ka Nabi Junusa mira.

⁸ Ii ka Nabi Junusa majininka ko: «Yon ye kojuu jin nasela an ma? Ile don, i la baara ye nfen di? I bɔni mi? I ye jamana juman de mɔɔ ri? Siya juman ye i ri?»

⁹ Nabi Junusa ka ii jabi: «Heburu le nde ri. N ye Maari Allabatata le batola, sankolo Maari, mɛn ka kɔɔji ni duukolo dan.»

¹⁰ Ii silanda kojuyaya kuma wo la, ka a majininka wo rɔ ko: «I ka ko suu juman de kɛ?» Baa Nabi Junusa tun ka a fɔ ii ye kɔrɔman ko a boritɔla le ka bɔ Allabatata jɔkɔrɔ.

¹¹ Nba, kɔɔji tora lamaala fɔɔ ka tamin fɔlɔma kan. Wo rɔ, ii ka a fɔ Nabi Junusa ye ko: «An ye nfen kɛ i la sa kɔɔji ri a masuma an naminin dɔ?»

¹² Nabi Junusa ka a fɔ ko: «Ai ye n mira ka n nafili kɔɔji rɔ. Wo wa kɛ, kɔɔji ri a masuma ai laminin dɔ, baa n ka a lɔn ko fɔɔ ba jin wulini ai kanma nde le la ko rɔ.»

¹³ Wo bɛɛ ni a ta, kulunkɔndɔ baaradenilu ka kulun bori kɛ ii fanka bɛɛ la, sa ii ri gbere masɔrɔn. Kɔni ii ma se, baa kɔɔji tora lamaala fɔɔ ka tamin fɔlɔma kan.

¹⁴ Ii ka Allabatata matara wo rɔ ko: «ɛɛ, Allabatata. I jaandi! Ni an ka cɛɛ jin nafili kɔɔji rɔ ka a faa, i kana an datijan. Ni an ka a faa ka a tɛren a ye mɔɔ jalakibali le ri, i kana an jalaki a faa rɔ, baa, Allabatata, ko mɛn wa diya i ye, i ye wo le kɛla.»

¹⁵ Wo rɔ, ii ka Nabi Junusa mira ka a lafli kɔɔji rɔ. Kɔɔji masumara i kɔrɔ.

¹⁶ Kulunkɔndɔ baaradenilu ka wo yen tuma mɛn na, ii silanda Allabatata ye kɔsɛɛ. Ii ka saraka bɔ ka Allabatata sɔ wo la, ka dakan ta a ye.

2

Nabi Junusa ka Alla matara kɔɔji kɔrɔ

¹ Awa, Allabatata ka jεε ba do lana men ka Nabi Junusa lakunun. Nabi Junusa ka tele sawa ni su sawa ke jεε kondɔ.

² Ka a to jεε kondɔ, Nabi Junusa ka a Maari Allabatata tara.

³ A ka a fɔ ko:

«Allabatata, ka n to tɔrɔya ba rɔ, n ka i matara.

I ka n jabi.

Ka n to lakira rɔ saya rɔ, n kulera demenni ko rɔ.

I ka n namen.

⁴ I ka n nafili kɔɔji rɔ,

fɔ kɔɔji dun ba kɔrɔ.

Kɔɔji ka n naminin fan bεε rɔ.

I ka kɔɔji kuru ba menilu lana,

woilu bεε lara n kan.

⁵ N tεε ye a fɔla n jεε ma ko i ra n gben ka n bɔ i jakɔrɔ.

Kɔni n lani a la n di i la bon seniman yen ikɔ tuun.

⁶ Kɔɔji ka n natunun ka n na jenemaya masilan.

N jiira fɔ kɔɔji dun ba kɔrɔ.

Kɔɔjikɔrɔ binilu mɔrɔnmɔrɔnni tεε n kun ma.

⁷ N jiira fɔ koyinkeilu sen kɔrɔ kɔɔji kɔrɔ.

N sera suilu la jamana rɔ. A da bεε sɔra n ma kadawu.

Kɔni ile, n Maari Allabatata,

i ka n kende layele lakira kondɔ.

⁸ N Maari Allabatata, ka a to dɔni n tun di sa,

n miriya sera i ma.

I ka n na matarali kan namen

i la bon seniman kondɔ.

⁹ Mɔɔ menilu ye batofen jatɔntanilu batola,

woilu ri bɔnɔ i la kaninteya rɔ.

¹⁰ Kɔni nde ri kalaman bɔ i ye ka i tando,

ka saraka di i ma.

N ka dakan men ta i ye, n di wo mafa.

Allabatata, ile kelen pe le ri se mɔɔ kisila.»

¹¹ Awa, Allabatata kumara jεε ba ye. Wo rɔ, jεε ba ka Nabi Junusa labɔ gberε ma.

3

Nabi Junusa wara Ninibe

¹ Allabatata kumara Nabi Junusa ye a sɔra filana rɔ.

² A ka a fɔ ko: «I ye i wuli ka wa Ninibe so ba kondɔ. N wa men fɔ i ye, i ye wo lase Ninibekailu ma.»

³ Wo rɔ, Nabi Junusa wulira ka wa Ninibe, ikomin Allabatata ka a fɔ a ye ja men ma. Ninibe tεε ye so ba le ri, mɔɔ ri tele sawa taama ke men kondɔ.

⁴ Nabi Junusa seni Ninibe, a donda so kondɔ ka tele kelen ke taamala, ka ban ka ye mɔɔilu kawandi ko: «Yani tele binaanin, gbalɔ ba ri ke Ninibe.»

⁵ Alla ka men fɔ Ninibekailu ye ka fara Nabi Junusa la, ii lara wo la. Ii ka a fɔ ko bεε ye sun don ka landa faanin bila ii kan na, denilu ni mɔɔbailu bεε.

⁶ Nba, wo kibaro sera Ninibe mansa ma tuma men na, a ka i wuli a la mansaya siifen dɔ ka a la mansaya faanin bɔ a kan na. A ka landa faanin bila a kan na ka i sii buurigbe rɔ.

⁷ Wo ko, a ka mɔɔilu lɔ kelalase la Ninibekailu ma ko: «Mansace ni a la jemɔɔilu ka a fɔ ko tɔn da sii mɔɔilu ni kolofenilu bεε ma, nisiilu ni saailu ni bailu kɔnin. Ii si kana dɔnnin ke. Ii si kana ii min.

⁸ Mɔɔɔilu bɛɛ ye landa faanin bila ii kan na, ka do sidi kolofenilu bɛɛ kan na. Mɔɔ kelen kelenna bɛɛ ye Alla matara a fanka bɛɛ la. Bɛɛ ye a ban a sɔn juu rɔ, ka kojuu kɛ boloka.

⁹ Baa, yon ka a lɔn? Tumado ko Alla ri a la boloraben yeɓeman an kanma ka a ban a la mɔnɛ ba rɔ, kosa an kana faa.»

¹⁰ Alla ka a yen mɛn kɛ ko Ninibekailu ra nimisa ka ii la kojuuulu boloka, a ka a miriya yeɓeman. A ka masilannikan mɛn fɔ ii ye ko a kɛtɔ gbalɔ ba lala ii kan, a ka wo to ye.

4

Nabi Junusa mɔnɛra Alla la hina rɔ

¹ Wo ma diya Nabi Junusa ye fewu. A mɔnɛra kosɛbɛ.

² A ka Allabatata matara ko: «Aa, Allabatata, ka n to n na jamana kɔndɔ fɔlɔ, a miriya tɛɛ ye n na ko i ri a kɛ ten. Wo le ka a kɛ, n ka n kaliya ka n bori ka wa Tarasisi. Baa n tun ka a lɔn fewu ko i ye Alla le ri, mɛn na kininkinin ni jumaya ka bon kosɛbɛ. I ti mɔnɛla jona. I ye mɔɔɔilu kaninna kojuuya. I wa masilannikan mɛnilu fɔ, i rabenni tuma bɛɛ ka woilu to ye.

³ Allabatata, sisen, i ye n bɔ duunujɔ rɔ yan, baa saya fisa n ye ka tamin jɛnemaya la.»

⁴ Allabatata ka Nabi Junusa jabi: «A ye di? I jɔ ye mɔnɛ rɔ wa?»

⁵ Nba, Nabi Junusa bɔra Ninibe so kɔndɔ, ka wa i sii telebɔ rɔ. A ka gbaa do lɔ ye, ka i sii wo kɔrɔ lulen na ka makɔnɔni kɛ, baa a ye a fɛ ka a yen ko mɛn tamintɔ so kɔndɔ.

⁶ Wo tuma, Maari Allabatata ka fɛɛjuu do laferɛn ka yeɓe Nabi Junusa kun na ka lulen di a ma, ka a bɔ a la niilafin dɔ. Nabi Junusa sewara fɛɛjuu wo la kosɛbɛ.

⁷ Wo duusa gbɛ sɔɔma da la, Alla ka tunbu do lana. Tunbu wo donda fɛɛjuu rɔ ka a dɔɔn ka a ja.

⁸ Tele yeɓera tuma mɛn na, Alla ka fɔɔɔ ba kalamana nana ka bɔ telebɔ rɔ. Tele gbara Nabi Junusa kun na kojuuya fo a betɔ le tɛɛ. A tɛɛ ye a fɛ ka sa. A ka a fɔ ko: «Saya kɔni ka fisa n ma ka tamin jɛnemaya kan.»

⁹ Alla ka Nabi Junusa majininka ko: «A ye di? I jɔ ye mɔnɛ rɔ fɛɛjuu ja ko rɔ wa?» Nabi Junusa ka a fɔ ko: «N kɛ! N jɔ ye a rɔ! N da mɔnɛ haan ka n sɔn saya ma.»

¹⁰ Allabatata ka a fɔ ko: «Fɛɛjuu ni wo hina ye i la. I don ma baara si kɛ a la, mɛn di a labonya. A ferɛnda su fɔlɔ rɔ ka ja su filana rɔ.

¹¹ I ye a fɛ nde kana kininkinin Ninibekailu ma, so belebele wo kɔndɔ mɔɔ waa kɛmɛ a ni waa muwan mɛnilu mɛn ti se bolokinin ni bolomaran faranfasi, kolofen siyaman ba wo ma jate ma lɔn.»

Matiyu

Isa buruju

¹ Isa Nenematomnin buruju le pin di. Isa tere Dawuda ni Iburahima bomsan de ri.

² Iburahima ka Isiyaka saron. Isiyaka ka Yakuba saron. Yakuba ka Yahuda saron, a ni wo korocelu ni docelu.

³ Yahuda ka Peresi ni Seraki saron. Woilu na too le tere ko Tamari. Peresi ka Hesiron saron. Hesiron ka Ramu saron.

⁴ Ramu ka Aminadabu saron. Aminadabu ka Nasan saron. Nasan ka Salimon saron.

⁵ Salimon ka Bawasi saron. Wo na too ko Rahabu. Bawasi ka Obedi saron. Wo na le tere Rutu ri. Obedi ka Jese saron.

⁶ Jese ka mansa Dawuda saron. Dawuda ka Sulemani saron. Wo na tere Uriya muso le ri.

⁷ Sulemani ka Rehobowan saron. Rehobowan ka Abiya saron. Abiya ka Asafu saron.

⁸ Asafu ka Jusafati saron. Jusafati ka Jehoram saron. Jehoram ka Usiyasi saron.

⁹ Usiyasi ka Jotamu saron. Jotamu ka Ahasi saron. Ahasi ka Esekiyasi saron.

¹⁰ Esekiyasi ka Manase saron. Manase ka Amon saron. Amon ka Josiya saron.

¹¹ Josiya ka Jekoniya ni dence gberilu saron. Awa, Jekoniya tele ro, Babilonikailu ka Isirayelikailu mira ka wa ii ri kelekorobori ro Babiloni jamana ro.

¹² Isirayelikailu seni kelekorobori diya Babiloni jamana ro, Jekoniya ka Seyalatiyeli saron. Seyalatiyeli ka Serobabeli saron.

¹³ Serobabeli ka Abihudi saron. Abihudi ka Eliyakimu saron. Eliyakimu ka Asori saron.

¹⁴ Asori ka Sadoki saron. Sadoki ka Akimu saron. Akimu ka Eliyudi saron.

¹⁵ Eliyudi ka Elasari saron. Elasari ka Matan saron. Matan ka Yakuba saron.

¹⁶ Yakuba ka Yusufu saron. Yusufu ka Mariyamu furu. Mariyamu wo le ka Isa saron, moilu ye a fola men ma ko Nenematomnin.

¹⁷ Nba, ka bo Iburahima ma ka na a sii Dawuda la, wo bee ladennin kera faroke tan ni naanin de ri. Ka bo Dawuda ma ka na Isirayelikailu lawa waati ro kelekorobori ro Babiloni jamana ro, wo bee ladennin kera faroke tan ni naanin de ri. Ka bo ii wa waati ma kelekorobori diya Babiloni jamana ro ka na a sii Nenematomnin na, wo bee ladennin kera faroke tan ni naanin de ri.

Isa saron na

¹⁸ Nba, Isa Nenematomnin saron da na men ma, wo le pin di. A na Mariyamu mamirani tere Yusufu bolo. Koni sani a ye wa a sii Yusufu wara ka ke a muso ri, Nii Seniman ka a ke Mariyamu ka kon ta.

¹⁹ Yusufu ka wo yen men ke, a tun te a fe ka Mariyamu too tjan moilu pana, baa Yusufu tere mo telenni le ri. Wo ro, a ka a late ko a ri Mariyamu bila sutura bolo ma.

²⁰ Ka Yusufu to a mirila wo ma, Maari la meleka ka a jere yiraka a la sibo ro, ka a fo a ye ko: «Yusufu, Dawuda bomsan, i kana silan Mariyamu furu ko ye, baa Nii Seniman de ka a ke a ra kon ta.

21 A ri dence sɔrɔn. I ye a tɔɔ la ko Isa*, baa ale le ketɔ a la mɔɔilu kisila ii la kojuuilu ma.»

22 Awa, ko woilu bɛɛ kɛni sa Maari la kuma ri kanbali, a ka mɛn don a la nabi da rɔ ko:

23 «I ja lo! Sunkurun mɛn da a jɛrɛ lakanda, wo ri kɔnɔ ta ka dence sɔrɔn. Dence wo tɔɔ ri la ko Emanuwɛli.»

Emanuwɛli kɔrɔ le ko Alla ye an dafɛ.

24 Yusufu wulira sunɔɔ rɔ mɛn kɛ, a ka a kɛ ikomin Maari la mɛlɛka tun ka a fɔ a yɛ ja mɛn ma. A wara Mariyamu ta ka na a ri a wara, ka a kɛ a muso ri.

25 Kɔni ii ma den fɔɔ Mariyamu moyira dence la. Yusufu ka den tɔɔ la ko Isa.

2

Lɔnninnailu ka Isa yɔrɔ jinin

1 Isa sɔrɔnda Betilɛhemu so kɔndɔ, ni a ye Jude mara rɔ. Wo tuma, mansa Herodi siini mansaya la. Isa sɔrɔnni kɔ, lɔnninna doilu bɔra telebɔ rɔ ka na Jerusalemu.

2 Ii ka a maɓininka ko: «Yahudiyailu la mansa mɛn sɔrɔnda sisen, wo ye mi? Ka an to an wara telebɔ rɔ, an ka a lolo yen. An da na a bonya diya.»

3 Kuma wo fɔra mansa Herodi yɛ tuma mɛn na, a kɔndafilira, a ni Jerusalemukailu bɛɛ.

4 Mansa ka Isirayɛlikailu la sarakalaselailu bɛɛ ni sariya karanmɔɔilu bɛɛ laden, ka ii maɓininka ko, «Nenematɔmɔnin ka kan ka sɔrɔn mi?»

5 Ii ka a fɔ ko: «A ka kan ka sɔrɔn Betilɛhemu le, ni a ye Jude mara rɔ, baa nabi do ka a sɛbɛ ko:

6 «Ile Betilɛhemu, ile mɛn ye Jude mara rɔ,

i tɛ Jude mara soilu rɔ dɔɔmanni ri de!

Baa kuntii do ri bɔ i kɔndɔ,

mɛn di a janto n na jama Isirayɛlikailu* rɔ.»

7 Wo kɔ rɔ, Herodi ka lɔnninna woilu kili dokon dɔ ka ii maɓininka lolo bɔ waati ma. Ii tun ka a yen waati mɛn, ii ka wo fɔ a yɛ.

8 Wo rɔ, a ka sila di ii ma ko ii ye wa Betilɛhemu. A ka a fɔ ko: «Ai ye wa den yɔrɔ jinin kɔɓuma ye. Ai wa a yen, ai ye kela lawa n yɛ, sa n fanan di wa a bonya.»

9 Herodi ka kuma wo fɔ ka ban tuma mɛn na, lɔnninnailu bɔra ye ka wa. Ka ii to sila kan, ii ka lolo kelen wo yen ii jɛfɛ, ii tun ka mɛn yen ii wara telebɔ rɔ. Den tɛrɛ ye yɔrɔ mɛn dɔ, lolo wo wara a lo yɔrɔ wo kun dɔ.

10 Lɔnninnailu ka lolo yen tuma mɛn na, ii jusu sɛwara kosebɛ.

11 Ii don mɛn kɛra bon na, ii ka den ni a na Mariyamu yen ye. Ii ka ii jɔnkin ka den bonya. Wo kɔ rɔ, ii ka ii la kankirailu da laka ka sɔlifen sankɔgbɛlenilu labɔ ka woilu di den ma. Ii ka sanin di a ma, a ni wusulan ni latikɔlnɔn sumaduman mɛn tɔɔ ko muri.

12 Wo kɔ rɔ, Alla ka a lasobi lɔnninnailu la sibo rɔ ko ii kana kɔsɛ Herodi wara butun. Wo rɔ, ii ka sila gbɛrɛ ta ka wa ii la jamana rɔ.

Yusufu ka Mariyamu ni Isa ta ka wa Misiran

13 Nba, lɔnninnailu wani kɔ, Maari la mɛlɛka do ka a jɛrɛ yiraka Yusufu la sibo rɔ, ka a fɔ a yɛ ko: «I wuli ka den ni a na ta ka i bori ka wa Misiran jamana rɔ. I ye to ye fɔɔ n wa a fɔ i yɛ lon mɛn ko i ye na, baa Herodi ketɔ den yɔrɔ jininna a faa ko rɔ.»

* 1:21 Isa tɔɔ kɔrɔ ye le, Allabatata mɛn ye kisiba ri.
kuma diya 2

* 2:6 Wo sebeni Mika la kitabu kɔndɔ suran 5

14 Wo rɔ, Yusufu wulira su rɔ, ka den ni a na ta ka wa Misiran.

15 A tora Misiran fɔɔ ka Herodi sa. Wo kera ka Maari la kuma kanbali, a tun ka men don a la nabi da rɔ ko: «N ka n dence kili ko a ye bɔ Misiran.»†

16 Nba, Herodi ka a jayen tuma men na ko lɔnninnailu ra a majuwaya, a jusu bɔra kojuyaya. A ka mɔɔilu lawa Betilehemu so kɔndɔ, a ni a mara yɔrɔ bɛɛ rɔ. Ko den ceman menilu si ma tamin san fila kan fɔɔ, ii ye woilu bɛɛ faa. Herodi danda san fila denceilu ma ka a ben lɔnninnailu la lolo yen waati ma, ii tun ka men fɔ a ye.

17 Wo rɔ, Nabi Jeremiya tun ka men fɔ, wo kanbalira ko:

18 «Kan do bɔra Rama so kɔndɔ, kasi mankan ba a ni jusumakasa mankan ba. Raseli ye kasila a denilu la ko la. A ma sɔn mɔɔ si ye a masabari, baa a denilu tɛ ye butun.»‡

Yusufu bɔra Misiran ka a kɔsɛ Isirayelikailu la jamana rɔ

19 Herodi sani kɔrɔ, Maari la meleka do ka a jɛɛ yiraka Yusufu la sibo rɔ Misiran.

20 Meleka ka a fɔ a ye ko: «I wuli ka den ni a na ta. Ai ye i kɔsɛ Isirayelikailu la jamana rɔ, baa mɔɔ menilu tɛɛ ye a jininna ka den faa, woilu ra sa.»

21 Yusufu wulira wo le rɔ, ka den ni a na ta ka wa Isirayelikailu la jamana rɔ.

22 Kɔni Yusufu ka a men ko Arikilayosi le siini mansaya la Jude mara kun na a fa Herodi nɔ rɔ. Wo rɔ, a silanda ka wa Jude mara rɔ. Alla ka a lasobi sibo rɔ ko a ye wa Kalile mara rɔ.

23 A wara a sii Nasarɛti so kɔndɔ. Wo keni sa Alla la kuma ri kanbali, a ka men don a la nabiilu da rɔ ko mɔɔilu ri a fɔ Isa ma ko Nasarɛtika.

3

Yaya ka kawandili kɛ

1 Nba, wo waati la, Yuhana* men ye mɔɔ sunna ji rɔ, a sera Jude wula kɔndɔ. A tɛɛ mɔɔilu kawandila ko:

2 «Ai ye tubi, baa Harijeene Mansaya waati ra se.»

3 Baa Nabi Esayi ka Yaya la ko fɔ ko:

«Kilikan ba bɔra wula kɔndɔ ko:

«Ai ye sila rabɛn Faama ye, ka silaninilu latelen a ye.»†

4 Nba, duruki men tɛɛ ye Yaya kan na, wo tɛɛ ye jɔmɛ si le ri. A tɛsidini tɛɛ gbolojulu la. A la dɔnninfenilu tɛɛ ye tonkasailu ni waa rɔ li le ri.

5 Mɔɔ siyaman ba tɛɛ ye bɔla Jerusalemu so kɔndɔ, a ni Jude mara rɔ, a ni Juriden Ba laminin yɔrɔilu bɛɛ rɔ, ka wa Yaya tɛɛn ye.

6 A ri ii sun ji rɔ Juriden Ba rɔ, ii wa i lɔ ii la julumun na waati men dɔ.

7 Farisi siyaman ni Sadusi siyaman tɛɛ ye nala Yaya ma sun ji rɔ kanma. A ka wo yen ka a fɔ ii ye ko: «Ai, fɔnfɔnni la munɔpailu! Alla la kiti men natɔ, yon de ka ai lali ko ai ye ai bori wo kɔrɔ ten?

8 Ai ye kɛwaliilu kɛ, menilu ri a yiraka ko ai ra tubi.

9 Ai kana ai miri ka a fɔ ko a ri ben ka a masɔrɔn Iburahima le ye ai benba ri! ɛɛn. N di a fɔ ai ye ko Alla ri se kabakurun jininlu yelemanna ka ii kɛ Iburahima bɔnsɔnilu ri.

† 2:15 Wo sebeni Hose la kitabu kɔndɔ suran 11 kuma diya 1 ‡ 2:18 Wo sebeni Jeremiya la kitabu kɔndɔ suran 31 kuma diya 15 * 3:1 Mɔɔ ye Yuhana jinin tɔɔla fanan ko Yaya. † 3:3 Wo sebeni Esayi la kitabu kɔndɔ suran 40 kuma diya 3

¹⁰ Sisen, tɛɛran tii ra wuli jiri tɛɛ kanma. Jiri menilu tɛ den juma kɛla, woilu bɛɛ ri tɛɛ ka lafilɪ ta rɔ.

¹¹ Nde ye ai sunna ji le rɔ, ka a yiraka ko ai ra tubi. Kɔni mɔɔ mɛn natɔ n kɔ, wo fanka ka bon n ta ri. Hali ka a la sanbara mira a ye, wo ka bon nde ma. Ale ri ai sun Nii Seniman dɔ, a ni ta.

¹² A la baarafɛn ye a bolo, a ri sumankisɛ ni a bu bɔ jɔɔn dɔ baarafɛn mɛn na. A ri a la suman magbasi gbere lagbɛ, ka sumankisɛ kɛ bondon kɔndɔ, ka bu bɛɛ janin ta la. Ta wo ye ta sabali le ri.»

Yaya ka Isa sun ji rɔ

¹³ Wo kɔ rɔ, Isa bɔra Kalile mara rɔ ka na Yaya tɛren Juridɛn Ba dala sa Yaya ri a sun ji rɔ,

¹⁴ Kɔni Yaya tɛrɛ ye a fɛ ka a ban. A ka a fɔ Isa ye ko: «Ile le ka kan ka nde sun ji rɔ. Nfenna i ra na n tɛren ten?»

¹⁵ Isa ka a jabi: «I ye dijɛ wo ma fɔlɔ, baa a bɛnni an ye wo kɛ sa an di Alla sawo bɛɛ kanbali.» Wo rɔ, Yaya sɔnda ka a sun ji rɔ.

¹⁶ Isa sunni ji rɔ kɔ, a bɔra ji rɔ i kɔrɔ. Sankolo da lakara. A ka Alla Nii Seniman jiiɛtɔla yen a kan ikomin kanba.

¹⁷ Kumakan do bɔra sankolo rɔ ko: «N diyana dence le ten. N sɛwani ale rɔ kosɛbɛ.»

4

Ibulusa ka Isa kɔrɔbɔ

¹ Wo kɔ rɔ, Nii Seniman ka Isa jɛmira ka wa a ri wula kɔndɔ a kɔrɔbɔ kanma Ibulusa bolo.

² Isa ka tɛle binaani ni su binaani kɛ, a ye sun donna. Wo banni kɔ, kɔnkɔ ka a mira.

³ Majuuwalila ka a madon a la, ka a fɔ a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye a fɔ kabakurun woilu ye ko ii ye yeɛman ka kɛ buru ri.»

⁴ Kɔni Isa ka a jabi: «A sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «Mɔɔ tɛ se balola buru gbansan na.

ɛɛn, mɔɔ mako ye Alla la kumailu fanan na ka balo, kuma mɛnilu bɛɛ ye bɔla Alla da rɔ.»*

⁵ Wo kɔ rɔ, Ibulusa ka Isa ta ka wa a ri Jerusalemu, ni a ye so sɛniman di. A ka a lalɔ Allabatobonba kun dɔ,

⁶ ka a fɔ a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye i juran ka bɔ yan, baa a sɛbɛni ko:

«Alla ri a la mɛɛkailu jamari i la ko rɔ.

Wo rɔ, ii ri i mira ii bolo la

sa i sen kana se kabakurun ma.»

⁷ Isa ka Ibulusa jabi: «A sɛbɛni fanan ko: «I kana i la Maari Alla kɔrɔbɔ.»»

⁸ Wo kɔ rɔ, Setana wara a ri koyinkɛ jan ba do kan, ka dunuɲa mansaya bɛɛ yiraka a la, a ni ii la gbiliya.

⁹ A ka a fɔ Isa ye ko: «Ni i sɔnda ka i jɔnkin n kɔrɔ ka n bato, n di woilu bɛɛ di i ma.»

¹⁰ Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye bɔ n kɔ Setana, baa a sɛbɛni ko: «I ye i la Maari Alla le bato ka baara kɛ ale kelen pe ye.»»

¹¹ Wo rɔ, Ibulusa bɔra a fɛ ka wa. Mɛɛkailu nara ka Isa makoilu ja.

Isa ka kawandili kɛ Kalile mara rɔ

* 4:4 Wo sɛbɛni Sariyailu kitabu kɔndɔ suran 8 kuma diya 3

¹² Isa ka a men tuma men na ko Yaya ra mira ka a bila kaso la, a ka a kose ka wa Kalile mara ro.

¹³ Koni a ma a sii Nasareti so kondo. A wara Kaperinahumu so le kondo ka a sii ye. So wo ye Kalile dalaba dala, Sabulon mara ni Nafitali mara ro.

¹⁴ Wo kera sa Alla la kuma ri kanbali, a ka men don a la Nabi Esayi da ro ko:

¹⁵ «Sabulon mara ni Nafitali mara, menilu ye Kalile dalaba fan fe

Juriden Ba telebe ro,

Kalile mara konin, siya ghere mao siini yoro men.

¹⁶ Mao menilu siini tere dibi ro ye,

woilu ka kene ba do yen.

Menilu siini tere saya dibi ro,

keneya bora woilu ma.»[†]

¹⁷ Awa, kebi waati wo la, Isa ka kawandili damira ka a fo ko: «Ai ye tubi, baa Harijeene Mansaya ra se.»

Isa ka mao doilu kili

¹⁸ Lon do ro, Isa tere ye taamana Kalile Dala dafe. A ka nakelenjuma fila yen. Woilu ye Simon di (a ye fola men ma ko Piyeri) a ni Andere. Woilu tere ye joo filila ji ro, baa ii ye jemiralailu le ri.

¹⁹ Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye na ai bila n ko. Ai ye je jininna, koni n di ai karan maoilu jininna.»

²⁰ Ii ka ii la jooilu to ye i koru ka ii bila Isa ko.

²¹ Isa taminni yoro wo la doni, A ka badenma fila yen men ye na ni fa la. Woilu tere ye Sebede dence Yakuba a ni Yuhana ri. Ii ni ii fa siini tere ye ii la jooilu rabenna kulun kondo. Isa ka Yakuba ni Yuhana kili.

²² Ii ka ii bila Isa ko i koru, ka ii fa ni kulun to ii ko.

Isa tao bora Kalile mara ro

²³ Isa tere ye Kalile mara fan bee rataamala. A tere ye maoilu karanna ii la salibonilu la, ka Harijeene Mansaya kibaro juma lase, ka maoilu lakendeya ka ii bo ii la jankaru ro a ni ka ii lakendeya ka ii bo ii la femaya bee ro.

²⁴ Isa tao bora Siri jamana yoro bee ro. Maoilu tere ye nala jankarotailu bee ri a ma. Jankaru su siyaman tere ye woilu kan. Menilu toroni kojuyaya farikaru dimin na, ii nara woilu ri, a ni jinatailu ni kirikirimasatailu ni korongboilu. A ka woilu bee lakendeya.

²⁵ Mao siyaman ba bilani tere a ko. Ii doni tere Kalile mara ro, a ni Dekapoli mara ni Jerusalemu so ni Jude mara ni Juriden Ba kofela.

5

Mao menilu ye barakadenilu ri

¹ Isa ka jama yen tuma men na, a yelera koyinke kan ka a sii. A la karandenilu ka ii madon a la.

² A ka ii karan damira ko:

³ «Mao menilu ka a lon ko ii mako ye Alla la, woilu ye barakadenilu ri, baa Harijeene Mansaya ye ii ta le ri.

⁴ Mao menilu jusumakasani, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri ii jususuma.

⁵ Mao menilu sabarini, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri duukolo di ii ma ka a ke ii ta ri.

[†] 4:16 Wo sebeni Esayi la kitabu kondo suran 9 kuma diya 1-2

- 6 Mɔɔ mɛnɪlu ye a fɛ ka kɛ telenbailu ri, ni wo lɔɔ ye gbala ii la ikomin dɔɔnnin lɔɔ ni minnin lɔɔ ye gbala mɔɔɪlu la ja mɛn ma, woilu ye barakadenilu ri, baa ii ye mɛn jininna, Alla ri wo di ii ma.
- 7 Mɔɔ mɛnɪlu ye hinala ii mɔɔɔɔɪlu la, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri hina ii la fanan.
- 8 Mɔɔ mɛnɪlu kɔndɔ gbɛni, woilu ye barakadenilu ri, baa ii ri Alla yen.
- 9 Mɔɔ mɛnɪlu ye hɛɛ donna ii ni ii mɔɔɔɔɪlu tɛma, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri ii jate a denilu ri.
- 10 Mɔɔ mɛnɪlu ye tɔɔla mɔɔɪlu bolo ka a masɔɔn ii ye Alla diyana koilu kɛla, woilu ye barakadenilu le ri, baa Harijeene Mansaya ye ii ta le ri.
- 11 Mɔɔɪlu wa ai nani, ka ai tɔɔ, ka wuya la ai la, ka kuma juu su bɛɛ fɔ ai ma nde kosɔn, ai ye barakadenilu ri.
- 12 Ai ye sɛwa ka jaalen, ka a masɔɔn ai ri barayiba sɔɔn sankolo rɔ, baa nabi mɛnɪlu taminda ai jɛfɛ, ii ka woilu fanan tɔɔ ten de.

Dunɔɔa kɔɔ a ni dunɔɔa yelen

13 «Nba, aile ye kɔɔ ri duukolo kan yan. Kɔni ni kɔɔ timinya bɔra a la, a ri se timinyala ikɔ di? A tɛ foyi jaala butun. A ri lafili kɛnɛ ma, mɔɔɪlu tamintɔ ri a radɔn.

14 «Aile ye yelen di dunɔɔa rɔ yan. So mɛn siini tindi kan, wo ti se doonna.

15 Mɔɔ tɛ fitina lamɛlɛnna ka a bila see kɔrɔ. ɛɛn, a ri a sii fitinnasiifen kan sa a ri yelen di bonkɔndɔ mɔɔɪlu bɛɛ ma.

16 Fɔɔ ai la yelen ye bɔ ten mɔɔɪlu jaana, sa ii ri ai la kɔɔɔma kɛnɛniilu yen ka ai Fa gbiliya, ai Fa mɛn ye sankolo rɔ.

Isa ka mɛn fɔ Alla la sariya ko rɔ

17 «Ai kana ai miri ko n nara le ka Musa la sariya wala nabiilu la kumailu bɔ ye. ɛɛn, n ma na ka woilu bɔ ye, fɔɔ ka ii kanbali.

18 N di tɔɔna fɔ ai ye: haan ka wa se sankolo ni duukolo ban lon ma, foyi tɛna bɔla sariya rɔ hali sariyatɔnbe kelen wala a sebɛli den kelen fɔɔ sariya bɛɛ wa kanbali.

19 Wo rɔ, mɔɔ mɛn wa jamarili jinilu do tɔɔna, hali jamarili mɛn ma bon a tɔɔlu bɛɛ ri, ka mɔɔɪlu fanan karan jamarili wo tɔɔanna, wo tii ri jate bɛɛ rɔ dɔɔmanni ri Harijeene Mansaya rɔ. Kɔni mɔɔ mɛn wa jamarili jinilu labato, ka mɔɔɪlu fanan karan woilu labatola, wo tii ri jate mɔɔba ri Harijeene Mansaya rɔ.

20 N di tɔɔna fɔ ai ye ko ni ai la telenbaya ma tamin Farisilu ni sariya karanmɔɔɪlu ta kan, ai tɛ don Harijeene Mansaya rɔ fewu.

Mɔɔfaa ni mɔnɛ

21 «Ai ka a mɛn ko a fɔra ai benbailu ye ko: «I kana mɔɔ faa,» ko «ni mɔɔ wa mɔɔ faa, a ri a lɔ Alla ja kɔrɔ a kiti kanma.»

22 Kɔni n ye a fɔla ai ye ko ni mɔɔ mɔɔ mɔnɛra a badenma kanma, wo bennin de ka a makiti. Ni mɔɔ mɛn ka a badenma nani ko a mɔɔ koron, mɔɔɪlu ka kan ka wa wo tii ri Yahudiya la kititɛɛ dekuru tɛma. Ni mɔɔ mɔɔ ka a fɔ a badenma ma ko a nalonma, wo tii bennin jahanama ta le rɔ.

23 Wo le rɔ, i wa kɛ solifen bɔla Alla la saraka janin diya ja kɔrɔ, ni i hankili jiira a la ko ko do ye i ni i badenma tɛ,

24 i ye i la solifen to Alla la saraka janin diya ja kɔrɔ. I ye wa ka i ni i badenma tɛrabɛn fɔlɔ. Wo kɔ rɔ, i ri wa i la solifen di Alla ma.

²⁵ «Ni mɔɔ do ye wala i ri kititeɛla wara ko a ye a makasila i kan, ai watɔla, i ye ko bɛɛ kɛ ka kɛɛ ban jona. Ni wo tɛ, ni a wara i don kititeɛla bolo, wo ri i don kaso bon kuntii bolo. Wo fanan di i bila kaso la.

²⁶ N di tɔɔa fɔ i yɛ. I tɛ bɔ kaso la fewu, fɔɔ i wa ban wodi fɔni bɛɛ muume sarala.

Kaninkɛla

²⁷ «Ai ka a mɛn ko a fɔra ko: «I kana kaninkɛ kɛ.»

²⁸ Kɔni n ye a fɔla ai yɛ ko ni i ka muso do ragbɛ ka kunfan a fɛ, i ra ban kaninkɛ kɛla muso wo fɛ i jusu rɔ.

²⁹ Wo rɔ, ni i bolokininma ɲa kɛra sababu ri ka i lɔ kojuu kɛla, i ye a bɔ ka a lafili, baa i bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelen na, wo le ka fisa i ma sani i farikolo dafanin ye lafili jahanama rɔ.

³⁰ Ni i bolokinin kɛra sababu ri ka i lɔ kojuu kɛla, a tɛɛ a la ka a lafili, baa i bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelen na, wo le ka fisa i ma sani i farikolo dafanin ye wa jahanama rɔ.

Furusa ma ɲi

³¹ «A fɔra fanan ko: «Ni cɛɛ mɛn ye a fɛ ka a muso bila, fɔɔ a ye furusa sɛbɛ di a ma.»

³² Kɔni n ye a fɔla ai yɛ ko mɔɔ mɔɔ wa a muso bila ka a tɛrɛn muso wo tun ma jalonya kɛ, wo tii ra kaninkɛla sila le bila muso wo kɔrɔ. Mɔɔ mɛn wa muso furusani furu, wo tii fanan da kaninkɛ.

Ai kana ai kali

³³ «Fanan, ai ka a mɛn ko a fɔra ai benbailu yɛ ko: «I kana i kalilikan tɲan. I wa dakan mɛn ta Alla yɛ, i ye wo dafa.»

³⁴ Kɔni n ye a fɔla ai yɛ ko ai kana ai kali muume. Ai kana ai kali sankolo la, baa Alla la Mansaya siifen de wo ri.

³⁵ Ai kana ai kali duukolo la, baa Alla sen lɔ yɔrɔ le wo ri. Ai kana ai kali Jerusalem la, baa Mansaba Alla la so le wo ri.

³⁶ Ai kana ai kali ai jɛrɛ kun na, baa ai ti se hali ai kungsi kelen gbɛla, wala ka a fin.

³⁷ Ni ai sɔnda ko ma, ai ye a fɔ dɔrɔn ko «ɔɔn». Ni ai ma sɔn ko ma, ai ye a fɔ dɔrɔn ko «ɛɛn». Ai ye dan wo ma. Mɛnilu wa la wo kan, woilu bɛɛ bɔni Setana rɔ.

Ai kana ai ta sara

³⁸ «Ai ka a mɛn ko a fɔra ko: «Ni mɛn ka ɲa te, ai ye wo fanan ɲa te. Ni mɛn ka ɲin kadi, ai ye wo fanan ɲin kadi.»

³⁹ Kɔni n ye a fɔla ai yɛ ko ai kana ai ta julu sara mɔɔ la mɛn ye a fɛ ka kojuu kɛ ai la. Ɔɔn, ni mɔɔ do ka i bolokininma tolo gbasi, i ni a to kelen fanan lɔ a yɛ.

⁴⁰ Ni mɔɔ ye a fɛ ka wa i ri kiti diya sa a ri i la duruki kɔrɔbila mira i la, i ye i la durukiba fanan di a ma.

⁴¹ Ni mɔɔ ka i diyagboya ko i ye a la donin ta ka kilo kelen taama kɛ a fɛ, i ye a la donin ta ka kilo fila taama kɛ a fɛ.

⁴² Ni mɔɔ ka i tara fen na, i ye a sɔ. Ni mɔɔ ka a fɔ ko i ye i la fen sinkan a ma, i kana i ban a ma.

Ai ye ai juuilu kanin

⁴³ «Ai ka a mɛn ko a fɔra ko: «I ye i mɔɔɲɔɔilu kanin, ka i juuilu kɔn.»

⁴⁴ Kɔni n ye a fɔla ai yɛ ko ai ye ai juuilu kanin, ka Alla tara ai tɔrɔbailu ye.

⁴⁵ Ni ai ka a ke ten, ai ri ke ai sankolo ro Fa denilu ri. Baa ale le ye a la tele labola mao juuilu ni mao jumailu fila be ye. A ye sancu nanala mao telenniilu ni mao telenbaliilu fila be ye.

⁴⁶ Ni wo te, ni ai ka ai kaninbailu doron kanin, ai ri barayi juman saron wo la? Hali niisankomiralailu ye wo jooon kela.

⁴⁷ Ni ai ye ai badenmailu le doron de fola, wo ye ko ba ri wa? Ee. Hali Alla lonbaliilu ye wo jooon kela.

⁴⁸ Ai ye ke mao dafaninilu ri ikomin ai sankolo ro Fa dafanin ja men ma.»

6

Deŋebato soja

¹ «Ai ye ai janto ai jere ro. Ai kana ai la telenbaya kewaliilu ke maoilu jana sa ii ri woilu keni yen ai bolo. Ni ai ka wo ke, ai Fa men ye sankolo ro, wo tena barayi foyi di ai ma.

² «Wo ro, i wa ke deŋebato sola, i kana buru fe i mayira kanma ikomin jere mayuwailu ye a kela ja men ma. Ii ye wo kela salibonilu kondɔ, a ni sila dailu la, sa maoilu ri ii tando. N di tuja fo ai ye: ii la barayi dan de maoilu la tandoli wo ri.

³ I wa ke deŋebato sola i bolokinin na, i bolomaran ma kan ka wo lon.

⁴ Wo ro, i la deŋebato soli ri ke dokon do. Men ye kela dokon do, i Fa Alla ye wo yenna, ka i barayi.

Alla tara ja

⁵ «Ai wa ke Alla tarala, ai kana wo ke ikomin jere mayuwailu ye a kela ja men ma. Baa a duman ii ye ka ii lo salibonilu kondɔ, a ni sila dailu la, ka Alla tara, sa maoilu ri ii yen. N di tuja fo ai ye: ii la barayi dan de maoilu la tandoli wo ri.

⁶ Koni i wa ke Alla tarala, i ye don i la bon na ka da tuun i jere ma. I ye i Fa Alla tara ye, baa a ye yoro doonni wo ro. Men ye kela dokon do, i Fa Alla ye wo yenna, ka i barayi.

⁷ Ai wa ke a tarala, ai kana kuma siyaman fo fuu ikomin Alla lonbaliilu ye a kela ja men ma. A ye woilu kondɔ ko ii la kuma siyaya le koson ii tarali ri lamen.

⁸ Ai kana wo jooon ke, baa ai mako ye fen fen na, ai Fa Alla ka wo lon sani ai ye a tara.

⁹ «Ai ka kan ka Alla tara ja men ma, wo le jin di.

An Fa men ye sankolo ro,
i too seniman ye bonya ka.

¹⁰ I la Mansaya ye na.

I sawo ye ke duukolo kan
ikomin a ye kela sankolo ro ja men ma.

¹¹ An mako ye doonnin men na bi,
i ye wo di an ma.

¹² I ye an na kojuuilu makoto,
ikomin an fanan da maoilu makoto, menilu ra kojuu ke an na.

¹³ I kana a to an ye maneeen ka bila kojuu ro.

Koni i ye an bosi Setana bolo.*

¹⁴ «Ni ai ka ai haketabailu makoto, ai Fa men ye sankolo ro, wo fanan di ai makoto.

* **6:13** Sebali kura doilu ka kuma doilu bila jin do ko: «Baa mansaya ye i ta le ri kadawu, a ni sebaya ni gbiliya. Amina.»

15 Kɔni ni ai ma ai hakeɛtabailu makoto, ai Fa fanan te ai la hakeilu makoto.

Sun don ko

16 «Ai wa ke sun donna lon men na, ai kana ai jakoro sidi ikomin jere mayuwailu ye a kela na men ma. Woilu ye ii jakoro sidila sa mooilu ri a lon ko ii ye sun do. N di tɔna fo ai ye: ii la barayi dan de mooilu la tandoli ri.

17 I wa ke sun donna, i ye i na lako, ka tulu sumaduman ke i kun do,

18 sa mooilu kana a lon ko i ye sun do. Kɔni i Fa men doonni, wo ri a lon. Men ye kela dokon do, i Fa ye wo yenna, ka i barayi.

Nanfulu ko

19 «Ai kana nanfulu laden ai jere ye dununa ro yan, jemberailu ni korikori ye tɔnanni kela yoro men. Sonilu fanan ye da kadila ka don ka sujali ke.

20 Ai ye nanfulu laden ai jere ye sankolo ro, jemberailu ni korikori ti se tɔnanni kela yoro men. Sonilu fanan ti se da kadila ka sujali ke ye.

21 Baa i la nanfulu ye yoro men do, i solome fanan ye yoro wo le ro.

Mɔɔna ye a farikolo fitinna ri

22 «Mɔɔna le ye a farikolo fitina ri. Wo ro, ni i na kise ka ji, kene ri don a la, ka i kondɔ gbe.

23 Kɔni ni i na kise ma ji, i fari fan bee ri to dibi ro. Nba, yelen men ka kan ka teren i ro, ni wo ra to dibi ro, dibi ba le wo ri fewu!

Alla ko ni wodi ko

24 «Mɔɔ ti se ka baara ke kuntii fila ye waati kelen. Ni kuntii kera fila ri jonce ri do kanin ka tamin do kan. A ri do kumakan bonya ka tamin do ta la. Wo ro, ai ti se ai jii lala Alla ni nanfulu ro.

Ai kana hamin

25 «Wo le koson, n ye a fola ai ye ko ai kana hamin ai la dunuɔarate la, ai la doonnin ko la; wala a faribanku la ko la, ai ye men bilala a ma. Ai la niimaya ma bon doonnin ko ri wa? Ai fari la ko ma bon feriyabo ko ri wa?

26 Ai ye konailu korosi, menilu ye ii gbanna san ma. Ii te sene kela, ii te suman kala. Ii te suman nadonna bondon kondɔ. Kɔni ai Fa men ye sankolo ro, wo ye ii balola. A ye di? Ai jatano ka bon ii ta ri, wo te?

27 Yon ye ai tema, men di se waati kelen lala a si kan a la hamin baraka ro?

28 Nfenna ai ye haminna ai la feriyabo ko la? Ai ye waa ro binilu korosi, ii ye wulila na men ma. Ii te baara kela, ii te feriyabo ladanna.

29 Kɔni n ye a fola ai ye ko hali mansa Sulemani men kera nanfulutiiba ri, wo ma faanin si don men kenji ka se bin fere woilu kelen do.

30 Nba, bin menilu ye waa ro bi, woilu ri janin ta la sini. Ni Alla ka fereilu bila ii la, menilu ye ikomin ii la feriyabo, Alla ti se feriyabo dila ai fanan ma wa, ai men na lemeniya ka do?

31 Wo le ro, ai kana hamin ka a fo ko: «An di nfen doon, an di nfen min, an di feriyabo saron di?»

32 Siya gbee mooilu le ye haminna ko woilu la. Ai Fa men ye sankolo ro, wo ka a lon ko ai fanan mako ye fen woilu bee la.

33 Ai ye a ninin Alla la Mansaya ni a la telenbaya ko le ma folo. Ni ai ka a ken ten, fen bee ri di ai ma fanan.

34 Ai kana hamin sini koilu la. Ai ye sini koilu to sini ye. Mooilu ye toroya men saronna lon kelen korɔ, wo ri lon wo bo.»

7

Ai kana kiti labe mɔɔilu kan

¹ Isa tora kumala ko: «Ai kana mɔɔ kiti, sa ai fanan kana makiti;

² baa ai wa mɔɔilu makiti ja men ma, ai fanan ye makitila wo ja le ma. Ai ye sumannifen men jatela mɔɔilu ye, sumannifen kelen de fanan ye jatela ai fanan ye Alla bolo.

³ Nfenna i ye jamanin mafenela i badenma ja ma, ka a teren i te feren korosila, men ye i jere ja ma?

⁴ A ye di? Ka feren to i jere ja ma, i ri se a fala i badenma ye di ko: «I ye a to n ye jamanin wo bo i ja ma?»

⁵ Jeremayuwa! I ye feren bo i jere ja ma folo. Ni i ka a ke ten, i ri fen yen korjuma ka se jamanin bola i badenma ja ma.

⁶ «Ai kana fen seniman di wuluilu ma. Ni wo te, ii ri ii kose ai ma ka ai rafarafara. Ai kana koron kise di koseilu ma. Ni wo te, ii ri wo radon.

Alla tara ko

⁷ «Ai wa matara foyi la, ai ri wo soron; ai wa jinin, a ri a soron; ai wa da makonkon, a ri laka ai ye.

⁸ Ka a masoron mɔɔ si wa matara, a ri a soron; mɔɔ wa fen jinin, a ri a soron; mɔɔ wa da makonkon, a ri laka a ye.

⁹ A ye di? Ni a dence do ka buru tara a la, yon de ai ro, men di kabakurun di a ma?

¹⁰ Wala, ni a dence ka i matara je la, a ri sa don a bolo wa?

¹¹ Nba, ni aile, adamadenilu men ka juu, ai kusan fen juma dila ai denilu ma, wo gbenin de an Fa Alla men ye sankolo ro ye fen jumailu dila a tarabailu ma!

¹² Wo ro, ai ye a fe mɔɔilu ye ko menilu bee ke ai ye, ai jere ye woilu jodon ke ii ye, ka a masoron wo ye sariya ni nabiilu la sebeli dafanin de.»

Sila ba ni sila doomanni

¹³ «Ai ye don don diya doomanni fe, baa sila men ye wala mɔɔ halaki diya ma, wo don diya ka bon. Sila wo taama duman. Mɔɔ siyaman ye wala sila wo le fe.

¹⁴ Koni sila men ye wala jenenmaya ro, wo don diya dooman. Wo sila taama gboman. A soronbailu fanan ma siya.

Jiri su ri lon a den fe

¹⁵ «Ai ye ai jere korosi wuya nabiilu ma. Ii ye ii jere kela ikomin saailu, menilu ma juu, ka a teren wara juuile.

¹⁶ Ai ri woilu lon ii la kwaliilu le fe, ikomin jiri ye lonna a den fe ja men ma. A ye di? Mɔɔ ri se resenden monen kadila bin woninma la wa? Mɔɔ ri se toroden kadila jiri tunin woninma la wa? Wo kuma te.

¹⁷ Jiri juma bee ri den juma le ke, koni jiri juu ri den juu ke.

¹⁸ Jiri juma ti se den juu kela, jiri juu fanan ti se den juma kela.

¹⁹ Jiri menilu te den juma kela, woilu bee ri tee ka lafli ta ro.

²⁰ Wo le ro, ai ri se wuya nabiilu lonna ii la kwaliilu fe.»

Menilu ye Maari tɔɔ fala ii da ro gbansan

²¹ «Mɔɔ menilu ye a fala ko: «Maari, Maari,» woilu bee te donna Harijeene Mansaya ro fo menilu ye n Fa Alla sawo kela.

22 Mɔɔ siyaman di a fɔ n yɛ wo lon ko: «Maari, Maari, an ma kelaya kuma fɔ i tɔɔ rɔ wa? An ma jinailu gbɛn ka ii bɔ mɔɔilu fɛ i tɔɔ rɔ wa? An ma kabannako siyaman kɛ i tɔɔ rɔ wa?»

23 Wo lon, n di a fɔ ii yɛ ka a gbɛ ko: «N ma ai lon fewu. Aile sariya tijannailu, ai ye bɔ n fɛ de!»

Bonɔla fila la ko

24 «Nba, mɔɔ mɔɔ wa a tolo malɔ n na kuma la, ka wo labato, wo tii ri kɛ ikomin cɛɛ famunyani mɛn ka a la bon lɔ fara kan.

25 Sanci nara, ji woyenda, sanci fɔɲɔ sera bon wo ma. Kɔni bon ma be, baa a juu siini fara kan.

26 Kɔni mɔɔ mɔɔ wa a tolo malɔ n na kuma ɲin na kɔni a ma wo labato, wo tii ye ikomin cɛɛ nalonma, mɛn ka a la bon lɔ kijɛ kan.

27 Sanji nara, ji woyenda, sanci fɔɲɔ sera bon wo ma. Bon wo bera ka tijan fewu.»

28 Nba, Isa banni kuma ɲinilu fɔla, a la karan ka jama kabannakoya,

29 baa a ka ii karan ikomin se ye mɛn bolo mɔɔilu kan. A ma ii karan ikomin ii la sariya karanmɔɔilu ye ii karanna ɲa mɛn ma.

8

Isa ka kunatɔ do laseninya

1 Isa jiira ka bɔ koyinkɛ kan tuma mɛn na, jama ba ka ii bila a kɔ.

2 Kunatɔ do nara a ɲɔnkin duu ma Isa kɔrɔ, ka a fɔ a yɛ ko: «Maari, ni i sɔnda, a se ye i yɛ ka n naseniya.»

3 Isa ka a bolo rasɔmɔn ka a maa cɛɛ la, ka a fɔ a yɛ ko: «N da sɔn, i ye laseninya.» A la kuna seniyara i kɔrɔ.

4 Isa ka a fɔ a yɛ ko: «I ye i janto i jɛɛ rɔ, i kana wo ko fɔ mɔɔ si yɛ. Wa sarakalasele tɔɔfɛ, a ye i fari ragbɛ. Wo wa ban, Musa ka saraka mɛn fɔ, ka a kɛ sereya ri, i ye wo bɔ ka a yiraka bɛɛ la ko i ra kɛndɛya.»

Isa ka kɛɛden kuntii do la baaraden nakɛndɛya

5 Awa, Isa wara Kapɛrinahumu. A dontɔla so kɔndɔ, kɛɛden kuntii do nara ka a madiya ko:

6 «Maari, n na baaraden lani bon na. Kɔrɔngbɔnin jankarɔ ra a mira ka a lala. A tɔrɔni kojuuya.»

7 Isa ka a fɔ a yɛ ko: «N di wa a lakɛndɛya.»

8 Kɔni kɛɛden kuntii ka a fɔ ko: «Maari, i ma kan ka don n wara, baa a dahanin tɛ n yɛ ko i ye don n na bon na! Kɔni ni i ka kuma kelen fɔ dɔrɔn, n na baaraden di kɛndɛya wo rɔ,

9 baa n ye kuntii do la se kɔrɔ, kɛɛden doilu fanan ye n na se kɔrɔ. N wa a fɔ mɛn yɛ ko a ye wa, wo ri wa. N wa a fɔ mɛn yɛ ko a ye na, wo ri na. N wa a fɔ n na ɲɔn yɛ ko a ye mɛn kɛ, a ri wo kɛ.»

10 Isa ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, a kabannakoyara. A ka a fɔ a kɔbilabailu yɛ ko: «N di tɔɲa fɔ ai yɛ ko n ma mɔɔ si sɔrɔn Isirayɛlikailu tɛma fɔlɔ, mɛn lemeniyani ikomin cɛɛ ɲin.

11 N di a fɔ ai yɛ ko lon do rɔ, mɔɔ siyaman di bɔ telebɔ ni telebe rɔ ka na i sii dɔɔnnin diya Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba dafɛ Harijeene Mansaya rɔ.

12 Kɔni mɛnilu tɛɛ ka kan ka kɛ Alla la Mansaya mɔɔilu ri, ii ri lafilɛ dibi rɔ kɔkan, kasi ni a ɲin macin ye yɔrɔ mɛn dɔ.»

13 Isa ka a fɔ kɛɛden kuntii yɛ ko: «Wa i wara. I ka mɛn ɲinin, wo ri kɛ i yɛ i la lemeniya kɔsɔn.» Wo waati kelen, kɛɛden kuntii la baaraden kɛndɛyara.

Isa ka jankarɔtoilu lakendeya

14 Isa wani Piyeri wara lon do rɔ, a ka Piyeri biranmuso lani yen. Fari makaliya ye a la.

15 Isa ka a maa muso bolo la, fari makaliya bɔra a fari rɔ. A wulira ka gba don ii ye.

16 Wura donnin, jama nara mɔɔ siyaman di Isa tɔrɔfɛ jina juuilu ye menilu fɛ. Isa ka jinailu gben a la kuma la, ka jankarɔtoilu bɛɛ lakendeya.

17 Wo kɛra sa Alla la kuma ri kanbali, a ka mɛn don Nabi Esayi da rɔ ko: «Fɛn menilu tɛɛ ye an sɛɛla, a ka woilu ta. Jankarɔ menilu tɛɛ ye an kan, a ka woilu bɔ an kan.»

Doilu ye a fɛ ka ii bila Isa kɔ

18 Isa ka a yen ko jama ba ye a laminin dɔ mɛn kɛ, a ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «An ye wa dala kɔ.»

19 Sariya karanmɔɔ do ka a madon Isa la, ka a fɔ a ye ko: «Karanmɔɔ, i wa kɛ wala fan fan, n di n bila i kɔ.»

20 Isa ka a jabi: «Denka ye sɔyaninilu bolo, jnaa ye kɔnɔilu bolo. Kɔni yɔrɔ si tɛ Mɔɔ Dence bolo, a ri a la ka a jɔjɔ yɔrɔ mɛn dɔ.»

21 Isa la karanden gberɛ ka a fɔ a ye ko: «Maari, i ye a to n ye wa n fa su don fɔbɔ.»

22 Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye i bila n kɔ. I ye a to mɔɔ saniilu ye ii la mɔɔ saniilu suilu don.»

Isa ka fɔjɔba lalɔ

23 Isa ka a sii kulun kɔndɔ tuma mɛn na, a la karandenilu wara a kɔfɛ.

24 Ka ii to ji kan, fɔjɔba do wulira i kɔrɔ. Fɔjɔ bonya kojuu ma, ji wunwanailu tɛɛ ye donna kulun kɔndɔ. Wo ka a tɛɛn Isa ye sunɔɔ rɔ.

25 Karandenilu ka ii madon a la ka a lakunun ko: «Maari, i ye an kisi! An faatɔ le!»

26 A ka ii jabi: «Nfenna ai ye silanna? Ai tɛ lemeniyala kosebe!» A wulira ka ji ni fɔjɔ makuma. Mankan masumara fewu.

27 Cɛilu kabannakoyara. Ii ka a kɛ a fɔ ri i jɔɔn ye ko: «Ee! Cɛɛ jin ye mɔɔ su juman de ri? Hali fɔjɔ ni ji ye a kan mirala.»

Isa ka jina gben ka bɔ cɛɛ fila fɛ

28 Isa ni a la karandenilu banda dala tɛɛla ka se Kadara mara rɔ. Jinatɔ fila bɔra kaburuilu rɔ ka na Isa kunben. Jinatɔ woilu fadiman, fɔɔ mɔɔ tun ti se taminna ye.

29 Ii kulera kan ba la ko: «Alla Dence, i ye nfen jininna an fɛ? I nani an tɔrɔ diya le rɔ, sani an na tɔrɔya waati ye se wa?»

30 Wo ka a tɛɛn kɔsɛ kuru ba ye dɔɔnninna yɔrɔ jan.

31 Jinailu ka Isa madiya ko: «Ni i ka an gben, i ye dijɛ an ye wa don kɔsɛ kuru jin dɔ.»

32 Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye wa!» Jinailu bɔra cɛɛ fila wo fɛ ka wa don kɔsɛilu rɔ. Ii donda kɔsɛilu rɔ mɛn kɛ, kɔsɛilu bɛɛ ka ii bori kojuuuya, ka jii tindi la ka wa don dala ji rɔ. Ii bɛɛ tununda ji rɔ ka faa.

33 Kɔsɛ gbɛnnailu ka ii bori ka wa so kɔndɔ. Ko menilu keni, ii ka wo bɛɛ lakali, katerɛtɛ jinatɔilu lakendeyara jna mɛn ma.

34 So kɔndɔ mɔɔilu bɛɛ bɔra ka na Isa tɛɛn. Ii ka a yen tuma mɛn na, ii ka a madiya ko a ye a sabari ka bɔ ii la mara rɔ.

9

Isa ka kərəngbəbatə do lakendəya

¹ Isa donda kulun kəndə, ka dala tē, ka wa se a jere la so kəndə.

² Ka a to ye, məoilu nara kərəngbəbatə do ri a ma, wo lani a la gbeke kan. Isa ka a yen ko ii ra leməniya ko a ri se cee lakendəyala. Wo rə, a ka a fə kərəngbəbatə ye ko: «N dence, i seɛbe don. I la kojuuilu ra makoto.»

³ Sariya karanmə doilu ka wo mən ka a fə ii jere kəndə ko: «Cee jin ye Alla lafəya ko kela.»

⁴ Isa ka ii miriya lən. A ka a fə ii ye ko: «Nfenna miriya juu jin jəon ye ai jusukun də?»

⁵ A ye di? Ka a fə ko «i la kojuuilu ra makoto» wala ka a fə ko «i ye wuli ka taama,» wo fila rə juman de fə duman?

⁶ Nba, n di a yiraka ai la ko a se ye nde Mə Dence ye ka kojuuilu makoto dunuɲa rə yan.» Wo rə, a ka a fə kərəngbəbatə ye ko: «I wuli ka i la lafen ta ka wa i wara.»

⁷ Cee wulira ka wa a wara.

⁸ Jama ka wo yen tuma mən na, ii silanda. Ii ka Alla bonya, baa ale le ka se ba jin di məoilu ma!

Isa ka Matiyu kili

⁹ Isa bəra ye ka wa. A watəla, a ka cee do siini yen niisankə mira diya, cee mən tə ko Matiyu. Isa ka a fə a ye ko: «I ye na i bila n ko.» Matiyu wulira ka a bila Isa kə.

¹⁰ Lon do rə, Isa wara dənnin diya Matiyu wara. Niisənkəmirala siyaman ni kojuu kela siyaman fanan nani tere ye. Woilu tere ye dənninna Isa ni a la karandenilu fə.

¹¹ Farisi doilu ka wo yen tuma mən na, ii ka a fə Isa la karandenilu ye ko: «Nfenna ai la karanmə ye sənna ka dənnin ke niisənkəmiralailu ni kojuukelailu fə?»

¹² Isa ka wo mən ka ii jabi: «Mə menilu kende, woilu mako te dandalila la. Jankarətoilu le mako ye dandalila la.

¹³ Kuma mən sebeni Alla la kitabu kəndə jin, ai ye wa ai miri wo kərə ma. A sebeni ko: «N ye a fe mə ye hina mə la. Wo duman n ye ka tamin saraka bəli kan.»* Nba, n ma na ka mə telenbailu kili fə kojuukelailu.»

Ii ka Isa maɲininka sun ko ma

¹⁴ Wo kə, Yaya la karandenilu nara Isa tere, ka a maɲininka ko: «Andeilu ni Farisilu darini sun donna. Nfenna i la karandenilu te wo kela?»

¹⁵ Isa ka ii jabi: «A ye di? Ka kərəce to a durnəoilu dafə kərəmalə rə, kərəce durnəoilu ri se ii jəkərə sidila wa? Wo kuma te. Kəni lon do nato, kərəce ri bə ii tema. Wo lon, ii ri sun don.

¹⁶ «Mə te faanin kura kunkundun ta ka faanin kərə labadi. Ni mə ka wo ke, faanin kura ri faanin kərə səmən ka a fara. A farajə wo ri juuya ka tamin fəlmanta kan.

¹⁷ Mə te reŋenji kura burundun foroko kərə kəndə. Ni mə ka wo ke, foroko ri fara, reŋenji ri bə. Foroko ri tjan. Jən, mə ri reŋenji kura ke foroko kura le kəndə. Wo rə, fen si te tjan.»

Muso jankarəto ni Jayirusi denmuso

* 9:13 Hose suran 6 kuma diya 6

18 Ka Isa to kuma jin fɔla, Yahudiya la jiemɔɔ do nara a birin Isa je, ka a madiya ko: «N denmuso sasan de ten ten. I ye na i bolo la a kan. Wo rɔ, a ri balo.»

19 Isa ni a la karandenilu wulira ka ii bila cee ko ka wa.

20 Wo ka a tɛɛn, muso jankarɔto do ye ye. A ra san tan ni fila ke jelibɔ jankarɔ ye a la. A ka a madon Isa la a kɔfɛ ka a maa a la durukiba dakun na.

21 baa a tɛɛ ye a fɔla a jere kɔndɔ ko: «Ni n sera ka a maa a la duruki la gbansan, n di lakendeya.»

22 Isa ka a kɔfɛni ka muso yen. A ka a fɔ a ye ko: «N denmuso, i seɛbe don. I la lemeniya ra i lakendeya.» Muso kendeyara i kɔrɔ ye.

23 Nba, Isa donda jiemɔɔ la bon kɔndɔ. A ka fulefolailu tɛɛn ye, a ni jama men ye mankanba bɔla.

24 A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye wa. Sunkurun ma sa, a ye sunɔɔ rɔ tuun.» Kɔni ii ka a bɔrɔbɔ.

25 Jama beɛ labɔra kenema tuma men na, Isa donda bon kɔndɔ, ka sunkurun su mira a bolo ma. Sunkurun wulira.

26 Mɔɔilu ka wo ko kibaro men wo jamana yɔrɔ beɛ rɔ.

Isa ka ja fuyen fila nakendeya

27 Isa bɔra ye ka wa. Na fuyen fila wulira ka ii bila a ko, ii ye wɔyɔla ko: «Dawuda dence,[†] i ye hina an na.»

28 Isa donda bon na tuma men, ja fuyen fila ka ii madon a la. A ka ii manininka ko: «Ai lani a la ko n di se ai ja lakala wa?» Ii ka a fɔ ko: «ɔɔn, Maari, an lani wo la.»

29 Wo rɔ, Isa ka a bolo maa ii ja la. A ka a fɔ ko: «Ai la lemeniya kosɔn, ai ja ri laka.»

30 Ii ja lakara. Isa ka a fɔ ii ye ka a magbeleya ko: «Ai kana ko wo fɔ mɔɔ si ye.»

31 Kɔni ii bɔni ko so kɔndɔ, Isa tun ka men ke, ii ka wo lakali fan beɛ mara wo rɔ.

Isa ka bobo do lakendeya

32 Cee fila wo bɔra tuma men na ka wa, mɔɔilu nara cee jinatɔ do ri Isa ma wo waati kelen. Jina tun da cee wo ke bobo ri.

33 Isa ka jina gben men ke dɔrɔn, bobo cee wo kumara. Jama kabannakoyara ka a fɔ ko: «Wo jɔɔn ma ke Isirayelikailu la jamana kɔndɔ fɔlɔ fewu.»

34 Kɔni Farisilu ka a fɔ ko: «Jinailu la kuntii ye se dila Isa ma ka jinailu gben ka bɔ mɔɔilu fe.»

Mɔɔilu kininkinin donda Isa la

35 Isa tɛɛ ye soilu ni bondailu beɛ rataamala. A tɛɛ ye mɔɔilu karanna ii la salibonilu la, ka Harijeene Mansaya kibaro juma lase, ka jankarɔto su beɛ lakendeya.

36 A ka jama yen tuma men na, ii kininkinin donda a rɔ. Ii beɛ haminni, ka tunagboya. Ii ye ikomin saailu, gbengbenna te menilu la.

37 A ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Suman kata ka siya, kɔni baaraden ma siya.

38 Wo le rɔ, ai ye senetii madiya, sa a ri baaradenilu lɔ suman kala a la sene rɔ.»

[†] 9:27 «Dawuda dence» wo kɔrɔ le ko Mansa Dawuda bɔnsɔn de, men di se ka ke mansa ri a nɔ rɔ. Wo rɔ, cee jinilu ka yen ko Isa ye Mansa Dawuda bɔnsɔn de ri men di se ka ke mansa ri. Wo le ye ko ii ka famun ko Isa ye Jenematmonin de ri.

10

Isa ka mɔɔ tan ni fila suwandi

¹ Wo kɔ rɔ, Isa ka a la karanden tan ni fila kili, ka sebaya di ii ma sa ii ri se jina juuilu gbenna, a ni ka jankarɔ juuilu su beɛ lakendɛya a ni ka fɛɛmailu beɛ lakendɛya ii la fɛɛmayailu beɛ ma.

² Talibidenba tan ni fila woilu tɔɔ le jin: fɔlɔman Simɔn, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Piyeri, a ni a dɔɔɛ Andere, a ni Sebede dence Yakuba ni a dɔɔɛ Yuhana,

³ a ni Filipe ni Baritɔlɔmi, a ni Tomasi ni Matiyu mɛn ye niisankɔmirala ri, a ni Alife dence Yakuba ni Tade,

⁴ a ni Simɔn, faso laharɔya lɔɔ ye mɛn na, a ni Judasi Sikariyɔti, mɛn natɔ Isa donna mɔɔilu bolo.

Isa ka keladenilu kelaya

⁵ Isa ka mɔɔ tan ni fila woilu kelaya. A ka a fɔ ko: «Ai kana wa siya gbɛɛilu fɛ, ai kana don Samarikailu la so si kɔndɔ.

⁶ Kɔni ai ye wa Isirayɛlikailu fɛ, wo mɛnilu tununni ikomin saailu.

⁷ Ai wa tamin fan fan na, ai ye mɔɔilu kawandi ko Harijeene Mansaya waati ra se.

⁸ Ai ye jankarɔoilu lakendɛya, ka suilu lawuli, ka kunatɔilu lakendɛya, ka jinailu gbɛn ka ii bɔ mɔɔilu fɛ. Ai ka a sɔrɔn gbansan, ai fanan ye a di gbansan.

⁹ Ai kana sanin, wala wodigbɛ, wala wodi si bila ai la tɛmasidi rɔ.

¹⁰ Ai kana bɔrɔ ta, ai kana duruki kɔrɔbila fila ta. Ai kana sanbara fila ta, wala gbeleke fila, baa baaraden ni dɔɔnnin de ka kan.

¹¹ «Ni ai donda so ba do kɔndɔ, wala so mɛsɛn, ai ye mɔɔ bɛɛ do jinin, a bɛnnin mɛn ma ka ai jiya. Ai ye to wo bolo fɔɔ ai bɔ waati wa se so wo kɔndɔ.

¹² Ai wa don wo tii la bon na, ai ye ye mɔɔilu tuwa.

¹³ Ni a bɛnnin ii ma ka ai ramira kɔjuma, ai la duwawu ri mira ii ma. Ni a bɛnnin tɛ ii ma ka ai ramira kɔjuma, ai la duwawu ri a kɔsɛ ai ma.

¹⁴ Ni mɔɔilu ma sɔn ka ai jiya, ni wo tɛ, ni ii ma sɔn ai la kuma ma, ai bɔtɔla lu ma, wala so kɔndɔ, ai ye ye gbangban bɔ ai sen ma.

¹⁵ N di tɔjɔna fɔ ai ye: Alla wa mɔɔilu kiti lon mɛn, mɔɔ woilu la kiti ri gbɛɛya ka tamin hali Sɔdɔmu ni Kɔmɔri ta kan.

Isa ka a la karandenilu lasobi ii la tɔrɔyailu la

¹⁶ «Ai tolo malɔ! N ye ai lawala kela diya ikomin saailu, mɛnilu bilani wara juuilu tɛma. Ai ye kɛ hankilimailu ri, ikomin duuma sailu. Ai ye kɛ kojuukɛbali ri ikomin kanbailu.

¹⁷ Ai ye ai janto ai jɛɛ rɔ mɔɔilu kanma. Ii ri ai mira ka wa ai ri kititɛɛ diya. Ii ri ai gbasi gbijɛ la ii la salibonilu kɔndɔ.

¹⁸ Ii ri ai mira ka wa ai ri faamailu ni mansailu ma, ka a masɔrɔn ai ye n na karandenilu ri. Ai ri kɛ n sere ri wo rɔ, ka n na ko fɔ ii ye, ka n na ko fɔ siya gbɛɛilu fanan ye.

¹⁹ Ii wa ai mira ka wa ai ri kiti diya, ai ka kan ka kuma mɛnilu fɔ ye, a ni ai ka kan ka woilu fɔ jɔna mɛn ma, ai kana hamin woilu la, baa ai ka kan ka mɛn fɔ, Alla jɛɛ ri wo don ai da rɔ wo waati kelen na.

²⁰ Baa ai ri kuma mɛn fɔ, woilu tɛna kɛ ai jɛɛ la kuma ri. Ai Fa Alla Nii de ri kuma don ai da rɔ.

²¹ «Mɔɔ ri a badenna don mɔɔilu bolo sa ii ri a faa. Fa fanan di wo jɔɔn kɛ a den na. Mɔɔilu ri murunti ii sɔrɔnbailu kanma, ka ii don mɔɔilu bolo sa ii ri ii faa.

²² Ai ri gboya mɔɔilu bɛɛ yɛ n tɔɔ kosɔn. Kɔni mɔɔ mɛn wa a muɔun haan a la ban, wo tii ri kisi.

²³ Ni ii ka ai tɔrɔ so do la, ai ye ai bori ka wa so gbɛɛ la. N di tuɔna fɔ ai ye: sani ai ye ban Isirayelikailu la jamana so bɛɛ taamala, Mɔɔ Dence ri na.

²⁴ «Karanden tɛ bonyala a la karanmɔɔ ri. Jɔn fanan tɛ bonyala a jɔntii ri.

²⁵ Ni karanden kɛra a la karanmɔɔ jɔɔn di, a dan de wo ri. Ni jɔn kɛra a jɔntii jɔɔn di, a dan de wo ri. A ye di? Ni mɔɔilu ka kuma juu fɔ lutii jɛɛ ma ko Ibulusa* le ye a ri, ii tɛ do fɔ lu kɔndɔ mɔɔilu ma ka tamin wo kan wa?

²⁶ «Wo le kosɔn, ai kana silan mɔɔ woilu yɛ. Fen fen doonni, wo bɛɛ ri bɔ gbɛ rɔ. Gbundu ko tɛ ye, mɛn tɛ lɔn.

²⁷ N wa mɛnilu fɔ ai ye dibi rɔ, ai ye wo fɔ tele rɔ. N wa mɛnilu fɔ ai tolo kɔrɔ kan majii rɔ, ai ye ai lɔ bon kun bilinin kan ka wo fɔ.

²⁸ Ai kana silan mɛn di se mɔɔ farikolo halakila kɔni ti se foyi kɛla mɔɔ nii na. Ai ye silan yɛ mɛn di se mɔɔ nii ni a faribanku bɛɛ halakila jahanama kɔndɔ.

²⁹ Ai ye kɔnɔ mɛsɛn fila mayirala wodi gbanan mɛsɛn kelen na, ko di? Kɔni hali kɔnɔ wo kelen tɛ be duu ma ni ai Fa Alla ma sɔn a ma.

³⁰ Ai ta fan fɛ, ai Fa ka hali ai kunsilu bɛɛ jate lɔn.

³¹ Wo le rɔ, ai kana silan. Ai jɔtɔnɔma ka tamin kɔnɔ mɛsɛn siyaman nadenni kan.

³² «Ni mɔɔ mɔɔ ka a fɔ mɔɔilu jana ko a ye n ta ri, n fanan di a fɔ n Fa Alla ye, mɛn ye sankolo rɔ, ko wo tii ye n ta ri.

³³ Kɔni ni mɔɔ mɛn ka a fɔ mɔɔilu jana ko a tɛ n ta ri, n fanan di a fɔ n Fa Alla ye, mɛn ye sankolo rɔ, ko wo tii tɛ n ta ri.

³⁴ «Ai kana ai miri ko n da na jususuma di duukolo kan de. N ma na jususuma di de. N nani fanmuru le ri.

³⁵ Baa n nani ka dence ni a fa bila jɔɔn na, ka denmuso ni a na bila jɔɔn na, ka muso ni a dence muso bila jɔɔn na.

³⁶ Mɔɔ juuulu ri kɛ a jɛɛ la mɔɔilu ri.†

³⁷ Kɔni mɔɔ mɛn wa a fa wala a na kanin ka tamin n kan, wo tii ti se kɛla n na karanden di. Mɔɔ mɛn wa a dence wala a denmuso kanin ka tamin n kan, wo tii fanan ti se kɛla n na karanden di.

³⁸ Mɔɔ mɛn ma sɔn ka a jɛɛ gbɔngbɔn jiri ta ka a bila n kɔ, wo tii ti se kɛla n na karanden di,

³⁹ baa mɔɔ mɛn ye a fɛ ka a nii kisi, wo tii ri bɔnɔ jɛnemaya bɛɛbɛɛ la. Kɔni ni mɔɔ mɛn bɔnɔra a faribanku rɔ nde kosɔn, wo tii ri a jɛɛ kisi.

⁴⁰ «Ni mɔɔ mɛn ka ai mira kɔɔuma, wo tii ra n mira kɔɔuma. Ni mɔɔ mɛn ka n mira kɔɔuma, wo tii ra n kelayaba mira kɔɔuma.

⁴¹ Ni mɔɔ mɛn ka nabi do ramira kɔɔuma ka a masɔrɔn nabi le, nabi ye barayi mɛn sɔrɔnna, wo tii fanan di wo jɔɔn sɔrɔn. Ni mɔɔ mɛn ka mɔɔ telenni do ramira kɔɔuma ka a masɔrɔn mɔɔ telenni le, mɔɔ telenni ye barayi mɛn sɔrɔnna, wo tii fanan di wo jɔɔn sɔrɔn.

⁴² N di tuɔna fɔ ai ye: ni mɔɔ mɛn ka hali ji suma jilafɛ ja kelen di n na mɔɔ dɔɔmani do ma ka a masɔrɔn n na karanden de, wo tii tɛ bɔnɔ barayi wo rɔ. Sika tɛ wo rɔ.»

11

Yaya ka a la karandenilu kelaya Isa ma

* 10:25 Setana tɔɔ gbɛɛ le ye Ibulusa ri. † 10:36 Wo sebenin de Mika suran 7 kuma diya 6 kɔndɔ.

¹ Nba, Isa banda lalilikan woilu fɔla a la karanden tan ni fila yɛ tuma mɛn na, a bɔra ye ka wa Yahudiya la soilu kɔndɔ ka mɔɔilu karan, ka ii kawandi.

² Awa, ka Yaya to kaso la, Nɛnematoɔmonin na kɛwaliilu fora a jana. Wo rɔ, a ka a la karanden doilu kelaya Isa ma.

³ Ii wara Isa majininka ko: «Alla kɛtɔ mɔɔ mɛn nanala, wo ye ile le ri wa, wa an ye mɔɔ gbɛrɛ makɔnɔ?»

⁴ Isa ka ii jabi: «Ai ye mɛnilu mɛnna, a ni ai ye mɛnilu yenna, ai ye wa woilu fɔ Yaya yɛ.

⁵ Ko ja fuyenilu ja ra laka, nambarailu ra taama koɔjuma, kunatoilu ra kɛndɛya, tologbedenilu tolo ra laka, suilu ra wuli ka bɔ saya rɔ, kibaro juma ra lase bolokolonilu ma.

⁶ Sɛwa ye wo tii ye mɛn tɛ bilala fili rɔ n na ko rɔ!»

Isa ka Yaya ko fɔ mɔɔilu yɛ

⁷ Yaya la keladenilu watɔla, Isa kumara jama yɛ Yaya la ko rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai wara nfen dagbɛ diya wula kɔndɔ? Ai ka bin gbansan de ragbɛ wa, fɔjo ye mɛn namaala? Wo kuma tɛ!

⁸ Ai wara nfen dagbɛ diya wo rɔ? Faanin dagbɛlɛn tii wa? Wo kuma tɛ. Mɛnilu ye faanin dagbɛlɛn donna, woilu ye sɔronna mansabolon kɔndɔ.

⁹ Ai wara nfen dagbɛ diya? Ii ma wa nabi do ragbɛ wa? N di a fɔ ai yɛ ko nabi le tɛrɛ. Kɔni ale ka bon nabi ri paaɔn!

¹⁰ A la ko sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «A ragbɛ, n di n na keladen nawa i jɛrɔ.

Wo ri i la sila rabɛn i yɛ.»*

¹¹ «N di tɔɔra fɔ ai ye: muso si ma den sɔrɔn fɔlɔ mɛn ka bon Yaya ri. Wo bɛɛ ni a ta, mɛn ka doo a tɔ bɛɛ ri Harijeene Mansaya rɔ, wo tii ka bon Yaya ri.

¹² Ka bɔ Yaya la kawandili kɛ waati ma haan ka na se bi ma, mɔɔilu ye Harijeene Mansaya kɛlɛla fanka la. Mɔɔ fadinmailu ye a jininna ka a mira,

¹³ baa sani Yaya ye nala, nabiilu bɛɛ ni Musa la sariya ka Harijeene Mansaya ko fɔ.

¹⁴ Ni ai sɔnda ka la a la, Nabi Eli tɔɔ mɛn ko fɔra ko a ri na ikɔ, Yaya le wo ri.

¹⁵ Tolo ye mɛn ma, wo tii ye a tolo malɔ kuma wo la.

¹⁶ «N ye bi mɔɔilu lala nfen ma? Ii bɔni denninilu la, mɛnilu siini lɔfɛ rɔ. Ii ye a fɔla ii dujɔɔnilu yɛ ko:

¹⁷ «A ragbɛ. An ka fule fɔ ai yɛ, kɔni ai ma sɔn ka dɔn kɛ.

An ka saya donkili la ai yɛ, kɔni ai ma kasi.»

¹⁸ «Baa Yaya nara, a ma dɔɔnnin kɛ, a ma minnin kɛ. Wo rɔ, mɔɔilu ka a fɔ ko jinato le a ri.

¹⁹ Mɔɔ Dence fanan nara. A ye dɔɔnnin kɛla, a ye minnin kɛla. Wo rɔ, ai ka a fɔ ko wo ye noma ni dolominna le ri. Ko a ka a dujɔɔnilu kɛ niisankɔmiralailu ni kojuukɛlailu le ri. Kɔni famunyali ri jo sɔrɔn a kɛwaliilu fɛ.»

Isa ka so doilu jalaki

²⁰ Wo kɔ rɔ, Isa tun ka kabannako siyaman kɛ so mɛnilu kɔndɔ, a wulira wo mɔɔilu jalakila, baa ii tun ma tubi.

²¹ Isa ka a fɔ ikɔ ko: «Korasɛnkailu, gbalo ye ai yɛ. Betsayidakailu, gbalo ye ai fanan yɛ. Kabannako ba mɛnilu kɛra ai rɔ, ni woilu tun kɛra Tiri so kɔndɔ, wala Sidɔn so kɔndɔ, ye mɔɔilu tun di kojuu kɛ boloka kɛbi waati jan. Ii tun di

* 11:10 Maliki suran 3 kuma diya 1

buurigbe ke ii kun do, ka kasanboro faanin bila ii kan na, ii la tubi toomasere ri.

²² Wo le koson, n di a fo ai ye ko kiti lon wa se, ai la kiti ri gbeleya ka tamin Tirikailu ni Sidonkailu ta kan.

²³ Kaperinahumukailu, ai don? Ai ri bonya haan ka se sankolo ro wa? Wo kuma te! Ai ri jii fo ka se jahanama kondoo! Baa kabannako menilu kera ai tema, ni woilu tun kera Sodamu so kondoo, Sodamu so tun di teren ye haan bi.

²⁴ Wo le koson, n di a fo ai ye ko kiti lon wa se, ai la kiti ri gbeleya ka tamin Sodamukailu ta kan.»

Isa ka baraka bila a Fa Alla ye

²⁵ Wo tuma, Isa ka a fo ko: «N Fa Alla, sankolo ni duukolo Maari, n ye baraka bilala i ye, i ka lonnin yiraka denninilu la, i ka wo doon mao famunyanilu ni hankilimailu ma.

²⁶ Jon, n Fa. A diyara i ye ka wo ke.

²⁷ «N Fa Alla ra fen bee karifa n na a la ko ro. Mao si ma Fa Alla Dence lon berebere ke fo Fa Alla. Mao si fanan ma Fa Alla lon berebere ke fo a Dence. Dence wo wa a Fa yiraka menilu la, woilu fanan di se a lonna.

²⁸ «Ai menilu senni ai la donin ba koro, ai ye na n ma. N di lafona di ai ma.

²⁹ Ai ye n na donin ta gbeleke† ta, ka n na karan mira, nde n jere majiini, ai ri niilafona saron.

³⁰ Ka a masaron, n na donin ta gbeleke te gbiliya, n na donin de feya.»

12

Isa ka menfo Nona lon na ko ro

¹ A ma men ba ke wo ko, Isa ni a la karandenilu tee ye taminna sene do tema Nona lon do ro. Konko tee ye karandenilu la. Wo ro, ii ka senesuman jaron doilu kadi ka woilu juun.

² Farisi doilu ka wo yen tuma men na, ii ka a fo Isa ye ko: «A ragbe, i la karandenilu ye ko men kela ten Nona lon, wo dahani te!»

³ Isa ka ii jabi: «A ye di? Mansa Dawuda ka men ke koroman, ai ma wo karan wa? Konko tee ye a ni a taamajonnilu la.

⁴ Wo ro, Dawuda donda Alla la bon kondoo ka buru doon, buru men bilani Alla ye ye. Koni ka a ben sariya ma, a ni a taamajonnilu tun ma kan ka buru wo doon fo sarakalaselailu kelen.

⁵ Ai ma a karan Musa la sariya ro ko sarakalaselailu ye baara kela Allabatobonba kondoo Nona lon wa? Ii ye Nona lon sariya tjanna ten, koni wo te jatela kojuu ri.

⁶ N di a fo ai ye ko do ye yan, men ka bon Allabatobonba di.

⁷ Alla ye a fala a la kitabu kondoo ko: «N ye a fe mao ye hina mao la. Wo duman n ye ka tamin saraka bo kan.»* Ni ai tun ka kuma wo koro lon, ai tun te kiti labe maoilu kan, menilu ma kojuu ke,

⁸ baa Mao Dence† le ye Nona lon tii ri.»

Isa ka ce bolosani do lakendeya Nona lon

⁹ A bora ye ka wa wo maoilu la salibon na.

¹⁰ Wo ka a teren ce bolofaani do ye ye. Mao doilu ka Isa majininka ko: «Ka mao lakendeya Nona lon, wo dahani wa?» Baa ii tee ye fere jininna a ma.

† **11:29 Donin ta gbeleke** jin koro le ko maoilu ka kan ka Isa la dunuja ratee ja ta. Wo te maoilu ke jon di, koni a ye ii lahoryala ii julumun jonya le ma. * **12:7** Hose suran 6 kuma diya 6 † **12:8** Isa ka fo a jere ma ko «Mao Dence». Wo koro le ko Nenematomonin de. A mafene Daniyeli sura 7 kuma diya 13 haan 14.

¹¹ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ni saa kelen pe ye ai rɔ do bolo don? Ni saa wo bera denka kɔndɔ Nɔɔlon, a tii tɛ a labɔ wa?»

¹² Mɔɔ ka fisa saa ri paaɔn, wa di? Wo le rɔ, ka koɔnma ke mɔɔ ye Nɔɔlon, wo le dahani.»

¹³ Isa ka ii jabi ten men ke, a ka a fɔ cee bolosani ye ko: «I bolo rasamɔn.» Cee ka a bolo rasamɔn men ke, a bolo kendeɣara fewu ka ke ikomin a bolo to kelen.

¹⁴ Farisilu bɔra ka wa i ɔɔn yen ka Isa faa ɔa jinin.

Isa ye Alla la baaraden suwandini ri

¹⁵ Ii tɛɛ ye men kan, Isa ka wo lon. Wo rɔ, a bɔra ye ka wa. Jama ba bilara a kɔ. A ka bɛɛ lakendeɣa.

¹⁶ Kɔni a ka a fɔ woilu ye ka a magbeɣa ko ii kana a la ko fɔ mɔɔ si ye.

¹⁷ A ka wo ke le kosa Alla la kuma ri kanbali, a ka men don Nabi Esayi da rɔ ko:

¹⁸ «N na baaraden le ten, n ka men suwandi.

A duman n ye kosebe, n ye niisɔndiyala a la ko rɔ.

N di n Nii Seniman lana a fe, a ri kiti ko fɔ siya toilu ye.

¹⁹ A tena sɔsɔli kɛla, a tena perenna.

Mɔɔilu tena a kan menna sila kan.

²⁰ A tena gbala jaran dakadila, hali men da ratijan.

A tena fitinna lasala, hali men ta ye sala,

haan telen ye kunnafulen sɔɔn.

²¹ Siyailu bɛɛ ri ii jii la ale kan.»‡

Isa la fanka ma bɔ Ibulusa rɔ

²² Wo kɔ rɔ, ii nara jinato do ri Isa ma. Jina tun ka a ɔa fuyen ka a ke bobo ri. Isa ka a lakendeɣa. Jinato kumara, a ɔa lakara.

²³ Mɔɔilu bɛɛ kabannakoyara. Ii ka a fɔ ko: «Men di kili ko Mansa Dawuda dence, ale le jin di wa?»

²⁴ Farisilu ka wo men tuma men na, ii ka a fɔ ko: «Jinailu la kuntiiba Ibulusa le ye se dila cee jin ma ka jinailu gben ka bɔ mɔɔilu fe.»

²⁵ Kɔni Isa ka ii la miriya lon. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Mansaya men mɔɔilu wa wuli ka i ɔɔn keke, mansaya wo ri tijan fewu. So kelen mɔɔilu, wala denbaya kelen mɔɔilu, wa wuli ka i ɔɔn keke, so wo tɛ men, bon wo fanan tɛ men.

²⁶ Wo ɔa kelen ma, ni Setana ye Setana gbenna, a ye a jere kelela. A la mansaya ri men wo rɔ di?

²⁷ A ye di? Ni n ye jinailu gbenna Ibulusa baraka rɔ, ai la karandenilu ye jinailu gbenna yon baraka rɔ? Ai la karandenilu ri ai la kiti tɛɛ.

²⁸ Kɔni ni n ye jinailu gbenna Alla Nii Seniman baraka le rɔ, wo ra a yiraka ko Alla la Mansaya ra se ai tema.

²⁹ Mɔɔ ti se donna cee fankama la bon kɔndɔ ka wo bolofenilu sonya ni a ma cee fankama wo mira folɔ ka a sidi, wa di? A wa a sidi, a ri a bolofenilu sonya.

³⁰ «Nba, mɔɔ men tɛ n fe, wo ye n juu le ri. Mɔɔ men tɛ n demenna ka mɔɔilu laden, wo ye baarala ka mɔɔilu lajensen.

³¹ Wo le koson n di fɔ ai ye: mɔɔilu la kojuuilu bɛɛ ni Alla tanama kumailu bɛɛ ri se makotola. Kɔni ni mɔɔ mɔɔ ka Nii Seniman tanama ko ke, Alla tena wo tii makotola fewu.

‡ 12:21 Esayi suran 42 kuma diya 1 haan 4

³² Ni mɔɔ ka Mɔɔ Dence mafɔ, a ri se makotola. Kɔni ni mɔɔ ka Nii Seniman mafɔ, a tɛ makoto dunuƚa ƚin dɔ yan, a tɛ makoto sini natɔ fanan.

Jiri ri lɔn a den fɛ

³³ «Jiri mɛn ka ƚi, wo den ka ƚi. Jiri mɛn ma ƚi, wo den ma ƚi. Jiri ye lɔnna a den de fɛ.

³⁴ Ai fɔnfɔnni munuƚailu! Ai ma ƚi. Ai ri se kuma ƚuma fɔla wo rɔ di? Mɔɔ jusukun fani mɛn na, a da ye wo le fɔla.

³⁵ Mɔɔ ƚuma ri kɔƚuma kɛ, baa wo ye bɔla a ƚuma yɔrɔ lakandannin rɔ. Kɔni mɔɔ mɛn ma ƚi, wo ri kojuu kɛ, baa wo ye bɔla a juu yɔrɔ lakandannin rɔ.

³⁶ N di a fɔ ai ye ko Alla la kiti tɛɛ lon wa se, mɔɔilu ka kuma ƚatɔnɔntan mɛnilu fɔ ii da rɔ, ii ri woilu bɛɛ fɔkun fɔ Alla ye,

³⁷ baa i la kumailu ri kɛ sababu ri, Alla ri jɔ di i ma, wala a ri kiti labe i kan.»

Farisilu ka a fɔ ko Isa ye tɔɔmasere kabannakoma do kɛ

³⁸ Wo kɔ rɔ, Farisi doilu ni sariya karanmɔɔ doilu ka a fɔ a ye ko: «An na karanmɔɔ, an ye a fɛ i ye tɔɔmasere kabannakoma do kɛ an ƚana, ka a yiraka ko Alla ye i fɛ.»

³⁹ Isa ka ii jabi: «Bi mɔɔilu kɛwaliilu juuman. Ii tɛ sɔnna ka to Alla kɔ. Ii ye a fɛ ka tɔɔmasere kabannakoma yen, kɔni tɔɔmasere si tɛ yiraka ii la ni Nabi Junusa ta tɛ.

⁴⁰ Baa Nabi Junusa ka tele sawa ni su sawa kɛ jɛɛ ba kɔndɔ ƚa mɛn ma, Mɔɔ Dence fanan di tele sawa ni su sawa kɛ duu kɔrɔ wo ƚa ma.

⁴¹ Alla wa mɔɔilu la kiti tɛɛ lon mɛn, Ninibekailu ri wuli ka sɔn la bi mɔɔilu la, baa Nabi Junusa ka woilu kawandi tuma mɛn na, ii ka tubi ka na Alla ma. Sisen, mɔɔ do ye yan, mɛn ka bon Nabi Junusa ri.

⁴² Alla wa mɔɔilu la kiti tɛɛ lon mɛn, Seba jamana mansa muso ri wuli ka sɔn la bi mɔɔilu la, baa a bɔra fɔɔ dunuƚa kun do la ka na a tolo malɔ mansa Sulemani la famunyali kumailu la. Sisen, mɔɔ do ye yan, mɛn ka bon mansa Sulemani ri.

⁴³ «Jina wa gbɛn ka bɔ cɛɛ do rɔ, a ri yɔrɔ jaranilu taamataama wula kɔndɔ ka ƚaƚɔ diya ƚinin. Kɔni a ri kaƚa.

⁴⁴ Wo kɔ rɔ, a ri a fɔ ko: «N di n kɔsɛ ka wa n bɔ diya rɔ.» A wa se ye, a ri a tɛɛn ko yɔrɔ wo rakolon de, ka seninya ikomin bon mɛn da firan ka a kɔndɔ rabɛn.

⁴⁵ Wo rɔ, jina ri wa ka jina wɔrɔnwula laden, mɛnilu ka juu a jɛɛ ri. A ni woilu bɛɛ ri na ka don yɔrɔ wo rɔ ka ii sii ye. A laban, jinatɔ la ko ri juuya ka tamin a fɔlɔman na. Bi mɔɔ juuulu ta ye kɛla wo ƚa le ma.»

Isa na ni a dɔɔcɛilu

⁴⁶ Nba, ka Isa to kumala jama ye, a na a ni a dɔɔcɛilu nara ii lɔ kɛnɛ ma, ko ii ye a fɛ ka kuma a ye.

⁴⁷ Mɔɔ do ka a fɔ Isa ye ko: «I na ni i dɔɔcɛilu lɔni kɛnɛ ma. Ii ye a fɛ ka kuma i ye.»

⁴⁸ Isa ka mɔɔ wo jabi: «Yon ye n na ri? N dɔɔcɛilu ye yon ni yon di?»

⁴⁹ A ka a bolo lɔ a la karandenilu la. A ka a fɔ ko: «Mɔɔ ƚinilu le n na ni n dɔɔcɛilu ri,

⁵⁰ baa mɔɔ mɛnilu ye n Fa sawo kɛla, n Fa mɛn ye sankolo rɔ kɔnin, woilu le ye n dɔɔcɛilu ri, a ni n dɔɔmusoilu ni n nailu.»

13

Sifoyila kuma kərəlama

¹ Wo lon kelen, Isa bəra bon na ka wa a sii dala da la.

² Jama ba ka ii laɗen a laminin dɔ. Wo rɔ, a donda kulun do kəndɔ ka a sii. Jama bɛɛ lɔni tora gberɛ ma ye.

³ A ka ko siyaman fɔ ii yɛ kuma kərəlamailu rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai tolo malɔ. Sifoyila do bəra ka wa si foyi diya sɛnɛ rɔ.

⁴ Ka a to si foyila, si doilu bera sila dala. Kənɔilu nara woilu ta ta.

⁵ Si doilu bera farama yɔrɔ kan, banku ma siya yɔrɔ mɛn. Si woilu fɛrɛnda jona, baa banku ma siya ye.

⁶ Tele bəra kɔsɛɛ tuma mɛn na, ii mərənmərənda. Ii jara, baa ii luluilu ma don duu rɔ kɔsɛɛ.

⁷ Si doilu bera bin wɔninma yɔrɔ rɔ. Sumanilu wulira mɛn kɛ, wɔninilu fanan wulira ka ii dɔɔn.

⁸ Nba, si doilu fanan bera duu duman dɔ. Suman woilu sɔnda kɔsɛɛ. Si doilu ka ii jɔɔn kɛmɛ kɛ, doilu ka ii jɔɔn biwɔrɔ kɛ, doilu ka ii jɔɔn bisawa kɛ.

⁹ Tolo ye mɛn ma, wo tii ye a tolo malɔ kuma wo la.»

Isa ka sandailu la kun mɛn na

¹⁰ Karandenilu ka ii madon Isa la ka a marjininka ko: «Nfenna i ye kumala mɔɔilu yɛ kuma kərəlamailu rɔ?»

¹¹ A ka a fɔ ii yɛ ko: «Harijeene Mansaya ko mɛnilu doonni tɛrɛ, woilu lɔnnin da di ai le ma. Kɔni wo ma di ii ma,

¹² baa fen ye mɛn bolo, do ri la wo tii ta kan. A ta ri siyaya. Kɔni fen tɛ mɛn bolo, hali fitini mɛn ye a bolo, wo ri mira a la.

¹³ Wo le kɔsɔn, n ye kumala ii ye kuma kərəlamailu rɔ, baa ii ye ragbeli kɛla, kɔni ii tɛ foyi yenna. Ii ye ii tolo malɔla, kɔni ii tɛ foyi mɛnna, ii tɛ foyi famunna.

¹⁴ Wo rɔ, ii ka a kɛ, Nabi Esayi ka mɛn fɔ, wo ra kanbali. A ka a fɔ ko: «Ai ri ai tolo malɔ kɔsɛɛ, kɔni ai tɛna foyi famunna.

Ai ri ragbeli kɛ kɔsɛɛ, kɔni ai tɛna foyi yenna.

¹⁵ Baa siya jɔn da ii ban famunyali ma.

Ii ra ii tolo gbɛɗɛn

ka ii ja masidi.

Ni wo tɛ, ii ja tun di yenni kɛ,

ii tolo tun di mɛnni kɛ,

ii hankili tun di famunyali sɔrɔn,

ii tun di ii kɔsɛ ka na nde Alla ma.

Wo rɔ, n tun di ii kisi.»

¹⁶ «Kɔni ai ye barakadenilu le ri, baa ai ja ye yenni kɛla, ai tolo fanan ye mɛnni kɛla.

¹⁷ N di tɔja fɔ ai ye: ai ja ye mɛn yenna, a lɔ tɛrɛ ye nabi siyaman ni mɔɔ telenni siyaman na ka wo yen, kɔni ii ma fɛrɛ sɔrɔn ka ii ja la wo kan. Ai tolo ye mɛn namɛnna, a lɔ tɛrɛ ye ii la ka wo mɛn, kɔni ii ma fɛrɛ sɔrɔn ka ii tolo malɔ a la.»

Isa ka sifoyila kuma kərəlama kərə fɔ

¹⁸ Isa ka a fɔ ko: «Ai tolo malɔ, ai ri sifoyila kuma kərəlama lamɛn.

¹⁹ Mɛnilu wa Harijeene Mansaya kuma lamɛn, kɔni ii tɛ a famun, Ko Juu Tii nala wo rɔ, ka a bɔ ii jusu rɔ. Woilu keni le ikomin si mɛnilu bila sila kɛfɛ.

²⁰ Si mɛn bera farama yɔrɔ kan, wo ye mɔɔilu le ri mɛn da Alla la kuma lamɛn, ka a mira i kɔrɔ ka sɛwa.

²¹ Kɔni lulu ti ye, a ni kuma wo ma sabati ii jusukun dɔ bɛrɛ bɛrɛ kɛ. Ii tɛ mɛn ba kɛ lemɛniya sila kan, baa ni gbɛlɛya ka ii sɔrɔn, wala ni mɔɔilu ka ii tɔrɔ Alla la kuma kosɔn, ii ri sila bila i kɔrɔ.

²² Si mɛn bera bin wɔninma yɔrɔ rɔ, wo le mɔɔilu mɛn ka Alla la kuma lamɛn, kɔni dunɔɔna koilu hamin da don ii jusukun dɔ. Nanfulu lɔɔ ri ii mira ka ii magbɛrenkɛ. Ko woilu bɛɛ kosɔn, Alla la kuma ri mabali ii jusukun dɔ, ka kɛ ikomin sɛnɛfɛn jatɔntan, mɛn ma den.

²³ Nba, si mɛn bera duu duman dɔ, wo le mɔɔ ri mɛn ye Alla la kuma mɛnna ka a famun. Kuma wo ri sabati a jusukun dɔ, ka kɛ ikomin suman si mɛn ye jala ka i jɔɔn kɛmɛ kɛ, wala i jɔɔn biwɔrɔ, wala i jɔɔn bisawa.»

Bin juu kuma kɔrɔlama

²⁴ Isa ka kuma kɔrɔlama gbɛrɛ fɔ ii ye. A ka a fɔ ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin cɛɛ do la ko. A ka suman si juma foyi a la sɛnɛ rɔ.

²⁵ Kɔni, ka mɔɔilu bɛɛ to sunɔɔ rɔ su rɔ, a juu nara bin juu do kise foyi sumanfɛ wo rɔ, ka wa.

²⁶ Nba, suman fɛrɛnda ka wuli, ka a den. Wo tuma, mɔɔilu ka bin juuilu fanan yen.

²⁷ Sɛnɛtii la jɔnɪlu wara a fɔ a ye ko: «An tii, i ma suman si juma foyi i la sɛnɛ rɔ wa? Bin juu woilu bɔni mi ten?»

²⁸ Sɛnɛtii ka a fɔ ko: «N juu do nɔ le.» Ii ka a majininka ko: «I ye a fɛ an ye wa binɪlu bɔ sumanfɛ wo rɔ wa?»

²⁹ A ka a fɔ ko: «ɛɛn, ai ye a to ye. Ni wo tɛ, ni ai ka binɪlu bɔ, ai ri suman doilu fanan bɔ.

³⁰ Ai ye ii bɛɛ to ye. Ii ye wuli i jɔɔn fɛ fɔɔ sumanka waati wa se. Ni sumanka waati sera, n di a fɔ sumankalailu ye ko ii ye bin juuilu fɔlɔ bɔ, ka ii lasidi, ka ii janin. Wo wa kɛ, ii ri suman ka ka a ladon n na bondon kɔndɔ.»

*Sebeni fira kise kuma kɔrɔlama**

³¹ Isa ka kuma kɔrɔlama gbɛrɛ fɔ mɔɔilu ye. A ka a fɔ ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin bɔrɔn fira kise. Cɛɛ do ka bɔrɔn fira kise lan a la sɛnɛ rɔ.

³² Kise wo dɔɔman ka tamin kiseilu bɛɛ kan. Kɔni a wa fɛrɛn ka wuli, a ri bonya ka tamin nakofɛn bɛɛ kan. A ri kɛ ikomin jiri, ka bolon bailu labɔ, fɔɔ waa rɔ kɔnɔilu ri se ii jaanɪlu lala a bolonɪlu la.»

³³ A ka kuma kɔrɔlama gbɛrɛ fɔ ii ye. A ka a fɔ ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin lɛbɛn, muso ka mɛn dɔɔni kɛ farinin muun kilo muwan ni kelen dɔ ka wo kɛ dɛɛba ri. Lɛbɛn wo ka dɛɛba bɛɛ lawuli ka a funun.»

³⁴ Isa ka wo bɛɛ fɔ jamailu ye kuma kɔrɔlamailu le rɔ. A ma foyi fɔ ii ye ni a ma wo fɔ kuma kɔrɔlama rɔ.

³⁵ A ka a kɛ ten sa nabi la kuma ri kanbali, mɛn ka a fɔ ko: «N di kuma kuma kɔrɔlamailu le rɔ. Ko mɛnɪlu doonni kɛbi dunɔɔna dan waati la, n di woilu fɔ.»

Isa ka bin juu kuma kɔrɔlama kɔrɔ fɔ

³⁶ Wo kɔ rɔ, Isa bɔra jama fɛ ka wa don bon na. A la karandenɪlu ka ii madon a la, ka a fɔ a ye ko: «Kuma kɔrɔlama mɛn ye bin juu wuli ko fɔla sɛnɛ rɔ, i ye wo kɔrɔ fɔ an ye.»

³⁷ Isa ka ii jabi: «Mɛn ye suman si juma foyila, wo ye Mɔɔ Dɛncɛ ri.

³⁸ Sɛnɛ wo le ye dunɔɔna ri. Suman si juma, wo ye mansaya denɪlu ri. Bin juuɪlu ye Kojuu Tii la mɔɔilu le ri.

* **13:30** Wo fanan sebeni Marika suran 4 kuma diya 30 haan 32, Luka suran 13 kuma diya 18 haan 19 kɔndɔ

39 Juu men ka bin juu kiseilu foyi sene ro, wo le Ibulusa jere ri. Sumanka waati, wo le ye dunuja laban di. Sumankailu ye melekailu ri.

40 Bin juuilu ye ladenna ja men ma ka janin ta la, wo jooon di ke dunuja laban waati.

41 Maa Dence ri a la melekailu kelaya ka na. Menilu ye maailu bilala kojuu ke ro, a ni menilu ye kojuu kela, a la melekailu ri woilu bee laden ka ii ba Maa Dence la Mansaya ro.

42 Melekailu ri woilu lafili ta ba ro, kasi ni a jin macin ye yoro men do.

43 Koni maa telenniilu ri bonya saron ka melenmelen ikomin tele ii Fa la mansaya ro. Tolo ye men ma, wo tii ye a tolo maloo kuma wo la.»

Nanfulu dokoni ko kuma korolama

44 Isa kan ikoo ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin nanfulu men doonni duukolo koroo sene do ro. Lon do ro, cee do ka wo yen. A ka a ta ka a dokon duukolo koroo kokura. A sewani ba wara a bolofenilu bee majira, ka na sene wo san.

45 «Harijeene Mansaya ye ikomin julace men ye koronkise jumailu jininna.

46 Lon do ro, a ka koron kise juma do yen, men ka jin ka tamin. A wara a bolofenilu bee majira, ka na koron kise wo san.

Jemira joo kuma korolama

47 «Harijeene Mansaya ye ikomin joo fanan, maailu ka men fili kooji ro, ka jee su bee mira.

48 A wa fa jee la, jemiralailu ri a saron ka a laboo ghere ma. Ii ri ii sii ka jeeilu rawoloma. Menilu ka jin, ii ri woilu bila muranilu kondoo. Menilu ma jin, ii ri woilu lafili.

49 A ri ke wo ja le dunuja laban waati. Melekailu ri maa juuilu rawoloma ka ii ba maa telenniilu ro,

50 ka ii lafili ta ba ro, kasi ni a jin macin ye yoro men do.»

51 Isa ka karandenilu marininka ko: «Ai ka kuma jin bee famun wa?» Ii ka a fo ko: «Doo.»

52 Wo ro, Isa ka a fo ii ye ko: «Nba, sariya karanmaa menilu ra karan Harijeene Mansaya ko ro, woilu bee ye ikomin lutii men ye fen kura ni fen koroo fila bee labola a la nanfulu lamara diya ro.»

Nasaretikailu ka ii ban Isa ro

53 Nba, Isa banni kuma korolama wo fola, a bora yoro wo ro ka wa.

54 A wara a wara so. A tere ye maailu karanna salibon kondoo ye. A lamenbailu kabannakoyara, ka a fo ko: «Cee jin ka famunyali wo saron mi? Kabannako ke sebaya men ye a bolo, a ka wo saron mi?»

55 Jirisila dence le te wa? A na le te Mariyamu ri wa? Yakuba ni Yusufu ni Simoon ni Judi, a daocilu te woilu ri wa?

56 A daamusoiilu bee te an wara yan wa? Nba, a ka famunyali ni sebaya jin saron mi?»

57 Miriya wo le kera sababu ri ka ii bee kundatijan, ii ma la Isa la. Isa ka a fo ii ye ko: «Maailu ye nabi bonyala yoro bee ro foo a jere wara, a ni a la denbayailu tema.»

58 Isa ma kabannako siyaman ke yoro wo ro ka a masaron maailu la lemeniyabaliya fe.

¹ Nba, wo waati la, mansa Herodi* ka Isa la ko men.

² A ka a fo a la baardenilu ye ko: «Yaya le jin. A ra wuli ka bo saya ro. Wo le ka a ke, sebaya ye a bolo ka kabannakoilu ke.»

³ Nba, mansa Herodi tun da Yaya mira ka a sidi ka a bila kaso la. A ka wo ke a koroe Filipe muso le koson, men too ko Herodiyasi,

⁴ baa Yaya tora a fala a ye ko: «Muso wo ma kan ka sii i kun. Wo dahani te!»

⁵ Herodi tun ye a fe ka Yaya faa, koni a silanni tere jama ye, baa jama tere ye Yaya jatela nabi le ri.

⁶ Herodi soronlon sankunben kera lon men, ii ka tolon ke. Herodiyasi denmuso ka don ke mooilu tema tolon diya ye. Wo diyara Herodi ye kosebe.

⁷ Wo ro, a ka a kali sunkurun ye ko a wa men jinin a fe, a ri wo di a ma.

⁸ Sunkurun na ka a fo a ye a ka kan ka men jinin mansa fe. Wo ro, a wara a fo mansa ye ko: «N ye a fe i ye muran di n ma, Yaya kun ye men kondoo.»

⁹ Kuma wo ka mansa niilafin kosebe. Koni a tun da ban a kalila a la moo kiliniilu be jana. Wo ro, a ka jamarili di a la mooilu ma ko ii ye Yaya kun di a ma.

¹⁰ A ka moo lo Yaya kun trela a la kaso la.

¹¹ A ka a kun tee a la ka a bila muran do kondoo. A nara wo ri sunkurun ma. Sunkurun wara a di a na ma.

¹² Yaya la karandenilu nara a su ta ka wa a sutura. Ii wara wo kibarolase Isa ma.

Isa ka donnin di jama ma

¹³ Isa ka Yaya faa ko men tuma men na, a kelen donda kulun do ka bo ye ka wa. A wara se yoro do ma, moo tun te yoro men. Mooilu ka a wa ko men tuma men na, ii bora soilu kondoo ka wa a ko ii sen na.

¹⁴ Isa bora kulun kondoo tuma men na, a ka jama ba yen. Ii kininkinin donda a la. Jankaroto menilu tere ii ro, a ka woiu lakendeya.

¹⁵ Wura fe, a la karandenilu ka ii madon a la ka a fo a ye ko: «A ragbe, an ye wula le kondoo yan. Su ra ko. I ye sila di jama ma sa ii ri wa donninfen san diya yan naminin so mesenilu kondoo.»

¹⁶ Isa ka ii jabi: «Ii mako te wo la. Ai jere ye donnin di ii ma.»

¹⁷ Karandenilu ka a fo ko: «Foyi te an bolo yan fo burukala loolu ni je fila.»

¹⁸ Isa ka a fo ko: «Ai ye na woiu ri n ma yan.»

¹⁹ A ka a fo jama ye ko ii ye ii sii duu ma bin kende kan. Wo ko ro, a ka burukala loolu ni je fila ta, ka a ja layele sankolo ma ka baraka bila Alla ye. A ka buru rakadikadi, ka a di a la karandenilu ma. Ii ka a ratala jama tema.

²⁰ Moobe ka donnin ke ka ii fa. Jama banni donninna, Isa la karandenilu ka buru kunkundun toilu laden, ka see tan ni fila lafa wo ro.

²¹ Jama men ka donnin wo ke, ce waa loolu jooon tere ye a ro. Musoiu ni denilu ma jate.

Isa ka a taama ji kan

²² Wo ko ro, Isa ka a fo a la karandenilu ye i koroo ko ii ye don kulun kondoo. Ko ii ye wa dala koma a jero. Ko ale wato sila dila jama ma.

²³ Nba, a banni sila dila jama ma, Isa kelen wara Alla tara diya koyinke do kan. Su kora ka a teren a kelen ye ye folo.

²⁴ Wo tuma, karandenilu la kulun da janfa pon gbelemala la. Ji kuruiulu tere ye ii la kulun namaala. Fono tere ye ii kumbenna.

²⁵ Dondon kasi waati jooon, Isa ka a taama ji kan ka wa ii ko.

* 14:1 Herodi jin de tere ye Kalile jamanatiya la.

²⁶ Kɔni karandenilu ka a taamatɔla yen ji kan tuma mɛn na, silan ba ka ii mira. Ii ka a fɔ ko, «su kɔrɔ do jiya le!» Ii kulera, baa ii silanni.

²⁷ Kɔni Isa kumara ii ye i kɔrɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye ai jusulateɛ! Nde le. Ai kana silan!»

²⁸ Piyɛri ka a fɔ ko: «Maari, ni ile le, i ye n jamariko n ye taama ji kan ka wa i tɛrɛn ye.»

²⁹ Isa ka a fɔ ko: «Na.» Piyɛri jiira ka bɔ kulun kɔndɔ ka taama ji kan ka wa Isa kɔ.

³⁰ Kɔni Piyɛri ka a yen tuma mɛn na ko fɔɔ fanka ka bon kojuuya, a silanda ka jii damira ji kɔrɔ. A kulera ko: «Maari, i ye n kisi!»

³¹ Isa ka a bolo rasomɔn i kɔrɔ ka Piyɛri mira. A ka a fɔ a ye ko: «Ile, mɛn na lemeniya ka dɔɔ. Nfenna i ye sikasikala?»

³² Isa ni Piyɛri donda kulun kɔndɔ tuma mɛn na, fɔɔ ka a lɔ.

³³ Karanden menilu tɛrɛ ye kulun kɔndɔ, woilu ka ii birin Isa kɔrɔ. Ii ka a fɔ ko: «Tɔɔna le, ile le Alla Dence ri.»

Isa ka jankarɔoilu lakɛndɛya Kenasarɛti mara rɔ

³⁴ Nba, ii ban mɛn kɛni dala tɛɛla, ii sera Kenasarɛti mara rɔ.

³⁵ Ye mɔoilu ka a pɔyen tuma mɛn na ko Isa le, ii ka mɔoilu lɔ a na ko fɔla mara fan bɛɛ rɔ. Wo rɔ, mɔoilu nara ii la jankarɔoilu bɛɛ ri Isa ma,

³⁶ ka a madiya ko a ye dijɛ ii ye ii bolo maa a la duruki dakun gbansan na. Mɔɔ mɔɔ ka a bolo maa a la, woilu bɛɛ kɛndɛyara.

15

Yahudiyailu la landa koilu

¹ Wo kɔ rɔ, Farisi doilu ni sariya karanmɔɔ doilu bɔra Jerusalemu ka na Isa tɛrɛn.

² Ii ka a mapininka ko: «Nfenna i la karandenilu ye an benbailu la landa tijanna? Ii ye dɔnnin kɛla ka a tɛrɛn ii ma ii bolo lako fɔlɔ.»

³ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai don? Nfenna ai ye ai la landailu bonyala ka Alla la sariya tijan?»

⁴ Baa Alla ka a fɔ ko: «I ye i na ni i fa bonya.» Ko: «Ni mɔɔ mɛn ka a fa wala a na danka, wo tii ka kan ka faa le.»

⁵ Kɔni ai ka a fɔ ko mɔɔ ri se a fɔla a fa wala a na ye ko: «I ka kan ka demɛnfɛn mɛn sɔrɔn n bolo, n da wo bila a dan na Alla ye.»

⁶ Ai ka a fɔ ko ni a ka a fɔ ten, a diyagboyani tɛ butun ka a fa bonya niilifen na. Wo rɔ, ai ra Alla la kuma to ye, ka ai la landailu bila a nɔ rɔ.

⁷ Ai jɛɛmayuwailu, Nabi Esayi ka mɛn fɔ ai la ko rɔ fɔlɔfɔlɔ, wo bɛnni kɔsɛbɛ. A ka a fɔ ko:

⁸ «Mɔɔ jinilu ye n bonyala ii da le la, kɔni ii jusukun ma senin n na muume!»

⁹ Ii ye n batola fuu. Ii ye mɔoilu karanna menilu la, woilu tɛ foyi ri fɔɔ adamadenilu la jamariliilu.»

Fen menilu ye mɔɔ nɔɔla

¹⁰ Wo kɔ rɔ, Isa ka jama kili, ka a fɔ ii ye ko: «Ai bɛɛ ye ai tolo malɔ n na kuma la ka a famun.

¹¹ Mɔɔ ye fen fen donna a da rɔ ka a dɔɔn, wo si ti se mɔɔ nɔɔla. Kɔni menilu ye bɔla mɔɔ da rɔ, wo le ye mɔɔ nɔɔla.»

¹² A la karandenilu ka ii madon a la, ka a fɔ a ye ko: «I ma a lɔn ko i la kuma gbara Farisilu la wa?»

13 Isa ka a fɔ ko: «N Fa mɛn ye sankolo rɔ, ni wo jɛrɛ ma lannifen mɛn lan, woilu ri bɔ ka faa.

14 Ai ye Farisilu to ye. Ii ye ja fuyenilu le ri, ii jɛrɛ le ye i jɔɔn na gbeleke mirabailu ri. Ni ja fuyen don ka ja fuyen do la gbeleke mira, ii fila bɛɛ ri be denka rɔ.»

15 Piyeri ka a fɔ Isa ye ko: «Kuma kɔrɔlama wo kɔrɔ fɔ an ye.»

16 Isa ka a fɔ ko: «A ye di? Ai fanan ma se ko jayenna wa?

17 Ai ma a jayen wa ko fen mɛn ye donna mɔɔ da rɔ, wo ye wala a kɔnɔ le rɔ? Mɔɔ wo wa wa kɔkan, fen wo ri bɔ.

18 Kɔni kuma menilu ye bɔla mɔɔ da rɔ, woilu ye bɔla a jusukun de rɔ. Woilu le ye mɔɔ nɔɔla,

19 baa ko kɔrɔn mɛn ye bɔla mɔɔ jusukun dɔ, woilu le jin di: miriya juu, mɔɔfaa, kaninkɛla, jatɔya su bɛɛ, sujali, sereya juu bɔ, a ni mɔɔ tɔɔ tjan.

20 Ko woilu le ye mɔɔ nɔɔla. Kɔni ka dɔnnin kɛ bolo lakobali la, wo tɛ mɔɔ nɔɔla.»

Siya gbɛrɛ muso do lara Isa la

21 Wo kɔ rɔ, Isa bara yɔrɔ wo rɔ ka wa Tiri ni Sidɔn mara rɔ.

22 Ye muso do nara Isa tɛrɛn. Kanaanka le tɛrɛ a ri. A tɛrɛ ye a kule kan nabɔla ko: «Maari, Dawuda dence, i ye hina n na. Jina do ye n denmuso tɔrɔla kojuuya!»

23 Kɔni Isa ma foyi fɔ. A la karandenilu ka ii madon a la, ka a madiya ko: «Muso jin ghen, a bilani an kɔfɛ ka a kule kan nabɔ kojuuya.»

24 Isa ka a fɔ ko: «Alla ma n kelaya mɔɔ gbɛrɛ si ma ni Isirayelikailu tɛ, woilu menilu ye ikomin saa tununnilu.»

25 Kɔni muso wo nara a be Isa sen kɔrɔ, ka a fɔ a ye ko: «Maari, i ye n demɛn.»

26 Isa ka a fɔ ko: «Ka denninilu la dɔnnin ta ka a lafli wuluilu kɔrɔ, wo ti bɛn.»

27 Muso ka a jabi: «Maari, tɔja le wo ri. Kɔni wuluilu ye dɔnnin buruburu dɔnnna, mɛn ye bela duu ma ii tiilu la tabali kɔrɔ.»

28 Isa ka a jabi: «Aa, muso. I la lemeniya ka bon! I ka mɛn jinin, a ye kɛ i ye.» A denmuso kɛndɛyara wo waati kelen.

Isa ka jankarɔto siyaman nakɛndɛya

29 Isa bara yɔrɔ wo rɔ, ka wa Kalile Dala da la. A yɛlɛra koyinke do kan ka a sii ye.

30 Jama ba nara a tɛrɛn. Ii nara nambarailu ri, a ni ja fuyenilu ni bolokelenilu ni boboilu ni jankarɔto siyaman gbɛrɛilu. Ii nara woilu bɛɛ ri, ka ii lala Isa kɔrɔ. A ka ii bɛɛ lakɛndɛya.

31 Ii ka ii yen tuma mɛn na ko boboilu ra kuma damira, bolokelenilu ra kɛndɛya, nambarailu ra ii taama, a ni jafuyenilu ja ra laka; jama kabannakoyara. Ii bɛɛ ka Isirayelikailu la Maari Alla tando.

Isa ka dɔnnin di mɔɔ waa naanin ma

32 Isa ka a la karandenilu kili, ka a fɔ ii ye ko: «Jama jin kininkinin ye n na. Ii ra tele sawa le kɛ n dafɛ yan. Dɔnnifen si tɛ ii bolo. N tɛ a fɛ ka sila di ii kɔnkɔtɔ ma ten. Ni wo tɛ, ii ri kirɔn ii la sila la.»

33 Karandenilu ka Isa jabi: «An di buru sɔrɔn mi wula kɔndɔ yan, mɛn di jama ba jin jɔɔn bɔ?»

34 Isa ka a fɔ ii ye ko: «Burukala yeli ye ai bolo?» Ii ka a fɔ ko: «Burukala wɔrɔnwula, a ni jɛɛ mɛsenni dando»

35 Isa ka a fɔ jama ye ko ii ye ii sii duu ma.

³⁶ A ka burukala wɔrɔnwula ni jεε woilu ta, ka baraka bila Alla ye, ka ii rakadikadi, ka ii di karandenilu ma. Karandenilu ka woilu ta ka ii ratalatala jama tema.

³⁷ Jama bεε ka dɔɔnnin ke ka ii fa. Buru kunkundun ni jεε tɔ mɛn toni, Isa la karandenilu ka see wɔrɔnwula lafa wo rɔ.

³⁸ Cεε mɔɔ waa naanin ka dɔɔnnin ke. Musoilu ni denninilu ma jate.

³⁹ A ka sila di jama ma, Isa donda kulun do kɔndɔ ka wa Makadan mara rɔ.

16

Farisilu ni Sadusiilu ka a fɔ ko Isa ye tɔɔmasere kabannakoma do ke

¹ Farisilu ni Sadusiilu nara ka Isa kɔrɔbɔ. Ii ka a fɔ ko a ye tɔɔmasere kabannakoma do ke ii jana, mɛn bɔni sankolo rɔ.

² Isa ka a fɔ ko: «Ni ai ka sankolo ja wulenni yen fitiri waati, ai ri a fɔ ko sancɪ tɛna nala sini.

³ Sɔɔma, ni ai ka sankolo ja finni yen, ai ri a fɔ ko sancɪ ri na bi, baa san da fin. Nba, ai kusan sankolo koilu faranfaisila ka woilu famun. A ye di wo rɔ? Tɔɔmasere mɛnɪlu ye kɛla waati jin na, nfenna ai ti se ka woilu famun?

⁴ Mɔɔ juuɪlu ni lemɛniyabaliɪlu ye a fɛ ka tɔɔmasere kabannakoma yen, kɔni tɔɔmasere si tɛ yiraka ai la ni Nabi Junusa ta jɔɔn tɛ.»

Wo kɔ rɔ, a ka ii to ye ka wa.

Farisilu ni Sadusiilu la lɛbɛn

⁵ Nba, Isa ni a la karandenilu wara dala kɔ. Kɔni karandenilu jinara, ii ma buru ta.

⁶ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ja lɔ. Ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ Farisilu ni Sadusiilu la lɛbɛn kanma.»

⁷ Karandenilu ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An ma na buru ri. Wo le ka a kɛ, a ka kuma wo fɔ.»

⁸ Isa ka ii la miriya lɔn. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai la lemɛniya ka dɔɔ! Nfenna ai ye a fɔla i jɔɔn ye ko buru tɛ ai bolo?»

⁹ Ai ma a jayen fɔlɔ wa? N ka burukala loolu ta ka cεε waa loolu balo mɛn kɛ, a ni ai ka see jate mɛn nafa buru kunkundun tɔɪlu la, wo ra bɔ ai kɔndɔ wa?

¹⁰ N ka burukala wɔrɔnwula ta ka cεε waa naanin balo mɛn kɛ, a ni ai ka see jate mɛn nafa buru kunkundun tɔɪlu la, wo ra bɔ ai kɔndɔ wa?

¹¹ N kan tun tɛ buru ma. Nfenna ai ma wo jayen fɔlɔ? Nba, ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ Farisilu ni Sadusiilu la lɛbɛn kanma.»

¹² Wo rɔ, karandenilu ka a jayen ko Isa ma a fɔ ii ye ko «ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ buru lɛbɛn kanma.» A ka a fɔ ii ye ko «ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ Farisilu ni Sadusiilu la karan de kanma.»

Piyɛri ka a fɔ ko Isa ye Nenematɔmɔnin di

¹³ Awa, Isa ni a la karandenilu seni Sesare Filipi mara rɔ, a ka ii majininka ko: «Mɔɔɪlu ye Mɔɔ Dence jatela yon di?»

¹⁴ Ii ka a jabi: «Doilu ka a fɔ ko Yaya le. Doilu ka a fɔ ko Nabi Eli le. Dogbɛrɛɪlu ka a fɔ ko Nabi Jeremiya le, wala nabi gbɛrɛ, mɛn taminda kɔrɔman.»

¹⁵ A ka ii majininka ko: «Ai don? Ai ye n jatela yon di?»

¹⁶ Simɔn Piyɛri ka a fɔ ko: «I ye Nenematɔmɔnin de ri, mɛn ye Alla jenema Dence ri.»

17 Isa ka a jabi: «Junusa dence Simɔn, i ye barakaden de ri, baa i ka men fɔ nin di, adamaden si ma wo fɔ i ye. N Fa Alla men ye sankolo rɔ, wo le ka a yiraka i la.

18 N di a fɔ i ye fanan ko ile le Piyeri ri, men kɔrɔ ye ko farakolo. N di n na lemeniya jama labɔ farakolo wo kan. Saya ni a fanka tɛna nɔ sɔrɔnna dekuru wo ma.

19 N di Harijeene Mansaya daɲinilu di i ma. Ni i ka fen fen sidi duukolo kan yan, wo ri sidi sankolo rɔ. Ni i ka fen fen fulɛn duukolo kan yan, wo ri fulɛn sankolo rɔ fanan.»

20 Isa ka a fɔ ii ye ka a magbeleya kosɛbe ko ii kana a fɔ mɔɔ si ye ko ale le Nenematɔmɔnin di.

Isa ka a faa ko ni a wuli ko fɔ

21 A ka a fɔ ii ye ko a ka kan ka wa Jerusalemu ka tɔrɔ siyaman ba sɔrɔn mɔɔbakɔrɔnilu ni sarakalaseba kuntuilu ni sariya karanmɔɔnilu bolo. A ka kan fanan ka faa, a ni tele sawanan, ka wuli ka bɔ saya rɔ.

22 Piyeri ka a kili ka a mabɔ karanden tɔilu la dɔɔni, ka a makuma damira. A ka a fɔ ko: «Maari, Alla ye i tanka wo ma. Wo ti kɛla fewu!»

23 Kɔni Isa ka a kɔfɛni ka Piyeri makuma ko: «Ile, Setana. Bɔ n kɔrɔ! Ile ye n kundatijanna le ri, baa Alla sawo ye men di, i tɛ i mirila wo ma, fɔɔ mɔɔnilu sawo.»

Mɔɔ ri a bila Isa kɔɲa men ma

24 Wo kɔ rɔ, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Ni mɔɔ men ye a fɛ ka a bila n kɔ, fɔɔ wo tii ye a ban a jere rɔ ka a gbɔngbɔn jiri mira ka a jere bila n kɔ,

25 baa mɔɔ men ye a fɛ ka a nii kisi, wo tii ri bɔnɔɲenemaya berebere la. Kɔni ni mɔɔ men bɔnɔra a nii la nde kosɔn, wo tii ri a jere kisi.

26 A ye di? Ni mɔɔ ka dunuɲa beɛ sɔrɔn ka bɔnɔɲenemaya berebere la, dunuɲa sɔrɔn ri nfen ɲa a ma wo rɔ? Mɔɔ ri se nfen dila ka a nii kunka?

27 Nde Mɔɔ Dence ri na n Fa nɔɔrɔ rɔ, n ni a la melekailu. Wo lon, n di beɛ sara ka a ben a tii kɛwaliilu ma.

28 N di tuɲa fɔ ii ye. Doilu ye ai tɛma yan, menilu tɛ sa ni ai ma Mɔɔ Dence natola ye ka kɛ mansa ri.»

17

Isa kɛɲa yelemanda

1 Nba, tele wɔɔrɔ taminnin kɔrɔ, Isa ka Piyeri ni Yakuba ni wo dɔɔce Yuhana kili ka wa ii ri koyinke jan do kan. Mɔɔ gbere tun te ye.

2 Isa kɛɲa yelemanda karanden sawa woilu ɲakɔrɔ. A ɲakɔrɔla melɛnmelɛnda ikomin tele. A la faaninilu gbera pepe ikomin yelen.

3 Nabi Musa ni Nabi Eli bɔra gbɛ rɔ karanden sawa woilu ɲakɔrɔ. Woilu ni Isa tɛɛ ye kumala i ɲɔɔn ye.

4 Piyeri ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, an na yan, wo bɛnni. Ni i sɔnda, n di gba sawa la, i ta kelen, Nabi Musa ta kelen, a ni Nabi Eli ta kelen.»

5 Ka Piyeri to kuma wo la, duru yelen nara ka birin ii kun na. Kumakan do bɔra duru rɔ ko: «N diyana dence le ten. N sɛwani ale la kosɛbe. Ai ye ai tolo malɔ a la.»

6 Karandenilu ka kuma wo men tuma men na, ii silanda kojuuya fɔɔ ka ii be duu ma ka ii ɲa birin.

7 Kɔni Isa ka a madon ii la ka a bolo maa ii la, ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana silan, ai ye wuli.»

⁸ Ii ka ii jākārōta tuma mēn na, ii ma mōo si yen fōo Isa kelen pe.

⁹ Ka Isa ni a la karandenilu to jiila ka bō koyinke la, a ka ii jamari ko, ii ka ko mēn yen, ii kana wo fō mōo si ye, fōo Mōo Dence wa wuli ka bō saya rō.

¹⁰ Ii ka a maḡininka ko: «Nfenna sariya karanmōoilu ye a fōla ko Nabi Eli fōlo le ka kan ka na?»

¹¹ Isa ka ii jabi: «Tujā le, Nabi Eli ri na ka fen bēe rabēn.

¹² N ye a fōla ai ye ko Nabi Eli ra ban nala. Kōni mōoilu ma a lōn. Ii ka ii sawonan koilu bēe kē a la. Mōo Dence fanan di tōrō ii bolo wo jā kelen de ma.»

¹³ Karandenilu ka a jayen wo rō ko a ye kumala ii ye Yaya le la ko kan.

Isa ka den jinato do lakendeya

¹⁴ Isa ni karandenilu sera jama rō tuma mēn na, cēe do ka a madon Isa la. A ka a jōnkin Isa kōrō ka a fō ko:

¹⁵ «Maari, i ye hina n dence la. Kerekeremansa ye a la, a ra tōrōla kosebē. Sija siyaman a ri a labe ta rō, walama ji rō.

¹⁶ N nara a ri i la karandenilu ma, kōni ii ma se a lakendeyala.»

¹⁷ Isa ka a fō ko: «Ai bi mōoilu ye lemēniyabali ni kun gbēdenilu le ri. N di to ai tēma haan waati juman? N di ai la ko mujunnin fōo waati juman? Nba, ai ye na den di n ma yan.»

¹⁸ Isa jamanda jina ma. Wo rō, jina bōra den fē. Den kēndeyara i kōrō ye.

¹⁹ Wo kō rō, Isa la karandenilu ka ii madon a la ka a maḡininka ii dan na ko: «Nfenna andeilu ma se jina wo gbenna?»

²⁰ Isa ka ii jabi: «Ai ma se ka a masōron ai la lemēniya le ka dōo. N di tujā fō ai ye: Hali ni ai la lemēniya dōoman ikomin bōrōn fira kīse, ni ai ka a fō koyinke jin ye ko a ye bō a nō rō ka wa, a ri wa. Ko si tē ye, ai ti se mēn kela.

²¹ [Kōni jina jin jōon ti se bōla mōo fē, ni ai ma sun don ka Alla tara.]*»

Isa ka a la saya ni a wuli ko fō ikō

²² Nba, lon do rō, karandenilu bēe ka i jōon naden Kalile mara rō. Isa ka a fō ii ye ko: «Mōo Dence kētō donna mōoilu bolo.

²³ Woilu ri a faa. Kōni tele fila a sawana, a ri wuli ka bō saya rō.» Kuma wo ka karandenilu jusukasi kosebē.

Isa ni Piyeri ka Allabatobonba wodi sara

²⁴ Isa ni a la karandenilu sera Kapērinahumu so kōndō. Ka ii to ye, Allabatobonba niisankō miralalailu ka ii madon Piyeri la ka a maḡininka ko: «Ai la karanmōo tē Allabatobonba wodi sarala wa?»

²⁵ Piyeri ka a jabi: «Dōn, a ye a sarala.» Piyeri wara don bon kōndō. Kōni sani a ye kuma, Isa fōlo le ka a fō a ye ko: «Simōn, dunujā mansailu ye mōo niisankō ni fen tōilu niisankō mirala yon na? Ai denilu wa, wala londonilu? I la miriya ye di?»

²⁶ Piyeri ka a jabi: «Londonilu.» Isa ka a fō ko: «Wo rō, a denilu sen tē a rō.

²⁷ Wo bēe ni a ta, an tē a fē ka mōo jinilu tōrō. Wo le kosōn, i ye wa dala la ka lōn bila ji rō. I wa jēe fōlo mēn mira, i ye wo da laka ka a dakōndōla ragbē. I ri wodi gbanan do yen ye. I ye wa wo di ii ma. Nde ni ile ka kan ka wodi mēn sara, wo ri a bō.»

18

Mōo mēn ye jēmōo ri Harijeene Mansaya rō

* 17:21 kuma diya jin te sōron Sebeli kōrō doilu kōndō.

¹ Nba, waati wo rɔ, karandenilu ka ii madon Isa la, ka a majininka ko: «Yon ye jemɔɔ ri Harijeene Mansaya rɔ?»

² Isa ka den do kili, ka wo lalɔ ii tema,

³ ka a fɔ ii ye ko: «N di tɔɔna fɔ ai ye: ni ai ma ai sɔn yeleman ka ke ikomin denninilu, ai tena donna Harijeene Mansaya rɔ.

⁴ Mɔɔ mɛn wa a jere fanmajii ka ke ikomin denni jin, wo tii le ye jemɔɔ ri Harijeene Mansaya rɔ.

⁵ Ni mɔɔ mɛn sɔnda ka denni jin jɔɔn mira kojuma nde kosɔn, wo tii ra n jere le mira wo ri.

Kundatɔɔnan ko

⁶ «Den menilu lemeniyani n ma jin di, ni mɔɔ do kera sababu ri ka woilu ke kojuu kela ri, a ka fisa ko kabakurun belebebeba ye sidi wo tii kan na ka a lafili kɔɔji dun ba rɔ.

⁷ Gbalo ye dunɔɔna mɔɔilu ye ka a masɔɔn ko menilu ye mɔɔilu bilala juulumun dɔ a fere ti ye fɔɔ wo ko suilu ye ke le kɔni ii ye farala mɔɔ menilu la, gbalo ye wo tiilu ye!

⁸ «Ni i bolo kelen wala i sen kelen ye kela sababu ri ka i lɔ kojuu kela don? I ye wo tee a la ka a bɔ ye, baa ni i feto wala i senkelen donda jenemaya jere jere rɔ, wo ka fisa i ma sani i bolofilatii wala i senfilatii ye wa don jahanama kɔndo, ta sabali ye yɔɔ mɛn.

⁹ Ni i na kelen ye kela sababu ri ka i lɔ kojuu kela don? I ye a labɔ ka a lafili, baa ni i nakelentii donda jenemaya jere jere rɔ, wo ka fisa i ma sani i nafilatii ye lafili jahanama kɔndo, ta ye yɔɔ mɛn.

Saa tununni kuma kɔɔlama

¹⁰⁻¹¹ «Ai ye ai janto ai jere rɔ. Ai kana denni jinilu si dɔɔya, baa n di a fɔ ai ye ko meleka menilu ye ii jantola ii rɔ, woilu ri se ii madonna n Fa Alla la Harijeene rɔ tuma beɛ.*

¹² A ye di? Ni saa kelen tununda saa kemɛ tii ma, a te a tɔ bikɔnɔndɔ ni kɔnɔndɔ to koyinke yɔɔ rɔ ye ka wa saa tununni jinin diya wa?

¹³ N di tɔɔna fɔ ai ye: ni a ka a yen, a ri sewa a la ka tamin a tɔ bikɔnɔndɔ ni kɔnɔndɔ la ko kan, menilu ma tunun a ma.

¹⁴ Wo na kelen de ma, ai Fa mɛn ye Harijeene rɔ, wo te a fe hali dennin jinilu kelen pe a ye fɔ a la.

Ni i badenma ka kojuu ke

¹⁵ «Nba, ni i badenma ka kojuu ke, i ye wa a teren. A ka mɛn ke, i ye wo nafɔ a ye, i kelen a kelen. Ni a sɔnda i la kuma ma, i ni a ri ke badenmailu jere jereilu ri iko tuun.

¹⁶ Kɔni ni a ma sɔn i la kuma ma, i ye mɔɔ kelen wala mɔɔ fila ta, ka wa a teren, sa fen fen wa fɔ, woilu beɛ ye fɔ sere fila wala sere sawa jana.†

¹⁷ Kɔni ni a ka a ban ii la kuma rɔ, i ye ko wo fɔ lemeniya jama ye. Ni a ka a ban dekuru wo la kuma rɔ, a ye ke i ma ikomin siya gberɛilu wala niisɔnkɔmirala.

¹⁸ N di tɔɔna fɔ ai ye: ni ai ka fen fen sidi duukolo kan yan, wo ri sidi sankolo rɔ. Ni ai ka fen fen fulɛn duukolo kan yan, wo ri fulɛn sankolo rɔ fanan.

Mɔɔ fila wa Alla tara

* **18:10-11** Sebɛli kura doilu ka kuma diya 11 bila jin ka a fɔ ko: «Baa Mɔɔ Dence nani mɔɔ tununilu jinin kanma ka woilu kisi.» † **18:16** A mafene Sariyailu sura 19 kuma diya 15.

19 «N di do la wo kan. Ni ai rɔ mɔɔ fila benda ko do rɔ ka Alla tara a la duukolo kan yan, n Fa Alla men ye sankolo rɔ, a ri wo ke ai ye,

20 baa ni mɔɔ fila wala mɔɔ sawa ka i jɔɔn naden n tɔɔ rɔ, n ye ii tema ye.»

Baaraden hinabali sanda

21 Nba, Piyeri ka a madon Isa la, ka a majininka ko: «Maari, ni n badenma ye kojuu kela n na, n ka kan ka a makoto fɔɔ sɔɔna ye? Sɔɔna wɔrɔnwula wa?»

22 Isa ka a jabi: «Een, i kana dan sɔɔna wɔrɔnwula ma. I ye wo tii makoto fɔɔ sɔɔna biwɔrɔnwula sii diyama wɔrɔnwula.

23 «Wo le rɔ, Harijeene Mansaya ye ikomin tariku jin. Mansace do tere ye ye, men na julu tere ye a la baaraden doilu la. A tun ye a fe ka wodi ko wo janabɔ.

24 A wulira wo janabɔla tuma men na, mɔɔilu ka a la baaraden do lana a ma, a la miliyon siyaman julu ye men na.

25 Se tun te baaraden ye ka julu wo sara. Wo rɔ, maari ka jamarili di ko ii ye baaraden wo feere, ka a muso ni a denilu fanan feere, a ni a bolofenilu bee, sa julu wo ri sara.

26 Kɔni baaraden ka a be duu ma ka a la maari sen kɔrɔ. A ka a madiya kosɛbe ko: «I ye i muɔun. N di i la wodi bee sara.»

27 Baaraden kininkinin donda maari rɔ. Wo rɔ, a ka baaraden bila, ka dirɛ a la julu rɔ.

28 «Baaraden bɔra ye ka wa. A benda a baaraden jɔɔn di, a la julu tere men na. A ka wo mira a kan ma ka a raja fɔɔ ka a niilakili ja a rɔ, ka a fɔ a ye ko: «N na julu sara!»

29 A baaraden jɔɔn ka a be duu ma a sen kɔrɔ, ka a madiya ko: «I ye i muɔun, n di i la wodi sara.»

30 Kɔni baaraden ma sɔn fewu. A ka cee mira ka a bila kaso la ko ni a ma a la julu sara, a te bɔ ye.

31 A baaraden jɔɔnilu ka wo yen tuma men na, woilu jusu tɔrɔra kosɛbe. Ii wara wo bee fɔ ii la maari ye.

32 Maari ka baaraden wo kili, ka a fɔ a ye ko: «Ile, baaraden juu! Julu men tere ye i la, n ka wo bee to i ye ka a masɔɔn i ka n madiya.

33 N hinara i la ja men ma, i fanan tun ti se hinala i baaraden jɔɔn na wo ja ma?»

34 A la maari mɔnera kosɛbe. A ka a la baaraden bolo don kaso kandanilailu bolo ka a tɔrɔya haan ni julu bee sara.»

35 «N Fa men ye sankolo rɔ, wo fanan di wo jɔɔn ke ai kelen kelenna bee la ni ai ma ai badenmailu makoto ai jusukun bee la.»

19

Isa ka a fɔ ko furu ma kan ka sa

1 Nba, Isa banni wo fɔla, a bɔra Kalile mara rɔ ka wa Jude mara rɔ men ye Juriden Ba kɔfe.

2 Jama ba bilara a kɔ. A ka woilu lakendeya ye.

3 Farisi doilu ka ii madon Isa la. Ii tere ye a kɔrɔbɔla. Wo rɔ, ii ka a majininka ko: «A dahani cee ye a muso bila ko bee rɔ wa?»

4 Isa ka ii jabi: «Men sebeni kitabu kɔndɔ, ai ma wo karan wa? A sebeni ko Danni Maari ka dunɔɔa dan tuma men na, a ka cee ni muso le dan.

⁵ Alla ka a fɔ ko: «Wo le kosɔn, cɛɛ ri mataa a fa ni a na la, ka sidi a muso ma. Ii fila bɛɛ ri kɛ mɔɔ kelen di.»*

⁶ Wo rɔ, ii tɛ jatela mɔɔ fila ri butun fɔɔ mɔɔ kelen. Wo le kosɔn, Alla ka mɛnilu laden ka ii kɛ kelen di, mɔɔ si kana woilu fara ka ii bɔ i jɔɔn na.»

⁷ Farisilu ka Isa majininka ikɔ tuun ko: «Ni wo le, nfenna Nabi Musa ka jamarili di ko ni cɛɛ ye a fɛ ka furusa, fɔɔ a ye furusasebe rabɛn ka a muso bila.»

⁸ Isa ka ii jabi: «Ai kun gbɛɛman tɛɛ. Wo le ka a kɛ, Nabi Musa sɔnda ai ye ai musoilu bila. Ni wo tɛ, fɔɔfɔɔ a tun tɛ ten.»

⁹ Kɔni n di a fɔ ai ye ko ni mɔɔ mɛn ka a muso bila ka muso gbɛɛ ta, ka a tɛɛn a muso fɔɔ wo tun ma kaninke, wo tii ra kaninke.»

¹⁰ Isa la karandenilu ka a fɔ a ye ko: «Aa! Ni a ye ten de cɛɛ ni a muso tɛma, a ka fisa cɛɛ ma ni a ma muso si ta.»

¹¹ Isa ka ii jabi: «Cɛɛilu bɛɛ ti se sɔnna kuma wo ma de, fɔɔ ni Alla ka a se di mɛnilu ma.»

¹² Ko doilu ye a kɛla, cɛɛilu ri ii ban muso tala. Cɛɛ doilu ye ye, mɛnilu sɔrɔnda ka a tɛɛn ii ti se dɛla muso fɛ. Cɛɛ doilu fanan ye ye, mɔɔilu ra mɛnilu bɔ cɛya rɔ. Cɛɛ doilu fanan ye ye, mɛnilu ti sɔnna ka furu kɛ Harijeene Mansaya kosɔn. Mɔɔ mɛn di se sɔnna kuma jɛn ma, wo tii ye sɔn wo ma.»

Isa duwara denninilu ye

¹³ Mɔɔ doilu nara denninilu ri Isa ma, sa a ri a bolo la ii kan ka Alla matara ii ye, kɔni karandenilu jamandi denninilu ma.

¹⁴ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye a to denninilu ye na n ma. Ai kana ii bali, baa Harijeene Mansaya ye ii jɔɔn su ta le ri.»

¹⁵ Awa, a banni a bolo lala denninilu kan, a bɔra ye ka wa.

Cɛɛ nanfulutii la ko

¹⁶ A watɔla, cɛɛ do ka a madon a la, ka a fɔ a ye ko: «Karanmɔɔ, n ka kan ka kɔɔnɔma juman kɛ, sa n di jɛnemaya banbali sɔrɔn?»

¹⁷ Isa ka a fɔ a ye ko: «Nfenna i ye n majininkala kɔɔnɔma ko ma? Alla kelen pe le ka jɛ. Ni i ye a fɛ ka jɛnemaya jɛɛ jɛɛ sɔrɔn, i ye Alla la sariya labato.»

¹⁸ Cɛɛ ka a fɔ ko: «Sariya juman?» Isa ka a jabi: «I kana mɔɔ faa, i kana kaninke kɛ, i kana sɔɔnɔli kɛ, i kana kɛ sere juu ri,

¹⁹ i ye i fa ni i na bonya, i ye i mɔɔjɔɔ kanin ikomin i jɛɛ.»

²⁰ Kanberɛn ka a fɔ ko: «N da sariya woilu bɛɛ labato. Nfen da n jɛn fɔɔ?»

²¹ Isa ka a jabi: «Ni i ye a fɛ i la koilu bɛɛ ye dafa, i ye wa i bolofenilu feere ka a wodi ratala fantanilu tɛma. Wo rɔ, nanfulu wa di kɛ i bolo sankolo rɔ. Wo kɔ rɔ, i ye na i bila n kɔ.»

²² Kanberɛn ka wo mɛn tuma mɛn na, a niilafinni wulira ka wa, baa a bolofɛn ka siya.

²³ Wo kɛni, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «N di tɔɔna fɔ ai ye: nanfulutii don Harijeene Mansaya rɔ, wo gbɛɛman de!

²⁴ Ɔɔn, n di a fɔ ai ye ikɔ tuun ko jɔɔmɛ don duman sayilan woo la ka tamin nanfulutii don kan Alla la Mansaya rɔ.»

²⁵ Karandenilu ka wo mɛn ka kabannakoya kosɛɛ. Ii ka a fɔ ko: «Ƴon di se kisila wo rɔ sa?»

²⁶ Isa ka ii ragbɛ ka a fɔ ii ye ko: «Mɔɔ ti se wo kɛla, kɔni Alla ri se ko bɛɛ kɛla.»

²⁷ Piyɛri ka a fɔ a ye ko: «A ye di? Andeilu ra fen bɛɛ to ye ka an bila i kɔ. An di nfen sɔrɔn wo rɔ?»

* 19:5 A Damira suran 2 kuma diya 24

²⁸ Isa ka a fɔ a ye ko: «N di tuɲa fɔ i ye: dunuɲa wa ke dunuɲa kura ri, Mɔɔ Dence ri a sii a la mansaya siifen dɔ, mɛn gbiliyani. Ai mɛnilu ra ai bila n kɔ, ai fanan di ai sii mansaya siifen tan ni fila rɔ, ka Isirayelikailu la kabila tan ni fila la kiti tɛɛ.

²⁹ Ni mɔɔ mɛn ka a la bon to a kɔ ye, wala a dɔɔilu ni a kɔɔilu, wala a na, wala a fa, wala a denilu, wala a la sɛnɛilu, nde kosɔn, wo tii ri woilu ɲɔɔn kɛmɛ sɔɔn, ka ɲɛnemaya banbali fanan sɔɔn.

³⁰ Kɔni ɲɛmɔɔ siyaman di ke kɔmɔɔilu ri. Kɔmɔɔ siyaman di ke ɲɛmɔɔilu ri fanan.»

20

Sɛnetii ni a la baaradenilu kuma kɔɔlama

¹ Nba, Isa ka kuma kɔɔlama do fɔ ii ye. A ka a fɔ ko: «Harijeene Mansaya kɛnin ikomin sɛnetii do la ko. Sɛnetii wo bɔra sɔɔma da la jona ka wa baaraden doilu ɲinin, mɛnilu ri sɔn ka wa baara diya a la rɛsɛnfɛ rɔ.

² A ka mɔɔ mɛnilu sɔɔn, a ni woilu bɛnda a rɔ ko tele kelen baara sara ri ke wodi gbanan kelen di. Wo rɔ, a ka ii lawa baara diya a la rɛsɛnfɛ rɔ.

³ Waati sawa ɲɔɔn taminni kɔ, sɛnetii bɔra ikɔ tuun. A ka mɔɔ doilu lɔni yen bara rɔ, mɛn tɛ foyi kela.

⁴ A ka a fɔ woilu ye ko: «Ai fanan ye wa baara diya rɛsɛnfɛ rɔ. Sara mɛn ka kan ka a di ai ma, n di wo di ai ma.»

⁵ Mɔɔ woilu wara rɛsɛnfɛ rɔ. Midi waati, sɛnetii bɔra ka wa wo ɲɔɔn kɛ. Waati sawa taminni wo kɔ, a bɔra ka wa wo ɲɔɔn kɛ ikɔ tuun.

⁶ Wura fɛ, sɛnetii bɔra ikɔ tuun. A ka mɔɔ doilu lɔni yen ikɔ. A ka a fɔ woilu ye ko: «Nfenna ai ka tele bɛɛ ban lɔ rɔ yan, ai ma baara kɛ?»

⁷ Ii ka a jabi: «An ma baara kɛ ka a masɔɔn mɔɔ si ma an ta baara la.» A ka a fɔ ii ye ko: «Ai fanan ye wa baara diya n na rɛsɛnfɛ rɔ.»

⁸ «Nba, tele bera tuma mɛn na, sɛnetii ka a fɔ a la baara kuntii ye ko a ye baaradenilu kili ka ii sara. Ko baaraden mɛnilu nara a tɔilu bɛɛ kɔ, ko a ye sarali damira woilu ma, ka na se mɔɔ fɔɔilu ma.

⁹ Wo rɔ, mɔɔ mɛnilu sera ye telebe tumana, a ka wodi gbanan kelen di ii kelen kelenna bɛɛ ma.

¹⁰ Mɔɔ mɛnilu fɔɔ sera baara diya, sarali dakun seni ii ma, ii tɛɛ ye ii mirila ko ii sara ri siyaya ka tamin tɔilu ta kan de. Kɔni woilu bɛɛ ka wodi gbanan kelen kelen sɔɔn.

¹¹ Nba, wodi dini kɔ ii ma, ii ka sɛnetii mafɔ damira.

¹² Ii ka a fɔ ko: «Baaraden mɛnilu nara bɛɛ kɔ ɲin, ii ka waati kelen pe baara le kɛ. Kɔni i ra an ni woilu bɛɛ sara kɛ kelen di, ka a tɛɛn andeilu le ka an daja tele muumɛ kɔɔ, ka baara kɛ tele kɔɔ.»

¹³ Sɛnetii ka ii rɔ kelen jabi: «N badenma, n ma i tɔɲɔ de! An bɛnda wodi gbanan kelen de ma, wo tɛ?»

¹⁴ I ye i la sara ta ka wa. Mɔɔ mɛn nara baara diya ai tɔilu kɔ, n ye a fɛ ka wodi gbanan kelen di wo fanan ma, ikomin n ka a di i ma ɲa mɛn ma.

¹⁵ A ye di? N ma kan ka n na bolofenilu kɛ ɲa ma mɛn duman n ye wa? Ni wo tɛ, n fonesere, wo ɲangboya ye i la wa?»

¹⁶ «Wo le rɔ, kɔmɔɔilu ri ke ɲɛmɔɔilu ri. ɲɛmɔɔilu ri ke kɔmɔɔilu ri fanan.»

Isa ka a la saya ni a wuli ko fɔ ikɔ tuun

¹⁷ Nba, Isa watɔla Jerusalemu, a ka a la karanden tan ni fila kili ii dan na. Ka ii to taamala, a ka a fɔ ii ye ko:

18 «Ai ja la! An wato Jerusalemu. Mɔɔ Dence ri don sarakalase la kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu bolo. Woilu ri kiti labe a kan ko a ka kan ka faa.

19 Ti ri a don siya gbere mɔɔilu bolo sa woilu ri a lafeya, ka a gbasi bonsan la, ka a gbangban jiri kan ka a faa. Koni tele fila a sawana, a ri wuli.»

Sebede muso ka Isa madiya men ke

20 Nba, Sebede muso nara Isa teren a dence fila ri. A ka a majii Isa korɔ ka a madiya ko do la.

21 Isa ka a fo a ye ko: «Ai ye a fe n ye nfen de ke ai ye?» A ka Isa jabi: «I ye a to n dence fila ye ii sii i dafe. Kelen di a sii i bolokinin fe, a to kelen di a sii i bolomaran fe, i wa don i la mansaya la tuma men na.»

22 Koni Isa ka a jabi: «Ai ye ko men tarala, ai ma wo korɔ lon. Tɔɔya men ketɔ n sɔɔnna, ai ri se wo muɔnna wa?» Sebede dence fila ka Isa jabi: «ɔɔn, an di se a korɔ.»

23 Isa ka a fo ko: «N di tɔɔya men muɔn, ai fanan di wo jɔɔn muɔn. Koni sii diya menilu ye n bolokinin ni n bolomaran fe, woilu diba te nde ri. N Fa ka sii diya woilu raben mɔɔ menilu ye, a ri ii di woilu le ma.»

24 Karanden to tan ka kuma wo men tuma men na, woilu monera badenma fila woilu kanma.

25 Koni Isa ka karandenilu bee kili, ka a fo ii ye ko: «Ai ka a lon ko jamana mansailu ye kuntiya kela ii la jamanadenilu kan diyagboya la. Jamana mɔɔbailu ri fanka la jamanadenilu kan.»

26 A ma kan ka ke ten ai tema. Men ye a fe ka ke mɔɔba ri ai ro, wo tii ka kan ka ke ai demenba ri.

27 Men ye a fe ka ke ai ro jemɔɔ ri, wo tii ye ke ai la jon di.

28 Wo ja kelen ma, Mɔɔ Dence ma na dunuja ro ko mɔɔilu ye baara ke a ye. A jere nara baara kanma, a ni ka a nii di ka ke mɔɔ siyaman kunka sara ri.»

Isa ka ja fuyen fila ja laka

29 Nba, Isa ni a la karandenilu botola Jeriko so kondɔ, jama ba bilara a ko.

30 Na fuyen ceɛ fila siini tere sila dala. Woilu ka a men tuma men na ko Isa le tamintɔ, ii woyora ko: «Maari, mansa Dawuda dence, i ye hina an na.»

31 Jama ka ii makuma ko ii ye ii makun. Koni ii perenda ka tamin foloman kan ko: «Maari, mansa Dawuda dence, i ye hina an na.»

32 Isa ka a lo ka ii kili, ka a fo ii ye ko: «Ai ye a fe n ye nfen de ke ai ye?»

33 Ti ka a fo ko: «Maari, an ye a fe i ye an ja laka.»

34 Ti kininkinin donda Isa la. A ka a maa ii ja la, ii ja lakara i korɔ ye. Ii ka ii bila Isa ko i korɔ.

21

Isa donda Jerusalemu faliden kan

1 Awa, Isa ni a la karandenilu sudunyani Jerusalemu so la, ii sera Betifase so kondɔ, ni a ye Olibiye Koyinke la. Ka ii to ye, Isa ka a la karanden mɔɔ fila kelaya.

2 A ka a fo ii ye ko: «So mesen men ye an jefɛ wo ri, ai ye wa ye. Ai wa don so kondɔ, ai ri falimuso do sidini yen i korɔ. A den ye a dafe. Ai ye a fulen ka na ii ri yan.»

3 Ni mɔɔ do ka ai majininka, ai ye wo tii jabi: «Maari le mako ye ii la.» Wo tii ri ii lana i korɔ.»

4 Awa, ko woilu bee keni sa Maari la kuma ri kanbali, a ka men don a la nabi da ro. Wo ka a fo ko:

⁵ «Ai ye a fɔ Siyonkailu ye ko:
 «Ai ja lo! Ai la mansa nato le ten.

A fanmajjini, a siini falimuso le kan.

Ɔɔn, a siini fali den kan, falimuso denni kɔnin.»

⁶ Nba, karandenilu wara a ke ikomin Isa ka a fɔ ii ye ja men ma.

⁷ Ii nara falimuso ni a den di. Ii ka ii la durukibailu la faliilu kɔ rɔ. Isa yelera ka a sii ii kan.

⁸ Jama siyaman ba ka ii la durukibailu fensen sila kan Isa jefɛ. Doilu ka jiri bolon mesenilu tɛɛ ka woilu fensen sila kan a jefɛ.*

⁹ Mɔɔ menilu tɛɛ ye Isa jefɛ, a ni menilu tɛɛ ye a kɔfɛ, woilu tɛɛ ye ii kan ba labɔla ko:

«Tandoli ye ke mansa Dawuda dence ye!

Men ye nala Maari tɔɔ rɔ ten,

Alla ra jumaya ke wo ye.

Tandoli ye ke sankolo rɔ!»

¹⁰ Isa donda Jerusalemu tuma men na, so bɛɛ lamaara. Mɔɔilu bɛɛ ka a fɔ ko: «Ee, yon de jin di ten?»

¹¹ Jama ka ii jabi: «Nabi Isa le jin, men ye bɔla Nasarɛti, Kalile mara rɔ.»

Isa ka julailu gben ka bɔ Allabatobonba kɔndɔ

¹² Awa, Isa donda Allabatobonba jin kɔndɔ. A ka jula ni sanninkɛla menilu tɛɛn Allabatobonba jin kɔndɔ ye, a ka woilu bɛɛ gben ka ii labɔ ye. A ka wodifalennailu la tabaliilu labebe, ka kanba julailu la siifenilu fanan nabebe.

¹³ A ka a fɔ ye mɔɔilu ye ko: «A sebeni Alla la Kitabu kɔndɔ ko: «N na bon di ke Alla tara diya ri.» Kɔni ai ra a ke benkanninnailu dokon diya ri.»

Sarakalase la kuntiilu mɔnera Isa kanma

¹⁴ Nafuyenilu ni senkelenninilu ka ii madon Isa la Allabatobonba jin kɔndɔ ye. A ka woilu lakendɛya.

¹⁵ Sarakalase la kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu ka Isa la kabannako keniilu yen ye. Ii ka denni doilu fanan yen, menilu tɛɛ ye ii kan ba labɔla Allabatobonba jin kɔndɔ ye ko: «Tandoli ye ke mansa Dawuda dence ye!» Wo rɔ, sarakalase la kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu mɔnera.

¹⁶ Ii ka a fɔ Isa ye ko: «I tolo ye denilu kan na wa?» Isa ka ii jabi: «Ɔɔn, n tolo ye a la. A ye di? Men sebeni Alla la kitabu kɔndɔ, ai ma wo karan fɔɔ wa? A sebeni ko:

«Denninilu ni sinmindenilu ye i tandola,

baa i jɛɛ ka tandoli kan wo don ii da rɔ.»

¹⁷ Isa ka ii to ye ka wa. A bɔra so kɔndɔ ka wa su ke Betani.

Isa ka toroju danka

¹⁸ Wo duusa gbe, Isa wulira ka a kɔsɛ Jerusalemu. A watɔla, kɔnkɔ ka a mira.

¹⁹ A ka toroju do yen sila dala. A ka a madon a la ka a ragbɛ. Kɔni a ma toroden yen, fɔɔ fira gbansan. A ka a fɔ a ye ko: «I tɛna i den butun fewu!» Toroju jara i kɔrɔ ye.

²⁰ Karandenilu ka wo yen tuma men na, ii kabannakoyara. Ii ka a fɔ ko: «Ee, toroju jara i kɔrɔ wo rɔ di?»

* **21:8** Jama ka ii la durukibailu a ni jiribolon mesenilu fensen sila kan Isa bonya kanma. Ii ma wo ke ka Isa bali.

21 Isa ka a fɔ ko: «N di tɔɔna fɔ ai ye: ni lemeniya ye ai rɔ, ni ai fanan ma sikasika, n ka men ke toroju la jin, ai ri se wo jɔɔn kela. Ka a la wo kan, ni ai ka a fɔ koyinke jin ye ko: «I ye bɔ i nɔ rɔ ka wa be kɔɔji rɔ,» a ri ke ten.

22 Ni ai ka lemeniya la Alla rɔ, ai wa fen fen jinin a fe, ai ri wo sɔɔn.»

Isa la fanka bɔni mi?

23 Isa wara don Allabatobonba jin kɔndɔ. Ka a to mɔɔilu karanna ye, sarakalase la kuntuilu ni mɔɔbakɔɔilu nara a teren ye, ka a maɔininka ko: «I ye baara men kela jin, yon ka i lɔ wo la? I ye yon se kɔɔɔ?»

24 Isa ka ii jabi: «N fanan di ai maɔininka ko kelen ma. Ni ai ka n jabi, n di a fɔ ai ye men ka n lɔ baara jin kela.

25 A ye di? Yon de ka Yaya lɔ mɔɔilu sunna ji rɔ? Alla le ka a lɔ wa, wala mɔɔilu?» Ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Ni an ka a fɔ ko Alla le ka Yaya lɔ, a ri a fɔ an ye ko: «Wo rɔ, nfenna ai ma la Yaya la kuma la?»

26 Kɔni an kana a fɔ ko: «Mɔɔilu le ka Yaya lɔ de!» An silanni ii mɔne la, baa jama be ye Yaya jatela nabi le ri.»

27 Wo rɔ, ii ka Isa jabi: «An ma a lɔn.» Isa fanan ka ii jabi: «Nba, ni wo le, n tena a fɔla ai ye men ka n lɔ baara jin kela.

Dence fila kuma kɔɔlama

28 «Ai ye ai mirila di? Dence fila tere ye mɔɔbakɔɔ do bolo. A ka a fɔ a dence fɔlɔ ye ko: «N dence, i ye wa baara ke resenfɛ rɔ bi.»

29 Den ka a fɔ ko: «N te wala.» Kɔni kɔfe, a nimisara. A wara resenfɛ rɔ wo rɔ.

30 Mɔɔbakɔɔ ka kuma kelen wo fɔ dence filana ye. A ka a fɔ ko: «N fa, n di wa.» Kɔni a ma wa.

31 Wo dence fila rɔ, juman de ka a fa sawo ke?» Ii ka a fɔ ko: «Dence fɔlɔ wo.» Isa ka a fɔ ko: «N di tɔɔna fɔ ai ye: niisankɔmiralailu ni sunkurunbailu ye donna ai jefɛ Alla la Mansaya rɔ.

32 Baa Yaya nara ka telenbaya sila yiraka ai la, a ni ai ma la ale la; kɔni niisankɔmiralailu ni sunkurunbailu lara a la. Ai ka a yen ko ii lara Yaya la. Hali wo, ai ma nimisa kɔfe ka la ale la.

Resenfɛ senela juuilu kuma kɔɔlama

33 «Ai ye ai tolo malɔ kuma kɔɔlama gberɛ la. Lutii do ka resenfɛ labɔ ka a laminin sansan na. A ka denka sen, men di ke resenji bɔ diya ri. A ka gbalan mayeleni do fanan lɔ, men di ke senɛ kɔnɔgben diya ri. A banni wo be la, a ka resenfɛ karifa† senekela doilu la. Wo kɔ rɔ, a wara taama rɔ.

34 Resenden kadi waati sudunyara tuma men na, a ka a la jɔnilu lawa senekelailu teren ye, ko ii ye a niyɔɔɔ di a ma resenden kadiniilu rɔ.

35 Kɔni jɔnilu sera ye tuma men na, senekelailu ka ii mira. Ii ka do gbasi, ka dogberɛ faa, ka dogberɛ bon kabakurun la.

36 Nba, resenfɛ tii ka jɔn gberɛilu kelaya ikɔ tuun. Woilu ka siya tere fɔlmantailu ri. Kɔni senekelailu ka woilu fanan mira ikomin ii ka fɔlmantailu mira ja men ma.

37 A laban, a ka a jere dence kelaya ii ma. A ka a fɔ ko: «Senekela woilu ri n dence bonya.»

38 Kɔni senekelailu ka dence wo yen tuma men na, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Cɛtala le jin di. Ai ye na, an ye wa a faa ka a fa ce ta.»

† 21:33 «karifa» wo kɔɔɔ le Kireki kan do ko senekela woilu ka resenfɛ ta sara le la. Tariku ye a yirakala an na ko resenden mɔni menilu tun wa kadi resenfɛ rɔ senekela woilu bolo, wo fan kelen de tun ka kan ka di resenfɛti ma ka wo ke a sara ri.

³⁹ Ii ka dence wo mira, ka a lafili reŋenfe kɔkan, ka a faa.

⁴⁰ «A ye di? Lutii wa se reŋenfe rɔ, a ri nfen de ke senekelailu la?»

⁴¹ Ii ka a jabi: «A ri be mɔɔ juu woilu kan hinabaliya la ka ii faa. Wo kɔ rɔ, a ri a la reŋenfe karifa mɔɔ gberɛilu la, menilu ri a ta niyɔrɔ di a ma reŋendenilu kadi waati.»

⁴² Isa ka a fɔ ii ye ko: «Men sebeni Alla la kitabu kɔndɔ, ai ma wo karan fɔlɔ wa? A sebeni ko:

«Bon lɔlailu ka ii ban kabakurun men dɔ,

wo le kera bon jusii kabakurun di.

Maari nɔ le wo ri.

A kera an jana kabannako ri.»

⁴³ «Wo le kosɔn, n di a fɔ ai ye ko Alla la Mansaya ri ta ai bolo, ka di siya gberɛ ma, men di Alla la Mansaya jiriden nawara.

⁴⁴ Nba, kabakurun wo men fanan ko fɔra, ni mɔɔ mɔɔ kɔnin bera kabakurun wo kan, wo tii koloilu beɛ ri kadikadi. Ni kabakurun wo fanan bera mɔɔ mɔɔ kan, a ri wo tii ramɔrɔnko fewu.»

⁴⁵ Sarakalasele kuntiiilu ni Farisilu ka kuma kɔrɔlama woilu men tuma men na, ii ka a jayen ko Isa kan ii le ma.

⁴⁶ Ii ka a ja ninin ka Isa mira. Kɔni ii silanda jama ye, baa mɔɔilu tere ye Isa jatela nabi ri.

22

Kɔrɔ dɔɔnninba kuma kɔrɔlama

¹ Nba, Isa ka kuma kɔrɔlama dogberɛilu fɔ ii ye ikɔ tuun. A ka a fɔ ko:

² «Harijeene Mansaya ye ikomin mansace, men ka dɔɔnninba rabɛn a dence la kɔrɔ ko rɔ.

³ Mansace tun ka dɔɔnnin ko fɔ mɔɔ menilu ye, a ka a la jɔnceilu lɔ woilu kilila dɔɔnnin diya. Kɔni mɔɔ woilu tun te a fe ka na.

⁴ Mansace ka jɔn gberɛilu lawa ikɔ tuun. A ka a fɔ ko: «Ai ye a fɔ mɔɔ kilini woilu ye ko «n da dɔɔnninba rabɛn. Ko torailu ra faa, a ni nisi tɔlninilu. Ko a beɛ ra mɔ. Ko ai ye na dɔɔnnin diya.»

⁵ Kɔni mɔɔ menilu kilini, woilu si ma mansa la kilikan jate. Do bɔra ka wa a la seŋe rɔ. Do bɔra ka wa a la julaya ke diya.

⁶ Tɔilu ka mansace la jɔnilu mira, ka ii tɔrɔ kosebe, ka ii faa.

⁷ «Mansace mɔnera wo rɔ. A ka a la keledenilu lawa mɔɔfaala woilu kanma. Keledenilu ka ii beɛ faa, ka ii la so janin.

⁸ Mansace ka a fɔ a la jɔnilu ye ko: «Kɔrɔ dɔɔnninba ra rabɛn. Kɔni menilu kilini tere, woilu si tere ma daha wo ye ii kili.

⁹ Wo le rɔ, ai ye wa sila ba fara diyailu la. Ai wa mɔɔ mɔɔ teren ye, ai ye ii beɛ kili ko ii ye na kɔrɔ dɔɔnnin diya.»

¹⁰ Jɔnilu wulira ka wa sila dailu la. Ii ka mɔɔ menilu teren ye, ii ka woilu beɛ kili dɔɔnnin diya, mɔɔ juuilu ni mɔɔ jumailu beɛ. Wo rɔ, kɔrɔ dɔɔnninba tere ye bon men kɔndɔ, wo fara mɔɔ kiliniilu la.

¹¹ «Mansace donda bon kɔndɔ ko a ri a ja la mɔɔ kiliniilu kan. A ka ceɛ do yen ye, kɔrɔmalɔ faanin te men kan na.

¹² Mansace ka a fɔ ceɛ wo ye ko: «N durɔnce, a ye di? Kɔrɔmalɔ faanin te i kan na. I donda bon na yan wo rɔ di?» Ceɛ ma foyi sɔrɔn ka a fɔ.

¹³ Mansace ka a fɔ baaradenilu ye ko: «Ai ye a senilu ni a boloilu sidi ka a lafili dibi rɔ kɔkan, yɔrɔ men mɔɔilu ri kasi ka a jin macin.»

14 Isa ka kuma do la wo kan ko: «Mɔɔ siyaman kilini, kɔni menilu suwandini, woilu ma siya.»

Niisankɔ bɔ ko

15 Wo kɔ rɔ, Farisilu bɔra ye ka wa i jɔɔn yen ka ja jinin Isa la ko ma. Ii ye a fɛ a ye kuma do fɔ, mɛn di kɛ a mira sababu ri.

16 Ii ka ii la karanden doilu ni mansa Herodi kɔmɔɔ doilu lawa Isa ma. Woilu wara a fɔ Isa ye ko: «Karanmɔɔ, an ka a lɔn ko i ye tujɔ fɔla. Mɔɔilu ka kan ka Alla la sila taama ja mɛn, i ye ii karanna wo la tujɔ jɛrɛ jɛrɛ rɔ. I tɛ silanna mɔɔ si ye, i tɛ mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ fanan.

17 A ye di wo rɔ? Ka niisankɔ bɔ ka a di Rɔmu mansa Sesari ma, wo benni an ma wa, wa wo benni tɛ? I ye i la miriya fɔ an ye.»

18 Kɔni Isa ka ii la miriyajuu lɔn. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai jɛrɛmayuwailu, nfnana ai ye n kɔrɔbɔla?

19 Ai ye niisankɔ sarala wodi gbanan mɛn na, ai ye wo do yiraka n na, n ye a ragbɛ.» Ii ka gbanan wo kelen di a ma.

20 A ka ii majininka ko: «Yon munujɔ ni yon tɔɔ ye gbanan jin kan?»

21 Ii ka a fɔ ko: «Rɔmu mansa Sesari.» Isa ka a fɔ ko: «Nba, ai ye mansa Sesari la fen di mansa Sesari ma. Ai ye Alla fanan ta di Alla ma.»

22 Isa la jabili ka ii kabannakoya. Ii bɔra a fɛ ka wa.

Sadusiilu ka jininkali kɛ Isa kun

23 Wo lon kelen, Sadusiilu nara Isa tɛrɛn. Sadusiilu ye a fɔla ko mɔɔ si tɛ wulila ka bɔ saya rɔ. Awa, wo doilu nara ka Isa majininka ko:

24 «Karanmɔɔ, Nabi Musa ka a fɔ ko ni i kɔrɔcɛ sara ka a muso densɔrɔnbali to ye, i ye muso wo ta sa a ri den sɔrɔn i kɔrɔcɛ ye.

25 Awa, cɛɛ wɔrɔnwula tɛrɛ ye an wara rɔ yan, mɛnilu tɛrɛ ye cɛɛ kelen denilu ri. Kɔrɔmamɔɔ ka muso do furu. A sara ka a muso densɔrɔnbali to a kɔ. A dɔɔcɛ ka muso wo ta.

26 Kɔni wo fanan sara, ka muso densɔrɔnbali to a kɔ. A kɛra wo ja le fɔɔ muso wo siira cɛɛ wɔrɔnwula woilu bɛɛ kun, kɔni a ma den sɔrɔn.

27 Cɛɛ woilu bɛɛ sani kɔ, muso fanan sara.

28 A ye di? Su lawuli lon, muso ri kɛ yon ta ri cɛɛ wɔrɔnwula woilu tɛma? Baa a siira ii kelen kelen na bɛɛ kun.»

29 Isa ka ii jabi: «Ai filini, baa ai ma Alla la kitabu kɔrɔ famun. Ai ma foyi lɔn Alla la sebaya ko rɔ fanan!

30 Baa suilu wa wuli saya kɔ, cɛɛ tɛna muso furula, muso fanan tɛna siila cɛɛ kun. Ii bɛɛ ri kɛ ikomin sanko rɔ mɛlɛkailu.

31 Su lawuli ko fan fɛ, Alla ka mɛn fɔ ai ye a la kitabu kɔndɔ, ai ra wo karan, ko di?

32 A ka a fɔ ko: «N ye Iburahima Maari le ri, a ni Isiyaka ta, a ni Yakuba ta.» A tɛ suilu Maari ri. Ɛɛn de! A ye mɔɔ jɛnemailu Maari le ri.»

33 Jama ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, ii kabannakoyara a la karan ma.

Sariya mɛn gbɛleman tɔilu ri

34 Farisilu ka a mɛn tuma mɛn na ko Isa ka Sadusiilu da bɔ a rɔ, woilu ka ii laden ka wa Isa tɛrɛn.

35 Sariya karanmɔɔ do tɛrɛ ye ii rɔ. Wo ka jininkali kɛ Isa kun a kɔrɔbɔ kanma. A ka a fɔ ko:

36 «Karanmɔɔ, sariya juman gbɛleman sariya tɔilu bɛɛ di?»

37 Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye i la Maari Alla kanin i jusukun bɛɛ la, a ni i sɔlɔmɛ bɛɛ la, a ni i miriya bɛɛ la.»

38 Wo ye sariya fɔlɔ le ri, mɛn gbɛleman sariya tɔilu bɛɛ ri.

39 Sariya men tuunni wo la, wo fanan gbɛɛman ikomin fɔɔmanta. Ale le jin. (I ye i mɔɔɔɔ kanin ikomin i jɛɛ.)

40 Sariya bɛɛ ni nabiilu la karan bɛɛ sidini sariya fila wo le la.»

Nenematɔmɔnin ye mansa Dawuda la maari ri

41 Ka Farisilu ladennin to, Isa ka jininkali kɛ ii kun.

42 A ka a fɔ ko: «A ye di? Ai ye ai mirila di Nenematɔmɔnin na ko rɔ? Yon dence le a ri?» Ii ka Isa jabi: «Mansa Dawuda dence le.»

43 Isa ka a fɔ ii ye ko: «Kɔni Nii Seniman ka a kɛ, Dawuda jɛɛ ka a fɔ Nenematɔmɔnin ma ko Maari. Wo kɛra di? Baa Dawuda ka a fɔ ko:

44 «Maari Alla ka a fɔ n na Maari ye ko:

«Na i sii n bolokinin fɛ,
haan n wa ban i juuil bilala i sen kɔɔ.»

45 «Awa, ni Dawuda jɛɛ ye a fɔla a ma ko Maari ten, a don di se kɛla a dence ri di?»

46 Mɔɔ si ma se ka Isa jabi. Ka a ta wo lon ma, mɔɔ si ma sɔn ka jininkali kɛ a kun butun.

23

Gbalo ye sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye

1 Wo kɔ rɔ, Isa kumara jama ni a la kandenilu ye. A ka a fɔ ko:

2 «Ka mɔɔilu karan Nabi Musa la sariya la, se wo karifani Sariya karanmɔɔilu ni Farisilu la.

3 Wo rɔ, ii wa mɛn fɔ ai ye, ai ye wo labato. Kɔni ii jɛɛ ye kɛwali mɛnilu kɛla, ai kana woilu jɔɔn kɛ de, baa ii ye mɛn fɔla, ii tɛ wo kɛla.

4 Ii ye donin gbilnɛnɛ sidila ka woilu sii mɔɔilu kun. Ii jɛɛ don ti sɔn ka mɔɔ woilu dɛmɛn hali dɔɔni.

5 Wo rɔ, ii ye ko bɛɛ kɛla kɔsa mɔɔilu ye ii yen. Ka a masɔɔn, ii ye Kitabu kumailu sɛbɛla, ii ye ii sidila ii tindailu la a ni ii boloilu la haan a bonyara ka dan natamin, ka ii la durukilul masidini julul denni janilu la.

6 Sii diya jumajumailu le duman ii ye dɔɔnninba diya. Mɔɔbailu la sii diyailu duman ii ye salibonilu la.

7 Ii ye a fɛ mɔɔilu ye ii kɔndɔn jamama yɔɔilu rɔ. Ii ye a fɛ fanan mɔɔilu ye a fɔ ii ma ko «Rabi»*.

8 Kɔni ai kana sɔn mɔɔilu ye a fɔ ai ma ko «Rabi», baa karanmɔɔ kelen de ye ai la. Ai tɔilu ye badenmailu le ri.

9 Ai kana a fɔ mɔɔ si ma duukolo kan yan ko n fa†, baa Fa kelen de ye ai la, ni a ye Alla ri, mɛn ye sankolo rɔ.

10 Ai kana sɔn mɔɔilu ye a fɔ ai ma ko «karanmɔɔ», baa karanmɔɔ kelen de ye ai bolo, ni a ye Nenematɔmɔnin di.

11 Mɔɔ mɛn ka bon tɔilu ri ai tema, wo ye tɔilu la baaraden di.

12 Mɔɔ mɔɔ wa a jɛɛ bonya, Alla ri wo majii. Kɔni mɔɔ mɔɔ wa a jɛɛ fanmajii, Alla ri wo bonya.

13-14 «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai jɛɛmayuwailu! Baa ai ra Harijeene Mansaya da tuun mɔɔilu jɛɛɔ. Ai jɛɛ tɛ don a rɔ, mɛnilu fanan ye a fɛ ka don, ai ti sɔn woilu ye don.‡

* 23:7 Rabi kɔɔ ye Karanmɔɔ † 23:9 A ti fɔla i sɔɔn fa ma, kɔni a ye a fɔla karanmɔɔ wala duutii wala mɔɔ gbɛɛ ‡ 23:13-14 Do ye a sɛbɛla ko «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai filanfanteilu! Baa ai ye cɛsamusoilu bolofenilu bɛɛ dɔɔnna, ka ban ka mɛn Alla tarala sa mɔɔilu ri ai yen. Wo le kosɔn, Alla ri kiti labe ai kan, mɛn di juuya mɔɔ tɔilu ta ri.» Kɔni wo tɛ sɛbeni korɔman na

15 «Gbalo ye ai sariya karanm̀oṣilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Baa ai ye wala fan bεε rṵ duukolo kan, ai ye kṵṵji fanan tεεla, sa ai ri mṵṵ jinin, mṵṵ mēn di sṵn ka don ai la dina rṵ. Kṵni ai wa a ladon, ai ye a kela jahanamaden di ka tamin ai jerε kan fṵṵ sija fila.

16 «Gbalo ye ai jafuyenilu ye mēn ye jafuyen gbeleke mirala. Ai ka a fṵ ko ni mṵṵ do ka a kali Allabatobonba la, ko kalili wo tε foyi ri. Ko kṵni ni mṵṵ do ka a kali Allabatobonba kṵndṵ sanin na, ko fṵṵ wo tii ye kalilikan wo dafa.

17 Ai nalonmailu ni fuyenilu! Numan de ka bon? Sanin de ka bon wa, wa Allabatobonba, wo mēn ye sanin wo kela sanin seniman di?

18 Ai kan fanan ko ni mṵṵ ka a kali sarakabṵdiya la, ko wo tε foyi ri. Kṵni saraka mēn ye saraka janin diya kan, ni mṵṵ ka a kali wo la, ko fṵṵ wo tii ye kalilikan wo dafa.

19 Ai ja fuyenilu! Numan de ka bon? Saraka le ka bon wa, wala saraka janin diya, wo mēn ye saraka wo kela saraka seniman di?

20 Ni mṵṵ ka a kali saraka janin diya la, fen fen ye a kan, wo tii ra a kali wo bεε fanan na.

21 Ni mṵṵ ka a kali Allabatobonba la, wo tii ra a kali Allabatobonba la, a ni bontii Alla fanan na, mēn siini bon na ye.

22 Ni mṵṵ ka a kali sankolo la, wo tii ra a kali Alla la Mansaya siifen na, a ni Alla jerε le la, mēn siini a rṵ.

23 «Gbalo ye ai sariya karanm̀oṣilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye ai la nakṵ firamesenilu kelen kelenna bεε jaa bṵla, ka Alla la sariya bonbailu to ye, ni ii ye telenbaya ko ni hina ko ni lemēniya ko ri. Ai ka kan ka woilu le fṵṵ kε, ka a tṵilu la woilu kan.

24 Ai jafuyenilu ye mēn ye jafuyen gbeleke mirala. Ai ye ai la minji sensenna ka hali wolowoloni bṵ a rṵ, ka a tεren ai ye jṵṵme lakununna.

25 «Gbalo ye ai sariya karanm̀oṣilu ni ai Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye jilafeilu ni tasailu kṵkanna makola ka ii gbε. Kṵni woilu fani fen menilu la, ai ka woilu sṵrṵn sṵjali ni natabaya le rṵ.

26 Farisi fuyen! I ye jilafe ni tasa kṵndṵ le fṵṵ ko. Wo rṵ, ii kṵkanna fanan di seninya.

27 «Gbalo ye ai sariya karanm̀oṣilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye ikomin kaburu mēn kṵkanna ra bṵrangbε ka kenjiya, ka a tεren a kṵnṵ fani mṵṵ koloilu ni nṵṵ su bεε la.

28 Nba, ai fanan ye ten de. Ai wa kε mṵṵilu jṵkṵrṵ, ai keni ikomin mṵṵ telenniilu. Kṵni ai kṵndṵ fani jeremayuwaya ni kojuu la.

29 «Gbalo ye ai sariya karanm̀oṣilu ni ai Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye nabiiu kaburuilu lṵla. Alla la telenba menilu sani, ai ye woilu kaburuilu masidila ka ii lakenja.

30 Ai ye a fṵla ko: «Ni an tεre ye ye an benbailu la waati rṵ, an tun tε ii demen nabiiu faala.»

31 Ai ye a yirakala wo le fε ko ai le nabiiu faabailu denilu ri.

32 Nba, ai benbailu ka baara mēn damira, ai ye wo dafa fasayi!

33 Ai duuma sailu! Ai, fṵnfṵnni la munujṵailu! Alla ri kiti labe ai kan ka ai lafili jahanama kṵndṵ! Ai ri bṵ kiti wo kṵrṵ di?

34 Wo le kosṵn, n di nabiiu kelaya ai ma, a ni mṵṵ famunyaniilu ni sariya karanm̀oṣilu. Ai ri doilu gbṵngbṵn jiri kan ka ii faa. Ai ri doilu gbasi gbije la ai la salibonilu kṵndṵ. Ii wa bori ka bṵ so do la ka wa so gbεre la, ai ri ii kosaran.

³⁵ N di woilu kelaya ai ma sa telenbailu bεε faa kunko ri be ai kan, telenba menilu bεε faara mɔɔilu bolo duukolo kan. Abila, men telenba, a fɔlɔ faara. A laban, Baraki dence Sakariya faara. Ai ka wo le faa Allabatobonba ni saraka janin diya tema.

³⁶ N di tunja fɔ ai ye: mɔɔ woilu bεε faa kunko ri be bi mɔɔilu kan.

Isa jusukasira Jerusalemu kosɔn

³⁷ «Ee Jerusalemukailu, Jerusalemukailu. Ai ye nabiilu faala. Alla wa menilu lɔ ai kawandila, ai ye woilu bonna kaba la ka ii faa. Siɲa siyaman, n tere ye a fe ka ai laden ikomin sise wa ye a denilu ladenna ɲa men ma ka ii dokon a kanban kɔrɔ. Kɔni ai ma sɔn.

³⁸ Sisɛn, ai la bon dakolon di to ai bolo,

³⁹ baa n di a fɔ ai ye ko ai ɲa tena lala n kan butun fɔɔ ni ai ka a fɔ lon men na ko:

«Men ye nala Maari tɔɔ rɔ ten,
Alla ra ɲumaya ke wo ye.»

24

Isa ka Allabatobonba te ko fɔ

¹ Nba, Isa bɔra Allabatobonba jin kɔndɔ. A watɔla, a la karandenilu ka ii madon a la, ka a jin kɔndɔ bonilu yiraka Alla batobonba la.

² Isa ka ii jabi: «Ai ɲa ye fen woilu bεε la, wo te? Awa, n di tunja fɔ ai ye: lon do rɔ, woilu bεε ri tete, ka a kabakurunilu bεε jensen ka a bɔ i ɲɔɔn kan.»

³ Ka Isa siini to Olibiye Koyinke kan, a la karandenilu ka ii madon a la, ka a majininka ii dan na ko: «I kan ye ko menilu ma, woilu ri ke waati ɲuman? Tɔomasere su ɲuman de ri a yiraka ko i natɔ, a ni ko waati laban wo ra se?»

⁴ Isa ka ii jabi: «Ai ye ai janto ai jere rɔ sa mɔɔ si kana ai lafili,

⁵ baa mɔɔ siyaman di na n tɔɔ rɔ, ka a fɔ ko: «Nde le ye ɲenematɔnin di.» Ii ri mɔɔ siyaman nafili wo rɔ.

⁶ A ri kele ko men yɔrɔ do rɔ, wala ko kele wulitɔ le yɔrɔ do rɔ, kɔni ai kana silan. Fɔɔ ko woilu ye ke. Kɔni wo tena ke waati laban di fɔlɔ.

⁷ Siya ri wuli siya gbere kanma. Mansaya do ri wuli dogbere kanma. Kɔnko ba ni duukolo yerere ri ke yɔrɔ doilu rɔ.

⁸ Ko woilu bεε ye tɔrɔya damira le ri, ikomin tinkɔndimin fɔlɔ men ye muso moyitɔla mirala.

⁹ «Mɔɔilu ri ai don mɔɔilu bolo, sa woilu ri ai tɔrɔ, ka ai faa. Ai ri gboya dunuja mɔɔilu bεε ye n tɔɔ kosɔn.

¹⁰ Mɔɔ siyaman di n na sila bila, ka i ɲɔɔn don mɔɔilu bolo, ka gboya i ɲɔɔn ye.

¹¹ Wuya nabi siyaman di wuli, ka mɔɔ siyaman nafili.

¹² Kojuuke ri wara kojuuya. Wo le kosɔn, mɔɔ siyaman di a mɔɔɲɔɔilu kanin boloka kosebe.

¹³ Kɔni mɔɔ men wa a muɲun fɔɔ tɔrɔya waati wa ban, wo tii ri kisi.

¹⁴ Kibarɔ ɲuma men ye Harijeene Mansaya ko fɔla, wo ri kawandi dunuja yɔrɔ bεε rɔ, sa siyailu bεε ri a sereya men. Wo kɔ rɔ, dunuja laban di se.

¹⁵ «Ai wa Fen Haramunnin yen lɔnin yɔrɔ seninman dɔ men ye halaki kela, Nabi Daniyeli ka men na ko fɔ, (Mɔɔ men ye ɲin karanna, wo ri a kɔrɔ lɔn.)*»

* 24:15 A ragbe Daniyeli suran 9 kuma diya 27 ni suran 11 kuma diya 31 ni suran 12 kuma diya 11 kɔndɔ.

¹⁶ Ni waati wo sera, mɔɔ mɛnɪlu ye Jude mara rɔ, woilu ye ii bori ka wa koyinkɛilu kan.

¹⁷ Ni waati wo ka mɔɔ mɛn tɛrɛn bon kun bilinɪn kan, wo tii kana jii fenilu ta kanma bon kɔndɔ.

¹⁸ Wo wa mɔɔ mɛn tɛrɛn sɛnɛ rɔ, wo tii kana a kɔsɛ a wara ko a ye a la durukiba tala.

¹⁹ Waati wo la, muso kɔnɔmailu ri tɔrɔ kɔsɛbɛ, a ni muso mɛnɪlu ye sinmin den tiilu ri.

²⁰ Ai ye Alla tara, sa ai la bori ko wo kana kɛ nɛnɛ tuma rɔ, wala Nɔɔɔ lon,

²¹ baa wo tuma tɔrɔya ri gbɛleya kojuuya. Wo jɔɔn ma kɛ fɔɔ kebi dunuya danda waati mɛn na fɔɔ ka na se bi ma. Adon tɔrɔya wo jɔɔn tɛna kɛla butun habadan.

²² Ni wo waati tun ma rasudunya, mɔɔ si ti kisi wo rɔ, kɔni a la mɔɔ suwandiniilu la ko kɔsɔn a ri a rasudunya.

²³ Wo tuma, ni mɔɔ do ka a fɔ ko «A ragbe! Nɛnematɔmɔnin ye yan,» wala «A ye ye,» ai kana la a la,

²⁴ baa wuya nabiilu ri wuli, a ni mɛnɪlu ka a fɔ ko ile ye Nɛnematɔmɔnin di. Ii ri tɔɔmasere bailu ni kabannakoilu kɛ ka Alla la mɔɔ suwandiniilu lafili, ni wo ri se kɛla.

²⁵ N da wo bɛɛ fɔ ai ye sani ii ye kɛ.

²⁶ «Wo rɔ, ni mɔɔilu ka a fɔ ai ye ko: «A ragbe! A ye wula kɔndɔ,» ai kana wa ye. Ni ii ka a fɔ ko: «A ragbe! A doonni sutura yɔrɔ do rɔ yan,» ai kana la wo la,

²⁷ baa sanfɛrɛn ye bɔla telebɔ rɔ ka san mɛlɛnmɛlɛn fɔɔ telebe rɔ ja mɛn ma, Mɔɔ Dɛncɛ natɔla ri kɛ wo ja.

²⁸ Sobɔ su wa kɛ yɔrɔ mɛn dɔ, duwailu ri ii ladɛn yɔrɔ wo rɔ.

Mɔɔ Dɛncɛ na ko

²⁹ «Tɔrɔya tuma wa ban, tele ri fin i kɔrɔ. Karo tɛ kɛnɛ bɔ butun. Loloilu ri bebe ka bɔ sankolo rɔ. Sankolo kɔndɔ fankatiilu ri juujuu ka bɔ ii nɔ rɔ.

³⁰ Wo tuma, mɔɔ Dɛncɛ la tɔɔmasere ri bɔ gbɛ rɔ sankolo rɔ. Duukolo kan siyailu bɛɛ ri jusumakasa. Ii ri Mɔɔ Dɛncɛ natɔla yen duru kan ka bɔ sankolo rɔ sebaya ni nɔrɔ ba rɔ.

³¹ Mɔɔ Dɛncɛ ri a la mɛlɛkailu kelaya buru fɛ kan ba la. Ii ri wa telebe ni telebɔ rɔ, a ni tele kankan bolomaran ni tele kankan bolokinin dɔ, ka a la mɔɔ suwandiniilu ladɛn. Ka bɔ sankolo kun do la fɔɔ ka wa se a kun do la, a la mɛlɛkailu ri woilu ladɛn.

Toroju kuma kɔrɔlama

³² «Ai ye famunyali sɔrɔn ka fara toroju kuma kɔrɔlama la. Ai wa a bolonilu yen naronna ka fira kurailu labɔ, ai ri a lɔn ko sancɪ kun na waati ra se.

³³ Wo ja kelen ma, ni ai ka ko woilu bɛɛ yen tuma mɛn na, ai ri a lɔn ko wo waati ra sudunya, fɔɔdiya a ra se.

³⁴ N di tɔɔa fɔ ai ye: sani bi mɔɔilu ye ban sala, ko woilu bɛɛ ri ban kɛla.

³⁵ Lon do rɔ, sankolo ni duukolo ri ban ka tunun fewu, kɔni n na kumailu tɛ tamin habadan!

Mɔɔ si ma dunuya laban waati lɔn

³⁶ «Ko woilu ri kɛ lon mɛn na, a ni waati mɛn na, mɔɔ si ma wo lɔn. Mɛlɛka mɛnɪlu ye sankolo rɔ, woilu fanan ma a lɔn. Hali Dɛncɛ jɛrɛ ma a lɔn, fɔɔ Fa kelen pe.

³⁷ Ko mɛnɪlu kɛra Nuhan tele rɔ, Mɔɔ Dɛncɛ ri na ka ko woilu kɛni tɛrɛn.

38 Nuhan tele rɔ, sancɪ ba tun ma na tuma mɛn fɔlɔ, mɔɔilu tɛrɛ ye dɔɔnnin ni minnin kɛla. Ii tɛrɛ ye muso furula, ka ii denmuso di cɛɛilu ma furu la, haan Nuhan donda kulunba kɔndɔ lon mɛn dɔ.

39 Ii ma sobi foyi ma, fɔɔ sancɪ ba nara ka ii bɛɛ halaki. Mɔɔ Dencɛ na lon fanan di kɛ wo ɲa.

40 Wo lon, cɛɛ fila ri tɛrɛn sɛnɛ rɔ, kelen di ta ka kelen to ye.

41 Muso fila ri tɛrɛn suman si diya, ii ye sumankisɛ sila. Kelen di ta ka kelen to ye.

42 Wo rɔ, ai ye to ai ɲana, baa ai ma a lɔn ai la Maari ri na lon mɛn.

43 Ai ye ko ɲin famun: ni lutii tun ye a kalama ko son di na a wara waati mɛn, a tun di to a ɲana. Wo rɔ, a tun ti sɔn son ye don a la bon na.

44 Wo le kosɔn, ai fanan dabɛnni ye to, baa Mɔɔ Dencɛ ri na waati do rɔ, ai hankili tɛ waati mɛn na.

45 «Jɔn ɲuman ye jatela mɔɔ sɛbɛ ri, wala mɔɔ famunyani? Jɔntii ri baara karifa jɔn wo la ko a ye dɔɔnnin di jɔn tɔilu ma a waati la.

46 Ni jɔntii nara ka jɔn wo tɛrɛn baara kan, jɔn wo ri kɛ barakaden de ri.

47 N di tɲɲa fɔ ai ye: jɔntii ri jɔn wo kɛ a bolofenilu bɛɛ kunnasiila ri.

48 Kɔni ni jɔn wo kɛra jɔn juu ri, tumadɔ a ri a miri ko: «N jɔntii ra mɛn, a ti nala jɔna.»

49 Wo rɔ, tumadɔ a ri wuli a baaraden ɲɔɔn tɔilu gbasila, ka dɔɔnnin kɛ ka dɔlɔ min mɔɔilu fɛ, mɛnilu ɲa lamininni.

50 Kɔni jɔn wo jɔntii ri na lon do rɔ, jɔn hankili tɛ lon mɛn kɔ, a hankili tɛ waati mɛn na.

51 A wa na, a ri jahadi la jɔn kan kojuyya, ka a bila jɛrɛmayuwailu tɛma, kasi ni a ɲin macin ye yɔrɔ mɛn dɔ.»

25

Sunkurun tan kuma kɔrɔlama

1 «Wo lon, Harijeene Mansaya ri kɛ ikomin sunkurun tan na ko mɛn ka ii la fitinnailu ta ka wa kɔɲɔcɛ kunbɛn diya.

2 Ii rɔ mɔɔ loolu tɛrɛ ye hankilitanilu ri. A tɔ loolu tɛrɛ ye mɔɔ famunyaniilu ri.

3 Sunkurun hankilitanilu ka ii la fitinna ta, kɔni ii ma fitinna oliibiye tulu ta ii bolo.

4 Kɔni sunkurun hankilimailu ka ii la fitinnailu ta, a ni ii la oliibiye tulu baraninilu.

5 Kɔɲɔcɛ mɛnda a ma na. Sunɔɔ ka sunkurun tan bɛɛ mira, ii bɛɛ sunɔɔra.

6 Duu talama, wɔyɔ kan do bɔra ko: «Kɔɲɔcɛ ra na, ai ye bɔ ka wa a kunbɛn!»

7 Sunkurun tan bɛɛ wulira ka ii la fitinnailu rabɛn.

8 Sunkurun hankilitanilu ka a fɔ sunkurun famunyaniilu yɛ ko: «Ai ye an sɔ ai la tulu do la, baa an na fitinnailu satɔ le.»

9 Kɔni sunkurun famunyaniilu ka ii jabi: «Wo tɛ bɛn, baa an na tulu ti se an bɛɛ bala. Ai ye wa julailu wara ka do san ai jɛrɛ ye.»

10 Awa, ka sunkurun hankilitanilu wani to tulu san diya, kɔɲɔcɛ nara. Sunkurun mɛnilu rabɛnni, woilu ni kɔɲɔcɛ wara don kɔɲɔmalɔ tolon dɔ. Mɔɔilu ka da tuun.

11 Kɔ fɛ, sunkurun tɔilu nara ka bɔ tulu san diya. Ii ka ii kan nabɔ ko: «Maari, maari, i ye da laka an yɛ!»

12 Kɔni a ka ii jabi: «N di tɲɲa fɔ ai ye: n ma ai lɔn.»

13 «Wo le rɔ, ai ye to ai ɲana, baa Maari ri na lon mɛn, a ni waati mɛn, ai ma wo si lɔn.

Jɔn sawa kuma kɔrɔlama

¹⁴ «A ri kɛ ikomin cɛɛ do la ko. Cɛɛ wo watɔla taama rɔ, a ka a la jɔnilu kili ka a la bolofenilu karifa ii la.

¹⁵ A ka wodi gbanan saninnama waa loolu di do ma, ka waa fila di dogberɛ ma, ka waa kelen di a sawana ma. A ka jate wo di ii ma ka a bɛn ii se ko ma. A banni wo la, a wulira kelen di ka wa taama rɔ.

¹⁶ Jɔn mɛn ka gbanan saninnama waa loolu sɔrɔn, ale wulira julaya kela wodi wo rɔ i kɔrɔ. A ka gbanan saninnama waa loolu gbɛrɛ sɔrɔn tɔnɔ ri.

¹⁷ Mɛn ka waa fila sɔrɔn, ale fanan ka a ta kɛ jɔna kelen wo ma, ka gbanan saninnama waa fila gbɛrɛ sɔrɔn tɔnɔ ri.

¹⁸ Kɔni mɛn ka waa kelen sɔrɔn, wo wara denka sen ka a la kuntii la wodi don ye ka a latunun.

¹⁹ «Nba, jɔnilu la kuntii ka waati jan kɛ a ma na. Wo kɔ rɔ, a nara ka bɔ taama rɔ. A ka jɔnilu kili ko ka wodi ko jɔabɔ.

²⁰ Jɔn mɛn ka wodi gbanan saninnama waa loolu sɔrɔn, wo nara waa loolu gbɛrɛ ri ka a la a ta wodi kan. A ka a fɔ ko: «N na kuntii, i ka wodi gbanan saninnama waa loolu le karifa n na. I jɔna bɔ. N da wodi gbanan saninnama waa loolu tɔnɔ sɔrɔn wo la.»

²¹ A la kuntii ka a fɔ ko: «Wo ra bɛn. Jɔn jɔma le i ri, a ni landajɔna mɔɔ. Fen fitini le dira i ma, kɔni i ka wo mira kɔjɔma. Sisen n di fen siyaman karifa i la. Na, i ni i la kuntii ye sɛwa kelen di.»

²² Jɔn mɛn ka wodi gbanan saninnama waa fila sɔrɔn, wo nara ka a fɔ kuntii yɛ ko: «N na kuntii, i ka wodi gbanan saninnama waa fila le karifa n na. I jɔna bɔ. N da wodi gbanan saninnama waa fila tɔnɔ sɔrɔn wo la.»

²³ A la kuntii ka a fɔ ko: «Wo ra bɛn. Jɔn jɔma le i ri, a ni landajɔna mɔɔ. Fen fitini le dira i ma, kɔni i ka wo mira kɔjɔma. Sisen n di fen siyaman karifa i la. Na, i ni i la kuntii ye sɛwa kelen di.»

²⁴ Jɔn mɛn ka wodi gbanan saninnama waa kelen sɔrɔn, wo nara ka a fɔ kuntii yɛ ko: «N na kuntii, n tun ka a lɔn ko i la ko gbɛleman. I ri suman ka i ma mɛn sɛnɛ. I ma si foyi yɔrɔ mɛn i ri ye suman ka.

²⁵ Wo le kosɔn, n silanda. N wara denka sen ka i la wodi don ye ka a latunun. I jɔna bɔ. N da i la wodi lasɛ i ma.»

²⁶ A la kuntii ka a fɔ ko: «Jɔn juu le i ri, a ni sala. I tun ka a lɔn ko n di suman ka, n ma mɛn sɛnɛ. Ko n ma si foyi yɔrɔ mɛn, n di ye suman ta.

²⁷ Wo rɔ, i tun ka kan ka n na wodi bila wodi lamarabon na, tɔnɔ ye sɔrɔnna yɔrɔ mɛn. Ni i tun ka a kɛ ten, n tun di na ka n na wodi ni a tɔnɔ sɔrɔn ye.

²⁸ Wo le rɔ, wodi gbanan saninnama waa kelen mɛn ye a bolo, ai ye wo mira ka a di jɔn fɔlɔman ma, wodi gbanan saninnama waa tan ye mɛn bolo,

²⁹ baa fen ye mɛn bolo, do fanan di la wo tii ta kan ka a siyaya. Kɔni fen tɛ mɛn bolo, hali fitini mɛn ye wo bolo, wo ri ta a bolo.

³⁰ Ai ye jɔn jɔatɔntan jɔnin nafili dibi rɔ kɔkan, kasi ni a jɔnin macin ye yɔrɔ mɛn dɔ.»

Dunujɔna laban kiti

³¹ «Mɔɔ Dencɛ wa na a la gbiliya rɔ lon mɛn, a la melekaailu bɛɛ ri na a malɔ. A ri a sii a la mansaya siifen gbiliyani rɔ.

³² Dunujɔna siyailu bɛɛ ri ii ladɛn a jɔakɔrɔ. A ri ii fara ka ii bɔ i jɔɔn dɔ, ikomin saagbɛngbɛnna ye saailu ni baailu farala jɔna mɛn ma ka ii bɔ i jɔɔn dɔ.

³³ A ri saailu bila a bolokinin fɛ, ka baailu bila a bolomaran fɛ.

³⁴ Wo kɔ rɔ, mansa ri a fɔ bolokininmatailu ye ko: «Na, aile men kun-nadiyani n Fa bolo; ai ye na mansaya sɔrɔn men dabenni a ye kebi dunuɲa dan waati,

³⁵ baa ai ka n kɔnkɔtɔ yen tuma men na, ai ka n sɔ dɔɔnnin dɔ. Ai ka n jilɔtɔ yen tuma men na, ai ka n sɔ ji rɔ. N tɛɛ ye londanya rɔ tuma men na, ai ka n jiya.

³⁶ Ai ka n farimakolon yen tuma men na, ai ka n sɔ feriyabɔ rɔ. N jankarɔto tɛɛ tuma men na, ai ka ai janto n dɔ. N tɛɛ ye kaso la tuma men na, ai wara bɔ n fɛ.»

³⁷ Mɔɔ telenni woilu ri a fɔ a ye ko: «Maari, an ka i kɔnkɔtɔ yen lon ɲuman de ka i sɔ dɔɔnnin dɔ? An ka i jilɔtɔ yen lon ɲuman ka i sɔ ji rɔ?»

³⁸ An ka i yen londanya rɔ lon ɲuman ka i lajiya? Ni wo tɛ, an ka i farimakolon yen lon ɲuman ka i sɔ feriyabɔ rɔ?

³⁹ An ka i jankarɔto yen lon ɲuman ka wa bɔ i ma? Ni wo tɛ, an ka a men lon ɲuman ko i ye kaso la ka wa bɔ i ma?»

⁴⁰ Mansa ri ii jabi: «N di tuɲa fɔ ai ye: ni ai ka kɔɲuma ke n badenma do ye men dɔɔman ii bɛɛ tema, ai ka wo ke n jɛɛ le ye.»

⁴¹ «Wo kɔ rɔ, mansa ri a fɔ bolomarannatailu ye ko: «Ai dankadenilu, ai ye bɔ n ɲakɔrɔ ka wa ta sabali rɔ, men dabenni Ibulusa ni a la melekailu ye,

⁴² baa ai ka n kɔnkɔtɔ yen tuma men na, ai ma n sɔ dɔɔnnin dɔ. Ai ka n jilɔtɔ yen tuma men na, ai ma n sɔ ji rɔ.

⁴³ N tɛɛ ye londanya rɔ, kɔni ai ma n jiya. Ai ka n farimakolon yen, kɔni ai ma n sɔ feriyabɔ rɔ. N jankarɔto le tɛɛ, kɔni ai ma wa bɔ n fɛ. N tɛɛ ye kaso la, kɔni ai ma wa bɔ n fɛ.»

⁴⁴ Mɔɔ woilu fanan di a fɔ a ye ko: «Maari, an ka i kɔnkɔtɔ yen lon ɲuman, wala ka i jilɔtɔ yen, wala ka i yen londanya rɔ, wala ka i farimakolon yen, wala ka i jankarɔto yen, wala ka i bilani yen kaso la, ni an ma i demen?»

⁴⁵ Mansa ri ii jabi: «N di tuɲa fɔ ai ye. Ai ka ai ban kɔɲuma kɛla mɔɔ ɲinilu dɔɔmamɔɔ do ye men ke, ai ka ii ban kɔɲuma kɛla nde jɛɛ le ye wo ri.»

⁴⁶ Nba, mɔɔ woilu ri wa tɔrɔ banbali yɔrɔ rɔ. Kɔni mɔɔ telenniilu ri wa to ɲenemaya banbali rɔ.»

26

Janfa donda Isa ma

¹ Isa banda kuma wo bɛɛ fɔla tuma men na, a ka a fɔ a la karandenilu ye ko:

² «Ai ka a lon ko a ra to tele fila ma, Taminkunna Sali ri ke. Ni wo lon sera, Mɔɔ Dence ri mira ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa.»

³ Wo tuma, sarakalasele kuntuilu ni Yahudiya la mɔɔbakɔrɔilu wara laden diya sarakalasele kuntuilba la bon na. Wo tɔɔ ko Kayifasi.

⁴ Ii ka i ɲɔɔn yen ka Isa mira ɲa ɲinin kewuya rɔ a faa ko rɔ.

⁵ Kɔni ii ka a fɔ ko: «an kana a mira sali waati la. Ko ni wo tɛ, mɔɔilu ri wuli ka murunti.»

Muso do ka tulu sumaduman ke Isa kun dɔ

⁶ Awa, Isa wara cɛɛ do wara Betani so kɔndɔ, cɛɛ men tɔɔ ko Siman Kunato.

⁷ Ka Isa siini to dɔɔnnin diya, muso do wulira ka na daa alabasitari ri, men fani latikɔlɔn tulu dagbɛlen na. Muso wo ka latikɔlɔn tulu wo burundun Isa kun ma.

⁸ Karandenilu ka wo yen tuma men na, ii mɔnɛra ka a fɔ ko: «Tijanni ɲin kun ye nfen di?»

⁹ Tulu jin tun di se feerela wodi ba la, ka wodi wo ke fantanilu demenfen di.»

¹⁰ Koni Isa ka wo men ka a fo ii ye ko: «Nfenna ai ye muso tarola? A ra kojuma ke n ye,

¹¹ baa fantanilu ye ai fe waati bee. Koni n tena tola ai fe yan haan waati bee de.

¹² Muso jin ka latikolon tulu burundun n fari kan ka a raben n su don kanma.

¹³ N di tunna fo ai ye: kibaro juma jin wa lase moolu ma yoro yoro dununa ro yan, muso ka men ke jin, wo fanan di fo ye, sa moolu hankili ri to ale ro.»

Yahudasi ka Isa don a juulu bolo

¹⁴ Wo ko ro, Isa la karanden men too ko Judasi Sikariyoti, wo wara sarakalase la kuntuilu teren ye. Yahudasi tere ye Isa la karanden tan ni fila do le ri.

¹⁵ Yahudasi ka a fo sarakalase la kuntuilu ye ko: «Ni n ka Isa don ai bolo, ai ri nfen di n ma?» Ii ka wodigbe gbanan bisawa di a ma.

¹⁶ Ka bolon wo ma, Yahudasi ka fere jinin ka Isa don ii bolo.

Isa ni a la karandenilu ka Taminkunna Sali ke

¹⁷ Nba, Buru Fununbali Sali lon folo ro, Isa la karandenilu ka ii madon a la ka a majininka ko: «I ye a fe an ye Taminkunna Sali doonnin daben i ye mi?»

¹⁸ Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa fakarisa teren so kondoo. Ai ye a fo a ye ko: «Karanmoo ka a fo ko: «N na waati ra sudunya. Ko n ni n na karandenilu ri Taminkunna Sali ke i wara.»»

¹⁹ Isa ka men fo, karandenilu ka a ke ten. Ii wara Taminkunna Sali doonnin daben ye.

²⁰ Fitiri waati, a ni a la karanden tan ni fila ka ii sii doonnin diya.

Isa ka Yahudasi la janfa ko fo

²¹ Ka ii siini to doonnin na, Isa ka a fo ii ye ko: «N di tunna fo ai ye: ai ro kelen di n don moo juulu bolo.»

²² Karandenilu niilafinda kosebe kuma wo koson. Ii bee ka a fo a ye kelen kelen ko: «Maari, nde le wo ri wa?»

²³ Isa ka a fo ko: «N ni moo men da an bolo bila fe kelen de kondoo, wo le n janfala.

²⁴ Moo Dence ri faa ikomin a sebeni a la ko ro jna men ma. Koni moo men di a don moo juulu bolo, gbaloye wo tii ye. Hali ni wo tii saronbali tun tora, wo tun ka fisa a ma paaon.»

²⁵ Judasi men keto Isa donna moo juulu bolo, wo ka a fo Isa ye ko: «Karanmoo, nde le wo ri wa?» Isa ka a jabi: «I jere le kan ten.»

Maari la doonnin

²⁶ Nba, ka ii to doonnin na Isa ka buru ta ka baraka bila Alla ye. A ka buru rakadikadi, ka a di ii ma ka a fo ii ye ko: «Ai ye jin mira ka a doon. N fari le jin di.»

²⁷ Wo ko ro, a ka minninfen ta, resenji ye a kondoo. A ka baraka bila Alla ye, ka ban ka minninfen di ii ma. A ka a fo ko: «Ai bee ye do min a ro.

²⁸ N jeli le jin di, men ye teriya sidila an tema. A dooni moo siyaman de ye sa ii la kojuuilu ri makoto.

²⁹ N di a fo ai ye ko n tena resenji minna butun fewu, foon ni ai wa a kura min n Fa la mansaya ro lon men na.»

Piyeri ri a fo ko a ma Isa lon

³⁰ Awa, ii ka kalaman bɔ Alla ye, ka ban ka wa Olibiye Koyinke kan.

³¹ Ii seni ye, Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai beɛ ri ai ban n dɔ, baa a seɓeni ko: «N di saagbɛngbɛnna gbasi ka a faa, saa kuru ri jɛnsɛn.»*

³² «Kɔni ni n wulira ka bɔ saya rɔ, n di wa ai makɔnɔ Kalile mara rɔ.»

³³ Piyeri ka a fɔ Isa ye ko: «Hali ni tɔilu beɛ ka i bila ka ii bori, n kɔnin tɛna i bilala habadan.»

³⁴ Isa ka a jabi: «N di tɔɲa fɔ i ye: bi su ɲin dɔ jɛrɛ, sani dondon ye kasi, i ri a fɔ mɔɔilu ye haan siɲa sawa ko i ma n lɔn.»

³⁵ Kɔni Piyeri ka a fɔ a ye ko: «N tɛ a fɔ habadan ko n ma i lɔn, hali ni mɔɔilu wulira ile ni nde faala kelen di.» Karanden tɔilu beɛ fanan ka a fɔ ten.

Isa ka Alla tara Ketisemane

³⁶ Nba, Isa ni a la karandenilu sera yɔrɔ do rɔ, mɛn tɔɔ ko Ketisemane. Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai sii yan ka n makɔnɔ. N watɔ ɲɛfɛ dɔɔni Alla matara diya.»

³⁷ A ka Piyeri ni Sebede denceɛ fila kili ko ii ye wa a malɔ. Isa niilafinda, a jusu tɔrɔra kɔseɓɛ.

³⁸ A ka a fɔ ii ye ko: «Jusukasi ra wara n ma. A ye ikomin n satɔ le. Ai ye mɛn yan ka ai to ɲana n fɛ.»

³⁹ A wara ɲɛfɛ dɔɔni, ka a be duu ma ka a ɲa birin. A ka Alla tara ko: «N Fa, ni a ri se bɛnna, i ye nii ɲakankata minninfen ɲin mataa n na, kɔni n jɛrɛ sawo kana kɛ fɔɔ i sawo.»

⁴⁰ Wo kɔ rɔ, Isa ka a kɔse ka wa karanden sawa tɛrɛn. Ii ye sunɔɔ rɔ. A ka a fɔ Piyeri ye ko: «A se tɛ ai ye ka to ai ɲana n fɛ hali waati kelen wa?»

⁴¹ Ai ye to ai ɲana ka Alla tara, sa ai kana manɛɛn ka bila kojuu rɔ. Sika tɛ a rɔ, sɔlɔmɛ bɛnna a ma kɔni fanka tɛ faribanku la.»

⁴² Isa bara ii fɛ a siɲa filana rɔ ka wa Alla matara ikɔ tuun. A ka a fɔ ko: «N Fa, ni a ti se bɛnna i ye nii ɲakankata minninfen ɲin mataa n na ko fɔɔ a ye n sɔrɔn, wo rɔ i sawo ye kɛ.»

⁴³ A kɔse mɛn kɛni karandenilu ma, a ka ii tɛrɛn sunɔɔ rɔ ikɔ tuun, baa sunɔɔ ba tɛrɛ ye ii ɲa rɔ.

⁴⁴ Wo rɔ, a bɔra ii fɛ ka wa ɲɛfɛ ikɔ tuun, ka Alla tara a siɲa sawana rɔ. A tun ka mɛn fɔ kɔrɔman, a ka wo fɔ ikɔ tuun.

⁴⁵ A ka a kɔse ka na karandenilu tɛrɛn ikɔ tuun, ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye sunɔɔ rɔ fɔlɔ ka ai ɲɔɲɔ wa? Ai ɲa lɔ, waati ra se. Sisen, Mɔɔ Denceɛ ketɔ donna kojuukɛlailu bolo.»

⁴⁶ Ai ye ai wuli, an ye wa. Mɛn di n don mɔɔ juuilu bolo, wo ra na.»

Mɔɔilu nara Isa mira diya

⁴⁷ Nba, ka Isa to kumala, Judasi sera ye, wo mɛn ye Isa la karanden tan ni fila do ri. A ni jama ba nara. Fanmuruilu ni gbelekeilu ye ii bolo. Ii kelayani sarakalase la kuntiilu ni Yahudiya la mɔɔbakɔrɔilu le bolo.

⁴⁸ Mɛn ketɔ Isa donna ii bolo, a tun ka tɔɔmasere yiraka ii la. A ka a fɔ ko: «N wa n ton mɛn kan ka a sunbu, wo le. Ai ye a mira.»

⁴⁹ Awa, Yahudasi ka a madon Isa la i kɔrɔ ka a fɔ a ye ko: «Karanmɔɔ, i ni su!» A ka a ton a kan ka a sunbu.

⁵⁰ Isa ka a jabi: «N duɲɔɔ, i nani mɛn kɛ kanma, i ye wo kɛ.» Wo tuma, ii ka ii kɛ Isa kan, ka a mira.

* 26:31 Sakari suran 13 kuma diya 7

51 Isa la karanden do ka a la fanmuru bɔ a laa rɔ ka sarakalasele kuntiiba la jɔnce gbasi, ka a tolo kelen tɛɛ a la.

52 Isa ka a fɔ karanden wo ye ko: «I la fanmuru don a laa rɔ! Mɔɔ mɛn wa fanmuru mira kekeke kanma, wo tii fanan di faa fanmuru la.

53 I ma a lɔn wa ko n di se n Fa tarala ko a ye n demɛn? Ni n ka a tara ten, a ri meleka kuru tan ni fila lana n demɛn kanma sisɛn.

54 Kɔni ni n ka n Fa tara ten, mɛn sebeni Alla la kitabu kɔndɔ, wo ri se kanbalila di? Baa a sebeni ko ko jinilu ka kan ka ke ten.»

55 Wo tuma, Isa ka a fɔ jama ye ko: «Ai nani n mira diya gbelekeilu ni fanmuruilu ri ikomin mɔɔilu ye bɔla benkanninna kanma ja mɛn ma. N siini tɛɛ mɔɔilu karanna lon lon Allabatobonba jin kɔndɔ. Ai ma n mira ye.

56 Kɔni nabiilu ka menilu sebe Alla la kitabu kɔndɔ, sa woilu ye kanbali: wo le ka a ke, ko jinilu beɛ ken ten.»

Isa la karandenilu beɛ ka a to ye ka ii bori ka wa.

Ii wara Isa ri kititeɛ diya

57 Awa, Isa mirabailu wara a ri sarakalasele kuntiiba Kayifasi wara. Sariya karannɔɔilu ni mɔɔbakɔɔilu ladennin tɛɛ ye.

58 Ii watɔla Isa ri ye, Piyeri bilani tɛɛ ii ko. Kɔni a tora yɔrɔ jan. A wara ten fɔɔ ka na se sarakalasele kuntiiba la lu kɔndɔ. A donda ye, ka wa a sii sarakalasele kuntiiba la bon kandaninnailu fe, ka a ragbe ko jin di laban ja mɛn ma.

59 Sarakalasele kuntiilu ni Yahudiya la kititeɛla dekuru mɔɔilu beɛ tɛɛ ye wuya kuma do jininna Isa kanma, mɛn di se ka ke a faa sababu ri.

60 Mɔɔ siyaman nara ka wuya fɔ ka ke serejuuilu ri. Wo beɛ ni a ta, laden mɔɔilu ma jalaki yɔrɔ sɔrɔn Isa kanma. A laban, mɔɔ fila nara ka a fɔ ko:

61 «Cɛɛ jin ka a fɔ ko a ri se ka Allabatobonba te, ka ban ka a lɔ ikɔ tele sawa kɔrɔ.»

62 Wo rɔ, sarakalasele kuntiiba wulira jama tema ka Isa maɓininka ko: «Mɔɔ jinilu ye kuma menilu fɔla i ma, i tɛ woilu jabila wa?»

63 Kɔni Isa ka a makun. Sarakalasele kuntiiba ka a fɔ a ye ko: «N ye i jamarila Alla jenema tɔɔ rɔ ko i ye tuja fɔ an ye. Ile le ye Nenematɔmnin di wa, Alla Dence kɔnin?»

64 Isa ka a jabi: «I jere le kan ten. Kɔni n di a fɔ ai ye ko ai ri Mɔɔ Dence siini yen Sebetii Alla bolokinin fe. Wo kɔ rɔ, ai ri a natɔla yen duruilu tema ka bɔ sankolo rɔ.»

65 Wo rɔ, sarakalasele kuntiiba ka a jere la durukiba mira ka a rafara. A ka a fɔ ko: «A ra Alla tanama ko ke. An mako tɛ mɔɔilu la sereya la butun. Ai jere ka a la Alla tanama kumailu mɛn.

66 An ye nfen ke wo rɔ?» Ii beɛ ka a fɔ ko Isa ni saya ka kan.

67 Mɔɔ doilu wulira ii daji tula a ja rɔ, ka a gbasi ii bolokudu la, ka a tolo gbasi.

68 Ii ka a fɔ ko: «Ile, Nenematɔmnin, i ye kelaya kuma fɔ an ye. Mɛn ka i gbasi, wo tɔɔ fɔ an ye!»

Piyeri ka a fɔ ko a ma Isa lɔn

69 Awa, wo tuma Piyeri siini tɛɛ lu ma. Ka a to ye, jɔnmuso do ka a madon a la, ka a fɔ a ye ko: «Ile fanan tɛɛ ye Kalileka Isa la dekuru rɔ.»

70 Kɔni Piyeri ma sɔn wo ma mɔɔilu jaana. A ka muso jabi: «N ma i la kuma payen.»

71 Piyeri bɔra ye ka wa lu da la. Jɔnmuso gberɛ ka a yen, ka a fɔ ye mɔɔilu ye ko: «Cɛɛ jin tɛɛ ye Isa Nasaretika la dekuru rɔ.»

⁷² Piyeri ma a lo a la. A ka a kali ko: «N ma ceɛ wo lon.»

⁷³ A ma men ba ke, moɔ menilu lɔni teɛ ye, woilu ka a fo Piyeri ye ko: «Sika te a ro, i fanan ye moɔ woilu do le ri, baa i kumaɲa ye a yirakala ko i boni Kalile.»

⁷⁴ Piyeri ka a fo ko: «N ye n kalila ko n ma ceɛ wo lon. Ni n ka wuya fo, Alla ye ko laton n na.» Dondon kasira i korɔ.

⁷⁵ Isa tun ka men fo, Piyeri hankili bilara wo ro, baa Isa ka a fo a ye ko: «Sani dondon ye kasi bi, i ri a fo moɔilu ye sɲa sawa ko i ma n lon.» Wo ro, Piyeri bora ye ka wa kasi kojuuya.

27

Ii wara Isa ri Pilate wara

¹ Keɛ bo men keɛni, sarakalase la kuntiilu ni Yahudiya la moɔbakoroilu beɛ ka ai jooɔn yen ka Isa faa ɲa jinin.

² Ii ka a sidi, ka wa a ri jamanatii Pilate wara.

Judasi ka a jere faa

³ Nba, Judasi men ka Isa don moɔilu bolo, wo ka a yen tuma men na ko ii ka kiti labe Isa kan ko a ye faa, a nimisara. Ii no wodigbe gbanan bisawa men dila a ma Isa janfa saraya ri, a ka wo lase sarakalase la kuntiilu ni moɔbakoroilu ma.

⁴ A ka a fo ii ye ko: «N da kojuu ke, baa n ka moɔ jalakibali don ai bolo, men keto faala.» Ii ka a fo ko: «Hen! An na ko te wo ro. I kunko le wo ri fasayi!»

⁵ Judasi ka wodigbe gbanan woilu lafilii Allabatobonba kondɔ ye, ka wa a jere dun julula ka a jere faa.

⁶ Sarakalase la kuntiilu ka wodigbe gbananilu mateɛ. Ii ka a fo ko: «An kana wodi jin bila kankira ro Allabatobonba kondɔ. Wo dahani te, baa wodi jin ye moɔ jeli sanko le ri.»

⁷ Ii ka jooɔn yen ka ben kan kelen ma. Wo ro, ii ka wodi wo ta ka bankudaa ladanna do la sene san ko ii ri a ke london kaburuso ri.

⁸ Wo le koson, haan ka na se bi ma, moɔilu ye a folo sene wo ma ko Moɔ Jeli Sene.

⁹ Nabi Jeremiya ka men fo folofolo, wo dafara wo ɲa le ma. A ka a fo ko: «Ii ka wodigbe gbanan bisawa ta,

Isirayelika doilu ka a fo ko a ni wodi jate men ka kan.

¹⁰ Ii ka wo di bankudaa ladanna la sene sanko kanma, ikomin Maari ka n jamari ɲa men ma.»

Pilate ka Isa fesefese

¹¹ Wo tuma, moɔilu ka Isa lalo mara jamanatii ɲana. Kunnasiila ka a manininka ko: «Ile le Yahudiyailu la mansa ri wa?» Isa ka a fo ko: «I jere le kan ten.»

¹² Sarakalase la kuntiilu ni moɔbakoroilu ka a jalaki, koni a ma foyi fo.

¹³ Pilate ka a fo a ye ko: «Ii ra son siyaman la i la. I ma wo men wa?»

¹⁴ Koni Isa ma son ka jabili si di, hali kuma kelen. Wo ka Pilate kabanakoya kosebe.

Pilate ka a fo ko Isa ye faa

¹⁵ Nba, jamanatii darini kasoden kelen bilala Taminkunna Sali waati san san, jama ye a fe a ye men bila.

¹⁶ Nba, wo ka ceɛ do teren kaso la ye, men too ko Barabasi. Wo toojuu tun da bo kosebe.

17 Wo rɔ, jama ka ii ladɛn Pilate wara tuma mɛn na, a ka ii maɓinininka ko: «Nba, ai ye a fɛ n ye mɔɔ ɓuman de bila ai ye? Barabasi wa, wala Isa, mɔɔilu ye a fola mɛn ma ko ɓenematɔmɔnin?»

18 Baa Pilate ka a lɔn ko keleya le ka a ke ii ka Isa don ale bolo.

19 Ka Pilate siini to kititeɛ diya rɔ, a muso ka kela lawa a ma ko: «I kana i sen bila mɔɔ telenni wo la ko rɔ, baa n da tɔrɔ sibo rɔ koseɓe ale le koson bi.»

20 Kɔni sarakalasele kuntuilu ni mɔɔbakɔrɔilu ka jama kɔndasu ko ii ye Pilate madiya ko a ye Barabasi bila ka Isa faa.

21 Kunnasiila ka ii maɓinininka ikɔ tuun ko: «Mɔɔ fila ɓin dɔ, ai ye a fɛ n ye mɔɔ ɓuman bila ai ye?» Ii ka a fɔ ko: «I ye Barabasi bila.»

22 Pilate ka ii maɓinininka ko: «Ai ye a fɛ n ye nfen ke Isa la wo rɔ, mɔɔilu ye a fola mɛn ma ko ɓenematɔmɔnin?» Ii beɛ ka a fɔ ko: «A ye gbɔngbɔn jiri kan ka a faa!»

23 Pilate ka a fɔ ko: «Nfenna? A ka kojuu ɓuman de ke?» Kɔni ii ka do la ii la wɔyɔ kan kan ikɔ tuun ko: «A ye gbɔngbɔn jiri kan ka a faa!»

24 Pilate ka a yen tuma mɛn na ko a la kuma tɛ foyi ɓala, ko jama muruntito le, a ka ji ta ka a bolo ko jama ɓana, ka a fɔ ii ye ko: «N sen ti ceɛ ɓin jeli labɔn ko rɔ. A ko ye ai bolo.»

25 Mɔɔilu beɛ ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. A jeli kunko ye be ande ni an denilu ma.»

26 Wo rɔ, a ka Barabasi bila, ka ban ka mɔɔilu lɔ Isa gbasila gbijɛ la. Wo kɔ rɔ, a ka Isa don keɗedenilu bolo ko ii ye wa a gbɔngbɔn jiri kan.

Keɗedenilu ka Isa lafɛya

27 Kunnasiila la keɗedenilu wara Isa ri mara kunnasiila la mansabolon kɔndɔ, ka keɗeden tɔilu beɛ kili ko ii ye na.

28 Ii ka a jɛɛ la faaninilu bɔ a kan na, ka durukiba wulenman kadi kadi bila a kan na.

29 Ii ka jiri bolon wɔninmailu mɔrɔmɔrɔ ii ɓɔɔn ma ka ii ke mansa fula munuɓa ri, ka wo la a kun na, ka gbeleke do don a bolokinin dɔ. Wo kɛni, ii ka ii ɓɔnkin a kɔrɔ ka a lafɛya ko: «Yahudiyailu la mansa, an ye i fola.»

30 Ii ka ii daji tu a kan, ka gbeleke mira a bolo ka a gbasi a la a kun dɔ ko siyaman.

31 Ii banni a lafɛyala, ii ka durukiba wulenman kadi kadi bɔ a kan na, ka a jɛɛ la faaninilu bila a kan na. Wo kɔ rɔ, ii bɔra a ri ka wa a gbɔngbɔn diya.

Ii ka Isa gbɔngbɔn jiri kan

32 Nba, ii watɔla, ii bɛnda ceɛ do la, mɛn tɔɔ ko Simɔn Sirɛnika. Keɗedenilu ka a diyagboya ka Isa la gbɔngbɔn jiri la a kan ma.

33 Ii wara se yɔrɔ do rɔ, mɛn tɔɔ ko Kolikota. Wo kɔrɔ le ko kunkolo yɔrɔ.

34 Ii seni ye, ii ka rɛsenji di Isa ma, fen kunaman ɓaaminni mɛn na. A ka rɛsenji wo nene tuma mɛn na, a ma sɔn ka a min.

35 Ii ka Isa gbɔngbɔn jiri kan tuma mɛn na, ii ka mateɛli ke a la faaninilu ratala kanma ii tema.

36 Ii banni wo beɛ la, ii ka ii sii ka ii janto Isa rɔ.

37 Ii tun ka walan do bila gbɔngbɔn jiri ma Isa kun na. A gbɔngbɔn kun seɓeni walan wo kan ko: «Isa le ɓin, ni a ye Yahudiyailu la mansa ri.»

38 Isa ni benkaninnailu fila gbɔngbɔnda jiriilu kan waati kelen na. Benkaninna kelen gbɔngbɔnda jiri do kan a bolokinin fɛ, a tɔ kelen a bolomaran fɛ.

39 Taminbatɔilu tɛɛ ye a nanila, ka ii kun dɔndɔn a kanma.

40 Ii ka a fɔ a ye ko: «Hɛn! I ma a fɔ ko i ri se Allabatobonba tela ka a lɔ iko tele sawa kɔrɔ wa? I ye i jɛrɛ kisi. Ni ile le ye Alla Dencɛ ri, i ye jii ka bɔ jiri kan.»

41 Wo ɲa kelen ma, sarakalasele kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu ni mɔɔbakarɔilu fanan tɛrɛ ye a lafɛyala. Ii ka a fɔ ko:

42 «A ka doilu kisi, kɔni a ti se a jɛrɛ kisila. Ni a ye Isirayɛlikailu la mansa ri, a ye jii ka bɔ jiri kan! Ni a ka wo le kɛ, an di lemɛniya a ma.

43 A lani Alla la. Nba, ni a la ko duman Alla ye, fɔɔ a ye a kisi sisen, baa a ka a fɔ ko: «N ye Alla Dencɛ ri.»

44 Bɛnkaninna fila mɛnilu gbɔngbɔnni jiri doilu kan a dafɛ, woilu fanan tɛrɛ ye a naninna ten.

Isa sara

45 Nba, tele tala seni, dibi donda jamana fan bɛɛ rɔ. A tora ten haan wura tele la.

46 Wo tuma, Isa wɔyɔra kan ba la ko: «Eli, Eli, lama sabakatani?» Wo kɔrɔ le ko: «N Maari, n Maari. Nfenna i ra n bila?»

47 Mɔɔ mɛnilu lɔni tɛrɛ ye, wo doilu ka wo mɛn ka a fɔ ko: «Cɛɛ ɲin ye Nabi Eli le kilila.»

48 Ii tɛma kelen ka a bori ka wa fuu do ta i kɔrɔ, ka a sun rɛsɛnji kumunni rɔ. A ka wo dun kala la ka a la Isa da la ko a ye a min.

49 Kɔni tɔilu ka a fɔ ko: «A to ten. An ye a ragbɛ, ni Nabi Eli ri na ka a kisi.»

50 Isa ka kule kan ba bɔ iko tuun, ka a nii di Alla ma ka sa.

51 Wo waati kelen, Allabatobonba tɛtɛɛ faanin farara fila ri ka bɔ san ma ka se duu ma. Duukolo yɛrɛyɛrɛra, farakoloilu tera.

52 Kaburuilu dalakara, mɔɔ seniman mɛnilu sani, wo siyaman su kununda.

53 Ii bɔra ii la kaburuilu kɔndɔ. Isa wulini kɔ ka bɔ saya rɔ, ii donda Jerusalem, ni a ye so seniman di. Mɔɔ siyaman ka ii yen.

54 Rɔmu keledɛn kuntii ni keledɛn tɔ mɛnilu ye ii jantola Isa rɔ, woilu ka duukolo yɛrɛyɛrɛ yen, ka ko keni woilu fanan yen. Wo rɔ, ii silanda kosɛbɛ. Ii ka a fɔ ko: «Tuɲa le, Alla Dencɛ le tɛrɛ cɛɛ ɲin di.»

55 Muso siyaman tora yɔrɔ jan ka ko woilu ragbɛ. Woilu ni Isa le nani kelen di ka bɔ Kalile. Ii bilani tɛrɛ a kɔ a demɛn kanma.

56 Mariyamu Makidalaka tɛrɛ ye muso woilu rɔ, a ni Yakuba ni Yusufu na Mariyamu, a ni Sebede muso.

Isa su don ko

57 Nba, su kotɔ le tɛrɛ. Cɛɛ nanfulutii do nara, mɛn tɔɔ ko Yusufu. A bɔni Arimate. Ale fanan tɛrɛ ye Isa la karanden do le ri.

58 A wara Pilate madiya ko a ye dijɛ Yusufu ye wa Isa su ta ka a don. Pilate dijɛra. A ka a la mɔɔilu jamari ko ii ye Isa su di Yusufu ma.

59 Yusufu wara Isa su ta, ka a kasanke faanigbɛ seniman do la.

60 A wara a don kaburu kura kɔndɔ, a tun ka mɔɔilu lɔ mɛn senna farakolo rɔ a jɛrɛ ye. Wo kɔ rɔ, a ka kabakurun ba makurukuru ka a la kaburu da la ka wo da tuun. A banni wo la, a bɔra ye ka wa.

61 Mariyamu Makidalaka ni a tɔɔma Mariyamu siini tɛrɛ ka ii ɲa telen kaburu la.

62 Isa sara lon mɛn, wo lon tɛrɛ ye Nɔɲɔ lon ɲasii lon de ri. Wo duusa gbɛ, sarakalasele kuntiilu ni Farisilu wulira ka wa Pilate tɛrɛn ye.

63 Ii ka a fɔ a ye ko: «Maari, an hankili ye a rɔ ko ka wuyafɔla wo to nii na, a ka a fɔ ko tele fila a sawana a ri wuli ka bɔ saya rɔ.

⁶⁴ I ye mɔɔilu lɔ kaburu kɔrɔsila fɔɔ tele sawa wa dafa, baa ni a la karandenilu wara a su ta ka a dokon, ka a fɔ mɔɔilu ye ko a ra wuli ka bɔ saya rɔ, wuya wo ri juuya ka tamin fɔlɔmanta kan.»

⁶⁵ Pilate ka a fɔ ko: «Kɔnɔgbennailu ye ai bolo. Ai ye ii lawa ka kaburu kandan ii se ko bɛɛ la.»

⁶⁶ Wo rɔ, ii wara tɔɔmasere kɛ kabakurun kan, ka kɔnɔgbennailu lalɔ ko ii ye kaburu kɔrɔsi kɔjuma.

28

Isa wulira

¹ Nɔɔlon taminni kɔ, Lahadi lon sɔɔma da la jona, Mariyamu Makidalaka ni a tɔɔma Mariyamu wara kaburu ragbɛ diya.

² I kɔrɔ duukolo yɛyɛrɛra fanka la, baa Maari la mɛleka do bɔra sankolo rɔ, ka na kabakurun bɔ kaburu da la, ka a sii kabakurun wo kan.

³ A ye mɛlenmɛlenna ikomin sanfɛrɛn. A la duruki gbɛni pepe.

⁴ Mɔɔ mɛnilu tɛrɛ ye kaburu lakɔrɔsila, woilu silanda mɛleka ye kɔjuuya fɔɔ ka be duu ma ka kɛ ikomin mɔɔ saniilu.

⁵ Mɛleka ka a fɔ musoilu ye ko: «Ai kana silan. N ka a lɔn ko ai ye Isa le jininna, mɛn gbɔngbɔnni tɛrɛ jiri kan.

⁶ A tɛ yan, baa a ra wuli ikomin a ka a fɔ ja mɛn ma. A su lani tɛrɛ yɔrɔ mɛn dɔ, ai ye na wo ragbɛ.

⁷ Wo kɔ rɔ, ai borimantɔ ye wa a fɔ a la karandenilu ye ko a ra wuli ka bɔ saya rɔ. Ko a watɔ ai makɔnɔla Kalile, ai ri a yen ye. A ragbɛ. N nani mɛn fɔ kanma ai ye, wo le wo ri.»

⁸ Musoilu ka ii kaliya ka bɔ kaburu da la ka wa. Ii silanni, kɔni sɛwa ba tɛrɛ ye ii la. Ii borimantɔ wara ka kibaro wo bɛɛ fɔ karandenilu ye.

⁹ Ii watɔla, Isa barara bɔla ii jɛfɛ ka ii labɛn. A ka a fɔ ko: «N ye ai fola.» Ii ka ii madon a la, ka a sen mira ka a bato.

¹⁰ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana silan. Ai ye wa a fɔ n badenmailu ye ko ii ye wa Kalile. Ko ii ri n yen ye.»

Kaburu la kɔrɔsibailu ka dantɛli mɛn kɛ

¹¹ Ka musoilu to sila kan ka wa, kaburu kɔrɔsiba doilu wulira ka wa so kɔndɔ. Ko mɛnilu kɛni, ii wara wo bɛɛ fɔ sarakalaselakuntɛli ye.

¹² Sarakalaselakuntɛli ni mɔɔbakɔrɔilu wara i jɔɔn yen ka kuma wo ko rɔ. Ii ban mɛn kɛni kumala, ii ka wodi siyaman di kɛlɛdenilu ma,

¹³ ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye a fɔ mɔɔilu ye ko: «Ka an to sunɔɔ rɔ su rɔ, Isa la karandenilu nara ka a su ta ka wa a ri.»

¹⁴ Ni ko jin fɔra mara kunnasiila ye, an di kuma a ye, ka wo kunko bɔ ai ma.»

¹⁵ Kɛlɛdenilu ka wodi mira. A fɔra ii ye ja mɛn ma, ii wara wo kɛ. Wo rɔ, tariku wo ye fɔla Yahudiyailu tɛma hali bi.

Isa kumara karandenilu ye

¹⁶ Awa, karanden tan ni kelen wara Kalile. Isa ka koyinkɛ mɛn ko fɔ ii ye, ii wara ye.

¹⁷ Ii ka Isa yen ye tuma mɛn na, ii ka a bato, kɔni doilu sikara.

¹⁸ Isa ka a madon ii la, ka a fɔ ii ye ko: «Se ra di n ma fen bɛɛ kan Harijeene rɔ, a ni duukolo kan.

¹⁹ Wo le rɔ, ai ye wa mɔɔilu kɛ n na karandenilu ri siyailu bɛɛ tɛma. Ai ye ii sun ji rɔ Fa Alla tɔɔ ni Dɛnɛ tɔɔ ni Nii Seniman tɔɔ rɔ.

²⁰N ka jamarili fen fen di ai ma, ai ye ii karan woilu la, sa ii ri woilu labato. Ai na lo! N ye ai dafɛ tuma bɛɛ, fɔɔ ka wa se dunuɓa laban ma.»

Kitabu men sebɛni Nabi Luka bolo

Kitabu men sebɛni Nabi Luka bolo

¹ Ko ba doilu dafanin an tema yan. Wo bolo ma, mɔɔ siyaman da wuli ka wo kibaro mafene ka a sebe damira.

² Menilu ka wo bee keni yen ii ja la ka sereya kebi a damira waati la, a ni menilu kelayani wo kibaro lasela, woilu ka a bee lase an ma. Ii ka a lase ja men ma, a sebebailu ye a sebela wo ja le ma.

³ N terice juma Teyofili, n fanan da ko wo bee fesefese kebi a damira waati. Wo le ro, n da a yen ko n ka kan ka a bee sebe kojuma ka a lawa i ma,

⁴ kosa i ri a lon ko i karanni ko men na, wo ye tujja jere jere le ri.

Meleka ka Yuhana men ye mɔɔ sunna ji ro sɔrɔn ko fo*

⁵ Waati wo ro, Herodi tere ye Jude maratiyala. Wo tuma, sarakalasele do tere ye, men too ko Sakariya. A tere ye Abiya la sarakalasele dekuru le ro. A muso, Elisabeti, fanan tere sarakalasele kuntiiba Haruna banson de ri.

⁶ Sakariya ni a muso, ii fila tere ye mɔɔ telennin de ri Alla jakoro. Ii tere ye Maari Alla la sariyailu ni jamari bee bonyala.

⁷ Koni den tun te ii bolo, baa Elisabeti tere ye densaronbali le ri. Ii fila tun da koroya.

⁸ Lon do ro, dakun sera Sakariya la sarakalasele dekuru ma ko ii ye wa sarakalasele diya Allabatobonba la.

⁹ Ka ben ii la namun ma, Sakariya suwandira ko a ye don Allabatobonba la ka wusulan janin yoro seniman kondɔ.

¹⁰ Wusulan wa ke janinna waati men na, jama ba ye Alla matarala kene ma Allabatobonba koma.

¹¹ Wo tuma, Maari Alla la meleka nara i lenkenemaya Sakariya jakoro. Meleka wo ka i lo wusulan saraka janin diya bolokinin fe.

¹² Sakariya ka meleka yen tuma men na ka a magban. A silanda kojuuya.

¹³ Koni meleka ka a fo a ye ko: «Sakariya, i kana silan. I ra men jinin matarali ro, Alla ra wo men. I muso Elisabeti ri dence saron i ye. I ye den too la ko Yaya.

¹⁴ Den wo ri i diya kosebe. A wa saron, mɔɔ siyaman di sewa bake wo,

¹⁵ baa den wo keto mɔɔ ba le ri Maari jakoro. A te resenji wala dolo su su min habadan. Kebi a na kondɔ ma ye a la Alla la Nii Seniman ye a fe.

¹⁶ A ri ke sababu juma ri, men di Isirayelikailu siyaman lase Maari Alla ma.

¹⁷ A ri wa Maari jefe, ka Alla la baara ke. A la hankili ni a la sebaya ye ikomin Nabi Eli fanan tere ye ja men ma. Wo ro, a ri deni ni ii failu te raben, ka mɔɔ muruntini yeleman ka ke mɔɔ sebe ri, ka Alla la mɔɔilu raben ka ii bila sila bere kan.»

¹⁸ Sakariya ka meleka mapininka ko: «N di la wo la ja juman de ma? I ma a lon ko n da koroya wa? N muso fanan da koroya.»

¹⁹ Meleka ka Sakariya jabi: «Jibirila ye nde ri. N ye n lola Alla dafe. Ale jere ra n kelaya i ma ko n ye na kibaro juma jin lase i ma.

²⁰ Awa n da kelaya men fo i ye, i ma la wo la. Wo ro, i keto bobo ri fo n na kela wa ban dafala lon men na. Wo lon wa se, kela wo ri dafa fewu!»

²¹ Nba, mɔɔilu tere ye Sakariya makono la kene ma. Ii kondafilira ka a masaron a tun da men yoro seniman kondɔ.

* 1:4 Mɔɔ ye Yuhana jin tola fanan ko Yaya.

22 Sakariya bɔ mɛn kɛni kɛnɛ ma, a ma se kumala ii yɛ. Ii ka a yen ko Sakariya ra fen do yen yɔrɔ sɛniman kɔndɔ, baa a tɛrɛ ye kuma tɔɔmasereyala a bolo le la jama jana, kɔni a mɛnda boboya rɔ.

23 Sakariya la baara waati banda tuma mɛn na, a ka kɔsɛ a wara.

24 A ma mɛn bakɛ wo kɔ, a muso ka kɔnɔ ta. Wo kɔ, Elisabeti ka karo loolu kɛ a ma bɔ a la wara.

25 A ko: «A ragbɛ! Maari ka ko mɛn kɛ n yɛ waati mɛnna, a ka miriya ta ka maloya bɔ n na mɔɔilu jana.»

Meleka ka Isa sɔrɔn ko fɔ

26 Elisabeti la kɔnɔmaya karo wɔɔrɔna, Alla ka meleka Jibirila kelaya Nasarɛti so la, Kalile mara rɔ.

27 A wara se sunkurun do ma ye, mɛn tɔɔ ko Mariyamu. Mariyamu wo tun ma cɛɛ lɔn fɔlɔ. A mamirani tɛrɛ ye cɛɛ do bolo la, mɛn tɔɔ ko Yusufu. Yusufu tɛrɛ ye Mansa Dawuda bɔnsɔn de ri.

28 Meleka donda Mariyamu kan ka a fɔ a yɛ ko: «N na tuwali ye i yɛ, ile, barakaden. Alla ye ile fɛ.»

29 Tuwali kan wo ka Mariyamu kɔndafilɛ kɔsɛbɛ. A ma a kɔrɔ lɔn.

30 Meleka ka a fɔ a yɛ ko: «Mariyamu, i kana silan. I la ko ra diya Alla yɛ.

31 Awa i ri kɔnɔ ta ka dɛncɛ sɔrɔn. I ye a tɔɔ la ko Isa.

32 A ri kɛ mɔɔba ri. Mɔɔilu ri a fɔ ale ma ko Alla Kɔrɔtaninba Dɛncɛ. Maari Alla ri a benba Mansa Dawuda la mansaya di a ma.

33 A ri i sii Yakuba bɔnsɔn kun na fɔɔ habadan. A la mansaya ti ban fewu!»

34 Mariyamu ka meleka mapininka wo ma ko: «Wo ri se kɛla di, baa cɛɛ si ma se n ma fɔlɔ?»

35 Meleka ka a jabi: «Alla la Nii Sɛniman di jii i ma. Alla Kɔrɔtaninba sebaya ri birin i kun na. Wo bolo ma, i ye dɛncɛ mɛn sɔrɔnna a ye den sɛniman de ri, a ri kili ko Alla Dɛncɛ.

36 I badenma muso Elisabeti ra harijee dɛncɛ la a la musokɔrɔbaya waati rɔ. Ale tun da jate dɛnsɔrɔnbali le ri, kɔni a kɔnɔ karɔ wɔɔrɔna le ten.

37 Alla bali ko sa ye.»

38 Mariyamu ka jabili kɛ ko: «N ye Maari la jɔn de ri. Alla ye a kɛ ka bɛn i kumakan ma.» Meleka bɔra Mariyamu wo jana le ma ka wa.

Mariyamu wara Elisabeti fo diya

39 A ma mɛn bakɛ wo kɔ, Mariyamu ka a rabɛn ka a kaliya ka wa so do la Jude mara koyinkɛ yɔrɔ rɔ.

40 A se mɛn kɛni ye, a donda Sakariya la bon na ka Elisabeti tuwa.

41 Elisabeti ka Mariyamu tuwali kan mɛn tuma mɛn na, a den ka a lamaa bakɛ a kɔnɔ rɔ. Wo tuma, Alla la Nii Sɛniman jiira Elisabeti rɔ.

42 Elisabeti ka a kan nabɔ wo baraka rɔ ka a fɔ Mariyamu yɛ ko: «Alla ra jumaya kɛ i yɛ ka tamin muso bɛɛ la. I harijeene den mɛn na, Alla ra jumaya kɛ wo fanan ye!»

43 Elisabeti ka a fɔ ikɔ tuun ko: «Nde ye mɔɔ su juman de ri fo n Maari na jɛrɛ ra nabɔ n fɛ yan?

44 I ma a yen? N ka i tuwali kan mɛn tuma mɛn na, n den sɛwara ka a lamaa bakɛ n kɔnɔ rɔ.

45 Maari Alla ka mɛn fɔ i yɛ wo lon, i lani a la ko wo ri dafa. Wo bolo ma, muso barakanin de ile ri.»

Mariyamu ka Alla tando

46 Mariyamu ka a ko:

«N ye Maari bonyala n sɔlɔmɛ rɔ.

47 N nii da sewa ka jaalen n Kisiba Alla ko rɔ.

48 A sɔnda ka a janto n dɔ, a la jɔnmuso fanmajiini.

Wo bolo ma, ka damira bi haan ka wa, mɔɔ ri a fɔ n ma ko barakaden,

49 baa Alla Sebeɛtii ra ko ba ke n ye.

A tɔɔ seniman de!

50 Alla ri kininkinin mɔɔilu ma menilu ka a bonya,
a ni ii denilu ni ii mamarenilu.

51 A ra ko ba siyaman ke a la fanka rɔ.

A ra doilu gbɛn a rɔ, menilu ye jɛɛdaba ri.

52 A ra mansaya bɔ mansailu bolo,
kɔni a ka mɔɔ fanmajiininilu kɔrɔta.

53 A ra kɔnkɔtoilu sɔ dɔɔnnin juma rɔ fɔɔ ka iwasa,
kɔni a ka nanfulutiilu gbɛn ka ii lawa bolokolonya rɔ.

54 A ma jina a la kininkinin mɔɔilu kɔ.

Wo rɔ, a ra a la jɔnilu demɛn, Isirayelikailu kɔnin.

55 A tun ka wo lahidi ta an benba Iburahima ni a bɔnsɔn ye fɔɔ ka wa kadawu.»

56 Nba, Mariyamu mɛnda Elisabeti tɔrɔfɛ ye. A ka karo sawa jɔɔn ke, ka ban ka wa a wara.

Yaya sɔrɔn ja

57 Nba, Elisabeti moyi lon sera. A moyira dence la.

58 A siijɔɔilu ni a badenmailu ka a mɛn ko Maari Alla ra kininkinin a ma ka ko ba ke a ye. Ii bɛɛ sewara.

59 A sɔrɔn tele seyin, ii bɛɛ nara ka den kojiiya ke. Ii tɛɛ ye a fɛ ka a tɔɔ la a fa Sakariya la.

60 Kɔni a na ka ii jabi: «Wo tɛ bɛn. A tɔɔ le ko Yaya.»

61 Ii ka a sɔsɔ ko: «Ai badenmailu rɔ mɔɔ si tɔɔ tɛ Yaya.»

62 Ii ka kuma Sakariya ye ii bolo la, ka a majininka den tɔɔ ma.

63 Sakariya ka ii jabi a la kuma la a bolo la ko ii ye walan do don a bolo. Ii ka do don a bolo. A ka a ta ka sebeli ke a ka a fɔ ko: «Den tɔɔ le Yaya.» Ii bɛɛ ka wo yen ka kabannakoya.

64 I kɔrɔ ye, Sakariya da lakara. A sera kumala ikɔ tuun. A ka Alla tando bakɛ.

65 Wo ka ye mɔɔilu bɛɛ masilan. Mɔɔilu bɛɛ tɛɛ ye a barola ko jɔnilu kan Jude koyinke yɔrɔ wo fan bɛɛ rɔ.

66 Menilu ka kibaro wo lamɛn, woilu tɛɛ ye i mirila ko: «Den wo ri ke mɔɔ su juman di?» Baa, ii ka Alla la baraka yen den kan.

Sakariya ka Alla tando

67 Alla la Nii Seniman jiira Sakariya rɔ, ka kelaya ko:

68 «Tandoli ye Isirayelikailu Maari Alla ye,
baa a ra na ka a la mɔɔilu hɔrɔya.

69 A ra Kisiba di an ma
ka bɔ a la jɔnce Mansa Dawuda bɔnsɔn dɔ.

70 A ra wo ke ikomin a la nabi senimanilu
ka a fɔ ja mɛn ma kebi waati jan.

71 Kisiba wo ri an kisi an juuilu ma,
ka an bɔ an kɔniyabailu bɛɛ bolo.

72 A ra hina an failu la,
baa a ra a janto a la teriya seniman dɔ,

73 a ka mɛn sidi an benba Iburahima ye kɔnin.

⁷⁴ A ko: ko a ri an kisi an juuilu fanka ma.
Kosa an kana silan mɔɔilu kɔrɔ, fo ka Alla bato
⁷⁵ seninya rɔ, a ni telenbaya rɔ.
An di baara ke a jana wo ja ma,
haan ka an si tele beɛ ban.»

⁷⁶ «N den, mɔɔilu ri i kili ko:
«Alla Kɔrɔtaninba la nabi.»
Ka a masɔrɔn i ri wa Maari jɛ,
ka a la sila rabɛn a yɛ.

⁷⁷ A ri kisi ko lɔnninya di a la mɔɔilu ma,
tuma mɛn na ii julumun ye a makotola,
⁷⁸ baa an na Maari Alla ye hina tii le ri.
Wo bolo ma, a ri kɛnɛ labɔ an yɛ ikomin tele bɔtɔla.

⁷⁹ Sa mɛnilu ye Alla lɔnbaliya dibi rɔ, a ni mɛnilu silanni saya dibi yɛ,
woilu ri bɔ dibi wo beɛ rɔ.
Sa an di se ka jususuma sila taama.»

⁸⁰ Nba, den wo bonyara ka ke mɔɔ ri, ka seɛbe sɔrɔn a nii dɔ. A wara to wula
kɔndɔ fɔɔ a ka a jɛrɛ yiraka Isirayɛlikailu la lon mɛn.

2

Isa sɔrɔn ja

¹ Nba, lon do rɔ, Rɔmu mansaba Ojusiti ka a fɔ ko a la mansaya yɔrɔ beɛ
mɔɔilu beɛ ye wa tɔɔ sebeli diya.

² Kirinisi le tɛrɛ ye jamanatiya la Siri waati wo la, wo tɔɔ sebeli fɔlɔ.

³ Ka bɛn tɔɔ seɛbe ko ma, mɔɔ beɛ wara a fa so kɔndɔ.

⁴ Wo rɔ, Yusufu bɔra Nasarɛti, mɛn ye Kalile mara rɔ, ka wa Jude mara rɔ.
A wara Betilɛhemu, Mansa Dawuda la so kɔnin, ka a masɔrɔn ale ye Mansa
Dawuda bɔnsɔn de ri.

⁵ Mariyamu wara a kɔfɛ, mɛn mampirani a bolo la. Ii fila wara ii tɔɔ sebeli
diya Betilɛhemu. Wo tuma, Mariyamu kɔnɔma le tɛrɛ.

⁶ Ka ii to Betilɛhemu, Mariyamu moyi lon sera.

⁷ A moyira a dence fɔlɔ la. A ka faanin miniminin den jɛrɛnni ma ka a la
kolofen na dɔnnin ke fen kɔndɔ, baa ii tun ma jiya diya sɔrɔn london jiya bon
na.

Mɛleka ka Isa sɔrɔn ko fɔ saagbɛngbɛnna doilu ye

⁸ Wo tuma, saagbɛngbɛnna doilu tɛrɛ ye Betilɛhemu so da la. Ii tɛrɛ ye sila ii
jana waa rɔ ye, ka ii janto ii la saa kuruilu rɔ.

⁹ Su wo rɔ, Maari Alla la mɛleka do ka a jɛrɛ yiraka woilu la. Maari Alla
nɔɔrɔ mɛlɛnda ka ii laminin, ka ii masilan kojuyaya.

¹⁰ Kɔni mɛleka ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai kana silan, baa n nani kibaro juma fɔla
ai yɛ, mɛn di ai la jamana mɔɔilu beɛ lasɛwa kɔseɛbe.

¹¹ Kisiba ra sɔrɔn ai yɛ bi, Mansa Dawuda la so kɔndɔ. Ale le Maari ri,
Nɛnematɔmɔnin kɔnin.

¹² N ye tɔɔmasere mɛn yirakala ai la: Ai ye wa den jɛrɛnni sɔrɔn, a mamini
faanin dɔ, a lani soboilu la dɔnnin ke fen kɔndɔ.»

¹³ I kɔrɔkɔrɔ wo rɔ, wo yɔrɔ kelen dɔ, mɛleka siyaman ba bɔra ka na la
mɛleka fɔlɔman wo kan. Ii beɛ ladɛnnin ka Alla tando ko:

¹⁴ «Gbiliya ye ke Alla ye mɛn ye sankolo rɔ. Jususuma ye ke mɔɔilu ye duukolo
kan, mɔɔ mɛnilu duman a yɛ kɔnin.»

Saagbengbennailu wara den jereenni mafene diya

15 Melekailu kose men keni sankolo ro, saagbengbennailu ka a fo i joon ye ko: «An ye wa Betilehemu. Alla ra ko men lase an ma, an ye wa wo lakorasi.»

16 Ti ka ikaliya ka wa Mariyamu ni Yusufu teren. Ii ka den jereenni lani teren kolofenilu la doonnin ke fen kondoo.

17 Ti ka den wo yen ja men ma, ii ka wo bee danteli ke mooilu ye.

18 Menilu ka ii la danteli kan namen, woilu bee kabannakoyara.

19 Koni Mariyamu ka wo bee to a jusu ro ka imiri wo ma kosebe.

20 Saagbengbennailu wo ka ii kose waati men na, ii bee ka Alla gbiliya ka a tando, ii ka men bee lamen a ni ii ka men bee yen, a bee kera ikoleka ka a fo ii ye ja men ma.

Den soronbailu wara a ri Allabatobonba kondoo

21 Den soron ka tele seyin bo tuma men, ii ka a la kojii ke. A too lara ko Isa, meleka ka too men fo Mariyamu ye, ka a teren a tun ma kondoo ta buru.

22 Ti seninya waati dafara tuma men, seninya waati men sebeni Nabi Musa la sariya ro konin, Yusufu ni Mariyamu wara den di Jerusalemu. Ii wara a yiraka kanma Maari Alla la,

23 baa a sebeni Maari Alla la sariya ro ko: «Ni i den folo kera ceman di, den wo ye a bila a dan na Maari Alla ye.»

24 Maari Alla la sariya ka sarka men fo, ko kanba fila wala kanba wulenni fila, Yusufu ni Mariyamu ka wo bo.

Simeyon ni Ana ka den jereenni yen

25 Wo tuma, ce do tere ye Jerusalemu ye, men too ko Simeyon. Moo puma le tere; a silanni Alla ye a ja jere jere ma. Alla tun ka kisiba lahidi men ta Isirayelikailu ye, Simeyon tere ye wo dafa makonola. Alla la Nii Seniman tere ye Simeyon kan.

26 Alla la Nii Seniman tun da a yiraka a la ko a te sa fewu too a ja wa ban lala Maari la Nenematomonin kan.

27 Nba, Alla la Nii Seniman ka Simeyon nana Allabatobonba jin kondoo. Wo waati kelen, Yusufu ni Mariyamu nara den di ye ka sariya ko janabo. Ii don men keni Allabatobonba jin kondoo, ii benda Simeyon na.

28 Simeyon ka den jereenni ta ka Alla tando. A ka a fo ko:

29 «Sisen, n Maari Alla,
i ri i la jon boloka ka wa jususuma do
ka ben i la kumakan ma.

30 N jere ja ra la i la kisiba kan bi,

31 i ka men dabén adamadenilu bee jana.

32 A keto kenebalan di,
men di i la sila yiraka siya gberilu la.
A ri bonya di i la mooilu Isirayeli ma.»

33 Men foni Isa ma Simeyon bolo, wo ka a fa ni a na kabannakoya.

34 Simeyon duwara ii ye, ka ban ka a fo Isa na Mariyamu ye ko: «I tolo malo! Den jin di Isirayelikailu siyaman nabe, ka siyaman fanan korota. A ri ke Alla la toomasere ri, moo siyaman di i ban men do konin.

35 Wo ro, miriya menilu ye moo siyaman kondoo, woilu ri bila gbe ro. Koni ile, i ri dunin ba soron i jusu ro. A ri ke ikomin fanmuru wa i soo.»

36 Wo ka Alla la nabi muso do fanan teren Allabatobonba kondoo, men too ko Ana. A fa, men boni Aseri banson do, a too tere ye ko Fanuyeli. Ana ra koroya bake. A sunkurunya waati, a furura a ce bolo ka san woronwula ke.

³⁷ A furu san wɔrɔnwula, a cɛɛ sara ka a kelen to ye. Sisen, a sɔrɔn tun da san biseyin a ni san naanin bɔ. A ye Allabatobonba kɔndɔ tuma bɛɛ, ka Alla bato su ni tele. A la baara ye sun don di, a ni Alla matara.

³⁸ Ana nara se Yusufu ni Mariyamu kɔfɛ. A ka baraka bila Alla yɛ kɔsɛbɛ, ka ban ka wo den na ko fɔ mɔɔilu yɛ, mɛnilu jii lani Alla ka a fɔ ko a ri Jerusalemukailu hɔrɔya ka bɔ ii la tɔrɔya rɔ.

Yusufu ni Mariyamu wara Isa ri Nasarɛti so kɔndɔ

³⁹ Fen fen fɔni Alla la sariya rɔ, Yusufu ni Mariyamu ka wo bɛɛ kɛ, ka ban ka i kɔsɛ Kalile mara rɔ. Ii wara i sii ii jɛrɛ la so la, Nasarɛti kɔnin.

⁴⁰ Denni kunbayara, ka fanka sɔrɔn a fari rɔ. A walijiyara. Alla la jumaya ye a kan.

Isa wara Taminkunna Sali rɔ

⁴¹ San san Isa sɔrɔnbailu tun di wa Taminkunna Sali kɛ Jerusalemu.

⁴² Ka bɛn Isirayɛli mɔɔilu la namun ma, Isa ka san tan ni fila sɔrɔn san mɛn na, a fanan wara sali rɔ a sɔrɔnbailu kɔfɛ.

⁴³ Sali ban mɛn kɛni, Isa sɔrɔnbailu ka sila ta ka wa so. Jaa, Isa ra to ii kɔma Jerusalemu ye, kɔni ii ma wo lɔn.

⁴⁴ Iko ii mɔɔ siyaman ba tɛrɛ ye sila kan ka wa so, ii lara a la ko Isa ye ii taama jɔɔn do bolo jama tɛma ye. Wo fowo ma, ii ka tele wo muumɛ kɛ taamala. Kɔni fitiri waati seni, ii ma Isa yen fewu! Ii ka a jinin ii wara mɔɔilu tɛma, a ni ii taama jɔɔnilu.

⁴⁵ Ii ma a yen. Wo rɔ, ii ka i kɔsɛ ka wa a jinin Jerusalemu.

⁴⁶ A tele sawanan lon, ii donda Allabatobonba jin kɔndɔ ka Isa siini tɛren dina karanmɔɔilu tɛma. A tɛrɛ ye a tolo malɔla ii la ka jininkali kɛ ii kun ma.

⁴⁷ A la hankilimaya ni a la jabili ka woilu bɛɛ kabannakoya.

⁴⁸ A sɔrɔnbailu ka a yen tuma mɛn, ii fanan kabannakoyara. A na ka a majininka ko: «N dence, nfenna i ra ko su jin kɛ an na? An haminni tɛrɛ kojuuya. An tun da i jinin fan bɛɛ ka kɔra.»

⁴⁹ Isa ka a jabi: «Nfenna ai tɛrɛ ye n jininna ten? Ai ma a lɔn ko n ye n fa la bon na wa?»

⁵⁰ Kɔni a sɔrɔnbailu ma wo kɔrɔ lɔn.

⁵¹ Isa wara ii kɔfɛ Nasarɛti, ka to ii bolo ye. A tɛrɛ ye ii kan mirala tuma bɛɛ ka bonya di ii ma. Ko mɛnilu bɛɛ taminni, a na kɔnin ka woilu bɛɛ to a jusu rɔ.

⁵² Isa tora kunbayala a fari rɔ. A walijiyara. A diyara Alla yɛ, a ni mɔɔilu fanan yɛ.

3

Yaya ka kawandili kɛ

¹ Nba, Rɔmu mansaba Tiberi la mansaya san tan ni looluna, Ponse Pilate tɛrɛ ye Jude mara kun na, ni Herodi tɛrɛ ye Kalile mara kun na, ni a kɔrɔcɛ Filipe tɛrɛ ye Iture ni Tirakoniti marailu kun na, a ni Lisaniyasi tɛrɛ ye Abilɛni mara kun na.

² Anasi ni Kayifasi tɛrɛ ye sarakalase la kuntuibaya la.

Wo tuma, Alla ka a la kuma lase Sakariya dence Yaya ma wula kɔndɔ.

³ Yaya wulira wo rɔ, ka wa kawandili kɛ Juriden Ba fan dɔ. A ka a fɔ mɔɔilu ye ko ii ye sun ji rɔ tubi kanma, sa Alla ri yafa ii julumun dɔ.

⁴ Wo kɛra ikomin Nabi Esayi ka a sɛbɛ ja mɛn ma ko:

«Mɔɔ do ri na a kan nabo wula kɔndɔ ka a fɔ mɔɔilu ye ko ii ye sila ba rabɛn Maari ye, ka ban ka sila denni bɛɛ latelen a yɛ.

⁵ Dinban kɔndɔla bɛɛ ye lafa.
Koyinke ni tindi bɛɛ ye rakanya.
Sila rakundunilu ye latelen.
Sila juu ye rabɛn ka nunku.

⁶ Wo wa kɛ, adamadenilu bɛɛ ri Alla la kisi ko yen.»

⁷ Jama tɛɛ ye nala Yaya ma sun ji rɔ kanma. A ka a fɔ doilu yɛ ko: «Aileilu fɔnfɔnni, yon ka Alla la kititɛɛ jafɔ ai yɛ?»

⁸ Ai ye kɛwali kɛ ikomin jiri den mɛn da yiraka ko ai tubini. Ai kana a fɔ ai jɛɛ yɛ ko «Ibrahimɛ ye an fa le ri.» Baa n ye fɔla ai yɛ ko Alla ri se kaba jin kɛla Ibrahimɛ denilu di.

⁹ Sisen, tɛɛran da wuli jiri lulu tɛɛ kanma. Jiri mɛnilu tɛ den juma kɛla, woilu ri tɛɛ ka lafili ta rɔ.»

¹⁰ Mɔɔilu ka Yaya majininka ko: «An ye nfen de kɛ wo rɔ?»

¹¹ Yaya ka ii jabi: «Duruki kɔrɔbila fila ye mɛn bolo, wo ye fɛriyatɔ sɔ duruki kelen na. Dɔɔnin fen tii, wo fanan ye mɔɔ sɔ wo ja ma.»

¹² Niisankɔmirala doilu fanan nani sun ji rɔ kanma. Ii ka Yaya majininka ko: «Karanmɔɔ, an ye nfen de kɛ wo rɔ?»

¹³ A ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ka kan ka jate mɛn mira mansa yɛ, ai ye dan wo ma. Ai kana foyi la wo kan.»

¹⁴ Kɛledɛn doilu fanan nara a majininka ko: «Andeilu don? Andeilu ka kan ka nfen de kɛ wo rɔ?» A ka ii jabi: «Ai kana mɔɔ bolofen si mira a la fanka la. Ai kana maborili kɛ wuya la fanan. Ai ye ai wasa don ai sara rɔ.»

¹⁵ Ii bɛɛ tɛɛ ye imirila ii jusu rɔ ko: «Mɔɔ Nɛnematɔmɔnin mɛn ko fɔni, Yaya le wo ri wo rɔ wa?» Baa, mɔɔilu tɛɛ ye wo kisiba makɔnɔla.

¹⁶ Ka bɛn ii miriya wo ma, Yaya ka a fɔ ii yɛ ko: «Nde ye ai sunna ji rɔ, kɔni dogbɛɛ natɔ n kɔ, mɛn fanka ka bon n ta ri. Hali ka n birin ka a la sanbara julɔ fulɛn a yɛ, wo ka bon nde ma. Ale natɔ ai sunna Alla la Nii Sɛniman dɔ, a ni ta!

¹⁷ A la fɛɛ ye a bolo, a ri a la sɛnɛ suman bu ni a fɔfo ni a kisɛ bɔ a jɔɔn dɔ fɛɛ mɛn na. A wa wuli wo baara kanma, a ri suman kisɛ ni a bu bɔ jɔɔn dɔ. A ri suman kisɛ kɛ bondon kɔndɔ, ka ban ka bu bɛɛ janin ta la. Ta wo ye ta sabali ri, mɛn tɛ ban habadan.»

¹⁸ Yaya ka fen siyaman fɔ ii yɛ, ka ii kawandi, ka Alla la kibaro juma lase ii ma.

¹⁹ Yaya ka jamanatii Herodi jalaki fanan, ka a masɔrɔn a tun da a kɔrɔɔɔ muso Herodiyasi mira a la. Yaya ka Herodi jalaki kojuu siyaman dɔ.

²⁰ Jalakili wo gbara Herodi la, fɔɔ ka Yaya mira ka a bila kaso la. Herodi ka kojuu kɛ wo rɔ, ka wo fanan la a la kojuu tɔilu bɛɛ kan.

Isa sun ji rɔ ko

²¹ Mɔɔilu ye nala sun ji rɔ kanma tuma mɛn na, Isa fanan nara a sun diya ji rɔ*. Ka Isa to Alla matarala sun ji rɔ diya ye, sankolo lakara.

²² Alla la Nii Sɛniman ka kanba fari jɔɔn ta ka jii Isa kan. Kumakan dɔ bɔra sankolo rɔ ka a fɔ ko: «N niikan dɛnɛ le i ri. I duman n ye kosɛbɛ!»

Isa buruju

²³ Isa bɔra sun ji rɔ diya ka a la baara damira. Wo ka a tɛɛn a ra san bisawa jɔɔn sɔrɔn. Mɔɔilu tɛɛ a jatela Yusufu dɛnɛ le ri.

Yusufu tɛɛ Heli den de ri.

²⁴ Heli tɛɛ Matati den de ri.

* 3:21 Wo tuma, Yaya ma bila kaso la burun.

Matati tere Lebi den de ri.
 Lebi tere Meleki den de ri.
 Meleki tere Janayi den de ri.
 Janayi tere Yusufu den de ri.
²⁵ Yusufu tere Matatiyasi den de ri.
 Matatiyasi tere Amosi den de ri.
 Amosi tere Nahamu den de ri.
 Nahamu tere Esili den de ri.
 Esili tere Nakayi den de ri.
²⁶ Nakayi tere Maati den de ri.
 Maati tere Matatiyasi den de ri.
 Matatiyasi tere Semi den de ri.
 Semi tere Joseki den de ri.
 Joseki tere Joda den de ri.
²⁷ Joda tere Jowanan den de ri.
 Jowanan tere Resa den de ri.
 Resa tere Serobabeli den de ri.
 Serobabeli tere Seyalatiyeli den de ri.
 Seyalatiyeli tere Neri den de ri.
²⁸ Neri tere Meleki den de ri.
 Meleki tere Adi den de ri.
 Adi tere Kosamu den de ri.
 Kosamu tere Elimada den de ri.
 Elimada tere Eri den de ri.
²⁹ Eri tere Josuwe den de ri.
 Josuwe tere Eliyeleri den de ri.
 Eliyeleri tere Jorimu den de ri.
 Jorimu tere Matati den de ri.
 Matati tere Lebi den de ri.
³⁰ Lebi tere Simeyon den de ri.
 Simeyon tere Yahuda den de ri.
 Yahuda tere Yusufu den de ri.
 Yusufu tere Jonamu den de ri.
 Jonamu tere Eliyakimu den de ri.
³¹ Eliyakimu tere Meliya den de ri.
 Meliya tere Mena den de ri.
 Mena tere Matata den de ri.
 Matata tere Natan den de ri.
 Natan tere Mansa Dawuda den de ri.
³² Mansa Dawuda tere Jese den de ri.
 Jese tere Obedi den de ri.
 Obedi tere Bowasi den de ri.
 Bowasi tere Salimon den de ri.
 Salimon tere Nason den de ri.
³³ Nasun tere Aminadabu den de ri.
 Aminadabu tere Adimen den de ri.
 Adimen tere Arini den de ri.
 Arini tere Hesirom den de ri.
 Hesirom tere Peresi den de ri.
 Peresi tere Yahuda den de ri.
³⁴ Yahuda tere Yakuba den de ri.
 Yakuba tere Isiyaka den de ri.
 Isiyaka tere Iburahima den de ri.
 Iburahima tere Tera den de ri.

Tera tere Nahori den de ri.
³⁵ Nakori tere Seruki den de ri.
 Seruki tere Rakawu den de ri.
 Rakawu tere Faleki den de ri.
 Faleki tere Eberi den de ri.
 Eberi tere Sala den de ri.
³⁶ Sala tere Kanaan den de ri.
 Kanaan tere Arifasadi den de ri.
 Arifasadi tere Semu den de ri.
 Semu tere Nuhan den de ri.
 Nuhan tere Lameki den de ri.
³⁷ Lameki tere Metusalemu den de ri.
 Metusalemu tere Hanoki den de ri.
 Hanoki tere Yaredi den de ri.
 Yaredi tere Mahalaleli den de ri.
 Mahalaleli tere Kenan den de ri.
³⁸ Kenan tere Enosi den de ri.
 Enosi tere Seti den de ri.
 Seti tere Adama den de ri.
 Adama tere Alla den de ri.

4

Ibulusa ka Isa manee

¹ Nii Seniman tora Isa fe. Awa, Isa tere ye bɔla Juriden Ba da la tuma men na Alla la Nii Seniman lɔra a jɔrɔ ka wa a ri wula kɔndɔ.

² A ka tele binaanin ke wula kɔndɔ ye, Ibulusa ye a magberɛn kela. A ma foyi si dɔɔn waati wo kɔrɔ. Tele binaanin dafanin, kɔnkɔ gbara a la a ja ma.

³ Wo rɔ Ibulusa nara ka a fo a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye a fo kaba wo ye ko wo ye yeleman ka ke buru ri.»

⁴ Isa ka Ibulusa jabi: «A sebeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «Mɔɔ ti se balola buru gbansan na.»»

⁵ Isa banni wo fo la Ibulusa ye, Ibulusa ka a ta ka wa a ri san ma, ka dunuja mansaya bee yiraka a la waati kelen na.

⁶ Ibulusa ka a fo a ye ko: «Jamana woilu bee dini nde ma. N wa sɔn mɔɔ men dɔ, n di a bee di wo ma. N di i lasii jamana woilu bee kun na sa i ri bonya ba sɔrɔn.

⁷ Ni i ka nde bato, i ri woilu bee sɔrɔn.»

⁸ Isa ka a jabi: «A sebeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «I ye i Maari Alla le bato ka ale kelen pe gbiliya.»»

⁹ Ibulusa ka Isa ta ka wa a ri Jerusalemu wo rɔ. A wara Isa lalɔ Allabato-bonba kun na, ka a fo a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye igban de ka bɔ yan.

¹⁰ Ka a masɔrɔn a sebeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «Alla ri a la melekailu jamari ko ii ye i lakandan,

¹¹ ka i kɔrɔta ii bolo la, sa i sen kana se kaba ma.»

¹² Kɔni Isa ka Ibulusa jabi: «A fora Alla la kitabu kɔndɔ fanan ko: «I kana i Maari Alla kɔrɔbɔ.»»

¹³ Ibulusa banda Isa maneeenna, a kapara a ma tuma men na, a bɔra a kofe ka lon gberɛ makɔnɔ.

Isa ka a la baara damira Kalile mara rɔ

¹⁴ Isa bɔra ye ka wa Kalile mara rɔ Nii Seniman na sebaya rɔ. A la ko fora mara wo fan bee rɔ.

15 A tere ye wala moolu karanna salibonilu la ye. Bee tere ye a toojuma fola.

Nasaretikailu ka i ban Isa ro

16 Isa wara se Nasareti, a makolora yoro men do. Nono lon seni, a wara salibon na, ikomin a darini a kela ja men ma. A se men keni karan diya ye, a wulira ka i lo kitabu karan kanma.

17 Nabi Esayi la kitabu lamininnin donda a bolo. A ka yoro do jinin kitabu lamininnin do, yoro men karan loo tere ye a la. A sebene yoro wo ro ko:

18 «Maari Alla la Nii Seniman ye n kan,

ka a masoron a ra nde jenenmatomon ko n ye wa kibaro juma fo fantanilu ye.

A ra n kelaya ko n ye a lase kasodenilu ma ko ii ra kanhoroaya,

ko n ye a fo ja fuyen ye ko ii ja ri laka.

A ka n kelaya ko n ye mao toronilu kanhoroaya,

19 ko n ye a fo moolu ye ko Maari la san ba ra se,

a la kininkinin di yiraka ii la san men na konin.»

20 A banni wo karanna, a ka kitabu lamininnin datuun ka a don a lamara bolo ka i sii. Moolu bee ja loni tere a ro.

21 A ka a fo ii ye ko: «N da ban kitabu yoro men karanna, wo kuma ra dafa ai jana bi.»

22 Ii bee tere ye a toojuma fola, baa ii kabannakoyani a la kuma jumailu ro. Wo ro, ii ka i nonon mapininka ko: «Yusufu dence te jin di wa?»

23 Isa ka a fo ii ye ko: «Sika te a ro, ai ri kuma korolama jin fo n ye ko: «Dandalila, i ka kan ka i jere lakendeya folo.» Ai ri a fo n ye fanan ko: «I ka ko menilu ke Kaperinahumu, an ye wilu kalama. I ye wilu nonon ke i jere fanan wara ro yan.»

24 A ka a fo ii ye ko: «Tura le! Nabijuma si te jatela a wara moolu bolo.

25 N di misali doilu yiraka ai la. Nabi Eli la tele ro, san sawa ni karo wooro dafara sancu ma se nala Isirayeli jamana duu kan. Wo le ka a ke, konko ba donda jamana kondoo. Wo tuma, cesamuso ka siya Isirayeli jamana ro yan.

26 Koni Alla ma Nabi Eli lawa wo si demenna. Alla ka Nabi Eli lawa cesamuso do wara Sarepita so kondoo, men ye Sidon mara ro.

27 Ka la wo bee kan, Nabi Elise la tele ro, kunato tun ka siya Isirayeli jamana ro yan. Koni wo si ma kendeya Nabi Elise bolo fo Naaman kelen Sirijeka.»

28 Nba, wo ka menilu siini teren ye salibon na, wilu ka kuma wo men ka monu kojuuya.

29 Ii bee wulira ka Isa gben ka labo so kondoo. Iko so wo loni tindi ba kan, ii ka Isa ta ka wa a ri tindi ba wo kun do ko ka a lafilu, kosa a ri be ka faa.

30 Koni a taminda ii tema ka wa.

Isa ka jina gben

31 Nba, Isa wara Kaperinahumu, so men ye Kalile mara ro. Nono lon sera, a wara moolu karan salibon na.

32 Ii kabannakoyara a la mao karan ja ma, ka a masoron a tere ye moolu karanna kuma men na se ba tere ye wo ro.

33 Wo ka ke jinatoo do tere ye salibon kondoo ye. Ka Isa to karanna, jinatoo wo kulera fanka la ka a fo ko:

34 «Ee, Isa Nasaretika! I ye nfen kela andeilu tema yan? I nani an halaki kanma wa? I ye mao su men di, n ka wo lon. Alla la Maa seniman de i ri.»

35 Isa jamanda jina ma ka a fo a ye ko: «I makun! Bo cee wo fe!» Jina ka cee wo labe duu ma jama bee jana, ka ban ka bo a fe. Foyi si ma ke cee la.

³⁶ Mɔɔilu kabannakoyara a jɔa jere jere ma wo rɔ. Ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Kuma su juman ye jin di? A ragbe! A ye jinailu jamarila se ni sebaya la. A wa a fɔ ii ye ko ii ye bɔ, ii ri bɔ.»

³⁷ Wo rɔ, Isa tere ye men kela, wo kibaro fora fan bee yɔrɔ wo laminin dɔ.

Isa ka Simɔn biran muso lakendeya

³⁸ Isa bɔra salibon na ka wa Simɔn wara. A sera ye ka a teren Simɔn biran muso tɔrɔni kosebe, a muso na kɔnin. A fari kalayani kojuuya. Simɔn wara mɔɔilu ka Isa madiya ko a ye muso demen.

³⁹ Isa wara se a fe, ka i lɔ a kun na. A ka fari makaliya makuma, ko a ye bɔ muso rɔ. A bɔra. Muso wulira i kɔrɔ ye, ka dɔnnin di ii ma.

Isa ka jankarɔto siyaman nakendeya

⁴⁰ Fitiri waati se men keni, mɔɔilu nara jankarɔ tɔilu ri Isa ma. Jankarɔ su siyaman tere ye ii kan. Isa ka a bolo la a kelen kelenna bee kanma ka ii lakendeya.

⁴¹ Jinailu bɔra mɔɔ siyaman fe fanan. Ii bɔ waati, ii kulera ka a fɔ Isa ma ko: «Alla Dence le ile ri.» Kɔni Isa ka ii makuma ka ii makun! A ma sɔn ii ye kuma, ka a masɔrɔn ii ka a lɔn ko ale le ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin di.

Isa wara kawandili ke Jude mara rɔ

⁴² Wo duusa gbe jona, Isa bɔra so kɔndɔ ka wa wula kɔndɔ. Mɔɔilu ka a jinin haan ka a sɔrɔn wula kɔndɔ ye. A lɔ tere ye ii la ka a lase ii wara, baa ii te a fe a ye bɔ ye.

⁴³ Kɔni Isa ka a fɔ ii ye ko: «A fere te fo n ye wa Alla la Mansaya kibaro juma lase mɔɔilu ma so ba gberɛilu la. N kelayani wo le la.»

⁴⁴ A tora Jude mara rataamala, wo rɔ, ka mɔɔilu kawandi salibonilu la.

5

Simɔn ka jɛɛilu mira Isa baraka rɔ

¹ Nba, lon do rɔ, Isa lɔni tere Kenesareti Dala tɔrɔfe. Jama nara a laminin fan bee rɔ ka ii tolo malɔ Alla la kuma la.

² A ka kulun fila lani yen ji dafe. Kulun tiilu tun da bɔ ji kan ka kulunilu to ye. Ii tere ye ii la jɔɔilu makola ji dala.

³ Isa wara don kulun wo kelen kɔndɔ, men tere ye Simɔn ta ri kɔnin. A ka a fɔ Simɔn ye ko a ye a kulun mabɔ gbelemala la dɔni. Isa ka i sii kulun kɔndɔ ka mɔɔilu karan, menilu lɔni gbelema.

⁴ A banni mɔɔilu karanna, a ka a fɔ Simɔn ye ko: «I ye kulun nawa ji kan bere ke ka ai la jɔɔilu bila ji rɔ, sa ai ri jee mira.»

⁵ Simɔn ka a jabi: «Karanmɔɔ, an da su muume ke jee jininna ka kɔna. An ma foyi sɔrɔn. Kɔni n di jɔɔilu ke ji rɔ iko tuun i la kuma sababu la.»

⁶ Wo rɔ, Simɔn wara jɔɔilu ke ji rɔ. Nba, ii ka jee siyaman ba mira. Jee warara fɔ ka jɔɔilu farafara damira.

⁷ Ii ka ii baara jɔɔilu kili, menilu tere ye ji kan kulun gberɛ kɔndɔ, ko woilu ye na ii demen. Ii nara ii la kulun dɔ. Kulun fila woilu bee fara jee la kojuuya, fɔ kulunilu jiitɔ tere ji kɔrɔ.

⁸ Simɔn Piyeri ka wo yen tuma men, a ka i majii Isa sen kɔrɔ ka a madiya ko: «Maari, i kana i madon n na, baa kojuu kela le ye nde ri.»

⁹ A ka wo fɔ ka a masɔrɔn jee jate wo tun da Simɔn ni a la mɔɔilu bee kabannakoya fɔ ka silan.

¹⁰ A baara jɔɔn menilu tere ye Sebede denceilu Yakuba ni Yuhana ri, woilu fanan kabannakoyara.

Koni Isa ka a fo Simon ye ko: «I kana silan. I kusan jeɛ jininna. Koni ka damira bi haan ka wa, i ri mɔɔilu jinin ka ii ke Alla ta ri.»

¹¹ Ii bora ji kan tuma men na, ii ka kulunilu ni jeɛ mira fen beɛ to ye ka bila Isa ko.

Isa ka kunato do lakendeya

¹² Nba, lon do ro, Isa tere ye Kalile mara ro. Ka a to so da la, a benda kunato do ma. Kuna juu ba le tere ye a ma. A ka Isa yen ka a jakoro ben duu ma, ka a madiya ko: «Maari, ni i sonda, a se ye i ye ka n fari seninya fo ka n nakendeya.»

¹³ Isa ka a bolo maa a la ka a fo a ye ko: «N sonni. I ye seniya.» Kuna ka a bila i korɔ ye.

¹⁴ Isa ka a fo a ye ko: «I kana a fo mɔɔ si ye. Wa i fari yiraka sarakalase la. Alla ka sarka men fo Nabi Musa la sariya ro, i ye wo bo i la seniyali koson, ka ban ka i la sereya yiraka.»

¹⁵ Koni hali wo, Isa to tere ye folo ka jensen fan beɛ ro. Wo le ka a ke, jama tere ye nala ka ii tolo malo a la. Jankarotoilu tere ye nala kendeya jininna fanan.

¹⁶ Koni Isa kelen tere ye wala Alla matara diya wula ro ko siyaman.

Isa ka korongbonin do lakendeya

¹⁷ Lon do ro, Isa tere ye mɔɔilu karanna bon do la. Farisilu ni sariya karanmɔɔilu siini tere ye. Woilu nani ka bo Kalile mara ni Jude mara so siyaman na, a ni Jerusalemu so kondɔ. Wo tuma, Maari Alla la sebaya ye Isa kan ka mɔɔilu lakendeya.

¹⁸ Ka Isa to mɔɔilu karanna, mɔɔ doilu nara ceɛ korongbonin do ri. A lani tere lafen kan. Ii tere ye don ko ro bon na, ko ka jankaroto la Isa jakoro. Ii ka fere beɛ ke ka a don ja jinin.

¹⁹ Koni jama warani tere kojuuya. Wo ro ii ma don ja saron. Wo le koson, ii yelera bon kan ka yoro do waranka. Ii ka korongbɔɔto ni a la lafen ta ka a lajii woo wo la. Ii ka a lajii haan ka wa a la Isa jakoro jama tuma.

²⁰ Isa ka ii la lemeniya yen tuma men na, a ka a fo ceɛ korongbɔɔto ye ko: «N duɔɔnce, i ra makoto i la kojuuilu la bi.»

²¹ Sariya karanmɔɔilu ni Farisi menilu tere ye ye, woilu ka imiri ko: «Yon de jin di men ye Alla tanama kuma folo ten? Yon di se mɔɔ makotola a julumunna ten, fo Alla kelen pe?»

²² Isa ka ii la miriya lon. Wo ro, a ka a fo ii ye ko: «Nfenna miriya su wo ye ai jusu ro?»

²³ A ye di? Ka a fo ceɛ wo ye ko a ra makoto a la julumun na, wala ka a fo a ye ko a ye i wuli ka i taama, juman ke duman wo fila ro?

²⁴ N di a yiraka ii la, bi, ko a se ye n ye, Mɔɔ Dence konin, ka mɔɔ makoto kojuuilu la, dunuɔa jin do.» Wo ro, a ka a fo korongbɔɔto ye ko: «I wuli. I la lafen ta. I ye wa i wara.»

²⁵ A wulira i korɔ ye jama beɛ jana ka a la lafen ta ka wa a wara. A watola, a tere ye Alla tandola kosebe.

²⁶ Mɔɔilu beɛ kabannakoyara ka Alla tando ka ban ka silan. Ii ka a fo ko: «Ee! An da ko bailu yen bi!»

Isa ka Lebi kili

²⁷ Wo ko, Isa boni ye, a ka niisankomirala do siini yen niisanko mira diya. A to ko Lebi. Isa ka a fo a ye ko: «I ye bila n ko.»

²⁸ Lebi wulira ka a la baara to ye ka bila Isa kɔ.

²⁹ Kɔfɛ, Lebi ka dɔɔnnin ba rabɛn Isa yɛ ka mɔɔilu kili a wara. Ni-sankɔmirala siyaman nara, a ni mɔɔ gbɛɛilu. Ii bɛɛ tɛrɛ ye dɔɔnnin kɛla i jɔɔn fɛ.

³⁰ Farisi doilu ni sariya karanmɔɔ doilu nara ka ii bɛɛ siini tɛrɛn yɔrɔ kelen dɔ. Wo gboyara ii ye. Wo rɔ, ii ka Isa la karandenilu majininka ko: «Nfenna ai ra sɔn ka dɔɔnnin kɛ niisankɔmiralailu fɛ, a ni kojuu kɛla gbɛɛilu?»

³¹ Isa ka ii jabi: «Mɔɔ mɛnilu kɛndɛ, woilu mako tɛ dandalila la. Jankarɔtoilu mako ye dandalila la.

³² N ma na mɔɔ telenninilu kili kanma. N nani kojjukelailu le kili kanma, sa ii ri tubi.»

Fen kɔrɔ ni fen kura tɛ kelen di

³³ Doilu ka a fɔ Isa yɛ ko: «A ye di? Yaya la karandenilu ni Farisilu la karandenilu ye sun donna waati do la a ni ii ye Alla matara. Kɔni i la karandenilu ri dɔɔnnin kɛ ka minnin waati bɛɛ.»

³⁴ Isa ka ii jabi kuma kɔrɔlɔma do rɔ ko: «A ye di? Ni kɔrɔ kura sera do wara, i ri se ka kɔrɔ kura tii ni a terilu jamari ko ii kana dɔɔnnin kɛ i jɔɔn fɛ wa? Wo ti se kɛla!

³⁵ Baa lon do natɔ, kɔrɔ kura tii ri bɔ a terilu rɔ. Wo lon, jɛnɛsuma ri gba ii la. Wo rɔ, ii ri sun don wo lon.»

³⁶ Isa ka kuma kɔrɔlɔma do fanan fɔ ii yɛ ko: «Mɔɔ tɛ faanin kura kunkundun tɛɛ faanin kɔrɔ rabɛn kanma. Ni i ka wo kɛ, faanin kura ri tijan. Ka la wo kan fanan, i ri a tɛrɛn faanin kura kunkundun wo ti se bɛnna faanin kɔrɔ ma.

³⁷ Wo ja kelen ma, mɔɔ tɛ rɛsɛnji kura kɛ foroko kɔrɔ kɔndɔ. Ni i ka wo kɛ, minnin fen fadiman kura ri foroko kɔrɔ wo tɛ ka a tijan. Minnin fen bɛɛ ri bɔ. Foroko ni minnin fen bɛɛ ra tijan wo rɔ.

³⁸ Wo le kɔsɔn, minnin fen fadiman kura ka kan ka kɛ foroko kura le kɔndɔ.

³⁹ Ni mɔɔ kɔni darira minnin fen fadiman kɔrɔ minna, a kura lɔɔ tɛ gba a la fewu! A ri a fɔ ko: «Kɔrɔman duman.»»

6

Isa ka mɛn fɔ Nɔrɔ lonna ko rɔ

¹ Nɔrɔ lon do rɔ, Isa ni a la karandenilu tamintɔ tɛrɛ ye sɛnɛ do tema. Ka ii to sɛnɛ tema, Isa la karandenilu ka sɛnɛ suman tonson do bɔrɔndɔ ka a toto ka a dɔɔn.

² Wo kɛra Farisi doilu jana. Ii ka a fɔ karandenilu yɛ ko: «Ko mɛn ma kan ka kɛ Nɔrɔ lon ma, ai ye wo kɛla nfenna?»

³ Isa ka ii jabi: «Kɔnkɔ tɛrɛ ye Mansa Dawuda ni a taama jɔɔnilu la, a ka mɛn kɛ, ai ma wo karan wa?»

⁴ A donda Alla la bon kɔndɔ, saraka buru tɛrɛ ye yɔrɔ mɛn. Ka bɛn sariya ma, mɔɔ si ma kan ka buru wo dɔɔn fɔɔ sarakalaselailu. Kɔni mansa Dawuda ka wo ta ka a dɔɔn, ka do di a taama jɔɔnilu ma.»

⁵ Wo rɔ, Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «Mɔɔ Dɛncɛ le ye Nɔrɔ lon tii ri.»

Isa ka kɛ bolo faanima do lakɛndɛya

⁶ Nba, Nɔrɔ lon gbɛrɛ, Isa donda salibon do la ka mɔɔilu karan. Cɛɛ do tɛrɛ ye, mɛn bolokinin janin a la.

⁷ Nba sariya karanmɔɔ doilu ni Farisi doilu fanan tɛrɛ ye ye, mɛnilu tɛrɛ ye kɔrɔsila kojjuuya, baa ii tɛrɛ ye fɛrɛ jininna ka Isa jalaki. Ni a ka bolo janinto wo lakɛndɛya Nɔrɔ lon, ii ri a jalaki sababu sɔrɔn.

⁸ Kɔni Isa ka ii miriya lɔn. A ka a fɔ bolo sabato yɛ ko: «Iwuli ka i lɔ an tɛma.» A ka i lɔ.

⁹ Isa ka jama maɲininka ko: «A ye di? A dahani ka koɲuma kɛ Nɔɲɔ lon, wa kojuu? Ka mɔɔ kisi, wa ka a faa?»

¹⁰ A ka a ɲa lɔ ii bɛɛ rɔ, ka ban ka a fɔ cɛɛ wo yɛ ko: «I bolo rasɔmɔn!» A ka a bolo rasɔmɔn. I kɔrɔ ye, a kɛndɛyara.

¹¹ Farisilu ni sariya karanmɔɔilu ka wo yen tuma mɛn, ii jusu bɔra kojuuya. Ii wara i ɲɔɔn yen ka a fɔ ko: «An ye nfen kɛ Isa la?»

Isa ka talibidenba tan ni fila ɲenematɔmɔn

¹² Lon gbɛɛ, Isa wara Alla matara diya koyinkɛilu yɔrɔ rɔ. A ka su muume kɛ Alla matarala.

¹³ Duusa gbɛni, a ka a la karandenilu bɛɛ kili ka mɔɔ tan ni fila ɲenematɔmɔn ii rɔ, ka kɛ a la talibidenbailu ri.

¹⁴ Wo mɔɔ tan ni fila tɔɔ le ɲin: Simɔn, Isa ka mɛn tɔɔ la ko Piyɛri, a ni a dɔɔcɛ Andere; Yakuba ni Yuhana; Filipe ni Baritɔlɔmi;

¹⁵ Matiyu ni Tomasi; Alife dencɛ Yakuba ni Simɔn, a ye fɔla mɛn ma ko Fabaden;

¹⁶ Yakuba dencɛ Judasi; a ni Judasi Sikariyɔti, mɛn ye a janfa mɔɔ ri.

Isa ka jama ba karan ka jankarɔoilu lakɛndɛya

¹⁷ Nba, Isa ni talibidenba woilu jiira koyinkɛ la ka wa se gbɛkula do rɔ. Ii bɛnda karanden siyaman di ye. Jama ba fanan tɛɛ ye ka bɔ yɔrɔ siyaman. Doilu bɔni Jerusalemu, doilu bɔni Jude mara rɔ. Doilu fanan bɔni kɔɔji da la, so mɛnilu tɔɔ ko Tiri ni Sidɔn. Ii bɛɛ nani ka ii tolo malɔ Isa la, ka lakɛndɛya.

¹⁸ Jinailu tɛɛ ye mɛnilu tɔrɔla, woilu lakɛndɛyara fanan.

¹⁹ Mɔɔ bɛɛ tɛɛ ye a ɲa ɲininna ka i maa Isa la, ka a masɔrɔn sebaya tɛɛ ye a la jankarɔoilu bɛɛ lakɛndɛya.

Mɛnilu ye barakadenilu ri

²⁰ Isa ka a ɲa lɔ a la karandenilu rɔ ka a fɔ ii yɛ ko:

«Aile barakaden mɛnilu ye fantanya rɔ,
baa Alla la Mansaya ye ai ta le ri.

²¹ Aile barakadenilu, kɔnkɔ ye aileilu mɛn na bi,
baa ai ri fa.

Aile barakadenilu ai mɛn ye kasila bi,
baa ai ri yeɛ.

²² Aile barakadenilu ni mɔɔilu ka ai lagboyajɛ, ka i ban ai rɔ, ka ai nanin, ka ai tɔɔ tɲan Mɔɔ Dencɛ kosɔn.

²³ Ai ye sɛwa wo rɔ kɔsɛbɛ fɔ ka ɲaalen, baa ai barayi ka bon harijeene rɔ. Mɛnilu ri kojuu su wo kɛ ai la, woilu benbailu ka wo ɲɔɔn kɛ Alla la nabiilu fanan na.

²⁴ Gbalo ye ai ye, mɛnilu ye nanfulutii ri sisen,
baa ai ra ai la hɛɛɛ sɔrɔn ten.

²⁵ Gbalo ye ai ye, ai mɛnilu ye dɔɔnninna ka fa sisen. Ai ri kɔnkɔ.
Gbalo ye ai ye, ai mɛnilu yeɛɛɛ sisen. Ai ri kasi ka kasi.

²⁶ Gbalo ye ai ye, ni mɔɔilu ka ai tɔɔ ɲuma fɔ tuma bɛɛ,
baa woilu benbailu tɛɛ ye wuya nabiilu bonyala wo ɲa kelen ma.»

An ye an juuilu kanin

²⁷ Isa ka a fɔ ko: «Ai, mɛnilu tolo ye n kan na, ai ye ai juuilu kanin, ka koɲuma kɛ ai lagboyajɛbailu ye.

²⁸ Mɔɔ mɛnɪlu ye ai dankala, ai ye duwa woilu ye. Mɔɔ mɛnɪlu karagbeleman ai ma, ai ye Alla matara woilu ye.

²⁹ Ni mɔɔ ka i da fan kelen gbasi, i ye a tɔ kelen lɔ a ye fanan. Ni mɔɔ ka i la duruki kɔrɔbila bɔ i bolo, i kana a mabali i la duruki kɔrɔbila fanan tala.

³⁰ Ni mɔɔ mɔɔ ka i tara, i ye wo sɔ. Ni mɔɔ ka fen do ta i bolo, i kana a fɔ a ye ko: «A di n ma.»

³¹ Ai ye a fɛ mɔɔilu ye ko mɛn kɛ ai ye, ai jɛɛ ye wo jɔɔn kɛ mɔɔilu ye.

³² «Ni ai ka ai kaninba dɔrɔn kanin, julu su juman de wo ri? Hali kojukelailu fanan ye mɔɔ kaninna mɛn fanan ka ai kanin.

³³ Ni ai ye mɔɔ ladiyala mɛn ka ai ladiya fanan, julu su juman de wo ri? Hali kojukelailu ye wo jɔɔn kɛla.

³⁴ Ni ai ka julu don julu saralailu dɔrɔn na, julu su juman de wo ri? Hali kojukelailu ye julu donna a sara ko le rɔ.

³⁵ Ai kɔni ye ai juuilu kanin, ka kojuuma kɛ ai ye. Ai ye julu don ii la, ka ban ka a sara ko to ye. Ni ai ka a kɛ ten, ai barayi ri wara; ai ri kɛ Alla Kɔrɔtaninba denɪlu jɛɛ jɛɛ ri. Ka a masɔrɔn ale ka jɪ mɔɔ bɛɛ ma, hali fisiriwali ni mɔɔ juulu.

³⁶ Ai ye kɛ hinaba ri, ikomin ai Fa Alla hinaba ri ja mɛn ma.»

Ai kana mɔɔilu jii kojuu kelailu ri

³⁷ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana mɔɔilu jii kojuu kelailu ri. Wo rɔ, ai fanan tɛ jii kojuu kɛla ri. Ai kana mɔɔ jalaki. Wo rɔ, ai fanan tɛ jalaki. Ai ye mɔɔilu makoto. Wo rɔ, Alla fanan di ai makoto.

³⁸ Ai ye mɔɔilu sɔ, ai fanan di sɔ. Ai ri sɔ ikomin mɔɔ ye mɔɔ sɔla suman na ka a wara ja mɛn ma. A ri fɛ lafa, ka a juujuu, ka a madii, ka do fanan la a kan, fo ka bon. Ai ri sɔ ten. Ai wa mɔɔilu sɔ ja mɛn ma, Ai fanan di sɔ wo ja ma.»

³⁹ Wo rɔ, Isa ka kuma kɔrɔlama doilu fɔ ii ye ko: «A ye di? Na fuyen di se ka ja fuyen na gbeleke mira wa? Ii fila bɛɛ tɛ be denka rɔ wa?

⁴⁰ Karanden ti se taminna a karanmɔɔ la, kɔni ni a ka i raja karanna kosɛbɛ, a ri kɛ a karanmɔɔjɔɔ di.

⁴¹ «Namanin mɛn ye i badenma ja ma, i ye wo mafɛnela nfenna, ka a tɛrɛn fɛrɛn mɛn ye i jɛɛ ja ma, i tɛ wo kɔrɔsɪla?

⁴² I ri se ka a fɔ i badenma ye di ko: «N badenma, jamanin mɛn ye i ja ma, n di wo bɔ i ja ma», ka a tɛrɛn fɛrɛn ye i jɛɛ ja ma? Jɛɛmayuwa! I ye fɛrɛn wo bɔ i jɛɛ ja ma fɔlɔ. Kosa i jɛɛ ja ri laka. Wo rɔ, i ri se ka jamanin bɔ i badenma ja ma.»

Jiri su ri lɔn a den fɛ

⁴³ Nba, Isa ka a fɔ ko: «Jiri juma ti se den juu kɛla. Jiri juu fanan ti se den juma kɛla.

⁴⁴ Jiri su ri lɔn a den fɛ. Toroden ni rɛsenden mɔnɛn, wo si tɛ sɔrɔnna bin wɔninma la.

⁴⁵ Kɔjuma ye bɔla mɔɔ juma sɔnɔmɛ rɔ. Kɔjuu ye bɔla mɔɔ juu sɔnɔmɛ rɔ. Mɛn ye mɔɔ solɔmɛ rɔ, wo kuma ri bɔ a da rɔ.»

Bonɔla fila

⁴⁶ Isa ko: «Nfenna ai ye a fɔla nde ma «Maari, Maari» ka a tɛrɛn ai tɛ n na kumakan bonyala?

⁴⁷ Mɔɔ mɔɔ nani nde ma, ka a tolo malɔ n kan na ka wo mira, n di se ka wo la mɔɔ mɛn ma, n di wo fɔ ai ye.

48 A ye ikomin bonlola, men ka duu sen ka a la bon ju birin farakolo kan. Sanci ba nara, ji bɔra. Ji woyora kojuuya ka se bon wo ma. Kɔni a ma foyi si ke bon na, ka a masɔɔn bon lɔni farakolo kan.

49 Mɔɔ mɛn tɛ n na kuma mirala, n di wo fanan la bonlola do ma. Bonlola wo ka a la bon lɔ kijɛ kan. A ma a juu sii farakolo kan. Sanci nara, ji bɔra. Ji woyo se mɛn kɛni bon ma, bon bera kojuuya ka tɔjan fewu!»

7

Isa ka kelɛden kuntii la jɔn nakendɛya

1 Isa banni wo fɔla jama ye, a donda Kaperinahumu so kɔndɔ.

2 Rɔmuka kelɛden kuntii do tɛre ye so kɔndɔ, mɛn diyana jɔn tun ma kɛndɛ. Wo faato le tɛre jankarɔ bolo.

3 Kelɛden kuntii wo ka Isa mankutu mɛn waati mɛn na, a ka Yahudiya mɔɔbailu kelaya ka Isa madiya, ko a ye na a la jɔn nakendɛya.

4 Mɔɔbailu se mɛn kɛni Isa ma, ii ka a madiya kosebe ka a fɔ a ye ko: «Kelɛden wo la hakan de. I ka kan ka a demɛn,

5 baa an na jamana mɔɔilu duman a ye kosebe. A jɛrɛ ka an na salibon lɔ an ye.»

6 Wo rɔ, Isa wara ii kɔfɛ. Ii sudunyani kelɛden kuntii wara, kelɛden kuntii ka a teri doilu lawa Isa ma, ka a fɔ a ye ko: «Maari, i kana i jɛrɛ tɔrɔ. N na hakan tɛ i ye don n wara, ka a masɔɔn i ka bon nde ri paaɔn!

7 Wo bolo ma, n ma sɔn n jɛrɛ ye wa i kunbɛn, ka a masɔɔn wo ka bon nde ma. Kɔni ni i ka kuma kelen fɔ, n na jɔnce di kɛndɛya.

8 Ka a masɔɔn n ye do la se kɔrɔ, kelɛden doilu fanan ye n na se kɔrɔ. N wa mɛn kelaya, wo ri wa. N wa mɛn kili, wo ri na. N wa a fɔ n na jɔn ye ko a ye ke ten, a ri a kɛ ten.»

9 Isa ka kela wo mɛn waati mɛn na, a kabannakoyara kosebe. A ka iyɛleman ka a ja lɔ jama rɔ, jama mɛn bilani a kɔfɛ, ka a fɔ ii ye ko: «N ye a fɔla ai ye ko hali Isirayɛlikailu rɔ n ma lemɛniya wo jɔɔn yen ye.»

10 Nba, keladenilu bɔra Isa kɔfɛ, ka i kɔsɛ kelɛden kuntii wara. Ii wara a tɛren ye jɔn wo ra kɛndɛya fewu!

Isa ka kanberen su lakunun

11 Wo kɔ, Isa bɔra Kaperinahumu ka wa so do la, mɛn tɔɔ ko Nahini. A la karandenilu ni jama ba bilani tɛre a kɔ.

12 A sudunyani so da la, a ka i jɔɔn bɛn su la, ii ye wala a madon diya kaburu so la. Dence kelen pe wo le tɛre cesamuso bolo. So kɔndɔ mɔɔilu siyaman ba le nara muso wo tɔrɔfɛ.

13 Maari ka muso wo kasitɔ yen ka kininkinin a ma. A ka a fɔ muso ye ko: «I kana kasi.»

14 Ka ban ka i madon su ta fen na ka a bolo maa a la. Su talailu ka i lɔ. A ka a fɔ ko: «Kanberen, i wuli.»

15 Wo fɔni, su kununda. A wulira ka i sii ka kuma damira. Isa ka a di a na ma.

16 Mɔɔ bɛɛ silanda ka kabannakoya wo rɔ. Ii ka Alla tɔɔ bonya ka a fɔ ko: «Alla la nabi ba do ra na an tɛma.» A ni, «Alla ra na a la mɔɔilu demɛn kanma.»

17 Nba, Isa kibaro jensɛnda Jude mara ni a laminin bɛɛ rɔ.

Yaya ka a la karandenilu lawa Isa ma

18 Yaya la karandenilu ka Isa la kibaro lase Yaya ma. Wo rɔ, a ka karanden fila kili

19 ka ii kelaya ko ii ye wa Maari Isa majininka ko: «Moo Nenematomnin men nato, wo ye ile ri wa, wala an ye dogberε makono?»

20 Karanden fila woilu wulira ka wa Isa majininka ko: «Maari, Yaya ra an lo i ma. A ko an ye na i majininka ko: «Moo Nenematomnin men nato, wo le ile ri wa, wala an ye dogberε makono?»»

21 Wo tuma, Isa ye a kan ka moo siyaman nakendeya, jankaroto a ni lanjiritailu, ka jinailu gben jinatailu fe, ka ja fuyen siyaman ja laka.

22 Wo ro, Isa ka karanden fila wo jabi: «Men da ke ai jana yan, men fanan da danteε ai jana, ai ye wa wo beε fo Yaya ye. Ai ye a fo a ye ko: Fuyenilu ja ra laka. Senkelenilu ra taama korjuma. Kunatailu ra kendeya. Tologbedenilu tolo ra laka. Suilu ra kunun ka wuli. Kibaro juma ra lase bolokolonilu ma.

23 Ni moo moo ma tee n do, wo ye barakaden de ri.»

24 Yaya la karandenilu bo men keni ye, Isa kumara jama ye Yaya la ko ro. A ka a fo ko: «Ai wa men kera waa ro, ai wara nfen mafene ye? Ai wara bin de mafene wa, fono ye men lamaala? Wo kuma te!

25 Ai wara ka nfen mafene sa? Faanin dagbelen tii wa? Wo kuma te. Menilu ye faanin dagbelen donna, ka ii diyana koilu ke, woilu te saronna waa ro, fo mansa wara.

26 Ai wara nfen mafene diya waa ro? Ai ma wa nabi do mafene wa? Nabijuma le tere jo! Koni ale ka bon nabi ri paaon!

27 A sebani a la ko ro Alla la kuma ro ko:

«A ragbe, n di n na keladen nawa i je ka i la sila raben i je».

28 A ragbe! Muso si ma den saron folo, men ka bon Yaya ri. Koni moo moo ye Alla la Mansaya ro, hali men ye a beε korro, wo beε ka bon Yaya ri.

29 Moo menilu ka Isa la kawandili kan nafen, hali niisankomiralailu, ii beε ka Alla gbiliya, ka a masaron ii tere ye sunna ji ro Yaya la sun ji ro korro.

30 Koni Farisilu ni sariya karanmoolu ka i ban Alla sawo ro. Ii ma son Yaya ye ii sunna ji ro.»

31 Isa ka a fo iko tuun ko: «N ye bi moolu la nfen ma? Ii ni nfen de munurani?

32 Ii boni denninilu la, menilu siini panateela lofe ro. Ii ye a folo ii duronnilu ye ko:

«A ragbe. An ka fule fo ai ye
koni ai ma son ka don ke.

An ka saya donkili la ai ye,
koni ai ma kasi.»

33 I ma a yen, Yaya nara, a ma doonnin ke, a ma resenji min. Wo ro, ai ka a jate jinato ri.

34 Moo Dence ra na sisen. A ye doonnin kela, a ye minnin kela. Wo ro, ai ye a folo a ma ko a ma foyi si lon fonoomaya a ni dolo min, ko niisankomiralailu ni kojuu kela gberεilu duman a ye kojuyaya.

35 Koni moo men ye Alla la walijiya gbiliyala, wo tii ye walijiya kelen wo yirakala ko a telenni.»

Kaninteya den de ye makoto le ri

36 Lon do ro, Farisi ceε do tere ye men ka Isa kili doonnin kanma. Wo ro, Isa wara a wara. Ii ka doonnin ke i jooon fe.

37 Ka ii to doonninna, muso donda bon na. Muso jin tere ye kojuu kela le ri. Muso wo tun da a men ko Isa ra wa doonnin diya Farisi ceε wara. Wo ro, a wulira ka na daa alabasitari ri, men fani latikolon tulu la.

38 A donda bon na ten. A taminda Isa *kofe ka i lo a sen korɔ ka kasi. Ka a to kasila, a naji bɔra ka buruburu Isa sen kan ka ii suma. Wo rɔ, a ka Isa sen jasi a jere kungsi la ka ii sunbu, ka ban ka ii mamun latikolon tulu la.

39 Farisi cee men ka Isa kili doonnin kanma ka wo bee lakorosi ka a fo a jere kondɔ ko: «Ni cee jin tun kera Alla la nabi jere jere ri, a tun di muso su jin lon, men da a bolo maa a la ten. A tun di a lon ko muso jin tere ye kojuukela le ri.»

40 Isa ka a fo Farisi cee ye ko: «Simɔn, n ye a fe ka kuma do fo i ye.» Simɔn ka a jabi: «Karanmɔɔ, i ye a fo.»

41 Isa ko: «Cee do la julu tun ye mɔɔ fila la. Kelen ta benni wodigbe keme loolu la. A to kelen ta benni wodigbe biloolu la.

42 Wo fila si ma se julu sarala. Wodi tii wo hinara ii la, ka dije ka ii fila la julu to ye. A ye di? Ii fila rɔ, cee ri diya yon ye ka tamin?»

43 Simɔn ka a jabi: «N hankili rɔ, men na julu tun ka bon, cee ri diya wo le ye ka tamin.» Isa ko: «Ale le wo ri jo!»

44 Isa ka a ja lo muso rɔ, ka a fo Simɔn ye ko: «Simɔn, i ma muso jin yen wa? N nara i wara, i ma ji di n ma ka n sen mako. Kɔni a ka n sen suma a naji la, ka a josi a kungsi la.

45 I ma n sunbu foli rɔ. Kɔni kebi n donda yan, ale ma n sen sunbu boloka.

46 I ma n kun mamun tulu la, kɔni a ka latikolon mun n sen na.

47 Tuja ka fisa. Muso jin da kojuu siyaman ke korɔman. Kɔni a la hake bee a labe ka a masɔɔn a la kaninteya ra wara. A ragbe! Mɔɔ men ma makotoli ba sɔɔn ten, a la kaninteya te ke ten.»

48 Wo rɔ, Isa ka a fo muso ye ko: «I ra makoto i la kojuu bee la.»

49 Menilu siini tere ye, woilu ka a fo ii jere kondɔ ko: «Ee! Yon ye jin di, men di mɔɔ makoto a la kojuu la?»

50 Kɔni Isa ka a fo muso ye ko: «I ra i kisi bi i la lemeniya sababu la. Wa jususuma do!»

8

Muso menilu bilani tere Isa ko

1 Kofe, Isa tere ye iwala ka mɔɔilu kawandi so bailu ni so mesenilu la. A tere ye Alla la Mansaya kibaro juma lasela ii bee ma. A la talibidenba mɔɔ tan ni fila tere ye a kofe.

2 Musoilu fanan bilani tere ye a ko, Isa tun da menilu lakendeya. Doilu fanan tere ye ii fe, Isa ka jinailu gben ka bo menilu fe. Do toɔ tere ye ko Mariyamu Makidalaka. Isa tun ka jina wɔɔnwula gben ka bo ale kofe.

3 Cee men toɔ ko Cusa, wo muso fanan tere ye, men toɔ ko Johani. Cusa wo tere ye Mansa Herodi la nanfulu kunnasila ri. Muso men toɔ ko Susana fanan tere ye, a ni muso dogberɛilu. Muso woilu bee tere ye Isa ni a la karandenilu mademenna ii bolofenilu la ko rɔ.

Sifoyila la kuma korɔlama

4 Mɔɔilu bɔra so siyaman na ka na Isa ma. A ka kuma korɔlama do fo jama ba wo ye. A ka a fo ko:

5 «Senekela do bara ka wa si foyi diya a la senɛ rɔ. A seni ye, a ka si foyi. Si do bera sila dafe. Taminbatɔilu ka si wo radɔn ii sen na ka a tjan. Sankolo kondɔlu nara a to ta ka a doɔn.

* 7:38 Waati wo la, Yahudiya tere ye isilla tabali majiinin de la, ka ii sen dasama i jɔɔn ko ma doonnin diya. Wo rɔ muso ka a madon Isa sen na.

⁶ Si do fanan bera farakoloma yɔɔ kan. Si wo fɛɛnda, kɔni a ma mɛn. A bɛɛ yara, ka a masɔɔn sumaya tun tɛ yɔɔ wo rɔ.

⁷ Si do fanan bera yɔɔ do rɔ, bin wɔninmailu ye bɔla yɔɔ mɛn. Si wo fɛɛnda, bin wɔnenmailu fanan fɛɛnda. Kɔfɛ, bin wɔnenmailu warara si fɛɛnnilu ma ka ii mabali bonyala.

⁸ Si do fanan bera duu duman dɔ. Si wo fɛɛnda kɔɔɔma ka bonya ka den kɔsɛɛ. Si jate mɛn bera duu duman wo rɔ, wo ɔɔɔn kɛmɛ sɔɔnda.» Isa banni kuma kɔɔlama fɔla ka a kan nabɔ ko: «Tolo ye mɛnilu kun ma, woilu ye ii tolo malɔ kuma kɔɔlama ɔin na kɔsɛɛ.»

⁹ A la karandenilu ka a maɔininka ko: «Kuma kɔɔlama wo kɔɔ ye nfen di?»

¹⁰ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Alla la Mansaya koilu suturani, aile ra famunyali do sɔɔn ii rɔ. Kɔni wo koilu ye fɔla mɔɔ tɔilu ye kuma kɔɔlamailu le rɔ. Wo rɔ, ɔii ɔa ye ii la, kɔni ii kana fen yen; ii tolo ye ii la, kɔni ii kana fen famun.»

¹¹ «Nba, kuma kɔɔlama wo kɔɔ le ɔin di. Si wo ye Alla la kuma munuɔa le ri.

¹² Si do bera sila dafɛ. Si mɛn bera yɔɔ wo ye mɔɔ doilu munuɔa le ri. Mɔɔ woilu ra Alla la kuma mɛn, kɔni Ibulusa ra na wo bɔ ii jusu rɔ. Kɔsa ii kana se lala Alla la kuma la ka kisi.

¹³ Si do mɛn bera farakoloma yɔɔ kan, wo fanan ye mɔɔ doilu munuɔa le ri. Mɔɔ woilu ka Alla la kuma mɛn ka a mira sɛwa rɔ. Kɔni kuma wo ma don ii jusu rɔ bɛɛ bɛɛ kɛ. Ii ri to lemɛniya rɔ dooni. Gbɛliya waati wa se ii ma, ii ri sila ɔuma bila.

¹⁴ Si do mɛn bera bin wɔninmailu yɔɔ rɔ, wo fanan ye mɔɔ doilu munuɔa le ri, mɔɔ mɛnilu ka Alla la kuma mɛn fewu! Kɔni dunuɔaratɛɛ hamin da wara ii ma, a ni nanfulu ko nata a ni ii jɛɛ diyana koilu. Wo bolo ma, Alla la kuma ri mabali ii jusu rɔ, ka kɛ ikomin sɛnɛ fen, mɛn yara ka a den kobali to ye.

¹⁵ Nba, si do fanan bera duu duman dɔ. A fɛɛnda kɔɔɔma ka bonya ka den kɔsɛɛ. Si mɛn bera duu duman yɔɔ, wo ye mɔɔ doilu munuɔa le ri mɛn da Alla la kuma lamɛn ka a mira. Ii jusu telenni rɔ, ii ye kankelentiilu ri. Wo mɔɔilu ye i rajala ka Alla sawo kɛ kɔsɛɛ waati bɛɛ.»

Fitinna la kuma kɔɔlama

¹⁶ Isa ka a fɔ ii ye ikɔ tuun ko: «Mɔɔ si tɛ fitinna lamɛn, ka ban ka fen birin a kan na, wala ka a sii lafen kɔɔ. Ii ri a lamɛn ka a sii fitinnasiifen kan. Kɔsa mɔɔ mɛnilu ye donna bon na, woilu ri fitinna mɛn yen.

¹⁷ Nba, mɔɔilu ra fen fen dokon, wo bɛɛ ri yen. Ii ra fen fen sutura, wo bɛɛ ri bɔ gbɛ rɔ.

¹⁸ Ii ye a kɛ kunye ii la tolo malɔ rɔ! Baa ni fen do kɛra mɔɔ do bolo a ri do kura sɔɔn, kɔni ni fen sa mɛn bolo wo ti fen fen sɔɔnna.»

Isa na ni a badenmailu

¹⁹ Isa na ni a dɔɔɔcilu nara Isa ma, kɔni ii ma se ka i madon a la jama bolo la.

²⁰ Isa a lalɔnnira ko: «I na ni i dɔɔɔcilu lɔni da la, ko ii ye a fɛ ka i yen.»

²¹ Isa ka jabili kɛ ko: «Mɔɔ mɛnilu ye ii tolo malɔla Alla la kuma la ka a mira, woilu le n na ni n badenmailu ri.»

Isa ka fɔɔ ba lalɔ

²² Lon do rɔ, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «An ye wa dala kɔma.» Wo rɔ, ii bɛɛ donda kulun dɔ ka wa.

23 Ka ii to ji kan kulun dɔ, Isa sunɔɔra. Wo kɔrɔ, fɔɔrɔ ba wulira ji kan ka kulun namaa fo ka ji don a kɔndɔ. Ji siyayara kulun kɔndɔ. Wo rɔ kulun jiiɔla tɛɛ ye ji kɔrɔ.

24 Ii ka ibori ka Isa lakunun ka a fɔ a ye ko: «Maari, Maari an tununtɔ le ji rɔ.» A wulira ka fɔɔrɔ ni ji makuma. Fɔɔrɔ ni ji ka i lɔ ka masuma.

25 A ka a fɔ ii ye ko: «Ai la lemɛniya ɲa le wo ri wa?» Ii bɛɛ silanda ka kabannakoya, ka a fɔ i ɲɔɔn ye ko: «Ɛɛ! Mɔɔ su ɲuman de ɲin di? A ye fɔɔrɔ ni ji marala, hali woilu bɛɛ ye a kumakan mirala.»

Isa ka jina gben ka bɔ cɛɛ do fe

26 Wo kɔ, Isa ni a la karandenilu ka dala tɛɛ ka se Jerasa mara rɔ. Dala wo tɛɛ ye Jerasa mara ni Kalile mara tɛma.

27 Isa jii mɛn keni ka bɔ kulun kɔndɔ, cɛɛ jinatɔ do nara a labɛn. Kɛbi waati jan jinatɔ wo tun tɛ feriyabɔ donna muume. A tun tɛ sɔnna ka to so kɔndɔ. A tɛɛ ye sila kaburu wo le rɔ.

28 A ka Isa yen tuma mɛn na, a kulera bakɛ. A nara ibe duu ma Isa sen kɔrɔ, ka a kan nabɔ ko: «Ile Isa, Alla Kɔrɔtaninba Dence! N bila! I nani an jakankata kanma wa?»

29 A ka wo kuma fɔ, ka a masɔrɔn Isa tun da jina jamari ko a ye bɔ a fe. Jina tun da wo mira sija siyaman kɔrɔman. A wa a mira, so kɔndɔ mɔɔilu ri a bolo sidi jɔlɔkɔ la, ka a sen don nɛɛ la, ka ii janto a rɔ. Kɔni a ri jɔlɔkɔ ni nɛɛ kadi ka wa. Jina ri a gbɛngbɛn fo wula jan.

30 Isa ka a maɲininka ko: «I tɔɔ di?» A ka a jabi: «An tɔɔ le ko jama ba, baa an ye ikomin kɛleden jama ba.» Wo kɔrɔ le, jina siyaman tɛɛ ye a fe.

31 Jina woilu ka Isa madiya ko a kana ii lawa denka dun ba rɔ, jakankata yɔrɔ kɔnin.

32 Wo tuma, kɔsɛ kuru ba tɛɛ ye dɔɔnnin kela tindi kan ye. Jinailu ko Isa ye diɲɛ ii ye don kɔsɛilu kɔndɔ. Isa sɔnda ii ye wa.

33 Jinailu bɔra jinatɔ fe ka wa don kɔsɛilu kɔndɔ. Wo rɔ, kɔsɛilu ka i bori kɔsɛɛ ka jii tindi la ka wa don ji rɔ. Ii bɛɛ tununda ji rɔ.

34 Nba, wo bɛɛ kɛra kɔsɛ gbɛngbɛnnailu ɲana. Ii ka ibori ka wa a ɲafɔ so kɔndɔ mɔɔilu ye, a ni bonda la mɔɔilu.

35 So kɔndɔ mɔɔilu bɔra ka wa ka wo mafɛnɛ. Ii seni yɔrɔ wo rɔ, ii ka jinatɔ kɔrɔ masumani siini yen Isa sen kɔrɔ. Jina si tun tɛ a fe. Duruki tɛɛ ye a kan na. So kɔndɔ mɔɔilu silanda kojuuya wo rɔ.

36 Jinailu gbɛnda mɛnilu ɲana, woilu ka dantɛɛli kɛ mɔɔ toilu ye.

37 Jerasakailu bɛɛ silanda a ɲa jɛɛ jɛɛ ma, ka a fɔ Isa ye ko a ye bɔ ii la jama rɔ. Awa Isa ni a la karandenilu donda kulun dɔ ka i kɔsɛ.

38 Isa wa tuma, jinatɔ kɔrɔ nara a madiya ko a ye a fe ka to Isa kɔfɛ, kɔni Isa ma sɔn fo ka a kelaya ko:

39 «I ye wa i wara. Alla ra ko ba mɛn kɛ i ye, i ye wo kibaro lase i wara mɔɔilu ma.» Isa tun da mɛn kɛ a ye, a wara ka to wo kibaro lasela a so fan bɛɛ rɔ.

Sunkurun faani a ni muso jankarɔto

40 Isa kɔsɛɔla, jama ba ka a labɛn baa ii tɛɛ ye a makɔnɔla

41 Wo tuma, cɛɛ do nara se a ma, ka i la a sen kɔrɔ. Wo cɛɛ, mɛn tɔɔ ko Jayirusi, tɛɛ ye salibon kuntiyya la. A ka Isa madiya ko a ye diɲɛ ka wa a wara,

42 baa a denmuso kelen pe faatɔ le. Den wo ra san tan ni fila sɔrɔn. Wo rɔ, Isa ka Jayirusi wara sila ta. Kɔni a watɔla, jama warara a kɔfɛ kojuuya, fo ka a ragbedɛn ii tɛma.

⁴³ Muso jankaroto do tere ye jama wo tema. Jelibo jankaroto tere ye a la kebi san tan ni fila. Dandalilailu tun da a bolofen bee don, koni wo si ma se ka a lakendeya.

⁴⁴ A ka i madon Isa la ka i maa a la duruki dakun na. A la jelibo ka i lo i koroo ye.

⁴⁵ Isa ka jininkali ke kelendi ko: «Yon ka a bolo maa n na?» Bee ka a fo ko: «Nde te.» Piyeri ka a fo ko: «N Maari, i ma jama warani yen fo ka i ragbeden ii tema.»

⁴⁶ Isa ka a jabi: «Jama ko te de! Mooo kelen da imaa n na. N ye a kalama ko sebaya ra bo n do ka ko ke do ye sisen!»

⁴⁷ Muso ka wo lakarosi ka a yen ko a ti se ka idoon Isa ma. A yereyereni nara i la Isa sen koroo. A ka imaa Isa la duruki koroo la kun men na, a ni a kendeyara kelendi ja men ma, a ka wo bee jaf Isa ye jama bee jana.

⁴⁸ Isa ka a fo a ye ko: «N denmuso, i ra bo jankaroto ka kisi i la lemehiya sabaru ro. Wa jususuma do.»

⁴⁹ Ka Isa to wo fola, keladen nara ka bo salibon kuntii Jayirusi wara. Wo nara a fo Jayirusi ye ko: «I denmuso ra ban. I kana karanmoo toroo butun.»

⁵⁰ Isa ka kela wo men ka a fo Jayirusi ye ko: «I kana jiitee. I ye la n na doron. I denmuso ri kendeya.»

⁵¹ Isa se men keni Jayirusi wara, a ma son mooo si ye don a kofe bon kondoo, fo Piyeri, ni Yuhana, ni Yakuba, a ni den fa ni a na.

⁵² Moolu tere ye kasila ka kule, ko den da faa. Isa ka a fo ii ye ko: «Ai kana kasi. Den ma faa. A ye sunoo ro.»

⁵³ Ii ka Isa mayele, baa ii bee ka a lon fewu ko den da faa.

⁵⁴ Isa ni a la moolu donda bon kondoo. A wara den mira a bolo ma ka a kan nabo ko: «Dennin, i wuli!»

⁵⁵ Dennin nii kosera a ro. A wulira ka i lo kelendi. Isa ka a fo ko ii ye doonnin di a ma.

⁵⁶ Den fa ni a na kabannakoyara, koni Isa ka ii jamari ko ii ra men yen bon kondoo ye, ii kana wo fo mooo si ye.

9

Isa ka a la talibidenbailu kelaya

¹ Wo koroo, Isa ka a la talibidenba tan ni fila kili. A ka se ni sebaya di ii ma, kosa ii ri jinailu gben ka bo moolu fe, ka jankarotoilu lakendeya.

² A ka ii kelaya ko ii ye wa Alla la Mansaya ko lase moolu ma, ka jankarotoilu fanan lakendeya.

³ A ka a fo ii ye ko: «Ai kana demen fen si ta taama jin do, gbeleke wo, boroo wo, doonninfen wo, wodi wo, ai kana wo si ta. Hali duruki korobila fila, ai kana wo ta.

⁴ Ai wa jiya yoro men do, ai kana bo ye. Ai ye to ye fo ai bo tuma wa se so wo kondoo.

⁵ Ni moolu ka i ban ai jiyala, ai ye bo ii wara, ka ye gbangban bo ai sen ma. Wo ri ke sereya ri ye moolu ma, ko ii ka juu.»

⁶ Nba, ii bora ye ka itaama ka se so siyaman do. Ii ka kibaro juma lase ka jankarotoilu lakendeya fan bee ro.

Isa la ko ka Herodi kondafili

⁷ Nba, ko ko keni tere ye Isa bolo, Mansa Herodi tere ye wo kibaro kalama. Wo kibaro ka a kondafili kosebe, baa doilu tere ye Isa jatela Yaya le ri. Ii ka a fo ko Yaya ra wuli ka bo saya ro.

⁸ Doilu tere ye Isa jatela Nabi Eli le ri. Ii ka a fo ko Eli ra na iko tuunni. Doilu tere ye Isa jatela nabi gbereri, bi ma men ban. Ii ka a fo ko wo ra bo saya ro ka na iko tuunni.

⁹ Herodi ka a fo ko: «N ka mado lo Yaya kun trela a la. A ye di wo ro? N ye kibaro men saronna jin, wo tii ye yon de ri wa?» Wo ro, a loo tere ye Herodi la ka a ja la Isa kan.

Isa ka doonnin di jama ma

¹⁰ Isa la talibidenbailu bora taama ro ka na danteeli ke Isa ye. Ii tun da ko ko ke, ii ka wo bee fo a ye. Wo banni, Isa ka ii ta, ko ka wa joro diya Betisayida so fan do.

¹¹ Koni mado siyaman kolonda ii wa ko ro, ka ibori ii ko. Isa ka ii bee ramira koruma. A ka Alla la Mansaya ko lase ii ma, ka ban ka jankarotilu lakendeya.

¹² Ii bee menda ye fo ka fitiri sudunya. Keladenba tan ni fila wo nara, wo ro, ka a fo Isa ye ko: «An Maari, i ye sila di jama ma. Sa ii ri wa si diya a ni doonnin jinin yan laminin soilu la, a ni todailu la. I ma a lon, an ye waa le ro yan? Foyi te yan.»

¹³ Isa ka ii jabi: «Ai jere ye doonnin di ii ma.» Keladenbailu ka a fo ko: «Buru kala loolu ni jee fila-pe ye an bolo yan. Nba, i ye a fe an ye wa doonnin san jama jin bee ye wa?»

¹⁴ Jama wo ka siya ba le. Cee menilu ye a ro, woilu jate ri mado waa loolu bo.

Nba, Isa ka a fo a la karandenilu ye ko: «Ai ye jama lasii mado biloolu biloolu dekuruilu ro.»

¹⁵ Karandenilu ka jama laden ka ii lasii ten.

¹⁶ Wo banni, Isa ka buru kala loolu ni jee fila ta, ka a ja lo san ma ka baraka bila Alla ye. A ka buru ni jee rakadikadi ka a di karandenilu ma, ko ka a rafara jama tema.

¹⁷ Mado bee ka doonnin ke fo ka ii fa. Ii bee ban men keni doonninna, karandenilu ka buru ni jee kunkundun tilu laden. Wo kunkundunilu ka see tan ni fila lafa.

Piyeri ka men fo Isa ma

¹⁸ Lon do ro, Isa kelen tere ye Alla matarala yoro do ro. A la karandenilu tere ma jan ale baka. Isa ka ii majininka ko: «Madoilu ye n jatela yon di?»

¹⁹ Ii ka a jabi: «Doilu ka a fo ko i ye Yaya le ri. Doilu ka a fo ko i ye Nabi Eli le ri. Doilu fanan ka a fo ko nabi do ra bo saya ro ka na, bi ma men ban.»

²⁰ A ka ii majininka ko: «Ai don? Ai ye n jatela yon di?» Piyeri ka a jabi: «Alla la Nenematomnin de ile ri.»

²¹ Isa ka a fo ka a magbeliya ii ye ko ii kana wo kuma fo mado si ye.

²² A ka a fo ko: «A fere te, fo Mado Dence ye jakankata. Mado bailu ni sarakalase la kuntuilu ni sariya karanmadoilu, ii bee ri i ban a ro, ka a mira ka a faa. Koni a faa tele sawana, a ri lawuli ka bo saya ro.»

²³ A banni wo fola a la karandenilu ye, a ka a fo madoilu bee ye ko: «Ni mado ye a fe ka na n ma, wo ye ban a jere ro. Lon lon a ye a la gbongbon jiri ta ka bila n kofe.

²⁴ Nba, ni mado mado ka a si konogben a la dunyarate ro, wo tii ti jenemayala, koni ni mado mado bonora a si ro a la dunyarate ro nde la ko ro a ri jenemaya.

²⁵ A ye di? Ni mado do ka dunya fen bee saron yan, ka wa bono a nii do sini, wo ton ye nfen di?

²⁶ Mɛn di maloya ka i ban i lɔla n na ko rɔ, a ni n na kuma rɔ, Mɔɔ Dence wa na lon mɛn, a ri maloya wo tii la ko la fanan. Wo lon, a natɔ a la nɔɔrɔ rɔ, a ni a Fa Alla ta, a ni mɛlɛka sɛnimanilu ta.

²⁷ Sika tɛ a rɔ: doilu ye ai tɛma yan, mɛnilu tɛ sa fewu ni ii ma Alla la Mansaya yɛn fɔlɔ.»

Isa fari yɛleman ko

²⁸ Wo fɔ tele seyin jɔɔn, Isa ka Piyeri ni Yuhana ni Yakuba ta ka wa Alla matara diya koyinkɛ do kan.

²⁹ Ka Isa to Alla matarala, a jɔkɔrɔ yɛlɛmanda. A la faanin gbɛra fo ka mɛlɛnmɛlɛn ikomin sanmɛlɛnmɛlɛn.

³⁰ Ikɔrɔkɔrɔ cɛɛ fila kumara a yɛ mɛn ye Nabi Musa a ni Nabi Eli. Bi tɛrɛ ma cɛɛ fila wo sa.

³¹ Ii lɔni tɛrɛ nɔɔrɔ ba rɔ ka Isa baro. Ii barora Isa faa ko kan, a natɔ mɛn dafala Jerusalemu.

³² Wo ka a tɛrɛn Piyeri ni a dafɔrɔɔnilu ra sunɔɔ. Ii kununda ka Isa nɔɔrɔni yɛn, a ni cɛɛ fila wo.

³³ Ka sɔrɔn Nabi Musa ni Nabi Eli watɔ le tɛrɛ, Piyeri ka a fɔ Isa yɛ ko: «Karanmɔɔ, yan bɛnni an ma. An ye to yan. An di gba sawa lɔ, i ta kelen, Nabi Musa ta kelen, a ni Nabi Eli ta kelen.» Piyeri tɛrɛ ye kumala tuun, kɔni a ma wo kɔrɔ lon.

³⁴ Ka Piyeri to kumala, banda do jiira ka birin ii kun na, ka ii latunun, wo rɔ ii silanda a ja ma.

³⁵ Wo tuma, kumakan do bɔra banda rɔ ko: «N Dence le jin di, n da mɛn Nenematɔmɔn. Bɛɛ ye a tolo malɔ a la.»

³⁶ Kuma banni, karandenilu ma mɔɔ si tɛrɛn ye fo Isa kelen pe. Ii bɛɛ ka i makun wo ko ma. Ii ka mɛn yɛn, ii ma wo fɔ mɔɔ si yɛ.

Isa ka den jinatɔ do lakɛndɛya

³⁷ Wo duusa gbɛ, Isa ni talibidenba sawa wo jiira koyinkɛ kɔrɔ tuma mɛn na, mɔɔ siyaman ka Isa labɛn.

³⁸ Nba, cɛɛ do tora jama wo tɛma ka a kan nabɔ ko: «Karanmɔɔ, n ye i madiyala, i ye n dence demɛn. A kelen pe le n bolo.

³⁹ Jina ye a tɔrɔla. A wa a mira, den di kule i kɔrɔ ye. Jina ri a lajɛrɛjɛrɛ, fo ka a da kanfa ji labɔ. A ti sɔn fewu ka den bila fo a wa ban a sɛɛla kojuuya.

⁴⁰ N nara ka i la karandenilu madiya ko ii ye jina gbɛn. Ii ma se a la.»

⁴¹ Isa ka jabili kɛ ko: «Ai bi mɔɔilu ka juu. Ai tɛ la Alla la muume! N ye to ai tɛma haan waati juman ka ai la lemɛniyabaliya mujun?» A ka a fɔ cɛɛ wo ye ko: «Na i dence ri yan.»

⁴² Den ka i madon Isa la waati mɛn na, jina ka den wo labe duu ma, ka a yɛrɛyɛrɛ kojuuya. Isa ka jina makuma ko a ye bɔ den fɛ. Jina bɔra, den kɛndɛyara. Isa ka den nase a fa ma.

⁴³ Mɔɔilu bɛɛ kabannakoyara wo rɔ, ko Alla makabani ba le.

Isa ka a la saya ko fɔ ikɔ tuun

Isa tɛrɛ ye ko mɛnilu kɛla, woilu ka ii bɛɛ kabannakoya. Ka ii to wo la, a ka a fɔ a la karandenilu yɛ ko:

⁴⁴ «Ai ye ai tolo malɔ kɔɔuma kuma jin na. Janfa natɔ donna Mɔɔ Dence ma, sa a ri don mɔɔ juuilu bolo.»

⁴⁵ Karandenilu ma kuma wo jayɛn. A kɔrɔ dɔɔni tɛrɛ ii ma. Hali ii ma a famun, ii ma sɔn ka Isa jininka a kɔrɔ ma ka a masɔrɔn ii silanni kojuuya.

Yon ye jɛmɔɔ ri?

⁴⁶ Wo tuma, sɔsɔli do wulira karandenilu tɛma, ko yon kɛtɔ jɛmɔɔ ri ii dɛkuru rɔ?

⁴⁷ Isa ka ii miriya lɔn. Wo rɔ, a ka dennin do ta ka a lalɔ a tɔrɔfɛ.

⁴⁸ A ka a fɔ karandenilu yɛ ko: «Mɔɔ mɛn wa dennin jɛn jɔɔn damira kɔɔnɔma nde kɔsɔn, wo ra n jɛrɛ ramira. Mɔɔ mɛn wa nde ramira kɔɔnɔma, wo ra n kelayaba ramira kɔɔnɔma fanan, baa mɛn di sɔn ka a jɛrɛ kɛ dɔɔman mɔɔ ri ai tɛma, wo le ka bon a tɔ bɛɛ ri.»

Mɛn tɛ ii juu ri, wo ye ii jɛn de ri

⁴⁹ Isa la talibidenba mɛn tɔɔ ko Yuhana, wo ka a fɔ ko: «Maari, an ka cɛɛ do yen, a tɛrɛ ye jinailu gbɛnna ka bɔ mɔɔilu fɛ i tɔɔ rɔ. An ka a fɔ a yɛ ko a ye wo boloka, baa a tɛ an na dɛkuru mɔɔ ri.»

⁵⁰ Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai kana a mabali wo la. Mɔɔ mɛn tɛ i kanma, wo ye i fɛ.»

Samarikailu ka i ban Isa rɔ

⁵¹ Nba, ka a tɛrɛn a waati tun da sudunya ka i kɔsɛ a Fa Alla wara, Isa ka a jusu lateɛ ko a fɛrɛ tɛ fo a ye wa Jerusalemu.

⁵² A ka keladen doilu lawa a kɔrɔ. Woilu wara don Samari so do la, ka jiya diya jɛnin a yɛ.

⁵³ Kɔni ye mɔɔilu ma sɔn ka Isa jiya, ka a masɔrɔn a watɔ Jerusalemu.

⁵⁴ Wo rɔ a karandenilu, Yakuba ni Yuhana, ka Isa majɛnininka ko: «An tɛ ta lajii ka bɔ san dɔ ka ii janin wa?»

⁵⁵ Isa ka iyeɛman ka ii makuma, ko ii jo tɛ.

⁵⁶ Ii taminda ye, ka wa so gbɛrɛ jɛnin.

Ka bila Isa kɔ

⁵⁷ Ii watɔla, mɔɔ do ka a fɔ Isa yɛ ko: «I wa kɛ wala fan fan, n di to i kɔ.»

⁵⁸ Isa ka a jabi: «Tɔɔn ye sɔyaninilu bolo. Naa ye sankolo kɔnɔilu bolo. Kɔni si diya si tɛ Mɔɔ Dence bolo, a ri se ka i jɔɔnɔn yɔrɔ mɛn.»

⁵⁹ Isa ka a fɔ cɛɛ gbɛrɛ yɛ ko: «I ye bila n kɔ.» Wo ka a jabi: «Maari, i ye dijɛ n ye wa n fa su don fɔɔ.»

⁶⁰ Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Mɛnilu faani, mɛnilu ma jɛnema bɛrɛ lɔn, i ye a tɔ woilu yɛ ii jɔɔn su don. Ile kɔni ye wa Alla la Mansaya ko lase mɔɔilu ma.»

⁶¹ Dogbɛrɛ ka a fɔ Isa yɛ ko: «Maari, n ye a fɛ ka bila i kɔ. Kɔni, n ye wa n sara n wara mɔɔilu la fɔɔ ko an bɛn sɔɔma.»

⁶² Isa ka a jabi: «Mɔɔ mɛn wa nisi daba mira ka sɛnɛ kɛ damira, ka ban ka to a kɔfɛ mafɛnɛla, wo ti se Alla la Mansaya baara nɔɔla.»

10*Isa ka karanden biwɔrɔnwula ni fila kelaya*

¹ Wo kɔ rɔ, Isa ka mɔɔ biwɔrɔnwula ni mɔɔ fila gbɛrɛ kili ka ii kelaya. A ka ii mɔɔ fila fila lawa a kɔrɔ. A jɛrɛ watɔ yɔrɔ mɛnilu rɔ, a ka ii lawa a kɔrɔ, yɔrɔ woilu bɛɛ rɔ.

² A ka a fɔ ii yɛ ko: «Suman ka waati ra se. Suman ka siya. Kɔni wo baaralailu ma siya. Ai ye Suman Fɛ Tii* madiya, kosa a ri do kafɔ baaralailu ma suman fɛ rɔ.

³ «Ai ye wa sisen. N ye ai kelayala ka kɛ ikomin saa dennin, mɛn bilani wara juuilu tɛma.

* **10:2** Suman Fɛ Tii wo ye Alla le ri.

4 Ai kana wodi bila ai kun. Ai kana bɔrɔ ta. Ai kana sanbara gbere ta. Ai kana sɔn foli ye ai la baara lanɔɔ sila la.

5 «Ai wa jiya yɔrɔ mɛn dɔ, ai ye ye mɔɔilu fo fɔlɔ ko: «Jususuma ye don bon jin na.»

6 Ni wo ka do tɛren ye, mɛn ye jususuma jininna, ai la duwawu ri mira a ye. Ni wo tɛ, ai la duwawu ri i kɔse ai ma.

7 Mɛnilu wa sɔn ka ai jiya, ai ye to woilu bolo. Ii wa dɔɔnninfen fen di ai ma, ai ye wo dɔɔn. Ii wa minnin fen fen di ai ma, ai ye wo min. Baaraden ni a sara ka kan. Ai kana ai jiya diya yelɛman.

8 «Ai wa don so fen fen kɔndɔ, ni ye mɔɔilu ka ai ramira ka na dɔɔnninfen do sii ai kɔrɔ, ai ye a dɔɔn.

9 Jankarɔto mɛnilu ye so kɔndɔ ye, ai ye woilu lakendɛya. Ai ye a fɔ mɔɔilu ye ko: «Alla la Mansaya ra i madon ai la!»

10 «Kɔni ai wa don so fen fen kɔndɔ, ka a tɛren ye mɔɔilu ma sɔn ai jiyala, ai ye bɔ. Ai ye wa i lɔ sila tɛma, ka ai kan nabɔ ii ma ko:

11 «Hali ai la so gbangban, mɛn tɛre ye an sen ma, an da wo bɔ an sen ma. Wo ri kɛ tɔɔmasere ri ai kan yan, kɔni ai ye a lɔn ko Alla la Mansaya ra i madon ai la.»

12 N di a fɔ ai ye ko kiti lon wa se, jahadi juuman di la so wo kan ka tamin Sɔdɔmu kan.»

So mɛnilu ka i ban lemɛniya la

13 «Korasɛnkailu, gbalo ye ai ye. Bɛtisayidakailu, gbalo ye ai fanan ye. Ka a masɔrɔn kabannako bailu kɛra ai tɛma. Ni woilu jɔɔn tun kɛra Tiri so kɔndɔ, wala Sidɔn so kɔndɔ, sa wo mɔɔilu ra tubi kebi waati jan. Ii tun di i sii buurigbɛ rɔ ka kasanbɔrɔ bila ii kan na, ka kɛ nimisa tɔɔmasere ri, ka tubi.

14 Wo le kɔsɔn, kiti lon wa se, Tirikailu ni Sidɔnkailu la jahadi ri nɔɔya ka tamin ai ta kan.

15 Kaperinahumukailu ai don? Ai ri bonya haan ka se sankolo rɔ wa? Wo kuma tɛ! Ai ri jii fo ka se jahanama kɔndɔ!»

16 Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Mɔɔ mɛn wa ai kumakan namɛn, wo ra n kan namɛn fanan. Mɔɔ mɛn ma sɔn ai rɔ, wo ra i ban n dɔ fanan. Mɛn ka i ban n dɔ, wo ra i ban n kelayaba rɔ fanan.»

Keladenilu ka ii kɔse

17 Mɔɔ biwɔrɔnwula ni fila banni kelalasele, ii kɔse mɛn kɛni, ii sɛwani ba nara dantɛeli kɛ Isa ye ko: «Maari, hali jinailu silanni an ye ka an kan mira, i tɔɔ rɔ.»

18 Isa ka jabili kɛ ko: «N da Setana betɔ yen ka bɔ sankolo rɔ ikomin sanmɛlenmɛlen ye jiila ja mɛn ma.

19 A ragbɛ, n da sebaya di ai ma, sa ai ri sailu ni kɔsɔilu radɔn, ka se ai juu Setana ni a fanka bɛɛ la. Foyi ti se ai la.

20 Hali wo, ai kana sɛwa wo rɔ, ko jinailu ye ii majiila ai kɔrɔ. Ai ye sɛwa mɛn dɔ, wo le jin di: ai tɔɔ ra sebɛ harijeene rɔ.»

Isa sɛwara

21 Wo tuma, sɛwa ba le tɛre Isa la, sɛwa mɛn bɔni Alla la Nii Sɛniman dɔ. Wo rɔ, a ka Alla tando ko: «N Fa Alla, sankolo ni duukolo tii, n ye i tandola, ka a masɔrɔn a diyara i ye ka lɔnniya di denninilu ma, i ma mɛn di hankilimailu ni lɔnninna bailu ma. Ɔɔn, N Fa, i sawo le.»

22 Isa ka a fɔ mɔɔilu ye ko: «N Fa ra fen bɛɛ karifa n na. Mɔɔ si ma Dence lɔn fo n Fa Alla. Mɔɔ si fanan ma n Fa Alla lɔn fo Dence kelen, mɛn bɔra Alla rɔ. N wa n Fa yiraka mɛnilu la, woilu fanan di se a lɔnna.»

²³ Wo kɔ, Isa ka iyεleman ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Hεε ye ja ye ai ja men ka yen!

²⁴ Baa ai ja ye men yenna, a lɔ tεε ye nabi siyaman ni mansa siyaman na ka wo yen, kɔni ii ma fεε sɔrɔn ka ii ja la a kan. Ai tolo ye men namenna, a lɔ tεε nabi siyaman ni mansa siyaman na ka wo men. Kɔni ii ma fεε sɔrɔn ka ii tolo malɔ a la.»

Samarika cεεnuma

²⁵ Lon do rɔ sariya karanmɔɔ do ka i lɔ ka jininkali do ke Isa kun a kɔrɔbɔ kanma. A ka a fɔ ko: «Karanmɔɔ, n ye nfen ke, sa n di jenemaya sɔrɔn?»

²⁶ Isa ka a jabi: «Nfen de sebeni Alla la sariya rɔ? I ra nfen de famun wo rɔ?»

²⁷ A ka Isa jabi: «A sebeni sariya rɔ ko: «I ye i Maari Alla kanin i jusukun bεε la, i sɔlɔme bεε la, i fanka bεε la, a ni i miriya bεε la.» Ka la wo kan, a ka a fɔ ko: «I ye i mɔɔjɔɔ kanin ikomin i ye i jεre kaninna ja men ma.»

²⁸ Isa ka a jabi: «I ra men fɔ, i jo wo rɔ. Ni i ka sila wo taama, i ri jenemaya sɔrɔn.»

²⁹ Kɔni a lɔ tεε ye karanmɔɔ wo la ka jɔ di a jεre kewaliilu ma. Wo rɔ, a ka Isa ma jininka ko: «N ye yon jate n sijɔɔ di?»

³⁰ Isa ka a jabi sanda do rɔ ko: «Cεε do bɔra Jerusalemu ka wa Jeriko. Ka a to sila kan, benkanlailu bera a kan ka a bolofen bεε bɔ a bolo, hali a feriyabɔ bεε. Ii ka a gbasi kojuuya. Dooni ii ma a faa. Ii bɔra ye ka a lani to sila tɛma.

³¹ A ma men wo kɔ, sarakalaseɔ do nara sila wo kan. A ka madunbatɔ lani yen sila tɛma. A ka a ragbe, ka tamin a la ka wa.

³² Lebi bɔnsɔn do nara sila wo kan. A nara madunbatɔ lani tɛren sila tɛma. A ka a ragbe, ka tamin a la ka wa.

³³ Wo kɔfε, Samarika do fanan nara sila wo kan. A nara madunbatɔ lani tɛren sila tɛma. A ka a ragbe, a kininkinin donda a rɔ.

³⁴ A ka i madon a la ka a la dailu basi ka woilu sidi. A ka madunbatɔ lawuli ka a lala a la fali kan, ka wa a ri london jiya bon do la. Ii se men kenɔ jiya bon na, a ka a janto a rɔ.

³⁵ Duusa gbɛni, a ka †wodi bɔ ka a di bon tii ma ka a fɔ a ye ko: «I janto madunbatɔ wo rɔ kosebe. A mako wa ke fen fen na, i ye wo di a ma. Ni wodi jin ma a bεε bɔ, n wa n kose, n di i la wodi bεε lase i ma.»

³⁶ «A ye di? Mɔɔ sawa woilu rɔ, yon kera madunbatɔ sijɔɔ di?»

³⁷ Sariya karanmɔɔ ka Isa jabi: «Men hinara a la ka a demen.» Isa ko: «Jɔ! I ye wa wo jɔɔn ke.»

Isa wara Mariyamu ni Marita wara

³⁸ Nba, Isa ni a la karandenilu tεε ye taamala Jerusalemu sila kan. Ii se men kenɔ so do la, muso do ka ii jiya a wara. Muso wo tɔɔ ko Marita.

³⁹ Marita dɔɔmuso fanan tεε ye, men tɔɔ ko Mariyamu. Mariyamu wara i sii Maari Isa sen kɔrɔ ka a tolo malɔ a la.

⁴⁰ Wo ka a tɛren, Marita jagbani gba donna kojuuya. Wo rɔ, a ka i madon Maari Isa la ka a fɔ a ye ko: «Maari, n mamuso ra n kelen to baarala ten. Wo te gbala i la wa? I ye a fɔ a ye ko a ye wuli ka n demen.»

⁴¹ Maari ka a jabi: «Marita, Marita. I haminni ko siyaman na fo ka i jεre jagba.

⁴² Kɔni fen kelen pe le munafan ka bon fen tɔ bεε ri. Mariyamu ra munafan fen wo jenematɔmɔn. Foyi tε wo bɔ a bolo.»

† 10:35 Ka wodi men di wo ye tele fila baara sara le ri.

11

Alla matara ja

¹ Lon do rɔ, Isa tere ye Alla matarala yɔrɔ do rɔ. A banni, a la karanden do ka a fɔ a ye ko: «Maari, i ye an karan Alla matara la, ikomin Yaya ka a la karandenilu karan ja men ma.»

² Isa ka a jabi: «Aj wa ke Alla matarala, ai ye a fɔ ko: An Fa Alla, i tɔɔ seniman ye bonya. I ye i la mansaya labɔ gbɛ rɔ.»

³ I ye an na dɔnnin di an ma lon lon.

⁴ I ye an makoto an na kojuuila, baa menilu ra kojuu ke an na, an da woilu makoto. I kana an to an na miriya juuila sila kan.»

⁵ A ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Ni ai do wara i dujɔɔ wara duu tala ma, ka a la da makonkon ka i kan nabɔ ko: «N dujɔɔ, i wuli. I ye buru kala sawa di n ma.»

⁶ N dujɔɔ cɛɛ bɔtɔla le taama rɔ ka na jiya n wara sisen sisen. Damunin fen si te n bolo ka sii a kɔrɔ.»

⁷ I dujɔɔ di to bon kɔndɔ ka jabili ke ko: «Ɛɛ, cɛɛ, i kana na n tɔrɔ sa. N da n na da tuun ka a sɔɔ. N ni n na denilu beɛ ra ban an lala. N ti sɔn ka foyi di i ma sisen.»

⁸ Hali a ma sɔn ka buru di i ma ai la dujɔɔnya kosɔn, i wa to a la da makonkon na fo ka a jagba, a ri wuli ka i mako beɛ ja jɔ! Baa, i ma sɔn ka a matara boloka.

⁹ «Wo rɔ, n di a fɔla ai ye ai wa matara foyi la, ai ri wo sɔrɔn; ai wa jinin, a ri a sɔrɔn; ai ye da makonkon, a ri laka ai ye.»

¹⁰ Ka a masɔrɔn mɔɔ si wa matara a ri a sɔrɔn; mɔɔ wa fen jinin, a ri a sɔrɔn; mɔɔ wa da makonkon, a ri laka a ye.»

¹¹ «Yon ye ai tema yan, ni i dence ka i matara jeɛ la, i ri sa don a bolo wa?

¹² Wala, ni i dence ka i matara sisekili la, i ri kɔsɔn don a bolo wa?

¹³ Nba, ni ai, adamadenilu men ka juu, ai kusan fen juma dila ai denilu ma, wo gbenin de an Fa Alla men ye sankolo rɔ wo ri se Nii Seniman dila a tarabailu beɛ ma.»

Isa ni Ibulusa la ko

¹⁴ Lon do rɔ, Isa ka jina gben ka a bɔ bobo cɛɛ do fe. Jina bɔ men keni a fe, cɛɛ ka kuma damira. Wo ka jama kabannakoya kosebe.

¹⁵ Kɔni doilu ka a fɔ ko Isa tere ye jinailu gbenna *Ibulusa baraka le rɔ, men ye jinailu la kuntii ba ri.

¹⁶ Doilu ka Isa kɔrɔbɔ, ko a ye tɔɔmasere do ke ii jana, men di a yiraka ii la ko a la sebaya bɔni Alla rɔ.

¹⁷ Kɔni Isa ka ii beɛ miriya lon. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Mansaya kelen wa rafara fila ri ka i jɔɔn kele, mansaya wo tɔntɔ le. Bon kelen wa rafara fila ri ka i jɔɔn kele, bon wo ri be.»

¹⁸ A ye di wo rɔ? Ni Setana la baardenilu rafarara fila ri ka i jɔɔn kele, a la mansaya te tɔjan wa? Ai ka a fɔ ko n ye jinailu gbenna jina kuntii ba Ibulusa le baraka rɔ.

¹⁹ A ye di? Ni n ye jinailu gbenna Ibulusa baraka rɔ, ai la karandenilu ye jinailu gbenna yon baraka rɔ? Ai la karandenilu ri ai la kiti teɛ, ko ai jo te wo rɔ.

* 11:15 Kirekika la miriya ye le ko Ibulusa a ye jina mansaden de ri

²⁰ Ni wo te, ni n ye jinailu gbenna Alla baraka le ro, wo ra a yiraka ko Alla la Mansaya ra se ai tema.

²¹ «Ai ja lo! Fankama wa a raben kele ke muranilu la, ko ka a la bon kanda, wo bolofenilu kandani a juma la.

²² Koni ni fankama dogberε bera a kan, men fanka ka bon a ta ri, wo ri se a la. Wo ri a la keleke fen bεε ta, a jii lani terε menilu kan konin, ka ban ka a bolofen bεε rafara moailu tema.»

²³ Isa banda misali yirakala ka a fo ii ye ko: «Moε men te n fe, wo ye n juu le ri. Moε men te n demenna ka moailu laden, wo ye baarala ka moailu lajensen.»

Jina ka i kose ka to ceε fe

²⁴ Isa ko: «Jina wa ghen ka bo ceε do fe, a ri wa joro diya jinin fo wula jan ka kana, ka ban ka a fo ko: «N di n kose ka wa n bo diya ro.»

²⁵ A wa kose ceε jinatε koro ma, a ri a teren ko wo ra seninya, ikomin bon men firanni ka a kondε raben kojuma.

²⁶ Wo ro, jina ri wa ka jina waronwula laden, menilu ka juu a jere ri. Ii bεε ri na ka to ceε wo fe. A laban, jinatε la ko ri juuya ka tamin a foloma kan.»

²⁷ Ka Isa to kuma la, muso do tora jama tema ka a kan nabε ko: «Muso men ka i kono ta ka i soron, ka ban ka a sin di i ma, muso wo kunnadiyani.»

²⁸ Isa ka a jabi: «Koni moε menilu ri ii tolo malε Alla la kuma la ka wo mira, woilu le moε kunnadiyani bailu ri.»

Nabi Junusa toomasere jooon di ke bi moailu ye

²⁹ Ka a teren jama waratε le Isa laminin do, a ka ii karan ko: «Bi moailu kewali ka juu. Ai ye kabannako ko ro, men di ke toomasere ri, koni kabannako gberε si te ke ai jana, fo Nabi Junusa ta jooon.

³⁰ Nabi Junusa jere kera toomasere ri Ninibekailu bεε jana ja men ma, Moε Dence fanan natε kela toomasere ri bi moailu jana wo ja le ma.

³¹ Nba, kiti lon wa se, Seba jamana mansa muso ri wuli ka i lo ai torafe ka ai jalaki, baa ale bora fo yoro jan ka na a tolo malε Mansa Sulemani la hankilimaya kuma la. Do ye yan bi, men ka bon Mansa Sulemani ri.

³² Kiti lon wo, Ninibekailu fanan di wuli ka i lo ai torafe ka ai jalaki, baa Nabi Junusa wara ii kawandi lon men, ii tubira. Do ye yan bi, men ka bon Nabi Junusa ri.»

Fitina ni ja kise la sanda

³³ Isa ka a fo ikε tuunni ko: «Moε si te fitinna lamelen ka a dokon, wala ka see do birin a kun na. Wo kuma te! Moε wa a lamelen, a ri a sii fitinnasiifen kan, kosa menilu wa don bon kondε ri a melen ye.

³⁴ Moε ja kise le a faribanku fitina ri. Ni i ja kise ka ji, kene ri don a la, ka i kondε gbε. Ni i ja kise ma ji, foyi si te don fo dibi.

³⁵ Wo le koson, ai ye ai jere lakorosi. Ai kana i ban kene ro, ka son dibi ro.

³⁶ Ni i kondε gbera kene bolo, ka a teren dibi te a yoro si ro, i ra ke kene ro fasayi. A ye ikomin fitina ra lamelen ka i bila kene ro.»

Isa ka Farisilu ni sariya karanmoailu jalaki

³⁷ Isa banni kumala, Farisi ceε do ka a kili ko a ye wa doonnin ke a wara. Ii wara don a wara, ka i sii doonnin diya.

³⁸ Isa ma a bolo ko folε ikomin Farisilu ye a kela ja men ma. Wo ka Farisi ceε kabannakoya kosebe.

³⁹ Maari Isa ka a fo a ye ko: «Ai Farisilu ye daailu ni muranilu kakan makola ka gbε, ka ai kondε nooni to natabaya ni kojuu su bεε la.

⁴⁰ Ai hankilitanilu! Mɛn ka kokan ladan, wo le ma a kɔndɔla fanan dan wa?

⁴¹ Ai ye ai kɔndɔ rɔ di fantanilu ma, wo wa ke bɛɛ ri seninya.

⁴² «Gbalɔ ye ai Farisilu ye! Ai ye i rajala ka jaka bɔ, hali ai la suma fira kelen kelenna bɛɛ rɔ. Ai ra telenbaya a ni Alla la kaninteya la bilani to. Ai ka kan ka wo ke fɔlɔ ka a tɔ bɛɛ ladennin ke.

⁴³ Gbalɔ ye ai Farisilu ye! Ka a masɔrɔn ai wa don salibon kɔndɔ, ai ye jɛmɔɔ sii diya jɛninna. Ai wa ke so kɔndɔ, ai ye a fe mɔɔilu ye ai bonya ka ai fɔ.

⁴⁴ Gbalɔ ye ai Farisilu ye! Ka a masɔrɔn ai ye ikomin kaburu, mɛn ni duu bɛɛ ra ke kelen di. Mɔɔilu ye taminna wo kan, kɔni ii ma a lɔn ko kaburu le.»

⁴⁵ Sariya karanmɔɔ do ka Isa jabi: «Karanmɔɔ, i la kuma ma dan Farisilu kelen ma dɛ! I ye aɛdeilu fanan dooyala kɔsɛbɛ!»

⁴⁶ Isa ka a jabi: «Gbalɔ ye ai sariya karanmɔɔilu fanan ye! Ai ye donin ba siila mɔɔilu kun ma, donin mɛn ta gbɛleman kojuyaya. Kɔni ai ti sɔn muume ka ii dɛmɛn wo donin tala!

⁴⁷ Gbalɔ ye ai ye, ka a masɔrɔn ai benbailu ka nabi mɛnilu faa, ai ye woilu kaburuilu masidila.

⁴⁸ Ai ra sɔn ai benbailu la baara juu ma, ka a masɔrɔn ii ka nabiilu faa ka kaburu masidi ko to ai ma.

⁴⁹ Wo le kɔsɔn, Alla ka a fɔ a la hankilimaya rɔ ko: «N di nabiilu lawa ii ma, a ni talibidenbailu. Ii ri doilu faa ka doilu jakankata.»

⁵⁰ Wo rɔ, mɔɔilu ra nabi fen fen faa kebi dunuɔɔa dan waati, Alla ri bi mɔɔilu jɛninka wo kelen kelenna bɛɛ saya ko ma.

⁵¹ A ri damira Abila la saya ma, haan ka wa Nabi Sakariya la saya ma, mɛn sara saraka janin diya a ni Alla la bon tɛma. N di a fɔ ai ye, Alla ri bi mɔɔilu jɛninka wo bɛɛ ma kiti lon.

⁵² Gbalɔ ye ai ye, ai sariya karanmɔɔilu! Ai ra i ban lɔnnin bɛɛ rɔ, ka wo da tuun ka a sɔɔ. Ai jɛɛ ti don a rɔ. Ai ye mɔɔilu labanna fanan, mɔɔ mɛnilu ye don ko rɔ.»

⁵³ Isa bɔ mɛn keni yɔrɔ wo rɔ, sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ka a lajɛnin jɛninkali siyaman na.

⁵⁴ Ii ye a fe a ye jabili benbali do ke, mɛn di ke a mira sababu ri.

12

Isa ka mɔɔilu lali kuma siyaman dɔ

¹ Wo tuma, mɔɔ waa siyaman ladennin Isa laminin dɔ. Ii warara haan ka i lɔ i jɔɔn kan. Ka Isa to jama tɛma, a ka a la karandenilu karan. A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai jɛɛ latanka Farisilu la lɛbɛn ma, ii la filanfilanteya kɔnin.

² Mɔɔilu la ko si dokonni a ri bɔ gbɛ rɔ, lon do rɔ. Mɛnilu suturani, woilu bɛɛ ri lɔn mɔɔilu bolo.

³ Ai wa idoon ka fen fen fɔ mɔɔilu ye dibi rɔ, woilu bɛɛ ri lamɛn kɛnɛ ma. Ai wa fen fen fɔ mɔɔilu tolo kɔrɔ kan majii rɔ, hali ni a kɛra bon kɔndɔ sutura rɔ, woilu bɛɛ ri fɔ gbɛ rɔ, ka ke ikomin mɔɔ ra i lɔ bon kun na ka wo bɛɛ lase fan bɛɛ rɔ.

⁴ «N terilu, n di a fɔ ai ye ko mɔɔ mɛnilu seni mɔɔ faala dɔrɔn, ai kana silan woilu ye, baa woilu dan ye mɔɔ faribanku faa ri. Ii ti se ka tamin wo kan.

⁵ Ai ye silan mɛn ye, n di wo yiraka ai la. Mɛn di se ka mɔɔ faa, ka ban ka a fili jahanama kɔndɔ, ai ye silan wo ye.

⁶ «A ye di? Kɔnɔ mɛsɛn loolu tɛ sanna wodi gbanan mɛsɛn na wa? Kɔni Alla ka a kelen kelenna bɛɛ lɔn.

⁷ Alla ka ai lɔn kɔsɛbɛ, hali ai kungsi jate! Wo rɔ, ai kana silan fewu. Alla ye ai jatela ka tamin kɔnɔilu kan.

⁸ «N di a fɔ ai ye ko mɔɔ fen fen wa i lɔ n tɔɔ la mɔɔilu jana, Mɔɔ Dence fanan di i lɔ wo tii la Alla la melekailu jana.

⁹ Kɔni mɛn di i ban n dɔ mɔɔilu jana, Mɔɔ Dence fanan di i ban wo rɔ Alla la melekailu jana.

¹⁰ Ni mɔɔ ka Mɔɔ Dence mafɔ, a ri se a makotola. Kɔni mɔɔ wa Alla la Nii Seniman tanama kuma fɔ, a tɛ makoto habadan!

¹¹ «Lon do rɔ, mɔɔilu ri ai mira. Ii wa ai lana salibonilu jemɔɔilu ma, wala kititɛɛla su bɛɛ, ai ka kan ka kuma mɛn fɔ ka ai jɛɛ lafasa, ai kana hamin wo la.

¹² Ka a masɔɔn ai ka kan ka mɛn fɔ, Alla la Nii Seniman di wo kuma bila ai kɔndɔ wo waati kelen na.»

Nanfulutii hankilitan

¹³ Cɛɛ do tora jama rɔ ka a fɔ Isa ye ko: «An karanmɔɔ, i ye a fɔ n kɔrɔɔɛ ye ko an fa sara ka cɛɛ mɛn to, ko a ye cɛɛ wo rafara ka n ta di n ma.»

¹⁴ Isa ka a jabi: «ɛɛ, cɛɛ! Yon de ka nde lasii, ka n kɛ ai la kititɛɛla ri, wala ai la cɛɛ rafarala?»

¹⁵ Wo kɔ, Isa ka a fɔ jama ye ko: «Ai ye a kɛ kɔɔɔɔ, ka ai jɛɛ mira natabaya ma. Ka a masɔɔn hali ni mɔɔ la nanfulu siyayara a jna jɛɛ ma, wo ti se ka jenemaya jɛɛ di a ma.»

¹⁶ Isa ka wo kɔrɔ yiraka ii la kuma kɔrɔlama do rɔ. A ka a fɔ ko: «Waati do kɛra, nanfulutii do la sɛnɛ fenilu sɔnda kɔsɛbɛ.

¹⁷ Wo rɔ, a ka a jate mira a jɛɛ kɔndɔ ko: «N di nfen de kɛ sa? Suman mara diya si tɛ n bolo, suman jate wo ri kun mɛn dɔ.»

¹⁸ A ka imiri wo ma ka a fɔ ko: «N di n na bondon bɛɛ lawuya ka kurailu lɔ ka woilu wara. N di n na suman kise ni n na sɛnɛ fen bɛɛ kɛ ii kɔndɔ ka a bɛɛ lamara ye.

¹⁹ Wo wa ban, n di a fɔ n jɛɛ ye ko: «Cɛɛ, i jɔɔɔ fewu! Suman siyaman ba marani i bolo, suman mɛn di san siyaman bɔ. I ye dɔɔnnin kɛ, ka minnin kɛ, ka sɛwa.»

²⁰ Alla ka a fɔ a ye ko: «Ile, kɔmɔɔ gbɛdɛn. Bi su jin dɔ jɛɛ, i nii di mira i la. I ra mɛn nadɛn i jɛɛ ye, wo totɔ yon bolo sa?»

²¹ Mɔɔ mɛn ye nanfulu jininna a jɛɛ ye, ka a ban Alla rɔ, wo betɔ ten de.»

An kana hamin

²² Wo rɔ, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Nba, n kan de, ai kana hamin ai nii na ai la dunuɔarateɛ dɔɔnnin ko rɔ, wala ai la faribanku la feriyabɔ ko rɔ.

²³ Ka a masɔɔn nii ka bon dɔɔnninfen di. Fari banku ka bon feriyabɔ ri.

²⁴ «Ai ye kɔrɔnduwailu lakɔɔsi. Ii tɛ sɛnɛ kɛla, ii tɛ suman kala. Suman mara diya su su tɛ ii bolo. Kɔni Alla ye woilu balola. Ai munanfan ka bon kɔɔilu munanfan di paon Alla jana.

²⁵ A ragbɛ! Yon ye ai rɔ, mɛn hamin di se do kafula a si ma, hali waati kelen?

²⁶ Ni ai la hamin ti se hali wo ko fitini la, nfenna ai ye haminna ko tɔilu bɛɛ la?

²⁷ Ai ye waa rɔ binilu lakɔɔsi. Bin woilu ye wulila ka fɛɛn ka jna. Ii tɛ baara kɛla, ii tɛ feriyabɔ jininna. Kɔni hali Mansa Sulemani, mɛn kɛra nanfulu ba tii ri, wo ma duruki si don, mɛn ka kenyani bin fɛɛn kelen na.

²⁸ A ragbɛ! Bin mɛnilu ye wulila bi woilu ri janin ta la sini. Hali wo, Alla ka ii feriyabɔ fɛɛnɛnilu la. A ye di? Alla tɛ ai dɛmɛn fanan, ka ai feriyabɔ wa? Kɔni ai la lemɛniya ka dɔɔ fewu!

²⁹ «Ai kana hamin ka a fɔ ko: «An di nfen dɔɔn ka nfen min?»

³⁰ Jamana men mɔɔ ma Alla lɔn dunuɲa rɔ bi, woilu le ye ko su wo ɲininna waati beɛ rɔ. Kɔni ai mako ye fen menilu la, ai Fa Alla ka woilu beɛ lɔn.

³¹ Wo le rɔ, ai ye Alla la Mansaya ɲinin fɔlɔ. Alla ri fen woilu fanan di ai ma.»

Nanfulu banbali

³² Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «N na deƙuru ɲin, ai kana silan. A diyara ai Fa Alla ye ka a la mansaya di ai ma.

³³ Ai ye ai bolofenilu san ka mɔɔ bolokolonilu sɔ wodi wo rɔ. Ai ye nanfulu mara yɔrɔ ladan ai jere ye harijeene, nanfulu mara yɔrɔ men te tɲan. Sa ai ri nanfulu bila ai ye harijeene, nanfulu men te deɛɛ habadan. Son si ti se yɔrɔ wo sɔrɔnna, ɲenberɛ ni kɔrikɔri si ti tɲani ke ye,

³⁴ baa i la nanfulu marani yɔrɔ men, i solɔme ye yɔrɔ wo le rɔ.»

Jɔn menilu rabenni

³⁵ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai jere tesidi ka ai raben baara kanma. Ai ye ai la fitina lameleni to waati beɛ rɔ.

³⁶ Ai ye ke ikomin jɔn, menilu ye ii la kuntii makɔnɔla bon kɔndɔ. Ni kuntii bɔra kɔnɔ malɔ diya ka na da makonkon, ii ri da laka a ye.

³⁷ Ni kuntii nara ka a teren jɔnilu ma sunɔɔ fewu, baraka ri don ii la ko rɔ. A ragbe! Kuntii ri a tesidi ka a jere raben ka jɔnilu kili. A ri ii beɛ lasii ka dɔɔnnin sii ii kɔrɔ.

³⁸ Wo le rɔ, ni kuntii nara duu tala waati, wala dondon kasi waati, ni a nara ka a teren jɔnilu ma sunɔɔ, baraka ri don ii la ko rɔ.

³⁹ «Ai tolo malɔ! Ni bon tii tun ye a kalama ko son natɔ le a wara a waati men na, a tun di a jere raben a ɲɔ rɔ.

⁴⁰ Wo ɲa kelen ma, ai fanan ye ai raben. Ka a masɔrɔn Mɔɔ Dence ri na waati do rɔ, ai hankili te waati men na.»

Jɔn ɲuma ni jɔn juu

⁴¹ Piyɛri ka Isa maɲininka wo rɔ ko: «Maari, i ra kuma kɔrɔlama ɲin fɔ andeilu dɔrɔn de ye, wala jama beɛ?»

⁴² Maari ka a jabi: «Yon ye jatela jɔn telenni ri, wala jɔn hankiliman? Kuntii ri jɔn wo lasii a wara beɛ kun na, ko a ye a janto jɔn tɔilu rɔ, ka solo bɔ ka a di ii ma.

⁴³ Ni kuntii nara ka a teren jɔn wo ye baara kan, baraka ri don jɔn na ko rɔ.

⁴⁴ Kuntii ri a bolofenilu beɛ karifa jɔn wo la. Tuɲa le fewu!

⁴⁵ Kɔni, ni jɔnce wo ka i miri ko: «N na kuntii ti nala jona». A ri jɔn tɔilu tɔrɔ ka ii gbasi, ceɛ ni muso. A ri dɔɔnnin ke kojuuya ka dɔlɔ min haan ka a jere ɲa laminin.

⁴⁶ Wo ko rɔ, a la kuntii ri na waati do rɔ, jɔn wo hankili te waati men na. A wa na, a ri a la jɔn tɔrɔya kojuuya ka a ke ikomin Alla lɔnbali.

⁴⁷ «Jɔn men ka a la kuntii diyana ko lɔn, kɔni a kɔndɔgbo ma sɔn ka a janto a rɔ, kuntii ri wo gbasi kojuuya ka jahadi la a ka a fɔ kosebe!

⁴⁸ Jɔn men ma a la kuntii diyana ko lɔn, ni a filira ka baara juu do ke, men ye gbasi ko ri, jɔn wo fanan di gbasi. Ale kɔni te gbasi kojuuya. Mɔɔ mɔɔ wa siyaman sɔrɔn, siyaman di ɲinin wo fe. Siyaman wa karifa fen fen na, siyaman di ɲinin wo fe fanan.»

Hera wala benbaliya?

⁴⁹ Isa ka a fɔ ii ye ko: «N da na ta su kanma duukolo kan. N da gbɛdenni ba le fɔ ta wo ye melɛn.

⁵⁰ Kɔni a fere te fo n ye n na jakankataye dafa. Yani n ye ban wo kela, n te jususuma sɔrɔn.

⁵¹ A ye di? A ye ai kɔndɔ ko n da na jususuma le ri dunuja rɔ wa? Wo kuma te! N nani bɛnbaliya bilala mɔɔilu tema.

⁵² Ka damira bi ma, ni mɔɔ loolu kera denbaya kelen dɔ, mɔɔ sawa ri ke mɔɔ fila kanma, wala mɔɔ fila ri ke mɔɔ sawa kanma.

⁵³ Cɛɛ dence ri bila a la, cɛɛ fanan di bila a dence la. Muso denmuso ri bila a la, muso fanan di bila a denmuso la. Muso a dence muso ri bila a la, muso fanan di bila a dence muso la.»

Bi mɔɔilu ka kan ka waati jin lakɔrɔsi

⁵⁴ Isa ka a fɔ jama ye ko: «Ni ai ka banda finni yen tele be rɔ, ai ye a fɔla ko sancɔ nato le. Sanji di na ikomin ai ka a fɔ ja mɛn ma.

⁵⁵ Ni ai ka a yen fɔrɔ ye bola tele kankan bolokinin fan fe ai ye a fɔla ko: «Tara ri bɔ.» Tara ri bɔ ikomin ai ka a fɔ ja mɛn ma.

⁵⁶ Tɔɔmasere mɛnilu ye kela sankolo ni duukolo kan, ai kusan woilu faranfasila. Kɔni Alla ye ko mɛnilu kela bi mɔɔilu tema, nfenna ai ma kusan woilu fanan faranfasila? Ai jɛɛmayuwailu!

⁵⁷ Nfenna ai te a fe ka ko telenninilu jate mira ai jɛɛ ma ka woilu ke?

⁵⁸ «A ragbɛ! Ko wa ke i ni mɔɔ do tema, ni wo ye a fe ka i lana kiti diya, yani ai ye se ye, i ye fere bɛɛ ke ka a madiya sani ai ye se kititeɛ diya. Ni wo te, kititeɛla ri i don tasidilu bolo. Pɔlisi ri i bila kaso la.

⁵⁹ Ni i donda kaso la, i ti bɔ fewu fɔɔ i wa ban wodi wo bɛɛ sarala. Tujɔ le fewu!»

13

Mɔɔilu ye i kɔsɛ Alla ma

¹ Nba, waati wo rɔ, mɔɔilu tɛɛ ye nala Isa ma ka a fɔ a ye ko mɛn kɛni Kalilekailu la Pilate bolo. A ka Kalilekailu jeli ni saraka sobo jeli basan i jɔɔn na.

² Isa ka ii jabi: «A ye di? Ai hankili rɔ, Kalileka mɛnilu faani ten, woilu tun da kojuu le ke ka tamin Kalileka tɔ bɛɛ kan wa? Ii faara wo sababu la wa?

³ Wo kuma te! Kɔni ni ai ma tubi, ai fanan di halaki.

⁴ Waati taminni, Silowe sankaso jan bera mɔɔ tan ni seyin kan ka woilu faa Jerusalemu so kɔndɔ. Wo te ai miri rɔ, mɔɔ tan ni seyin wo, woilu la kewaliilu tun ka juu ka tamin Jerusalemukailu tɔ bɛɛ ta kan wa?

⁵ Eɛn, de! Wo kuma te! Kɔni ni ai ma tubi, ai bɛɛ fanan di halaki.»

Jiri denbali

⁶ A ka misali di ii ma kuma kɔrɔlama rɔ ko: «Toro ju kelen tɛɛ ye cɛɛ do bolo a la sɛnɛ rɔ. Lon do rɔ, a wara toro den jinin. A ma foyi sɔrɔn a la.

⁷ A ka a fɔ a la baaraden ye ko: «N da san sawa ke, n ye toro den jininna n na toro ju la. Haan bi, n ma foyi sɔrɔn a la munun. Wo rɔ, i ye a tɛɛ, ka a bɔ ye. Tɔnɔ te a la. A kana to ten ka n na duu tɔjan.»

⁸ Baaraden ka a madiya ko: «Faama, i ye a to ten san kelen jin na munun. N di duu sen a kɔrɔ ka nɔɔ ke a fe.

⁹ Sando ni a ka den ke, ale le wo ri. Kɔni ni a ma den ke, i ri a tɛɛ ka a bɔ ye.»»

Isa ka muso do lakendɛya Nɔrɔ lon

¹⁰ Lon do rɔ, Isa tɛɛ ye mɔɔilu karanna Alla la salibon do la. Nɔrɔ lon de tɛɛɛ.

¹¹ Muso jankarɔto do tɛɛ ye, jinailu ra dan ba bila mɛn kɔ kan. A ra san tan ni seyin bɔ, a ma se a kɔ lawulila.

12 Isa ka muso wo yen ka a kili. A ka a fɔ a ye ko: «N badenma muso, i ra hɔrɔya i la jankarɔ rɔ ka bɔ a rɔ fewu.»

13 A ka a bolo la muso kan. Muso kɛndɛyara i kɔrɔ ye ka a kɔ latelen, ka ban ka Alla tando.

14 Kɔni salibon kuntii ka wo bɛɛ lakɔrɔsi ka diminya. A monɛra Isa ma ka a masɔrɔn a ka lakɛndɛyali kɛ Nɔɔɔ lon. Kuntii wulira ka a fɔ jama ye ko: «Tele wɔɔrɔ ye an bolo ka baara kɛ. Ai ye na kɛndɛya ɔinin tele wɔɔrɔ wo kɔrɔ. Ai kana na Nɔɔɔ lon fewu!»

15 Maari ka salibon kuntii jabi: «Ai ye jɛɛmayuwailu le ri. I ɔa lɔ! Ni nisi wala fali kɛra ai bolo, ai tɛ wa ii furen ka ii mayɛɛman ka ii lamin Nɔɔɔ lon wa?»

16 Ni ai ye wo kɛla, a ye di? Muso ɔin ye Iburahima bɔnsɔn de ri. Setana ra a sidi jankarɔ la kɛbi san tan ni seyin. N ma kan ka wo furen ka a lakɛndɛya Nɔɔɔ lon wa?»

17 Wo jabili ka Isa juuilu bɛɛ maloya. Kɔni jama bɛɛ sɛwara Isa la kosɛbɛ, ka a masɔrɔn a tɛɛ ye kabannako bailu kɛla.

Alla la Mansaya ye lala nfen ma?

18 Wo rɔ Isa ka ɔininkali kɛ ko: «Alla la Mansaya ni nfen mununni? N di se a ni nfen lala a ɔɔɔn ma?»

19 Alla la Mansaya ye ikomin bɔrɔn fira kisɛ. Cɛɛ do ka wo ta ka wa a lan a la nako rɔ. Kisɛ wo fɛɛnda, ka bonya ka kɛ jiri ju ri. Sankolo kɔnɔilu ka ii ɔaan la jiri wo bolonilu la.»

20 Isa ka ɔininkali kɛ ko: «N ye Alla la Mansaya lala nfen ma ikɔ tuun?»

21 A ye ikomin lɛbɛn. Ni muso ka wo ta ka dɔɔni kɛ farinin muun siyaman dɔ, a ri farinin muun bɛɛ funu.»

Kisi sila ye ikomin lu kɛndɔ danin

22 Wo kɔ, Isa watɔla Jerusalemu, a tɛɛ ye mɔɔilu karanna sila la so bailu ni so mɛsɛnnilu la.

23 Do ka Isa maɔininka ko: «Maari, mɔɔ gbɛnsɛni ri kisi wa?» Isa ka ii jabi:

24 «Ai ye i raja ka don da dɔɔmanin na. Ka a masɔrɔn n di a fɔ ai ɔana, mɔɔ siyaman di don diya ɔinin ka kaja.

25 Maari, mɛn ye bontii ri, ni a wulira ka bonda latuun, ai ri to kɛnɛ ma. Ai ri da makonkon ka a fɔ ko: «Maari, i ye da laka an ye.» Bontii ri jabili kɛ ko: «N ma a lɔn i bɔni yɔrɔ mɛn dɔ.»

26 Ai ri a fɔ ko: «Maari, an bɛɛ ka dɔɔnnin kɛ ka an min yɔrɔ kelen. I ka an karan an na soilu la.»

27 Maari ri a fɔ ai ye ko: «Ai kojuu kɛlailu, n ma ai lɔn, n ma ai bɔ diya lɔn. Ai ye bɔ yan!»

28 «Wo lon, ai wa Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ni nabiilu bɛɛ yen Alla la Mansaya rɔ, ka a tɛɛn ai lafilini kɔkan. Ai ri kasi ka mɔnɛ fo ka ai ɔin macin.

29 Mɔɔilu ri bɔ dunuɔa fan bɛɛ rɔ ka na i sii Alla la Mansaya rɔ ka dɔɔnnin kɛ.

30 Nba, doilu ye kɔmamɔɔilu ri bi, mɛnilu ri kɛ ɔmɔɔilu ri sini. Doilu fanan ye ɔmɔɔilu ri bi, mɛnilu ri kɛ kɔmamɔɔilu ri sini.»

Isa ni Jerusalemukailu

31 Wo waati kelen, Farisi doilu nara Isa lali ko: «I ye yan bila ka wa yɔrɔ gbɛɛ rɔ, baa Mansa Herodi ye i faa ko rɔ.»

³² Isa ka ii jabi: «Ai ye wa a fɔ sɔyanin wo ye, Herodi kɔnin, ko n ye jina gbenna ka bɔ mɔɔilu fe, ka jankarɔtoilu lakendeya. Bi ni sini, n ye wo baara kan. A tele sawana, n na baara ri dafa.

³³ A fere te fo n ye n daja ka n taama bi, a ni sini a ni sini kende, baa nabi kana faa yɔrɔ si fo Jerusalem.»

³⁴ Isa ka a kan nabɔ ko: «Jerusalemu, Jerusalemu. Ai ye nabiilu faala a ni menilu yon ai kawandi la, ai ye woilu bon kaba la ka ii faa. Sijna siyaman, n tere ye a fe ka ai laden ikomin sise ba ri a denilu laden jna men ka ii dokon a kɔrɔ. Kɔni ai ma sɔn wo ma.

³⁵ Wo rɔ, ai la bon nafilin de tere. Ai jna te la n kan butun, fo ai wa a fɔ lon men ko: «Kunnadiya wo men nani Maari Alla tɔɔ rɔ.»»

14

Isa ka jankarɔto do lakendeya Nɔjɔ lon

¹ Nɔjɔ lon do rɔ, Isa wara dɔnnin diya Farisilu la jemɔɔ do wara. Menilu siini tere dɔnnin na ye, woilu bee tere ye a lakɔrsila kojuuya.

² Jankarɔto do tere ye Isa jana jama tema ye. Jankarɔ tun da a fari yɔrɔ doilu mafunufunu.

³ Isa ka sariya karanmɔɔ ni Farisilu majininka ko: «A ye di? Ka mɔɔ lakendeya Nɔjɔ lon, wo benni an na sariya ma, wala wo benni te?»

⁴ Ii ka imakun. Wo rɔ, Isa ka a bolo la jankarɔto kan ka a lakendeya, ka ban ka sila di a ma.

⁵ A bɔ men keni, Isa ka ii majininka ko: «Ni ai la den, wala ai la nisi bera kɔlɔn kɔndɔ, yon ye ai tema yan, men di i ban wo layelela Nɔjɔ lon? Ai ri a labɔ jona, wo te?»

⁶ Ii ma se Isa jabila.

Jemɔɔ sii diya jininnailu

⁷ Ka Isa to dɔnnin diya ye, a ka mɔɔilu lakɔrsi, menilu kilini dɔnnin kanma. Ii nani jemɔɔ sii diya tala ii jere ye. Wo rɔ, a ka kuma kɔrlama do fɔ ii ye. A ka a fɔ ko:

⁸ «I wa kili ka wa kɔjɔ malɔ diya rɔ, i kana wa i sii jemɔɔ sii diya rɔ, baa wo ri a tereɛn tumado jemɔɔ do kilini ye, men ka bon i ri.

⁹ Ni wo nara ka i siini tereɛn jemɔɔ sii diya, i maloyatɔ le. Men ka ai fila bee kili, wo ri na ka a fɔ i ye ko: «Iwuli ka sii diya wo di mɔɔba ma.» I ri wuli maloya rɔ ka kɔmamɔɔ sii diya jinin jama kɔfe.

¹⁰ «Nba, i wa kili kɔjɔ malɔ diya rɔ, i ye wa i sii kɔmamɔɔ sii diya rɔ. Wo wa ke, men ka ai bee kili, wo ri lakɔrsili ke ka a fɔ ko i ma kan ka i sii ten. A ri sii diya gberɛ jinin i ye, men ka jɔ fɔlman di. A ri a fɔ i ye ko: «N teri, i ye na i sii jemɔɔ sii diya rɔ.» I ri bonya ba sɔrɔn mɔɔilu bee jana.

¹¹ A ragbe! Mɔɔ mɔɔ wa a jere bonya, Alla ri wo majii. Kɔni mɔɔ mɔɔ wa a jere fanmajii, Alla ri wo bonya.»

¹² Isa ka kuma do fɔ ceɛ ye fanan, a kilini men bolo. A ka a fɔ ko: «I wa ke mɔɔilu kilila dɔnnin kanma, i kana dan i terilu ni i badenmailu ma, a ni i siijɔɔ nanfulutiilu, baa lon do rɔ, woilu fanan di a jɔɔn ke i ye, ka i sara wo rɔ.

¹³ Ni i ka mɔɔilu kili sali dɔnnin kanma, i ye fantanilu ni lanjiiritɔilu a ni na fuyenilu kili dɔn diya.

¹⁴ I ri barayi sɔrɔn wo rɔ, ka a masɔrɔn woilu ti se ka i la kɔjuma julɔ sara. Alla wa telenbailu su lawuli, a ri wo baarayi di i ma.»

Menilu kilini dɔnnin ko ma

¹⁵ Isa dɔɔnnin jɔɔn do ka a tolo malɔ wo bɛɛ la, ka a fɔ a yɛ ko: «Mɛn di dɔɔnnin kɛ Alla la Mansaya rɔ, a ri a kunnadiya sɔrɔn a la ko rɔ kosebɛ.»

¹⁶ Isa ka jabili kɛ sanda do rɔ. A ko: «Lon do rɔ, cɛɛ do tɛrɛ ye a fɛ ka dɔɔnnin ba rabɛn ka mɔɔ siyaman kili.

¹⁷ Damunin waati sera tuma mɛn na, a ka a la jɔnce lɔ mɔɔilu kili la, ko ii ye na dɔɔnnin kɛ.

¹⁸ Kɔni, ii bɛɛ ka bɔra jinin a bolo. A wara mɔɔ fɔlɔ mɛn kili, wo ka a fɔ ko: «N da duu do san. A fɛrɛ tɛ fo n ye wa a mafɛnɛ. I sabari ka yafa a ma. N ti se wala.»

¹⁹ Mɔɔ filana ka a fɔ ko: «N da sɛnɛkɛ nisi tan san. N watɔ woilu mafɛnɛla. I sabari ka yafa n ma.»

²⁰ Mɔɔ sawana fanan ka a fɔ ko: «N ban san de muso furula. Wo le kosɔn, n ti se wala.»

²¹ Jɔnce wara wo jafɔ a la kuntii yɛ. A la kuntii duunyara kosebɛ, ka a fɔ jɔnce yɛ ko: «I bori ka wa se so kɔndɔ fan bɛɛ, tiritilu ni sila mɛsɛnilu la. I wa fantan mɛnilu yen, i ye ii kili, a ni lanjiiritɔilu. I ye ii bɛɛ ta ka na ii ri yan.»

²² Jɔnce ka a fɔ a la kuntii yɛ ko: «I ka mɛn fɔ, n da ban wo kɛla. Kɔni haan bi, i la bon ma fa munun.»

²³ Kuntii ka a fɔ a yɛ ko: «I ye bɔ so kɔndɔ ka wa kɔkan. I wa mɔɔ mɔɔ tɛrɛn silailu la ye, i ye ii kili. I ye fɛrɛ bɛɛ kɛ kosa ii ri na n na bon nafa a ja ma.

²⁴ A ragbɛ! N ka so kɔndɔ mɔɔ mɛnilu fɔlɔman kili, mɛnilu ka i ban nde rɔ, ii tɛ foyi si sɔrɔn n na balo rɔ.»

Ka Sankɔ Jate

²⁵ Lon do rɔ, jama ba bilani tɛrɛ ye Isa kɔfɛ. A ka iyɛɛman ka a fɔ ii yɛ ko:

²⁶ «Ni mɔɔ mɛn ye a fɛ ka bila n kɔfɛ, a ma sɔn n na ko ye diya a yɛ ka tamin a fa la, ka tamin a na fanan na, ka tamin a muso la, ka tamin a denilu fanan na, ka tamin a dɔɔnilu ni a kɔrɔilu la, hali ka a tamin a jɛrɛ nii na, wo ti se ka kɛ n na karanden jɛrɛ jɛrɛ ri.

²⁷ Mɛn ma sɔn a gbɔngbɔn jiri ta, ka bila n kɔfɛ, wo ti se kɛla n na karanden di.

²⁸ «A ye di? Yon de ye ai tɛma yan, ni a ye a fɛ ka sankaso lɔ, a tɛ i sii fɔlɔ ka jate mira kɛ? Kosa a ri a lɔn ni a ri se ka a lɔ ka a laban.

²⁹ Ni a ma wo kɛ fɔlɔ, a ri sankaso ju sii, ka ban ka kɔra a lɔla ka a to ye. Wo wa kɛ, mɔɔilu ri a mayɛɛ wo rɔ.

³⁰ Ii ri a fɔ ko: «Han, cɛɛ wo! A ka a fɔ ko a ri sankaso lɔ, kɔni a ra kɔra fewul!»

³¹ «A ye di? Mansa juman di sɔn ka bɔ mansa gbɛrɛ kɛɛ kanma, ni a ma i sii fɔlɔ ka jate mira kɛ. Kosa a ri a lɔn ni a la kɛɛden mɔɔ waa tan di se wo la kɛɛden mɔɔ waa muwan na.

³² Ni a ka a yen ko a ti se wo la, yani mansa wo ye sudunya a ma, a ri keladenilu lawa kɛɛ ban kanma.

³³ A ragbɛ! Ni i ma i ban i jɛrɛ rɔ, ka fen bɛɛ to ye, i ti se kɛla n na karanden di.

³⁴ «I ka a lɔn, kɔɔ ye fen juma ri. Kɔni ni a diya bɔra a la, a ti se ladiyala iko.

³⁵ Ni a diya bɔra a la, a ti se ka duu diya sɛnɛ rɔ, a ti se foyi jala sununkun na fanan. A ri lafili. Nba, mɛn tolo ye mɛnni kɛla wo ye a tolo malɔ misali jinin na.»

² Farisilu ni sariya karanmɔɔilu ka wo yen ka a fɔ ii da kɔrɔ Isa ma ko: «A ragbɛ! Cɛɛ wo ye kojuukɛlailu ramirala, fo ka dɔɔnnin kɛ fɛ kelen dɔ.»

³ Wo rɔ, Isa ka kuma kɔrɔlama fɔ ii ye ko:

⁴ «Ni saa kɛmɛ kɛra mɔɔ kelen bolo ai rɔ yan, saa kelen wa tunun, yon tɛ sɔn ka saa bikɔnɔndɔ ni kɔnɔndɔ to waa rɔ, ka wa saa tununni kelen pe jinin diya haan ka a yen?

⁵ A wa saa tununni wo yen, a ri sɛwa. A ri a ta ka a la a kan ma ka na a ri.

⁶ A wa se a la lu ma, a ri a fɔ a terilu ni a siijɔɔilu ye ko: «An ye sɛwa. N na saa tununni tɛrɛ, kɔni n da a jinin ka a yen.»

⁷ «A ragbɛ! Wo ja kelen ma, kojuu kɛla kelen pe wa tubi, wo ye sɛwa ko ba le ri Alla wara. Wo sɛwa ka bon paaon, ka tamin telenba mɔɔ bikɔnɔndɔ ni kɔnɔndɔ ta kan, mɛnilu mako tɛ tubi ko ma.»

Muso la wodigbɛ tununni le

⁸ Isa ko: «Ni wodigbɛ tan kɛra muso do bolo, kelen wa tunun a ma bon kɔndɔ, a ri nfen kɛ? A tɛ wuli wa, ka fitina lamɛɛn ka bon kɔndɔ firan, ka wodi wo jinin a ja jɛrɛ jɛrɛ ma wa, haan ka a yen?

⁹ Ni a ka a yen, a ri a terilu kili, a ni a siijɔɔilu, ka a fɔ ii ye ko: «An ye sɛwa. N da n na wodigbɛ yen, mɛn tununni tɛrɛ n ma.»

¹⁰ Isa ko: «A ragbɛ! Wo ja kelen ma, kojuu kɛla kelen pe wa tubi, Alla la melekailu ri sɛwa.»

Den kanberɛn fila

¹¹ Isa fanan ko: «Dɛncɛ fila tɛrɛ ye cɛɛ do bolo.

¹² Lon do rɔ, den dɔɔmanni ka a fɔ a fa ye ko: «N fa, i ye i la nanfulu bɛɛ rafara, ka n ta fan di n ma sisen.» Cɛɛ wo ka a la nanfulu rafara a den fila tɛma, ka a dɛncɛ dɔɔmanni ta fan di a ma.

¹³ Wo cɛɛ tun ma mɛn bakɛ, den wo ka a bolofɛn bɛɛ ta ka wa taama rɔ jamana jan do rɔ. A se mɛn kɛni ye, a ma foyi kɛ fo manamanaya. A tora wo la haan ka a bolofɛn bɛɛ tɔjan.

¹⁴ «Nba, kɔfɛ, kɔnkɔ fitinna donda jamana wo rɔ, ka a tɛrɛn kanberɛn na wodi ra ban fewu. A la dɔɔnnin dɛsɛra. Wo gbɛɛyara a ma kosɛbɛ.

¹⁵ Wo rɔ, a ka baara jinin ye mɔɔ do fɛ. Wo ka a ta ka a lawa waa rɔ a la kɔsɛilu gbɛngbɛn diya.

¹⁶ Ka a to waa rɔ ye, kɔnkɔ gbara a la kojuuya, haan ka kɔsɛilu la dɔɔnninɛn sɔsɔ fara dɔɔn lɔɔ bila a la. Hali wo, mɔɔ si ma a sɔ dɔɔnnin dɔ.

¹⁷ «Kɔfɛ sa, a ka imiri ka hankili sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Baaraden siyaman ye n fa bolo. Woilu bɛɛ ye dɔɔnnin sɔrɔnna tuma bɛɛ, haan ka fa ka a to to. Kɔni nde faato le kɔnkɔ bolo yan.»

¹⁸ A ka a fɔ ko: «Nba, n di n wuli ka wa n fa wara. N wa se ye, n di a fɔ a ye ko: «N fa, n da julumun sɔrɔn Alla la, ka hake sɔrɔn i fanan na.

¹⁹ I kana n jate i den di butun. Wo ka bon nde ma. I ye n ta ka n kɛ i la baaraden di.»

²⁰ Wo rɔ, a wulira ka wa a fa wara.

«Ka a to yɔrɔ jan, a fa ka a natɔla yen ka kininkinin a ma. A ka ibori ka wa a den nabɛn, ka iton a den kan ka a sunbu.

²¹ A den ka a fɔ a ye ko: «N fa, n da julumun sɔrɔn Alla la, ka hake sɔrɔn ile fanan na. I kana n jate i den di butun. Wo ka bon nde ma.»

²² Kɔni a fa ka a fɔ a la jonilu ye ko: «Ai ye ibori ka na duruki ba juma ri, ka a bila a kan na, ka ban ka bolola koyina don a bolo la, ka sanbara don a sen dɔ.

²³ Ai ye nisi den juma juma ta ka a kannateε. An ye dɔɔnnin ke ka sewa,
²⁴ ka a masɔrɔn n den tun da sa, kɔni a ra kunun. A tun da tunun, kɔni bi a ra yen. Ii beε sewa a ja jere jere ma.

²⁵ «Wo ka a teren, den korɔmamɔɔ ye sene rɔ. A bɔ men keni ye, a sudunyara a fa wara ka donkili la kan men, a ni foli kan.

²⁶ A ka jon do kili ka a majininka ko: «Nfen keni yan bi?»

²⁷ Wo ka a fɔ a ye ko: «I dɔɔce ra na! I fa ra sewa ka nisi den juma juma faa a ye, ko a den kende ra na.»

²⁸ Den korɔmamɔɔ monera kojuuya, fo ka i ban donna lu ma. Wo rɔ, a fa bɔra lu ma ka wa a madiya.

²⁹ Kɔni a ka a fa jabi: «A ragbe! A ra san siyaman bɔ, n ye baarala i ye. N da i kumakan bonya tuma beε. Kɔni haan bi, i ma hali badenni kelen di n ma, kosa n di n terilu kili ka tolon ke ka sobo dɔɔnnin.

³⁰ Bari sisen, tuma men na i den da na, men wani tere yɔrɔ jan ka i la nanfulu tɔjan manamanaya rɔ, i ra sɔn ka nisi den juma juma faa wo ye.»

³¹ A fa ka a fɔ a ye ko: «N den, an fila ye yan tuma beε. Fen fen ye n bolo, wo beε ye i ta le ri fanan.

³² Kɔni an ka kan ka sewa ka jaalen bi. I dɔɔce tun da sa, kɔni a ra kunun. A tun da tunun, kɔni bi a ra yen.»»

16

Nanfulu kunnasiila telenbali

¹ Lon do rɔ, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Nanfulutii do tere ye, men ka a lamɔn ko a la nanfulu kunnasiila tere ye a la nanfulu tɔjana.

² A ka a kili ka a fɔ a ye ko: «A fɔra n jana ko i ye n na nanfulu tɔjana. Wo ye di? I ra fen fen ke n na nanfulu la, i ye na wo beε danteε n jana. I ti nala kɔla n na nanfulu kunnasiila ri butun!»

³ Nanfulu kunnasiila ka a fɔ a jere kɔndɔ ko: «N ye nfen ke sa? N na kuntii ketɔ n gbenna ka n bila baarabaliya rɔ. Fanka te n na ka sene ke. N di maloya sɔrɔn ni n ka tarali damira.

⁴ Nba, n da sila yen sisen, n ka kan ka tamin men fe. Kosa, n na kuntii wa n gben, mɔɔilu ri hina n na ka n damira ii wara.»

⁵ «Wo rɔ, a wulira ka mɔɔilu kili, a la kuntii la julɔ tere ye menilu la. A ka ii kelen kelenna beε kili. Ii se men keni ye, a ka a mɔɔ fɔlɔ majininka ko: «Julɔ men ye i la, wo benni yeli ma?»

⁶ Wo ka a jabi: «Olibiye tulu palan ja keme seyin.» A ka a fɔ a ye ko: «I sii jona ka i la julɔ sebe yeleman. I ye palan ja keme naanin sebe wo nɔ rɔ.»

⁷ A ka dogbere majininka ko: «Julɔ men ye i la, wo benni yeli ma?» Wo ka a jabi: «Bile kise bɔrɔ keme loolu.» A ka a fɔ a ye ko: «I ye i la julɔ sebe yeleman ka ke bɔrɔ keme naanin di.»

⁸ «Nanfulutii ka a la nanfulu kunnasiila telenbali tando, ko a kewuyani. A mafene! Alla lɔnbaliilu kewuyani. Ii ka i jɔɔn mira ja lɔn fasayi! Ii kewuyani Alla lɔnnailu ri.

⁹ N di ai lali. Ni dunɔja nanfulu kera ai bolo, ai ye a ke mɔɔilu demenni fen di. Kosa, ai la nanfulu wa ban, ai ri ramira Alla wara, yɔrɔ men te ban habadan.

¹⁰ «Ni mɔɔ men ye a telenna ka fen fitini lamara wo tii ri se a telenna ka fen kunba ba lamara fanan. Kɔni ni mɔɔ men ma se a telenna ka fen fitini lamara, wo ti se a telenna ka fen siyaman lamara fanan.

11 Dununya nanfulu, ni ai ma i seɛbe don wo mirala, yon di nanfulu bere bere karifa ai la?

12 Ni ai ma telen mɔɔ la nanfulu lamarala, yon di nanfulu di ai ma ka ke ai jere ta ri?

13 Jɔnce ti se ka baara ke kuntii fila ye waati kelen. Ni kuntii kera fila ri jɔnce ri do kanin ka tamin do kan. A ri do kumakan bonya ka tamin do ta la. Wo rɔ, ai ti se ai jii lala Alla ni nanfulu rɔ.»

14 Farisilu ka kuma wo men ka Isa mayele, ka a masɔɔn nanfulu ko duman ii ye kojuuya.

15 Isa ka ii jabi: «Ka ai jere ke mɔɔilu jana ikomin telenbailu, wo duman ai ye. Kɔni men ye ai jusu rɔ, Alla ka wo bere lon. Adamadenilu ye men jatela, wo gboman kojuuya Alla ye.»

Alla la sariya te ban

16 «Ka a teren Yaya ma kawandili ke waati men na folo, mɔɔilu tere ye Alla la sariya lataamala, a ni nabiiu la kuma. Kɛbi Yaya nara ka kawandili ke, Alla la Mansaya kibaro juma ye lasela mɔɔilu ma. Bere ye i rajala ka don wo mansaya rɔ.

17 «Sankolo ni duukolo ban duman ka tamin Alla la sariya kelen pe ban na, hali sariyatombeli kelen.

18 «Mɔɔ mɔɔ wa a la muso furusa ka dogbere furu, wo ra kaninke. Mɔɔ mɔɔ wa muso furusanin ta, wo fanan da kaninke.»

Nanfulutii ni Lasari

19 «Nanfulutii do tere ye. Faanin dagbelen bilani tere a kan na tuma bere. Lon lon, a tere ye dɔɔnnin duman kela ka fa.

20 Kɔni a la bonda lafantan do tere lani ye men tɔɔ ko Lasari, kudukudu ni da ye a fari fan bere ma.

21 A tere ye a fe ka nanfulutii la daato dɔɔn, fen men ye burunna tabali kɔrɔ. Wuluilu tere ye nala ka a lani teren bonda la ka a dailu maanen.

22 «Lon do rɔ, fantan cee wo sara. Melekailu ka a ta ka wa a ri harijeene, Iburahima dafe. Kɔfe, nanfulutii fanan sara. Mɔɔilu ka a su don.

23 Ka nanfulutii jakankatani to lakira, a ka a ja lo ka Iburahima yen yɔrɔ jan. Lasari siini tere Iburahima dafe.

24 Nanfulutii ka a kan nabo Iburahima ma ko: «N fa Iburahima. I ye hina n na ka n demen. I ye Lasari lo a bolo koyini sula ji rɔ, ka na a maa n nen na. N jakankatani ta rɔ yan kojuuya.»

25 Kɔni Iburahima ka a jabi: «N dence, i ye i miri kunun ma. Kunun, i dafanin tere a ja jere jere ma, ka a teren Lasari tɔrɔni tere kojuuya. Bi, a sewani yan, ka a teren i jakankatani.

26 Ka la wo kan, denka dun ba ye an ni ile tema, sa mɔɔ si kana bo yan ka wa ye, wala ka bo ye ka na yan.»

27 Wo rɔ nanfulutii ka a jabi: «N fa Iburahima, n ye i madiyahala. I ye Lasari lawa duukolo kan n fa wara.

28 N badenma mɔɔ loolu ye ye. I ye dije Lasari ye wa ii lali. Kosa ii kana na jakankata diya yan.»

29 Kɔni Iburahima ka nanfulutii jabi: «Nabi Musa la sariya ni nabi tɔilu la kawandili ye ye. Ii ye wo mira.»

30 Nanfulutii ka a sɔsɔ ko: «N fa Iburahima, wo te a ja. Kɔni ni mɔɔ kelen wulira ka bo sulu tema ka wa ii ma, ii ri tubi.»

³¹ Iburahima ka a fɔ a ye ko: «Nabi Musa la sariya ni nabiilu la kawandili kan ye ye. Ni ii ma sɔn ka wo bonya, ii ti sɔn kawandili kan si ma. Hali ni mɔɔ kelen wulira ka bɔ sayarɔ ka wa ii kawandi, ii ti sɔn a rɔ fewu.»

17

Makotoli ni lemeniya

¹ Isa ka a fɔ a la karandenilu ye, lon do rɔ, ko: «Sika tɛ a rɔ, lafli koilu ri na ka mɔɔilu lɔ kojuu kɛla. Kɔni mɔɔ mɛn wa lafli koilu lana mɔɔilu ma, gbalɔ ye wo ye.

² Hali ni ii tun ka kabakurun ba sidi wo tii kan na ka a lafli kɔɔji rɔ, wo tun di fisaya wo rɔ, sa ni a ye kɛ sababu ri ka den kelen nafili.

³ Ai ye ai jɛɛ lakɔrɔsi. Ni i badenma do ka hake ta, i ye a kili ka a lali. Ni a nimisara, i ye a makoto.

⁴ I badenma wa hake ta i la haan sɔna wɔrɔnwula tele kelen kɔrɔ, ni a nara wo kelen kelenna bɛɛ rɔ ka a fɔ ko a ra nimisa, i ye a makoto.»

⁵ Talibidenbailu ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, i ye do la an na lemeniya kan.»

⁶ Maari ka ii jabi: «Hali ni ai la lemeniya dooyara ka kɛ ikomin bɔrɔn fira kise kelen, wo lemeniya jate baraka rɔ ai ri se a fɔla jiri luluma ba ye ko: «I ye bɔ yan ka wa turu fo kɔɔji rɔ. Jiri wo ri i gbiliya.»

Jɔnilu ka kan ka mɛn kɛ

⁷ Isa ka a fɔ ii ye ko: «A ye di? Ni i la jɔn do bɔra sɛnɛ kɛ diya, wala kolofen gbɛn diya, ka na lu ma, yon ye ai tɛma, mɛn di sɔn ka a fɔ a ye ko «i ye na i sii jona ka dɔɔnnin kɛ fɔlɔ?»

⁸ Wo kuma tɛ! I ri a jamari ko «i ye ikaliya ka tibili kɛ, ka i jɛɛ rabɛn, ka na dɔɔnnin sii n kɔrɔ. N di dɔɔnnin kɛ ka fa ka ji min. Wo kɔ, i ri dɔɔnnin kɛ ka ji min.»

⁹ Ni jɔn ka a la baara kɛ, a la kuntii ri baraka bila a ye wo rɔ wa? Wo kuma tɛ!

¹⁰ A ye wo ja kelen de ma ai fanan fan fɛ. Baara mɛn fɔni ai ye, fɔɔ wo ye kɛ. Bonya ko tɛ a rɔ. Ni ai banda baara wo bɛɛ la, ai ye a fɔ ko: «An tara mɛn kanma, an da wo dɔrɔn de kɛ. Bonya tɛ an ye.»»

Kunatɔ tan

¹¹ Isa tɛɛ ye sila kan ka wa Jerusalemu. A tamintɔ tɛɛ ye Samari mara ni Kalile mara tɛma.

¹² A dontɔla so do kɔndɔ, kunatɔ tan nara a labɛn. Ii lɔni tora yɔrɔ jan,

¹³ ka ii kan nabɔ Isa ma ko: «Isa, an na faama, i ye kininkinin an na ka an demɛn.»

¹⁴ Isa ka ii yen tuma mɛn, a ka a fɔ ko: «Ai ye wa ai jɛɛ yiraka sarakalaselailu la.» Wo bolo ma, ii bɔra ye ka wa. Ii watɔla, ii bɛɛ kɛndɛyara.

¹⁵ Kelen ka a yen ko a ra kɛndɛya. Ka a to Alla tandola kan ba la, a ka i kɔsɛ ka na Isa ma.

¹⁶ A ka a jakɔrɔ bɛn duu ma Isa sen kɔrɔ ka baraka bila a ye. Samarika le tɛɛ.

¹⁷ Isa ka a majininka ko: «Mɔɔ tan ma kɛndɛya wa? A tɔ kɔnɔndɔ ye mi?»

¹⁸ Mɔɔ si ma sɛ ka na Alla tando fo cɛɛ kelen pe jin wa, mɛn ye siya gbɛɛ mɔɔ ri?»

¹⁹ Isa ka a fɔ a ye ko: «Iwuli! Wa, i ra kɛndɛya i la lemeniya sababu la!»

Alla la Mansaya tɔɔmasereilu

²⁰ Farisi doilu ka Isa maɓininka, lon do rɔ, ko: «Alla la Mansaya ri na waati juman?» Isa ka ii jabi: «Alla la Mansaya ti nala yenna ɓa la.

²¹ A ti nala a fɔla ko: «Alla la Mansaya ye yan» wala «a ye ye». Kɔni Alla la Mansaya ye ai tema.»

²² A ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «A lɔɔ ri ke ai la, lon do rɔ, ka Mɔɔ Dence tele kelen yen, kɔni ai ti se ka wo yen.

²³ Mɔɔilu ri a fɔ ai ye ko: «A fele, a ye ye» wala «a ye yan». Kɔni ai kana ibori wo ko.

²⁴ I ɓa lɔ! Sanmelenin ye bɔla sankolo fan kelen na ka wa fan do fe ɓa ma, Mɔɔ Dence wa ke nala lon men, a natɔla ri ke wo ɓa kelen ma.

²⁵ Kɔni yani wo ye dafa, a fere te fo bi mɔɔilu ye a tɔrɔ kojuyaya fɔlɔ ka i ban a rɔ.

²⁶ «Yani Mɔɔ Dence ye na ikɔ tuunni, ko menilu kera Nuhan tele rɔ, woilu jɔɔn di ke.

²⁷ Nuhan tele rɔ, mɔɔilu tora dɔɔnnin ni minnin na, ni muso furula, a ni ka ii denmusoilu furu. A tere ye wo ɓa fo Nuhan donda kulunba kɔndɔ. Wo lon kelen sancɩ ba ka nali damira. Sancɩ wo ma tee, fo ka a to gbiliyala a ɓa jere jere ma ka dunɓa yɔrɔ bee latunun ka mɔɔilu bee halaki.

²⁸ «Men kera Luti tele rɔ, wo jɔɔn fanan di ke. Luti tele rɔ, mɔɔilu tora dɔɔnnin ni minnin na, ka to sannɩ kela, ka to sene ke ni bon lɔla.

²⁹ A tere ye wo ɓa haan Luti bɔra Sɔɔmu so kɔndɔ lon men. Wo lon kelen, ta ni tinbiriki bɔra sankolo rɔ ka jii Sɔɔmu so kɔndɔ ikomin sancɩ. Wo ka Sɔɔmu mɔɔilu bee halaki.

³⁰ «A ri ke wo ɓa ma Mɔɔ Dence bɔtɔ gbɛ ma lon men.

³¹ Ni wo lon sera ka a teren do ra yele bon kun bilinin sanfe ka a bolofenilu to bon kɔndɔ, wo ma kan ka jii a bolofenilu ta kanma bon kɔndɔ. Ni wo lon sera ka do teren sene rɔ, wo ma kan ka i kɔse a bolofenilu ta diya so kɔndɔ.

³² Ko men kera Luti muso la, ai ye ai hankili to wo rɔ.

³³ Mɔɔ men ye dunɓaratee daha dɔrɔn de jininna bi, wo ri bɔnɔ sini. A te jenemaya banbali sɔrɔn sini. Kɔni men wa sɔn ka bɔnɔ dunɓaratee daha rɔ bi, sini wo ri kisi ka jenemaya banbali sɔrɔn.

³⁴ «N ye fɔla ai la ko su wo rɔ mɔɔ fila ri sunɔɔ lafen kelen kan; mɔɔ kelen di ta ka kelen to ye.

³⁵⁻³⁶ Muso fila ri suman kise bunde i jɔɔn fe, muso kelen di ta ka muso kelen to ye.» *

³⁷ Karandenilu ka Isa maɓininka ko: «Maari wo ri ke mi?» Isa ka ii jabi sanda rɔ ko: «Su wa ke diya men dɔ, duwailu ri jii ye.»

18

Kititeela Juu

¹ Nba, wo kɔ, Isa ka kuma kɔrɔlama do fɔ ka a la karandenilu karan, ka a masɔrɔn a ye a fe ii ye to Alla matara tuma bee. Ii kana jitee ka wo boloka.

² A ka a fɔ ko: «Kititeela do tere ye so do la. A tun te silanna Alla ye, a tun te mɔɔ bonyala.

³ Nba, cesamuso do tere ye men tere sela kititeela ma tuma bee ka a fɔ a ye ko: «I ye n na kiti tee, baa n juu ra kojuu ke n na.»

⁴ A menda, kititeela ma sɔn ka kiti wo tee. Kɔni, lon do rɔ, kititeela ka a fɔ a jere kɔndɔ ko: «Tupa le. N te silanna Alla ye, n te mɔɔ bonyala,

* **17:35-36** Sebɛli do fɔla ko: «Ni cee fila kera sene rɔ i jɔɔn fe, cee kelen di ta ka kelen to ye.»

⁵ kɔni, muso jin da n tɔrɔ kojuuya. Wo bolo ma, a fɛrɛ tɛ fo n ye kiti wo tɛɛ. Ni wo tɛ, a ri to n jagbala tuma bɛɛ fo ka n sɛɛ.»

⁶ Wo rɔ, Maari ka a fɔ ko: «Kititɛɛla telenbali wo ka mɛn fɔ, ai ye ai tolo malo wo la kosɛbɛ.

⁷ Ni Alla la mɔɔ suwandiniilu ka ii kan nabɔ ale ma ka kiti jinin a fɛ su ni tele, a tɛ ii demen ka ii la kititɛɛilu janabɔ wa? A tɛ i ban ii rɔ.

⁸ Alla ri a kaliya ka kititɛɛ ii yɛ telenbaya la. A ye ten de! Kɔni hali wo, Mɔɔ Dence wa na waati mɛn na, a ri lemeniya tɛrɛn dunuja rɔ wa?»

Farisi ni niisankɔmirala

⁹ Mɔɔ doilu tɛrɛ ye, mɛnilu tɛrɛ ye ii jɛrɛ jatela mɔɔ telennilu ri. Ii lani a la ko ii ka jin mɔɔ tɔilu ri. Isa ka kuma kɔrɔlama do fɔ woilu le yɛ.

¹⁰ A ka a fɔ ko: «Mɔɔ fila wara Alla matara diya Allabatobonba kɔndɔ. Kelen tɛrɛ ye Farisi ri. Kelen tɛrɛ ye niisankɔmirala ri.

¹¹ Farisi cɛɛ wo ka i lɔ ka Alla matara a jɛrɛ la ko rɔ ko: «O Alla, n ye baraka bilala i yɛ, n tɛ ikomin mɔɔ tɔmailu, ka a masɔrɔn n ti tɔjɔli kɛla, n tɛ telenbali ri, n tɛ kaninkɛla ri, wala n tɛ ikomin niisankɔmirala jin.

¹² N ye sun donna sija fila lɔɔkun kelen kɔrɔ. Ka la wo kan, n wa fen fen sɔrɔn, n di wo ja bɔ.»

¹³ Kɔni niisankɔmirala wo ka i lɔ yɔrɔ jan. A ma sɔn ka hali a ja lɔ sankolo fan dɔ. A ka a sisi magbasi ka kɛ a nimisa tɔmasere ri. A ka a fɔ ko: «Alla, i ye n makoto, baa kojuu kɛla le nde ri.»

¹⁴ Isa ka a fɔ ko: «N ye a fɔla ai yɛ ko niisankɔmirala ka jo sɔrɔn, kɔni Farisi cɛɛ wo ma jo sɔrɔn. Baa mɔɔ mɔɔ wa a jɛrɛ bonya, wo ri majii, kɔni mɔɔ mɔɔ wa a jɛrɛ fanmajii, wo ri bonya.»

Isa duwara denninilu ye

¹⁵ Lon do rɔ mɔɔilu tɛrɛ ye nala denninilu ri Isa ma ko a ye a bolo la woilu kan ka duwa ii yɛ. Isa la karandenilu ka wo yen ka mɔɔ woilu makuma.

¹⁶ Kɔni Isa ka denninilu kili ko ii ye na a ma. A ka a fɔ a la karandenilu yɛ ko: «Ai ye a tɔ denninilu ye na n ma. Ai kana ii mabali, ka a masɔrɔn Alla la Mansaya ye ii jɔɔnilu le ta ri.

¹⁷ A ragbɛ! Mɔɔ mɛn ma sɔn Alla la Mansaya ma ikomin dennin sɔnni Alla la Mansaya ma ja mɛn ma, wo tɛ don Alla la Mansaya rɔ habadan. Tuna le wo ri fewu.»

Isa ni nanfulutii do

¹⁸ Yahudiyailu la kuntii do nara Isa majininka ko: «Karanmɔɔ juma, n ye nfen kɛ sa n di jɛnemaya sɔrɔn, jɛnemaya mɛn tɛ ban?»

¹⁹ Isa ka a jabi: «I ra a fɔ n ma «karanmɔɔ juma» nfenna? Mɔɔ juma si tɛ ye fo Alla kelen pe.

²⁰ Alla ra mɛn sɛbɛ a la sariya rɔ, i ka wo lɔn. A sɛbeni ye ko: «I kana kaninkɛ kɛ. I kana mɔɔ faa. I kana sɔjɔli kɛ. I kana wuya fɔ sereya rɔ. I ye i fa ni i na bonya.»

²¹ A ka Isa jabi: «Karanmɔɔ, kɛbi n denniya waati, n da sariya wo bɛɛ mira.»

²² Isa ka wo mɛn waati mɛn na, a ka a fɔ cɛɛ ye ko: «I ra dɛsɛ ko kelen na butun. I ye wa i bolofen bɛɛ san ka wo wodi di fantanilu ma, sa nanfulu bɛrɛ bɛrɛ ri kɛ i bolo harijeene rɔ. Wo wa ban, i yɛ na bila n kɔ.»

²³ Cɛɛ ka jabili wo mɛn waati mɛn na, a jusu makasira, ka a masɔrɔn nanfulu ba tɛrɛ ye a bolo.

²⁴ Isa ka a ja lɔ a rɔ ka a fɔ ko: «Nanfulutii don gboman Alla la Mansaya rɔ de!

25 Nanfulutii don Alla la Mansaya rɔ, wo ka gbelen joomɛ don di selan woo la.»

26 Men ka wo mɛn, woilu ka jininkali kɛ ko: «Yon di se kisila wo rɔ?»

27 Isa ka ii jabi: «Ko menilu ti se kɛla mɔɔ bolo, woilu ri se kɛla Alla bolo.»

28 Piyeri ka a fɔ Isa yɛ ko: «Andeilu don? An da fen bɛɛ to ye ka bila i kɔfɛ.»

29 Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «A ragbɛ! Mɔɔ mɔɔ wa sɔn ka a la bon to ye, wala a muso, wala a badenmailu, wala a sɔrɔnbailu, wala a denilu, ka wa Alla la Mansaya jinin,

30 wo sara ri wara dunuɗa jin dɔ. Sini, jenemaya fanan di di a ma, jenemaya banbali kɔnin.»

Isa ka a la saya ni a kunun ko fɔ

31 Wo kɔ, Isa ka a fɔ a la talibidenba tan ni fila yɛ ko: «An watɔ Jerusalemu. Alla la nabiilu ka fen fen sebɛ Mɔɔ Dence la ko rɔ, wo bɛɛ ri dafa ikomin a sebeni ɗa mɛn ma.

32 Ii ri a mira ka a don siya gbɛɛ mɔɔilu bolo. Woilu ri a lafɛya ka a mayɛɛ, ka a nani, ka ii daji tu a kan.

33 Ii ri a gbasi kojuuya, ka ban ka a faa. Kɔni, a faa tele sawana lon wa se, a ri wuli.»

34 Keladenbailu ma foyi ɗayen a la kuma rɔ. Wo kɔrɔ dooni tɛɛɛ ii ma. Ii ma famunyali si sɔrɔn a rɔ.

Isa ka ɗa fuyen do ɗa laka

35 Ka Isa ni a la mɔɔilu sudunyara Jeriko so la, ii ka ɗa fuyen do tɛɛn yɔrɔ wo rɔ. A siini tɛɛɛ ye taralila sila da la.

36 ɗa fuyen wo ka jama mankan mɛn, ka majininkali kɛ ko: «Nfen keni?»

37 A fɔra a yɛ ko Isa Nasaretika le tamintɔ.

38 A ka wo mɛn tuma mɛn na, a ka a kan nabɔ ka a fɔ ko: «Isa, Mansa Dawuda mamaren cɛɛ, i ye kininkinin n ma.»

39 Mɔɔ menilu tɛɛɛ ye jama ɗɛfɛ, woilu ka a makuma ka a fɔ a yɛ ko: «I makun!» A ma sɔn i makunna, fo ka a kan nabɔ fanka la, ka a fɔ ko: «Isa, Mansa Dawuda mamaren cɛɛ, i ye kininkinin n ma!»

40 Isa ka ɗa fuyen kan mɛn ka i lɔ, ka a jamari kɛ ko ɗa fuyen ye lana a ma. Mɔɔilu wara a ta ka na a ri a ma. A se mɛn keni Isa ma, Isa ka a majininka ko:

41 «A ye di? I ye a fɛ n ye nfen kɛ i yɛ?» A ka jabili kɛ ko: «Maari, n ye a fɛ n ɗa ye laka ikɔ tuun.»

42 Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Ale le wo ri. I ɗa ra laka. I ra lakɛndɛya i la lemɛniya sababu la.»

43 A ɗa lakara i kɔrɔ ye. A bilara Isa kɔ ka to Alla gbiliyala. Mɔɔilu ka wo bɛɛ yen ka Alla tando bakɛ.

19

Isa ni Sace

1 Isa donda Jeriko so kɔndɔ ka a tamintɔ ka wa.

2 Wo ka cɛɛ do tɛɛn ye, mɛn tɔɔ ko Sace. Ale tɛɛɛ ye niisankomirala la kuntii ri. Nanfulu ba tɛɛɛ ye a bolo.

3 A lɔ tɛɛɛ ye a la ka a ɗa la Isa kan ka a lɔn. Kɔni, jama warani tɛɛɛ Isa laminin dɔ kojuuya. Wo bolo ma, Sace ma se a yenna, baa a kundiyani tɛɛɛ.

4 A ka ibori ka wa jama ɗɛ, wo rɔ, ka yeɛ toro ju la ka Isa makɔnɔ, kosa a ri Isa tamintɔla yen, ka a masɔrɔn Isa ka kan ka tamin dinkira wo rɔ.

⁵ Nba, Isa se men keni jiri ju wo ma, a ka a ja layele san ma ka a fo Sace ye ko: «Sace, ikaliya, i ye jii. N ye a fe i ye n jiya i wara bi.»

⁶ Sace jiira kaliya ro ka bo jiri la. A ka Isa ramira sewa ro ka wa a malfo a wara.

⁷ Moolu ka wo yen tuma men na, ii ka Isa mafoko: «A sonni ka wa jiya kojuu kela wara.»

⁸ Sace ka i lo Maari jana ka a fo a ye ko: «Maari, bi n di n na nanfulu tala ka fan kelen di bolokolonilu ma. Ka la wo kan, ni a ka a teren n da mado do bolofen mira taji boloma, n di a joon naanin lase wo ma.»

⁹ Isa ka jabili ke ko: «Kisi ko ra se a wara bi baa a fanan ye Ibrahima dence do ri.

¹⁰ Mado Dence ra na, mado tununnilu jininna ko ii ri kisi.»

Jon tan na ko

¹¹ Iko Isa sudunyani tere Jerusalemu so la, moolu hankili bilara Alla la Mansaya ko ro. Ii lani a la ko mansaya wo ri bo gbe ro sisen sisen. Wo ro, Isa ka kuma korolama do fo ii ye.

¹² A ka a fo ko: «Mansa la kabila ce do wara jamana jan do, ko a ri mansaya saron ka na.

¹³ Sani a ye wa mansaba wara, a ka a la jon tan kili. A ka wodigbe kelen kelen di wo kelen kelenna be ma, ka a fo ii ye ko: «Ai ye wodi wo ke ai manankun di. Yani n ye n kose, ai ye do la a kan n ye.»

¹⁴ Koni, mansa la kabila ce wo la ko tun ma di a la jamana mado doilu ye. A bo men keni a la jamana ro, wo ro, ii ka kelaya mado lawa a kofe ka a fo ko: «an te a fe ce wo ye ke an na mansa ri.»

¹⁵ «Hali wo, mansa la kabila ce wo ra mansaya saron. Wo bolo ma, a ka i kose a la jamana ro. A se men keni ye, a ka jonilu kili, a tun ka wodi di menilu ma, ko a ye a fe ka a lon ton ye ii bolo.

¹⁶ A foloman nara ka a fo a ye ko: «Mansa, n da baara ke i la wodi ro ka a joon tan saron ka la a kan.»

¹⁷ Mansa ka a fo wo ye ko: «I ka wo ben! Jon juma le ile ri. Fen fitini le dira i ma, koni i ka a mira ja lon. Wo ro, n di i lasii so tan kun na.»

¹⁸ Wo ko, a filana nara ka a fo mansa ye ko: «Mansa, n da baara ke i la wodi ro ka a joon loolu saron ka la a kan.»

¹⁹ Mansa ka a jabi: «I fanan di sii so loolu kun na.»

²⁰ Jon dogbere nara. Wo ka a fo mansa ye ko: «Mansa, n da na i la wodi ri. N ka a bila faanin do ka a dokon ka a mara.

²¹ N silanda i ye, ka a masaron ile ye mado ragbelen de ri. I ma men bila, i ri wo ta. I ma men foyi, i ri wo ka.»

²² Mansa ka a jabi: «Jon juu le ile ri! N di i la kiti te ka ben i da ro kuma ma, men bo sa i da ro jin. I ka a lon ko n ye mado kadagbelen di. I jere ka a fo ko n ma men bila, n ye wo tala. Ko n ma men foyi, n ye wo kala.

²³ A ye di wo ro? Nfenna i ma n na wodi don ton jininna bolo? Kosa n wa na, n di ton saron n na wodi la.»

²⁴ «Nba mansa ka jamarili di a la moolu ma men tere ye ye ko: «Ai ye a la wodi mira a la ka wo di jon foloman ma, men ka a la wodi joon tan saron.»

²⁵ Ii ka mansa jabi: «Mansa, wodigbe tan ye jon foloman wo bolo!»

²⁶ Koni mansa ka a fo ii ye ko: «N ka wo lon. N di a fo ai ye ko fen ye men bolo, do fanan di la wo ta kan. Koni foyi te men bolo, hali fitini men ye wo bolo, wo ri ta a bolo.

27 Nba, n juu mēnilu tun tē a fē n ye sii ii kun na, wa woilu mira ka na ii bēe faa n jākōɔ yan.»

Isa ka karanden fila lɔ fali den ta la

28 Isa banni sanda wo lala, a bilara jama jɛ ka wa Jerusalemu.

29 A sudunyani so doilu la, Bētifase ni Betani kōnin, a sera koyinkē yōɔ do ma, mōɔilu ye a fɔla mēn ma ko Olibiye Koyinkē. A se mēn kēni ye, a ka karanden fila lɔ kela diya.

30 A ka a fɔ ii yē ko: «So mēn ye an jɛ, ai ye wa se ye. Ai wa don so kōndɔ, ai ri faliden bulan sidini tēren ye, mōɔ si ma i sii mēn kan butun. Ai ye a fulen ka na a ri.

31 Ni mōɔ ka ai mapininka ko: «Ai ye fali den fulenna nfenna?», ai ye wo jabi: «An Maari mako ye a la.»

32 Isa ka mēn lawa ii ka a tēren ikomin a ka a fɔ jɛ mēn ma.

33 Ii tēre ye fali den fulenna tuma mēn, a tiilu nara ka a fɔ ko: «Hēn! Ai ye fali den fulenna nfenna?»

34 Ii ka jabili kē ko: «An Maari mako ye a la.»

35 Ii ka fali den ta, wo rɔ, ka wa a ri Isa ma. Ii se mēn kēni Isa tōrɔfē ye, ii ka ii la durukiilu la fali den kan. Ii ka Isa ta ka a layelē fali kan.

36 Isa watɔla, mōɔilu ka ii la durukiilu jēnsen sila kan a jɛ.

37 Wo jɛ ma, a sudunyara Jerusalemu la, ka na se Olibiye Koyinkē ma. A seni koyinkē lajii diya, Isa la karandenilu jama ba sēwara ka ii kan nabɔ ka Alla tando Isa la kabannakoilu ko kosɔn.

38 Ii tora a fɔla ko:

«Duwawu ye mansa yē,
mēn nani Maari Alla tōɔ rɔ.
Jususuma ye to harijeene rɔ.
Tandoli ba ye kē Alla yē.»

39 Farisi doilu tora jama tēma ka a fɔ Isa yē ko: «Karanmōɔ, a fɔ i la karandenilu yē ko ii ye makun.»

40 Isa ka woilu jabi: «Ni ii bēe ka imakun, hali kabakurun jɛnɛni ri ii kan nabɔ ka Alla tando karandenilu nɔ rɔ. A ye ten de!»

41 Isa nara ka a jɛ la Jerusalemu kan tuma mēn, a kasira a la ko la.

42 A ka a fɔ ko: «Ko mēn tun di jususuma di ai yē, ni ai tun ka wo jayen, sa ai ra jususuma sōrɔn. Kōni ai filira wo ma. Wo ra dokon ai ma sisen.

43 Lon do natɔ, ai juuili ri na ai kanma. Woilu ri so bēe sansan kojuyya, ka sila bēe tēe, ka so laminin fan bēe rɔ, fo ka ai ragbelen.

44 Ai juuili ri so kōndɔ mōɔilu bēe ratɛjan. Ii ri so bēe te fo ka a kabakurunilu bēe jēnsen. Ka a masōrɔn, Alla tun ye ai fē waati mēn na, ai ma wo jate fewu!»

Isa ka julailu gbēn

45 Nba, Isa wara Allabatobonba jin kōndɔ, ka a tēren julailu warani ye. A ka ii gbēn ii labɔ,

46 ka a fɔ ii yē ko: «A sēbēni Alla la kuma rɔ ko: «N na bon di kē Alla bato diya ri, kōni ai ra a ta ka kē sonilu wara ri.»

47 Wo kɔ, Isa tēre ye mōɔilu karanna lon lon Allabatobonba jin kōndɔ. Sarakalase la kuntuilu ni sariya karanmōɔilu ni jamana jēmōɔilu tēre ye a faa jɛninna,

48 kōni, ii ti se wo kela, ka a masōrɔn mōɔ bēe tēre ye a la kuma mirala fewu.

20

Isa ye yon na fanka kɔɔ

¹ Lon do rɔ, Isa tɛrɛ ye mɔɔilu karanna ka kibaro juma lase ii ma Allabato-bonba jin kɔndɔ. Sarakalasele kuntuilu, ni sariya karanmɔɔilu, ni mɔɔbailu wara a tɛrɛn ye.

² Ii ka Isa majininka ko: «I ye baara mɛn kɛla jin, yon ka i lo wo la? I ye yon na se kɔɔ?»

³ Isa ka ii jabi: «N di ai majininka fɔɔ:

⁴ Yon ka Yaya lo sun na ji rɔ? Alla le ka a lo a la, wa mɔɔilu?»

⁵ Ii wara i jɔɔn ye ka wo jabili jinin. Ii ka a fɔ ko: «Ni an ka a jabi: «Alla ka Yaya lo wo la, a ri a fɔ ko: «nfenna ai ma la Yaya la wo rɔ?»

⁶ Ni an ka jabili kɛ ko: «Mɔɔ ka Yaya lo,» mɔɔ bɛɛ ri wuli ka an bon kaba la, baa ii bɛɛ ka a fɔ ko nabi do le tɛrɛ Yaya ri.»

⁷ Wo rɔ, ii nara Isa jabi: «An ma Yaya kelayaba lon.»

⁸ Isa ka jabili kɛ ko: «Nba, n fanan ti sɔn ka n kelayaba tɔɔ fɔ ai ye, n ye mɛn se kɔɔ kɔnin.»

Baarala juuilu ka mɛn kɛ

⁹ Ka Isa to ye, a ka kuma kɔɔɔlama do fɔ jama ye. A ka a fɔ ko: «Cɛɛ do ka jirifɛ labɔ a la sɛnɛ rɔ, ka ban ka a karifa baarala doilu la. A banni a karifala, a bɔra ye ka wa taama rɔ. A mɛnda ye, a ma i kɔsɛ.

¹⁰ Jiri den kadi waati sera tuma mɛn, jirifɛ tii ka jɔn do lawa jirifɛ rɔ, ka a fɔ baaralailu ye ko ii ye a sɔ jiri den dɔ. Keladen se mɛn kɛni ye, baaralailu ma sɔn ka a sɔ. Ii ka keladen mira ka a gbasi ka a gbɛn.

¹¹ Jirifɛ tii ka jɔn gbɛrɛ lawa. A fanan seni ye, baaralailu ma sɔn ka wo fanan sɔ, fɔ ka a gbasi ka a nani ka a gbɛn.

¹² Jirifɛ tii ka jɔn sawana lawa ii ma. A se mɛn kɛra ii ma, ii ka a mira ka a gbasi fɔ ka a madimin ka wa a lafili kɔkan.

¹³ «Wo rɔ, jirifɛ tii ka a fɔ ko: «N ye nfen kɛla? Nba, n di n diyana dɛncɛ lawa ii ma. Ii ka kan ka ale bonya.»

¹⁴ Baaralailu ka den wo natɔla yen, ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Den wo ri kɛ jirifɛ tii ri a fa ko. An ye a mira ka a faa. Sa jirifɛ ri kɛ an ta ri.»

¹⁵ Wo bolo ma, ii ka a mira ka a lafili kɔkan ka a faa.»

«A ye di? Jirifɛ tii ri nfen kɛ baarala woilu la?»

¹⁶ A ri na ka ii faa, ka ban ka jirifɛ karifa dogberɛilu la.» Jama ka sanda wo mɛn ka a fɔ ko: «ɛɛ! Alla ma an kisira ko su wo ma!»

¹⁷ Isa ka a ja lo jama rɔ ka ii majininka ko: «Nba, mɛn sɛbeni Alla la kuma rɔ, wo kɔɔ ye nfen di? A sɛbeli ko:

«Bon lolailu ka ii ban kabakurun mɛn dɔ, wo le kɛra bon jusii kabakurun di.»

¹⁸ «Mɔɔ mɛn wa be kaba wo kan, wo ri madimin kɔsɛɛ, kɔni kaba wo wa be mɔɔ mɛn kan, wo ri mɔɔɔnkɔ.»

¹⁹ Sariya karanmɔɔilu ni sarakalasele kuntuilu ka a yen ko Isa ka kuma kɔɔɔlama wo fɔ ii ma. Wo rɔ, ii wulira ka Isa mira ja jinin damira. Kɔni ii silanda jama ye, ka a masɔɔn Isa duman tɛrɛ ye jama ye kɔsɛɛ.

Niisankɔ bɔ ko

²⁰ Wo bolo ma, ii tɛrɛ ye Isa lakɔɔsila tuma bɛɛ. Ii ka janfateilu lawa a ma, mɛnilu ka ii jɛrɛ kɛ ikomin telenbailu Isa lapinin kanma. Woilu tɛrɛ ye a fɛ kuma bɛnbali do ye bɔ Isa da rɔ, mɛn di se kɛla a mira sababu ri. Kosa ii ri wa a ri kiti diya faama wara.

21 Wo bolo ma, janfateilu nara ka jininkali ke a kun ko: «Karanmɔɔ, an ka a lon ko i la kuma telenni le, a ni i la karan. I te mɔɔ dooyala mɔɔ do ye. Alla la sila ka kan ka taama na men, i ye mɔɔilu karanna wo la tunja jere jere ro.

22 Wo ro, an ye a fe ka i majininka ko do la. A ye di? Ka niisankɔ bo ka a di Romu mansaba ma, wo dahani an ma, wa wo dahani te?»

23 Isa ka a lon ko a lapinin kuma le jin. Wo ro, a ka a fo ii ye ko:

24 «Ai ye wodi banan kelen yiraka n na. Yon munuja ni yon too ye wodi gbanan jin kan?» Ii ka a jabi: «Romu mansaba.»

25 Isa ka a fo ko: «Nba, ai ye Romu mansaba ta di Romu mansaba ma. Ai ye Alla ta di Alla ma fanan.»

26 Isa ka jabili ke koruma jama beɛ jana ka janfateilu mabali. A la jabili ka ii kabannakoya fo ka ii makun.

Sadusiilu ka jininkali ke Isa kun

27 Dina mɔɔ doilu tere ye, menilu too ko Sadusiilu. Woilu ye a folo ko mɔɔ si te wulila ka bo saya ro. Wo doilu nara i madon Isa la ka a majininka ko:

28 «Karanmɔɔ, Nabi Musa ka a sebe a la sariya ro ko ni i korɔce sara ka a muso densɔɔnbali to ye, i ye a muso ta, kosa muso ri den sɔɔn i korɔce ye.

29 Awa, dence wɔɔnwula tere ye ceɛ do bolo. Dence folo ka muso do furu. A sara ka a muso densɔɔnbali to ye.

30 Ka ben sariya ma, dence filana ka muso wo ta. Ale fanan sara ka muso densɔɔnbali to ye.

31 Wo ro, dence sawana ka muso ta. Dence wo fanan sara. A kera ten haan muso wo siira kanberen wɔɔnwula kelen kelenna beɛ kun. Ii beɛ sara ka muso densɔɔnbali to ye.

32 A laban, muso fanan sara.

33 A ye di? Su lawuli lon, muso ri ceɛ yon ta ri sa? A siira a kelen kelenna beɛ kun.»

34 Isa ka ii jabi: «Bi mɔɔilu ye furu kela. Ceɛ ni muso ri furu ii jɔɔn ma.

35 Koni sini, a te ke wo na. Alla wa mɔɔ menilu jate, woilu ri wuli ka don harijeene. Koni furu ko te ye. Ceɛ te muso furu. Muso te sii ceɛ kun ma.

36 Ii te sa butun, fo ka ke ikomin melekailu. Ii ye Alla la denilu ri, ka a masɔɔn ii ra bo saya ro ka don Alla la jenemaya banbali ro.

37 Mɔɔ ri wuli saya ko, sika te wo ro. Nabi Musa jere ka wo le yiraka an na. A benda Alla ri jiri tuni taman dafe waati men na, a ka a fo Maari Alla ma ko: «Burahima la Alla, Isiyaka la Alla, a ni Yakuba la Alla.»

38 Awa Alla te sulu la Alla ri, fo jenemai. Mɔɔ beɛ jenema le Alla jana.»

39 Sariya karanmɔɔ doilu ka a fo Isa ye ko: «Eɛ, karanmɔɔ! I ra jabili ke koruma!»

40 Mɔɔ si ma susu ka a jininka foyi la wo ko.

Mansa Dawuda dence ye Mɔɔ Jenematɔɔnin di wa?

41 Isa ka ii jininka ko: «Nfenna mɔɔilu ye a folo ko Mɔɔ Jenematɔɔnin di ke Mansa Dawuda dence do ri wa?

42 Mansa Dawuda jere ka a sebe Jaburi kitabu ro ko:

«Maari Alla ka a fo n Maari ye ko:
Na i sii n bolokininma,

43 haan n ye i juuulu bilala i sen korɔ.»

44 Mansa Dawuda jere ka a fo a ma ko «n Maari.» A ye di? A ri se kela Mansa Dawuda dence gbansan di wo ro wa?»

Isa ka sariya karanmɔɔilu doya

⁴⁵ Isa ka kuma do fɔ a la karandenilu ye jama jana. A ka a fɔ ko:

⁴⁶ «Ai ye ai jere lakɔɔsi sariya karanmɔɔilu la ko rɔ. A duman ii ye ka duruki jumailu don ka i mataama. Ii ye a fe mɔɔilu ye ii tuwa ka ii bonya jama ladendiya rɔ, a ni ka jemɔɔ sii diya sɔɔɔn salibon kɔndɔ, a ni sali kinin dɔɔn diya. Wo beɛ duman ii le.

⁴⁷ Ii ri cesamusoilu bolofenilu beɛ dɔɔn, ka ban ka waati jan ke Alla matarala ka ii jere ke ikomin Alla kaninbailu. Jahadi juu ba ye woilu makɔnɔla.»

21

Muso fantan ka wodi men bo

¹ Ka Isa to Allabatobonba kɔndɔ, a ka a ja lɔ wodi bila diya rɔ. A ka nanfulutii doilu yen, menilu tere ye wodi ba bilala ye.

² A ka cesamuso fantan do fanan yen, men ka wodi mesen fila ke wodi bila diya rɔ.

³ Isa ka wo beɛ lakɔɔsi ka a fɔ ko: «Tɔɔna le! Cesamuso fantan wo ra wodi men bo, wo ka bon mɔɔ tɔilu beɛ ta ri.

⁴ Ii kelen kelenna beɛ ka dooni bo ii la nanfulu ba rɔ ka a di Alla ma, kɔni ale, a la balo wodi men beɛ tere ye a bolo, a ka a beɛ di.»

Jerusalemu ri tɔɔna Mɔɔ Dence ja rɔ

⁵ Wo kɔfe, karanden doilu tere ye barola Allabatobonba la ko kan. Ii ko: ko a lɔra kabakurun jumailu la. Ko a masidi fenilu, menilu dini Alla bonya kanma, ko woilu kenji kosebe.

⁶ Isa ka ii jabi: «Bi, ai ja ye bon jin na, kɔni sini men nato, a beɛ ri te. A kabakurunilu beɛ ri jensen ka bo ye. A kabakurun si te to jɔɔn kan.»

⁷ Karandenilu ka Isa manininka ko: «Karanmɔɔ, wo ri ke waati juman na? A waati wa sudunya, an di a lɔn tɔɔmasere juman de ma?»

⁸ A ka jabili ke ko: «Ai ye a ke koɔnma. Ai kana sɔn mɔɔ si ye ai lafilu, ka a masɔɔn mɔɔ siyaman di na ai ma n tɔɔ rɔ, ka a fɔ ko Mɔɔ Nenematɔmɔnin le a ri, ko Alla la waati ra se. Ai kana bila woilu si ko.

⁹ Ai wa kelɔilu kibarɔ men, a ni murunti kibarɔ, ai kana silan. A fere te fo wo koilu ye ke fɔlɔ, kɔni dunuɔa laban te wo si ri fɔlɔ.»

¹⁰ A ka a fɔ ko: «Siya ri wuli siya kanma. Mansayala ri wuli mansayala kanma.

¹¹ Duukolo yeɛyeɛ ba ri ke yɔɔ doilu rɔ, a ni jankarɔ juu, a ni kɔnkɔ fitinna ba. Masilan fenilu ri ke san dɔ, a ni tɔɔmasere bailu.

¹² «Kɔni, yani wo koilu ye ke, mɔɔilu ri ai mira ka ai bensenkɔninteya. Ii ri ai don salibon jemɔɔilu bolo, ka ai bila kaso la. Mɔɔilu ri wa ai ri kiti diya mansailu ni jamana jemɔɔilu wara. Tɔɔɔya wo beɛ ri ke ai la nde la ko rɔ.

¹³ Kɔni wo beɛ keto fere dila ai ma ka n na sereya bo ai mirabailu jana.

¹⁴ Yani wo waati ye se, ai ye ai jusu lateɛ, sa ai kana hamin ai lafasali ko rɔ.

¹⁵ A waati wa se, nde jere ri lafasali kuma hankili di ai ma, ai ri men fɔ. Ai juu si ti se kuma wo sɔsɔla.

¹⁶ Ai sɔɔnbailu ni ai kɔɔilu ni ai dɔɔninilu ni ai badenmailu ni ai terilu, woilu jere ri ai janfa ka ai doilu faa.

¹⁷ Mɔɔ beɛ ri ai magboya nde la ko rɔ.

¹⁸ Hali wo, ai te halaki, hali ai kungsi den kelen pe te tunun.

¹⁹ Wo rɔ, ai ye i raja tuma beɛ ka i lɔ, sa ai ri ai jere kisi.

Jerusalemu tɔɔna tuma

⁶Yahudasi dijɛra wo ma. A bɔni yɔrɔ wo rɔ, a ka isɛɛbɛ don Isa mira ja jinin ma, Isa ri se mirala jama kɔ ma ja mɛn ma kɔnin.

Karandenilu ka Taminkunna Sali rabɛn

⁷Nba, Buru Fununbali Sali lon sera. Wo lon Yahudiyailu ka kan ka saa san kelennin bɔ sarakaya la.

⁸Isa ka Piyɛri ni Yuhana kili ka ii lɔ kela la. A ka a fɔ ko: «Ai ye wa sali dɔnnin dabɛn an yɛ.»

⁹Ii ka Isa majininka ko: «I ye a fɛ an ye wa a rabɛn yɔrɔ juman?»

¹⁰Isa ka a fɔ ko: «Ni ai donda so kɔndɔ, ai ri bɛn cɛɛ do ri. Ji ye a kun ma. Ai ye bila a kɔ. A wa don lu mɛn ma,

¹¹ai ye don ye ka a fɔ lutii yɛ ko: «Karanmɔɔ ka a fɔ ko a jiya bon ye mi, ale ni a la karandenilu ri Taminkunna Sali dɔnnin kɛ yɔrɔ mɛn?»

¹²Cɛɛ wo ri bon ba do yiraka ai la sankaso sanfɛ. Bon wo rabɛnni. Ai ri Taminkunna Sali dɔnnin dabɛn an ye yɔrɔ wo rɔ.»

¹³Piyɛri ni Yuhana bɔra ye ka wa a tɛrɛn ikomin Isa ka a fɔ ii yɛ ja mɛn ma. Ii ka Taminkunna Sali dɔnnin dabɛn ye.

Sali dɔnnin kɛra

¹⁴Damunin kɛ waati sera tuma mɛn na, Isa ni a talibidenba bɛɛ ka i sii yɔrɔ kelen.

¹⁵Ka ii to dɔnninna, Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «Bi a lɔɔ ba ye n na ka sali dɔnnin jin kɛ ai fɛ, yani n ye jakankata,

¹⁶ka a masɔrɔn n di a fɔ ai yɛ ko n tɛ a jɔɔn dɔnnin kela butun fewu fo a waati wa se Alla la Mansaya rɔ.»

¹⁷A ka rɛsɛnji sari fen do ta, mɛn fani rɛsɛnji la. A ka baraka bila Alla yɛ, ka ban ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai kelen kelenna bɛɛ ye a ta ka do min a rɔ,

¹⁸ka a masɔrɔn n tɛ na rɛsɛnji min butun fewu fo Alla la Mansaya wa na lon mɛn.»

¹⁹Wo kɔ, a ka buru ta. A ka baraka bila Alla yɛ, ka ban ka buru rakadikadi ka a di ii ma. A ka a fɔ ii yɛ wo rɔ ko: «Buru jin ye n fari le ri, mɛn dini ai kosɔn. Ai ye wo kɛ ka hankili bila n na ko rɔ.»

²⁰Damunin banni tuma mɛn, Isa ka ji sari fen ta. Rɛsɛnji ye a kɔndɔ. A ka wo di ii ma ka a fɔ ii yɛ ko: «Alla kɛtɔ teriya kura sidila mɔɔilu ye n jeli baraka rɔ. Jeli wo munujɛn le jin di, jeli mɛn di bɔ ai kosɔn.

²¹Hali wo, mɛn di janfa don n ma, wo siini n fɛ dɔnnin diya yan.

²²Mɔɔ Dɛncɛ ri faa ikomin a ra latɛɛ ja mɛn. Sika tɛ fewu wo rɔ. Kɔni, gbalo ba a ri la cɛɛ wo kan mɛn ka a don mɔɔ juuulu bolo.»

²³Ii ka kuma wo mɛn ka i jɔɔn majininka yon ye ii tɛma, mɛn di sɔn ka ko su wo kɛ?

Yon ye jɛmɔɔ ri?

²⁴Nba, wo tuma, sɔsɔli wulira talibidenbailu tɛma ko yon ka kan ka jate jɛmɔɔ ri ii la dɛkuru rɔ.

²⁵Isa ka ii jabi wo rɔ ko: «Jamana mansailu ri ii la jamana denilu mara fanka la. Fanka ye mɛnilu bolo, ii ye a fɛ mɔɔilu ye ii jate mɔɔ jumailu ri.

²⁶Ai kana kɛ ten. Mɛn ye jɛmɔɔ ri ai tɛma, wo ye a jɛrɛ kɛ ikomin dɔɔman mɔɔ. Mɛn ye kuntiyya la, wo ye kɛ ikomin baaraden.

²⁷A ye di? Baaraden mɛn ye gba don na, a ni a la kuntii mɛn siini ka dɔnnin kɛ dɔrɔn, yon ka bon wo fila rɔ? Mɛn siini ka dɔnnin kɛ, wo ka bon a la baaraden di paaɔn, wo tɛ? Kɔni i ja lɔ! Nde ye ai tɛma yan ikomin baaraden.

²⁸«Kɔni ai ra imujun ka to n kɔ n na kɔrɔbɔli ko bɛɛ rɔ.

29 Wo le koson, n di Alla la Mansaya labila ai ye, ikomin n Fa ka a labila n ye ja men,

30 sa ai ri donnin ke ka imin n dafe n na mansaya ro. Ai ri i sii mansaya siifenilu ro ka Isirayelika tan ni fila la kiti tee.»

Piyeri ri a fo ko a ma Isa lon

31 Isa ka a fo Simon Piyeri ye ko: «Simon, Simon, i tolo malon na. Setana ra fere ninin Alla fe ka ai korobo.»

32 Koni n da Alla matara ile ye, kosa i la lemeniya kana ban. I wa i kose n ma, i ye i badenmailu seebe don.»

33 A ka Isa jabi: «N di wa i kofe kaso la. N di sa i fe.»

34 Koni Isa ka a fo ko: «Piyeri, i ja lo. Yani dondon ye kasi bi, i ri a fo moilu jana haan sija sawa ko i ma n lon.»

Keladenbailu ye ii jere raben

35 Nba, Isa ka a la talibidenbailu majininka ko: «A ye di? Ai wa men keni kawandili diya, wo tuma n ma a fo ai ye ko ai kana wodi bila ai kun, ko ai kana borota, ko ai kana sanbara ta? Wo tuma fen do desera ai bolo wa?» Ii ka a jabi: «Een de! Foyi si ma dese an bolo.»

36 Isa ko: «Koni sisen, wodi ye men bolo, wo ye a bila a kun. Borota ye men bolo, wo ye a ta. Ni fanmuru ti i bolo, i la faanin do majira ka fanmuru kelen san,

37 ka a masoron n di a fo ai ye ko: men sebeni n na ko ro, a fere te fo wo bee ye dafa. A sebeni n na ko ro ko: «A jatera kojuu kela le ri.» Wo dafa waati ra sudunya sisen.»

38 Ii ka a fo Isa ye ko: «Maari, a mafene. Fanmuru fila ye yan.» Isa ka a fo ko: «Wo ri a bo.»

Isa ni karandenilu wara Olibiye Koyinke kan

39 Wo ro, Isa bora ye ka wa Olibiye Koyinke la, ikomin a tere ye a kela ja men ma tuma bee. A la karandenilu fanan bilara a ko.

40 Ii se men keni ye, Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye Alla matara, sa ai kana maneen ka bila kojuu ro.»

41 Wo foni ko, a ka a mabo ii la ka i donkin ka Alla matara ke.

42 A ka a fo ko: «N Fa, ni i sonda, i ye jusu lafin minninfen jin mase n na. Koni n jere sawo kana ke, fo i sawo.»

43 Wo tuma, meleka do bora sanfe ka na Isa seebe don,

44 ka a masoron wo ko tun da gbeleya a ma kojuuya. A jusu makasini fo ka a dan natamin. Wo le ka a ke, a ka i raja Alla matarala a ni a la tara ji keni ikomin jeli, ka buruburun duu ma.

45 A banni Alla matarala, a wulira ka wa se a la karandenilu ma. A nara ka ii teren suno ro. Jusukasi tun da ii bo.

46 A ka a fo ii ye ko: «Nfenna ai ye sunola? Ai ye wuli ka Alla matara, sa ai kana maneen ka bila kojuu ro.»

Yahudiyailu nara Isa mira diya

47 Ka Isa to kuma wo la, ii ka jama ba natla yen. Jama wo bilani tere Judasi kofe, men ye Isa la talibidenba tan ni fila do ri. Jama se men keni Isa ma, Yahudasi ka i madon Isa la ka a sunbu.

48 Yoro wo ro, Isa ka Yahudasi majininka ko: «Judasi, i ri janfa don Mo Dence ma masunbuli ro wa?»

49 Karandenilu ka wo bee lakorosi ka a yen ko jama nani Isa kanma, ka Isa majininka ko: «Maari, an te fanmuru ta wa?»

⁵⁰ Talibidenba do ka fan ta kelendi, ka sarakalasele kuntii ba la jɔnce bolokininma tolo tɛɛ a la.

⁵¹ Isa ka a fɔ ko: «Ai ye a to ten!» A ka a bolo maa jɔnce tolo la ka a lakendɛya.

⁵² Isa ka a fɔ sarakalasele kuntuilu a ni Allabatobonba kandaninna kuntuilu a ni mɔɔbailu ye ko: «Nfenna ai ra bɔ n kanma fanmuruilu ni gbelekeilu ri, ikomin mɔɔ ye bɔla benkanilla kanma ja mɛn ma?»

⁵³ N tɛɛ ye ai fɛ lon lon Allabatobonba jin kɔndɔ, kɔni ai ma sɔn ka n mira ye. Kɔni ai la waati ra se, a ni dibi la fanka waati ra se.»

Piyeri ko a ma Isa lon

⁵⁴ Nba, ii ka Isa mira, ka wa a ri sarakalasele kuntuiba wara. Piyeri bilara ii kɔfɛ, kɔni a ma i madon ii la.

⁵⁵ Mɔɔoilu ka ta ladan lu ba ma ye, ka i sii ta da la. Piyeri fanan nara ka i sii ii tɛma.

⁵⁶ Baaraden muso do nara ka Piyeri siini tɛɛn ta da la. A ka Piyeri lakɔɔsi kɔsɛbe, ka a fɔ mɔɔoilu ye ko: «Cɛɛ jɛn fanan tɛɛ ye Isa kɔfɛ jɔ.»

⁵⁷ Piyeri ma sɔn ka i lɔ wo la. A ka muso jabi: «Muso, n ma a lon.»

⁵⁸ Wo kɔfɛ dooni, mɔɔ gbɛɛɛ nara Piyeri sɔɔn ye. Wo ka a fɔ a ye ko: «I fanan ye Isa la dɛkuru rɔ jɔ.» Piyeri ka wo jabi: «ɛɛn dɛ! Nde sa a rɔ!»

⁵⁹ A ma mɛn bakɛ, dogbɛɛɛ nara Piyeri ye. Wo ka a fɔ fanka la ko: «Sika tɛ a rɔ fewu, cɛɛ jɛn tɛɛ ye Isa kɔfɛ. I ma a yen, Kalileka le.»

⁶⁰ Kɔni Piyeri ka a fɔ ko: «Cɛɛ, n ma i la kuma jayen.» Piyeri banni wo fɔla, dondon kasira i kɔɔ ye.

⁶¹ Wo waati kelen na, Maari Isa ka iyɛɛman ka a ja lɔ Piyeri rɔ. Piyeri hankili bilara Maari la kuma rɔ kelendi, ka a masɔɔn Maari tun da a fɔ a ye ko: «Yani dondon ye kasi bi, i ri a fɔ mɔɔoilu ye haan sija sawa ko i ma n lon.»

⁶² Piyeri bɔra lu ma ka wa kasi kojuuya.

Isa mirani Yahudiyailu bolo

⁶³ Nba, wo tuma Isa marabailu ka a lafɛya, ka a gbasi damira.

⁶⁴ Ii ka a ja lasidi ka a maɛnininka ko: «Yon ka i gbasi? A tii tɔɔ fɔ an ye.»

⁶⁵ Ii ka a nani ka kuma juu siyaman fɔ a ma.

⁶⁶ Banda ka nin, sɔɔma da la, Yahudiyailu la mɔɔbailu ka laden kɛ, sarakalasele kuntuilu ni sariya karanmɔɔoilu kɔnin. Isa marabailu nara a ri kiti diya.

⁶⁷ A se mɛn kɛni ye, ii ka a fɔ a ye ko: «Ni Mɔɔ Nenematɔmɔnin le ile ri, i ye i lɔ a la.» Isa ka ii jabi: «Ni n ka n lɔ a la, ai tɛ la a la.»

⁶⁸ Ni n fanan ka ai jɛnininka, ai ri i ban n jabila.

⁶⁹ Kɔni ka bɔ bi ma, Mɔɔ Dence ri lasii Alla Sebɛɛtii bolokininma.»

⁷⁰ Ii bɛɛ ladennin ka a maɛnininka ko: «Alla Dence le ile ri wo rɔ wa?» Isa ka ii jabi: «Ii ye a fɔla ko n ye wo ri.»

⁷¹ Ii ka a fɔ wo rɔ ko: «An mako ti sereya si la butun. An da ban a kumakan mɛnna, mɛn bɔni a jɛɛ da rɔ.»

23

Ii wara Isa ri Pilate wara

¹ Nba, jɛmɔɔoilu bɛɛ ladennin wulira wo rɔ ka wa Isa malɔ Pilate wara.

² Ii se mɛn kɛni Pilate ma, ii ka imakasi Isa kan. Ii ka a fɔ ko: «An da a lakɔɔsi ka a yen ko cɛɛ jɛn ye an na jamana mɔɔoilu lafilila ka ii lamurunti. A ye a fɔla

ii ye ko ii kana niisankɔ bɔ ka a di Rɔmu mansaba ma. A jere ko: ko ale le ye Mɔɔ Nɛnematomɔnin di, mɛn kɔrɔ ye ko mansa.»

³ Pilate ka Isa majininka ko: «Ile ye Yahudiyailu la mansa ri wa?» Isa ka a jabi: «I ra wo fɔ.»

⁴ Wo rɔ, Pilate ka a fɔ sarakalasele kuntiilu ni jama bɛɛ ye ko: «N ma kojuu si sɔrɔn cɛɛ jin na ko rɔ, mɛn di ke a jalaki sababu ri.»

⁵ Kɔni ii ka ii sɛɛɛ don a fɔ a ma ko: «Ale le jama lawuli la ka ii karan ka ii lamurunti Jude mara fan bɛɛ rɔ, a ka a damira Kalile ka na haan yan.»

Ii wara Isa ri Herodi wara

⁶ Pilate ka kuma wo mɛn ka ii jininka ko: «Isa ye Kalileka le ri wa?»

⁷ Pilate ka a yen tuma mɛn ko Isa bɔni Kalile mara rɔ, a ka a lawa Herodi ma, mɛn siini Kalile mara kun na. Wo tun da na bɔ diya Jerusalemu.

⁸ Isa se mɛn keni ye, Herodi sɛwara kosɛɛ. A tɛɛ ye Isa la ko siyaman kalama. Kebi waati jan, a lɔɔ tɛɛ ye a la ka Isa yen, ka a masɔrɔn a ye a fe Isa ye kabannako do ke a jana.

⁹ Wo rɔ, Herodi ka jininkali siyaman ke Isa kun, kɔni Isa ma jabili si di a ma.

¹⁰ Sarakalasele kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu bɛɛ lɔni tɛɛ ye. Ii jamanda ka Isa jalaki kosɛɛ.

¹¹ Mansa Herodi ni a la keledɛnlu ka Isa dɔɔya ka a lafeya ja bɛɛ ma, ka ban ka mansa duruki bila a kan na. Wo kɔrɔ ii ka a lasɛ Pilate ma.

¹² Pilate ni Herodi tun ma di kɔrɔman. Kɔni wo lon kelen, ii diyara i jɔɔn ye kosɛɛ ka ke terilu ri.

Barabasi ye bila, ka Isa faa

¹³ Pilate ka sarakalasele kuntiilu ni jamana jɛmɔɔilu ni Yahudiya toilu ladɛn.

¹⁴ A ka a fɔ ii ye ko: «Ai nara cɛɛ jin di ka a fɔ ko a ye jamana mɔɔilu lamuruntila. N ka a majininka, ka a fɛsɛfɛsɛ ai bɛɛ jana. Kɔni n ka a yen ko ai ka fen fen fɔ a ma, ai jɔ tɛ wo si rɔ.

¹⁵ Ai ma a yen? Herodi ra a lasɛ n ma yan, ka a masɔrɔn a fanan ma kojuu si tɛɛn a la ko rɔ. Cɛɛ jin ma foyi ke, mɛn ka kan ka ke a faa sababu ri.

¹⁶ Wo le kosɔn, n di a gbasi bijɛ la ka a bila.»

¹⁷⁻¹⁸ * Ii bɛɛ ladɛnnin ka ii kan nabɔ ko: «I ye cɛɛ jin faa ka Barabasi bila!»

¹⁹ Barabasi wo ye mɔɔ muruntini ri. Waati taminni, a tun ka keɛ ba lawuli jama tema so kondɔ, ka mɔɔ do faa fanan. Wo le kosɔn, a mirara ka bila kaso la.

²⁰ Pilate tɛɛ ye Isa bila ko rɔ. Wo rɔ, a ka jama madiya ikɔ tunun.

²¹ Kɔni ii jamanda ka ii kan nabɔ ko: «A ye gbɔngbɔn jiri kan, ka a faa. A ye gbɔngbɔn jiri kan, ka a faa!»

²² Pilate ka ii majininka a sija sawana la ko: «N ye a gbɔngbɔn nfenna? A ka kojuu su juman ke? N ma foyi sɔrɔn a la, mɛn di ke a faa kun di. N di a gbasi bijɛ la ka a bila.»

²³ Kɔni ii ma dijɛ fewu, fo ka to ii kan nabɔla kojuyaya ko Isa ye gbɔngbɔn jiri kan. Ii jama kan ka Pilate hankili yeɛɛman.

²⁴ Ii tɛɛ ye mɛn jininna, a dijɛra wo ma.

²⁵ Ii tun da kasoden mɛn na ko fɔ, mɛn tun ka mɔɔilu lamurunti ka mɔɔ faa, Pilate ka wo bila, kɔni a ka Isa to ii sawo rɔ.

* **23:17-18** Sebɛli do fɔla ko: Nba, Yahudiyailu la Taminkunna Sali waati wa se san san, Pilate ri kasoden kelen bila ka Yahudiyailu ladiya.

Isa gbɔngbɔnda jiri kan

²⁶ Nba, ka ii to wala Isa ri a gbɔngbɔn diya, ii bɛnda cɛɛ do ri mɛn tɔɔ tɛrɛ ye ko Simɔn Sirɛnika. A bɔtɔ waa rɔ. Kɛlɛdenlu ka a mira ko a ye Isa gbɔngbɔn jiri ta ka bila a kɔ.

²⁷ Ii watɔla, jama siyaman bilara ii kɔfɛ. Muso doilu tɛrɛ ye kasila ka kule jama tɛma.

²⁸ Isa ka iyɛleman ka a fɔ ii ye ko: «Jerusalemu musoilu, ai kana kasi nde la ko rɔ. Ai ye kasi ai jɛrɛ ni ai denilu la ko rɔ,

²⁹ ka a masɔrɔn jakankata waati natɔ Jerusalemu kan. Wo lon, ai ri a fɔ ko: «Muso dɛnsɔrɔnbali, baraka ri don ii la ko rɔ. Muso mɛn ma den ko lon, a ni mɛn ma sin di den si ma, baraka ri don ii la ko rɔ.»

³⁰ Wo tuma, mɔɔilu ri a fɔ koyinkɛilu ye ko: «Be an kan.» Ii ri a fɔ tindii lu ye ko: «Birin an kan ka an natunun,»

³¹ baa ko mɛn kɛtɔ n na, ni mɔɔilu ri wo su kɛ jiri kɛnde la, nfen di kɛ jiri jaran na wo rɔ?»

³² Ii wara Isa ni kojuu kɛla fila malɔ gbɔngbɔnni diya.

³³ Ii wa se dinkira mɛn tɔɔ ko Kunkolo, ii ka Isa gbɔngbɔn jiri kan, a ni kojuu kɛla fila wo. Kojuukɛla kelen gbɔngbɔnda jiri do kan Isa bolokininma, a to kelen gbɔngbɔnda jiri kan a bolomaran ma.

³⁴ Ka Isa gbɔngbɔnni to jiri kan, a ka a fɔ ko: «N Fa, i ye ii makoto, ka a masɔrɔn ii ra ko mɛn kɛ, ii ma wo lon.» Wo tuma, kɛlɛdenlu ka kalabɛn kɛ ka a la faanin dafara.

³⁵ Jama ba lɔni tɛrɛ ye wo bɛɛ ragbɛla. Yahudiya jɛmɔɔilu tɛrɛ ye Isa dooyala kojuuya. Ii ka a fɔ ko: «A ka doilu kisi kɔrɔman. Ni Alla la mɔɔ Jɛnematɔmɔnin de a ri, a ye a jɛrɛ kisi sisen.»

³⁶ Kɛlɛdenlu fanan ka Isa lafɛya, ka a sɔ rɛsɛnji kumunni rɔ.

³⁷ Ii ka a fɔ a ye ko: «Ni Yahudiyailu la mansa le i ri, i ye i jɛrɛ kisi.»

³⁸ Sɛbeli do tɛrɛ ye walan kan Isa kun dɔ. A sɛbeni wo ka a fɔ ko: «Yahudiyailu la mansa le jɛn di.»

³⁹ Kojuukɛla mɛnilu gbɔngbɔnni Isa dafɛ, wo kelen fanan ka Isa lafɛya. A ka a fɔ ko: «I tɛ Mɔɔ Jɛnematɔmɔnin di wa? I jɛrɛ kisi ka an fanan kisi.»

⁴⁰ Kɔni a dujɔɔ cɛɛ jamanda a ma ka a jabi: «I tɛ silan Alla ye wa? I ma a lɔn ko an bɛɛ gbɔngbɔnni.

⁴¹ Andeilu ka kan ka tɔrɔya jɛn sɔrɔn, baa an ka kojuu mɛn kɛ, wo sara le wo ri. Kɔni ale ma kojuu si kɛ.»

⁴² A ka a fɔ Isa ye ko: «Isa, i wa don i la mansaya la, i ye i hankili to n dɔ.»

⁴³ Isa ka a jabi: «N di tujɔa fɔ i ye. Bi jɛrɛ i ri kɛ n dafɛ harijeene.»

⁴⁴ Midi waati seni, dibi donda jamana fan bɛɛ rɔ. A tora ten haan ka lansara waati magbɛn.

⁴⁵ Baa, tele ma bɔ fewu! Allabatobonba tɛtɛɛ faanin farara a tɛma.

⁴⁶ Isa ka a kan nabo, wo rɔ, ko: «N Fa, n da n nii don i bolo.» A banni wo fɔla, a ka a nii bila.

⁴⁷ Romu kɛlɛden kuntii ka ko wo bɛɛ yenni tuma mɛn na a ka Alla tando ka a fɔ: «Tujɔa ka fisa: cɛɛ jɛn telenni tɛrɛ!»

⁴⁸ Mɛnilu lɔni tɛrɛ ye ka wo bɛɛ lakɔrɔsi, ka ban ka ii sisi magbasi nimisali ni jusu makasi rɔ, ka i kɔsɛ so kɔndɔ.

⁴⁹ Kɔni muso mɛnilu tun da to Isa kɔ kɛbi a bɔ waati Kalile, a ni a lɔnba tɔilu bɛɛ, ii bɛɛ tora yɔrɔ jan ka wo bɛɛ mafɛne.

Isa su don ko

⁵⁰⁻⁵¹ Nba, cɛɛ do tɛrɛ ye mɛn tɔɔ ko Yusufu. A bɔni Arimate, so mɛn ye Jude mara rɔ. Mɔɔ juma le tɛrɛ a ri, a ni mɔɔ telenni. A jii lani Alla la Mansaya la.

A tere ye Yahudiyailu la jemoo dekuru ro, koni dekuru wo tun ka men nate ka men ke Isa la, wo ma diya a ye.

⁵² A wara Pilate majininka Isa su la ko ro.

⁵³ Yusufu wara Isa su lajii ka bo gbongbonjiri kan a ka a kansanke ka wa a don kaburu ro. Kaburu wo le senni farakolo ro ikomin falan. Su si tun ma la wo kondoo folo.

⁵⁴ Njoo lon jarasii lon de tere. Ni tele bera Njoo lon di bo.

⁵⁵ Muso menilu tere ye Isa ko kebi a bo tuma Kalile mara ro, woilu bilara Yusufu ko ka wa su don diya. Wo bolo ma, ii ka kaburu yen, ka Isa su don ja fanan yen.

⁵⁶ Ii ka i kose so kondoo. Ii ka tulu suman duman ni latikolon daben Isa su ye, ka ban ka i jooon. Ka ben sariya ma, ii ma baara si ke Njoo lon.

24

Isa wulira saya ro

¹ Njoo lon taminni, Lahadi sooma dala jona, muso woilu ka tulu suman duman ni latikolon ta ka wa kaburu da la.

² Ii seni kaburu da la, kabakurun ba men lani tere kaburu da la ka da tuun, wo ra makurukuru ka bo ye.

³ Wo ro, ii donda kaburu kondoo, koni ii ma Maari Isa su tere ye.

⁴ Ka ii to wo kondafili ro, ii ka cece fila yen, faanin gbe melenmelenna tere ye menilu kan na.

⁵ Musoilu silanda kojuuya, ka ii jakoro ben duu ma. Cece fila wo ka a fo ii ye ko: «Nfenna ai ye moo jenenema jininna suilu tema?»

⁶ A te yan. A ra wuli ka bo saya ro. A ka men fo ai ye Kalile mara ro, ai kana jina wo la.

⁷ Wo tuma a ka a fo ai ye ko: «A fere te fo Moo Dence ye don kojuukelailu bolo. Ii ri a ta ka a gbongbon jiri kan ka a faa. Tele fila a sawana, a ri lawuli iko tuun.»

⁸ Wo ka musoilu hankili lajii Isa la kuma ro.

Musoilu wara danteeli ke

⁹ Ii ka i bori ka wa wo ja bee fo talibidenba tan ni kelen ye, a ni ii dekuru toilu bee.

¹⁰ Mariyamu Makidalaka, ni Yahani, ni Yakuba na Mariyamu, a ni ii dafjooonilu le tere, menilu bora kaburu da la ka wa danteeli ke talibidenbailu ye.

¹¹ Koni talibidenbailu ma danteeli wo jate. Ii ma la a la fewu.

¹² Hali wo, Piyeri wulira ka i bori ka wa kaburu da la. A se men keni ye, a ka i majii ka kaburu kondoo mafene. A ma foyi yen a kondoo fo kansanke gbansan. A kondafilini ka i kose so kondoo.

Karanden fila ni Isa ka i jooon yen Emayusi sila la

¹³ Nba, wo lon kelen na, karanden fila bora Jerusalemu ka wa so do la, men too ko Emayusi. Wo so ni Jerusalemu te ri kilo tan ni kelen jooon bo.

¹⁴ Ko menilu keni, ii tere ye barola woilu kan.

¹⁵ Ka ii to barola, Isa nara ka i madon ii la. A ni ii wara i jooon fe.

¹⁶ Ii ka Isa yen ii ja la, koni ii filiyara a ma.

¹⁷ Isa ka ii majininka ko: «Ai tere ye barola nfen de kan?» Ii ka i lo, ii fila nii lafinni ii ma.

¹⁸ Μέν τῶο κὸ Kilopasi, wὸ ka Is̄a jabi: «Ile kelen de londanyala Jerusalemu yan m̄n i ma a l̄n kὸ m̄n ye taminna yan tele jin d̄o?»

¹⁹ Isa ka ii maḡininka kὸ: «Kὸ su ḡuman de wo ri?» Ii ka a jabi: «Kὸ m̄n kera Is̄a Nasaretika la. A la kuma ni a la k̄waliilu yirakara an na kὸ Alla la nabi barakani le ale ri, Alla ḡana a ni m̄ῶῶ b̄e ḡana.

²⁰ Sarakalasele kuntuilu ni an na jamana ḡem̄ῶῶilu ka a mira. Ii wara a ri R̄omu faama c̄e ma ko a ye a faa. Wo r̄ῶ, ii ka a ḡb̄nḡb̄n jiri kan ka a faa.

²¹ An jii t̄e ye a ka a f̄ῶ ko ale ri Isirayelikailu kunka, k̄ni ii ra a faa. A faa tele sawanan de bi ri.

²² An na d̄ekuru muso doilu nara kuma do f̄ῶ an ye. Wo ka an k̄ndafili k̄sebe. Ii ka a f̄ῶ an ḡana ko ii wara kaburu da la bi s̄ῶma jona,

²³ k̄ni ii ma a su t̄eren kaburu k̄nd̄ῶ. Ii ka i k̄se ka a f̄ῶ an ye ko ii ka m̄leka doilu yen, m̄nilu ka a f̄ῶ ii ḡana ko Is̄a ḡenema le.

²⁴ Wo le ka a k̄e, an daf̄ῶῶ doilu b̄ra ye ka wa wo lak̄r̄asi. Ii wara kaburu da la ka a b̄e t̄eren ikomin musoilu ka a f̄ῶ ḡa m̄n. K̄ni ii ma Is̄a j̄e yen.»

²⁵ Isa ka ii jabi: «Ai hankilitanilu! Nabiḡumailu ka m̄nilu f̄ῶ, ai t̄e lala woilu la jona de!

²⁶ Ni wo t̄e, nabiilu ka a f̄ῶ kὸ M̄ῶῶ Nenemat̄amanin di t̄r̄ῶya s̄r̄ῶn ten, ka ban ka don a la ḡbiliya j̄e j̄e r̄ῶ. Kuma wo ma kan ka kanbali wa?»

²⁷ Wo r̄ῶ, fen fen s̄ebeni a j̄e la kὸ r̄ῶ Alla la kuma r̄ῶ, ka damira Nabi Musa la sariya r̄ῶ haan ka na se nabi t̄ailu b̄e la s̄ebelilu ma, a ka wo b̄e k̄r̄ῶ f̄ῶ ii ye.

²⁸ Ii ka so magben tuma m̄n, Is̄a ka a j̄e k̄e taminbat̄ῶ ri.

²⁹ K̄ni ii ka a madiya k̄sebe, ka a f̄ῶ a ye ko: «I jaandi, i ye to an f̄e yan. Su k̄ῶ le, dibi ri don sisen.» Wo r̄ῶ, a ni ii donda so k̄nd̄ῶ i ḡῶn f̄e.

³⁰ Damunin waati seni, ii b̄e ka i sii d̄ῶnnin kanma. Is̄a ka buru ta ka baraka bila Alla ye, ka a rakadikadi ii b̄e t̄ema.

³¹ Waati kelen wo la, karanden fila b̄e ḡa lakara ka a l̄n kὸ london c̄e wo ye Is̄a le ri. K̄ni Is̄a tununda ii ma kelen di.

³² Ii fila ka i ḡῶn maḡininka kὸ: «A ka Alla la kuma f̄ῶ an ye sila kan tuma m̄n, an jusu ma b̄ῶ wa?»

³³ Ii fila wulira kelendi ka i k̄se Jerusalemu. Ii se m̄n k̄ni ye, ii ka talibidenba tan ni kelen ni talibidenba t̄ailu lad̄ennin t̄eren ȳῶῶ kelen.

³⁴ Ii b̄e lad̄ennin ka a f̄ῶ m̄ῶῶ fila wo ye ko: «T̄ḡa j̄e j̄e le. An Maari ra wuli ka b̄ῶ saya r̄ῶ. Simon j̄e ra a yen.»

³⁵ Wo r̄ῶ, wo fila ka ii ta fanan f̄ῶ. Ii b̄enda Is̄a ri sila la ḡa m̄n ma, a ni ii ka Is̄a l̄n ḡa m̄n buru rafara waati, ii ka wo b̄e dant̄e jama ḡana.

Isa ka a j̄e yiraka jama la

³⁶ Ka ii to kuma wo kan, Is̄a b̄ra ḡbe r̄ῶ ii t̄ema. A ka a f̄ῶ ko: «Alla ye ai jusuma.»

³⁷ Ii b̄e barara ka silan kojuuya, baa ii t̄e ye a jatela su jiya k̄r̄ῶ le ri.

³⁸ Is̄a ka a f̄ῶ ii ye ko: «Ai silanni nfenna? Ai sikani nfenna?»

³⁹ «Ai ye i madon n na ka n boloilu maf̄ene, a ni n senilu. Nde j̄e le fasayi! Ai ye ai bolo maa n na. Sobu ni kolo ye n na j̄ῶ! Ni su jiya k̄r̄ῶ le, ai ri bu ni kolo yen wo la wa?»

⁴⁰ Wo r̄ῶ, a ka a boloilu ni a senilu yiraka ii la.

⁴¹ Wo kera sewa kὸ ba ri, k̄ni ii kabannakoyani t̄e kojuuya, haan ka ii k̄ndafili. Sika t̄e ye ii r̄ῶ butun. Ka ii to miriyo wo r̄ῶ, Is̄a ka a f̄ῶ ii ye ko: «Damunin fen t̄e ai bolo yan wa?»

⁴² Ii ka j̄e janinni do ta ka di a ma.

⁴³ A ka a ta ka a dɔɔn ii bɛɛ ɲana.

⁴⁴ Wo kɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Waati taminni, n tɛɛ ye a fɔla ai ye ko fen fen sɛbɛni n na ko rɔ, wo bɛɛ ri dafa. Mɛnilu sɛbɛni Nabi Musa la sariya rɔ, a ni mɛnilu sɛbɛni nabi tɔilu la kuma rɔ, a ni mɛnilu sɛbɛni Jaburi kitabu rɔ, woilu bɛɛ ri dafa fewu.»

⁴⁵ Wo rɔ, a ka hankili di ii ma, sa ii ri se ka Alla la kuma ɲayen.

⁴⁶ A ka a fɔ ii ye ikɔ tuun ko: «A sɛbɛni Alla la kuma rɔ ko Mɔɔ ɲenematɔmɔnin di jakankata ka faa. Kɔni a faa tele sawana, a ri wuli ikɔ tuun.

⁴⁷ A ri fɔ mɔɔilu bɛɛ ye Mɔɔ ɲenematɔmɔnin tɔɔ rɔ ko ii ye tubi, kosa Alla ri ii makoto. A kibaro ri bɔ Jerusalemu yan ka jɛnsɛn jamana bɛɛ rɔ.

⁴⁸ Ai ri ko woilu sereilu ri.

⁴⁹ N Fa ka lahidi mɛn sidi ai ye, n di wo dafa lana ai ma. Wo rɔ, ai kana bɔ Jerusalemu so kɔndɔ fo sebaya wo wa bɔ sanfɛ ka jii ai kan.»

Isa yɛlɛra san ma

⁵⁰ Wo kɔ, a wara ii malɔ Betani so fan fɛ. A ka a bolo fila kɔrɔta ka duwawu kɛ ii ye.

⁵¹ Ka a to duwawu la, a kɔrɔtara ka bɔ ii tɛma ka wa sankolo rɔ.

⁵² Ii ka a bato, ka ban ka ii kosɛ Jerusalemu sɛwa ba rɔ.

⁵³ Nba, ii tɛɛ ye wala Allabatobonba jin kɔndɔ tuma bɛɛ ka to Alla batola.

Yuhana

Isa ye Kuma le ri men bɔni Alla rɔ

¹ A damira, Kuma tere ye. Kuma ni Alla tere ye i jɔɔn fe. Kuma wo ye Alla le ri.

² Kɛbi fɔɔfɔɔ Kuma ni Alla ye i jɔɔn fe.

³ Alla ka fen bɛɛ dan Kuma de la. Fen bɛɛ men danda, a ma foyi dan Kuma kɔ ma.

⁴ Ale le jɛnemaya ri. Jɛnemaya ye kɛnɛbɔlan de ri adamaden bɛɛ ma.

⁵ Kɛnɛbɔlan bɔra dibi rɔ, kɔni dibi wo ma se a ma.

⁶ Alla ka cɛɛ kelen nana men tɔɔ ko *Yuhana men ye mɔɔ sunna ji rɔ.

⁷ A nara ka ke sere ri, ka kɛnɛbɔlan wo ko fɔ mɔɔilu ye, sa mɔɔilu bɛɛ ri lemeniya kɛnɛbɔlan wo ma a la kumailu sababu la.

⁸ A tere te kɛnɛbɔlan wo ri, kɔni a nara kɛnɛbɔlan wo sereyala.

⁹ Kɛnɛ wo tere ye kɛnɛbɔlan bere bere le ri, men ye kɛnɛ bɔla adamaden bɛɛ ye. Ale nani tere dunuɲa rɔ.

¹⁰ Nba, Kuma wo tere ye dunuɲa rɔ. Alla ka dunuɲa dan Kuma wo le la, kɔni dunuɲa ma a lɔn.

¹¹ Kuma wo nara a la jama le kanma, kɔni a la jamana mɔɔilu ma ii sɔn wo ma.

¹² Kɔni mɔɔ menilu sɔnda a ma, menilu kɔnin lemeniɲara a ma, a ka se di woilu bɛɛ ma ka ke Alla denilu ri.

¹³ Ii ma ke Alla denilu ri ikomin muso ye den sɔɔnna ɲa men ma. Ii ma ke Alla denilu ri ka a masɔɔn cɛɛ do ye a fe a muso ye den sɔɔn, wala ka a masɔɔn muso lɔɔ tere ye cɛɛ do la, wala cɛɛ lɔɔ tere ye muso do la. Alla jere le ka ii ke a denilu ri.

¹⁴ Nba, Kuma wo kɛra adamaden di ka na i sii an tema. An ka a la nɔɔɔ yen, Dence kelen men kelen pe bɔni Fa Alla rɔ. Nɔɔɔ wo le a kan, a ni ɲumaya ba a ni tuɲa.

¹⁵ Nba, Yaya ka sereya bɔ a la ko rɔ ka a kan nabɔ ko: «N kan tere ye men ma ko: «Men nato n kɔ, ale le ɲin di. A ka bon n di, ka a masɔɔn a tere ye ye ka a teren n ma sɔɔn fɔɔ.»»

¹⁶ Nba, an bɛɛ ra do sɔɔn a la ɲumaya ba rɔ. Baa a ra ɲumaya ke an ye, ka do la a kan tuma bɛɛ.

¹⁷ Alla ka sariya men di an ma, ka fara Nabi Musa la, kɔni a ka a ɲumaya ba a ni a tuɲa di an ma ka fara Isa Jɛnematomɔnin na.

¹⁸ Mɔɔ si ma Alla yen a ɲa la fɔɔ habadan, kɔni men kelen pe bɔni Alla rɔ, wo men fanan ye Alla ri, ale le ka an nalɔnniya Alla la ko la. A ye Fa Alla tɔɔfe tuma bɛɛ.

Yaya men ye mɔɔilu sunna ji rɔ † a la sereya

¹⁹ Nba, Yahudiya la kuntii men ye Jerusalemu, woilu ka ii la sarakalaselailu a ni Lebɔ bɔnsɔnɔlu lawa, tuma men na, ko ii ye Yaya majɔnininka ko: «Yon de ile ri?» Yaya la sereya le ɲin di.

²⁰ Yaya ma a sɔsɔ, kɔni a ka a fɔ ka a gbɛ ii ye ka ii jabi: «Nde te Jɛnematomɔnin di.»

* **1:6** Mɔɔ ye a fɔla Yuhana men ma ko Yaya. † **1:18** Mɔɔ menilu ye sunna ji rɔ: wo kɔɔ ye le ko ii ra lemeniya Alla ma Isa tɔɔ rɔ.

21 Wo rɔ, ii ka a majininka ko: «Nba, a kenin di? I ye Nabi Eli le ri wa?» A ka a fɔ ko: «Nde tɛ Nabi Eli ri.» Ii ka a majininka ikɔ tuunni ko: «Alla la nabi men ko fɔni, ile le wo ri wa?» A ka a fɔ ko: «ƐƐn de.»

22 Wo rɔ ii ka a fɔ ko: «Ƴon de i ri? An ye wa jabili kelen don mɔɔilu bolo menilu ka an nana i ma. I ye nfen fɔla i jɛƐ la ko rɔ?»

23 Yaya ka ii jabi: «N ye mɔɔkan, men ye bɔla wula kɔndɔ ko: «Ai ye sila latelen, Maari ri taama men kan.» Ikomɩn Nabi Esayi kumara jɩa men kitabu kɔndɔ.»

24 Mɔɔilu men ka ii kelaya woilu tɛƐ ye Farisilu le ri.

25 Wo ka jininkali kelen di a ma: «I ko i tɛ Mɔɔ Nenematɔmɔnin di. Nabi Eli tɛ i ri. I tɛ nabi fanan di men ko fɔni. Wo rɔ, nƐenna i ye mɔɔilu sunna ji rɔ.»

26 Yaya ka ii jabi: «Nde ye mɔɔilu sunna ji rɔ. Kɔni mɔɔ do ye ai tema yan ai ma a lɔn,

27 wo natɔ n kɔ ma, hali ka a la sanbara jululu fulɛn ka a bɔ a sen dɔ, wo ka bon nde ma.»

28 Ko wo bɛƐ taminda Betani so kɔndɔ a ni Juridɛn Ba telebɔ rɔ, Yaya tɛƐ ye mɔɔilu sunna ji rɔ yɔrɔ men dɔ.

Isa ye Alla Dence le ri

29 Lon wo taminnin, Yaya ka Isa natɔla yen, tuma men na, a ka a fɔ ko: «Ai jɩa lɔ! Alla la Saa bulan de, men ye julumun bɔla dunuɩa ma.

30 N tɛƐ ye kumala jin de la ko rɔ. N ka a fɔ ai ye ko: «Men natɔ n kɔ, ale le jin di. A ka bon n di, ka a masɔɔn a tɛƐ ye ye ka a tɛƐn n ma sɔɔn fɔlɔ»

31 Nde ma a lɔn, kɔni nde nani ka na mɔɔilu sun ji rɔ kosa a ri yiraka Isirayɛlikailu la.»

32 Nba, Yaya ka sereya bɔ ko: «N ka Alla la Nii Seniman yen, men bɔla sankolo rɔ. A keni ikomɩn kanba. A jiira ka i sii Isa kan ka a to a kan.

33 N jɛƐ tun ma a lɔn fɔlɔ ko ale le, kɔni men ka n kelaya ko n ye na mɔɔilu sun ji rɔ, wo le ka a fɔ n ye ko: «I wa Nii Seniman jiiɔla yen mɔɔ men kan ka to a kan, wo le ketɔ Nii Seniman najiila mɔɔilu ma.»

34 Nde ka a yen. N ye sereya le ri cɛƐ la ko rɔ. A ye Alla Dence le ri.»

Isa ka a la karandenilu fɔlɔ kili

35 Lon wo taminnin kɔ rɔ, Yaya ni a la karanden fila lɔni tɛƐ.

36 Yaya ka Isa tamintɔla yen, ka a fɔ ko: «Ai ye ai jɩa lɔ Alla la Saa bulan na.»

37 Yaya la karanden fila ka kuma wo lamɛn tuma men na, ii bilara Isa kɔƐ.

38 Isa ka a jɩa lase a kɔ ma ka Yaya la karanden fila wo yen men tɛƐ bilani a kɔƐ. A ka ii majininka ko: «Ai ye nfen de kɔ.» Ii ka a jabi: «Rabi, i siini mi?» Rabi kɔrɔ ye le Heburu kan dɔ ko karanmɔɔ.

39 Isa ka ii jabi: «Ai ye na. Ai ri wo yen.» Ii nara, ii ka Isa sii yɔrɔ yen. Ii tora a tɔrɔƐ haan wura dafɛ. Ka a tɛƐn tele tala a ra tamin haan wura tele waati.

40 Mɔɔ fila woilu tɛma, menilu ka Yaya la kuma lamɛn, ka ii bila Isa kɔƐ, do tɔɔ le ko Andere. Andere ka a kɔrɔcɛ Simɔn Piyɛri le jinin.

41 A ka a yen waati men na, a ka dantɛɛli wo bɛƐ kɛ a kɔrɔ Simɔn ye. A ka a fɔ a ye ko: «An da Mɔɔ Suwandinin yen, men kɔrɔ ye ko Mɔɔ Nenematɔmɔnin.»

42 Andere wara a kɔrɔcɛ ri Isa ma. Isa ka Simɔn mafene bɛƐ bɛƐ kɛ. A ka a fɔ a ye ko: «Ile le Simɔn di, Yuhana dence. I ri i kili le butun ko Sefasi, men kɔrɔ ye Piyɛri‡.»

43 Wo lon taminnin, Isa ye a fɛ ka wa Kalile. A ka Filipe yen ka a fɔ a ye ko: «Bila n kɔƐ.»

‡ 1:42 Piyɛri kɔrɔ ye le ko kaba

⁴⁴ Filipe wo ye Betisayidaka le ri. Betisayida fanan ye Andere ni Simōn na so le ri.

⁴⁵ Awa, Filipe ka Natanayeli yen, ka a fō a yē ko: «Nabi Musa la sariya sebera, a ni nabiilu sebera men na ko rō, an da wo yen. Isa Nasaretika le ri, Yusufu dence.»

⁴⁶ Natanayeli ka a fō Filipe yē ko: «Nasareti ri se fen do labōla men ka jii?» Filipe ka a jabi: «Na, i ri a yen.»

⁴⁷ Isa ka Natanayeli natōla yen a ma ka a fō a ma ko: «Isirayelika bere bere le jin di, tōjōli si te a la ko rō.»

⁴⁸ Natanayeli ka Isa majininka ko: «I ka a lōn de ko yon de n di?» Isa ka a jabi: «Yani Filipe ye i kili waati men, n ka i yen toroju le la.»

⁴⁹ Natanayeli ka a fō a yē ko: «Karanmō, i ye Alla la Den de ri. I ye Isirayeli mansa le ri!»

⁵⁰ Isa ka a jabi: «N ka a fō i yē ko n ka i siini yen toroju kōrō. I ra lemēniya wo le kosōn wa? Nba, i ri koilu yen, menilu ka bon wo ri paañ.»

⁵¹ Isa ka do la kuma wo kan ka a fō ko: «Dōn. N ye tujā le fōla ii ye: lon do nato, ai bere ri sankolo dalakani yen, ka Alla la melekaulu yen jiiini ka yele kela Mōo Dence ma.»

2

Kōjōmalō tolon men kera Kana so kōndō

¹ Nba, a tele sawanan lon, kōjōmalō kera Kana so kōndō Kalile mara rō. Isa na tere ye.

² Isa a ni a karandenilu fanan kilini tere kōjōmalō rō.

³ A sera waati do ma resenji banda fewu. Isa na ka a fō a yē ko: «Resenji ra ban fewu.»

⁴ Isa ka a jabi: «N na, nfen ye nde ni ile tema? N na waati ma se fōlō.»

⁵ A na ka a fō baardenilu yē ko: «A ye men fōla ai ye, ai ye wo ke.»

⁶ Jundaa kabalaman belebele ba wōrō tere ye ii bolo ye, mōo ri se litiri biseyin haan litiri kemē ni a kōjōñ kela a kōndō. Woilu ye ii bolo ka ii seninya men benni ii la namun ma.

⁷ Isa ka a fō baardenilu yē ko: «Ai ye jundaa lafa ji la.» Baardenilu ka jundaa lafa haan a da la.

⁸ Wo kō rō, Isa ka a fō ii yē ko: «Ii ye ji jin ta ka wa a ri dōñninta ko janabōla kunnasiiba ma sisen.» Baardenilu ka wo ke.

⁹ Damununta ko janabōla kunnasiiba a ka ji wo nene, ji men yelemanda ka ke resenji ri. A ma a lōn resenji bōni fan si, kōni baarden menilu ka ji ta jundaa kōndō, woilu ka a lōn. A ka kōjōce kili,

¹⁰ ka a fō a yē ko: «Mōo wa ke resenji ratallanna mōoilu la, a ye resenji numajuma fōlō le ratallanna ii la. Ii na wa laminin minin tuma men na, a ri resenji gberē ratallan ii la, men duman te kosebe. Kōni ile ra resenji numajuma lamara fōo sisen!»

¹¹ Nba, Isa la tōmasere kabannako fōlō le wo ri, a ka men ke Kana so kōndō Kalile mara rō. Isa ka a la nōrō yiraka tende. Wo kera sababu ri, a la karandenilu lara a la.

¹² Wo taminnin kōrō, a wara Kaperinahumu so kōndō, a ni a na a ni a dōceilu a ni a la karandenilu. Ii tora ye ka tele dando ke ye.

Isa ka julailu gben Allabatobonba la Jerusalemu

¹³ Nba, Yahudiyailu la Taminkunna Sali tun da sudunya. Wo rō, Isa wara Jerusalemu.

14 A donda Allabatobonba jin kɔndɔ ka julailu tɛrɛn ye, mɛnilu tɛrɛ ye nisilulu ni saailu ni sokɔndɔ kanbailu fɛrɛla. A ka wodifalonnailu siini tɛrɛn ii la tabaliilu kɔfɛ fanan.

15 Nba, Isa ka fojulu kɛ bonsan di, ka mɔɔilu labɔ Allabatobonba jin kɔndɔ a ni ii la nisi ni ii la saa, ka wodifalonnailu la wodi gbanan dawuya duu ma, ka ii la tabali labe.

16 A ka a fɔ kanba majiralailu fanan yɛ ko: «Ai ye kanbailu labɔ yan! Ai kana n Fa la bon kɛ julaya bon de.»

17 Isa la karandenilu hankili bilara sebeli kuma wo rɔ ko:
«I la bon na ko gbɛlɛman n ma a ja jɛrɛ jɛrɛ ma.»

18 Nba, Yahudiyailu la jɛmɔɔilu ka Isa majininka ko: «I ra ko mɛnilu kɛ jin, i ri tɔɔmasere kabannakoma su juman kɛ ka a yiraka an na ko jin kɛ saratii ye i bolo?»

19 Isa ka ii jabi: «Ai ye Allabatobonba jin tɛjan, yani tele sawanan n di a lawuli.»

20 Yahudiya jɛmɔɔilu ka a fɔ a yɛ ko: «An ka Allabatobonba lɔ san binaanin ni san wɔɔrɔ le kɔrɔ. I ri se a lɔla tele sawa kɔrɔ wa?»

21 Kɔni Isa kan tɛrɛ ye Allabatobonba mɛn ma, a tɛrɛ ye wo fɔla a farikolo le ma.

22 Wo le ka a kɛ, Isa ka i wuli sayabatoilu tɛma, a la karandenilu hankili bilara a la kuma wo rɔ. Ii lara kuma fanan na mɛn sebeni Alla la kitabu kɔndɔ, a ni ii lara Isa la kuma fannan na.

Isa ka a lɔn mɛn ye mɔɔ sɔnɔmɛ rɔ

23 Isa ka Taminkunna Sali kɛ Jerusalemu so kɔndɔ. Mɔɔilu ka a la tɔɔmasere kabannakoilu yen, wo rɔ mɔɔ siyaman ba lara a la.

24 Kɔni Isa ma la mɔɔ woilu la baa a ka adamaden bɛɛ lɔn.

25 A mako ma kɛ mɔɔ la sereyala, baa a ka a lɔn mɛn ye adamaden sɔnɔmɛ rɔ.

3

Isa ni Nikodemu la ko

1 Nba, Farisi cɛɛ do tɛrɛ ye ye, a tɔɔ ko Nikodemu. Yahudiyailu la jɛmɔɔ do le tɛrɛ a ri.

2 A nara ka Isa yen su tun da ko: a ka a fɔ ko: «Rabi, an ka a lɔn ko Alla le ka i kelaya an ma, ka na an karan. Mɔɔ si ti se wo kabannako tɔɔmasereilu jɔɔn kɛla ni Alla tɛ a fɛ.»

3 Isa ka a jabi: «N ye tɛja le fɔla i ye: ni mɔɔ mɛn ma sɔrɔn kokura, wo tii ti se Alla la mansaya yenna.»

4 Nikodemu ka a fɔ Isa yɛ ko: «Mɔɔ ri se sɔrɔnna cɛmɔɔbaya rɔ ka a kɔsɛ a na kɔnɔ rɔ ka sɔrɔn sija fila wa?»

5 Isa ka a jabi: «N ye tɛja le fɔla i ye: mɔɔ si ti se donna Alla la mansaya rɔ ni a ma sɔrɔn ji rɔ a ni nii* rɔ.

6 Mɛn bɔni faribanku rɔ wo ye faribanku le ri, mɛn bɔni Nii Seniman dɔ, wo ye nii le ri.

7 I kana kabannakoya baa n da fɔ ko: «Mɔɔ ka kan ka sɔrɔn kokura.»

8 Fɔjɔ ri a fili ikomin a duman yɛ ja mɛn. I ri a mankan mɛn, kɔni i ma a lɔn a ye bɔla fan si, i ma a lɔn a wala fan si. A ye wo ja le mɔɔilu fanan yɛ mɛn bɛɛ sɔrɔnni Nii Seniman dɔ.»

9 Awa Nikodemu ka Isa majininka ko: «Ko wo ye sela kɛla di?»

* 3:5 Kerekikan dɔ nii ni fɔjɔ bɛɛ ye kelen de ri

10 Isa ka a jabi: «I ye karanmɔɔ le ri Isirayelika ye, kɔni i ma wo lɔn wa?»

11 N ye tuɲa le fɔla i ye: an ka mɛn lɔn, an ye wo le fɔla. An da mɛn yen, an ye wo le sereya bɔla. Kɔni ai ti sɔn an na sereya ma.

12 Ni n ka dunuɲa koilu fɔ ai ye, kɔni ai ma la woilu la. A ye di wo rɔ, ni n ka sankolo koilu fɔ ai ye, ai ri la woilu la di?

13 Mɔɔ si ma don harijeene rɔ fɔɔ Mɔɔ Dence, mɛn jiini ka bɔ harijeene rɔ.

14 Nba, waati taminnin, Musa ka duuma sa munuɲa layeɛ jiri la wula kɔndo ɲa mɛn ma, Mɔɔ Dence fanan ka kan ka layeɛ wo ɲa le ma,

15 kosa mɔɔ si wa lemɛniya a ma, wo ri ɲenemaya banbali sɔrɔn.»

16 Baa, Alla ka dunuɲa mɔɔilu kanin kosebe, wo rɔ, a ka a Dence kelen pe di, kosa mɔɔ si wa lemɛniya a ma wo kana halaki, kɔni a ri ɲenemaya banbali sɔrɔn.

17 Wo rɔ Alla ma a Dence lana ka kiti be dunuɲa kan, kɔni ka a kisi a la baraka rɔ.

18 «Mɔɔ si wa lemɛniya Dence ma, wo ti jalakila, kɔni mɔɔ mɛn ma lemɛniya wo tun da jalaki, baa a ma lemɛniya Alla Dence kelen tɔɔ ma.

19 Keɲeya ra na dunuɲa rɔ, kɔni dibi duman adamaden ye ka tamin keɲeya la, ka a masɔrɔn ii kewaliilu juuman. Kiti beni ii kan mɛn kosɔn, wo le wo ri.

20 Baa mɔɔ si ye kojuu kela, keɲe wo ma di a ye fewu. A ti sɔn donna keɲe wo rɔ, baa a te a fe a kewaliilu ye bila gbɛ rɔ.

21 Kɔni mɛn ye taamala ka ben Alla la tuɲa ma, wo le ye nala keɲeya ma, kosa mɔɔilu ri a yen gbɛ rɔ ko wo tii ra ko mɛn ke, a ra wo ke Alla la demennin de rɔ.»

Yaya ye sereya bɔla Isa la ko rɔ

22 Waati wo taminnin kɔ rɔ, Isa ni a la karanden wara Jude mara rɔ. Ii ka waati dando ke ye ka mɔɔilu sun ji rɔ.

23 Wo ka a tɛrɛn Yaya ye mɔɔilu sunna ji rɔ Enɔn mɛn ye Salimu tɔrɔfe. Yɔrɔ wo ye jiman diya ba le ri. Mɔɔilu nara a ma ka ii sun ji rɔ.

24 Wo waati rɔ, Yaya tɛrɛ ma bila kaso la fɔlɔ.

25 Awa, lon do rɔ, sɔsɔli do wulira Yaya la karanden doilu ni Yahudiya do tema. Sɔsɔli wo tɛrɛ ye dina seniyali landa le kan.

26 Ii nara Yaya tɛrɛn ka a fɔ ko: «Rabi, i kɛra mɛn na sereya ri, Juriden Ba kɔma, a ye mɔɔilu sunna ji rɔ. Sisen bɛɛ ra iwa a kɔfe.»

27 Yaya ka ii jabi: «Mɔɔ si ti se fen sɔrɔnna a jɛrɛ ye ni Alla ma di mɛn ma.

28 Aile mɛn ye yan, ai ri ke n na sereya ri ko n ka kuma wo fɔ ko: «Mɔɔ Nenematɔmɔnin tɛ n di», kɔni «n ye mɔɔ le ri mɛn na nani a jɛfe.»

29 Kɔrɔmuso ye mɛn bolo wo le furuce ri, kɔni cɛɛ duɲɔɔ mɛn lɔni kɔ ma, a tolo ye a kan na. A wa furuce kan mɛn tuma mɛn na a ri sɛwa bake. Wo rɔ, n sɛwani ka ɲaalen ka dafa.

30 Wo rɔ Isa la ko ka kan ka bonya ka tamin n na ko la, n na ko ka kan ka a majii bake.

31 «Mɛn nani ka bɔ sankolo rɔ wo ye bɛɛ kun na. Mɛn nani ka bɔ dunuɲa rɔ wo ye dunuɲa ta le ri. Wo ye dunuɲa koilu le fɔla, kɔni mɛn nani ka bɔ sankolo rɔ wo ye fen bɛɛ kun na.

32 A ka mɛn yen a ni a ka mɛn mɛn a ye wo sereya le bɔla, kɔni mɔɔ tɛ sɔn a la sereya rɔ.

33 Mɛn ka i sɔn a la sereya ma wo ye a yirakala ko Alla ye tuɲa le fɔla.

34 Baa Alla ka mɛn nana wo ye Alla la kuma le fɔla, baa Alla ye Nii Seniman dila a ma fewu.

³⁵ Fa Alla ye a Dence kaninna. A ka fen beε don Dence bolo.

³⁶ Men wa lemēniya Dence ma wo ri jēnemaya banbali sōrōn. Men wa a ban lemēniyala Dence ma wo ti jēnemaya banbali sōrōnna, kōni Alla la mōne ri to a ma fewu.»

4

Isa ka a jōn ben Samarika muso la kōlōn da la

¹ Farisilu ka a mēn ko Isa ye karandenilu sōrōnna ka tamin Yaya kan, ko a ye karandenilu sunna ji rō ka tamin Yaya kan fanan.

² (Kōni Isa jere te mōoilu sunna ji rō; a la karandenilu le ye mōoilu sunna ji rō.)

³ Isa kēni wo kalema, a bōra Jude mara rō, ka a kōse Kalile.

⁴ A taatōla Kalile, a ka kan ka Samari mara rateε.

⁵ A sera Samari so do kōndō, so wo tōō le Sikari. A tere ye Yakuba la sene tōrōfε, a ka mēn di a dence Yusufu ma.

⁶ Awa, yōrō wo rō Yakuba la kōlōn ye ye. Isa a tere ra kōri taama ma. A ka i sii kōlōn da la, tele tala waati.

⁷ Samarika muso do nara ji ta diya. Isa ka a fō a ye ko: «N sō ji rō n ni n min.»

⁸ (A la karandenilu tun da wa so kōndō dōnninta santa jinin diya.)

⁹ Samarika muso ka a fō Isa ye ko: «Nfenna ile, Yahudiya cεε, ri n mapininka ko n ye i sō ji rō, nde mēn ye Samarika muso ri?» A damira ye mēn di Yahudiyailu ni Samarikailu mako te i jōn na.

¹⁰ Isa ka a jabi: «Ni i ka Alla la sanba lōn a ni mēn ye a fōla i ye ko: «n sō ji rō n ni n min,» ile tun da a mapininka, a ni a tun da ji don i bolo, jēnemaya ji kōnin.»

¹¹ Muso ka a fō: «N maari, jilafe si te i bolo ka ji ta mēn na kōlōn kōndō, baa kōlōn a ra jiini ba le. Ji mēn ye jēnemaya dila mōō ma, wo sōrōnna mi?

¹² Ile, i ka bon ka tamin an benba Yakuba la, an buruju mēn ka kōlōn jin di an ma? A ni a denceilu a ni a kolofenilu wo tere ye ji minna kōlōn ji jin de la.»

¹³ Isa ka a jabi: «Ni mōō ka imin ji jin na, ji lōō a ri a mira fanan,

¹⁴ kōni n ye ji mēn dila, ni mōō mōō ka wo ji min, ji lōō te wo tii mira butun fewu. Baa ji wo di ke ikomin tenke a kōndō ka jēnemaya banbali di a ma.»

¹⁵ Muso ka a fō a ye ko: «Maari, ji wo di n ma. Wo wa ke ji lōō te n fanan mira. N mako ti bilala kōlōn ji jin na butun.»

¹⁶ Isa ka a fō a ye ko: «I ye wa i furuce kili ka na yan sisen.»

¹⁷ Muso ka a jabi: «Furuce ti n bolo.» Isa ka a fō a ye: «I jo ye a rō ka a fō ko: «Furuce ti n bolo.»

¹⁸ A damira ye mēn di i ra furuce mōō loolu sōrōn. Cεε mēn ye i bolo sisen, i la cεε te wo ri. I ka tupa le fō.»

¹⁹ Awa, muso ka a fō: «N maari, n da a jayen ko i ye nabi le ri.

²⁰ Ande Samarikailu, an burujuilu ka Alla bato koyinke jin kan. Kōni aile Yahudiyailu ka a fō ko a fere te fō mōoilu ye Alla bato Jerusalemu le. A ye di wo rō?»

²¹ Isa ka a fō a ye ko: «Ai ye la nde la, waati natō ai ti Fa batola koyinke jin na, wala Jerusalemu.

²² Aile Samarikailu, ai ye fen batola ai ma fen mēn lōn. Andeilu, Yahudiyailu, an ye fen de batola, an ka fen wo lōn, ka a masōrōn kisi ko bōni Yahudiyailu le rō.

23 Awa, waati nato kōnin, a ra se an ma, Alla batola bεε bεε ri Fa bato a sōnōmε juma la a ni tujā la, baa Fa ye mōo wo jininna mēn di kε a batola bεε bεε ri.

24 Alla ye Nii de ri, a ni bεε mēn ye a batola ka kan ka a bato sōnōmε juma la a ni tujā la.»

25 Muso ka a fō Isa ye ko: «N ka a lōn ko Mōo Suwandinin a nato, mēn ye kilila Mōo Nenematōnin. A wa na, a ri a bεε jafō an ye.»

26 Isa ka a jabi: «Nde mēn kumala i ye mēn de ri.»

27 Waati wo la a la karandenilu kōsetōla le tεε. Ii kabannakoyara ka Isa yen kumala Samarika muso ye. Kōni, mōo si ma a majininka ko: «I ye nfen kela wa?» Ni wo tε, «Nfenna i ye kumala muso jin ye?»

28 Awa, muso ka a la jitafen bila yōō wo rō i kōōkōō, ka i kōse so kōndō. A ye taminna a fōla mōoilu ye ko:

29 «Ai ye na a ragbε. N da jōōn bēn cεε do la, a ka a fō n ye n da fosi kε, a ka wo bεε jafō. A ye Mōo Nenematōnin de ri, wo rō wa?»

30 Mōo le ye bōla so fan bεε rō ka na Isa ma.

31 Waati wo rō, Isa la karandenilu ka a madiya ko: «Karanmōo, dōōnnin kε.»

32 Kōni Isa ka a fō ii ye ko: «Damunin fen do ye n bolo ai ma mēn lōn.»

33 Wo rō, a la karandenilu tεε ye i jōōn majininkala ko: «Mōo le nara dōōnninta di a ma wa?»

34 Isa ka a fō ii ye ko: «N balo ye mēn di: mēn ka n nana n ye wo sawo kε, fo n ye wo kε ka a ban.

35 Ai ye a fōla fanan ko: «Yani karo naanin, ko suman nadan waati le wo ri», kōni nde ye a fōla ii ye ko: «Ai la jā lō. Ai ye suman tōnsōn mafene sene rō. Suman ka waati ra se.

36 Mēn ye suman kala, wo ye a sara sōrōnna sisen. Ii mēn ye ladenna, woilu ri jēnemaya banbali sōrōn ten. Wo rō, sifoyila ni sumankala ri sēwa i jōōn fε.

37 Nba, tujā le sanda wo ri: «Do ye foyili kela dogbεε ri na sumanka kε.»

38 N da ai lana sumanka diya mēn ai ma a baara kε fōlō. Doilu ra baara kε, a ni ai ra tōnō sōrōn woilu la baara la.»

39 Nba, Samarika muso wo wara sereya bō sokōndō mōoilu ye ko: «N ka ko mēn kε kōrōman, cεε wo ka wo bεε fō n ye.» Wo le kosōn, Samarika siyaman lemēniyara Isa ma.

40 Wo le rō, Samarikailu nara Isa tēren ye tuma mēn na, ii ka a madiya ko a ye waati do kε ii wara. Isa sōnda ka tele fila kε ii wara ye.

41 Nba, mōo siyaman gbereilu lemēniyara a ma a jεε la kumakan kosōn.

42 Ii ka a fō muso ye ko: «Fōlōfōlō an lemēniyara a ma i la kumakan de la gbansan, kōni sisen an da a la kuma lamēn fanan ka la a la. An lana a la ko tujā le. An ka lōn ko a ye Kisiba le ri, mēn di se dunujā bεε kisila.»

Isa ka jεmōōba la dence lakendeya

43 Tele fila taminnin kō rō Isa bōra yōō wo rō ka a wa Kalile.

44 (A jεε ka kuma jin sereya ko Alla la nabi tε bonyanin a jεε la jamana kōndō.)

45 Kōni ni Isa sera Kalile, Kalilekailu ra a labēn kun ye. Nba ii ra wa Jerusalemu Taminkunna Sali kε diya, wo rō ii tun ka a yen Isa ka ko mēnilu kε.

46 Isa ka a kōse Kana, Kalile mara rō. A tun ka ji yeleman so mēn kōndō ka a kε rēsenji ri. Jεmōō tōnōman a dence ma kēndε Kaperinahumu so kōndō.

47 Nεmoo wo tere ye kuma menna ko Isa ra na ka bo Jude mara ro ka na Kalile mara ro. Wo ro a wara ka wa Isa teren ka a madiya ko a ni na Kaperinahumu ka a dence lakendeya, ka a masoron a faatola tere.

48 Isa ka a fo ko: «Ai ye a fe ka toomasere yen, fen men ye kabannako ri. Ni wo te, ai ti lala n na.»

49 Nεmoo wo ka a fo ko: «N maari, na n wara, yani n dence ye faa.»

50 Isa ka a fo a ye ko: «Wa i wara. I dence ra kendeya.» Cee wo lara Isa la kuma la ka i kose.

51 A tere ye silala tuma men na a la jonilu nara a kun koroben. Ii ka a fo a ye ko: «I dence a kende le tere.»

52 Nεmoo ka ii majininka ko: «A kendeyara waati juman?» Ii ka a jabi: «Kunun tele tala a ra tamin waati kelen jonna a fari sumara.»

53 A fa hankili bilara ko Isa ka kuma fo a ye waati wo le la ko: «I dence ra kendeya.» Nεmoo a lara Isa la, a ni a denbaya be.

54 Nba, Isa ka toomasere kabannako filana wo ke Kalile a bo ko ro Jude.

5

Isa ka cee korongbayanin do lakendeya

1 Wo ko ro, Isa wara Jerusalemu Yahudiya la sali lon.

2 Jerusalemu dondiya yoro wo to le ko Saa Donda, yoro wo torofe, ji lamara diya do ye ye. Gba safa loolu fanan ye ji lamara diya torofe. Heburuilu ye a kilila Beteseda.

3-4 Gba wo korobankarotoilu siyaman lani ye, ja fuyen wo, a ni menilu fari fankelen faani ma, a ni korongbaya jankaroto fanan.*

5 Cee do tere ye ye, men da san bisawa ni san se ke jankaroto ro.

6 Isa ka a lani yen. A ka a lon ko cee ma kende kebi waati jan. A ka a majininka ko: «I ye a fe ka kendeya wa?»

7 A ka Isa jabi: «N maari, moo te n bolo ka n najii ji ro ji lamaa tuma. N wa ke wala ji ma, do ri jii ji ro n je.»

8 Isa ka a jabi: «I lawuli! I ni la debe ta ka i taama.»

9 I korokoro cee kendeyara. A ka a la debe ta ka a taama. (Ko wo kera Njoro lon de ro.)

10 Wo ro, Yahudiyailu la jemooilu ka a fo cee ye ko: «Bi le Njoro lon di! Ka a ben sariya ma, i kana i la debe ta i bolo ten.»

11 A ka ii jabi: «Men ka n nakendeya, a ka a fo n ye ko: «I la debe ta, ka i taama.»»

12 Moo woilu ka a majininka ko: «Cee yon ka a fo i ye ko: «I la debe ta, ka i taama?»»

13 Koni cee men nakendeyara, wo ma a lakendeyaba to lon. Isa tun da tunun a ma ye, baa jama tere ka siya.

14 Ko fe, Isa ka cee wo yen Allabatobonba kondoko ka a fo a ye ko: «I ja lo! I ra lakendeya sisen. I ye hake ke boloka fewu, sa ko ghere kana i soron, men ka juu ka tamin jankaroto wo kan.»

15 Cee wo bora ye ka wa a fo Yahudiyailu la jemooilu ye ko Isa le ka a lakendeya.

16 Wo le ro, ii wulira Isa torola, baa a darini tere ko su woilu kela Njoro lon.

17 Koni Isa ka a fo ii ye ko: «N Fa ye baarala, haan sisen. N fanan ye baarala.»

* 5:3-4 Kitabu koroman kondoko kuma jin sebani te, koni kitabu kura kondoko a sebani ko: Jankaroto men ye gba koroban, woilu ye Alla la meleka makonola men ye nala ji lamaala tuma tuma. Jankaroto men folo ye jiila ji ro wo ri kendeya. A wa ke jankaroto su su ri.

18 Jabili wo kosɔn, Yahudiyailu la jɛmɔɔilu ka kɛ Isa faa ja jinin di ka tamin fɔlɔma kan. Baa ii ka a fɔ ko a ma Nɔɔɔ lon bonya, ka a la wo kan fanan, a ka Alla kili ko a Fa, ka a jɛɛ rakanya Alla ma.

Fa ka fanka di a Dence ma

19 Isa ka ii jabi: «N ye tɔɔna le fɔla ai ye: Dence ti se fosi kɛla a jɛɛ ye. A ye Fa yenna mɛn kɛla a fanan ye wo la jɔɔn kɛla. Fa ye mɛn kɛla a Dence fanan ye wo kɛla.

20 Fa Dence duman a ye. A ye fen bɛɛ ja yirakala a la, a ye mɛn kɛla. A ye ko bailu yirakala a la mɛn di ai kabannakoya.

21 Baa Fa ri sayabato lawuli, ka jɛnemaya di ii ma ja mɛn ma, wo ja kelen ma Dence ye a fɛ ka jɛnemaya di mɛnilu ma, a ri wo di woilu ma.

22 Fa tɛ mɔɔ si kiti tɛɛla, kɔni a ra kiti bɛɛ to a Dence bolo,

23 sa mɔɔ bɛɛ ri Dence wo bonya ikomin ii ye a Fa bonyala ja mɛn ma. Mɛn ma sɔn ka Dence wo bonya, wo tii tɛ a Fa fanan bonyala, mɛn ka Dence kelaya kɔnin.»

24 «N ye tɔɔna le fɔla ai ye: ni mɔɔ ka n na kumakan namɛn, ka lemɛniya n kelayaba ma, wo tii ra jɛnemaya banbali sɔɔn. Kiti ti bela wo tii kan, kɔni a ra bɔ saya rɔ ka don jɛnemaya rɔ.

25 N ye tɔɔna le fɔla ai ye: waati ra se sisen sayabatɔilu ri Alla la Dence la kumakan namɛn, a ni mɛnilu ka a kumakan namɛn woilu ri to jɛnemaya rɔ.

26 Baa Fa wo ye jɛnemaya tii ri ja mɛn ma, a ra a Dence kɛ jɛnemaya tii ri ja kelen wo ma.

27 A ka kiti tɛɛ saratii di a Dence ma, baa ale le Mɔɔ Dence ri.

28 «Wo kana ai kabannakoya a la ko wo bɛɛ rɔ. Waati ye nala, sayabatɔ mɛn bɛɛ ye kaburu kɔndɔ, wo bɛɛ ri Mɔɔ Dence kumakan namɛn.

29 Ii bɛɛ ri wuli ka bɔ kaburu kɔndɔ. Mɛnilu ka kɔɔuma kɛ, woilu ri ii wuli ka bɔ saya rɔ ka jɛnemaya banbali sɔɔn. Mɛnilu ka kojuu kɛ, woilu ri bɔ kaburu rɔ ka wa kiti diya. Kiti ri be ii kan.

Sereya siyaman de ye Alla Dence bolo

30 «N ti se fosi kɛla n jɛɛ ye. N Fa ye mɛn fɔla n ye, n ye kiti tɛɛla ka bɛn wo le ma. N ye kiti wo tɛɛla telen de rɔ. Nba n ti ko kɛla mɛn duman n jɛɛ ye, kɔni mɛn ka n kelaya n ye wo sawo le kɛla.

31 Ni n ye n jɛɛ la sereya le ri, n ye mɛn fɔla wo tɛ jatela foyi ri.

32 Kɔni, dogbɛɛ ye n na sereya ri, n ka a lon ko a ye sereya mɛn bɔla, wo ye tɔɔna le ri.

33 Ai ka kelaya lawa Yaya ma, a ni a ka mɛn sereya ii ma, wo ye tɔɔna le ri.

34 (Nde mako sa mɔɔ la ka kɛ n na sereya ri, kɔni n ye wo fɔla ka bɛn ai la kisi ko le ma.)

35 Yaya tɛɛ ye le ikomin fitina na mɛlenni, ka kɛneya labɔ. Ai sɔnda ka sɛwa a la kɛneya waati kundunni wo la.

36 «Kɔni sereya gbɛɛ ye nde bolo mɛn ka bon ka tamin Yaya ta la. Nba, baara mɛn donda n bolo n Fa bolo ko ka a kɛ, n na baara wo le ye n na sereya ri. Wo le ye yirakala ko n Fa le ka n nana.

37 N Fa mɛn ka n nana, wo fanan ye n na sereya le ri, kɔni ai tolo ma a la kumakan namɛn fɔlɔ fewu. Ai ja ma a jɔkɔrɔla yen fɔlɔ fewu.

38 Ai jusukun ma sɔn a la kuma ma, baa a ka mɛn kelaya, ai ma lemɛniya wo ma.

39 Ai ye kitabu sɛniman karanna ka ai miri ko ai ri jɛnemaya banbali sɔɔn kuma wo rɔ. Kitabu sɛniman de ye n na sereya ri,

40 kɔni ai sa a fɛ ka na n ma ka jɛnemaya sɔrɔn.

41 «N ti natala mɔɔilu ko mɛnilu ye n tɔɔ juma fɔla,

42 kɔni n ka ai bɛɛ lɔn, ko Alla la kaninteya tɛ ai jusu rɔ.

43 N da na n Fa tɔɔ rɔ, kɔni ai ti sɔnna n damirala. Ni mɔɔ gbɛrɛ nara a jɛrɛ tɔɔ rɔ, ai ri wo ramira.

44 Ka i jɔɔn tando, wo le duman ai yɛ. Kɔni tandoli mɛn di sɔrɔn Alla kelen pɛ fɛ, ai tɛ wo jɛninna. Ai ri se lemɛniyala wo rɔ di?

45 «Ai kana imiri ko nde ri ai tɔɔ la a la n Fa jɔkɔrɔ. Ai bɛɛ la landajɔ ye Musa mɛn dɔ, wo le ri ai tɔɔ la a la.

46 Ni ai lara Musa la, ai tun di la nde fanan na, baa Musa ka n na ko sɛbɛ a la kitabu kɔndɔ.

47 Kɔni Musa ka mɛn sɛbɛ, ai ma la wo la. Awa ai ri se lala n na kumakan wo la wo rɔ wa?»

6

Isa ka mɔɔ waa loolu balo i jɔɔn fɛ

1 Wo taminnin kɔ rɔ, Isa wara Kalile Dala kɔ ma. (Do ye dala wo kilila fanan ko Tiberiyasi Dala.)

2 Jama ba tɛrɛ ye a kɔfɛ, baa mɔɔ woilu ka a la tɔɔmasere kabannako yen, a ka mɛn kɛ ka jankarɔtoilu lakɛndɛya.

3 Isa ni a karandenilu yɛlɛra koyinkɛ do kan ka i sii ye.

4 Yahudiya la Taminkunna sali ra sudunya.

5 Isa ka a jɔkɔrɔta ka jama natɔla yen a ma. A ka Filipe majɛnininka ko: «An di se buru santa sɔrɔnna mi, jama ba jɛn di mɛn dɔɔn?»

6 Isa ka wo fɔ Filipe dakɔrɔbɔ kan de ma. Ni wo tɛ kɔnin, a ka a lɔn a ye mɛn kɛla.

7 Filipe ka a jabi: «Hali ni wodi gbanan kɛmɛ fila ye an bolo, wo ti se buru sankɔ bɔla, bɛɛ ri buru kunkundun sɔrɔnna mɛn dɔ.»

8 Isa la karanden mɛn tɔɔ ko Andere, Simɔn Piyɛri dɔɔcɛ kɔnin, wo ka a fɔ Isa yɛ ko:

9 «Kanberɛn do ye yan, *hori burukala loolu ye a bolo a ni jɛɛ kala fila, kɔni wo ri se kɛla nfen di jama ba jɛn dɔ?»

10 Isa ka a fɔ ko: «Jama bɛɛ lasii.» (Bin mɛrɛnin siyaman ba le tɛrɛ yɔrɔ wo rɔ.) Mɔɔilu ka i sii bin mɛrɛnin dɔ. Fɔ diya ii tɛrɛ ri cɛɛ waa loolu bɔ.

11 Wo rɔ, Isa ka buru ta ka baraka bila Alla yɛ ka a ratala jama la, bɛɛ mɛn siini tɛrɛ ye. A ka jɛɛ fanan datala jɔ kelen wo le ma. Mɔɔilu bɛɛ ka buru ni jɛɛ dɔɔn ka wasa.

12 Ii ka dɔɔnnin kɛ ka fa tuma mɛn na, Isa ka a fɔ a la karandenilu yɛ ko: «Ai ye kunkundun tɔ bɛɛ ta, sa foyi kana tijan.»

13 Isa la karandenilu ka hori buru tɔ bɛɛ matɔmɔ ka a kɛ see tan ni fila kɔndɔ.

14 Ii ka Isa la tɔɔmasere kabannako yen a banni mɛn kɛla, mɔɔilu tɛrɛ ye fɔla ko: «Tujɔ le. Alla la Nabijuma le, mɛn na ko fɔni ko a natɔ dunujɔ rɔ.»

15 Wo rɔ, ikomin Isa ka a lɔn ko ii nala a tala fanka la le ka a kɛ mansa ri, a ka a mase ii la ka wa koyinkɛ kan, a kelen pɛ.

Isa ka a taama ji kan

16 Wura donni, Isa la karandenilu wara dala kannu.

17 Ii yɛlɛra kulun kɔndɔ ka wa Kapɛrinahumu fan fɛ, dala fan kelen ma. Su kora, kɔni Isa ma na fɔlɔ.

18 Fɔjɔ ba ka ji wunwan bakɛ i jɔɔn kan.

* 6:9 hori ye suman su kelen de ri, ikomin bile

19 Ka a tereɛn Isa la karandenilu tere ra kilo loolu jɔɔn ke kulun kɔndɔ ji kan, waati wo la ii ka Isa natɔla yen, a ye taamala dala ji kan, ka a madon ii la kulun na. Karanden bɛɛ silanda.

20 Kɔni Isa ka a fɔ ii ye ko: «Nde le. Ai kana silan.»

21 Ii tere ye a fe ka a don ii la kulun kɔndɔ. Wo rɔ sisen kulun sera ii lɔɔ diya, ii tere ye wala yɔrɔ mɛn dɔ.

Mɔɔilu tere ye Isa le jininna

22 Jama ba tora dala fan kelen ma. Wo duu sa gbɛni, mɔɔilu ka a yen ko kulun kelen pe le wara. Ii ka a lɔn ko Isa ma yeɛɛ kulun kɔndɔ a la karandenilu tɔrɔfe. A la karandenilu gbansan bɔra.

23 Kɔni, kulun gbere nara mɛn bɔni Tiberiyasi so kɔndɔ. Isa ka baraka bila Alla ye ka buru di mɔɔilu ma yɔrɔ mɛn, kulun woilu lɔni tere ye yɔrɔ wo kɔrɔ ye.

24 Jama ka a jayen tuma mɛn na ko Isa ni a la karandenilu te ye butun, ii jereɛ donda kulun woilu kɔndɔ ka wa Isa jinin diya Kaperinahumu.

Buru mɛn di jɛnemaya di mɔɔilu ma

25 Mɔɔilu wara Isa tereɛn dala fan kelen ma ka a maɲininka ko: «Karanmɔɔ, i seni yan waati juman na?»

26 Isa ka ii jabi: «N ye tuɲa le fɔla ai ye: n ka tɔɔmasere kabannakoma mɛnilu ke ai jnakɔrɔ, ai te n naɲininna woilu kosɔn de. Ai ye n naɲininna ka a masɔrɔn ai ka buru dɔɔn fɔɔ ka wasa.

27 Nba, ai kana baara ke dɔɔnninta mɛn ye banna, kɔni ai ye baara dɔɔnninta mɛn ye mɛnna a ni mɛn di jɛnemaya banbali di ai ma. Damununta wo, Mɔɔ Dence ye a dila ai ma, baa Fa Alla ka a la jananɔ ke a Dence kan.»

28 Wo rɔ ii ka Isa maɲininka ko: «An ye baara su juman de kɛla mɛn duman Alla ye?»

29 Isa ka a fɔ ko: «Alla ka mɛn kelaya, ai ye lemɛniya wo ma. Alla ye a fe ai ye baara mɛn ke, wo le wo ri.»

30 Awa, ii ka a fɔ ko: «Ile don, i ri tɔɔmasere kabannakoma juman de ke, sa an di wo yen ka la i la kuma la? I ri nfen de ke?»

31 Wula kɔndɔ, an burujuilu ka mana[†] dɔɔn, ikomin a seɓeni kitabu seniman kɔndɔ ko: «A ka dɔɔnninta di ii ma, mɛn bɔni sankolo rɔ.»

32 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye tuɲa le fɔla ai ye: ko Musa ma buru wo di ai ma mɛn bɔni sankolo rɔ, kɔni n Fa le ye buru bere bere dila ai ma mɛn bɔni sankolo rɔ.

33 Baa Alla la buru ye mɛn ye bɔla sankolo rɔ ka jɛnemaya banbali dila dunɲa ma.»

34 Wo rɔ ii ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, buru wo di an ma waati bɛɛ.»

35 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye jɛnemaya buru le ri. Ni mɔɔ mɛn ka n na sila taama ka bila n kɔ, kɔnkɔ ti wo mirala habadan. Ni a lemɛniyara n ma ji lɔɔ te a mirala habadan!

36 Kɔni n da kuma wo fɔ ai ye ko ai ra n yen ai jna la hali wo rɔ ai ma lemɛniya n ma.

37 N Fa ka mɔɔ mɔɔ di n ma, a bɛɛ ri na n ma, ni mɛn nara n ma, n ti wo labɔla kɔma muume.

38 Baa n ma jii ka bɔ sankolo rɔ n jere sawo ke kanma, fo n kelayaba sawo.

39 Mɛn ka n nana wo le sawo ye jin di, ko n ti bɔnɔla mɔɔ mɔɔ rɔ a ka mɛn di n ma, kɔni n di bɛɛ lawuli saya rɔ lon naban.

[†] 6:31 Mana wo ye dɔɔnninta le ri, Alla ka mɛn nana Horɔya waati rɔ. Isiryelikailu ka wo dɔɔn wula kɔndɔ san binaanin kɔrɔ

40 N Fa sawo le jin di: ko mɔɔ mɔɔ wa Dence yen ka lemeniya a ma, wo ri jenemaya banbali sɔɔn. Dunuja laban lon wa se, n di a lawuli saya rɔ.»

41 Yahudiyailu ka Isa mafɔ damira ka a masɔɔn a ka a fɔ ko: «N ye buru le ri men jiini ka bɔ sankolo rɔ.»

42 Ii ka a fɔ ko: «Yusufu dence Isa le te jin di wa? An ka a fa lon, an ka a na fanan lon. A ri se a fɔla di, ko: «n bɔni sankolo rɔ?»»

43 Isa ka ii jabi: «Ai kana dakɔɔ kuma si ke, i jɔɔn tema.

44 N Fa men ka n nana, mɔɔ si ti se nala n ma fo n Fa wa a masɔɔn ka a lana n ma. Nde, dunuja laban lon wa se, n di a lawuli saya rɔ.

45 Nabijumailu ka men sebe wo le jin di: «Alla ye adamaden beɛ karanna.» Mɔɔ menilu wa ii tolo malɔ n Fa la ka sɔn a la karan ma, wo beɛ ri na n ma.

46 Mɔɔ si ti n Fa yenna, fo men bɔni Alla jere rɔ. Wo ra n Fa yen.

47 «N ye tɔja le fɔla ai ye: mɔɔ men lemeniyani n ma, wo ra jenemaya banbali sɔɔn.

48 N ye jenemaya buru le ri.

49 Wula kɔndɔ, ai burujuilu ka mana dɔɔn ka sa.

50 Kɔni, ni mɔɔ men ka buru dɔɔn men jiini ka bɔ sankolo rɔ, wo ti faala.

51 Nde le ye buru ri, men ye jenemaya dila mɔɔilu ma, men jiini ka bɔ sankolo rɔ. Ni mɔɔ men ka wo dɔɔn, wo ri to jenemaya rɔ kadawu. N di buru men di, wo ye n jere fari sobo le ri. N di wo di, sa dunuja mɔɔilu ri jenemaya sɔɔn.»

52 Wo rɔ Yahudiyailu ka i jɔɔn masɔɔ. Ii ka a fɔ ko: «Cee jin di se a faribanku donna an bolo di ka a dɔɔn?»

53 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye tɔja le fɔla ai ye: ni ai ma Mɔɔ Dence faribanku dɔɔn ka a jeli min, ai te jenemaya sɔɔnna.

54 Ni men ka n faribanku dɔɔn a ni ka n jeli min, jenemaya banbali ye wo bolo. Ko nde, dunuja laban wa se, ri a lawuli saya rɔ.

55 N faribanku ye buru bere le ri a ni n jeli ye minni fen bere le ri.

56 Ni mɔɔ men ka n fari sobo dɔɔn a ni ka n jeli min, wo tii ri to n bolo, n di to wo tii bolo.

57 N Fa men ka n kela, a ye jenemaya rɔ, n fanan ye jenemaya rɔ n Fa wo le kosɔn. Wo ye n ja kelen wo le ma, ni men ka n dɔɔn wo ri to jenemaya rɔ n kosɔn.

58 Buru men jiini ka bɔ sankolo rɔ, wo le jin di. A ni buru do ma fen kelen di, ai benbailu ka buru men dɔɔn kɔnin. Ii ka a dɔɔn ka sa, kɔni ni mɔɔ men ka buru jin dɔɔn, wo ye tola jenemaya banbali le rɔ.»

59 Isa ka kuma wo beɛ fɔ ka mɔɔilu karan Kaperinahumu salibon de kɔndɔ.

Isa la karanden doilu bɔra a kɔfe

60 Nba, tuma wo le rɔ Isa la karanden siyaman tere ye kuma wo menna tuma men na, ii tere ye fɔla ko: «A la kuma ka gbɛle ka a lamɛn. Yon di se wo labɔnna?»

61 Isa tere ye a kalama ko a la karandenilu ye a mafɔla ii dakɔɔ kuma ko. A tere ye kuma men fɔla, Isa ka ii majininka kuma wo ma ko: «Kuma jin de gbani ai la wa?

62 A ye di? Ni ai ka Mɔɔ Dence yeletɔla yen ka wa a bɔ yɔɔ kɔɔ rɔ don?

63 Nii de ye jenemaya dila mɔɔilu ma, faribanku ti se foyi kela. N da kuma menilu fɔ ai ye, mɔɔilu ye Alla Nii ni jenemaya sɔɔnna woilu le fe.

64 Kɔni mɔɔ doilu ye ai tema yan men lemeniyani te.» Nba, Isa ka a lon kebi a damira waati ko menilu lemeniyani te a ma, a ni men ye wala a janfa la.

⁶⁵ Isa ka do la a la kuma kan ikɔ tuunni ko: «Wo le kosɔn, n ka a fɔ ai ye ko mɔɔ si te se sɔnna n ma, ni n Fa ma wo se di a ma.»

⁶⁶ Ka a tɛrɛn wo lon, a la karanden siyaman ba bɔra a kɔ, ii ma bila Isa kɔfɛ butun.

⁶⁷ Wo rɔ Isa kumara a la karanden mɔɔ tan ni fila ye ko: «Ai lɔɔ ye ai la, ai fanan ye wa?»

⁶⁸ Simɔn Piyɛri ka a jabi: «Maari, an di wa yon kɔ? Nenemaya banbali kumailu ye ile bolo.

⁶⁹ An da lemeniya a ni an ka a lɔn ko i kelen de Mɔɔ Seniman mɛn bɔni Alla rɔ.»

⁷⁰ Isa ka a jabi: «Nde le ma ai mɔɔ tan ni fila suwandi wa? Kɔni mɔɔ kelen ye ai rɔ, mɛn ye Setana ta ri.»

⁷¹ Isa kan tɛrɛ ye Judasi le ma, ni a ye Simɔn Sikariyɔti dencɛ ri. Judasi tɛrɛ ye Isa la karanden tan ni fila do le ri, mɛn kɛtɔ Isa janfala ka a don mɔɔ juuilu bolo.

7

Isa dɔɔcɛilu ma lemeniya Isa ma

¹ Wo taminnin kɔ, Isa tɛrɛ ye mataamala Kalile yɔrɔ bɛɛ rɔ. A tɛrɛ sa a fɛ ka wa Jude ka a masɔrɔn Yahudiya jɛmɔɔilu tɛrɛ ye a fɛ ka a faa.

² Yahudiyailu la Faaninbon sali tun da sudunya.

³ Isa dɔɔcɛilu ka kuma a ye ko: «I ye bɔ yan ka wa Jude mara rɔ, kosa i la karandenilu bɛɛ ri a mafɛnɛ i ye ko mɛnilu kɛla.

⁴ Ni mɔɔ mɛn ye a fɛ a tɔɔ ye bɔ, wo tii tɛ a la kɛwaliilu kɛla dokon dɔ. Ni i ye kɛwali bailu kɛla, i ye wa wo rɔ, ka i jɛrɛ yiraka dunuɲa bɛɛ la.»

⁵ Hali Isa dɔɔcɛilu ma lemeniya a ma.

⁶ Wo rɔ, Isa ka ii jabi: «Nde la waati ma se fɔlɔ. Ai kɔnin, waati bɛɛ ka jɛ ai ma.

⁷ Ai ti se gbɔyala dunuɲa ye. Nde gbɔyara dunuɲa ye ka a masɔrɔn n ye sereya bɔla ko ii la kɛwaliilu ka juu.

⁸ Ai ye wa sali rɔ. Nde ti wala sali jɛn dɔ ka a masɔrɔn nde la waati ma se fɔlɔ.»

⁹ Isa ban kɔ rɔ wo fɔla a dɔɔcɛilu ye, a tora Kalile.

Isa wara Faaninbon Sali rɔ

¹⁰ A dɔɔcɛilu wani kɔ sali rɔ, Isa fanan wara. Kɔni a ma wa mɔɔilu jama, a ka a dokon de ka wa.

¹¹ Sali waati wo rɔ Yahudiyailu la jɛmɔɔilu tɛrɛ ye Isa lapininna. Ii ka majininkali kɛ ko: «A ye mi?»

¹² Jama wo rɔ mɔɔilu tɛrɛ ye i jɔɔn masɔsɔla bakɛ a la ko rɔ. Doilu tɛrɛ ye a fɔla ko: «Cɛɛ wo ka jɛl.» Dogbɛrɛ tɛrɛ ye a fɔla ko: «A ye mɔɔilu manɛɛnna.»

¹³ Kɔni mɔɔ si ma foyi fɔ Isa la ko rɔ gbɛ rɔ, baa ii silanni tɛrɛ Yahudiyailu la jɛmɔɔilu ye.

¹⁴ Sali lon tala tuma la, Isa wara Allabatobonba jin kɔndɔ ka wa mɔɔilu karan damira.

¹⁵ Yahudiyailu la jɛmɔɔilu kabannakoyara. Ii ka a fɔ ko: «Cɛɛ jɛn ka lɔnnin jɛn sɔrɔn mi ten, ka a tɛrɛn a ma karan foyi kɛ?»

¹⁶ Isa ka ii jabi: «N na karan ma bɔ n jɛrɛ rɔ. A bɔni n kelayaba le rɔ.

¹⁷ Ni mɔɔ mɛn ye a fɛ ka Alla sawo kɛ, a ri a lɔn ni n ye mɔɔilu karanna mɛn na wo bɔni Alla le rɔ, wala n ye kuma mɛn fɔla na bɔni nde le rɔ.

¹⁸ Mɔɔ mɛn ye kumala a jere tɔɔ rɔ, wo ye a fe mɔɔilu ye a bonya, kɔni mɔɔ mɛn ye a fe mɔɔilu ye a kelayaba bonya, wo ye tɔɔpatii le ri. Wuya si te a la ko rɔ.

¹⁹ Musa le ka sariya di ai ma, wo te? Kɔni ai si ti sariya wo bonyala. Wo rɔ, nfenna ai ye n na jininna ka n faa?»

²⁰ Jama ka Isa jabi: «Jina le i fe. Yon de ye i lajininna ko ka i faa?»

²¹ Isa ka ii jabi: «N da kabannako kelen pe le ke, wo rɔ ai beɛ ra ai kabannakoya.

²² Ai ja la. Musa ka faaninta sariya fo ai ye. (Kɔni faaninta ko ma bo Musa rɔ. A bora an benbailu le rɔ.) Wo beɛ ni a ta, hali Nɔɔɔ lon ai ri ai denceilu la faaninta ke.

²³ Nɔɔɔ lon ai ri se ai dence la faaninta kela kosa Musa la sariya kana tɔɔɔ. Nde, Nɔɔɔ lon kɔndɔ, nde ka mɔɔ kelen nakendeya fefe, wo sababu la ai muruntini n kanma. Nfenna ko rɔ?

²⁴ Ai kana kiti tee ai ja ka men dɔɔɔn yen, kɔni ai ye kiti tee telen na.»

Isa ye Mɔɔ Nenematɔɔnin de ri wa?

²⁵ Mɔɔilu do men siini Jerusalemu ka a fo ko: «An na jamanatiilu ye ceɛ men na jininna ko ka a faa, ale le jin di wa?»

²⁶ Ai ja la! A ye kumala gbɛ rɔ, a ni mɔɔ si ti kumala ale ma. An na jamanatiilu ye a lonna fewu ko Mɔɔ Nenematɔɔnin de ye wa?

²⁷ Kɔni, ceɛ jin, an ka a lon ko a ye bola men. Mɔɔ Nenematɔɔnin wa na mɔɔ si ma a lon a ye bola yɔɔɔ men dɔ.»

²⁸ Nba, ka Isa to mɔɔilu karanna Allabatobonba jin kɔndɔ, a ka a kan ba labɔ ko: «Ai ka n lon, ai ka n bo yɔɔɔ fanan lon. Tuja wo rɔ. Kɔni n ma na n jere ma. Men ka n kelaya, wo le tɔɔpatii ri. Ai ma a lon.

²⁹ Kɔni nde ka a lon, baa n boni ale le rɔ, a ni ale ka n kelaya.»

³⁰ Awa jama wo tere ye Isa jininna ka a lalo, kɔni mɔɔ si ma se ka a lalo ka a masɔɔɔn a la waati tere ma se folo.

³¹ Jama ba woilu tema mɔɔ siyaman tere lemeniyani a ma. Ii ka a fo ko: «Ni Mɔɔ Nenematɔɔnin wa na, a ri tɔɔmasere kabannakoilu ke ka tamin ceɛ jin ta wa?»

Farisilu ka mɔɔ lawa Isa mira kanma

³² Farisilu tere ye menna jama ye kuma men folo Isa ma, ii dakɔɔ. Wo rɔ, Sarakalase la kuntiilu a ni Farisilu ka Allabatobonba kɔngɔbenna doilu lawa Isa mira kanma.

³³ Isa ka a fo a ye ko: «N di to ai fe waati dando, wo wa ban men ka n kelaya ai ma n di n kɔse a ma.

³⁴ N wa wa, ai ri n jinin ka kɔɔɔ. Ai tena n yenna. Baa n di ke yɔɔɔ men dɔ, ai te se wala ye.»

³⁵ Wo rɔ, Yahudiyailu ka a majininka ko: «A wato mi? A wato yɔɔɔ men dɔ, an te a tereɔna yɔɔɔ men dɔ? A ye wala Yahudiyailu wara le men ni Kirekikailu basannin i jɔɔɔna wa? A ye di? A ri Kirekikailu karan wa?»

³⁶ A ka a fo an ye ko: «Ai ye n na jinin kɔni ai ti n sɔɔɔna. Ai ti se wala n ye wala yɔɔɔ men dɔ.» A la kuma wo kɔɔɔ ye nfen di?»

Isa ka Nii Seniman na ko fo

³⁷ Sali lon naban, wo ye lon ba le ri. Wo lon Isa ka i wuli ka kuma ka a kan maye bake: «Ni ji loo ye men na a ye na n ma ka a min.

³⁸ Menilu lemeniyara n ma, «ba ji le ye woyenna wo jusukun na ka jenemaya di wo mɔɔ ma,» ikomin a sebɛni Alla la kuma rɔ.»

³⁹ Isa kan tere Nii Seniman de ma, men ditɔ Isa lemeniyailu ma. Wo tuma Nii Seniman tun ma di fɔlɔ, baa Isa tun ma layele sankolo rɔ fɔlɔ, ka gbiliya sɔrɔn.

Mɔɔilu talara fila ri Isa kosɔn

⁴⁰ Mɔɔilu ka Isa kumakan namen ka a fɔ ko: «Tɔna le, jin ye Nabijuma de ri.»

⁴¹ Doilu gberɛ tere ye fɔla ko: «A ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin de ri!» Kɔni dogberɛ tere ye fɔla ko: «Mɔɔ Nenematɔmɔnin di se bɔla Kalile di?»

⁴² Nba, a sebeni Kitabu Seniman kɔndɔ ko: Mɔɔ Nenematɔmɔnin di bɔ Mansa Dawuda la denbaya le rɔ. Mɔɔ Nenematɔmɔnin di bɔ Betilehemu, Mansa Dawuda la so kɔndɔ.»

⁴³ Jama ka fara Isa ko kosɔn.

⁴⁴ Doilu tere ye a fe ka a lalɔ, kɔni mɔɔ si ma se ka a lalɔ.

Yahudiyailu la jɛmɔɔilu ma sɔn lemeniyala Isa ma

⁴⁵ Allabatobonba kɔngbɛnna, ii nara sarakalase la kuntuilu tɔrɔfe a ni Farisilu. Woilu ka ii majininka ko: «Nfenna ai ma na Isa ri?»

⁴⁶ Allabatobonba kɔngbɛnna ilu ka a jabi: «Mɔɔ si ma se kumala ikomin cɛɛ jin na men!»

⁴⁷ Farisilu ka ii jabi: «Aile fanan manɛnnin di?»

⁴⁸ A ye di? An na dina kuntii doilu ra lemeniya a ma wa, wala Farisi doilu?»

⁴⁹ Kɔni jama jin, men ma an na sariya lɔn, ii ye mɔɔ dankannin de ri!»

⁵⁰ Nikodemu, men wara ka Isa tere waati taminnin, wo jere le Farisi le ri.

Wo ka a fɔ ko:

⁵¹ «Ka a ben an na sariya ma, an kana kiti labe mɔɔ si kan fɔɔ an wa an tolo malɔ a la ka a lɔn a ye ko men kɛla. Ko wo te wa?»

⁵² Kɔni dogberɛ ilu ka a jabi: «Ile fanan ye bɔla Kalile le? I ye Kitabu Seniman karan ka a lɔn ko: Nabijuma ti se nala Kalile.»

⁵³ Wo tamin, mɔɔ bɛɛ wara a la bon na.

8

¹ Kɔni Isa wara Olibiye koyinke kan.

² Wo duusa gbe sɔɔma da la, a ka a kɔse Allabatobonba jin kɔndɔ ikɔ tuunni. Jama ba nara a ma. A ka a sii ka ii karan damira.

³ Sariya karanmɔɔilu a ni Farisilu nara muso do ri, ko wo ra mira kaninke diya. Ii ka a lalɔ bɛɛ jakɔrɔ

⁴ ka a fɔ Isa ye ko: «Karanmɔɔ, muso jin da mira kaninke diya.

⁵ Nabi Musa la sariya ka an jamari ko: an ye muso su wo kaba labon ka faa. Kɔni, ile ko di?»

⁶ Ii ka wo fɔ kɔsa ii di fere sɔrɔn ka tɔɔ la a la. Kɔni Isa ka majii ii kɔrɔ ka sebeli ke a bolokoinin na duu ma.

⁷ Ii ka jininkali lawara, tuma men na, Isa ka i wuli ka a lɔ ka a fɔ ii ye ko: «Ii tema yan ni hake ti men ma wo tii fɔlɔ ye kaba fili a ma.»

⁸ Wo rɔ a ka a majii kokura ka sebeli ke duu ma fanan.

⁹ Ii ka kuma wo men tuma men na, ii ka ii kelen kelen wa damira. Men ka kɔrɔ ii bɛɛ ri wo fɔlɔ ka wa damira, haan muso wo kelen pe lɔni tora Isa jakɔrɔ ye.

¹⁰ Wo rɔ a ka a fɔ a ye ko: «Muso, jama wo ye mi? Mɔɔ ma i jalaki?»

¹¹ Muso ka a fɔ a ye ko: «Mɔɔ si, n maari.» Wo rɔ Isa ka a fɔ a ye ko: «N fanan ti kiti labela i kan. I ye wa ka hake boloka butun.»

Isa le ye dunɔna kɛnɛbɔlan di

12 Isa ka kuma kura damira jama yε ka a fɔ ko: «Nde ye dunuɲa keɲeɓɔlan de ri. Mɛn wa bila n kɔ wo tii ti taamala dibi rɔ, kɔni a ri dunuɲaratεε keɲeya rɔ.»

13 Farisilu ka a fɔ a yε ko: «I ra ke i jεre sere ri; i la sereya tε tuɲa de.»

14 Isa ka ii jabi: «Hali ni n wa ke n jεre sere di, n na sereya ye tuɲa le, baa n ka a lɔn n bɔni yɔrɔ mɛn dɔ a ni n watɔ yɔrɔ mɛn dɔ. Kɔni ai ma a lɔn n bɔni yɔrɔ mɛn dɔ a ni n watɔ yɔrɔ mɛn dɔ.»

15 Ai ye kiti tεla ka bɛn mɔɔilu la sila ma; nde ti mɔɔ si kiti tεla.

16 Kɔni, ni n ka kiti be mɔɔ do kan, jo ye kiti wo fε, baa n kelen tε wo tεla, Fa mɛn ka n nana wo ye n tɔrɔfε.

17 A sɛbɛni ai la sariya kɔndɔ ko ni mɔɔ fila ka sereya kelen bɔ, wo la sereya ye tuɲa le ri.

18 N ye n jεre la sereya bɔla; Fa mɛn fanan ka n kelaya, wo ye n na sereya bɔla.»

19 Ii ka a maɲininka ko: «I Fa ye mi?» Isa ka ii jabi: «Ai ma nde lɔn walama n Fa. Ni ai ka n lɔn ai ri n Fa fanan lɔn.»

20 Isa ka a la kuma wo lase Allabatobonba jin kɔndɔ, yɔrɔ wo ye kankira sii diya le ri mɔɔ ri wodi ja di Alla ma yɔrɔ mɛn dɔ. Mɔɔ si ma se a mirala baa a la waati tere ma se fɔlɔ.

21 Isa ka a fɔ ii yε fanan ko: «N watɔ le. Ai ri n ɲinin, kɔni ai ri faa ai la julumun dɔ. Ai ti se wala n ye wala yɔrɔ mɛn dɔ.»

22 Yahudiyailu ka a fɔ i ɲɔɔn yε ko: «A ri a jεre faa wa? Baa a ye a fɔla ko: «Ai ti se wala n ye wala yɔrɔ mɛn dɔ.»»

23 Isa ka ii jabi: «Ai bɔni duuma, nde bɔni sanma. Ai ye dunuɲa ta le ri, kɔni nde tε dunuɲa ta le ri.»

24 Wo le n ye a fɔla ko ai ri faa ai la julumun dɔ. Baa ai ri faa ai la julumun dɔ ni ai ma la a la ko: mɛn ye ye, nde le wo ri.»

25 Ii ka a maɲininka ko: «I ye yon di?» Isa ka ii jabi: «Mɛn n ka a fɔ ai yε keɓi damira waati.»

26 N da kuma siyaman ba le fɔ ai ye ai la kiti ko rɔ. Kɔni n Fa mɛn ka n kelaya ye tuɲatii ri. N ka mɛn mɛn ale la, n ye wo dɔrɔn de fɔla dunuɲa yε.»

27 Ii ma a lɔn ko a ye kumala a Fa la ko le rɔ.

28 Awa Isa ka a fɔ ii yε ko: «Ai wa Mɔɔ Dence korɔta san ma tuma mɛn na, ai ri a lɔn ko mɛn ye ye, ko nde le wo ri. Ai ri a lɔn fanan ko n tε foyi kɛla n jεre ma. N tε foyi fɔla, fɔ n Fa ka n karan mɛnilu la dɔrɔn.»

29 Mɛn ka n kelaya, a ye n fε waati bεε rɔ. A ma n kelen bila, ka a masɔrɔn n ye ko mɛn kɛla waati bεε, wo duman a ye.»

30 A tere ye kumala waati mɛn dɔ, mɔɔ siyaman tere ye lemeniyala a ma.

Ibrahimia denilu

31 Wo rɔ, Isa ka a fɔ Yahudiyailu yε mɛnilu lemeniyara a ma ko: «Ni ai ye tola landaɲa rɔ n na kuma rɔ, wo gbɛnin de ai ye n na karanden de ri;

32 wo rɔ ai ri tuɲa lɔn, tuɲa fanan di ai kanhɔɔya.»

33 Ii ka a jabi: «An ye Ibrahimia bɔnsɔn de ri; an ma ke mɔɔ si la jɔn de fefe! Nfenna i don ye a fɔla ko: «Ai ri kanhɔɔya?»»

34 Isa ka ii jabi: «N ye tuɲa le fɔla ai ye: mɔɔ mɔɔ wa julumun ko ii ye julumun na jɔn de ri.

35 Jɔn ti ke denbaya mɔɔ ri; kɔni dence ye denbaya rɔ waati bεε.

36 Ni Mɔɔ Dence ka ai kanhɔɔya wo gbɛnin de ai ra hɔɔya de.

37 N ka a lɔn ko ai ye Ibrahimia bɔnsɔn de ri. Kɔni ai ye fεre ɲininna ka n faa, ka a masɔrɔn ai bannin n kumakan dɔ.

³⁸ Nde ye kumala n Fa ka men yiraka n na, kɔni ai ka men men ai fa la, ai ye wo le kela.»

³⁹ Ti ka a jabi: «An fa ye Iburahima le ri.» Isa ka ii jabi: «Ni ai ye Iburahima la den de ri, ai ri a ke ikɔ Iburahima ka a ke ja men ma.

⁴⁰ Kɔni sisen ai ye fere nininna ka n faa. Nde adamaden men ka tɔja fɔ ai ye n ka men namen Alla la. Kɔnin, ai ye men kela Iburahima ma wo su ke!

⁴¹ Ai ye men kela ai fa ka wo le ke.»

Ti ka a fɔ Isa ye ko: «An ti jɔɔn mɔɔ den di. Fa kelen pe le ye an na, ni wo ye Alla ri.»

⁴² Isa ka ii jabi: «Ni Alla ye ai Fa jere jere le ri, nde ri diya ai ye, baa n bɔni Alla le rɔ. N ma na n na jere la ko rɔ, kɔni ale ka n kelaya.

⁴³ Nfenna aile te n jayenna n ye men fɔla ai ye? Ai te wo jayenna ka a masɔɔn, ai ti se n na kumakan mirala.

⁴⁴ Ai fa le Ibulusa ri. Ai ye a fe ka men ke, wo le duman ai fa ye. A tere ye mɔɔ faala le ri kebi a damira waati. A ti tɔja lamara la, ka a masɔɔn tɔja te a la ko rɔ. A wa wuya fɔ tuma men na, wo bɔni a danya le rɔ, ka a masɔɔn a ye wuyafɔla a ni a ye wuyailu fa le ri.

⁴⁵ Kɔni, nde ye tɔja fɔla ai ye, wo le rɔ ai lani te n na.

⁴⁶ Yon ye ai tema yan men di se a yirakala ko julumun ye nde ma? Ni n ye tɔja fɔla ai ye, nfenna ai lani te n na?

⁴⁷ Men ye Alla fe, wo ye a tolo malɔla Alla la kuma la. Ai te ai tolo malɔla baa ai te Alla fe.»

Isa ni Iburahima

⁴⁸ Yahudiyailu ka Isa jabi: «An jɔ ye a rɔ ka a fɔ ko ile ye Samarika le ri wa? Ko jina ye i fe wa?»

⁴⁹ Isa ka ii jabi: «Jina ti n fe. N ye n Fa le bonyala, kɔni aile ka n kunnajii.

⁵⁰ Nde te n jere la gbiliya nininna. Kɔni dogbere ye nde la gbiliya nininna, a ni a ye mɔɔilu la kiti teɛla.

⁵¹ N ye tɔja le fɔla ai ye: men wa n kumakan nabato wo ti faala habadan.»

⁵² Yahudiyailu ka a fɔ a ye ko: «Sisen an ka a lɔn ko jina ye i fe. Iburahima ra faa, nabiiu ra faa. I kɔnin, i ye a fɔla ko: «Ni mɔɔ mɔɔ ka n kumakan namen ka a mira, wo tii ti saya nenela fefe!»

⁵³ I mirini ko i ka bon an benba Iburahima ri men da faa? Nabijumailu fanan sara. I jere kela yon di?»

⁵⁴ Isa ka ii jabi: «Ni n ka n jere gbiliya, n na gbiliya ti foyi ri. Men ye n gbiliyala, wo le n Fa ri. Ai ye a fɔla a ye ko: «Ale le an na Maari ri.»

⁵⁵ Wo rɔ ai ma a lɔn. Nde ka a lɔn. Ni n ka a fɔ ko n ma a lɔn, n di ke wuyafɔla ri ikomin ai ye ja men ma. Kɔni n ka a lɔn. N ye a kumakan bonyala.

⁵⁶ Ai fa, Iburahima, a ye sewala ka n na lon yen; a ka wo yen ka sewa.»

⁵⁷ Yahudiyailu ka a jabi: «I ma san biloolu bɔ! I ni Iburahima yen wa?»

⁵⁸ Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye tɔja le fɔla ai ye, sani Iburahima ye sɔɔn, n ye ye.»

⁵⁹ Ti ka kaba matɔmɔ ko ii ye a mabon kaba la. Kɔni Isa tununda jama ma ka bɔ Allabatobonba kɔndɔ.

9

Isa ka ja fuyen do ja laka

1 Nba, Isa tamintɔla, a ka ceɛ do yen a ja fuyen de sɔɔnda.

² A la karandenilu ka a majininka ko: «Rabi, ni jin na sɔrɔnbailu ka hake ke wala ni ale jere le ka julumun ke, a ja fuyen sɔrɔnni wa?»

³ Isa ka a jabi: «Jin ma sɔrɔn ka ben a jere la hake ma wala a la mɔɔbailu la julumun ma. A ja fuyen le sɔrɔnda, sa Alla la sebaya ri yiraka mɔɔilu la ale fe.

⁴ Ni a kela tele ri, an ka kan ka baara ke a ye men ka n kelaya. Su ra sudunya. A wa ko: mɔɔ si ti se baarala.

⁵ Ka n to dunuja ro, n ye dunuja kenɛbolan de ri.»

⁶ A banni kuma wo la, Isa ka daji labo duu ma ka boɔ lamun wo la, ka boɔ wo ta ka a sisa ja fuyen ja la.

⁷ A ka a fo ko: «Wa i ko Silowe jilamaradiya ji la.» Silowe korɔ ye le ko «kela». Ja fuyen wo ka a wa a ko ji wo la tuma men na, a nara a ja yenna!

⁸ A siɔrɔɔ ni menilu ka a yen taralila korɔman na woilu ka a majininka ko: «Cee jin de siini te taralila kanma korɔman na wa?»

⁹ Doilu ka a fo ko: «Ale le.» Dogbere ka a fo ko: «Ale te, koni imunujani.» Cee ka a fo ko: «Nde le jo!»

¹⁰ Ii ka a majininka ko: «I ja lakara di?»

¹¹ A ka ii jabi: «Cee men toɔ ko Isa ka boɔ ke ka wo sisa n ja la ka a fo ko: «Wa Silowe ka i ko.» N wara. N banni n kola, n ka yenni ke.»

¹² Ii ka a majininka ko: «Cee wo ye mi?» A ka a jabi: «N ma a lon.»

Farisilu ka cee ja lakani fefese

¹³ Ii ka cee ja lakani wo lana Farisilu ma.

¹⁴ Awa Isa ka boɔ sisa a jakoro da la lon men na a ja lakara wo lon de, Nojo lon de tere.

¹⁵ Wo le ro Farisilu ka cee majininka ko men taminni ko a ye yenni kela sisen. A ka a fo ii ye ko: «A ka boɔ le sisa n ja la, n ka n ko: wo ro n ka yenni ke.»

¹⁶ Farisi doilu ka a fo ko: «Men ka wo ke a ma bo Alla ro, baa a ti Nojo lon sariya bonyala.» Koni, doilu ka a fo ko: «Kojukelailu ri se ko makabani su jin kela di?» Ii talara.

¹⁷ Farisilu ka ja fuyen men ja lakani majininka fanan ko: «I ri se nfen fola i dandanninna la ko ro, ka a masorɔn a ka i ja laka?» A ka ii jabi: «Nabijuma le.»

¹⁸ Yahudiyailu tere ma son lala a la ko a ja fuyen le tere, a ni a ja ra a laka, sani ii ka a la sɔrɔnbailu kili.

¹⁹ Ii ka ii majininka ko: «Ai dence le wa, ai kan men ma ko a ja fuyen de sɔrɔnda? Nfen de taminni wa a ye yenni kela sisen?»

²⁰ A sɔrɔnbailu ka ii jabi: «An ka a lon ko an dence ye. A ja fuyen le sɔrɔnda.

²¹ Koni an ma a lon fewu ko men taminni ko men a ye yenni kela sisen. An ma a lon fanan fewu men ka a ja laka. A ye a majininka, a ra bonya ka ke mɔɔ ri, a ri se a jabila a jere ye!»

²² Cee sɔrɔnbailu ka jabila ke ten, ka a masorɔn ii silanni Yahudiyailu la jemɔɔilu ye. Baa woilu tun da ben a ma ko ni mɔɔ mɔɔ ka a lo a la ko Isa le ye Nenematomonin de ri, ko ii ri wo tii gben ii la salibon na.

²³ Wo le ro a sɔrɔnbailu ka a fo ko: «A ye a majininka, a ra bonya ka ke mɔɔ ri.»

²⁴ Farisilu ka cee wo kili kokura, men tere ye ja fuyen di, ka fo a ye ko: «I ye i kali Alla jakoro ko i ri tunja fo. An ka a lon ko cee wo ye kojuu kela le ri.»

25 A ka ii jabi: «N ma a lɔn ni julumuntɔ le walama Kojuukɛla tɛ, kɔni n ye ko kelen lɔnna kɔrɔ, n ja fuyen de tɛrɛ kɔni n ye yenni kɛla sisen.»

26 Ii ka a maɲininka ko: «A ka nfen de kɛ i la? A ka i ja laka di?»

27 A ka ii jabi: «N tɛrɛ ra a fɔ ai ye fɔlɔ, kɔni ai ma a lamɛn. Nfenna ai ye a fɛ ka a lamɛn kokura? Ai fanan ye a fɛ ka a kɛ a la karandenilu le ri wa?»

28 Ii ka a manani ka a fɔ a ye ko: «Ile le a karanden di. Ande le Musa la karanden de ri.

29 Ande ka a lɔn ko Alla kumara Nabi Musa ye, kɔni ɲin, an ma a lɔn a ye bɔla yɔrɔ mɛn dɔ.»

30 Cɛɛ ka ii jabi: «Hen! Ko makabani ba le ɲin di. Ai ma a lɔn a ye bɔla yɔrɔ mɛn dɔ, kɔni a ra n ja laka!

31 An ka a lɔn ko Alla ti a tolo malɔla kojuu kɛla la, kɔni a ye a tolo malɔla mɛn ye a bonyala ka a sawo kɛ.

32 Habadan mɔɔ si ma a lamɛn ni mɔɔ ra mɔɔ ja laka mɛn ja fuyen sɔrɔnda.

33 Ni cɛɛ ɲin ma bɔ Alla rɔ, a ti se foyi kɛla.»

34 Ii ka a jabi: «I ye i la julumun dɔ kɛbi i sɔrɔn waati. I ri an karan wa?» Wo rɔ, ii ka a gbɛn salibon na.

Yon ye ja fuyen jɛrɛjɛrɛ di?

35 Isa ka a mɛn ko ii ra a gbɛn. A ka cɛɛ wo ɲinin ka a yen, ka a fɔ a ye ko: «I ye lemɛniyala Mɔɔ Dɛncɛ ma wa?»

36 Cɛɛ ka a jabi: «Maari, yon ye wo ri? I ye wo fɔ n ye, kosa n di lemɛniya a ma?»

37 Isa ka a fɔ a ye ko: «I ra a yen. A ye kumala i ye sisen.»

38 Wo rɔ a ka a fɔ a ye ko: «N da lemɛniya, n Maari.» A ka a birin Isa kɔrɔ ka a bato.

39 Isa ka a fɔ ko: «N nara n nani dunuɲa la kiti la kanma. Na fuyen ja ye a laka; menilu ye yenni kɛla, woilu ye kɛ ja fuyen di.»

40 Farisi doilu tɛrɛ ye a tɔrɔfɛ, woilu ka kuma wo mɛn ka a maɲininka ko: «Ande le fanan ye ja fuyen de ri?»

41 Isa ka ii jabi: «Ni ja fuyen ye ai ri, ai tɛ jatɛla julumuntɔ ri. Kɔni sisen ai ye a fɔla ko ai ye yenni kɛla. Wo le kosɔn, ai la julumun da to ai kan fɔlɔ.»

10

Saa Gbɛngbɛnna bɛrɛ bɛrɛ

1 Isa ka a fɔ ko: «N ye tuɲa le fɔla ai ye, mɛn ma i madon saa la wɔrɛ donda la, kɔni mɛn wa yeɛ wɔrɛ fan do la, wo ye son ni benkanɲila le ri.

2 Mɛn donda wɔrɛ donda la wo ye saa gbɛngbɛnna le ri.

3 Wɔrɛ kɔnɔgbɛnna ri da laka saa gbɛngbɛnna ye. Saa gbɛngbɛnna ri a la saa bɛɛ kili a tɔɔ la ka ii lawa a ɲɔ rɔ wɔrɛ kɔ ma.

4 A wa ban a saa bɛɛ labɔla, a ri a tamin ii ɲɔ rɔ; bɛɛ ri bila a kɔfɛ, baa ii ka a kumakan lɔn.

5 Kɔni ii tɛ bilala mɔɔ kɔ ii ma mɛn lɔn. Ii ri ibori ka imase a la, baa ii ma a kumakan lɔn.»

6 Isa ka kuma kɔrɔlama wo fɔ ii ye, kɔni ii le ma a lɔn a ye mɛn fɔla ii ye.

Isa, Saa Gbɛngbɛnna ɲuma le ri

7 Isa ka a fɔ fanan ko: «N ye tuɲa le fɔla ai ye, n ye saa wɔrɛ donda la.

8 Mɛn bɛɛ nara n ɲɛrɔ, woilu tɛrɛ ye sonilu de ri a ni benkanɲilailu, kɔni saailu ma ii tolo malɔ ii la.

⁹ N ye donda le ri. Ni mɔɔ mɔɔ wa don donda wo fe, wo tii ri kisi. Ii ri don ka bɔ ka ii la balo sɔɔn.

¹⁰ Son wo ye nala a supali kela, ni ta ka a faa, a ni ka tɔɔli le dɔɔn ke. Nde kɔnin, n nani sa ii ri jɛnemaya bɛɛbɛɛ sɔɔn, ka a sɔɔn fasayi.

¹¹ «Nde ye saa gbɛngbɛnna juma le ri. Saa gbɛngbɛnna juma sɔnni ka a nii di saailu la ko kosɔn.

¹² Mɔɔ mɛn ye baarala wodi la ko rɔ, wo tɛ saa gbɛngbɛnna bɛɛbɛɛ ri. Saalu tɛ a jɛɛ ta ri. Wo le kosɔn, ni a ka wara natɔla yen, a ri ibori ka saailu to ye. Wara juu ri saailu jɛnama ka ii lajɛnsɛn.

¹³ Cɛɛ wo tɛɛ ye sarala saa kɔnɔgbɛn ko le rɔ, kɔni saailu la ko hamin tɛɛ sa a la.

¹⁴ «N ye saa gbɛngbɛnna juma le ri. N ka n ta lɔn, n ta fanan ka n lɔn,

¹⁵ ikomin n Fa ka n lɔn a ni n fanan ka n Fa lɔn. N ye n nii dila n na saailu le kosɔn.

¹⁶ Saa gbɛɛ ye n bolo mɛn ti wɔɛ jɛn kɔndɔ. N di na iele fanan di. Ii ri ii tolo malɔ n kumakan na ka ii kɛ saa kuru kelen di. Saa gbɛngbɛnna kelen ye saailu wo gbɛngbɛnna.

¹⁷ N duman Fa ye ka a masɔɔn n ye n nii dila, sa n di a ta ikɔ tuunni.

¹⁸ Mɔɔ si ti n nii tala, kɔni n ye a dila n jɛɛ ye le. A se ye n na ka a di, se ye n na fanan ka a ta kokura. N Fa ka n jamari mɛn na, wo le wo di.»

¹⁹ Yahudiyailu talani kokura ka bɛn a kumakan wo le ma.

²⁰ Mɔɔ siyaman ii tɛma ka a fɔ ko: «Jina le a fe! Fatɔ le! Ai ye ai tolo malɔ a la nfenna?»

²¹ Doilu ka a fɔ ko: «Ale kuma tɛ jinatɔ kuma ri. Jina ti sela mɔɔ ja lakala di?»

Isa lafilira

²² Allabatobonba Sali mɛn ye kela Jerusalemu san san, wo sera. Nɛnɛ waati le tɛɛ,

²³ a ni Isa tɛɛ ye taamala Allabatobonba tɔɔfɛ, Sulemani gbaa da la.

²⁴ A tɛɛ lamininni Yahudiyailu bolo, woilu ka a fɔ ko: «I ye sika bɔla an dɔ waati juman? Ni i ye jɛnematomɔnin de ri, i ka kan ka wo fɔ an ye gbɛ rɔ.»

²⁵ Isa ka ii jabi: «N ka a fɔ ai ye, kɔni ai ma la a la. Mɛn ye n na sereya ri, n ye baara mɛn kela n Fa tɔɔ rɔ.

²⁶ Kɔni, ai ma lala a la, ka a masɔɔn ai tɛ n na saailu ri.

²⁷ N na saailu le ye n na kumakan namɛnna. N ka ii lɔn a ni ii ye bilala n kɔ.

²⁸ N di jɛnemaya banbali di ii ma, ii ti bɔnɔla fewu, mɔɔ si tɛ ii bɔ n bolo.

²⁹ N Fa, mɛn ka ii di n ma, wo ka bon fen bɛɛ ri, mɔɔ si ti se ii bɔla n Fa le bolo.

³⁰ Nde ni Fa ye kelen de ri.»

³¹ Yahudiyailu ka kaba ta kokura ko ii ye a bonna woilu la ka a faa.

³² Isa ka a fɔ ii ye ko: «N da ko siyaman yiraka ai la mɛn bɔni Fa rɔ. Ai ye a fe ka n bon kaba la juman de kosɔn woilu rɔ?»

³³ Yahudiyailu ka a jabi: «An ti i bonna kaba la ka i faa i la baara juma rɔ, kɔni ikomin i ye Alla lafɛya kela. I ye adamaden de ri, kɔni ye a fɔla ko ile le Alla ri!»

³⁴ Isa ka a jabi: «A sɛbɛni Alla sariya kɔndɔ ko: «Nde Alla ka a fɔ ko ai ye maariilu le ri.»

³⁵ An ka a lɔn ko Alla ka mɛn fɔ a la kitabu kɔndɔ, tujɔ banbali le wo ri. Awa, Alla ka a la kuma wo lase mɔɔ mɛnilu ma, a ye woilu kilila ko maariilu.

³⁶ Nde, Fa ka n suwandi ka n kelaya dunuƴa rɔ. Kɔni, nfenna ko rɔ ai ye a fɔla ko n ye Alla tanama kuma fɔla, ka a masɔrɔn n ka a fɔ ko: «n ye Alla Dence le ri?»

³⁷ Ni n ma n Fa la baara ke, ai kana la n na.

³⁸ Kɔni ni n ye wo kela, hali ni ai ma la n na, ai ye la n na ke waliilu la, ai ye a lɔn ka a jayen ko Fa ni nde, an ye kelen di.»

³⁹ Ti tere ye a lalɔ ko rɔ, kɔni a wara.

⁴⁰ Isa ka a kɔse Juriden Ba fan kelen dɔ, yɔrɔ mɛn ye, Yaya tere ye mɔɔ sunna ji rɔ kɔrɔman. A tora ye.

⁴¹ Mɔɔ siyaman ba tere ye nala a ma, ka kuma damira ko: «Yaya ma ko makabani si ke, kɔni a ka foyi fɔ ceɛ jɛn na ko rɔ, tuƴa le.»

⁴² Yɔrɔ wo rɔ, mɔɔ siyaman lemeniyara Isa ma.

11

Lasari la saya ko

¹ Ceɛ do tɔɔ ko Lasari, a jankarɔra. A tere siini Betani so kɔndɔ, Mariyamu ni a nakelenjɔɔ muso Marita fanan siini so wo kɔndɔ.

² Mariyamu jɛn ye muso le ri mɛn ka Maari sen mamun latikɔlɔn na ka a masusa a kungsi la. Wo dɔɔce Lasari tere ma kende.

³ Muso fila wo ka kela lawa Isa ma ko: «Maari, mɔɔ mɛn duman i ye, wo ma kende.»

⁴ Awa Isa ka kuma wo lamɛn tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Jankarɔ jɛn ti se saya banna; a ye ye Alla la gbiliya le rɔ, sani Alla la Dence a la gbiliya ye se.»

⁵ Marita ni a dɔɔmuso a ni Lasari beɛ duman Isa ye.

⁶ Awa, a ka a lamɛn waati mɛn na ko Lasari ma kende, a tora a nɔ rɔ haan tele fila.

⁷ Wo kɔ rɔ, a ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «An ye an kɔse Jude ikɔ tuunni.»

⁸ A la karandenilu ka a jabi: «Rabi, a ma mɛn baka Yahudiyailu tere ye a fe ka i mabon kaba la ka i faa, diya mɛn dɔ. I ye a fe ka i kɔse ye wa?»

⁹ Isa ka ii jabi: «Waati tan ni fila le ye tele kelen di, wo te? Ni mɔɔ taamara tele kɔrɔ a ti a sennatula, ka a masɔrɔn a ye dunuƴa kene yenna.

¹⁰ Kɔni ni mɔɔ taamara su rɔ, a ri a sennatu ka a masɔrɔn a ja sa keneƴa la.»

¹¹ A banni wo beɛ fɔla, Isa ka do la kuma wo ka a fɔ ko: «An duƴɔɔnce Lasari sunɔɔɔ. N watɔ a lakunun diya.»

¹² Karandenilu ka a jabi: «Maari, ni a sunɔɔɔ le, a ri kendeƴa.»

¹³ Awa, Isa tere ye kumala a la saya ko le rɔ, kɔni woilu mirini ko a sunɔɔɔ le.

¹⁴ Isa ka a fɔ ii ye gbɛ rɔ ko: «Lasari ra sa.

¹⁵ N seƴani ba ai kɔsɔn ko n tere ti ye, kosa ai ri lemeniya. Kɔni, an ye wa a tereƴe.»

¹⁶ Wo rɔ Tomasi (mɛn tere ye kilila ko filani) ka a fɔ karanden toilu ye ko: «An fanan ye wa, kosa an di faa a fe.»

Isa le su lawulila ri

¹⁷ Isa kɔseyini ka a tereƴe Lasari su tun da tele naanin ke kaburu rɔ.

¹⁸ (Betani so ni Jerusalemu temala ye kilo sawa le ri.

¹⁹ Wo rɔ, Yahudiya siyaman da na Marita ni Mariyamu wara ii dɔɔce saya fɔ diya, ka ii masabari ii dɔɔce la saya ko rɔ.)

²⁰ Marita ka a mɛn tuma mɛn na ko Isa ra na, a wara a labɛn, kɔni Mariyamu siini tora bon na.

²¹ Marita ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, ni i tere ye yan, n dɔɔce tere te sa.

22 Kɔni sisen n ka a lɔn ko ni i ye foyi majininkala Alla bolo, Alla ri sɔn wo ma.»

23 Isa ka a jabi: «I dɔɔce, a ri wuli ka bɔ saya rɔ.»

24 Marita ka a fɔ ko: «N ka a lɔn ko su wa wuli tuma mɛn na laban lɔn, n dɔɔce fanan di wuli ka bɔ saya rɔ.»

25 Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Nde ye su lawulila le ri. Nde ye jɛnemaya le ri fanan. Mɛn wa lemeniya n na, hali ni a wa sa a ri jɛnemaya.

26 Mɔɔ si wa ke dunuja rɔ ka a la lemeniya la n dɔ, wo ti saya sɔrɔn habadan. I lani wo la?»

27 A ka a jabi: «Maari, n lani a la ko i ye jɛnematomɔnin de ri, Alla Dence, mɛn nani dunuja rɔ.»

28 A banni wo fɔla, a wara a dɔɔmuso Mariyamu kili ka a fɔ a yɛ sutura rɔ ko: «Karanmɔɔ ra na, a ye i kilila.»

29 Mariyamu ka kuma wo lamɛn tuma mɛn na, a ka i wuli ka ibori ka wa Isa diya.

30 Isa tɛɛ ma don so jɛn dɔ fɔlɔ, kɔni a tɛɛ ye nɔ rɔ, Marita nara a la bɛn yɔrɔ mɛn.

31 Yahudiyailu mɛnilu tɛɛ nani Mariyamu saya fɔ diya, woilu ka a yen a ra wuli i kɔrɔkɔrɔ ka a bɔ ka wa tuma mɛn na, ii mirini ko a ye wala kaburu da la ka wa a kasi.

32 A se mɛn kɛra ye Isa tɛɛ yɔrɔ mɛn dɔ, Mariyamu bera a sen kɔrɔ ka a fɔ a yɛ ko: «Maari, ni i tɛɛ ye yan n dɔɔce tɛɛ te sala!»

33 Isa ka a yen kasila a ni Yahudiya mɛnilu nara a kɔfɛ, Isa sɔnɔmɛ yɛɛyɛɛra ka a sunun.

34 A ka a majininka ko: «Ai ka a la mi?» Ii ka a fɔ a yɛ ko: «Maari, na a mafɛnɛ.»

35 Isa kasira.

36 Wo rɔ Yahudiyailu ka a fɔ ko: «Ai ra yen, a duman a yɛ jɛn mɛn dɔ!»

37 Kɔni doilu tɛɛ ye a fɔla ko: «Mɛn ka jɛn fuyen jɛn laka, a ti se jɛn lakendeyala wa?»

Isa ka Lasari su lawuli

38 Iko tuunni Isa sɔnɔmɛ yɛɛyɛɛra. A sera kaburu da la. Kaburu tɛɛ ye falan de ri. A da tɛɛ latuunni kaba ba le la.

39 Isa ka a fɔ ko: «Kaba bɔ da la.» Sayabatɔ nakelenjɔɔ muso, Marita ka a fɔ a yɛ ko: «Maari, a suma ye a bɔla. A ra tele naanin bɔ a ye yan.»

40 Isa ka a jabi: «N ma a fɔ i yɛ ko ni i lemeniyala, i ri Alla la gbiliya yen?»

41 Wo rɔ ii ka kaba bɔ ye. Isa ka a jɛkɔrɔta, ka a fɔ ko: «Fa, n ye baraka bila i la, baa i ka i tolo malɔ n na.

42 N ka a lɔn ko i ye i tolo malɔla n na waati bɛɛ; kɔni ka a masɔrɔn n namininni jama mɛn bolo n ye kumala i yɛ, sa ii ri lemeniya a la ko ile le ka n kelaya.»

43 A ka wo fɔ tuma mɛn na, a ka a kan ba labɔ ko: «Lasari, bɔ gbɛ ma!»

44 Su wulira ka bɔ. A sen ni a bolo bɛɛ mamininni kasanke rɔ, a jɛkɔrɔla tununni jala la. Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ye kasanke bɔ a ma, ai ye a bila, a ye wa.»

Mɔɔilu ka janfa don Isa ma

45 Yahudiya siyaman ba mɛn nara Mariyamu kɔfɛ, ka a yen Isa ka ko mɛn ke, ii ka ii lemeniya la a rɔ.

46 Kɔni doilu bɔra ii tɛma ka wa a dantɛɛli ke Farisilu yɛ Isa ka ko mɛn ke.

47 Awa, sarakalasila kuntuilu a ni Farisilu ka kiti tɛɛ dekuru laden ka a fɔ ko: «An di nfen de ke? Cɛɛ jɛn da tɔɔmasere kabannako siyaman ke.»

48 Ni an ka a to a jere ma, dununya bee ri lemeniya a la. Wo ro Romukailu ri na ka an na yoro tjan ka an na siya fanan halaki.»

49 Do ye ii tema ye men too ko Kayifasi, san wo la wo le tere ye sarakalase la kuntiya la. Wo ka kuma ta ko: «Ai ma foyi lon.

50 Ai ma a yen, ni mao kelen di faa jama no ro sa an na siya bee kana halaki, wo le ka fisa ai ma wa?»

51 A sa jin fola a jere ye; koni ikomin a tere ye sarakalase la kuntiya la san wo la, a kumara ikomin nabi ko Isa ri na sa Yahudiya siya no ro.

52 Koni Isa ri sa menilu no ro, Yahudiya siya kelen ko te. A ri sa ka Alla denilu bee laden denbaya kelen di menilu siini dununya bee ro.

53 Ka bo lon kelen wo le Yahudiyailu benni tere a ma ko ii ri Isa faa ja jinin.

54 Wo ro Isa ka jere yiraka lalo jama ye. A bora mara wo ro ka wa wula ba kondɔ, ka a se so men too ko Efirayimu. A ni a la karandenilu tora ye dooni.

55 Taminkunna Sali wa sudunya tuma men na, jamana siyaman maoilu ye nala Jerusalemu sani sali ye se ii ri ii jere seninya ka a ben ii la namun ma.

56 Ii tere ye Isa jininna ii jere ma Allabatobonba jin kondɔ, ka i jooon mapininka ko: «Ai miriya ye nfen di? A ti nala sali ro wa?»

57 Sarakalase la kuntiilu a ni Farisilu ka jamarili di ko ni mao ka a lon a yoro men na, a ri se a yirakala sa ii di se a mirala ja men.

12

Mariyamu ka Isa sen mamun tulu sumaduman na

1 A tere tuunni tele woro le ma Taminkunna Sali ye se, Isa nara Betani, Lasari ye siini so men do, Isa ka Lasari men lawuli ka bo saya ro.

2 Ii ka a fanda ka a bonya. Marita tere ye doonnin dila ii ma. Lasari siini tere maoilu tema doonnin diya.

3 Wo ro, Mariyamu ka tulu suma duman dagbele litiri tala ta, tulu suma duman men too ko naridi. A ka Isa sen mamun wo la ka a kuni ta ka Isa sen mamun toto. Bonkondola bee kera tulu suma duman suma le ri.

4 Koni, Judasi Sikariyoti, men tere ye Isa la karanden do ri, men di janfa don Isa ma, wo ka a fo ko:

5 «Nfenna an ma latikolon jin san ka a sanko di bolokolonilu ma? Latikolon wo sanko ye benna baarden kelen san sara le ma.»

6 Ni a kumara ja wo ma, wo te ko a haminni bolokolonilu la ko ro, koni a tere ye son de ri. A tere ye wodi lamarala le ri, koni a tere ye wodi wo tala ka a ke a jere ta ri.

7 Koni Isa ka a fo ko: «A ye a to ye. A ra latikolon sumaduman jin donna ka ben n su don lon men na.

8 Bolokolonilu ye i fe waati bee ro. Koni nde, n ti tola ai fe waati bee ro.»

9 Yahudiya jama ba ka a men tuma men na, a ye ye, ii nara. Ii ma na Isa kelen yen diya, koni ii nara men Lasari le yen diya (Lasari men nawulira ka bo saya ro).

10 Sarakalase la kuntiilu ka miriya ko ka Lasari fanan faa,

11 ka a masaron ale ta fan do Yahudiyailu siyaman ba lemeyara Isa ma wo ro.

Isa donda Jerusalemu

12 Wo duusa gbɛ, jama siyaman ba men nara Jerusalemu sali diya ka a men ko Isa nato Jerusalemu.

13 Ii ka tamaro bolon ta ka wa a laben ka ii sewa kan nabo ko: «Alla tando!»

«Duwawu ye a ye,
Men ye nala Maari too ro ten!»
«Duwawu ye Isirayeli Mansa Ba ye!»

14 Isa ka sofalini bulan do yen ka i sii wo kan iko sebenni ja men:

15 «I kana silan, Siyonkailu;
A ragbe, ai la mansa ye nala,
masiini falini bulan kan.»

16 Waati wo la a la karandenilu wo ma a jayen ko men ye taminna, kɔni Isa ka a la gbiliya labo tuma men na, ii ka lon ko wo bee sebenni Alla la kitabu kondɔ, a ni mɔɔilu tere ka wo bee ke Isa ye.

17 Nba, jama ba tere ye Isa fe wo lon, a ka Lasari kili ka bo kaburu kondɔ lon men ko a ye lawuli ka bo saya ro tuma men na, woilu kera a sereya ri.

18 Wo ro jama ba nara a laben diya, ka a masɔron ii ra a men ko a ra kabannako wo ke.

19 Wo ro Farisilu tere ye a fɔla i jɔɔn tema ko: «Ai ma yen ai ti se foyi kela. A ragbe! Dunuja bee ye bilala a kɔfe!»

Kirekika doilu ye a fe ka kuma Isa ye

20 Menilu nara Alla bato diya Jerusalemu sali lon, Kirekika doilu fanan tere ye ii tema.

21 Woilu nara Filipe madon, Filipe men nani ka bo Betisayida so kondɔ Kalile mara ro. Woilu ka a fo a ye ko: «An fa, an ye a fe ka Isa yen.»

22 Filipe nara wo fo Andere ye. Ii fila nara wo fo Isa ye.

23 Isa ka ii jabi: «Mɔɔ Dence gbiliya waati ra se, sisen.

24 N ye tujɔa le fɔla ai ye: ni suman kise kelen ma be duuma, ka a faa, a kelen pe ri to. Kɔni, ni a faara, a ri wa a den siyaman di a la.

25 Men nii duman a ye, a ri bono; kɔni men nii ma diya a ye dunuja ro wo ri jenemaya banbali sɔron.

26 Men ye a fe ka n na baara ke n ye, wo ye bila n kɔfe. N ye yoro men na, n na baaraden fanan di teren ye. Ni mɔɔ mɔɔ wa n na baara ke n ye, N Fa ri wo bonya.

27 «Sisen n solɔme ra yerere. N di nfen fo? N di a fo ko: «Tɔɔya men keto n sɔronna sisen, Fa n kisi wo ma» wa? Wo te, kɔni ka a masɔron tɔɔya men ye n sɔronna wo waati ra se!

28 N Fa, i too labo i gbiliya ro.» Wo ro, kumakan do bora sankolo ro ko: «N da n too labo gbiliya ro, n di n too labo gbiliya ro kokura.»

29 Jama ba men tere ye ye, men ka mankan wo men, ii ka a fo ko sanferen kan da bo. Doilu fanan ka a fo ko meleka le kumala a ye.

30 Isa ka a fo ko: «Kumakan jin ma fo nde demen kanma, kɔni a fɔni aile ta le.

31 Nba, sisen dunuja la kiti le; dunuja kuntii juu ri gben sisen.

32 Kɔni nde, n wa korɔta duukolo ma, n di mɔɔ bee masomɔn ka na n ma.»

33 A ka wo fo kosa a ri a faa ja yiraka ii ma.

34 Wo ro jama ka a jabi: «An ka a lamen sariya le ro ko: Jenematomɔnin ye tola le habadan. I ye nfen fɔla ten ko: «Mɔɔ Dence ri korɔta? Yon ye Mɔɔ Dence ri?»

35 Wo ro Isa ka a fo ko: «Dunuja kenɛbolan ye a tola ai tɔɔfe waatini. Ai ye taama ai ni dunuja kenɛbolan yen waati men, sani dibi ye don ai ma waati men. Baa men ye taamala dibi ro wo ma a lon a ye wala yoro men na.

36 Ai ni kenɛbolan yen waati men do, ai ye lemeniya la kenɛbolan do, wo wa ke ai ri ke kenɛbolan den di.» Isa ban men kera wo fɔla, a wara ka a dokon woilu ma.

Mooilu ma lemēniya Isa ma

³⁷ Hali Isa ka kabannako siyaman ke ii jākōrō, ii ma lemēniya a ma.

³⁸ Wo ko ra a dafa Nabi Esayi ka mēn fō ko: «Maari, yon lemēniyani an na kuma ma? Maari, i ra i la sebaya yiraka yon na?»

³⁹ Wo le kosōn ii ma se lemēniyala a ma, baa ikomin Nabi Esayi ka a fō fanan ko:

⁴⁰ «A ka ii ja lasidi,
ka ii jusu gbēleya,
wo rō ii ja kana fen yen,
ii jusu kun kana a jayen,
ii kana ii kosē n ma,
sa n di se ii lakēndeyala ja mēn ma.»

⁴¹ Nabi Esayi ka wo fō ka a masōrōn a tere ye Isa la gbiliya yenna ka a kuma a la ko rō.

⁴² Waati wo rō, hali mōobakōrōilu tema mōo siyaman lemēniyara a ma. Kōni ka a masōrōn Farisilu ta fan dō ii ma sōn ka ii lō ko Isa ye Jēnematomōnin di. Ii tere ye silanni ko Farisilu ri gbēn salibon kōndō,

⁴³ baa mōoilu la gbiliya duman ii ye ka a tamin Alla la gbiliya la.

⁴⁴ Isa ka a kan ba labō ka a fō ko: «Ni mōo mēn lemēniyara n ma, a ma lemēniya nde kelen ma, kōni mēn ka n kelaya a lemēniyara wo fanan ma.

⁴⁵ Mēn ka n yen, wo ra n kelayaba fanan yen.

⁴⁶ N nani ka a ke dunuḡa kēnebōlan de ri, wo rō mōo mōo wa lemēniya n ma wo tii ti to dibi rō.

⁴⁷ Ni mōo mōo ka n kumakan namēn, kōni a ma a mira, nde te a kiti tēela; baa n ma na kiti labe kanma dunuḡa kan, kōni n nani dunuḡa kisi diya le.

⁴⁸ Ni mōo mēn ka a ban n dō, ka a ban n na kuma mirala, fen ye ye mēn di kiti labe wo tii kan. Fen wo ye n na kumailu ri. N ka kuma mēnilu fō, woilu le ri kiti labe a kan dunuḡa laban lon.

⁴⁹ Baa n sa kumala n jere ye, kōni n Fa mēn ka n kelaya, wo le jere ka n jamari n ka kan ka mēnilu fō a ni n ka kan ka kuma mēn bō ja mēn ma.

⁵⁰ Wo rō n ka a lōn ko a la jamari ye jēnemaya banbali dila. Sisen n ye kumala wo le rō n Fa ka a fō ko n ye mēn fō, n ye wo le fōla.»

13

Isa ka a la karandenilu sen mako

¹ Sani Taminkunna Sali ye se, Isa ka a lōn ko a la waati ra dafa ko a ye bō dunuḡa rō ka wa a Fa ma. Wo le rō a ta mēn dunuḡa rō woilu diyara a ye a ka a kaninteya ba yiraka woilu la haan ka a dan natamin.

² Wura fe dōnninta le tere. Ibulusa ra Isa janfa miriya don Simōn Sikariyōti dence Judasi jusu rō.

³ Isa ka a lōn ko a Fa ra fen bēe karifa a la, ko a bōni Alla le rō, ale kōsela Alla le ma.

⁴ Wo rō a ka a lawuli tabali kunna, ka a la durikiba bō a kan na, ka funduni sidi a la.

⁵ A banni wo kela a ka ji ke koli muran dō ka a la karandenilu sen mako damira, ka funduni sidini ta ka ii sen matoto.

⁶ A se mēn kera Simōn Piyeri ma, wo ka a fō a ye ko: «Maari, ile ri n sen mako wa?»

⁷ Isa ka a jabi: «N ye mēn kela, i ma wo kōrō lōn sisen; i ri a jayen kōfe.»

⁸ Piyeri ka a fō a ye ko: «I ti n sen makola fewu!» Isa ka a jabi: «Ni n ma i sen mako, lōnbaya ti ile ni nde tema.»

⁹ Simōn Piyeri ka a fɔ a ye ko: «Maari, wo rɔ n sen kelen tɛ de, kɔni n bolo a ni n kun fanan!»

¹⁰ Isa ka a jabi: «Ni i ra ban i kola, i ma kan ka i ko wo kɔ fo i sen, i fari fan bɛɛ seninya le. Aile fanan seninya le, kɔni ai bɛɛ tɛ.»

¹¹ (Baa a ka a lɔn ko mɛn kɛtɔ a janfala, wo le rɔ a ka a fɔ ko: «Ai bɛɛ seninyani tɛ.»)

¹² A ban mɛn kɛla ii sen makola, a ka a la durikiba bila a kan na ka i sii tabali la. Wo rɔ a ka a fɔ ii ye ko: «Ai bɛɛ ka a lɔn n ka mɛn kɛ ai la wa?»

¹³ Ai ye n kilila ko karanmɔɔ a ni Maari, ai jɔ le wo rɔ baa n ye wo le ri.

¹⁴ Ni n ka ai sen mako, nde ai la Maari a ni ai la karanmɔɔ ri, aile ka kan ka i jɔɔn sen mako.

¹⁵ Ka a masɔɔn n nɔ misali le yirakala ai la, ai ka kan ka ai kɛ ai jɛrɛ ye jɛn mɛn dɔ.

¹⁶ N ye tɔjɛn le fɔla ai ye ko: jɔn ti se warala a jɔntii ma, kelayala ti warala a talibidenba ma.

¹⁷ Ni ai ka ko jɛn lɔn jɔmala, duwawu ye ai ye ni ai ka a kɛ.

¹⁸ «N tɛ kumala ai bɛɛ ye; n ka a lɔn mɛn suwandini n bolo. Kɔni fɔɔ sɛbeli kuma wo ye dafa ko: «Mɔɔ mɛn ye n na buru dɔɔnna, wo tii ri n janfa.»

¹⁹ N ye a fɔla ai ye sisen sani wo ye kɛ waati mɛn, ni wo sera, ai ri a lemɛniya n ma ko n ye ye.

²⁰ N ye tɔjɛn le fɔla ai ye: ni mɔɔ mɔɔ ri sɔn n na karanden dɔ wo ra sɔn nde fanan dɔ, mɛn wa sɔn nde rɔ, wo ra sɔn n kelayaba rɔ.»

Janfa ko

²¹ A banni wo fɔla, Isa sɔnɔmɛ jalamanna ka a yɛrɛyɛrɛ. A ka a sereya ko: «N ye tɔjɛn le fɔla ai ye ko: ai tɛma mɔɔ kelen di n janfa.»

²² A karandenilu ka i jɔɔn mafɛnɛ kelen kelen jɛn ma ko a ye kumala yon na ko rɔ.

²³ A la karandenilu tɛma, mɛn duman a ye wo tɛrɛ ye Isa tɔrɔfɛ tabali la.

²⁴ Simōn Piyeri ka a jɛn kaɛn a ye ko a ni Isa maɛnininka a ye kumala mɛn na ko rɔ.

²⁵ Karanden wo ka a madon Isa la ka a maɛnininka a tolo kɔrɔ ko: «Maari, yon de wo tii ri?»

²⁶ Isa ka a jabi: «N di buru kunkundun sun dɔɔnnin muran dɔ, n di wo di mɛn ma, wo le n janfa la.» A banni Isa ka buru kunkundun ta ka a sun ka a di Simōn Sikariyɔti dɛncɛ Judasi ma.

²⁷ Judasi ka buru wo sɔɔn tuma mɛn na, Setana donda a jusu rɔ i kɔrɔ. Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye mɛn kɛla, i ye kaliya kɛla.»

²⁸ Kɔni mɛnilu siini tɛrɛ tabali la, woilu ma a lɔn a ye wo fɔla mɛn dɔ.

²⁹ Ikomin Judasi mɛn tɛrɛ ye wodi lamarala, doilu la miriya ko Isa nɔ a lawala sali dɔɔnninfen san diya le, wala ka wa fen doilu datale misikinanilu la.

³⁰ Judasi ka buru kunkundun ta ka i bɔ ye i kɔrɔkɔrɔ. Su tun da ko.

Karandenilu ka kan de ka i jɔɔn kanin

³¹ A wa mɛn kɛra, Isa ka a fɔ ko: «Sisen, Mɔɔ Dɛncɛ ka a la gbiliya labɔ, Alla fanan ka a la gbiliya labɔ ale rɔ.

³² Ni Alla ka a la gbiliya labɔ ale rɔ, Alla fanan di a la gbiliya labɔ a jɛrɛ ye, a ri wo kɛ sisen.

³³ Den mēsenilu n ye ai fē waati nin jin dō. Ai ri n jinin, kōni ikomin n da a fō Yahudiyailu ye ja mēn ma: «N wala yōrō mēn, ai ti se wala ye.» N ye a fōla ai fanan ye sisen.

³⁴ «N ye jamarili kura le dila ai ma. Ai ye ai jōōn kanin. Ikomin ai diyara n ye ai fanan ye diya ai jōōn ye.

³⁵ Wo le rō bēē ri a lōn ko n na karandenilu de ai ri, ni ai ka ai jōōn kanin.»

³⁶ Simōn Piyēri ka a fō a ye ko: «Maari, i watō mi?» Isa ka a jabi: «N ye wala yōrō mēn dō, i ti se wala ye sisen, kōni waati natō i ri bila n kōfē.»

³⁷ Piyēri ka a jabi: «Maari, nfenna n ti se bilala i kōfē sisen? N di bēn saya ma i la kō rō!»

³⁸ Isa ka a jabi: «I ri sa n na kō rō wa? N ye tujā le fōla i ye ko: sani dondon ye kasi tuma mēn dō i ri a fō fewu sija sawa ko i ma n lōn!»

14

Isa ka a ka a fō ko ale le jenemaya sila ri

¹ Isa ka a fō ko: «Ai jusu kana yēyēyē. Ai ye lala Alla la, ai ye la nde fanan na.

² Sii diya siyaman ba le n Fa la bon na. Ni tujā tē, n di a fō ai ye, baa n ye wa ka sii diya rabēn ai ye.

³ N wa sii diya rabēn ai ma, n di na ka ai ta ka wa an jōōn fē, sani ai ri wa nde ye wala yōrō mēn dō.

⁴ Ai ka a lōn n ye wala sila mēn kan.»

⁵ Tomasi ka a fō ko: «Maari, an ma a lōn i ye wala yōrō mēn dō. An ye sila wo lōna di?»

⁶ Isa ka a jabi: «Nde, n ye sila le ri, a ni tujā, a ni jenemaya. Mōō ti se wala Fa ma, ni a ma se nde ma.

⁷ Ni ai ka n lōn, ai ri n Fa fanan lōn. Sisen ai ra a lōn, ai ra a yen.»

⁸ Filipe ka a fō a ye ko: «Maari, Fa wo yiraka an na, wo ri se an wasala.»

⁹ Isa ka a jabi: «Filipe, a ra mēn bākē an bēē ye an jōōn fē, kōni i ma n lōn wa? Ni mēn ka n yen, wo ra n Fa yen! Nfenna I ye a fōla ko «Fa yiraka an na?»

¹⁰ I ma la a la ko n ye n Fa fē, Fa fanan ye n fē? N ye kuma mēn fōla, wo ti bōla nde jērē rō de; n Fa mēn ye nde fē wo ye a jērē la baara kēla.

¹¹ Ai ye a la n na, n ye n Fa fē, n Fa fanan ye n fē, ni wo tē ai ye la kēwaliilu jērē la sereya la.

¹² N ye tujā le fōla ai ye ko: mēn ka a lemēniya la n dō wo ri n na baara kabannako fanan kē. A ri kabannako kē mēn ka bon ka tamin n ta la ka a masōrōn n watō n Fa ma.

¹³ Ai ka foyi majininka n tōō rō, n di wo kē, sa a ri n Fa la gbiliya yiraka nde la, nde mēn ye a Dencē ri.

¹⁴ Ni ai ka fen fen majininka nde tōō rō, n di wo kē.

Isa ka a fō ko Nii Seniman di na

¹⁵ «Ni ai ye n kaninna, ai di n na jamarili mira.

¹⁶ Wo rō nde ri n Fa madiya, a ni a ri Lalilila gbērē di ai ma mēn di to ai fē habadan.

¹⁷ Lalilila wo ye Nii Seniman de ri mēn ye tujā fōla mōōilu ye. Dunujā mōōilu ti se a kō rō ka a masōrōn a tē a yenna, a ma a lōn. Kōni ai ka a lōn, ka a masōrōn a ye ai fē, a ri kē ai sōnōmē rō fanan.

¹⁸ «N ti ai bilala ikomin faratanin, kōni n di n kōsē ai ma.

¹⁹ A ti men bake, dunuḡa mɔɔilu ti n yen butun, kɔni ai ri n yen. Ka a masɔɔn n di jɛnemaya, ai fanan di jɛnemaya.

²⁰ Ni wo lon sera, ai ri a jayen ko n ni n Fa ye i jɔɔn fe ikomin mɔɔ kelen, ko aile ni nde ye i jɔɔn fe ikomin mɔɔ kelen.

²¹ Mɔɔ men ye sɔnna n na jamariliilu ma ka ii labato, wo tii le ye n kaninna. Mɔɔ men wa n kanin, n Fa di wo tii kanin. N fanan di a kanin ka n jere yiraka a la.»

²² Judasi, kɔni Judasi Sikariyɔti te, wo ka a mapininka ko: «Maari, nfenna i ri i yiraka an na, kɔni i te i yiraka dunuḡa la wa?»

²³ Isa ka a jabi: «Ni n diyara mɔɔ men ye, wo tii ri n kumakan bonya. Wo tii ri diya n Fa fanan ye. An di na a ma, an di to a fe.

²⁴ Kɔni ni n ma diya men ye, wo ti n kumakan mirala. Ai ye kumakan men namenna wo ma bɔ nde rɔ, kɔni n Fa men ka n kelaya.

²⁵ «N ye a bɛɛ fɔla ai ye, an ye an jɔɔn fe waati jin dɔ.

²⁶ Kɔni, Lalilila, Nii Seniman, N Fa ye men lanala n tɔɔ rɔ, wo ye ai karanna ko bɛɛ la, aile fanan hankili ri bila a rɔ n ka men fɔ ai ye.

²⁷ «N ye jususuma dila ai ma. Jususuma men ye n na, n ye wo jɔɔn dila ai ma. N te ai dila ikomin dunuḡa ye a dila ja men ma. Ai jusu kana yereyere, ai jusu kana bɔ ka silan.

²⁸ Ai ra a men ko n ka men fɔ ai ye ko: «N watɔ, n di n kɔse ai ma fanan». Ni n diyara ai ye ai tun di sewa, baa n watɔ n Fa ma, n Fa men ka bon nde ma.

²⁹ Nba, n ka wo fɔ ai ye sisen sani a ye ke, sa a wa ke tuma men na, ai ri lemeniya.

³⁰ N ti kumala ai ye bake wo kɔ, baa dunuḡa mansaden ye nala. A ti se nde la,

³¹ kɔni n Fa ka men jamari n ye, n ye wo le labatola, sa dunuḡa mɔɔilu ri a lon ko n ye n Fa kaninna. Ai ye ai wuli, an ye bɔ yan.»

15

Isa ka a fɔ ko ale le resen nɔnbɔju ri

¹ «N ye resen nɔnbɔju juma le ri, n Fa le senela ri.

² Bolon bolon ye n na, ni wo ma den ke a la, a ri a tee. Bolon bolon wa den ke a la, a ri wo mateɛ sa a ri den siyaman ke ka tamin fɔloman kan.

³ Aile le ra laseninya kelen ka fara n na kuma la.

⁴ Ai ye sidini to n ma, ikomin n fanan ye sidini tola ai ma. Ikomin nɔnbɔbolon ti a den kela a jere ma, ni a ti nɔnbɔju le la, wo ja kelen na aile fanan ti se ai denna ai jere ye ni aile te sidini to nde ma.

⁵ «N ye nɔnbɔju le ri, ai ye nɔnbɔbolon de. Men wa sidini to n ma, a ni nde wa sidini to a ma, wo ri a den bake la, baa ni nde te, ai ti se foyi kela.

⁶ Ni mɔɔ mɔɔ ma sidini to n ma woilu tii ri fili kɔma ikomin nɔnbɔbolon wa a teela, woilu ri ja ja men ma. Wo bolonilu ri matɔmɔ ka bila ta rɔ ka janni.

⁷ Kɔni ni aile ye sidini tola n ma, a ni n kumakan fanan ye sidini tola ai ma, ai ri fen fen mapininka n tɔɔ rɔ, bɛɛ ri ke ai ye.

⁸ Ko men ye N Fa gbiliyala, ai wa den siyaman ba kela ka wo yiraka wo rɔ ai ye n na karandenilu ri.

⁹ «Ikomin n Fa Alla ye n kaninna ja men ma, nde fanan da ai kanin wo ja ma. Ai ye to n na kaninteya rɔ.

¹⁰ Ni ai ka n na jamarili bonya, ai ye tola n na kaninteya rɔ, ikomin nde fanan ye n Fa la jamarili bonyala, n ye a la diyane wo le rɔ.

11 N tere ra wo beɛ jafɔ, ko sewa men ye n na, sa wo jɔɔn di ke ai la, ai la sewa ri ke sewa dafanin di.

12 N na jamarili ye men di: ai ye diya ai jɔɔn ye ikomin ai ye diyani n ye ja men dɔ.

13 Mɔɔ men ka a nii di ka sa a dujɔɔ kosɔn kaninteya si ti tamin wo la.

14 Ai ye n dujɔɔ le ri, ni ai ka n na jamarili ke.

15 N te ai kilila butun ko n na baaraden, ka a masɔɔn baaraden ma a lɔn baaratii ye men kela. N ye ai kilila le ko n dujɔɔ ka a masɔɔn n Fa ka n karan fen fen, n ka ai labɔnni wo beɛ la.

16 Aile ma n suwandi, kɔni nde ka ai suwandi. N da aile lɔ kelala ka wa a den, den men di men a la, kosa n Fa ri sɔn ai ma a wa foyi majininka n tɔɔ rɔ.

17 N ye jamarili jinilu dila ai ma kosa ai ri i jɔɔn kanin.

Karandenilu ri gboya dunuɔa ye

18 «Ni ai gboyara dunuɔa ye ai ye a lɔn ko nde le fɔlɔ gboyara a ye.

19 Ni ai ni dunuɔa ye kelen de ri, ai ri diya dunuɔa ye, baa ai ye dunuɔa ta le ri. Kɔni, ka a masɔɔn ai te dunuɔa ta ri, a ni n ka ai suwandi dunuɔa tema, wo le rɔ ai gboyara dunuɔa ye.

20 Ai ye hankili bila n ka men fɔ ai ye ko: «Baaraden ma wara a baaratii ri». Ni ii ka n tɔɔ, ii ri ai fanan tɔɔɔya. Ni ii ka n kumakan namɛn ka a lamara, ii ri ai la kumakan namɛn ka a lamara.

21 Kɔni, ko wo beɛ ye kela ai la n tɔɔ la ko le rɔ, ka a masɔɔn men ka n kelaya, ii ma wo lɔn.

22 Ni n tere ma na a ni n ma kuma, julumun tere ti ii ye. Kɔni sisen, julumun ye ii ye.

23 Mɔɔ men ye nde nagboyajɛla, wo tii ra n Fa Alla fanan nagboyajɛ.

24 Ni n ma kabannakoilu baara ke ii jana mɔɔ gberɛ ma se men jɔɔn kela, julumun tere te ii ma wo rɔ. Sisen ii ka a yen, kɔni n ni n Fa gboyara ii ye.

25 Wo rɔ, kumakan men sebɛni ii la sariya la, wo ri a dafa: «N gboyara ii ye, kun ti a la.»

26 Awa Lalilila le wa na waati men na n Fa ta fan dɔ, Nii Seniman, tuɔa tii, men ye bɔ n Fa rɔ, a ri n na sereya bɔ.

27 Aile fanan di ke n na sereya ri, baa an da men i jɔɔn fe kebi n na baara damira waati.»

16

1 Isa ka a fɔ ko: «N da wo beɛ jafɔ ai ye sa ai kana lafilii.

2 Ii ri aile gben salibon kɔndo, wo fanan waati natɔ sela mɔɔ men ye ai faa ko rɔ, wo tii mirini ko a ye Alla le batola wo ja ma.

3 Ii ri woilu ke ka a masɔɔn ii ma n Fa lɔn, wala nde jere.

4 N ye wo fɔla ai ye, sa woilu wa se, ai hankili ri bila a rɔ ko n ka a fɔ le ai ye.

«N ma wo fɔ ai ye a damirala, ka a masɔɔn n tere ye ai tɔɔfɛ.

5 Sisen, n watɔla le wo ma men ka n kelaya, kɔni ai kelen ma n majininka ko: «I watɔ mi?»

6 Ai jusumakasini kojuyaya ko jinilu kosɔn, n nɔ menilu fɔla ai ye.

7 Kɔni n ye tuɔa fɔla ai ye ko: ai la here le a rɔ ni n wara, baa ni n ma wa, Lalilila ti nala ai ma. Kɔni ni n wara n di a lawa ai ma.

8 Wo wa na, a ri julumun ko ni telenbaya ko ni kiti teɛ ko gbɛ dunuɔa ye, ka a yiraka ii la ko ii filini woilu beɛ rɔ.

9 Ii filini julumun ko rɔ ka a masɔɔn ii ma lemeniya nde ma.

10 Ii filini telenbaya ko rɔ, ka a masɔrɔn n watɔ n Fa ma, a ni ai ti n yenna butun.

11 Ii filini kiti tɛɛ ko rɔ, ka a masɔrɔn, dunuɲa ɲin kuntii a ra jalaki.

12 «Kuma siyaman de n bolo ka a fɔ ai ye, kɔni ai ti se wo kɔrɔ sisen.

13 Nii Senimanna Tuɲa wa na tuma mɛn na wo ye ai taala tuɲa le rɔ, baa a sa kumala a jɛɛ ye ɲa wo ma, kɔni a wa fen fen mɛn a ri wo fɔ. Ko mɛn ye nala a ri wo ɲafɔ ai ye.

14 A ri n na gbiliya yiraka, baa mɛn tɛɛ ye nde rɔ a ri wo ta ka a lase ai ma.

15 Fen fen mɛn ye n Fa bolo a bɛɛ ye n ta le ri. Wo le kosɔn n da a fɔ ai ye ko mɛn tɛɛ ye n dɔ Nii Seniman di wo ta ka a fɔ ai ye.

16 Sani waati ai ti n yenna butun, waati wo wa tamin a ti mɛn bakɛ ai ri n yen fanan.»

17 A la karandenilu tɛma ii tɛɛ ye i ɲɔɔn maɲininkala ko: «A ye nfen fɔ ko rɔ an ye ko: «Sani waati ai ti n yenna butun, waati wo wa tamin a ti mɛn bakɛ ai ri n yen fanan? A ni fanan «ka a masɔrɔn n watɔ n Fa ma?»»

18 Ii ye a fɔla ikɔ tuunni ko: «A ye nfen fɔla ko: «Waati dando»? An ma a lɔn a ye mɛn fɔla.»

19 Isa ka a lɔn ko ii ye a fɛ ka a maɲininka, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye i ɲɔɔn maɲininkala ko n ye nfen fɔla kuma ɲin dɔ ko: «Sani waati ai ti n yenna butun, waati wo wa tamin a ti mɛn bakɛ ai ri n yen fanan?»

20 N ye tuɲa le fɔla ai ye ko: ai ri kasi a ni ka kule, ka a tɛɛn dunuɲa mɔɔilu ri sɛwa bakɛ ka ɲaalen. Ai ri to jusukasi rɔ, kɔni ai la jusukasi wo ri yeleman ka a kɛ sɛwa ba ri, fo ka ɲaalen.

21 Ni muso kɛra tin ma a jusukasini, ka a masɔrɔn dimin ye a kan, kɔni ni a wa den sɔrɔn a ri sɛwa ka ɲina a la tɔrɔyaba wo kɔ, baa adamaden sɔrɔnda dunuɲa rɔ.

22 Wo ɲa kelen de ma, ai mɛn fanan jusukasini sisen, kɔni n di ai yen kokura, ai jusu ri sɛwa. Sawani mɛn ye wo ri, mɔɔ si ti se wo bɔla ai bolo.

23 Wo lɔn wo rɔ ai ti n maɲininkala foyi la. N ye tuɲa le fɔla ai ye ko: ai wa foyi maɲininka n tɔɔ rɔ n Fa ye, a ri wo bɛɛ di i ma.

24 Haan bi ai ma foyi maɲininka n tɔɔ rɔ. Ai ye a maɲininka, ai ri a sɔrɔn, sani ai la sɛwa ye dafa.

25 «N ka ɲin bɛɛ fɔ ai ye kuma kɔrɔlama le rɔ. Waati natɔ sela n ti sɔn kuma kɔrɔlama si fɔla ai ye butun, kɔni n di n Fa la ko bɛɛ fɔ ai ye gbɛ rɔ.

26 Wo lɔn ai ri maɲininka n tɔɔ la, n ma a fɔ ko n di n Fa madiya ai ta fan dɔ.

27 Hen! Ai duman n Fa jɛɛ ye ka a masɔrɔn n diyara ai ye, a ni ai lara a la ko n bɔni Alla le rɔ.

28 N bɔni n Fa le rɔ ka na dunuɲa rɔ, sisen n bɔtɔ dunuɲa rɔ ka wa n Fa ma.»

29 A la karandenilu ka a fɔ a ye ko: «A mafɛnɛ, sisen i ye kumala gbɛ rɔ, i ti foyi fɔla kuma kɔrɔlama rɔ.

30 Sisen an ka a lɔn ko i ka ko bɛɛ lɔn a ni i mako sa a la mɔɔ ni i maɲininka fosi la. Wo le rɔ an ka lemɛniya a la ko i bɔni Alla le rɔ.»

31 Isa ka a jabi: «Ai ye lemɛniyala sisen wa?»

32 Waati natɔ sela, a don gbun da se, ai ri jɛnsɛn ai ɲɔɔn na bɛɛ ri wa a wara. Ai ri n kelen to. Kɔni n kelen tɛ, baa n Fa ye n tɔrɔfɛ.

33 N da ko ɲinilu fɔ ai ye, sa ai jusu ri suma sɔrɔn n na ko rɔ. Ai ri tɔrɔya sɔrɔn dunuɲa rɔ, kɔni ai ye sɛɛɛ don, baa nde ra se dunuɲa la.»

17

Isa ka Alla matara a la mɔɔilu ye

¹ A banni kuma wo fɔla, Isa ka a jɔnakɔrɔta sankolo ma ka a fɔko: «N Fa, waati ra se. I ye i Dence la gbiliya yiraka mɔɔilu la, sani i Dence fanan di i la gbiliya yirika ii ye,

² ka a masɔɔn i ka se di a ma fɔlo adamaden bɛɛ ko sani a ri jɛnemaya banbali di mɔɔ bɛɛ ma, i ka mɛn di a ma.

³ Wo rɔ jɛnemaya banbali ye mɛn di, wo le jɛnin: ka ile lɔn, ile mɛn kelen pe ye Alla jɛɛjɛɛ ri, a ni ka Isa jɛnematomɔnin fanan lɔn, i ka mɛn kelaya.

⁴ N da i la gbiliya yiraka mɔɔilu la duukolo kan, baa i ka n lɔ baara mɛn na, n da ban wo la.

⁵ N Fa, gbiliya mɛn tɛɛ ye n na i dafɛ sani dunuɔa ye dan, i ye wo di n ma sisen i dafɛ.

⁶ «N da i tɔɔ yiraka mɔɔilu la i ka mɛn suwandi dunuɔa rɔ ka ii di n ma. Ii tɛɛ ye i ta le ri, kɔni i ka ii di n ma. Ii ka i la kuma labato.

⁷ Sisen ii ka a lɔn ko i ka foyi di n ma a bɛɛ bɔni ile le rɔ,

⁸ baa n ka kuma lase ii ma i ka mɛn fɔ n ye. Ii ka kuma wo masɔɔn, ii ra a lɔn ko n bɔni ile le rɔ a ni ii ka la a la ko ile le ka n kelaya.

⁹ N ye i madiyala woilu le ta fan dɔ. N tɛ i madiyala dunuɔa ta fan dɔ, kɔni i ka mɛnilu di n ma, ka a masɔɔn ii ye i ta le ri.

¹⁰ Fen fen ye n ta ri wo fanan ye i ta le ri. Fen fen ye i ta ri, wo fanan ye n ta le ri. N ye gbiliyala woilu le rɔ.

¹¹ N tɛ dunuɔa rɔ butun, kɔni ii ye dunuɔa rɔ, nde nato i ma. Fa sɛniman, i ye ii lamara i tɔɔ sɛniman na, i ka tɔɔ mɛn di n ma, sa ii ye kɛ kelen de ikomin an ye kelen di jɔ mɛn ma.

¹² Ka n to ii dafɛ, n ka ii lakandan i la sebaya la, sebaya mɛn ye i tɔɔ rɔ, i ka tɔɔ mɛn di n ma. N ka n janto ii rɔ. Wo rɔ, ii si ma tunun, fo halaki lateɛra mɛn ma. Wo tununda sa i la kuma ri dafa, mɛn sɛbɛni kitabu sɛniman kɔndo.

¹³ Sisen, n nato i ma; n ye kumala dunuɔa rɔ, sani n na sɛwa ba jɔɔn di kɛ ii la fɔɔ ka kɛ sɛwa dafani ri.

¹⁴ N ka i la kumakan di ii ma. Wo rɔ ii gboyara dunuɔa ye, ka a masɔɔn ii tɛ dunuɔa ta ri, ikomin nde tɛ dunuɔa ta ri de.

¹⁵ N tɛ i madiyala ko i ye ii bɔ dunuɔa rɔ, kɔni i ye ii kanda Ko Juu Tii ma.

¹⁶ Ii sa dunuɔa ta ikomin nde sa dunuɔa ta jɔ mɛn dɔ.

¹⁷ Ii bila a dan na i jɛɛ ma ka fara i la tuɔa la, i la kuma, mɛn ye tuɔa le ri.

¹⁸ Ikomin i ka n kelaya dunuɔa rɔ, nde fanan da ii kelaya dunuɔa rɔ.

¹⁹ N ye n jɛɛ bilala a dan na i ye ii kosɔn, sa ii fanan di bila a dan na bɛɛbɛɛ kɛ i ye.

²⁰ «N tɛ i matarala ii kelen ta fan dɔ, kɔni ni mɛn lemɛniyara nde ma ii la sereya rɔ,

²¹ sani bɛɛ ye kɛ kelen di. N Fa, ikomin ile ni nde ye kelen di, woilu fanan ni ande bɛɛ ye kɛ kelen di, sani dunuɔa ye a lɔn ko ile le ka n kelaya.

²² Nde, n ka gbiliya di ii ma i ka mɛn di n ma, sani ii kɛ kelen di, ikomin nde ni ile,

²³ nde ni iele ye kelen di, sani ii ri kɛ kelen de ri, a ni dunuɔa ri a lɔn ko ile le ka n kelaya a ni ii duman i ye fanan, ikomin nde duman ile ye jɔ mɛn ma.

²⁴ «N Fa, n ye a fɛ ko n ye yɔrɔ mɛn na, i ka mɛnilu di n ma, woilu ni nde ye kɛ ye, sa ii ri n na gbiliya yen, i ka gbiliya mɛn di n ma, ka a masɔɔn n duman i ye sani dunuɔa damira waati.

²⁵ N Fa, men telenni, dunuɲa ma i lɔn, kɔni nde ka i lɔn, woilu fanan ye a lɔn ko ile le ka n kelaya.

²⁶ I ye ɲa men ma, n da wo yiraka ii la. N di to wo yirakala fanan sa ii di mɔɔilu kanin ikomin i ra nde kanin ɲa men ma, a ni n sidini ri ke ii ma.»

18

Isa lalɔ ko

¹ A banni wo fɔla, Isa ni a la karandenilu bɔra ka wa Kidirɔn Dinban tɛɛ ka wa a fan kelen ma. A ni a la karandenilu donda jiritu do kɔndɔ ye.

² Judasi, men di a janfa, wo ka yɔrɔ wo lɔn, ka a masɔrɔn Isa ni a la karandenilu tɛɛ ye ii ladenna waati siyaman na.

³ Judasi kɛra kelɛden la kuntii ri Isa lalɔ ko rɔ, a ni doilu men kelayani Alla la sarakalaselailu ni Farisilu bolo, ii sera jiritu wo rɔ fitinna ye ii bolo a ni kalamɛlen a ni kelekɛfenilu.

⁴ Isa, men ka a lɔn ko men bɛɛ ye nala a masɔrɔnna, a ka a madon ii la ka ii maɲininka ko: «Ai ye yon de ɲininna?»

⁵ Ii ka a jabi: «An ye Isa Nasarɛtika le ɲininna.» A ka a fɔ ii ye ko: «Nde le.» Judasi, men ka janfa don a ma, a lɔni tɛɛ ii dafɛ ye.

⁶ Isa ka a fɔ ii ye waati men dɔ ko: «Nde le,» ii ka sɛ kɔtɔma, ka be duu ma.

⁷ Isa ka ii maɲininka kokura ko: «Ai ye yon ɲininna?» Ii ka a fɔ ko: «Isa, Nasarɛtika.»

⁸ Isa ka ii jabi: «N da a fɔ ai ye ko nde le. Ni ai ye nde le ɲininna, ai ye do ɲinilu to ye.»

⁹ A tɛɛ ye kumala ka kuma wo dafa a tɛɛɛ ka men fɔ kɔrɔman na ko: «I ka mɔɔ menilu di n ma, wo si ma tunun n bolo.»

¹⁰ Simɔn Piyɛri ka fanmuru ta ka sarakalase la jɔn do bolokininma tolo tɛɛ a la. Jɔn wo tɛɛ tɔɔ le ko Malikusi.

¹¹ Isa ka a fɔ Piyɛri ma ko: «I la fanmuru don a laa rɔ. N Fa ka tɔrɔya men nateɛ n ma, n di n ban wo rɔ wa?»

¹² Kelɛdenlu a ni ii la kuntii, a ni Alla la sarakalaselailu kandanilailu ka Isa mira ka a sidi.

¹³ Ii nara a ri fɔlɔ Anasi wara, baa Kayifasi men ye sarakalase la kuntiia la san wo la, wo birance le.

¹⁴ Kayifasi le ka Yahudiyailu lalili ko: a bɛnni mɔɔ kelen ye faa jama nɔ rɔ.

Piyɛri ka a fɔ ko a ma Isa lɔn

¹⁵ Simɔn Piyɛri ni karanden do bilara ii kɔ. Karanden wo ka sarakalase la kuntii lɔn, a donda sarakalase la lu ma Isa kɔ.

¹⁶ Kɔnin Piyɛri ma don. A tora lu da la. Karanden do wo bɔra lu ma, a kumara lu da kɔnɔgbɛnna ye, ka Piyɛri ladon.

¹⁷ Muso men ye da kɔnɔgbɛnna wo ka Piyɛri maɲininka ko: «Ile, i fanan ye a la karanden do le di?» A ka a fɔ ko: «Nde tɛ.»

¹⁸ Baaradenilu a ni lakandanilailu ka ta bila sinkɔn dɔ ka ii maja ta dafɛ, baa nɛnɛ tɛɛ ye bɔla. Piyɛri fanan tɛɛ ye woilu tɔrɔfɛ ka a maja ye.

¹⁹ Fan kelen ma, Alla la sarakalase la kuntii ka Isa maɲininka a la karandenilu ma a ni a karan ɲa ma.

²⁰ Isa ka a jabi: «N kumara gbɛ le rɔ mɔɔ bɛɛ ye, n ka mɔɔilu karan salibonilu la a ni Allabatobonba jin kɔndɔ, Yahudiya bɛɛ ladennin tɛɛ ye. N ma foyi fɔ gbundu rɔ.

²¹ Nfenna i ye n maɲininkala? I ye maɲininka men ka ii tolo malɔ n na, n ka men fɔ ii ye; ii ka a lɔn n ye men fɔla ii ye.»

²² Kuma wo rɔ lakandalila do, mɛn lɔni tɛɛ ye, ka a da gbasi ka a fɔ ko: «I ye sarakalasela kuntii le jabila ɲa wo le ma?»

²³ Isa ka a jabi: «Ni n ka kuma juu le fɔ, kuma juu wo yiraka, kɔni n ka kuma mɛn fɔ ni a tuɲa le, nfenna i ye n gbasila?»

²⁴ Wo rɔ Anasi ka Isa sidini madon sarakalasela kuntii Kayifasi la.

Piyeri ka a fɔ fanan ko a ma Isa lɔn

²⁵ Simɔn Piyeri tora a majala ta dafɛ. Mɔɔ do ka a fɔ a ma ko: «Ile fanan, i ye a la karandenilu do le ri wa?» Kɔni Piyeri ka a jɛɛ dakan ko: «Nde tɛ.»

²⁶ Sarakalasela la ɲɔn mɛn tolo tɛɛla a la Piyeri bolo wo la mɔɔ do ka a fɔ ko: «N ka i yen de a kɔfɛ jiritu rɔ wa?»

²⁷ Kɔni Piyeri ka a jɛɛ dakan kokura, i kɔrɔkɔrɔ dondon kasira.

Ii wara Isa ri Pilate wara

²⁸ Ii nara ka bɔ Kayifasi wara ka wa mara kunnasiila la mansaya bon na. Sɔɔma da le tɛɛ. Mɛnilu wara Isa ri, ii ma don mansa bon na sa ii kana ii la seninya landa tɲan. Wo wa kɛ ii ti se Taminkunna Sali dɔɔnnin kɛla.

²⁹ Wo rɔ, Pilate bɔra ka wa ii ma ka a fɔ ko: «Ai ye tɔɔ su ɲuman de lala cɛɛ ɲin na?»

³⁰ Ii ka a jabi: «Ni kojuu kɛla tɛ an tɛɛ tɛ a mirala ka na a ri i ma.»

³¹ Pilate ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye a mira ka a kiti tɛɛ ai la sariya la.» Yahudiyailu ka a fɔ a ye ko: «An tɛ kiti tɛɛla ri ka mɔɔ faa.»

³² Isa tɛɛ ra a la saya ko kuma wo lase, a la saya ko ye dafala ɲa mɛn ma.

³³ Pilate donda mansa bon kɔndɔ, ka Isa kili ka a fɔ a ye ko: «I ye Yahudiyailu la mansa le ri?»

³⁴ Isa ka a jabi: «Ile le ka wo fɔ, wala mɔɔ gbɛɛ le ka wo fɔ n na ko rɔ wa?»

³⁵ Pilate ka a jabi: «Nde, Yahudiya le di? I la jama ni sarakalasela kuntuilu ka i don n bolo. I ra nfen kɛ?»

³⁶ Isa ka a jabi: «N na mansaya bɔni yɔrɔ gbɛɛ le ka na. A ma bɔ dunuɲa rɔ yan. Ni wo tɛ, n kɔmɔɔilu tun di Yahudiyailu la ɲɛmɔɔilu kɛɛ, sa n kana don woilu bolo. N na mansaya ma bɔ dunuɲa ɲin dɔ, fo yɔrɔ gbɛɛ.»

³⁷ Pilate ka a fɔ a ye ko: «I ye mansa le ri!» Isa ka a jabi: «I jɛɛ le ka a fɔ ko n ye mansa le ri. Ni n da sɔrɔn a ni n da na dunuɲa rɔ, n nani kɛla tuɲa la sereya le ri. Mɔɔ mɔɔ mɛn ye tuɲa ta le ri, wo ri n kumakan namɛn.»

³⁸ Pilate ka a fɔ a ye ko: «Tuɲa ye nfen di?»

A banni wo fɔla, ale bɔra kokura ka wa Yahudiyailu ma ka a fɔ ii ye ko: «Nde ma cɛɛ ɲin mira kun kelen lɔn mɛn di kɛ a faa ko ri.

³⁹ Kɔni ka bɛn ai la namun ma san san Taminkunna Sali wa se n di kasoden kelen bila; ai ye a fɛ n ye Yahudiyailu la mansa bila wa?»

⁴⁰ Ii ka a jabi mankan ba rɔ ko: «Ale tɛ, Barabasi bila!» Awa Barabasi tɛɛ ye mɔɔ murantiini le ri.

19

¹ Wo rɔ Pilate ka Isa don kɛɛden bolo ka a gbasi biɲɛ la.

² Kɛɛden ka nɔnbɔ wɔninnama ta ka a mɔrɔmɔrɔ i ɲɔɔn ma ka a kɛ mansa fula munuɲa do ri ka wo birin a kun na, a ni ii ka durukiba wulenman ɲalagbɛ do bila a kan na.

³ Ii tora ii madonna a la ka a fɔ a ye ko: «Yahudiyailu la mansa, i ni kɛ!» Ii tora a da gbasila.

⁴ Pilate bɔra kokura ka a fɔ Yahudiyailu ye ko: «Ai ɲa lɔ! N da na a ri ai ma, sa ai ri a lɔn ko n ma kojuu si yen cɛɛ ɲin ma mɛn di kɛ a faa ko ri.»

⁵ Isa bora kenema. Nonbo woninnama mansa fula birinni a kun na, durukiba wulenman jalagbe ye a kan na. Pilate ka a fo ii ye ko: «Ai ja lo! Cee ye yan!»

⁶ Ii ka a yen men ke sarakalasele kuntuilu a ni lakandanilailu ka woyowoyo ke: «Ka a gbongbon jiri kan! Ka a gbongbon jiri kan!» Pilate ka a fo ii ye ko: «Aile ye a ta aile jere ye, ai ye a gbongbon jiri kan, baa nde ma sariya yen men di ke a faa ko ri.»

⁷ Yahudiyailu ka a jabi: «Sariya kelen ye an bolo wo le a faa ko ri a don ka kan de ka a faa, ka a masaron a ka a fo ko a ye Alla dence ri.»

⁸ Pilate ka kuma wo men tuma men na, do lara a silan kan.

⁹ A donda a la mansa bon na ka a fo Isa ye ko: «I buni mi?» Koni Isa ma a jabi.

¹⁰ Pilate ka a fo a ye ko: «I ti kumala nde ye? I ma a lon ko se ye n bolo ka i bila? Se ye n na ka i gbongbon jiri kan fanan?»

¹¹ Isa ka a jabi: «Se foyi te i ye n kan fo men buni Alla bolo. Wo le ro, men ka n don i bolo, wo la kojuu ka bon i ta ri.»

¹² Pilate ka wo men tuma men na, a ka Isa bila ja jinin, koni Yahudiyailu ka ii mankan ba labo ko: «Ni i ka a bila, i ti Sesare dujoo di. Baa mao men wa a jere ke mansa ri, wo tii muruntini Sesari kanma.»

¹³ A ka kuma wo men tuma men na, Pilate bora Isa ri gbe ma ka wa a jere sii kiti diya, yoro wo too le ko Kabakuru Yoro, Heburu kan do ko Kabata.

¹⁴ Taminkunna Sali doonninta raben lon de tere, teletala, Pilate ka a fo Yahudiyailu ye ko: «I ja lo! Ai la mansa ye yan!»

¹⁵ Koni ii ka ii mankan nabo ko: «Ka a faa! Ka a faa! A ye a gbongbon jiri kan!» Pilate ka a fo ii ye ko: «Nde ye ai la mansa gbongbon jiri kan wa?» Sarakalasele kuntuilu ka a jabi: «Mansa si te an kun na fo mansaba Sesari.»

¹⁶ Wo ro Pilate ka Isa bila ii bolo a gbongbon jiri kan kanma.

Isa gbongbon da jiri kan

Wo ro ii ka Isa mira.

¹⁷ A jere ka gbongbon jiri ta, ka wa a ri yoro men too ko Kunkolo. Heburu kan do ii ye a fala yoro wo ma ko Kolikota.

¹⁸ Ii ye a gbongbonna jiri kan ye le, a ni mao fila, do ye a bolokininma do ye a bolomaran ma; Isa ye ii tema.

¹⁹ Pilate ka sebeli ke ka wo gbongbon Isa gbongbon jiri kan. A tere sebene ko: «Isa Nasaretika, Yahudiyailu la mansa.»

²⁰ Yahudiyailu siyaman ba le ka sebe wo karan, ka a masaron Isa gbongbonni jiri kan yoro men do wo ni so tema ma jan. Sebeli tere ye Heburu kan do, a ni Romu kan do, a ni fanan Kireki kan do.

²¹ Sarakalasele kuntuilu ka a fo Pilate ye ko: «I kana sebe ko: «Yahudiyailu la mansa», koni «A ka a fo ko: Nde ye Yahudiyailu la mansa ri.»

²² Pilate ka a jabi: «N ka men sebe, n da ban a sebela.»

²³ Keleden ii ban men kera Isa gbongbonna jiri kan, ka a la faanin ta, ii ka wo ratala sidiyama naanin, keleden bee ni a ta fan. Ii ka a duruki korobila fanan ta. Duruki korobila wo karasila tere sa a la, ka a bo a sanma foo a duuma.

²⁴ Ii ka a fo i jooon ye ko: «An kana a rafara, koni an ye kalabe ke, kala wa men mira wo ri a saron.» Wo ro sebeli kuma wo ra dafa: «Ii ra n na faanin ratala i jooon na, ii ra kalabe ke n na faanin juma la ko ro.» Awa keledenlu ka wo le ke.

²⁵ Isa la gbongbon jiri torofe a na ni a na koromuso tere ye ye, a ni Kolopasi la muso Mariyamu a ni Mariyamu Makidalaka.

²⁶ Isa la karanden men duman a ye kosebe, wo loni tere Isa na dafe ye. Isa ka wo fila yen tuma men na, a ka a fo a na ye ko: «Muso, i ja lo, i dence ye jin di.»

²⁷ A ka a fo a karanden fanan ye ko: «I ja lo, i na le jin di!» Waati kelen wo ro karanden wo ka Isa na ta ka wa a ri a la lu ma.

Isa sa ja

²⁸ Wo taminnin ko ro, Isa ka a lon ko ko beere dafa, a ka a fo sani sebeli kuma wo ye dafa, ko: «Ji loo ye n na.»

²⁹ Ji foroko do tere ye, fani resenji kumunni. Do ka fuu ta ka a sun resenji wo ro ka a sidi hisope jiri bolon do la ka a madon a da la.

³⁰ Isa ka resenji kumunni wo saron tuma men na, a ka a fo ko: «Ko beere ra dafa.» A ka a kun najii ka a nii di ka sa.

³¹ Ikomini Njajo lon, su kana to jiri kan, a ni sali dakorola le tere ye, baa Njajo lon wo ye lon ba de ri, Yahudiyailu ka a fo Pilate ye ko a ye son mao gbongbanni senilu ye rakadi, kosa ii ri faa jona. Wo ro ii ri se lajiila ka bo jiri kan.

³² Keledenlu wara ii sen dakadi kanma. Mao fila menilu gbongbanni Isa dafe, keledenlu ka woilu foloman sen dakadi, ka ban ka a filana sen dakadi.

³³ Ii se men keni Isa ma, ii ka a yen a ra sa, wo ro ii ma a sen kadi.

³⁴ Koni keleden kelen tere ye ye men ka a soo tanba la a barasa ro. Wo ja ma ji ni jeli bora i korokoro.

³⁵ Men ka a yen wo kera a la sereya ri. A la sereya ye tujna le ri. Ale ka a lon ko a ye tujna le fola. A ka sereya men bo sa ai fanan di lemehiya Isa ma.

³⁶ Wo beere kera le ri sa sebeli kuma ri dafa ko: «A kolo si kana kadi.»

³⁷ Wo fanan ko ro, sebeli kuma do ko: «Ii ri mao ragbe men ii ka soo.»

Isa su don ko

³⁸ Wo ban ko, Yusufu Arimateka, wara Pilate madiya ko a ni Isa su bo jiri kan. Pilate sonda wo ma. A nara Isa su laji. Awa, Yusufu Arimateka tere ye Isa la karanden do le ri sutura ro, baa a tere silanni Yahudiyailu ja ro.

³⁹ A ni Nikodemu nara. Wo le folofolo ka Isa jinin su ro. A nara latikolon sumaduman kilo bisawa, su fila ri: Do too ko muri, a to kelen too ko alo.

⁴⁰ Ii fila ka Isa su ta, ka a don kasanke ro a ni latikolon sumaduman ka ben Yahudiyailu la su don ja namun ma.

⁴¹ Awa a gbongbonda jiri kan yoro men do jiritu do tere ye ye. Jiritu wo ro ye, kaburu kura do tere ye, mao si su tere ma don wo ro folo.

⁴² Yahudiyailu njajo lon dabem waati tere ra se. Kaburu tere madonni ii la fanan. Wo ro ii ka Isa su don ye.

20

Isa wulira ka bo sayar ro

¹ Lookun tele folo, Lahadi lon konin, Mariyamu Makidalaka wara su ba dibi pulan pulan ma kaburu da la. A ka a yen kabakurun boni kaburu da la.

² A ka ibori ka wa Simon Piyeri tere a ni karanden do men diyara Isa ye, ka a fo ii ye ko: «Ii ra Maari su bo kaburu kondo. An ma a lon fewu, ii na a lala yoro men do!»

³ Piyeri ni karanden wo bora ka wa kaburu da la.

⁴ Ii fila beere borimantowara i jooon fe. Koni karanden wo tere ye borila Piyeri ko: a folo sera kaburu da la.

⁵ A ka a mabirin ka a ja mala kaburu kɔndɔ ka kasanke le dɔrɔn yen, kɔni a ma don.

⁶ Simɔn Piyeri, mɛn tɛɛ ye a kɔfɛ, wo fanan nara. A donda kaburu kɔndɔ, ka kasanke yen lani ye.

⁷ Bitiran mɛn tɛɛ ye la kun na wo ni kasanke tɛɛ sa yɔrɔ kelen, kɔni bitiran tɛɛ ra kumbɛni ka a la a ta fan ma.

⁸ Awa, karanden mɛn fɔlɔ sera kaburu da la, wo fanan donda kaburu kɔndɔ. A ka a yen ka la a la ko Isa ra wuli.

⁹ Baa ii tɛɛ ma sɛbɛli kuma wo ja yen fɔlɔ, ikomin a tɛɛ ye sɛbɛni ja mɛn dɔ ko Isa ri wuli ka bɔ suilu tɛma.

Isa ka a jɛɛ yiraka Mariyamu Makidalaka la

¹⁰ Wo kɔrɔ, karanden fila ka i kɔsɛ ii wara.

¹¹ Waati wo rɔ Mariyamu tɛɛ ye kasila ko ma kaburu da la. A ye kasila ka a ja mala kaburu kɔndɔ.

¹² A ka mɛlɛka fila yen a bɛɛ gbɛni, woilu siini tɛɛ Isa su tɛɛ ye lani dinkira mɛn dɔ kaburu kɔndɔ. Do siini a kun kɔrɔ, do siini a sen kɔrɔ.

¹³ Ii ka a fɔ a yɛ ko: «Muso, i kasila nfenna?» A ka a jabi: «Ka a masɔrɔn ii ra Maari su ta ka wa a ri, n ma a lɔn a ye yɔrɔ mɛn dɔ.»

¹⁴ A banni wo fɔla, a tintan ja mɛn dɔ ka Isa yen, kɔni a tɛɛ ma a lɔn ni Isa le.

¹⁵ Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Muso, i kasila nfenna? I ye yon jininna?» Ikomin a tɛɛ ye muso jaana ikɔ jiritu tii la, a ka a fɔ ko: «N fa, ni ile le ka a su ta ka wa a ri, a fɔ n yɛ i ka a la yɔrɔ mɛn dɔ, n ye wa a ta.»

¹⁶ Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Mariyamu!» A ka a ja tintan a la, ka a tuwa Heburu kan dɔ ko: «Rabuni» Wo kɔrɔ ye ko Karanmɔɔ.

¹⁷ Isa ka a jabi: «I kana ifasa n na, baa n ma yeɛ fɔlɔ n Fa ma. Kɔni wa i fɔ n badenmailu ye ko: «N watɔ n Fa ma, a ni ai Fa fanan ma, n na Alla ma, a ni ai fanan na Alla ma.»

¹⁸ Mariyamu Makidalaka nara a fɔ karandenilu ye ko: «N da Maari yen!» A ka dantɛɛli kɛ ii ye a ka mɛn fɔ a yɛ.

Isa ka a jɛɛ yiraka karandenilu la

¹⁹ Lookun lon fɔlɔman kelen wo wura la, karandenilu tɛɛ ye bon do kɔndɔ, da sɔni ii ma ka a masɔrɔn ii silanni Yahudiyailu ja mɔɔilu ja rɔ. Isa bɔra gbɛ rɔ ka na i lɔ ii tɛma ka a fɔ ii ye ko: «Alla ye ai jususuma!»

²⁰ A ka a fɔ waati mɛn dɔ, a ka a bolo yiraka ii la a ni a barasa. Karandenilu sawa ba kɛra ka a masɔrɔn ii ra Maari yen.

²¹ Isa ka a fɔ ii ye fanan ko: «Alla ye jususuma di ii ma! Ikomin n Fa le ka n kelaya, nde fanan di aile kelaya.»

²² A banni kuma wo fɔla a ka fɔrɔ fɛ ai ma ka a fɔ ko: «Ai ye Nii Sɛniman sɔrɔn.»

²³ Ni ai ka mɔɔ makoto a la julumun ma, wo tii makotoni Alla bolo. Kɔni ni ai ma mɛn makoto, wo tii te makotoni Alla bolo.»

Isa ka a jɛɛ yiraka Tomasi la

²⁴ Nba, Tomasi ye Isa la karanden tan ni fila do le ri, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Filani. Isa nara a lɔ a la karandenilu tɛma tuma mɛn na, Tomasi tun te ye.

²⁵ Karandenilu ka a fɔ a yɛ ko: «An da Maari yen!» Kɔni a ka ii jabi: «Ni n ma poyinti nɔ yen a bolo rɔ, ni n ma n bolokoyini la poyinti nɔ rɔ, ni n ma n bolo la a barasa kɔndɔ, n tɛ lala a la fewu.»

²⁶ Lookun kelen tamin kɔ rɔ, karandenilu ka ii laɗen kokura bon na. Ii la laɗen wo rɔ, Tomasi tere ye ii tema. Ii tere ra da sɔɔ. Isa nara ka i lɔ ii tema ka a fɔ ii ye ko: «Alla ye jususuma di ii ma!»

²⁷ A ka a fɔ Tomasi ye ko: «I bolokoyini ladon n bolo ma, i ye n bolo yen; i bolo ladon n barasa kɔndɔ. I kana to lemeniabaliya rɔ, kɔni lemeniya.»

²⁸ Tomasi ka a jabi: «N Maari, a ni n Alla!»

²⁹ Isa ka a fɔ a ye ko: «Ka a masɔrɔn i ra n yen, wo le ka i lemeniya n ma. Duwawu ye ii ye menilu ma n yen a ni menilu lemeniyara n ma.»

³⁰ Isa ka kabannako siyaman ke a la karandenilu ɲakɔrɔ men sebɛni te kitabu ɲin kɔndɔ.

³¹ Kɔni, ɲin beɛ tere sebɛni de sani ai ye lemeniya Isa la waati men ko Nenematɔmɔnin de, a ni ale le ye Alla Dence de. Ai wa lemeniya a ma, ai ri jenemaya banbali sɔrɔn ale tɔɔ rɔ.

21

Isa ka a jere yiraka a la karandenilu la dala da la

¹ Waati wo tamin kɔ rɔ, Isa ka a jere yiraka a la karandenilu la Tibɛriyasi Dala da la. A ka a jere yiraka wo ɲa le ma.

² Simɔn Piyɛri, Tomasi men ye kilila ko Filani, a ni Natanayɛli men bɔni Kana men ye Kalile mara rɔ, wo ni Sebede dence fila, a ni karanden fila do, wo beɛ tere ye i ɲɔɔn fe.

³ Simɔn Piyɛri ka a fɔ ii ye ko: «N watɔ jee faa diya.» Ii ka a fɔ a ye ko: «An fanan di wa i kɔfe.» Ii bɔra ka yeɛ kulun kɔndɔ. Su kelen wo rɔ, ii ma foyi mira.

⁴ Wo sɔɔma da la, Isa tere ye dala da la, kɔni a la karandenilu ma a lɔn ko ni Isa le ye.

⁵ Isa ka a fɔ ii ye ko: «N denilu, ai ra jee do sɔrɔn wa?» Ii ka a jabi: «Eɛn.»

⁶ A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye jɔɔ lafli kulun bolokininma fan fe, ai ri jee mira.» Ii ka jɔɔ lafli wo rɔ, ii tere ti se a masɔmɔnna jee siyaman bolo.

⁷ Wo rɔ karanden men duman tere Isa ye, wo le ka a fɔ Piyɛri ye ko: «Maari le!» Wo ka a teren duruki gbansan ye Simɔn Piyɛri kan na. Awa, a ka a men tuma men na ko Maari le, a ka duruki wo tesidi, ka i juran ji rɔ ka wa Isa teren ye.

⁸ Karanden doilu ni kulun nara a ni jee siyaman ba a ni jɔɔ, baa a tere ma jan baka dala da la, ko a ri meteri keme ɲɔɔn bɔ.

⁹ Ii se men keni gbelema ii ka jee do yen janinna sinkɔn ta la, a ni buru.

¹⁰ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai la jee do ta, a nani men di.»

¹¹ Simɔn Piyɛri yelera kulun kɔndɔ ka jɔɔ sɔmɔn ka jee kunba keme a ni biloolu ni sawa mira. Hali jee wa siyaya baka jɔɔ ti a rafarafarala.

¹² Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye na dabɔ ke.» Karanden woilu si ma susu ka a maɲininka ko: «Yon de i ri?» Ii ka a lɔn ko Maari le.

¹³ Isa ka buru ta ka a rata la ii la, ka jee fanan data la ii la.

¹⁴ Isa wuli ka bɔ saya rɔ, a yiraka sawanan de tere ye a la karandenilu la.

Isa ka Piyɛri fɛsɛfɛsɛ

¹⁵ Ii banni dabla, Isa ka a fɔ Simɔn Piyɛri ye ko: «Yuhana dence Simɔn, n duman i ye ka tamin do ɲin beɛ la wa?» A ka a jabi: «Ɔɔn Maari, i ka a lɔn ko i duman n ye.» Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye n na saa denninilu balo.»

¹⁶ A ka a fɔ a ye fanan ko: «Yuhana dence Simɔn, n duman i ye wa?» Piyeri ka a jabi: «Ɖɔn Maari, i ka a lɔn ko i duman n ye.» Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye ke n na saa kɔnɔgbɛnna le ri.»

¹⁷ A ka a fɔ a ye a siɲa sawanan dɔ ko: «Yuhana dence Simɔn, n duman i ye wa?» Piyeri niiafinda, baa Isa ra a maɲininka fo siɲa sawa ko: «N duman i ye wa?» A ka a jabi: «Maari, i ka ko bɛɛ lɔn. I ka a lɔn ko i duman n ye.» Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye n na saa denninilu balo.»

¹⁸ N ye tɔɲa le fɔla i ye ko: i tɛɛ ye denninya rɔ waati mɛn dɔ i tɛɛ ye i la kurusi yala sidila ka wa yɔrɔ rɔ, yɔrɔ mɛn ta duman i ye, kɔni i wa kɔrɔya tuma mɛn na, i ri i bolo rasɔmɔn, mɔɔ gbɛɛ ri i sidi ka i lawa yɔrɔ rɔ, yɔrɔ mɛn i tɛ a fɛ ka wa.»

¹⁹ Isa ka kuma wo fɔ ka Piyeri sa ɲa yiraka, a ri mɛn ke sa a ri Alla tɔɔ gbiliya. Wo rɔ a ka a fɔ a ye ko: «Bila n kɔfɛ.»

Karanden mɛn duman tɛɛ Isa ye

²⁰ Piyeri ka kɔfɛnɛ, ka Isa la karanden yen mɛn duman a ye, a ye taamala ii kɔfɛ. A la karanden mɛn tɛɛ ye a kɔfɛ dɔɔnnin waati la, mɛn ka a kun la a sisi rɔ ka a fɔ a ye ko: «Yon ye i janfala?»

²¹ Piyeri ka a yen ka a fɔ Isa ye ko: «Nin don? A ko di?»

²² Isa ka a jabi: «Ni a duman n ye a ye to dunuɲa rɔ haan n ye na waati mɛn dɔ, wo tɔnɔ ɲuman ɲa la i ma? Ile, bila n kɔ!»

²³ Kuma wo kosɔn, a tɛɛ ye fɔla fan bɛɛ badenmailu tɛma ko karanden wo ti faala. Kɔni Isa ma a fɔ ko ale ti faala, kɔni ko: «Ni a duman n ye a ye to dunuɲa rɔ haan n ye na waati mɛn dɔ, wo tɔnɔ ɲuman ɲa la i ma?»

²⁴ Karanden kelen wo le kɛla a la sereya ri a la ko bɛɛ rɔ a ni a ka ko bɛɛ seɛ. An ka a lɔn ko a la sereya ye tɔɲa le ri.

²⁵ Isa ka ko gbɛɛ siyaman ke, mɛnilu ma seɛ yan. Ni wo kelen kelenna bɛɛ tun seɛra, kitabu mɛnilu tun di seɛ wo rɔ, woilu tun tɛ kun dunuɲa rɔ.

Keladen na Kewaliilu

Alla la Nii Seniman na ko lahidi

¹ N terice Teyofili, Isa ka baara ni mɔɔ karan menilu ke kebi a la baara damira waati haan a korɔtara ka wa harijeene rɔ lon men na, n ka wo beɛ seɛe n na sebeli fɔlɔ rɔ ka a lawa i ma.

² Sani a ye korɔta ka wa harijeene rɔ, a ka a la talibidenbailu karan, a ka menilu suwandi. A ka ii karan Alla la Nii Seniman baraka rɔ, ka ii la baara yiraka ii la.

³ A la torɔya korɔ, a bɔra ii jakɔrɔ gbɛ rɔ ka ko siyaman ke tele binaani korɔ. A ka a yiraka ii la ja siyaman ma ko a kende le. Wo tuma, a tere ye Alla la Mansaya ko fɔla ii ye.

⁴ Lon do rɔ, ka a teren a ye doonninna ii jɔɔn fe, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana bɔ Jerusalemu yan haan n Fa la lahidi ye dafa, n ka men na ko fɔ ai ye korɔman. Ai ye wo dafa makɔnɔ so kɔndɔ yan.

⁵ Yaya ka mɔɔilu sun ji rɔ, kɔni a te men bake butun, ai ri sun Alla la Nii Seniman na.»

Isa korɔtara ka yeɛ harijeene rɔ

⁶ Ka a teren ii beɛ ladennin yɔrɔ kelen dɔ, talibidenbailu ka Isa majininka ko: «Maari, i ri mansaya lase Isirayelikailu ma sisen wa?»

⁷ A ka ii jabi: «Wo ko ri ke waati men na, N Fa kelen pe le ri se wo lateɛla.

⁸ Kɔni Alla la Nii Seniman wa jii ai kan, ai ri sebaya sɔrɔn. Ai ri ke n sereilu ri Jerusalemu, a ni Jude fan beɛ a ni Samari mara fan beɛ a ni dunuja duukolo fan beɛ rɔ.»

⁹ Isa banda wo fɔla tuma men na, a korɔtara ii jakɔrɔ ka yeɛ harijeene rɔ. Banda ka a latunun ii ma.

¹⁰ Ka ii ja lɔni to sankolo rɔ ka a watɔla ragbe, ceɛ durukigbe tii fila nara i korɔ ka ii lɔ ii torɔfe.

¹¹ Woilu ka a fɔ ko: «Kalilekailu, nfenna ai lɔni yan ka sankolo ragbe? Isa men bɔni ii tema yan, ka wa sankolo rɔ, a ri na ikɔ. A wani ja men ma ai jana, a ri na ikɔ wo ja kelen ma.»

Matiyasi bilara Yahudasi nɔ rɔ

¹² Nba, talibidenbailu bara Olibiye Koyinke kan ka ii kɔse Jerusalemu. A ni Jerusalemu tema ri kilo kelen jɔɔn bɔ.

¹³ Ii seni Jerusalemu, ii wara sankaso san ma bon kɔndɔ, ii ye i jɔɔn nadenna yɔrɔ men na kɔnin. Piyeri tere ye, a ni Yuhana, Yakuba, Andere, Filipe, Tomasi, Baritolami, Matiyu, Alife dence Yakuba, Simɔn Fabaden a ni Yakuba dence Judasi.

¹⁴ Ii tere ye ii ladenna Alla matara kanma miriya kelen de la. Muso doilu fanan tere ye ii rɔ, a ni Isa na Mariyamu a ni Isa doɔceilu.

¹⁵ Nba, lon do rɔ, Piyeri ka i lɔ a badenmailu tema ka kuma. Wo ka menilu teren ye, woilu ri mɔɔ keme ni mɔɔ muwan bɔ.

¹⁶ Piyeri ka a fɔ ko: «N badenmailu, men sebɛni Alla la kitabu kɔndɔ ka fara Alla la Nii Seniman na, mansa Dawuda ka men fɔ Judasi la ko rɔ (Judasi men ka Isa yiraka a mirabailu la) wo seɛe ka kan ka dafa.

¹⁷ A tere ye an na dekuru le rɔ. An ka baara men sɔrɔn Alla la, a sen tere ye wo fanan dɔ.»

18 Nba, Judasi ka wodi men sɔɔn a la juuya sara ri, a ka wo ta ka duu do san. A bera wo duu kan*, ka a kɔnɔ fara ka a noo bɛɛ bɔ kɛnɛ ma.

19 Jerusalemukailu bɛɛ kolɔnda wo rɔ tuma men na, ii ka yɔrɔ wo tɔɔ la ii la kan dɔ ko Akelidama. Wo kɔrɔ le ko Jeli Duu.

20 Piyeri ka a fɔ ko: «A sebeni Jaburi rɔ ko:

«A la lɔdiya, a dakolon di to.

Mɔɔ si kana don a kɔndɔ.»

«A ni:

«Mɔɔ gbɛɛ ye a lɔ a nɔ rɔ.»

21 «Wo le kɔsɔn, an ka kan ka mɔɔ kelen suwandi men bilara an kɔ Maari Isa la waati bɛɛ rɔ

22 kɛbi Isa sun waati ji rɔ Yaya bolo haan a kɔrɔtara waati men na ka ye le harijeene rɔ, a bɔra an tema lon men na. Mɔɔ wo ye kɛ mɔɔ ri an tema men di a sereya ko Maari Isa ra wuli ka bɔ saya rɔ.»

23 Wo rɔ, lemɛniya jamailu ka mɔɔ fila jɔtɔmɔn. Do tɔɔ ko Yusufu. A tɔ kelen tɔɔ ko Matiyasi. Yusufu wo tɔɔ le fanan ko Barisabasi. Doilu ye a fɔla a ma ko Jusitusu.

24 Ii bɛɛ ladennin ka Alla matara ko: «Maari, ile le ka mɔɔilu bɛɛ sɔnɔmɛ lɔn. I ra men suwandi mɔɔ fila jin dɔ, i ye wo yiraka an na.

25 Wo ye bila Judasi nɔ rɔ ka kɛ talibidenba di ka baara an jɔɔn fɛ, baa Judasi ka baara wo bila, ka wa a sara sɔɔn men ni a la baara juu sara ka kan.»

26 Ii banda Alla matarala ka kala mateɛ. Kala ka Matiyasi mira. Wo rɔ, ale lara talibidenba tan ni kelen kan.

2

Alla la Nii Seniman jiira lemɛniya mɔɔilu kan

1 Pentekoli* lon sera ka ii bɛɛ ladennin tɛɛn yɔrɔ kelen dɔ.

2 Mankan ba do bɔra sankolo rɔ i kɔrɔ, ka kɛ ikɔ fɔɔɔ ba mankan. Lemɛniya mɔɔilu siini bon men na, mankan ka bon wo lafa.

3 Ii ka fen do yen, men kɛni ikɔ ta mɛlen. A bɔni nenkun na, a ka a rafara ka a maa lemɛniya mɔɔ kelen kelenna bɛɛ la.

4 Alla Nii Seniman jiira ii kan. Ii bɛɛ kumara ii jɛɛ ye kan gbɛɛ rɔ ikomin Alla Nii Seniman ka ii demen kuma la ja men ma.

5 Wo ka Yahudiya siyaman jiyani tɛɛn Jerusalemu, menilu ye Alla jɛsilan jɛbailu ri. Ii bɔni dunu ja jamana bɛɛ rɔ.

6 Ii ka mankan wo men tuma men na, ii siyaman nara ii laden ka kɛ jama ba ri. Ii seni ye, ii kabannakoyara, ka a masɔɔn ii kelen kelenna bɛɛ ka ii fa kanilu men woilu da rɔ.

7 Ii kabannakoyara kosebɛ ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Menilu ye kumala jin, ii bɛɛ te Kalilekailu le ri wa?

8 Na juman de an kelen kelenna bɛɛ ye an sinmin kan menna?»

9 Nba, Paritikailu tɛɛ ye jama wo rɔ, a ni Medikailu, Elamukailu, Mesopotamikailu, Judekailu, Kapadɔsikailu, Pɔntikailu, Asikailu,

10 Firikikailu, Panfilikailu, Misirankailu a ni Libikailu, menilu siini Sireni fan dɔ. Rɔmukailu fanan tɛɛ ye a rɔ. Doilu tɛɛ Yahudiyailu le ri. Doilu tun te Yahudiyailu ri, kɔni ii tun da don Yahudiyailu la dina rɔ.

* **1:18** Wo kɔrɔ ye ko: A ka julɔ sidi jiriju la a la duusanin wo kan, ka a jɛɛ dun, ka a jɛɛ fa. A sebeni Matiyu kɔndɔ suran 27 kumadiya 3 haan 5 * **2:1** Pentekoli kɔrɔ Taminkunna Sali a ra tamin tele biloolu, waati wo le rɔ ii ka sumanka damira. Pentekoli kɔrɔ gbɛɛ a ye, a ri fɔ waati men ma Dabundɛɛ.

11 Keretikailu ni Arabuilu fanan tere ye jama ro ye. Ii bee ka a fo ko: «Alla ra kabannako menilu ke, ii ye woilu fola an fa wara kanilu ro. Nfen keni wo ro?»

12 Ii bee kabannakoyara ka jake, fo ka i jooon mapininka ko: «Wo kro ye nfen di?»

13 Koni doilu ka lemeniya mooilu mayele ko ii ra dolo min kojuuya.

Piyeri ka mooilu kawandi

14 Wo le ro, Piyeri ni talibidenba to tan ni kelen ka ii lo. Piyeri ka a kan nabo ka a fo mooilu ye ko: «Ai Yahudiyailu a ni mo to menilu ye Jerusalemu yan bi, ai ye jin lon ka ai tolo malo n kan na.

15 Ai ra a fo ko mo jinilu ra dolo min ka ii ja laminin. Wo te de! Ai ma a yen? Waleha le ten, mo ti se dolo minna ka ii ja laminin.

16 Koni men sebani Alla la kitabu kondoo Nabi Joweli bolo, wo le ra dafa ai jana bi. A fora ko:

17 «Alla ka a fo ko: laban tuma na, n di n Nii Seniman lajii adamadenilu bee kan.

Ai denceilu ni ai denmusoilu ri Alla la kuma lase mooilu ma.

Ai la kanbarenilu ri koyenna ikomin sibo.

N di sibo la ai la moobakoroilu ja ma.

18 Wo tuma, n di n Nii Seniman lajii n na jonilu kan, ceman ni musoman.

Ii ri n na kela lase mooilu ma.

19 N di kabannakoilu ke sankolo ro,

ka toomasereilu ke duukolo kan.

Woilu ri ke ikoo jeli, a ni ta ni a sisiba.

20 Tele ri fin ka ke dibi ri.

Karo ri wulen ikoo jeli,

yani Allabatata la lon ba ni se.

Wo ri ke lon ba ri, men makabani.

21 Wo tuma, menilu wa Allabatata kili demen kanma, woilu bee ri kisi.»

22 «Isirayeli ceilu, ai tolo malo kuma jin di. Alla le ka Isa Nasaretika kelaya. Alla ra wo yiraka ai ri kabannakoilu ni ko masilannilu ni toomasereilu ke a ka menilu ke ai tema ikomin ai jere ka lon ja men ma.

23 A donda ai bolo. Alla ka a lon ka a la ko latee. Siya gberere mooilu ka ai demen ka a gbongbon jiri kan ka a faa.

24 A faani ko, Alla ka a lawuli ka a horoaya saya toroaya ba ma. Fanka men ye saya la, wo ma se Isa marala.

25 Nba, mansa Dawuda ka sebali do ke Isa la ko ro kitabu kondoo ko:

«N ka Allabatata yen n je tuma bee ro.

A ye n bolokininma.

Wo ro, n te jilanjilanna n na kandanin.

26 Wo le koson, n jusu sewani kosebe!

N kan ye sewakan de ri.

N faribanku, a toni kendeaya ro ka a la jiiya la a ro.

27 Baa, i ti son n nii ye to saya dibi ro.

I ti son i la Mo seniman su ye men kaburu ro ka toli.

28 Sila menilu ye benna jenenmaya jere jere ma, i ra woilu yiraka n na.

I ri n nawasa sewala i jakoro.»

29 Piyeri ka a fo ko: «N badenmailu, n di a fo ai ye ko an benba Dawuda ra sa. Sika te wo ro: a su donda. Hali bi a kaburu ye yan.

30 Ka a masoron Dawuda tere nabi le ri, a ka a lon ko Alla ka lahidi ta ka a kali a ye ko a ri Dawuda bonson do lasii a la mansaya siifen do a ko.

³¹ Alla tun di men ke sini nato, Dawuda ka wo yen. Wo ro, a kumara Moo Nenematomnin lawuli ka bo saya ro ko kan. A ka a fo ko a ma to saya dibi ro; a su ma men kaburu ro ka toli.

³² «Alla ka Isa wo le lawuli ka a bo saya ro. Andeilu bee ye sereya le ri.

³³ Alla ka a korota ka wa a sii a bolokininma. A ka Alla la Nii Seniman saron a fa Alla bolo, men lahidi tani tere. Isa ka wo lana an ma. Ai ka men yen bi, a ni ai ka men men, Alla la Nii Seniman de ka wo ke.

³⁴ Nba, Dawuda ma korota ka wa sankolo ro, koni ale ka a fo kitabu ro ko: Maari Alla ka a fo n na Maari ye ko: I sii n bolokininma,

³⁵ haan n ye i juuilu bilala i sen koru.

³⁶ «Ai, Isirayelika bee ka kan ka lon ka a lala ja men ma ko Isa men ii ka gbonghon jiri kan, Alla ra ke Maari ri a ni Moo Nenematomnin.»

³⁷ Ii ka wo men tuma men na, kuma wo donda ii jusu ro kosebe. Ii ka a fo Piyeri ni talibidenba tolu ye ko: «An badenmailu, an ye nfen de kela sisen?»

³⁸ Piyeri ka ii jabi: «Ai bee ye tubi ka na Alla ma ka sun ji ro Isa Nenematomnin too ro, wo ro, ai la kojuu ri makoto. Wo wa ke, Alla ri a la Nii Seniman di ai ma.

³⁹ Alla ra Alla la Nii Seniman jin lahidi ta ai ni ai denilu ye, a ni menilu ye fo yoro jan. An na Maari Alla ri menilu kili, wo lahidi tani woilu bee ye.»

⁴⁰ Piyeri ka kuma siyaman la wo kan, ka ii kawandi. A ka ii lali kosebe ko: «Bi mooilu juuman. Ai ye ai jere kisi ii ma!»

⁴¹ Menilu sonda a la kuma ma, woilu sunda ji ro. Moo waa sawa joon lara lemeniya jamailu kan wo lon.

⁴² Ii tunadiyani tere ye ii tolo malala talibidenbailu la karankan na, ka i joon naden badenmaya ro, ka doonnin ke i joon fe, ka Alla matara.

Lemeniya mooilu la dujooiya

⁴³ Talibidenbailu tere ye kabannako siyaman ni toomasere siyaman kela. Mooilu bee silanni tere wo ro.

⁴⁴ Lemeniya mooilu bee benni tere. Moo si ma son ka a bolofenilu ke a kelen ta ri.

⁴⁵ Wo ro, ii tere ye ii la duuilu ni ii bolofenilu sanna, ka wo wodi di deseato menilu ye ii tema ma.

⁴⁶ Lon lon, ii tora ii ladenna Allabatobonba jin kondo. Ii la miriya tere ye ikomin moo kelen ta. Ii tere ye buru latalanna ii jooonna ii la bonilu la. Ii ka doonnin ke, ka i joon so kosebe. Ii ka wo bee ke jusu lasewa ba a ni jusu lagbe ro.

⁴⁷ Ii tere ye Alla tandola waati bee. Ii diyara so kondo mooilu bee ye. Lon lon, Allabatata tere ye mooilu kisila ka woilu la lemeniya mooilu la dekuru kan.

3

Piyeri ka nambara do lawuli

¹ Lon do ro, Piyeri ni Yuhana watola tere ye Allabatobonba kondo Alla tara diya wura tele waati,

² ii benda nambara do la. Wo nato mooilu bolo. Kebi a saronda, a tun ma a taama folo. Lon lon, mooilu ri a lasii Allabatobonba don da la, bon don da men too ko Bon Da Numa. A wa lasii ye, a ri mooilu matara, menilu ye donna Allabatobonba jin kondo konin.

³ A ka Piyeri ni Yuhana dontala yen Allabatobonba jin kondo tuma men na, a ka ii matara wodi la.

⁴ Ii fila ka ii ja lo a ro. Piyeri ka a fo a ye ko: «Andeilu ragbe!»

⁵ CEE wo ka a ja lo ii ro. A ye a kondɔ ko woilu ketɔ fen do le dila a ma.

⁶ Piyeri ka a fo ko: «Wodi si te n bolo. Kɔni men ye n bolo, n di wo di i ma. Nasaretika Isa Nenematɔmonin tɔɔ ro, i wuli i ye taama.»

⁷ Piyeri ka nambara mira a bolokininma ka a demen a lawulila. A sen ni a wolokɛkuduilu ka fanka sɔron i kɔro.

⁸ A ka a gban ka a lo a sen kun na ka a taamataama. A donda Allabatobonba jin kondɔ Piyeri ni Yuhana kofe ten. A tere ye mataamala ka a gban ka Alla mato.

⁹ Mɔɔ bEE ka a taamatola yen Alla matola.

¹⁰ Mɔɔilu janɔ tere ye a ma ko nambara men siini tere tarali kanma Allabatobonba Don Da Numa la, wo le ye jin di. Ko men da ke a ye, wo ka ii bEE kabannakoya ka ii kondafili.

Piyeri ka mɔɔilu kawandi Allabatobonba kondɔ

¹¹ Nba, ka cEE wo fasanɔ to Piyeri ni Yuhana ma, mɔɔilu bEE kabannakoyara ka ibori ka na ii ma. Ii loni yɔro men, wo tɔɔ ko mansa Sulemani la bolon.

¹² Piyeri ka mɔɔilu ladennin yen tuma men na, a ka a fo ii ye ko: «Isir-ayelikailu, nfenna ai kabannakoyani ko jin ma? Ai ja loni andeilu ro nfenna? A ye di? Ai ye ai mirila ko cEE jin ye a taamala an jere sebaya le bolo wa, wala an na Alla jesilanje baraka le ro wa?»

¹³ Eɛn de! Alla no le, Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ni an benbailu bEE Maari Alla konin. Wo ra ko ba jin ke ka a la baarden Isa gbiliya. Ai ka Isa don faama Pilate bolo ka a faa, ka ai ban Isa ro Pilate jana. Wo ka a kiti ko a ri a bila, kɔni ai ma son.

¹⁴ Isa tere Mɔɔ seniman ni mɔɔ telenni de ri. Kɔni ai ka ai ban a ro. Ai ka Pilate madiya ko a ye mɔɔ gberE bila ai ye, men tere ye mɔɔfaala ri.

¹⁵ Men ye nenemaya dila, ai ka wo faa. Kɔni Alla ka a lawuli ka a bo saya ro. An ye wo sereya le ri.

¹⁶ Ai ja ye nambara jin na. Ai bEE ka a lon. Ale ra fanka sɔron a la lemɛniya koson Isa ma. Ai bEE ye a yenna ko a ra kendeya le fewu a la lemɛniya fe.

¹⁷ «Nba, n badenmailu, ai ka ko le ke Isa la, ai ma a lon ai ye men ke kan, ai ni ai la jemɔɔilu.»

¹⁸ Kɔni Alla ka a la kuma le dafa wo ja ma, a la nabiilu bEE tun ka kuma men fo, ko a la Mɔɔ Nenematɔmonin ri tɔro.

¹⁹ Wo ro, ai ye tubi ka na Alla ma, sa ai la kojuuulu ri bo ai kun ma ka ban.

²⁰ Wo wa ke, Allabatata ri ai lafɔro ka a la Mɔɔ Nenematɔmonin nana, men suwandinin ai ye kebi waati jan. Wo le ye Isa ri.

²¹ Kɔni Isa ri to harijeene ro folo, fo fen bEE wa yelman ka kuraya tuma men. Nabijuma senimanilu ka kuraya ko wo fo ka fara Alla la kebi waati jan.

²² Nabi Musa ka a fo ko: «Maari Alla, men ye ai fe, wo ri nabi gberE di ai ma ka bo ai badenmailu tema, ikɔ a ka n kelaya ja men ma. Wo wa fen fen fo ai ye, ai ye wo bEE mira.»

²³ Ni menilu ma nabi wo kan mira, woilu bEE ri labo Alla la mɔɔilu tema ka halaki fewu.»

²⁴ «Nba, nabi bEE kumara waati jin de kan. Ka a damira Nabi Samuyeli ma, nabiilu bEE ka ko jinilu lalɔni.»

²⁵ Ii ye denceilu le ri men boni nabiilu la. Alla ka teriya men sidi an benbailu ye, wo fanan ye ai ta ri. A ka a fo Iburahima ye ko: «Siya bEE ri baraka sɔron n bolo i bɔnsɔnilu fe.»

26 Wo rɔ, Alla ka a la baaraden nawuli ka a lana aile fɔlɔ ma, sa a ri numaya ke ai ye ka ai kelen kelenna beɛ bɔ ai la sila juu rɔ.»

4

Piyeri ni Yuhana la Kiti Ko

1 Nba, ka a tɛrɛn Piyeri ni Yuhana ye kumala mɔɔilu ye fɔlɔ, Alla la sarakalaselailu ni Allabatobonba kandaninnailu kuntii ni Sadusiilu* madonda.

2 Ii mɔnɛra, baa Piyeri ni Yuhana ye mɔɔilu karanna ko Isa ra wuli ka bɔ saya rɔ, ko wo ra a yiraka ko adamaden di wuli ka a bɔ saya rɔ fewu.

3 Ii ka Piyeri ni Yuhana mira. Ikomin su tun da ko: ii ka ii bila kaso la fɔɔ wo duusa gbɛ.

4 Kɔni mɛnilu tun ka ii tolo malɔ Piyeri ni Yuhana kan na, woilu siyaman lara Isa la, ka kafu lemɛniya jamailu ma. Wo rɔ, lemɛniya jamailu kɛra mɔɔ waa loolu jɔɔn di.

5 Wo duusa gbɛni, Yahudiya kuntiilu a ni mɔɔbakɔrɔilu a ni sariya karanmɔɔilu, wo beɛ ka ii laɗɛn Jerusalemu.

6 Anasi, sarakalasele kuntiiba jɛrɛ tɛrɛ ye, a ni a birance Kayifasi ni a badɛnmailu Yuhana ni Alɛsandire a ni a tɔilu beɛ mɛn ye sarakalasele kuntiiba la denbaya rɔ.

7 Ii ka Piyeri ni Yuhana lana ka ii lalɔ jama beɛ jana, ka ii maɓininka ko: «Ai sera ko jin kɛla fanka su juman de la wala yon de tɔɔ rɔ?»

8 Piyeri jusu fani tɛrɛ Alla la Nii Seniman na, ka ii jabi: «Yahudiya kuntii ni mɔɔbakɔrɔilu,

9 kɔɓuma mɛn kɛni nambara ye, ai ye an maɓininkala wo le ma wa? A kɛndɛyara ja mɛn ma, ai ye wo fɛsɛfɛsɛ ko le rɔ wa?»

10 Nba, ai ni Isirayelikailu beɛ ye a lɔn ko nambara jin lɔni ai jana yan, a ra lakɛndɛya Nasarɛtika Isa Nenematɔmɔnin fanka rɔ, ai ka mɛn gbɔngbɔn jiri kan ka a faa. Kɔni Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ.

11 Ale le:

Bon lolailu ka ii ban kabakurun mɛn dɔ,
wo le ra ke bon jusii kabakurun di.

Isa le ye kabakurun wo ri.

12 Mɔɔ si ti se mɔɔ kisila fo Isa kelen pe, ka a masɔrɔn Alla ma tɔɔ gbɛrɛ si fo adamadenilu ye dunu ja rɔ yan, an di kisi mɛn fɛ.»

13 Ladɛn mɔɔilu ka a yen ko Piyeri ni Yuhana jusulatɛɛni. Ii kabannakoyara wo rɔ, ka a masɔrɔn ii ka a lɔn ko mɔɔ fila wo ye mɔɔ gbansan de ri, ii ma karan bake. Ii ka a jayen wo rɔ ko Piyeri ni Yuhana mɛnda Isa bolo.

14 Ii ma se Piyeri ni Yuhana sɔsɔla, baa ii ka nambara cɛɛ lɔni yen ii da tɔrɔfɛ, mɛn kɛndɛyani tɛrɛ fewu.

15 Wo rɔ, kititɛɛ dɛkuru wo ka Piyeri ni Yuhana labɔ kɛnɛ ma, ka ban ka i jɔɔn yen.

16 Ii ka a fɔ ko: «An ye nfen ke mɔɔ jinilu la? Nba, Jerusalemukailu beɛ ye kabannako jin kalama, mɛn kɛni ii bolo jin. An ti se ka a fɔ ko kabannako wo ma ke.»

17 Kɔni an ye an jaseremala ii ye ko ii kana Isa tɔɔ fɔ mɔɔ si ye butun, sa ko jin kana jɛnsɛn jamana fan beɛ rɔ.»

* 4:1 Sadusiilu Yahudiya dɛkuru le ten, fanka ye ii la dɛkuru le bolo jamana rɔ. Ii ma la lawulili ko la ka bɔ saya rɔ.

18 Wo rɔ, ii ka Piyeri ni Yuhana kili ka a fɔ ii ye ka a magbeleɣa ko ii kana Isa tɔɔ fɔ mɔɔ si ye wala mɔɔ si karan tɔɔ wo la fanan.

19 Piyeri ni Yuhana ka ii jabi: «A ye di? Ni mɔɔ ka i ban Alla rɔ ka sɔn ai rɔ, wo ri ben wa? Ai ye wo kititeɛ.

20 Kɔni an ti se ka an makun. An ka mɛn yen Isa la a ni an ka mɛn mɛn a la, fɔ an ye wo bɛɛ lase mɔɔilu ma.»

21 Mɔɔbakɔrɔilu ka ii jaserema la Piyeri ni Yuhana ye ikɔ ka a magbeleɣa kɔsɛɛ, ka ban ka ii bila. Baa ii ma fɛrɛ sɔrɔn ka jahadi la Piyeri ni Yuhana kan ka a masɔrɔn so kɔndɔ mɔɔilu, wo bɛɛ tɛrɛ ye Alla tandola kabannako wo la.

22 Nba, cɛɛ mɛn nakendɛya kɛra ko ba ri jɛn, wo sɔrɔn tun da san binaanin ni kɔ bɔ.

Lemeniya mɔɔilu ka Alla tara

23 Piyeri ni Yuhana bila mɛn kɛni, ii wara ii la mɔɔilu tɛrɛn. Alla la sarakalase la kuntii ni mɔɔbakɔrɔilu ka ko mɛnilu fɔ ii ye, ii ka wo bɛɛ lase lemeniya jamailu ma.

24 Lemeniya mɔɔilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii ka ii laden ka Alla matara. Ii ka a fɔ ko: «Maari, ile le ka sankolo dan, a ni duukolo ni kɔɔji ni ii rake fenilu bɛɛ.

25 I la Nii Seniman ka kuma don an benba Dawuda da rɔ, i la baarden kɔnin. A ka a fɔ ko:

Siyailu jamanni nfenna?

Jamana mɔɔilu ye janfa donna Maari ma nfenna? Wo ri ke fuu ri!

26 Dunuja mansailu ka ii rabɛn keɛ ke kanma.

Ii ka ii laden ka wuli Maari Alla ni a la Mɔɔ Nenematɔmɔnin kanma.

27 «Nba tɔɔna le wo ri fewu, mansa Herodi ni Ponse Pilate ka ii laden so kɔndɔ yan, a ni siya tɔilu, a ni Isirayɛlikailu. Ii ka ii laden ka wuli i la baarden seniman Isa kanma, i ka mɛn suwandi.

28 Wo le rɔ, mɛn nateɛni tɛrɛ i sawo ni i fanka la kɛbi kɔrɔman, ii ka ii laden ka wo bɛɛ ke.

29 Nba, Maari, i tolo malo ii jaseremalakan na sisen. I ye jusulateɛ di an ma, i la jɔnilu kɔnin, sa an kana silan i la kuma lase rɔ mɔɔilu ma,

30 waati kelenna, i ye i la sebaya yiraka mɔɔilu la ka jankarɔtoilu lakendɛya, ka tɔɔmasereilu ni kabannakoilu ke i la baarden seniman Isa tɔɔ rɔ.»

31 Ii ban mɛn kɛni Alla matarala, ii la laden yarɔ wo yerɛyerɛra. Ii bɛɛ jusu fara Alla la Nii Seniman na. Wo lon kelen, ii ka Alla la kuma lase damira mɔɔilu ma jusulateɛ rɔ.

Lemeniya mɔɔilu bolofenilu

32 Lemeniya mɔɔilu bɛɛ benni tɛrɛ ko kelen ma. Ii jusu fanan tɛrɛ kelen de ri. Wo rɔ, mɔɔ si tun tɛ a bolofenilu kɛla a kelen ta ri. Ii tɛrɛ ye ii bolofenilu bɛɛ ratala ii ni i jɔɔn tɛ.

33 Talibidenbailu tɛrɛ ye sereya kɛla sebaya ba la, ka a fɔ mɔɔilu ye ko Maari Isa ra wuli ka bɔ saya rɔ. Alla la jɔmɔmaya ba tɛrɛ ye lemeniya mɔɔilu bɛɛ ka a fɔ kɔsɛɛ.

34 Mɔɔ si dɛsɛni tun tɛ ii rɔ, baa mɛnilu kɛra duu tii ni bon tii ri, woilu tɛrɛ ye duu ni bon sanna kelen kelen

35 ka na wodi wo di talibidenbailu ma. Karandenilu tɛrɛ ye wodi wo rafarala lemeniya mɔɔilu tɛ ka bɛn woilu kelen kelenna bɛɛ mako ja ma.

36 Nba, cɛɛ do tɛrɛ ye, mɛn tɔɔ ko Yusufu. Lebi bɔnsɔn do le tɛrɛ a ri ka bɔ Sipere. Talibidenbailu ka a tɔɔ la ko Barinabasi, mɛn kɔrɔ ye ko dɛncɛ mɛn ye mɔɔ sɛɛɛɛ donna.

37 Duu tere ye a bolo. A ka wo san ka na a wodi di talibidenbailu ma.

5

Ananiyasi ni Safira ka ko men ke

1 Nba, cee do men too ko Ananiyasi a ni a muso men too ko Safira fanan ka ii la duu do majira.

2 Koni Ananiyasi ka wodi fan kelen bo a la ka a ke a ta ri. A muso ye wo kalama. A to fan kelen, Ananiyasi nara wo di talibidenbailu ma.

3 A seni ye, Piyeri ka a fo a ye ko: «Ananiyasi, nfenna i sonda Setana ye don i jusu ro, ka Alla la Nii Seniman janfa ka i la duu sanko fan kelen kansonya a ma?»

4 Duu wo tun ma san tuma men na folo, a tun te i ta le ri wa? I ka a majira tuma men na, a wodi bee tun te i ta le ri fanan? Nfenna i ka i miri kojuu jin ma ka a ke? I ma wuya fo mooilu ye fo Alla.»

5 Ananiyasi ka kuma wo men tuma men na, a bera duu ma ka sa. Silan ba ka wo lamembailu bee mira.

6 Kanberenilu nara ka Ananiyasi su kasanke, ka a ta ka wa a su don.

7 A menda waati sawa taminnin ko, Ananiyasi muso donda bon na. Men keni a cee la, a tun ma wo lon folo.

8 Piyeri ka a fo a ye ko: «A ye di? I ni i cee ka ai la duu san wodi men na, wo le jin di wa?» Safira ka a fo ko: «On, ale le wo ri jo.»

9 Piyeri ka a jabi: «Nfenna ai fila benda ka Maari Alla la Nii Seniman korobo? I ja lo! I cee su donnailu lni da la. Ii nato i fanan su tala.»

10 Safira bera duu ma Piyeri sen koroo i koroo ka sa. Kanberenilu donda bon na ka a sani teren. Ii ka a su ta ka wa a su don a cee dafe.

11 Silan ba ka lemeniya jama bee mira, a ni wo lamembailu bee.

Talibidenilu ka moo siyaman nakendeya

12 Kabannako ni toomasere siyaman tere ye kela mooilu tema talibidenbailu bolo. Lemeniya mooilu bee tere ye i joon nadenna mansa Sulemani la bolon na.

13 Koni moo tailu ma susu ii madon laden do. Hali wo, ii tere ye lemeniya mooilu toojuma folo kosebe.

14 Moo siyaman lemeniyara Maari ma ka don dekuru wo ro, cee ni musoilu.

15 Mooilu ka ii la jankarotoilu madonna ka ii lala lafenilu ni debailu kan sila da la, sa Piyeri wa ke taminna tuma men na, a jiya ri la ii kan ka ii lakendeya.

16 Moo siyaman ba fanan bora Jerusalemu laminin soilu la ka na. Ii nara jankarotoilu ni jinato mooilu ri; woilu bee lakendeyara.

Yahudiya kuntiilu ka talibidenbailu toro

17 Wo tuma, sarakalase la kuntiiba ni a fe moo bee, Sadusiilu la dekuru konin, woilu wulira talibidenbailu kanma ka a masoron ii la bensenkolonteya fe.

18 Ii ka talibidenbailu mira ka ii bila kaso la moo bee jana.

19 Koni su ro, Alla la meleka nara kaso bonda laka ka ii labo. A ka a fo ii ye ko:

20 «Ai ye wa Allabatobonba jin kondoo, ka ai lo ka jenemaya kura jin ko bee lase mooilu ma.»

21 Ii ka meleka kan mira. Kene bora tuma men na, ii wara Allabatobonba jin kondoo ka mooilu karan.

Alla la sarakalase la kuntiiba ni a la fe moolu ka Isirayelikailu la jemoolu beɛ kili ko kititeɛ deƙuru ye ii laɗen. Ii ka keɗedenilu lawa kaso bon na ko ii ye na talibidenbailu ri.

²² Keɗeɗedenilu se men keni kaso bon na, ii ma ii teɗen ye. Wo ro, ii ka ii kose ka danteɗi ke.

²³ Ii ka a fo ko: «An seni kaso bon na, an ka a da tuunin teɗen. A sooni korjuma. An ka keɗeden doilu loni teɗen da la fanan, ii ye a konogbenna. Koni an ka da laka tuma men na, an ma moɔ si yen kaso bon kondo.»

²⁴ Allabatobonba kandaninnailu kuntii ni Alla la sarakalase la kuntiilu ka kuma wo men tuma men na, ii kondaflira ka ii jere majininka ko: «Nfen keni ye?»

²⁵ Wo tuma, do nara ka a fo ii ye ko: «Ai ka moɔ menilu bila kaso la, woilu loni Allabatobonba jin kondo sisen. Ii ye moolu karanna.»

²⁶ Wo ro, Allabatobonba kandaninnailu kuntii ka a la moolu ta ka wa talibidenbailu ko. Ii nara ii ri. Koni wo ma ke fanka la, ka a masaron kuntii wo ni a la moolu silanda ko jama kana wuli ii kanma ka ii mabon kaba la.

²⁷ Ii nara talibidenbailu ri ka ii labo kititeɛ deƙuru jakoro. Alla la sarakalase la kuntiiba ka a fo ii ye ko:

²⁸ «An ma a fo ai ye ka a magbeleɗa ko ai kana karan si ke wo too ro butun wa? Koni ai ra ai la karan nase Jerusalemukailu beɛ ma! Ai ye a fe ka a fo le ko andeilu le ka Isa faa.»

²⁹ Piyeri ni talibidenba toilu ka ii jabi: «An ka kan ka Alla kumakan gbiliya ka tamin moolu ta la.

³⁰ An benbailu Maari Alla ka Isa lawuli ka a bo saya ro, ai ka men gbongbɔn jiri kan ka a faa.

³¹ Alla ka a gbiliya ka a korota fo a bolokinin na, ka a ke Mansa ni Kisiba ri, sani Alla ye fere di Isirayelikailu ma waati menna ka a kose ka tubi a ni ii ri makotoli saron ii julumun na.

³² Andeilu le kera ko woilu beɛ sereilu ri. Alla ka a la Nii Seniman men di a kan mirabailu ma, wo fanan ye wo sere le ri.»

³³ Moɔbailu ka kuma wo men tuma men na, ii monera kojuuya. A loo teɗe ye ii la ka ii faa.

³⁴ Koni Farisi ceɗ do, men too ko Kamaliyeli, wulira ka i lo kititeɛ deƙuru jakoro. Sariya karanmoɔ do le teɗe a ri men moɔ beɛ ye a toojuma folo. A ka a fo ii ye ko ii ye ii labo kene ma dooni folo.

³⁵ Ii labo men keni, Kamaliyeli ka a fo moɔbailu ye ko: «Isirayelikailu, ai ye a fe ka ko men ke moɔ jinilu la, ai ye ai miri wo ma folo koseɗe,

³⁶ baa waati taminni, ceɗ do wulira, men too ko Tedasi. Ale ka a fo ko a ye jemoo ba le ri. Wo ro, moɔ keme naanin jooɓ bilara a ko. Koni moolu ka Tedasi faa tuma men na, a la moolu beɛ jensenda. A la ko ma ke foyi ri wo ko.

³⁷ Tedasi taminni ko, dogbere fanan wulira, men too ko Judasi. Ale bora Kalile ka na too seɗe waati. Yahudasi ka moɔ siyaman masamon ka ii bila a ko. Koni moolu ka a faa tuma men na, a la moolu beɛ jensenda fanan.

³⁸ Wo le ro, n ye ai lalila sisen ko ai ye ai mabo moɔ jinilu la. Ai ye ii bila, sa ii ri wa. Ii ye men kan, ni wo boni adamaden miriya ro, a ri tjan a jere ma.

³⁹ Koni ni wo ko bora Alla jere le ro, ai ti se ii la muume. Ai te foyi ke fo ka ai jere bila Alla la ten fuu.»

Nba, Kamaliyeli ka men fo, moɔbailu sonda wo ma.

⁴⁰ Ii ka talibidenbailu kili ka ii gbasi gbijne la. Ii ka a fo ii ye ka a magbeleɗa ko ii kana Isa too fo moɔ si ye butun. Wo ro, ii ka ii bila ko ii ye wa.

⁴¹ Wo rɔ talibidenilu bɔra kititeɛ deƙuru la laɗen dɔ. Ii sɛwara kosebe, ka a masɔɔn Alla ra ii jate mɔɔilu ri, menilu ri lafeya Isa kosɔn.

⁴² Lon lon ii ma boloka mɔɔilu karanna Allabatobonba jin kɔndɔ a ni mɔɔilu wara, ka kibaro juma lase woilu ma ko Isa le Mɔɔ Nɛnematomɔnin di.

6

Mɔɔ wɔrɔnwula suwandira ka talibidenbailu demen

¹ Nba, Isa la karandenilu tere ye siyayala tuma men na, lon do rɔ, Yahudiyailu menilu fa wara kan tere ye Kirekikan di, woilu ka ii makasi Yahudiyailu kan menilu fa wara kan tere ye Heburukan di. Ii ka a fɔ ko ii la cesamusoiilu te suman sɔɔnna suman datalannailu bolo ikomin Heburuulu la cesamusoiilu ye a sɔɔnna ja men ma.

² Keladen tan ni fila ka wo men tuma men na, ii ka karandenilu bee kili ka a fɔ ii ye ko: «Andeilu kana Alla la kuma lase boloka, ka an na baara ke suman datalan dɔɔn di. Wo te ben.

³ An badenmailu, ai ye cee mɔɔ wɔrɔnwula suwandi ai rɔ, menilu ye mɔɔ hankilimailu ri. Woilu ye ke mɔɔ famunninilu ri, menilu jusu fani Alla la Nii Seniman na. An di suman datalan baara karifa woilu la.

⁴ Kɔni andeilu ri to Alla tarala ka Alla la kuma lase mɔɔilu ma. An na baara le wo ri.»

⁵ Wo kuma diyara jama bee ye. Wo rɔ, ii ka Etiyen suwandi, wo men lemeniyani kosebe. A jusu fani Alla la Nii Seniman na fanan. Ii ka Filipe fanan suwandi, a ni Porokori ni Nikanori ni Timon ni Parimenasi ni Nikofasi, men tere ye Antiyɔkika ri. Yahudiya tun te a ri, kɔni a tun da don Yahudiyailu la dina rɔ.

⁶ Ii ka mɔɔ wɔrɔnwula woilu lana talibidenbailu ma. Talibidenilu ka Alla tara ii ye, ka ii bolo la ii kan.

⁷ Alla la kuma tere ye jensenna fan bee rɔ. Karanden tere ye siyayala berebere ke Jerusalemu. Alla la sarakalase siyaman fanan donda ka lemeniya sila ta.

Yahudiyailu ka Etiyen mira

⁸ Alla la jumaya tere ye Etiyen ka a fɔ kosebe. Alla la sebaya fanan tere ye a fe. A ka kabannako ba ni tɔomasereilu ke mɔɔilu tema.

⁹ Kɔni doilu wulira Etiyen sɔsɔla. Ii bee bɔni salibon kelen de la, mɔɔilu ye a fɔla men ma ko Mɔɔ Kanhɔɔyaninilu la salibon. Wo salibon mɔɔilu bɔni Sireni ni Alesandiri, a ni Silisi ni Asi jamanailu rɔ.

¹⁰ Kɔni ii tere ti se jɔ sɔɔnna a ma. Alla la Nii Seniman de tere ye hankilimaya dila a ma kuma wo rɔ.

¹¹ Wo le ka a ke, ii ka mɔɔ doilu kɔnɔrasu Etiyen kanma. Woilu ka wuya la a la ko: «A ra Nabi Musa ni Alla tanama kuma fɔ. An jere ka wo men fewu.»

¹² Wo rɔ, salibon mɔɔ woilu ka so kɔndɔ mɔɔilu ni mɔɔbakɔɔilu ni sariya karanmɔɔilu lawuli Etiyen kanma. Ii ka Etiyen mira fanka la ka wa a ri Yahudiya la kititeɛ deƙuru rɔ.

¹³ Ii nara mɔɔ doilu ri, menilu ka wuya la Etiyen na. Ii ka a fɔ ko: «Cee jin ye yɔɔ seniman jin nafeyala tuma bee, ka Nabi Musa la sariya fanan nafeya.

¹⁴ A ra a fɔ ko Nasaretika Isa wo ri Allabatobonba jin te. Ko a ri an na sila yeleman, Nabi Musa ka sila men di an benbailu ma. An jere ra kuma wo men a da rɔ.»

¹⁵ Kititeɛ mɔɔilu ka Etiyen mafene. A jakɔɔla ra ke ikomin meleka jakɔɔla.

7

Etiyən ka mɔɔbailu jabi

¹ Alla la sarakalase la kuntiiba ka a fɔ Etiyən yɛ ko: «A ye di? Ii ka mɛn fɔ jɪn di, tɔɔa le wo ri wa?»

² Etiyən ka ii jabi: «N failu ni n badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n kan na. Ka a tɛrɛn an benba Iburahima tun ma i sii Haran so kɔndɔ waati mɛn na fɔlɔ, Alla nɔɔrɔ tii ka a jɛrɛ yiraka a la Mesopotami jamana rɔ.

³ Alla ka a fɔ a yɛ ko: «I ye bɔ i wara, ka bɔ i badenmailu tema. I ye wa yɔrɔ do rɔ, n kɛtɔ yɔrɔ mɛn yirakala i la.»

⁴ «Wo rɔ, an benba bɔra Kalidekailu la jamana rɔ ka wa i sii Haran. A fa sa mɛn kɛni, Alla ka a lana yan, ai siini jamana mɛn dɔ bi.

⁵ Alla tun ma yɔrɔ si di a ma yan ka a kɛ a ta ri, hali yɔrɔ fitini. Kɔni Alla ka lahidɪ ta a yɛ ko jamana jɪn di kɛ a ni a bɔnsɔnilu ta ri. Wo tuma den tun tɛ Iburahima bolo.

⁶ Alla ka a fɔ a yɛ ko: «I bɔnsɔnilu ri kɛ londonilu ri jamana do rɔ. Mɔɔ woilu ri ii bila jɔnya rɔ ka ii tɔrɔ. Ii ri san kɛmɛ naanin kɛ tɔrɔya rɔ ye.

⁷ Kɔni n di jahadi la mɔɔ woilu kan, mɛnilu ka ii kɛ jɔnilu ri. Wo kɔ rɔ, i bɔnsɔnilu ri bɔ ye ka na nde bato yɔrɔ jɪn dɔ yan.»

⁸ Alla ka teriya sidi Iburahima yɛ, ka faaninta kɛ wo tɔɔmasere ri. Wo rɔ, Iburahima ka Isiyaka sɔrɔn ka a la faaninta kɛ a sɔrɔn tele seyin. Isiyaka ka Yakuba sɔrɔn ka a kɛ ja wo le ma. Yakuba ka an benba tan ni fila sɔrɔn ka woilu fanan kɛ wo ja kelen wo le ma.

⁹ «Yusufu la ko keleya ka a kɔrɔilu mira. Ii ka a mira ka a san mɔɔilu ma. Woilu wara a bila jɔnya rɔ Misiran. Kɔni Alla tora a fɛ,

¹⁰ ka a bɔ a la tɔrɔya bɛɛ rɔ. A ka a lɔ Misiran mansa Ferawuna ja na tuma mɛn na, Alla ka hankili di a ma ka a la ko diya wo yɛ. Ferawuna ka a lasii Misiran jamana kuntiia la, a ni a ka a kɛ a la bon jamɔɔ ri.

¹¹ «Wo tuma, kɔnkɔ ba donda Misiran jamana fan bɛɛ rɔ, a ni Kanaan jamana bɛɛ rɔ. Wo tɔrɔya bonyara kɔsɛɛ. An benbailu ma se balo sɔrɔnna.

¹² A fɔra Yakuba yɛ tuma mɛn na ko suman ye sɔrɔnna Misiran, a ka an benbailu lawa suman ko rɔ. Wo kɛra ii wa ko fɔlɔ ri.

¹³ Ii seni Misiran a sija filana rɔ, Yusufu ka a jɛrɛ yiraka ii la. A badenmailu la ko fɔra mansa Ferawuna yɛ.

¹⁴ Yusufu ka kela lawa a fa ma ko a ye na, a ni a la denbaya bɛɛ. A fa la mɔɔilu bɛɛ ladennin tɛrɛ mɔɔ biwɔrɔnwula ni mɔɔ loolu le ri.

¹⁵ Nba, Yakuba ni a la mɔɔilu wara Misiran ja wo le ma. A mɛnda ye fo a sara, a ni an benbailu bɛɛ.

¹⁶ Waati taminni kɔ, mɔɔilu wara ii su ri fɔ Sikɛmu. Ii ka ii su don Iburahima la su don diya ye, Iburahima tun da wodi wo bɔ kɔrɔman, a ka mɛn don Hamari dencɛilu bolo, a ka a san woilu ma.

¹⁷ «Nba, Alla ka lahidɪ mɛn ta Iburahima yɛ, wo mafa waati tun da sudunya. An na mɔɔilu tɛrɛ ye siyayala Misiran a ja jɛrɛ jɛrɛ ma.

¹⁸ Wo tuma, mansa do siira, mɛn ma foyi lɔn Yusufu la ko rɔ.

¹⁹ Mansa wo ka an na mɔɔilu tɔnɔ bɔ ka an benbailu tɔrɔ kojuuya. A ka ii diyagboya ko ii ye ii den jarinilu to ii kɔ kɛnɛ ma kosa ii denilu ri sa.

²⁰ «Nabi Musa sɔrɔnda waati wo le la. Den juma le tɛrɛ a ri kɔsɛɛ ka Alla diya fewu! A sɔrɔnda ka karo sawa kɛ lamɔ rɔ a fa wara.

²¹ A sɔrɔnbailu ka a to ii kɔ kɛnɛ ma tuma mɛn na, Ferawuna denmuso ka a yen. Wo le ka a ta ka a lamɔ, ka a kɛ ikomin a jɛrɛ den.

²² Wo rɔ, Misirankailu ka Musa karan ii la lɔnnin bɛɛ la. Se ye a ye ka kewali ba kɛ. A kusan kumala a juma la fanan.

²³ «Musa sɔrɔn ka san binaanin bɔ tuma mɛn na, a ka a miri ko a ri wa bɔ a badenmailu tɔrɔfɛ, Isirayelikailu kɔnin.

²⁴ A seni ye, a ka a badenma do yen. Misiranka do ye wo gbasila. Musa wara a badenma demɛn, ka a badenma ta sara cɛɛ wo la ka a faa.

²⁵ A ye Musa kɔndɔ ko a badenmailu ri a jayen ko Alla ra ale lɔ ii hɔrɔya la. Kɔni a badenmailu ma wo jayen.

²⁶ Wo duusa gbɛ, Musa wara a badenma fila bilani tɛɛɛ i jɔɔn na. A ka woilu masabarikan kɛ ko: «Badenmailu le tɛ ai ri wa? Nfenna ai bilani tɛɛɛ i jɔɔn na ten?»

²⁷ «Kɔni mɛn tɛɛɛ ye a badenma gbasila, wo ka Musa latuntun ka a fɔ a ye ko: «Yon ka i kɛ an na kuntii ni an na kititɛɛla ri?»

²⁸ A ye di? I ye a fɛ le ka nde faa ikomin i ka Misiranka wo faa ja mɛn ma kunun?»

²⁹ Musa ka wo mɛn tuma mɛn na, a ka ibori ka wa a sii londanya rɔ Madiyana jamana rɔ. A mɛnda ye ka dencɛ fila sɔrɔn.

³⁰ «A ka san binaanin dafa ye tuma mɛn na, mɛleka do bɔra gbɛ rɔ a jakɔrɔ. Mɛleka wo ka a jɛɛ yiraka a la jiri tunin tamɛlenama rɔ, Sinayi koyinkɛ waa rɔ.

³¹ Musa ka wo yen ka kabannakoya. A ka a madon a la ka a kɔrɔsi tuma mɛn na, Allabatala kumakan bɔra.

³² A ka a fɔ ko: «Nde le i benbailu Maari Alla ri, Iburahima Maari Alla ni Isiyaka Maari Alla ni Yakuba Maari Alla kɔnin.» Musa silanda ka a yɛyɛyɛɛ. A ma susu a ja lɔla a rɔ.

³³ «Allabatala ka a fɔ a ye ko: «I ye i la sanbara bɔ i sen dɔ, baa i lɔni yɔrɔ mɛn dɔ jɔn, wo ye yɔrɔ sɛniman de ri.»

³⁴ Alla ka a fɔ ko: «N na mɔɔilu tɔrɔni ja mɛn ma Misiran, n da wo yen fewu. N da ii kurunkan mɛn fanan. N da jii ka na ii kisi. Na, n di i lase Misiran.»

³⁵ «Nba, Isirayelikailu tun ka ii ban Musa mɛn dɔ ko: «Yon ka i kɛ an na kuntii ni an na kititɛɛla ri?» Kɔni Alla ka ale lawa ka a kɛ ii la kuntii ri, ka ii hɔrɔya. Alla ka a kelaya ja wo le ma mɛleka bolo, mɛn bɔra gbɛ rɔ a jakɔrɔ jiri tunin dɔ.

³⁶ Musa ka tɔɔmasereilu ni kabannako bailu kɛ Misiran, ka doilu kɛ Kɔɔji Fararɔbin da la, ka doilu fanan kɛ wula kɔndɔ san binaanin kɔrɔ.

³⁷ «Wo Musa kelen de ka a fɔ Isirayelikailu ye ko: «Alla ri nabi gbɛɛɛ bɔ Isirayelikailu tɛma ikomin nde.»

³⁸ Wo Musa kelen de tɛɛɛ Isirayelikailu bɛɛ ladennin fɛ wula rɔ. A tɛɛɛ ye an benbailu fɛ ye, a ni mɛleka wo, mɛn kumara a fɛ Sinayi koyinkɛ kan. A ka kuma banbali sɔrɔn ka a lase an ma.

³⁹ «Kɔni an benbailu ma sɔn ka a kan mira. Ii ka ii ban a rɔ. Misiran lɔɔ tɛɛɛ ye ii la.

⁴⁰ Ii ka a fɔ Haruna ye ko: «Batofen doilu ladan an ye, mɛn di a lɔ an jɔrɔ ka wa, baa Musa wo, mɛn ka a lɔ an jɔrɔ ka bɔ Misiran, an ja tɛ a la. Mɛn kɛni a la, an ma wo lɔn.»

⁴¹ Wo rɔ, ii ka batofen do rabɛn waati wo la, ka saraka bɔ a ye ka a sɔ. Batofen wo bɔni nisiden na. Ii ka tolon kɛ ka batofen wo bonya, mɛn rabɛnni ii jɛɛ bolo.

⁴² Kɔni Alla ka a kɔ don ii la ka ii bila. A ka ii to ii jɛɛ ma, ka ii to loloilu batola, a ni tele ni karo. Ko do sɛbɛni wo rɔ nabiiilu la kitabu rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai Isirayelikailu! Ai ka san binaanin kɛ wula kɔndɔ taamala,

ka kolofenilu kannatεε ka sarakailu bɔ.

Kɔni ai ma woilu bɔ nde ye.

⁴³ Ai la joo Mɔlɔki siini gba mɛn kɔrɔ,
ai ka wo madonni a bato kanma.

Ai ka ai la joo Arefan na lolo bisiki le ladan ka wo bato.

Wo le rɔ, n di ai gbɛn kelekɔrɔbori diya fɔɔ Babiloni kɔfɛ.»

⁴⁴ Etiyen ka a fɔ ko: «An benbailu tɛrɛ ye wula kɔndɔ taamala tuma mɛn na, Alla la teriya tɔɔmasere daa make faaninbon tɛrɛ ye ii bolo. Musa tun ka faaninbon wo ladan ikɔ Alla ka a fɔ a ye ja mɛn ma. Alla ka mɛn yiraka a la, a ka a ladan ka a ni wo ra kanya.

⁴⁵ Daa make faaninbon wo tɛrɛ ye an benbailu la denilu bolo ii la waati rɔ. Ii ni Josuwe le ka jamana bɛɛ mira, Alla ka jamana wo mɔɔilu gbɛn ii jɛfɛ. Ii nara daa make faaninbon di jamana rɔ, a mɛnda ye haan an mansa Dawuda tele rɔ.

⁴⁶ Dawuda la ko diyara Alla ye. Ale le ka Alla madiya ko a ye a fɛ ka sii diya lɔ Yakuba Maari Alla ye.

⁴⁷ Kɔni Dawuda dence Sulemani le ka bon wo lɔ Alla ye.

⁴⁸ «Kɔni Alla Kɔrɔtaniba tɛ a siila bon na, mɛn lɔni adamaden bolo. A ye ikomin nabi ka a fɔ ja mɛn:

⁴⁹ «Allabatala ka a fɔ ko: Sankolo le ye n na mansaya siifen di.

Duukolo ye n sen lɔ yɔrɔ le ri.

A ye di? Ai ri bon su juman lɔ nde ye?

N siibon di ke yɔrɔ juman?

⁵⁰ Fen jinilu bɛɛ dannɛ tɛ nde le bolo wa?»

⁵¹ Etiyen ka a fɔ a lamɛnbailu ye ko: «Ai mɔɔ kungbelenilu! Ai ye ikɔ Alla lɔnbaliilu! Ai ye ai toloilu magbɛleyala ka ai ban Alla kumakan dɔ. Ai ye Alla la Nii Seniman sɔsɔli waati bɛɛ. Ai ni ai benbailu bɛɛ ka kan.

⁵² Ai benbailu ka nabiilu bɛɛ tɔrɔ. Nabijuma mɛnilu ka Alla la Mɔɔ Suwandini la ko fɔ ii ye, ii ka woilu faa. Sisen ai ra Mɔɔ Telenni wo janfa ka a faa.

⁵³ Aile ka Alla la sariya sɔrɔn melekailu bolo, kɔni ai ma sɔn wo mirala.»

Etiyen faara ja mɛn ma

⁵⁴ Yahudiyailu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii mɔnɛra. Ii jusu bɔra a ja jɛrɛ jɛrɛ ma ka a dagbolo cin.

⁵⁵ Kɔni Etiyen jusu fani tɛrɛ Alla la Nii Seniman na. A ka a ja lɔ sankolo rɔ ka Alla la nɔɔrɔ yen, ka Isa lɔni yen Alla bolokininma.

⁵⁶ A ka a fɔ ko: «A ragbɛ. N da sankolo da lakani yen, ka Mɔɔ Dence lɔni yen Alla bolokininma.»

⁵⁷ Kɔni ii kulera kan ba la, ka ii boloilu dii ii toloilu la. Ii bɛɛ gbidira ka be Etiyen kan.

⁵⁸ Ii ka a mira ka a sɔmɔn ka wa a ri so kɔkan, ka a bon damira kabakurun na. Sereya wo ka ii la duruki bɔ ii kanna ka a bila kanberɛn dɔ sen kɔrɔ, mɛn tɔɔ ko Sawuli.

⁵⁹ Ii ye Etiyen bonna kabakurun na tuma mɛn na, a ka tarali ke ko: «Maari Isa, n nii ta.»

⁶⁰ Awa a ka i jɔɔnkin ka a kan ba labɔ ko: «Maari, i ye kojuu jin yafa ii ma.» A banni wo fɔla, a sara.

Sawuli ka lemēniya jama tərɔ

Wo lon kelen, mɔɔilu wulira ka lemēniya jama tərɔya kojuuya Jerusalemu. Wo rɔ, lemēniya mɔɔilu bɛɛ ka ibori ka wa Jude mara ni Samari mara fan bɛɛ rɔ. Talibidenbailu dərɔn de ma bɔ Jerusalemu.

² Alla jɛsilanjɛba doilu ka Etiyɛn su don ka kasi kosebɛ a la saya ko rɔ.

³ Kɔni Sawuli tɛɛ ye lemēniya jama tərɔla kojuuya. A tɛɛ ye donna ii la bonilu la ka ii mira, cɛɛ ni musoilu. A tɛɛ ye woilu bɛɛ mirala fanka la ka ii bila kaso la.

Filipe ka Samarikailu kawandi

⁴ Nba, mɛnilu jɛsɛnda ka bɔ Jerusalemu, woilu sera yɔɔ yɔɔ rɔ, ii ka kibaro juma lase ye mɔɔilu ma.

⁵ Filipe borini wara Samari so ba la. A ka Mɔɔ Nɛnematɔmɔnin na ko lase ye mɔɔilu ma.

⁶ Jama ka ii tolo malɔ a la kosebɛ. Ii ka a la kuma lamɛn ka a la tɔmasere kɛni yɛn,

⁷ baa jinailu kule kan ba bɔra, ka bɔ jinatɔilu siyaman fɛ a bolo. Kɔrɔngbɔyatɔ siyaman ni senkelen siyaman nakɛndɛyara fanan.

⁸ Wo kɛra sɛwa ko ba ri so wo mɔɔilu bolo.

⁹ Cɛɛ do tɛɛ ye, mɛn tɔɔ tɛɛ ko Simɔn. A tun da mɛn, Simɔn ye wɔyɛmaya koilu kɛla so kɔndɔ ka Samarikailu bɛɛ kabannakoya. Ale tɛɛ ye a jɛɛ kɛla mɔɔba le ri.

¹⁰ Ka a damira denninilu ma haan mɔɔbailu, bɛɛ tɛɛ ye ii tolo malɔla a la kosebɛ. Ii tɛɛ ye a fɔla a ma ko: «Nin kɔnin ye Alla la sebaya ba jɛɛ le ri.»

¹¹ Nba, Simɔn tɛɛ ye ii makabala a la wɔyɛmaya koilu la kɛbi waati jan. Wo rɔ, ii bɛɛ tɛɛ ye ii tolo malɔla a la kosebɛ.

¹² Kɔni Filipe ka kibaro juma lase ii ma, mɛn ye Alla la Mansaya ko ni Isa Nɛnematɔmɔnin tɔɔ la ko rɔ. Ii lara a la kuma la tuma mɛn na, ii sunda ji rɔ, cɛɛ ni musoilu.

¹³ Simɔn jɛɛ fanan lara kuma wo la ka sun ji rɔ. A sunni kɔ rɔ ji rɔ, a ma bɔ Filipe kɔfɛ fewu. Filipe tɛɛ ye kabannako ni tɔmasere mɛnilu kɛla, woilu ka Simɔn kabannakoya kosebɛ.

¹⁴ Wo tuma, a fɔra talibidenbailu yɛ, mɛn tɛɛ ye Jerusalemu, ko Samarika doilu ra sɔn Alla la kuma rɔ. Wo rɔ, ii ka Piyɛri ni Yuhana kelaya ko ii ye wa woilu tɛɛn ye.

¹⁵ Piyɛri ni Yuhana se mɛn kɛni Samari, ii ka Alla matara lemēniya mɔɔilu yɛ, sa ii ri Alla la Nii Sɛniman sɔrɔn.

¹⁶ Lemēniya mɔɔ woilu sunda ji rɔ tɛɛ Maari Isa tɔɔ le rɔ, kɔni Alla la Nii Sɛniman tun ma na ii si ma fɔlɔ.

¹⁷ Piyɛri ni Yuhana banda Alla matarala ka ii bolo la ii kan. Wo rɔ, ii ka Alla la Nii Sɛniman sɔrɔn.

¹⁸ Nba, Simɔn ka a yɛn tuma mɛn na ko lemēniya mɔɔilu ka Alla la Nii Sɛniman sɔrɔn talibidenbailu la bolo lankannin fɛ, a ka wodi bɔ ko a ye a dila ii ma.

¹⁹ A ka a fɔ ko: «Ai ye wo se di n ma, sa n wa n bolo la mɔɔ mɛn kan, wo ye Nii Sɛniman sɔrɔn.»

²⁰ Kɔni Piyɛri ka a fɔ a yɛ ko: «I ni i la wodi bɛɛ ye halaki! Baa i ra imiri ko Alla ye mɛn dila mɔɔ ma, i ri wo sɔrɔn wodi la.»

²¹ Piyɛri ka a fɔ ko: «Ile kɔnin! I sen tɛ an na baara jɛn dɔ fewu! Baa i jusu telenni tɛ Alla jana.

²² I ye tubi ka Allabatata matara, sa i ra miriya juu mɛn kɛ, tumadɔ i ri makoto wo la.

²³ N da a yen ko jagboya ka siya i kɔndɔ fewu. Kojuu ra ke i la kuntii ri.»

²⁴ Simɔn ka jabili ke ko: «Ai ye Allabatala matara n ye, sa ai ka men fɔ jin, wo si kana n sɔrɔn.»

²⁵ Nba, Piyeri ni Yuhana ka a jafɔ ka Allabatala la kuma lase ii ma. Ii ban men keni baara wo la, ii ka ii kɔse Jerusalemu. Ii watɔla, ii taminda kibaro juma lasela Samarikailu la so mesen siyaman na.

Filipe benda Etiyopi jemɔɔ do la

²⁶ Allabatala la meleka do nara ka a fɔ Filipe ye ko: «I wuli ka wa tele kankan bolokinin dɔ. Sila men ye bɔla Jerusalemu ka wa Kasa, i ye wo mira.» (Sila wo ye bɔla wula rɔ.)

²⁷ Filipe wulira ka sila wo mira ka wa. Nba, a ka i jɔɔn ben Etiyopika kibaten do la sila la. Jemɔɔ ba le. Ale le siini Etiyopi mansa muso Kandasi la nanfulu beɛ kun na. Wo wani tere Alla bato diya Jerusalemu.

²⁸ Cee wo bɔtɔ tere Jerusalemu ka i kɔse a wara. A siini a la sowontoro rɔ sila la ka Nabi Esayi la kitabu karan.

²⁹ Alla la Nii Seniman ka a fɔ Filipe ye ko: «I madon sowontoro jin na ka itaama a tɔrɔfe.»

³⁰ Wo rɔ, Filipe ka ibori ka wa se sowontoro ma. A ka cee wo karankan men, a ye Nabi Esayi la kitabu karanna. Filipe ka a majininka ko: «I ye kuma men karanna jin, i ka wo kɔrɔ lɔn wa?»

³¹ A ka Filipe jabi: «Ni mɔɔ ma wo kɔrɔ fɔ n ye, n di se wo lɔnna di?» A ka Filipe kili ko a ye yele ka a sii a tɔrɔfe sowontoro kɔndɔ.

³² A tere ye kuma men karanna, wo le ka a fɔ ko:
«A kera ikomin saa bulan, men da bila julɔ la ka wa a kannateɛ diya.
Ikomin saa bulan, men te kasila a si mali waati,
A ma foyi fɔ.

³³ Ii ka a lafeya, ka a la hakan bɔ a bolo la.
Mɔɔ te kuma a bɔnsɔn ko rɔ,
Ka a masɔrɔn ii ka a faa.»

³⁴ Cee ka Filipe majininka ko: «N fa, nabi ye kumala yon na ko rɔ kuma jin dɔ? A ye kumala a jere la ko le rɔ wa, wa mɔɔ gberɛ? I ye wo fɔ n ye.»

³⁵ Wo rɔ, Filipe ka a damira kitabu kuma wo ma, ka Isa la kibaro juma fɔ a ye.

³⁶⁻³⁷ Ii ye wala sila fe tuma men na, ii sera kɔ do ma. Cee ka a fɔ Filipe ye ko:
«I ja lɔ, ji ye yan. Nfen di n bali sunna ji rɔ?»

³⁸ Cee ka a fɔ sowontoro borila ye ko a ye sowontoro lalɔ. A ni Filipe jiira ji rɔ. Filipe ka a sun ji rɔ.

³⁹ Ii bɔ men keni ji rɔ, Maari Nii Seniman ka Filipe ta ka wa a ri. Cee wo ma a yen butun, kɔni a sewani ba bora ye ka wa.

⁴⁰ Filipe ka a jere yen Asoti so kɔndɔ. A taminda kibaro juma lasela so beɛ la, haan a nara se Sesare.

9

Sawuli lemeniyara Isa ma ja men ma

¹ Waati wo rɔ, Sawuli tere ye Maari Isa la karandenilu masilanna tuma beɛ, ko a ri ii faa. A wara sarakalase la kuntiiba teren,

² ko a ye bataki di a ma, a ri wa men yiraka mɔɔilu la Yahudiyailu la salibonilu la Damasi so kɔndɔ. Wo rɔ, ni a ka mɔɔilu teren ye, menilu ye Isa la sila kan, a ri woilu mira, cee ni muso, ka na ii ri Jerusalemu.

³ Sawuli sundunyara Damasi tuma men na, fen do men bora gbe ro san ma kelen di ka na a laminin.

⁴ Sawuli bera duu ma. A ka kumakan do men ko: «Sawuli, Sawuli, i ye n torola kojuuya nfenna?»

⁵ Sawuli ka jininkali ke ko: «Maari, i ye yon de ri?» A ka Sawuli jabi: «Nde le Isa ri, i ye men torola kojuuya.

⁶ I wuli sisen ka wa so kondɔ. I ka kan ka men ke, wo ri fo i ye ye.»

⁷ Sawuli taamaɗɗonilu lɔni teɛ ye, kɔni ii ma se foyi fola. Ii ka kumakan wo men, kɔni ii ma mɔɔ si yen.

⁸ Sawuli ka i wuli ka i lo. A ka a ja laka, kɔni a tun te foyi yenna. Ii ka a gbeleke mira ka wa a ri Damasi.

⁹ A ka tele sawa ke a te foyi yenna. A ma dɔnnin ke, a ma ji min.

Alla ka Ananiyasi kelaya Sawuli ma

¹⁰ Wo ka Isa la karanden do teɛn Damasi. Wo tɔɔ ko Ananiyasi. Maari ka fen do yiraka a la, ka a kili ko: «Ananiyasi.» Ananiyasi ka a fo ko: «Naamun, Maari. N ye yan.»

¹¹ Maari ka a fo a ye ko: «I wuli ka sila ta, mɔɔilu ye a fola men ma ko Sila Telenni. I ye wa Judasi wara, ka Tarisika do majininka, men tɔɔ ko Sawuli. A ye n matarala sisen.

¹² N ka a yiraka a la ko ceɛ do ri na a bolo la a kan, sa a ja ri laka iko. A ka ceɛ men yen, wo tɔɔ ko Ananiyasi.»

¹³ Ananiyasi ka a fo ko: «Eɛ, Maari! Ceɛ jin ka kojuu ke i la mɔɔ senimanbailu la ja men ma Jerusalemu, mɔɔ siyaman da wo lakali n ye.

¹⁴ Sarakalase la kuntiilu ka se di a ma ko ka mɔɔilu mira menilu beɛ ye i tɔɔ kilila. A ra na yan wo ko ro»

¹⁵ Kɔni Maari ka a jabi: «Wa! N da ceɛ jin suwandi, sa a ri baara ke n ye. A ri n na ko lase siya gberɛilu mɔɔilu ma, a ni mansailu ni Isirayelikailu.

¹⁶ A ri toro ja men ma n na ko ro, n jere ri wo beɛ yiraka a la.»

¹⁷ Wo ro, Ananiyasi bora ka wa Sawuli teɛn. A donda bon na, ka a bolo la a kan, ka a fo a ye ko: «N badenma Sawuli, Maari Isa ra n nana ka i teɛn yan. Ale le ka a jere yiraka i la sila la ka a teɛn i ye nala yan. Ale le ka n nana yan sa i ja ri laka iko, sa i jusu ri fa Alla la Nii Seniman na.»

¹⁸ Fen do men munɗani jee wari la bora Sawuli ja kan i korɔ. Wo beni, Sawuli ja lakara iko. A ka a wuli wo ro ka a sun ji ro.

¹⁹ A ka dɔnnin ke ka fanka sɔɔn. A menda tele dando Isa la karandenilu torofe Damasi.

Sawuli ka kawandili ke Damasi

²⁰ Sawuli ka Isa la ko lase damira i korɔ Yahudiyailu la salibonilu la Damasi. A ka a fo mɔɔilu ye ko Isa ye Alla Dence le ri.

²¹ Menilu tolo teɛ ye a la kuma la, woilu beɛ kabannakoyara. Ii ka a fo ko: «Ceɛ jin de ma mɔɔilu toroya kojuuya Jerusalemu wa, menilu ye Isa tɔɔ kilila? A ma na yan ko ka woilu mira ka wa ii ri sarakalase la kuntiilu ma Jerusalemu wa?»

²² Kɔni Sawuli teɛ ye mɔɔilu kawandila se men na, do teɛ ye lala wo kan waati beɛ. A teɛ ye a yirakala Damasi Yahudiyailu la ka a gbe ko Mɔɔ Nenematomonin de Isa ri. Ii ma se a jabila muume.

²³ Tele siyaman tamini ko, ii ka ii laden ka ii kan ke kelen di ko ii ri Sawuli faa,

²⁴ Kōni ko wo fōra Sawuli yε. Ii ka ii janto so donda bεε rō su ni tele, sa ii ri Sawuli mira ka a faa.

²⁵ Su do rō, a la karandenilu ka a bila see kōndō, ka a lajii julu la so jin kōma.

Sawuli sera Jerusalemu

²⁶ Sawuli wara Jerusalemu. A seni ye, a lōō tere ye a la ka i madon karandenilu la. Kōni woilu bεε silanni tere a jε. Ii ma la a la ko Sawuli ra ke Isa la karanden di.

²⁷ Kōni Barinabasi ka Sawuli ramira ka wa a ri talibidenbailu ma ka a lase ii ma ikomin Sawuli ka Maari Isa yen Damasi sila la ja men ma, a ni Maari kumara a ye ja men ma, a ni Sawuli ma silan ja men ma ka Isa la ko lase mōōilu ma Damasi so kōndō.

²⁸ Wo rō, Sawuli mēnda talibidenbailu bolo, ka wa Jerusalemu fan bεε rō, ka Maari la ko fō mōōilu ye jusulateε rō.

²⁹ Yahudiya menilu fa kan tere ye Kirekikan di, Sawuli tere ye kumala woilu ye ka ii masōō. Wo kera sababu ri, ii tere ye a faa ko ja jininna.

³⁰ Wo fōra lemeniya mōōilu ye tuma men na, ii wara Sawuli ri Sesare. Ii seni ye, ii ka a lawa Tarisi.

³¹ Nba, wo tuma lemeniya jama tere ye jususuma rō Jude, a ni Kalile ni Samari. Maari tere ye ii la lemeniya sabatila. Ii tere ye ii taamala Maari jesilanje le rō. Alla la Nii Seniman tere ye ii seεbe donna. Wo rō, mōōilu tere ye donna ka la lemeniya mōōilu kan.

Piyeri ka Ene lakendeya

³² Nba, Piyeri tere ye jamana bεε rataamala. Lon do rō, a wara bō Alla la mōō senimanbailu tōrōfe Lida so kōndō.

³³ A ka cεε do teren ye, men tōō ko Ene. Wo tun da san seyin ke a lani a la dεbe rō baa a korōngbōyanin de tere.

³⁴ Piyeri ka a fō a ye ko: «Ene, Isa Nenematōmonin da i lakendeya sisen. I wuli ka i la dεbe raben.» Ene ka a wuli i kōrō.

³⁵ Mōō menilu siini Lida ni Saron gbekula kan, woilu bεε ka Ene yen ka lemeniya Maari ma.

Alla ka Dōrikasi lawuli ka a bō saya rō

³⁶ Nba, Isa la karanden do tere ye Jope so kōndō. Wo tōō ko Tabita. Mōōilu ye a fōla a ma Kirekikan dō ko Dōrikasi. Muso wo tere ye kojuma kela tuma bεε ka fantanilu demen.

³⁷ Ka Piyeri to Lida so kōndō, Tabita jankarōra ka sa Jope so kōndō. Ii ka a su ko ka a la sankaso san ma bon na.

³⁸ Jope ni Lida te ma jan. Wo rō, a fōra Jope karandenilu ye tuma men na ko Piyeri ye Lida, ii ka mōō fila kelaya ka wa a madiya ko a ye na i kōrōkōrō jin di ten.

³⁹ Nba, woilu wara kela fō Piyeri ye tuma men na, a nara ii kōfe. A seni ye, ii wara a ri sankaso san ma bon na. Cesamusoilu bεε nara Piyeri laminin. Ii kasira ka durukibailu ni duruki kōrōbilailu yiraka a la, Dōrikasi tun ka menilu kara.

⁴⁰ Piyeri ka mōōilu bεε labō bon na, ka i jōnkin ka Alla matara. A ka a ja lō su rō ka a fō a ye ko: «Tabita, i wuli.» Muso ka a ja maka. A ka Piyeri yen tuma men na, a ka a wuli ka a sii.

⁴¹ Piyeri ka a mira a bolo ma, ka a lawuli. A ka Alla la mōō senimanbailu ni cesamusoilu kili, ka Tabita kende yiraka ii la.

⁴² Wo ko fōra Jope fan bεε rō. Wo rō, mōō siyaman lemeniyara Maari ma.

43 Nba, Piyeri mēnda Jope ka tele siyaman ke ye. A jiyani tere karanke do wara, men too ko Simon.

10

Korineli ka Piyeri kili

1 Cee do tere ye Sesare, a too ko Korineli. Romu keleden kuntii do le tere a ri, keleden keme tere ye a bolo. A la keledenilu tere ye dekuru men do, moolu tere ye a fola wo ma ko Itali dekuru.

2 Korineli ni a la denbaya bee seebe donni tere ye Alla batola. Ii silanni Alla je. A tere ye fantanilu sola kosebe, ka Alla matara tuma bee.

3 Nba, Ion do ro wura tele la, Korineli ka Alla la meleka yen nala a ye jayennin do a la bon kondoo. Wo ka a kili ko: «Korineli.»

4 Korineli ka a ja lo a la silan do. A ka a fo ko: «Faama, nfen de jin?» Meleka ka a jabi: «I la Alla tarailu ni i la bolokolonilu so ko ra diya Alla ye. Alla ra a hankili to i ro.»

5 Sisen, i ye moo lawa Jope ka cee do kili, men too ko Simon. Doilu ye a fola a ma ko Piyeri.

6 A jiyani Simon wara, men ye karanke ri. A la bon ye kooji da la.»

7 Meleka bora a torofe ka wa tuma men na, Korineli ka a la bonkondo baaraden fila kili, a ni a jere demenba keleden do. Wo fanan seebe donni tere Alla bato ma.

8 Korineli ka ko bee jafoo ii jana ka ii lawa Jope.

Piyeri la jayenninni

9 Wo duusa gbe, telelatelen waati ka moo sewa wo to sila kan folo. Wo tuma, ii se men kera so da la, Piyeri yelera Alla matara diya bon kun bilinin kan.

10 Konkoo ka a mira. A tere ye a fe ka doonnin ke. Ka a teren moolu ye suman tibila, Alla ka fen do yiraka a la.

11 A ka sankolo lakani yen, ka fen do fanan yen, men keni ikomin birinkan ba. Wo sidini a kun naanin na, ka lajii duu ma.

12 Sen naaninma soboilu su bee tere ye wo kan, a ni gbankanbandoilu ni sankolo konoilu.

13 Piyeri ka kumakan do men. A ka a fo ko: «Piyeri, i wuli ka do faa ka a doon.»

14 Koni Piyeri ka a fo ko: «Een de, Maari! Fen haramunnin ni fen koooni, n ma wo si doon folo.»

15 Kumakan bora a sija filana ro. A ka a fo ko: «Alla ra fen men seniya, i kana wo jate fen haramunnin di.»

16 Wo kera sija sawa ka ban tuma men na, birinkan wo korotara ka wa sankolo ro kelen di.

Korineli la keladenilu nara Piyeri teren

17 Piyeri tun ka fen men yen, a kondafilini tere ye wo ro kosebe. Wo ka a teren Korineli la keladenilu ra se Jope ka Simon na bon majininka, ka na ii lo a la bonda la.

18 Ii ka ii kan naboo ka jininkali ke ko: «Simon men ye kilila ko Piyeri, wo jiyani yan de wa?»

19 Piyeri ye i mirila a la jayennin koroo ma waati men na, Alla la Nii Seniman ka a fo a ye ko: «I ja lo. Moo sawa ye i jininna.»

20 I wuli ka jii ii teren ye. I ye wa ii kofe, i kana sika. Nde le ka ii lana i ma.»

21 Piyeri jiiira ka na ii teren ye. A ka a fo ko: «Ai ye moo men jininna, wo le nde ri. Ai nani nfenna?»

²² Woilu ka Piyeri jabi: «An bɔni Kɔrineli wara le. Keɛden kuntii do le a ri. Mɔɔ telenni de, a silanni Alla jɛ. Yahudiyailu bɛɛ ye a tɔɔɔnɔma fɔla. Nba, Alla la meɛka seniman ka a fɔ a ye ko a ye i kili ka wa a wara, sa a ri a tolo malɔ i la kuma la.»

²³ Wo rɔ, Piyeri ka a fɔ ii ye ko ii ye don. A ka jiyabon di ii ma.

Piyeri wara Kɔrineli wara

Duusa gbɛni, a ka a rabɛn ka wa ii kɔfɛ. Jopeka lemɛniya mɔɔ doilu wara a malɔ diya.

²⁴ Wo duusa gbɛ, ii donda Sesare. Kɔrineli ka ii makɔnɔ ye, a tɛrɛ ra a badɛnmailu ni a teri jɔmailu bɛɛ laden.

²⁵ Piyeri donda a wara tuma mɛn na, Kɔrineli nara a tuwa, ka a jɔnkin Piyeri kɔrɔ, ka a bonya.

²⁶ Kɔni Piyeri ka a lawuli ko: «I wuli. Mɔɔ le nde fanan di.»

²⁷ Piyeri tɛrɛ ye kumala Kɔrineli ye tuma mɛn na, ii donda bon na ka mɔɔ siyaman nadɛni tɛrɛn bon na ye.

²⁸ Piyeri ka a fɔ ii ye ko: «Ka bɛn an na sariya ma, Yahudiyailu ma kan ka ii madon siya gbɛrɛ mɔɔilu la. Ai ye wo kalama. Hali ka don ii la bon na, an ma kan ka wo kɛ. Kɔni Alla ra a yiraka n na ko n kana a fɔ mɔɔ si ma ko a haramunnin, wala a kɔsɔni.

²⁹ Wo le rɔ, n kilira tuma mɛn na, n ka n wuli ka na. N ma sɔsɔli si bila a rɔ. Awa, n ye ai maɔininkala sisen, ai ka n kili nfenna?»

³⁰ Kɔrineli ka a jabi: «Wura tele su jɔn na, kunasini kɔ, n tɛrɛ ye Alla matarala n na bon na waati su jɔn na. Wo tele naanin de bi ri. Nba, n ka cɛɛ do lɔni yen n jɔkɔrɔ i kɔrɔ. Faanin mɛlɛnmɛlɛnna ye a kan na.

³¹ A ka a fɔ ko: «Kɔrineli, i ra Alla matara mɛn kɛ, Alla ra wo mɛn. I ra bolokolonilu sɔ, a ma jɔna woilu kɔ.

³² Wo le kɔsɔn, i ye kela lawa Jope ka Simɔn kili, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Piyeri. A jiyani Simɔn wara, mɛn ye karanke ri. Wo la bon ye kɔɔji da la.»

³³ Wo rɔ, n ka mɔɔilu lawa i kɔ i kɔrɔ. I na ko ra diya an ye sisen. Nba, Maari ka ko mɛnilu fɔ i ye, an bɛɛ ye yan Alla jɔkɔrɔ ka an tolo malɔ woilu bɛɛ la.»

Piyeri ka kawandili kɛ Kɔrineli wara

³⁴ Piyeri ka kuma damira ko: «N da a yen sisen ko tuɔa le a ri ko Alla tɛ mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ.

³⁵ Siya siya rɔ, mɔɔ mɛn silanni Alla jɛ ka telenbaya kɛ, wo le duman Alla ye.

³⁶ Alla ka kela fɔ Isirayɛlikailu ye, ka kibaro jɔma lase ii ma ko ii ri jususuma sɔrɔn Isa Nɛnematɔmɔnin bolo, mɛn ye mɔɔ bɛɛ la Maari ri, ai ka wo lɔn.

³⁷ Isa la ko damirara Kalile ka tamin Jude mara fan bɛɛ rɔ jɔa mɛn ma, ai ye wo kalama. Wo bɛɛ jusiira sun ji rɔ le ma, Yaya tɛrɛ ye mɛn nasela mɔɔilu ma.

³⁸ Ai a lɔn, ko Alla la Nii Seniman lajiira Isa Nasaretika kun na ikomin suwandili tulu, a ka sebaya di a ma. Ai sebaya ka a lɔn ko Isa wara jɔa mɛn ma yɔrɔ bɛɛ la, ka a to kɔɔɔmailu kɛla, ka mɔɔilu lakɛndɛya, mɛnilu bɛɛ ye Jina Mansa Setana fanka kɔrɔ, ka a masɔrɔn Alla ye a fɛ.

³⁹ Isa ka ko mɛnilu kɛ Jerusalemu so kɔndɔ, a ni Yahudiyailu la jamana rɔ, andeilu le kɛra wo bɛɛ sereilu ri. Ii ka a gbɔgbɔn jiri kan ka a faa.

⁴⁰ Kɔni a faa tele sawana lɔn, Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. Alla ka a kɛ, mɔɔilu ka a yen ii jɔa la.

⁴¹ Kɔni mɔɔilu bɛɛ ma a yen, fo Alla tun ka sere mɛnilu suwandi kɔrɔman. Andeilu le kɛra sere woilu ri, ande mɛnilu ka dɔɔnnin kɛ ka an min a fɛ a lawulini kɔrɔ ka a bɔ saya rɔ.

⁴² A ka an jamari ko an ye mɔɔilu bɛɛ kawandi, ka sereya bɔ ko Alla ra ale lasii ka a kɛ fureilu ni kɛndɛmailu bɛɛ la kititɛɛla ri.

⁴³ Nabijumailu bɛɛ ka a la ko fɔ, ko mɔɔ mɔɔ wa la ale la, wo la kojuu ri makoto ale tɔɔ rɔ.»

Kɔrinɛli ni a la mɔɔilu ka Alla la Nii Seniman sɔrɔn

⁴⁴ Ka a tɛrɛn Piyɛri ma ban kumala fɔlɔ, Alla la Nii Seniman jiira wo lamɛnbailu bɛɛ kan.

⁴⁵ Wo ka Yahudiya lemɛniya mɔɔ mɛnilu tɛrɛn ye, mɛnilu nani Piyɛri malɔ diya kɔnin, woilu kabannakoyara ka a masɔrɔn Alla ka a la Nii Seniman di siya gbɛrɛilu fanan ma,

⁴⁶ ka a masɔrɔn ii ka wo mɔɔilu kumakanilu mɛn ii ye Alla matɔɔla kan gbɛrɛilu la. Wo rɔ, Piyɛri ka a fɔ,

⁴⁷ «Mɔɔ jɛnɛni ra Alla la Nii Seniman sɔrɔn ikɔ andeilu ka a sɔrɔn ja mɛn ma. Wo rɔ, yon di se ka ii bali sun ji rɔ ma wa?»

⁴⁸ Nba, Piyɛri ka a fɔ ko ii ye sun ji rɔ Isa Nɛnematɔmɔnin tɔɔ rɔ. Ii sun kɔ ji rɔ, ii ka Piyɛri madiya ko a ye tele dando kɛ ii wara ye.

11

Piyɛri ka dantɛɛli kɛ Jerusalemu lemɛniya mɔɔilu ye

¹ Talibidenbailu ni lemɛniya mɔɔ mɛnilu ye Jude, woilu ka a mɛn ko siya gbɛrɛ mɔɔilu fanan da sɔn Alla la kuma ma.

² Kɔni Piyɛri sera Jerusalemu tuma mɛn na, Yahudiya* lemɛniya mɔɔilu ka a jalaki.

³ Ii ka a fɔ ko: «I donda faaninta kɛbaliilu kan ka dɔɔnnin kɛ ii fɛ.»

⁴ Wo rɔ, Piyɛri ka ko wo jafɔ ii ye a sila la, a kɛra ja mɛn ma kɔnin.

⁵ A ka a fɔ ko: «N tɛrɛ ye Alla tarala Jope so kɔndɔ tuma mɛn na, Alla ka fen do yiraka n na. N ka fen do yen, mɛn kɛni ikomin birinkan ba. A sidini a kun naanin bɛɛ la ka jii ka bɔ sankolo rɔ. A seni n ma,

⁶ n ka n ja lɔ a rɔ ka a lakɔrɔsi. N ka sen naaninma fenilu yen, a ni waa rɔ soboilu ni gbankanbandɔilu ni sanma kɔnɔilu.

⁷ N ka kumakan do mɛn mɛn ka a fɔ n ye ko: «Piyɛri, i wuli. I ye do faa ka a dɔɔn.»

⁸ N ka a fɔ ko: «Ɛɛn de, Maari! N ma fen haramunnin ni fen kɔsɔni si bila n da rɔ fɔlɔ fewu.»

⁹ Kɔni kumakan wo bɔra sankolo rɔ ikɔ ko: «Alla ra fen mɛn seniya, i kana wo jate fen haramunnin di.»

¹⁰ Wo kɛra sija sawa ka ban tuma mɛn na, birinkan wo ni a kɔndɔfenilu bɛɛ layɛlɛra sankolo rɔ ikɔ ka tunun.

¹¹ Wo waati kelen, mɔɔ sawa nara ka ii lɔ lu da la ye, n jiyani yɔrɔ mɛn dɔ. Ii nani n ma ka bɔ Sesare.

¹² Alla la Nii Seniman ka a fɔ n ye ko n ye wa ii tɔrɔfɛ, ko n kana sika. Badenma wɔɔrɔ jɛnɛni wara n malɔ diya. An seni ye, an donda Kɔrinɛli la bon na.

* **11:2** *Yahudiya* Yahudiyailu cɛɛ bɛɛ ye faaninta kɛ, doilu fanan ko lemɛniya mɔɔ cɛmanilu bɛɛ ka kan ka faaninta kɛ

13 A tun ka meleka lɔni yen ɲa men ma a la bon na, a ka wo ɲafɔ andeilu ye. Meleka wo ka a fɔ a ye ko: «I ye kela lawa Jope ka Simɔn kili, mɔɔilu ye a fɔla men ma ko Piyeri.

14 A ri kumailu fɔ i ye, menilu ri i ni i la denbaya beɛ lakisi.»

15 Nba, n ka kuma damira tuma men na, Alla la Nii Seniman jiira mɔɔ woilu kan ikomin a jiira andeilu kan ɲa men ma fɔɔfɔɔ.

16 Wo waati kelen, n hankili bilara Maari la kuma rɔ. Ale le ka a fɔ ko: «Yaya ka mɔɔilu sun ji rɔ. Kɔni ai ri sun Alla la Nii Seniman dɔ.»

17 Nba, Alla ka a la Nii Seniman di andeilu ma, ande menilu lemɛniyani Maari Isa Nenematɔmonin ma. Ni a ka a la Nii Seniman di woilu fanan ma, a se ye n ye ka Alla la baara mabali wa?»

18 Ii ka Piyeri la kuma men tuma men na, ii ka a jalaki boloka. Ii ka Alla tando ko: «Nba, Alla ra se di siya gbereilu fanan ma ka tubi ka na Alla ma sa ii ri penemaya jere jere sɔrɔn.»

Kibaro ɲuma lasera Antiyɔki

19 Nba, lemɛniya mɔɔilu ka tɔɔya sɔrɔn kojuuya Etiyen faani kɔrɔ. Wo rɔ, do ka ii bori ka wa fɔɔ Fenisi ni Sipere ni Antiyɔki. Ii tun te Isa la ko lasela mɔɔ si ma fo Yahudiyailu gbansan.

20 Kɔni cɛɛ doilu borini wara Antiyɔki. Siperekailu ni Sirenikailu le woilu ri. Ii sera Maari Antiyɔki tuma men na, ii ka Maari Isa la kibaro ɲuma lase Kirɛkikailu fanan ma.

21 Maari la sebaya tere ye cɛɛ woilu fe. Wo rɔ, mɔɔ siyaman ba lemɛniyara ka na Maari ma.

22 Awa, wo ko kibaro ka Jerusalemu lemɛniya jama bɔ, ii ka Barinabasi lawa Antiyɔki so kɔndɔ.

23 A se men keni ye, a ka Alla la ɲumaya nɔɔ yen lemɛniya mɔɔilu ma ka sewa. A ka lemɛniya mɔɔilu seɛbe don ko ii ye ii raja ka to Maari la sila kan.

24 Barinabasi tere ye mɔɔ ɲuma le ri. A jusu fani Alla la Nii Seniman na. A lemɛniyara kosebe. Jama siyaman fanan sɔnda Maari rɔ.

25 Wo rɔ, Barinabasi bɔra ye ka wa Sawuli jinin diya Tarisi.

26 A ka Sawuli teren ye ka na a ri Antiyɔki. Ii ka san kelen ke ladenna lemɛniya jama kɔfe ye. Ii ka mɔɔ siyaman karan wo rɔ. Mɔɔilu ka Isa la karandenilu tɔɔ la Antiyɔki le fɔɔ ko Isa la mɔɔilu.

27 Wo tuma, Alla la nabi doilu nara Antiyɔki ka bɔ Jerusalemu.

28 Men tɔɔ ko Akabusi ka i lɔ ka kuma Alla la Nii Seniman baraka rɔ. A ka a fɔ ko kɔnkɔ ba dontɔ dunuɲa fan beɛ rɔ. Wo kuma dafara jɔ! Wo kɔnkɔ ba donda Rɔmu mansaceba Kulodi tele le rɔ.

29 Isa la karanden ka a fɔ ko ii ri Jude lemɛniya mɔɔilu demen. Ko ii kelen kelenna beɛ ri ii se ko ke ka do bila a rɔ.

30 Ii ka wo beɛ laden ka a don Barinabasi ni Sawuli bolo, ko ii ye wa a ri Jude lemɛniya mɔɔ mɔɔbakɔrɔilu ma.

12

Mansa Herodi ka lemɛniya mɔɔilu tɔɔ

1 Wo tuma, mansa Herodi wulira ka lemɛniya jama doilu mira ka ii pakankatan.

2 A ka Yuhana kɔrɔce Yakuba faa fanmuru la.

3 Mansa Herodi ra yen ko Yakuba faa diyara Yahudiyailu ye tuma men na, a ka Piyeri fanan mira. Wo kera Yahudiyailu la Buru Fununbali Sali waati le rɔ.

⁴ Nba, a ka Piyeri mira ka a bila kaso la, ka a don keleden mɔɔ tan ni wɔɔrɔ bolo ko ii ye ii janto a rɔ. A lɔɔ tere ye Herodi la ko ni Taminkunna Sali taminda, ko a ri a la kititee mɔɔilu beɛ jana.

⁵ Wo rɔ, Piyeri lamarara kaso la ye. Kɔni lemeniya jama mɔɔilu ka ii raja Alla matarala a ye kosebe.

Piyeri bɔra kaso la ja men ma

⁶ A lɔɔ tere ye Herodi la ka Piyeri kiti sini jɔɔn. Wo su jere rɔ, Piyeri lani tora sunɔɔ rɔ keleden fila tema. Jɔlɔkɔ fila bilani a bolo fila la. Kanda doilu fanan lɔni da la ka ii janto a rɔ.

⁷ Wo yɔrɔni rɔ i kɔrɔ, Maari la meleka do bɔra gbe rɔ kasobon kɔndɔ. Keneya melenda bon kɔndɔ. Meleka ka Piyeri magbasi a kanbankun ma, ka a lakunun ko: «I kaliya, i wuli.» Jɔlɔkɔilu bɔra a bolo fila la ka be duu ma.

⁸ Meleka ka a fɔ ko: «I tesidi ka sanbara don i sen dɔ.» Piyeri ka wo beɛ ke. Meleka ka a fɔ ko: «I la faanin bila i kan na ka i bila n kɔ.»

⁹ Piyeri bilara a kɔ ka bɔ kaso la. A tun ma a lɔn ko men keni meleka bolo, ko wo ye tɔja le ri. Meleka ye ko men kela wo kera a jana sibo le ri. A ye a kɔndɔ ko wo te foyi ri fo sibo.

¹⁰ Ii taminda kasobon kɔnɔgbenna kuru fɔlɔ la, ka tamin kuru filana fanan na. Wo rɔ, ii sera so donda ba ma. Neekun de tere wo ri. Ii seni ye, da wo lakara a jere ma. Ii donda so kɔndɔ ka sila do mira. Ii ye wo taamala tuma men na, meleka bɔra Piyeri kɔfe kelen di ka tunun a ma.

¹¹ Meleka wani kɔ, Piyeri hankili sera a ma. A ka a fɔ ko: «N da a lɔn sisen ko Maari le ka a la meleka lana n ma. A ra n bɔ Herodi bolo, ka n kisi kojuu beɛ ma, Yahudiyailu tere ye a fe ka men ke n na kɔnin.»

¹² Piyeri ka wo jayen tuma men na, a wara Yuhana na Mariyamu wara. Mɔɔilu ye a fɔla Yuhana men ma ko Marika. Mɔɔ siyaman nadenni tere Mariyamu wara ye ka Alla matara.

¹³ Piyeri sera ye ka lu da makɔnkɔn. Baaraden muso men tɔɔ ko Roda, wo nara da la, ka lakɔrɔsili ke.

¹⁴ A ka Piyeri kan men tuma men na, a sɛwara kojuyaya, a jɔnara da laka ko rɔ. A ka i bori ka wa a fɔ mɔɔ beɛ ye ko Piyeri lɔni da la kene ma.

¹⁵ Roda ka Piyeri na ko fɔ tuma men na, ye mɔɔilu ka a jabi: «Fato le i ri wa?» Kɔni Roda ka a fɔ ka a magbeleɣa ko: «Ale le jɔ!» Ii ka a fɔ ko: «Ale te. A la meleka le.»

¹⁶ Kɔni Piyeri tere ye da makɔnkɔnna kosebe. Ii wara da laka tuma men na, ii ka Piyeri yen ka kabannakoya kojuyaya.

¹⁷ Piyeri ka a bolo lawuli ko ii ye ii sabari. Maari ka a labɔ kaso la ja men ma, a ka wo lase ii ma. Ko ii ye wo beɛ fɔ Yakuba ni ii badenmailu ye. Wo kɔ rɔ, a bɔra ye ka wa yɔrɔ gbere rɔ.

¹⁸ Nba, wo duusa gbe, Piyeri tunun ko ka keledenilu kɔndafili kosebe.

¹⁹ Herodi ka a jinin fan beɛ rɔ, kɔni a ma a yen. Wo rɔ Herodi ka kasobon kɔnɔgbennailu kili ka woilu fɛsɛfɛsɛ, ka ban ka ii mira ka ii faa.

Nba, Herodi bɔra Jude ka wa tele dando ke Sesare.

Herodi faara ja men ma

²⁰ Herodi mɔneni tere kojuyaya Tirikailu ni Sidɔnkailu kanma. A lɔɔ tere ye ii la ka kele wo ban, ka a masɔrɔn ii la jamana balo ye bɔla mansa Herodi la jamana le rɔ. Wo rɔ, ii ka i jɔɔn yen ka mɔɔilu lɔ Herodi madiyala. Kɔni ii ka teriya don ii ni Bilasitisi tema fɔlɔ. Bilasitisi wo le Herodi la jemɔɔba ri. Wo bolo ma, ii wara Herodi tereɔn, ka a madiya ko a ye kele ban.

²¹ Lon men foni Herodi bolo, ii bee ka ii laden. Herodi ka a la mansaya duruki bila a kan na, ka i sii a la kititee siifen do, ka kuma ii bee jana.

²² Jama bee ka ii kan nabɔ kosebe ko: «Moo kan te jin di. Maari do le kan ye jin di!»

²³ Maari la meleka ka jankarɔ bila Herodi la i korɔ, ka a masoron a ma bonya di Alla ma fo a jere. Tunbu donda a fari rɔ ka a doon. A faara wo rɔ.

²⁴ Nba, moo menilu ka Alla la kuma men ka lemeniya a ma, woilu tere ye siyayala kosebe kosebe.

²⁵ Barinabasi ni Sawuli banda ii la baara la tuma men na, ii ka Yuhana ta ka ii kose Jerusalemu. Mooilu ye a folo Yuhana wo ma ko Marika.

13

¹ Nba Alla la nabi doilu ni karanmoo doilu tere ye lemeniya jamailu rɔ Antiyaki. Woilu le tere: Barinabasi ni Simeyon, men mooilu a folo fanan Niserika, a ni Lusiyusi Sirenika, ni Manaheni, men da mansa Herodi lamora i joon fe, a ni Sawuli.

² Lon do rɔ, lemeniya mooilu tere ye Maari batola ka sun don tuma men na, Alla la Nii Seniman kumara ii ye. A ka a fo ko: «N ye Barinabasi ni Sawuli lola baara men na, ai ye ii bila a dan na n ye ka baara wo ke.»

³ Wo rɔ, lemeniya mooilu banda sun donna ka ban Alla matarala tuma men na, ii ka ii bolo la Barinabasi ni Sawuli kan ka ii lo Alla la baara la ka ii lawa.

Barinabasi ni Sawuli ka mooilu kawandi Sipere

⁴ Alla la Nii Seniman ka Barinabasi ni Sawuli kelaya ja wo le ma. Wo rɔ, ii wara so do la, men too ko Selesi. Ii seni ye, ii donda kulunba kondɔ ka wa Sipere jamana rɔ.

⁵ Ii sera Salamisi tuma men na, ii ka Alla la kuma lase mooilu ma Yahudiya ilu la salibonilu la. Yuhana tere ye ii demenna.

⁶ Nba, Sipere jamana siini kooji tema. Ii ka jamana wo rasan ka se Pafosi. Ii ka Yahudiya ceɛ do teren so kondɔ ye, men too ko Barisa. A tere woyemaya le kela. Wuya nabi le tere a ri.

⁷ Barisa tere ye Sipere jamanatii la moo do le ri. Jamanatii wo too ko Serikusi Polusi. Moo hankilima le tere a ri. A loo tere ye a la ka Alla la kuma men Barinabasi ni Sawuli fe. Wo rɔ, a ka ii kili ko ii ye na.

⁸ Koni Barisa wulira ka Barinabasi ni Sawuli soɔɔ. Ale too le tere ye Kirekikan do ko Elimasi. A tere ye a fe ka jamanatii kundotijan, sa a kana lemeniya Isa ma.

⁹ Koni Sawuli, men ye kilila ko Poli, wo jusu fani Alla la Nii Seniman na. A ka a ja lo Elimasi rɔ kosebe.

¹⁰ Poli ka a fo ko: «Ile, Ibulusa la den. Nanbara ni juuya ye i rɔ kojuuya. I bilani telenbaya ko bee la. I te Maari la sila telenniilu tijan boloka wa?»

¹¹ I ja lo! Maari ri i mira a bolo la ka ile kititee sisen. I ja ri lafin. Wo rɔ, i ri waati dando ke, i te tele yen.» Elimasi ja lafinda i korɔ. Dibi donda a ma. A ka a bolo rasoman ka mooilu jinin, men di a bolo mira ka sila yiraka a la.

¹² Jamanatii ka ko wo yen tuma men na, a lemeniyara Isa ma. A tun ka men men Maari la ko rɔ, wo ka a kabannakoya kosebe.

Poli ni Barinabasi ka mooilu kawandi Pisidi Antiyaki

¹³ Poli ni a taamamooilu donda kulunba kondɔ Pafosi ka wa Perika, men ye Panfli jamana rɔ. Koni, Yuhana ka a bo ii kofe ye le, ka a kose Jerusalemu.

14 Ii bora Perika ka wa Pisidi Antiyoki. Yahudiyailu la Nɔɔɔ lon sera tuma men na, ii donda salibon kondɔ ka ii sii.

15 Ii banda Tawurata a ni nabiilu la kitabu yɔɔ do karanna, salibon kuntiilu ka kela di Pɔli ni Barinabasi ma ko: «An badenmailu, ni kuma do kera ai bolo, men di jama lali, ai ye wo fɔ.»

16 Pɔli ka i lo wo rɔ. A ka a bolo korɔta ka a fɔ ko: «Isirayelikailu cɛɛilu ni Alla jɛsilanɛbailu bɛɛ, ai ye ai tolo malɔ.

17 Isirayelikailu Maari Alla le ka an benbailu suwandi. A ka ii siyaya ii la londanya waati rɔ Misiran jamana rɔ, ka ban ka ii labɔ jamana wo rɔ a la sebaya la.

18 A ka ii la koilu bɛɛ muɔun wula kondɔ san binaanin jɔɔn korɔ.

19 San binaanin wo taminni, a ka siya wɔɔnwula halaki Kanaan jamana rɔ, ka jamana wo di an benbailu ma, ka a kɛ ii ta ri.

20 Kɛbi Alla ka an benbailu suwandi haan a ka jamana wo di ii ma lon men, wo bɛɛ ladennin kera san kɛmɛ naanin ni san biloolu le ri.

«Wo kenɛ, Alla ka kelekuntiilu sii an benbailu kun na haan Nabi Samuwɛla tele rɔ.

21 Wo tuma, an na mɔɔilu ka a fɔ Nabi Samuwɛla ye ko a ye mansa sii ii kun na. Wo rɔ, Alla ka Kisa dence Sawuli kɛ mansa ri ka a sii ii kun na, Sawuli men ye Bɛniyaminu kabila mɔɔilu le ri. Sawuli ka san binaanin kɛ mansaya la.

22 Alla ka Sawuli bɔ mansaya la waati men na, a ka Dawuda kɛ ii la mansa ri. Alla ka a fɔ a la ko rɔ ko: «N ye mɔɔ su men fɛ, n da wo sɔɔn sisen. Wo le Jɛɛ dence Dawuda ri. A ri n diyana koilu bɛɛ kɛ ka a dafa.»

23 Alla ra kisiba di Isirayeli ma ka bɔ Dawuda bɔnsɔnilu rɔ, ikomin a ka a lahidi ta ja men ma. Kisiba wo le Isa ri.

24 Kɔni sani kisiba ye na, Yaya ka Isirayelikailu bɛɛ kawandi, ko ii ye kojuu kɛ boloka ka na Alla ma ka sun ji rɔ.

25 Yaya bantɔ a la baara la tuma men na, a ka a fɔ mɔɔilu ye ko: «Ai ye n jatela men di, wo tɛ n di fewu! Kɔni men natɔ n kɔ, ale le wo ri. Hali ka a demen ka a la sanbara bɔ a sen dɔ, wo ka bon nde ma.»

26 Pɔli ka a fɔ ko: «N badenmailu, Iburahima bɔnsɔnilu ni Alla jɛsilanɛbailu, Alla ra kisi ko kuma jin nase an bɛɛ ma.

27 Jerusalemukailu ni ii la kuntiilu ma Isa na kun lɔn. Ii ma nabiilu la kuma fanan famun. Wo rɔ, ii ka kititɛɛ Isa kan ka nabiilu la kuma wo kanbali, ii ye men karanna Nɔɔɔ lon bɛɛ.

28 Ii ma kojuu si tɛren a rɔ, men di kɛ a faa kun di. Kɔni ii ka Pilate madiya ko a ye a faa.

29 Wo rɔ, ko menilu sebɛni Isa la ko rɔ kitabu rɔ, wo bɛɛ kanbalira ii bolo. Woilu bɛɛ kanbalira tuma men na, ii ka a lajii ka a bɔ gbɔngbɔn jiri kan ka a su don kaburu rɔ.

30 Kɔni Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ.

31 A wuli kɔ, a ka a jɛɛ yiraka a dupɔɔnilu la, menilu tun nara a fɛ Jerusalemu ka bɔ Kalile. Ii ka a yen tele siyaman korɔ. Mɔɔ woilu le a sere ri Isirayeli mɔɔilu rɔ sisen.

32 An nani wo le kibarɔ juma fɔla ai ye ko Alla ka lahidi men ta an benbailu ye,

33 a ra wo dafa andeilu ye, menilu ye ii bɔnsɔnilu ri. A ka Isa lawuli ka a bɔ saya rɔ ka wo lahidi dafa. A ye ikomin a sebɛni Isa la ko rɔ ja men ma Jaburi sura filana rɔ. A ka a fɔ ko:

«I ye n dence le ri.

N da kɛ i fa ri bi.»

³⁴ «Alla ka Isa lawuli ka a bɔ saya rɔ ko a tɛ sa butun fewu. Alla ka wo le yiraka a la kuma rɔ kɔrɔman ko:

«N ka lahidi seniman mɛn ta Dawuda yɛ,
sika tɛ wo rɔ, n di wo dafa ai yɛ.»

³⁵ «Nba, Jaburi sɛbɛba ka wo ko fɔ Alla yɛ yɔrɔ gɛrɛ rɔ ko:
«I tɛ sɔn i la mɔɔ seniman su ye toli kaburu kɔndɔ.»

³⁶ «Dawuda ka Alla diyana koilu kɛ ka a dafa a tele rɔ. A sara tuma mɛn na, a su donda a benbailu su don yɔrɔ rɔ ka toli.

³⁷ Kɔni Alla ka mɛn nawuli ka a bɔ saya rɔ, wo su ma mɛn kaburu rɔ ka toli.

³⁸ N badenmailu, an ye mɛn fɔla ai yɛ, ai ye wo famun. Ai la kojuu ri labe ale baraka rɔ ja mɛn ma, wo ra fɔ ai yɛ.

³⁹ Mɛnilu wa lemeniya Isa ma, woilu bɛɛ ri hɔrɔya ii la kojuu ma, Nabi Musa la sariya ma se ai hɔrɔyala kojuu mɛnilu ma.

⁴⁰ Wo rɔ, ai ye a kɛ kojuma, sa nabilu ka mɛn fɔ kitabu kɔndɔ, wo kana ai sɔrɔn. A sɛbɛni ko:

⁴¹ «Ai ja lɔ! Ai mɛnilu ye Alla la koilu lafɛyala ka ai ban a rɔ.

Ai ye kabannakoya, ka ban ka halaki.

Ka a masɔrɔn n di mɛn kɛ ai tele rɔ,

ai tɛ la wo la,

hali ni mɔɔ nara wo ja fɔ ai yɛ.»

⁴² Pɔli ni Barinabasi bɔtɔla salibon na, mɔɔilu ka ii madiya ko ii ye na Nɔjɔ lon nato ka do la karan wo kan.

⁴³ Nba, mɔɔilu bɛɛ jɛnsɛnda ka wa. Ii siyaman bilara Pɔli ni Barinabasi kɔ, Yahudiyailu ni Alla jɛsilanɛba mɛnilu donni Yahudiyailu la dina rɔ. Pɔli ni Barinabasi kumara woilu yɛ ka ii fanka don, ko ii ye ii raja ka la Alla la jumaya la, ka to wo kan.

⁴⁴ Nɔjɔ lon wo kun jɔɔn, fɔdiya so kɔndɔ mɔɔilu fanba nara ii laden ka ii tolo malɔ Maari la kuma la.

⁴⁵ Yahudiyailu ka jama wo yen tuma mɛn na, keleya ka ii mira. Ii ka Pɔli la kuma sɔsɔ ka Pɔli lafɛya.

⁴⁶ Pɔli ni Barinabasi ka ii jabi jusulatɛɛ rɔ ko: «A fɛrɛ tun tɛ fo Alla la kuma ye fɔ ai Yahudiyailu le fɔlɔ yɛ. Kɔni ai ra ai ban a rɔ. Ai ra a jate wo rɔ ko ai ma bɛn jɛnemaya banbali sɔrɔn ma. Wo le rɔ, an di wa siya gɛrɛilu fɛ sisen.

⁴⁷ Ka a masɔrɔn Maari ka an jamari ten de ko:

«N da i kɛ ikɛ kɛnɛ bɔlan de siya gɛrɛilu yɛ,

sa i ri kisi ko lase mɔɔilu ma dunujɔ fan bɛɛ rɔ.»

⁴⁸ Siya gɛrɛilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii bɛɛ sɛwara ka Maari la kuma tando. Jɛnemaya banbali lateɛni mɔɔ mɛnilu ma, wo bɛɛ lemeniɔra Isa ma.

⁴⁹ Nba, Maari la kuma jɛnsɛnda jamana fan bɛɛ rɔ.

⁵⁰ Nba, muso tɔɔlaman doilu tɛrɛ ye so kɔndɔ, mɛnilu tɛrɛ ye Alla batola. Yahudiyailu ka woilu ni so kɔndɔ mɔɔbailu kɔndasɔ. Ii wulira ka Pɔli ni Barinabasi tɔrɔ kojuyaya ka ii gbɛn ka ii labɔ ii la jamana rɔ.

⁵¹ Kɔni Pɔli ni Barinabasi bɔtɔla, ii ka ii sen na gbangban bɔ ka a kɛ tɔomasere ri so kɔndɔ mɔɔ woilu kanma. Wo rɔ, ii wara Ikoniyɔmu so kɔndɔ.

⁵² Kɔni karandenilu jusu fani tɛrɛ ye sɛwani Alla la Nii Seniman na.

14

¹ Nba, Pɔli ni Barinabasi donda Yahudiyailu la salibon na Ikoniyɔmu ikɔ ii ka a kɛ ɲa mɛn ma Antiyɔki. Ii kumara mɔɔilu ye ɲa mɛn ma, Yahudiya siyaman ni siya gbɛɛilu siyaman lemɛniyara Isa ma.

² Kɔni Yahudiya mɛnilu ma lemɛniya Isa ma, woilu ka siya gbɛɛilu kɔndasu ka ii lawuli lemɛniya mɔɔilu kanma.

³ Pɔli ni Barinabasi mɛnda ye ka Maari la kuma lase mɔɔilu ma jusulatɛɛ rɔ. Maari tɛɛ ye se dila ii ma ka kabannakoilu ni tɔɔmasereilu kɛ, sa woilu ri a yiraka ko ii ye mɛn fɔla Alla la ɲumaya ko rɔ, ko tɔɲa le wo ri.

⁴ So kɔndɔ mɔɔilu rafarani tɛɛ. Fan kelen tɛɛ ye Yahudiyailu fɛ. Fan kelen tɛɛ ye talibidenbailu fɛ.

⁵ Yahudiyailu ni ii la kuntiilu ni siya gbɛɛilu bɛnda a ma ko ii ye ko kɛla Pɔli ni Barinabasi la, ka ii bon kabakurun na ka ii faa.

⁶ Wo ko fɔra Pɔli ni Barinabasi ye tuma mɛn na, ii ka ii bori ka wa Likahoni Lisitiri ni Likahoni Deribɛ fan fɛ, a ni so woilu laminin dɔ.

⁷ Ii ka Isa la kibaro ɲuma lase ye mɔɔilu ma.

Pɔli ni Barinabasi ka mɔɔilu kawandi Lisitiri

⁸ Nba, nambara cɛɛ do tɛɛ ye Lisitiri. Kɛbi a sɔrɔnda, a ma se a taamala fewu.

⁹ Lon do rɔ, a siini ka a tolo malɔ Pɔli kan na. Pɔli ka a ɲa lɔ a rɔ, ka a yen ko lemɛniya ye a fari rɔ. Pɔli ka a lɔn wo rɔ ko a ri se kɛndɛyala.

¹⁰ Wo le rɔ, Pɔli ka a kan ba labɔ ko: «I wuli ka i lɔ i sen kun na.» Cɛɛ ka a gban ka a lɔ ka a taama damira.

¹¹ Jama ka wo kɛni yen Pɔli bolo tuma mɛn na, ii ka ii kan nabɔ ka a fɔ Likahoni kan dɔ ko: «ɛɛ! An jooilu ra mɔɔ fari ta ka jii an tɛma yan.»

¹² Ii ka a fɔ Barinabasi ma ko Sesi. Ii la joo kuntiiba tɔɔ le wo ri. Ii ka a fɔ Pɔli ma ko Erimesi. Ii la joo dogbɛɛ tɔɔ le wo ri. Ii ka Pɔli tɔɔ la ten ka a masɔrɔn ale tɛɛ ye kuma lasela ba le ri.

¹³ Sesi batobon lɔni so da la. Wo sɔlila ka tora doilu mira, ka ii masidi bin ferenilu la, ka na woilu di so donda la. A lɔɔ tɛɛ ye a ni jama bɛɛ la ka tora woilu kannatɛɛ ka Pɔli ni Barinabasi bato.

¹⁴ Talibidenbailu Pɔli ni Barinabasi ka wo mɛn tuma mɛn na, ii ka ii la durukiilu rafara, ka i bori ka jama kunbɛn, jusu lafin dɔ. Ii ka ii kan nabɔ ko:

¹⁵ «An badenmailu, nfenna ai ye ko ɲin kɛla? An bɛɛ ka kan. Andeilu tɛ foyi ri fo mɔɔilu. An nani kibaro ɲuma le fɔla ai ye, sa ai ri ko fufafu ɲinilu bila ka Alla ɲɛnema bato. Ale le ka sankolo ni duukolo ni kɔɔji dan, a ni ii kɔndɔfenilu bɛɛ.

¹⁶ Waati taminni, Alla ka siyailu bɛɛ to ii ye ii jɛɛ sawo kɛ.

¹⁷ Kɔni a ye baara ɲumailu kɛla a ko sereyailu ri. A ka sancɛ lana san, lannifenilu ka denna ii waati rɔ, a ka ai lafa balo ni sɛwa wo.»

¹⁸ Pɔli ka kuma wo bɛɛ fɔ, kɔni dɔɔni a ni Barinabasi ma kaɲa mɔɔilu la nisi faa ko rɔ ka ii bato.

¹⁹ Wo tuma, Yahudiya doilu nara ka bɔ Antiyɔki ni Ikoniyɔmu. Woilu ka jama manɛn ka ii kɔndasu. Wo rɔ, mɔɔilu wulira ka Pɔli bon kabakurun na ko ii ye a faala. Ii ka a sɔmɔn fɔɔ so kɔkan ka a lafilɛ, ka a masɔrɔn ii ka ii miri ko a ra sa.

²⁰ Kɔni karandenilu nara laminin tuma mɛn na, Pɔli ka a wuli duu ma ka don so kɔndɔ ikɔ. Wo duusa gbɛ, Pɔli ni Barinabasi bɔra ye ka wa Deribɛ.

Pɔli ni Barinabasi ka ii kɔsɛ Antiyɔki

21 Pòli ni Barinabasi ka kibaro juma lase mǎoïlu ma Deribe. Wo rǎ, mǎo siyaman lara Isa la ka ke a la karanden di. Wo kǎ rǎ, Pòli ni Barinabasi bǎra ye ka ii kǎse Lisitiri, ka bǎ ye ka wa Ikoniyǎmu, ka bǎ ye ka wa Pisidi Antiyǎki.

22 Ii tamintǎla so woïlu la, ii ka karandenilu fanka don, ka ii kawandi ko ii ye ii raja ka to lemeniya sila kan. Ii tere ye a fǎla ii ye ko: «Sani an ye don Alla la Mansaya rǎ fo an ye tǎrya siyaman de sǎron fǎla.»

23 Pòli ni Barinabasi ka jemǎoïlu lasii lemeniya jamailu kelen kelenna bǎe kun na. Ii ka sun don ka Alla matara woïlu ye, ka ii karifa Maari la, ii lani wo men na.

24 Pòli ni Barinabasi ka Pisidi jamana rasan ka don Panfili jamana rǎ.

25 Ii ka Alla la kuma lase mǎoïlu ma Perika tuma men na, ii bǎra ye ka wa Ataliya.

26 Ii donda kulunba kǎndǎ Ataliya ka ii kǎse Antiyǎki, ii bǎra yǎrǎ men ka taama damira. So jin de kǎndǎ ii ka ii karifa Alla la ii la baara rǎ ii banni baara men kǎla.

27 Wo rǎ, ii se men keni Antiyǎki, ii ka lemeniya jamailu bǎe laden ka dantǎeli ke. Alla ka men ke ka fara ii la, ii ka wo bǎe dantǎe lemeniya mǎoïlu ye. Alla ka lemeniya sila yiraka siya gbǎreïlu la ja men ma, ii ka wo fanan fǎ ii ye.

28 Pòli ni Barinabasi mǎnda kǎsebe karandenilu fe Antiyǎki.

15

Lemeniya mǎoïlu ka laden ke Jerusalemu

1 Nba, mǎo doïlu nara Antiyǎki ka bǎ Jude. Ii tere ye lemeniya mǎoïlu karanna ko: «Ai ti se kisila ni ai ma faaninta ke ikomin Nabi Musa la landa ye ja men ma.»

2 Pòli ni Barinabasi ma sǎn wo kuma ma. Wo le rǎ, mankan ba wulira ii ni mǎo woïlu tema. Ii ka i jǎǎn sǎsǎ kǎsebe. Wo le kǎsǎn, lemeniya mǎoïlu ka Pòli ni Barinabasi suwandi, ka lemeniya mǎo gbǎreïlu la ii kan, ka ii bǎe lawa Jerusalemu. Ko ii ye wa talibidenbailu ni lemeniya mǎoïlu la jemǎoïlu teren ye, ka ko jin jafǎ ii ye.

3 Nba, lemeniya jamailu ka ii bilasila ka ii lawa. Ii ka Fenisi jamana ni Samari mara rasan. Ii tamintǎla, siya gbǎreïlu tun lemeniyara ka na Alla ma ja men ma, ii ka wo lase ye lemeniya mǎoïlu ma. Wo ko diyara woïlu ye a ja jere jere ma.

4 Nba, ii se men keni Jerusalemu, lemeniya jamailu ni talibidenbailu ni jemǎoïlu ka ii ramira kǎnuma. Alla tun ka ko menilu ke ka fara ii la, ii ka woïlu bǎe jafǎ ye lemeniya mǎoïlu ye.

5 Kǎni lemeniya mǎo doïlu tere ye, menilu tere ye Farisilu la dekururu rǎ. Woïlu ka ii lǎ ka a fǎ ko: «Siya gbere mǎoïlu menilu lemeniyani Isa ma, a fere te fo woïlu ye faaninta ke ka jamari ko ii ye Nabi Musa la sariya latelen.»

6 Nba, talibidenbailu ni jemǎoïlu ka i jǎǎn yen ka ko wo feselese.

7 Ii mǎnda kumala wo ka a fǎ kǎsebe. Wo kǎ rǎ, Piyeri ka i lǎ ka a fǎ ii ye ko: «N badenmailu, ai jere ka a lǎn ko Alla ka n suwandi ai tema waati taminni. A ka a fǎ ko n ye kibaro juma lase siya gbǎreïlu ma, kosa ii ri wo men ka lemeniya Isa ma.

8 Alla, men ka adamadenilu bǎe miriya lǎn, a ka a yiraka ko a sǎnni siya gbǎreïlu rǎ ka a masǎron ka Alla la Nii Seniman di ii ma ikomin a ka wo di andeïlu ma ja men ma fǎla.

9 Wo rǎ, a ma faranfaasi si ke andeïlu ni ii tema, baa ii lemeniyara tuma men na, a ka ii jusukun gbǎe.

¹⁰ Nba, nfenna ai ye a fe ka Alla korɔbo? Andeilu ni an benbailu ma se donin men korɔ, ii ye wo siila karandenilu kunma nfenna?

¹¹ Kɔni andeilu lani a la ko Alla ye an kisila Maari Isa la jumaya le fe ikomin a ye woilu fanan kisila ja men ma.»

¹² Jama bee ka ii sabari ka ii tolo malɔ Barinabasi ni Pɔli fanan na. Ii tun ka kabannako ni toomasere menilu ke ka fara Alla la siya gbereilu tema, ii ka wo bee lase jama ma.

¹³ Pɔli ni Barinabasi banni kumala, Yakuba ka a fo ko: «N badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n kan na.

¹⁴ Alla ka siya gbereilu kanin ja men ma folɔ, ka doilu suwandi ii tema ka woilu ke a jere tailu ri, Simɔn nani wo le nafɔla an ye jin di.

¹⁵ Nabijumailu ka Alla jere kan men sebe, wo benni kuma jin ma. A sebeni ko:

¹⁶ Ko woilu wa tamin, n di n kɔse ka na ikɔ tuun.

Dawuda la bon men beni,

n di wo lɔ ikɔ.

A ye ikomin tunbun,

kɔni n di a lɔ ikɔ ka a lakurakuraya.

¹⁷ Kosa mɔɔ tɔilu ri Maari jinin,

siya gbereilu kɔnin.

N ka woilu kili ka ii ke n ta ri.

¹⁸ Maari men ka ko woilu yiraka kebi waati jan, wo kan ten.»

¹⁹ Yakuba ka a fo ko: «Wo rɔ, a ye n jana ko an kana siya gbere mɔɔilu tɔrɔ, menilu ye sɔnna Alla la kuma ma.

²⁰ Kɔni an ye sebe lawa ii ma ka a fo ii ye ko ii kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ii kana jalonya ke. Ii kana juufaa sobo dɔɔn. Ii kana jeli dɔɔn.

²¹ Nba, kebi waati jan, Nabi Musa la sariya ye lasela mɔɔilu ma so bee la. A ka men sebe, wo ye karanna salibonilu kɔndɔ Nɔjɔ lon bee.»

Sebe lawara siya gbere lemeniya mɔɔilu ma

²² Talibidenbailu ni jemɔɔilu ni lemeniya jamailu bee ka a lateɛ ko ii ye mɔɔ doilu suwandi ka woilu lɔ Pɔli ni Barinabasi malɔla Antiyɔki. Ii ka Judasi, men fanan tɔɔ ko Barisabasi, a ni Silasi suwandi. Mɔɔ fila woilu tere jemɔɔilu le ri lemeniya mɔɔilu tema.

²³ Nba, ii ka bataki don woilu bolo ko ka wa a ri. A sebeni ko:

«An badenmailu, menilu ye siya gbere mɔɔilu ri Antiyɔki so kɔndɔ a ni Siri jamana rɔ ni Silisi jamana rɔ, an ye ai fola. Ai badenmailu talibidenbailu ni jemɔɔilu kan de. An da bataki jin nawa ai ma.

²⁴ An da a men ko mɔɔ doilu bɔra an fe yan ka wa kuma do fo ai ye ka ai tɔrɔ. Kuma wo ra ai kɔndafili kojuyaya. Kɔni andeilu ma mɔɔ woilu lawa ai ma.

²⁵ Wo le kosɔn andeilu bee sonda ka mɔɔ doilu suwandi ka ii lawa ai ma an diyana dɔjɔɔnɔlu Barinabasi ni Pɔli kɔfe.

²⁶ Wo fila le ka ii jere di Maari Isa Nenematɔmonin na baara kanma fo dɔɔni ii ma faa mɔɔilu bolo.

²⁷ An da Judasi ni Silasi la ii kan. Wo rɔ, an ye men fɔla ai ye sebe jin dɔ, ai ri wo kan kelen men woilu fanan da rɔ.

²⁸ An ni Alla la Nii Seniman da ben ko an kana donin si sii ai kun ma fo men ka kan. Wo rɔ, ai kana men ke, wo le jin di.

²⁹ Ai kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ai kana jeli dɔɔn. Ai kana juufaa sobo dɔɔn. Ai kana jalonya ke. Ni ai ka ko woilu matanka, wo ri ben. An ben lon do.»

³⁰ Nba, Jerusalemu lemeniya moolu ka sila di karanden woilu ma. Wo ro, ii bora Jerusalemu ka wa Antiyoki. Ii seni ye, ii ka lemeniya moolu bee laden ka bataki wo di ii ma.

³¹ Ii ka a karan tuma men na, lalilikan wo diyara ii ye kosebe.

³² Judasi ni Silasi fanan tere ye Alla la nabiiu le ri. Wo ro, ii kumara lemeniya moolu ye kosebe ka ii lali ka ii seebe don.

³³⁻³⁴ Judasi ni Silasi ka tele dando ke Antiyoki tuma men na, lemeniya moolu duwara ii ye ka sila di ii ma, ko ii ye ii kosee ii kelayabailu ma jususuma ro.

³⁵ Koni Pali ni Barinabasi menda Antiyoki. Ii ni moo gberere siyaman ka moolu karan Maari la kuma la, ka kibaropuma lase moolu ma.

Pali ni Barinabasi farara na men ma

³⁶ Pali ni Barinabasi tun da men Antiyoki. Lon do ro, Pali ka a fo Barinabasi ye ko: «An ka Maari la kuma lase so menilu la, an ye wa an badenmailu fo woilu bee ro. An di a lon wo ro ni ii ye here ro.»

³⁷ Barinabasi tere ye a fe Yuhana ye wa ii kofe, Yuhana men ye kilila ko Marika.

³⁸ Koni Yuhana wali ko ma diya Pali ye, ka a masoron Yuhana ka a fara ii la Panfili. A ma a raja ka baara laban ii fe.

³⁹ A la wali ko kera sosalu ba ri Pali ni Barinabasi tema, foo ii farara. Barinabasi ka Marika ta ka don kulun do ka wa Sipere.

⁴⁰ Pali ka Silasi suwandi. Lemeniya moolu ka ii karifa Maari la, sa a ri a janto ii ro. Ii bora ye na wo le ma.

⁴¹ Ii ka Siri jamana ni Silisi jamana rataama, ka lemeniya jamailu seebe don yoro bee ro.

16

Timote wara Pali ni Silasi kofe

¹ A sera Deribe, ka bo ye ka wa Lisitiri. Cee do tere ye karandenilu tema men too ko Timote. A na tere Yahudiya le ri, koni a fa tere Kirekika le ri. A na tere lemeniya moo le ri.

² Lisitiri ni Ikoniyoumu lemeniya moo bee tere ye Timote too puma folu.

³ Pali tere ye a fe Timote ye wa ii kofe. Koni ye Yahudiyailu bee ka a lon ko a fa tere ye Kirekika le ri. Wo kera sababu ri, Pali ka Timote la faaninta ke.

⁴ Wo ro, ii bora ye ka wa. Talibidenbailu ni pemoolu benda ko menilu ma Jerusalemu, Pali ni Silasi tere ye taminna woilu lasela lemeniya moolu ma so bee la, ka a fo ii ye ko ii ye woilu mira.

⁵ Wo holo ma, lemeniya jamailu la lemeniya tere ye sabatila. Lon lon moolu tere ye donna ka la ii kan.

Pali kelayara na men ma Torohasi

⁶ Alla la Nii Seniman ma son Pali ni a taamapoonilu ye don Asi jamana ro ka Alla la kuma lase moolu ma. Wo ro, ii ka Firiki ni Kalati jamanailu rataama.

⁷ Ii se men keni Misiya jamana dan na, ii ka a fo ko ii ye donna Bitini. Koni Isa la Nii Seniman ma son wo ma.

⁸ Wo ro, ii ka Misiya jamana rasan ka wa Torohasi.

⁹ Su wo ro, Pali ka koyen lo ikomin sibo. A ka Masedonika cee do loni yen men ye a madiyala ko: «I ye na an demen Masedoni jamana ro.»

¹⁰ Pali ka wo yen ka ban tuma men na, an ka an daben i koro ka Masedoni sila mira, baa an ka a yen ko Alla le tere ye an kilila ko an ye wa kibaropuma fo ye moolu ye.

Lidi lemeniyara Isa ma ja men ma

¹¹ An donda kulunba rɔ Torohasi ka an telen Samotirasi ma. Wo duusa gbɛ, an sera Neyapolisi.

¹² An bɔra ye ka wa Filipi, mɛn ye Masedoni jamana fan kelen so ba do ri, Rɔmu so do le. An ka tele dando kɛ ye.

¹³ Nɔnɔ lon sera tuma mɛn na, an bɔra so kɔndɔ ka wa ba da la, baa an mirini tɛrɛ ko an di Alla matara diya do tɛrɛn ye. An wara muso doilu ladɛnnin sɔrɔn ye. An ka an sii ka woilu kawandi.

¹⁴ Muso kelen tɛrɛ ye ii rɔ, mɛn tɔɔ ko Lidi. A bɔni Tiyatiri. Julia le tɛrɛ, mɛn ye faanin dagbelen wulenman jumalagbɛ mayirala. Alla batoba le a ri. Maari ka a kɛ, a ka Pɔli la kuma mɛn tuma mɛn na, a ka wo famun ka a mira.

¹⁵ Wo rɔ, a ni a la denbaya sunda ji rɔ. Wo banni, a ka an madiya ko ni an ka a jate Maari la lemeniya mɔɔ bɛrɛ ri, ko an ye wa jiya a wara. A ka wo fɔ an ye ka a magbeleya kosɛbɛ.

Pɔli ni Silasi bilara kaso la Filipi

¹⁶ Lon do rɔ, an watɔla tora Alla matara diya, an ni jɔnmuso do ka an jɔɔn bɛn. Fɛlɛli jina tɛrɛ ye a fɛ. A tɛrɛ ye fɛlɛli kɛla wo baraka rɔ, ka wodi siyaman sɔrɔn a tiilu ye.

¹⁷ A bilara andeilu ni Pɔli bɛɛ kɔ. A tɛrɛ ye a kan nabɔla ko: «Mɔɔ jɔnɪlu ye Alla kɔrɔtaninba la baaradenilu le ri. Mɔɔilu ri kisi sila mɛn fɛ, ii ye wo le lasela ai ma.»

¹⁸ Jɔnmuso ka wo kɛ tele siyaman kɔrɔ. Kɔni lon do rɔ, Pɔli mɔnɛra a ma. A ka a kɔfɛni a ma ka a fɔ jina jɛrɛ ye ko: «N ye i jamarila Isa Nɛnematɔmɔnin tɔɔ rɔ ko i ye bɔ muso jɔn fɛ!» Jina bɔra muso fɛ i kɔrɔ.

¹⁹ Jɔnmuso tiilu ka a yen tuma mɛn na ko ii tɛ wodi sɔrɔnna a fɛ butun, ii ka Pɔli ni Silasi mira. Ii ka ii sɔmɔn fɔɔ lɛfɛ rɔ, ka wa ii ri kuntuilu ma.

²⁰ Ii se mɛn kɛni ye, ii ka a fɔ Romu kititɛɛ faamailu ye ko: «Mɔɔ jɔnɪlu ye Yahudiyailu le ri. Ii ra an na so bɛɛ jɔakɛ.

²¹ Ii ye an karanna namun na Rɔmuka ma kan ka a sɔn wo ma wala ka wo kɛ.»

²² Jama fanan wulira Pɔli ni Silasi kanma. Faamailu ka mɔɔilu lɔ ka Pɔli ni Silasi la durukiilu bɔ ii kan na, ka a jamarɪ ko ii ye ii gbasi gbelekeilu la.

²³ Ii ka ii gbasi kosɛbɛ ka ii bila kaso la, ka a fɔ kasobon kɔnɔgbɛnna ye ko a ye i janto ii rɔ kosɛbɛ.

²⁴ Wo jamarili kosɔn, kaso bon kɔnɔgbɛnna ka Pɔli ni Silasi bila bon dɔɔmani la kasobon kɔndɔ, ka ii sen bila jiri la.

Kasobon kɔnɔgbɛnna lemeniyara Isa ma ja men ma

²⁵ Nba, duu talama, Pɔli ni Silasi tɛrɛ ye Alla matarala ka kalaman bɔ. Kasoden tɔilu tɛrɛ ye ii tolo malɔla ii la.

²⁶ Wo yɔrɔ kundunin wo rɔ, duukolo yɛrɛyɛrɛra kojuuya ka kasobon jɛrɛ fanan nayɛrɛyɛrɛ. Kasobon da bɛɛ lakara ii jɛrɛ ma i kɔrɔ. Nɛɛ jɔlɔkɔ bɛɛ tateɛra ka bɔ kasodenilu la.

²⁷ Kasobon kɔnɔgbɛnna kununda sunɔɔ rɔ ka kasobon da bɛɛ lakani yen. A ye a kɔndɔ ko kasoden bɛɛ ra ii bori ka bɔ. Wo rɔ, a ka a la fanmuru sɔmɔn ka a bɔ a laa rɔ ko a ye a jɛrɛ faala.

²⁸ Kɔni Pɔli ka a kan ba labɔ a ma ko: «I kana kojuu kɛ i jɛrɛ la! An bɛɛ ye yan.»

²⁹ Kasobon kɔnɔgbɛnna ka a kan nabɔ ko ii ye fitinna di a ma. A ka a bori ka wa Pɔli ni Silasi ma. A yɛrɛyɛrɛtɔ ka a be ii sen kɔrɔ.

³⁰ A ka a wuli ka Pɔli ni Silasi labɔ kɛnɛ ma ka ii majininka ko: «N failu, n ye nfen kɛ, sa n di kisi?»

³¹ Ii ka a jabi: «I ye lemeniya Maari Isa ma. Ni i ka wo kɛ, i ri kisi, i ni i la denbaya bɛɛ.»

³² Ii ka Maari la kuma fɔ ale ni a la denbaya bɛɛ yɛ.

³³ Kasobon kɔnɔgbɛnna ka Pɔli ni Silasi ta ka wa ii la gbasili dailu ko su waati wo jɛrɛ rɔ. A banni wo la, a ni a la denbaya bɛɛ sunda ji rɔ i kɔrɔ.

³⁴ A wara Pɔli ni Silasi ri a wara, ka wa dɔnnin sii ii kɔrɔ. Sawa ba tɛrɛ ye a ni a la denbaya bɛɛ la ka a masɔrɔn ii ra lemeniya Alla ma.

³⁵ Nba, wo duusa gbɛni faamailu ka ii la mɔɔilu lɔ kela la, ko ii ye wa a fɔ kasobon kɔnɔgbɛnna yɛ ko a ye Pɔli ni Silasi bila.

³⁶ Wo rɔ, kasobon kɔnɔgbɛnna ka a fɔ Pɔli yɛ ko: «Faamailu ra kela lana, ko ka i ni Silasi bila. Ai ye wa jususuma rɔ.»

³⁷ Kɔni Pɔli ka a fɔ faamailu la keladenilu yɛ ko: «Andeilu ye Rɔmu jamana duuren de ri. Kɔni faamailu ka an gbasi jama bɛɛ jana, ka an bila kaso la, ka a tɛrɛn ii tun ma kiti tɛɛ an na ko rɔ. Sisen ii ka a fɔ ko ka an bila sutura rɔ wa? Wo tɛ kɛ fewu! Ii jɛrɛ ye na an nabɔ yan!»

³⁸ Keladenilu wara kela wo fɔ Rɔmu faamailu yɛ. Ii ka a mɛn tuma mɛn na ko Pɔli ni Silasi ye Rɔmu jamana duuren de ri, ii silanda.

³⁹ Wo rɔ, ii wara Pɔli ni Silasi madiya ko ii ye yafa ii ma. Ii ka ii labɔ kaso la ka ii dali ko ii ye bɔ so kɔndɔ ka wa.

⁴⁰ Pɔli ni Silasi bɔra kaso bon na wo le rɔ ka wa Lidi wara rɔ. Ii ka lemeniya mɔɔilu tɛrɛn ye. Ii ka woilu lali ka ii sɛɛbɛ don ka ban ka wa.

17

Mɔɔilu wulira Pɔli ni Silasi kanma Tesaloniki

¹ Pɔli ni Silasi taminda Anfipolisi ni Apoloni soilu la, ka se Tesaloniki so la. Yahudiya ilu la salibon do tɛrɛ ye so kɔndɔ ye.

² Pɔli wara salibon wo la Nɔɔɔ lon, ikɔ a darini a kela jna mɛn ma. A ka Nɔɔɔ lon sawa kɛ salibon na ye, ka mɔɔilu karan Alla la kuma la.

³ Pɔli tɛrɛ ye wo kɔrɔ fɔla ii ye ka a gbɛ, ko a fɛrɛ tɛ fɔ Mɔɔ Nɛnematomɔnin tɛrɛ ye tɔrɔ ka faa, ka ban ka wuli ka a bɔ saya rɔ. A ka a fɔ ko: «N ye Isa mɛn na ko lasela ai ma ji, ale le Mɔɔ Nɛnematomɔnin di.»

⁴ Yahudiya doilu ka a yen ko kuma wo ye tɔɔɔ le ri. Woilu lemeniara Isa ma ka ii lɔ Pɔli ni Silasi la. Alla jɛsilanɔ Kirekika siyaman na a ni muso tɔɔlama siyaman fanan lara la.

⁵ Kɔni bɛnsenkolontɛya ka Yahudiya tɔilu mira. Ii wara lɔfɛ rɔ ka fuwareilu laden ka a kɛ jama juu ri. Jama wo ka mankan ba lawuli so kɔndɔ. Ii wara Jason na bon da kadi ka Pɔli ni Silasi jinin, baa a lɔɔ tɛrɛ ye ii la ka woilu mira ka ii labɔ jama bɛɛ jana.

⁶ Kɔni ii ma Pɔli ni Silasi tɛrɛn ye. Wo rɔ, ii ka Jason ni lemeniya mɔɔ doilu mira, ka ii masɔmɔn fɔɔ so jɛmɔɔilu wara. Ii jamanda ko: «Mɔɔ mɛnilu ye mankan nawulila dunɔɔa bɛɛ rɔ, woilu ra se yan.

⁷ Jason da woilu jiya a wara. Ii bɛɛ ka a fɔ ko mansa gbɛrɛ le ye, mɛn tɔɔ ko Isa. Ii ra Rɔmu mansaba la sariya tɔɔɔn wo rɔ fewu.»

⁸ Jɛmɔɔilu ni jama bɛɛ ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, wo ka ii tɔrɔ kosɛbɛ.

⁹ Wo rɔ, ii ka a fɔ ko Jason ni a dɔɔɔnilu ye ii kunka wodi sara. Ii banni wodi wo sarala, jɛmɔɔilu ka ii bila.

¹⁰ Dibi donda tuma men na su wo rɔ, lemeniya mɔɔilu ka Pɔli ni Silasi lawa so gbere la, men tɔɔ ko Bere. Ii seni ye, ii wara Yahudiyailu la salibon na.

¹¹ Bere Yahudiyailu sɔnɔme gbɛni ka tamin Tesaloniki Yahudiyailu kan paaɔn. A lɔɔ tere ye ii la ka ii tolo malɔ Pɔli la kuma la. A tere ye fen fen fɔla ii ye, ii jere tere ye wo bee fesefesela Alla la kuma rɔ lon lon, sa ii ri a yen ni Pɔli la kuma ye tɔɔa le ri.

¹² Wo rɔ, ii siyaman lemeniyara Isa ma. Kirɛkika musoilu tɔɔlama siyaman ni Kirɛkika cɛɛilu siyaman fanan lemeniyara Isa ma.

¹³ Kɔni Tesaloniki Yahudiyailu ka a men tuma men na ko Pɔli ye Alla la kelasela mɔɔilu ma Bere, ii wulira ka wa ye. Ii sera ye ka Berekailu kɔndasu ka mankan nawuli.

¹⁴ Lemeniya mɔɔilu ka wo yen tuma men na, ii wulira i kɔrɔ ka Pɔli lawa kɔɔji da la. Kɔni Silasi ni Timote tora a kɔ Bere.

¹⁵ Pɔli malɔbailu nara a ri Atenɛ. Ii seni ye, Pɔli ka i sara ii la ko ka a fɔ Silasi ni Timote ye ko ii ye ii kaliya ka na a teren ye. Wo rɔ, Pɔli malɔbailu bɔra a kɔfe ka ii kɔse Bere.

Pɔli ka mɔɔilu kawandi Atenɛ

¹⁶ Pɔli tere ye Silasi ni Timote makɔnɔla Atenɛ tuma men na, a ka joo siyaman ba yen so kɔndɔ. Wo gbara a la kosebe.

¹⁷ A tere ye wala Yahudiyailu la salibon na ka Yahudiyailu ni Alla batobailu kawandi. Lon lon a tere ye wala lɔfe rɔ fanan. A wa mɔɔ menilu sɔrɔn ye, a ri woilu fanan kawandi.

¹⁸ Karanmɔɔ doilu tere ye, menilu tɔɔ ko Epikuri a ni Sitoyiki la mɔɔilu. Woilu wulira ka Pɔli sɔsɔ. Doilu ka a fɔ ko: «Kuma siyaman ba tii jin kan di?» Dogberɛilu ka a fɔ ko: «A keni ikɔ a ye batofen do le la ko lasela, an ma men lɔn.» Ii ka wo le fɔ ka a masɔrɔn Pɔli tere ye Isa la kibaro juma lasela ka a lawuli ko fɔ ka a bɔ saya rɔ.

¹⁹ Wo rɔ, ii ka Pɔli kili ka wa a ri laden ba rɔ, men tɔɔ ko Areyopasi. Ii se men keni ye, ii ka a fɔ Pɔli ye ko: «I nani karan kura men di jin, i te wo jafɔ an ye wa?»

²⁰ An ka men men i da rɔ, an tun ma wo men kɔrɔman fɔlɔ. An ye a fe i ye wo kɔrɔ fɔ an ye.»

²¹ Nba, kokurailu duman tere Atenɛ duuren ni a londonilu ye. Ii tun te foyi kela fɔ ka ii tolo malɔ woilu la ka woilu lase i jɔɔn ma.

²² Wo rɔ, Pɔli ka a lɔ Areyopasi laden tema ka a fɔ ko: «Ai Atenikailu, n da a yen ko batoli ko duman ai ye ja bee ma,

²³ baa n tere ye n mataamala so kɔndɔ tuma men na, n ka ai la batoli yɔrɔ bee kɔrɔsi. N ka sebe yen saraka janin diya do ka a fɔ ko: «Mɔɔ ma batofen men tɔɔ lɔn, wo saraka janin diya le jin di.» Nba, ai ye men batola, ka a teren ai ma a lɔn, nde jere na kun de wo ri ka na wo ko fɔ ai ye sisen.

²⁴ Alla men ka dunɔɔa ni a kɔndɔfenilu bee dan, wo le ye sankolo ni duukolo mansa ri. Adamadenilu ye batobon menilu lɔla ii bolo la, Alla siini te wo si kɔndɔ.

²⁵ Adamadenilu ti se ka baara si ke ka ale demen. Eɛn, a mako te foyi si la. Ale jere le ka jɛnemaya ni niilakili di mɔɔilu ma, a ni fen tɔilu bee.

²⁶ A ka siya bee labɔ mɔɔ kelen de rɔ, ka ii lasii duukolo fan bee rɔ. A ka ii la waati dantɛ, ka ii sii yɔrɔilu yiraka ii la.

²⁷ A ka wo bee ke, sa mɔɔilu ri a jinin, sa tumadɔ ii ri a sɔrɔn. Ii la jininni ri a ke ikɔ mɔɔ ye mɔmɔli kela ja men ma ka fen do jinin. Kɔni Alla jere ma jan an si la.

²⁸ An niaakilila ni an ye an taama ni an ye yan ale le baraka rɔ. A ye ikɔ ai la yeɔli doilu ra a fɔ ɲa mɛn ma ko: «An bɔra Alla le rɔ.»

²⁹ «Nba, ikomin an bɔra Alla le rɔ, an kana an miri ko Alla ni jooilu bɛɛ ka kan. Jooilu rabenni mɔɔilu bolo sanin ni wodigbɛ ni kabakurunilu la, ka bɛn mɔɔilu miriya ma.

³⁰ Ko su woilu kɛra kolɔnbaliya le rɔ waati taminni. Alla ra woilu to, kɔni bi a ye mɔɔ bɛɛ jamarila fan bɛɛ rɔ ko ii ye tubi sisen ka na a ma,

³¹ baa a ra lon kelen fɔ, a ri dunuɲa mɔɔ bɛɛ la kititɛɛ telenbaya la lon mɛn. Kiti wo ri kɛ mɔɔ kelen bolo. Alla jɛɛ le ka wo ɲenematɔmɔn, ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. A lawuli ko wo kɛra tɔomasere le ri, sa mɔɔilu bɛɛ ri a lon ko Alla ra wo le ɲenematɔmɔn.»

³² Mɔɔilu ka su lawuli ko mɛn Pɔli da rɔ tuma mɛn na, doilu ka a mayɛɛ. Kɔni doilu ka a fɔ ko: «An ye a fɛ i ye do la kuma ɲin kan lon gbɛɛ.»

³³ Wo rɔ, Pɔli bɔra ii fɛ.

³⁴ Wo bɛɛ ni a ta, mɔɔ doilu lara Isa la ka wa Pɔli kɔfɛ. Diyonisi tɛɛ woilu do le ri. Ale tɛɛ Areyopasi dɛkuru le rɔ. Muso mɛn tɔɔ ko Damarisi, wo fanan tɛɛ ye woilu do le ri, a ni mɔɔ gbɛɛilu.

18

Pɔli sera Korɛnti

¹ Wo keni kɔ, Pɔli bɔra Atɛni ka wa Korɛnti.

² A se mɛn keni ye, a bɛnda Yahudiya cɛɛ do ri, mɛn tɔɔ ko Akila. Pɔntika le. A muso tɔɔ ko Pirisili. Ii nasan de tɛɛ ka bɔ Itali jamana rɔ. Ii bɔra Itali ka na ka a masɔɔn mansaba Kolodi tɛɛ ra a fɔ ko Yahudiyailu bɛɛ ye bɔ Rɔmu. Pɔli ka i madon ii la.

³ Ka a tɛɛn a ni ii tɛɛ ye baara kelen de kɛla, Pɔli tora ii fɛ ka kɛ ii baara ɲɔɔn di. Ii bɛɛ tɛɛ ye faaninbon rabennailu le ri.

⁴ Kɔni Pɔli tɛɛ ye wala salibon na ɲɔɲɔ lon bɛɛ ka kuma Yahudiyailu ni Kirekikailu ye. A ka ko bɛɛ kɛ, sa ii ri sɔn Maari Isa rɔ.

⁵ Nba, Silasi ni Timote nara ka bɔ Masedoni tuma mɛn na, Pɔli ma baara gbɛɛ si kɛ butun fo ka kawandili kɛ. A tɛɛ ye sereya bɔla Yahudiyailu ye ko Isa ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin de ri.

⁶ Yahudiyailu ka ii ban wo kuma ma ka Pɔli nani. Wo le rɔ, Pɔli ka a la duruki juujuu ka wo kɛ tɔomasere ri ii kanma. A ka a fɔ ko: «Ii jeli labɔn kun ye ii jɛɛ le ri. Wo tɛ n kunko ri butun. Nba, n watɔ siya gbɛɛilu kawandila sisen.»

⁷ Wo rɔ, Pɔli bɔra salibon na ka wa Titusi Jusitusu wara. Cɛɛ wo ye Alla batoba le ri. A la bon tuunin salibon na.

⁸ Salibon wo kuntii Kiripusi ni a la denbayailu bɛɛ lara Maari la. Korɛntika mɛnilu ka Pɔli la kuma mɛn, woilu siyaman fanan lara Isa la ka sun ji rɔ.

⁹ Lon do rɔ, Pɔli ka koyen kɛ su rɔ ikomin sibo. Maari ka a fɔ a ye ko: «I kana silan mɔɔilu ye. I ye kuma, i kana i makun,

¹⁰ baa n ye i fɛ. Mɔɔ si tɛ be i kan ka kojuu kɛ i la, baa n na mɔɔilu ka siya so kɔndɔ yan.»

¹¹ Wo le rɔ, Pɔli mɛnda ye, ka san kelen ni karo wɔɔrɔ kɛ mɔɔilu karanna Alla la kuma la.

¹² Awa Kaliyɔn tɛɛ ye Akaya jamanatiyya la tuma mɛn na, Yahudiyailu ka ii laden ka wuli Pɔli kanma. Ii ka a mira ka wa a ri kiti diya.

¹³ Ii ka a fɔ ko: «Cɛɛ ɲin ye a fɛ ka mɔɔilu bila Alla bato ɲa gbɛɛ rɔ, mɛn ma bɛn sariya ma.»

14 Sani Pōli ye se ka jabili ke, Kaliyōn jere kumara Yahudiyailu ye ko: «Ai Yahudiyailu, ni ai nara ka ai makasi kojuu ba do kosōn, wala ko benbali do, n tun di n tolo malō ai makasikan na.

15 Kōni sōsōli jin te foyi ri fō Yahudiyailu la ko. Ai ye i jōōn sōsōli kuma doilu ni tōō doilu ni sariya koilu le ma. Kōni n te sōn ka ko su woilu kiti teē. Ai jere ye ko woilu janabō.»

16 Wo rō, Kaliyōn ka ii gben ka ii labō kiti diya.

17 Ii beē bera Sōsiteni kan, men ye salibon kuntii ri. Ii ka ale mira ka a gbasi kiti diya jefē. Kōni Kaliyōn ma foyi fō.

Pōli ka a kōse Antiyōki

18 Pōli mēnda Korēnti kosēbe tuma men na, a ka sila jinin lemēniya mōōilu fe ka wa. A seni Sankere, a ka a kun li ka a masōn a tun ka dakan ta Alla ye. Wo rō, a donda kulunba kōndō ka wa Siri jamana rō. Pirisili ni Akila wara a kōfē.

19 Ii sera Efesi tuma men na, Pōli ka a taama jōōn ilu to a kō ye. Ale wara salibon na ka kuma Yahudiyailu ye.

20 Woilu ka a madiya ko a ye waati dando ke ii fe ye. Kōni Pōli ma sōn.

21 A ka sila jinin ii fe. A ka a fō ko: «ni Alla sōnda a ma n di na ii wara ikō.» Wo rō, a donda kulunba kōndō Efesi ka wa.

22 Kulunba seni Sesare, Pōli bōra ka wa lemēniya jamailu kōndōn Jerusalemu, ka ban ka wa Antiyōki.

23 A mēnda Antiyōki. Wo kō rō, a wara Kalati jamana ni Firiki jamana rō. A ka yōrō wo beē rataamataama ka Isa la karandenilu beē fanka don.

Apōlōsi ka mōōilu kawandi Efesi ni Korēnti

24 Wo tuma, Yahudiya do sera Efesi men tōō ko Apōlōsi men bōni Alesandiri. Cēē wo kusan tere kumala a juma la. A ka Alla la kuma lon kosēbe.

25 A karanni Maari la sila la. A duman tere a ye a ja jere jere ma ka mōōilu kawandi, ka Isa la ko fō ii ye kojuma. A tere ye wo kēla a fanka beē la. Kōni a la lōnin dan tere ye Yaya la sun ji rō ko le ri.

26 A wulira jusulateē rō ka kuma damira salibon na. Pirisili ni Akila ka a lamēn tuma men na, ii wara a ri ii wara ka Alla la sila kōrō fō a ye ka a gbē.

27 Lon do rō, Apōlōsi ka a fō ko a ye a fe ka wa Akaya jamana rō. Lemēniya mōōilu ka a seēbe don ko a ye wa. Ii ka seēbe rabēn ka a fō Akaya lemēniya mōōilu ye ko ni Apōlōsi sera ye, ko ii ye a ramira kojuma. A se men kēni ye, a ka mōōilu demen kosēbe, men ilu kera lemēniya mōōilu ri Alla la juma ya baraka rō kōnin.

28 A tere ye Yahudiyailu la kuma lakadila mōō beē jana, ka a yiraka ii la Alla la kuma rō ko Mōō Nenematōmōnin ye Isa le ri.

19

Pōli ka mōōilu kawandi Efesi

1 Nba, ka Apōlōsi to Korēnti, Pōli ka Asi jamana kōndō rasan ka wa se Efesi. A ka Isa la karanden doilu sōrōn ye.

2 A ka woilu majininka ko: «Ai lemēniyara Isa ma lon men, ai ka Alla la Nii Seniman sōrōn wo lon wa?» Ii ka Pōli jabi: «Eēn de. An ma foyi men Alla la Nii Seniman na ko rō fōlō.»

3 Pōli ka a fō ko: «Ai ka sun ji rō su juman sōrōn wo rō?» Ii ka a jabi: «Yaya ka sun ji rō men ko fō, an ka wo su le sōrōn.»

⁴ Pɔli ka a fɔ ii ye ko: «Mɔɔ mɛnilu tubira, Yaya tɛrɛ ye woilu le sunna ji rɔ. Kɔni a tɛrɛ ye a fɔla mɔɔilu ye ko mɛn natɔ ale kɔ, ko ii ye la wo la Maari Isa kɔnin.»

⁵ Ii ka wo mɛn ka sun ji rɔ Maari Isa tɔɔ rɔ.

⁶ Pɔli ka a bolo la ii kan tuma mɛn na, Alla la Nii Seniman nara ii ma. Ii kumara kan gbɛɛɛilu rɔ. Alla ka kuma mɛnilu di ii ma, ii ka woilu lase mɔɔilu ma.

⁷ Cɛɛ woilu tun di mɔɔ tan ni fila jɔɔn bɔ.

⁸ Pɔli ka karo sawa kɛ, a ye wala salibon na ye ka kuma mɔɔilu ye. A tun tɛ silanna muumɛ. A tɛrɛ ye ii karanna Alla la Mansaya ko la, ka ko bɛɛ kɛ ka mɔɔ lali sa ii ri la a la kuma la.

⁹ Kɔni doilu ma sɔn a la kuma ma. Woilu ka ii ban fewu, ka to Maari Isa la sila tɔɔ tɔɔanna kuma juu la mɔɔ bɛɛ jana. Wo le kosɔn, Pɔli bɔra ii fɛ, ka karandenilu ta ka wa Tiranusi la karan diya rɔ. A tɛrɛ ye karan kɛla ye lon lon.

¹⁰ A ka karan kɛ ten san fila kɔrɔ. Wo rɔ, Asi jamana mɔɔilu bɛɛ ka Maari la ko mɛn: Yahudiyailu wo, Kirekilu wo, ii bɛɛ ka wo mɛn.

¹¹ Alla tɛrɛ ye Pɔli lɔla kabannako siyaman kɛla.

¹² Hali jala ni faanin mɛnilu ra maa Pɔli fari la, woilu ra jankarɔtoilu kɛndɛya wo rɔ a ni jinailu tɛrɛ bɔla jinatɔmɔɔilu fɛ wo rɔ fanan.

Sikɛwa dɛncɛilu la ko

¹³ Nba, Yahudiya doilu tɛrɛ ye taamataamala ko ii ye jinailu gbɛnna ka bɔ mɔɔilu fɛ. Ii doilu wulira ko ii ri jinailu gbɛn ka bɔ jinatɔmɔɔilu fɛ Maari Isa tɔɔ rɔ. Ii tɛrɛ ye a fɔla jinatɔmɔɔilu ye ko: «Pɔli ye Isa mɛn na ko fɔla, an ye ai jamarila wo tɔɔ le rɔ ko jinailu ye bɔ!»

¹⁴ Sikɛwa, mɛn ye Yahudiyailu la Alla sarakalase la kuntiiba do le ri, a la dɛncɛ wɔrɔnwula le tɛrɛ wo kɛla.

¹⁵ Kɔni lon do rɔ, jina ka ii jabi: «N ka Isa lɔn. N ye Pɔli la ko kalama fanan. Kɔni ai, ai ye yon de ri?»

¹⁶ Cɛɛ jinatɔmɔɔ bera ii bɛɛ kan, ka nɔɔ sɔrɔn ii ma. A ka ii gbasi kojuuya ka ii madimin. Ii farimakolon ka ii bori ka bɔ bon na.

¹⁷ Wo kibaro fɔra Efesi so fan bɛɛ rɔ, Yahudiyailu ni Kirekilu kɔnin. Wo rɔ mɔɔ bɛɛ silanda, ka Maari Isa tɔɔ bonya.

¹⁸ Mɛnilu tun lara Isa la, woilu siyaman nara ka ii lɔ ii la kojuuilu la mɔɔilu bɛɛ jana.

¹⁹ Mɛnilu tɛrɛ ye wɔyɛmaya kɛla, woilu siyaman nara ii la wɔyɛmaya seɛɛilu ri ka woilu janin mɔɔilu bɛɛ jana. Seɛɛ woilu sankɔ bɛɛ ladennin benda wodigbɛ gbanan waa biloolu le ma.

²⁰ Wo le kosɔn, Alla ka fanka don Maari la ko rɔ, ka a la ko lase fan bɛɛ rɔ. Mɔɔ siyaman lara lemɛniya mɔɔilu kan.

Mankan ba wulira Efesi

²¹ Ko woilu bɛɛ kɛni kɔ, Pɔli ka a lateɛ ko a ri Masedoni jamana ni Akaya jamana rataama ka wa Jerusalemu. A ka a fɔ ko: «N wa wa bɔ Jerusalemu, fo n ye wa Rɔmu fanan ye.»

²² A ka a demɛnba fila lawa a jɛ Masedoni. Ale tora Asi jamana rɔ ka waati do kɛ ye. Demɛnba fila wo tɛrɛ Timote ni Eratusi le ri.

²³ Nba, wo waati jɛrɛ, mankan ba wulira Isa la sila ko rɔ.

²⁴ Nunaka, mɛn ye wodi koyinna ladanna, do tɛrɛ ye, mɛn tɔɔ ko Demetirusi. A tɛrɛ ye wodigbɛ baara le la, ka Aritemisi la batobon bisikilu ladan.

Ikomin Efesikailu tere ye batofen wo batola, Demetirusi ni a baarakepɔɔnilu tere ye tɔnɔ ba sɔɔnna bisiki woilu fe.

²⁵ Lon do rɔ, a ka a baarakepɔɔnilu laden, a ni menilu tere ye baara su wo kela. A ka a fɔ ii ye ko: «N failu, ai ka a lon ko an ye tɔnɔ ba sɔɔnna baara jin de rɔ.

²⁶ Kɔni Pɔli tɔɔ jin ye men kela sisen, ai jere payen wo la, ai tolo ye a la. A ye a fɔla mɔɔilu ye ko batofen menilu ladanni mɔɔ bolo, ko woilu tɔnɔ te foyi ri. Kuma wo ra mɔɔ siyaman kun yelɛman ka ban. Efesi kelen te. Dɔɔni wo ri se Asi jamana fan bɛɛ rɔ sisen.

²⁷ Wo ri ke sababu ri an na baara ri jii baara juu ri. Kɔni a dan te wo ri de. A laban, an na batofen musoman ba Aritemisi la bon te jate butun. Mɔɔilu ye Aritemisi batola Asi jamana ni dunuɔa fan bɛɛ rɔ sisen. Kɔni bonya men ye a kan bi, wo bɛɛ ri bɔ a kan.»

²⁸ Jama ka wo men ka mɔne kojuuya. Ii ka ii kan nabɔ ko: «Efesikailu la batofen Aritemisi ka bon!»

²⁹ Mankan wo ka so bɛɛ lamaa. Mɔɔilu borimantɔ ka Pɔli taamaɔɔ fila mira ka ii sɔmɔn fɔɔ so laden diya rɔ. Mɔɔ fila woilu tere Kayusi ni Arisitariki le ri. Ii bɔni Masedoni.

³⁰ Pɔli tere ye a fe ka wa kuma jama ye, kɔni Isa la karandenilu ma sɔn.

³¹ Asi jamana jemɔɔ doilu fanan tere ye, menilu tere Pɔli duɔɔnilu ri. Woilu ka kela lawa Pɔli ma ka a madiya ko a kana wa laden diya rɔ.

³² Wo tuma, mɔɔilu tere ye mankan ba lawulila laden diya rɔ. Bɛɛ ye i ta fɔla. Ii siyaman ma ii laden kun lon.

³³ Yahudiyailu ka mɔɔ do lalɔ jama jana. Cɛɛ wo tɔɔ ko Alesandire. Doilu ka ii kan nabɔ a ma ko a ye kuma. A ka tɔmasere ke a bolo la jama jana ko ii ye sabari. A tere ye a fe ka kuma lase ii ma.

³⁴ Kɔni jama ka a payen tuma men na ko Alesandire ye Yahudiya le ri, ii bɛɛ sɔnkɔra i jɔɔn fe ka a fɔ ko: «Efesikailu la batofen Aritemisi ka bon!» Ii ka waati fila jɔɔn ke, ii ye ii kan nabɔla ten.

³⁵ Ii ma wo boloka fɔɔ so sebelila nara ka ii masabari waati men. A kumara ii ye ko: «Efesikailu, Efesi so ye batofen ba Aritemisi la bon kɔnɔgbenna le ri. Batofen wo munuɔa men bɔra san ma ka be, Efesi so ye wo fanan kɔnɔgbenna le ri. Dunuɔa mɔɔilu bɛɛ ka wo lon.

³⁶ Mɔɔ si ti se ka ai sɔsɔ wo ma. Wo rɔ, ai ye ai sabari. Ai kana koilu ke ai kun fe ye ten!

³⁷ Ai ra cɛɛ jinilu mira ka ii lana, ka a tere ii ma foyi sonya joobon na. Ii ma tanama kuma si fɔ an na joo musoman ba ma fanan.

³⁸ Wo le rɔ, ni mɔɔ do ra ko ke Demetirusi ni a la baarakepɔɔnilu la, ii ye wa makasili ke kiti diya. Faamailu ye ye. Ii ye wa kiti diya ye.

³⁹ Ni ai ye a fe ka ko gbere fɔ, ai ye wa wo fɔ an na laden ba rɔ, laden men bɛnni sariya ma. A ri janabɔ ye le.

⁴⁰ Ni wo te, an da mankan ba men nawuli jin bi, wo ma ben. Mɔɔilu ri a fɔ ko an da murunti, baa an ti se ka hali laden jin kun fɔ mɔɔilu ye.» So sebelila banda wo bɛɛ fɔla tuma men na, a ka a fɔ jama ye ko bɛɛ ye wa a wara.

¹ Nba, mankan sumara tuma men na, Pɔli ka karandenilu kili laden do. A ka ii lali ka ii seɛbe don, ka ban ka sila jinin ii fe. Wo ro, a bɔra ye ka wa Masedoni.

² A ka jamana wo rataama ka ye lemeniya mɔɔilu lali ka ii seɛbe don kuma siyaman ma. Wo ro, a nara se Kireki jamana ro.

³ A ka karo sawa ke ye. A tere ye a rabenna tuma men na ka wa Siri jamana ro kulunba kondɔ, a ka a men ko Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri a faa. Wo ro, a ka taama wo rasa ko a ri a kɔse Masedoni jamana ro.

⁴ Sopateri men boni Bere, Pirusi dence konin, wo wara Pɔli malɔ. Arisitariki ni Sekundusi, men boni Tesaloniki, fanan wara a malɔ, a ni Kayusi, men boni Deribe, ni Timote, a ni Tisiki ni Torofime, men boni Asi jamana ro.

⁵ Cee woilu wara an je ka an makɔnɔ Torohasi.

⁶ Buru Fununbali Sali banda tuma men na, an bɔra Filipi kulunba kondɔ. An ka tele loolu ke ji kan ka na ii teren Torohasi, ka lookun kelen ke ye.

Pɔli ka Yuticusu su lawuli

⁷ Nɔnɔ lon dafara tuma men na, an ka an naden ka doonnin ke an jɔɔn fe. Pɔli tun da a latee ko ni duusa gbera, ko a ri wa. Wo le kosɔn, a menda kawandili kela haan duu talama.

⁸ An bee ladenin tere sankaso do kondɔ. Fitinna siyaman tere ye melenna bon kondɔ ye.

⁹ Kanberen do, men tɔɔ ko Yutikusi, siini tere bon fɔnɔda dakun kan bon na ye. Pɔli menda kumala, sunɔɔ loɔ ka kanberen wo mira kosebe. A sunɔra ka be fɔnɔda la. A bɔra fɔɔ sankaso bon sawana fɔnɔda wo la ka be duu ma. Ii wara a ta ka a teren a ra sa.

¹⁰ Pɔli jiira ka wa i la a kan ka a bolo falafala a ma, ka a fo ko: «Ai kana hamin. A nii ye a ro.»

¹¹ Wo ro, Pɔli yelera sankaso bon na ikɔ. A ka buru rafara ka doonnin ke lemeniya mɔɔilu fe. A kumara ii ye haan kene bɔra, ka ban ka wa.

¹² Mɔɔilu wara Yuticusu malɔ a wara. A kende. Wo ka lemeniya mɔɔilu bee jususuma kosebe.

Pɔli bɔra Torohasi ka wa Mileti

¹³ Andeilu donda kulunba kondɔ ka wa Pɔli je Asosi, baa Pɔli ka a fo ko a ri wa a sen ma, ko an bee ye wa an jɔɔn ben Asosi.

¹⁴ A ka an naben Asosi tuma men na, a donda kulunba kondɔ. Wo ro, an wara Mitileni.

¹⁵ An bɔra ye lon men na, wo duusa gbe an sera Kiyosi da fe. Wo duusa gbe filana an sera Samosi. Wo duusa gbe sawana an sera Mileti.

¹⁶ Pɔli tun te a fe an ye lanɔɔ Asi jamana ro. Wo ro, a ma sɔn ka i lo Efesi, baa a korɔtoni ba le tere ka se Jerusalemu, sa a ri Pentekoli sali ke ye, ni a ri se wo kela.

Pɔli ka Efesi lemeniya mɔɔilu la jemɔɔilu lali

¹⁷ Wo le ro, a tora Mileti ka kela lawa Efesi ka lemeniya jamailu la jemɔɔilu kili, ko ii ye na a teren ye.

¹⁸ Ii nara tuma men na, a ka a fo ii ye ko: «N badenmailu, kebi n donda Asi jamana ro lon men, n taamara sila men kan waati men bee korɔ ai fe yan, ai ka wo lon.

¹⁹ Yahudiyailu ka janfailu don n ma ka n tɔro kosebe fo ka n kasi. N ka wo bee muɔun ka n fanmajii ka baara ke Maari ye.

²⁰ Ai la nafa ye fen fen do, n ma wo si dokon ai ma. N ka ai karan jamama yoro ro, ka ai karan ai jere la bonilu kondɔ.

²¹ N da a fɔ Yahudiyailu ni siya gbɛɛ tɔilu yɛ ka a magbɛɛya ko ii ye kojuu kɛ boloka ka na Alla ma, ka lemɛniya an na Maari Isa ma.

²² Nba, a fɛɛ tɛ fo n ye Alla la Nii Sɛniman kan mira. Wo le rɔ, n watɔ le Jerusalemu sisen. Mɛn kɛtɔ n sɔrɔnna ye, n ma wo lɔn.

²³ Kɔni n ka mɛn lɔn, wo le jɛn di. N wa se so so ma, Alla la Nii Sɛniman ye a fɔla n yɛ ko mɔɔilu ri n bila kaso la, ko tɔɔya ye n yɛ.

²⁴ Ni n balora, wo tɛ foyi ri n jɔkɔrɔ. Mɛn tɔɔ ye n ma, wo le n na baara ri, Maari Isa ka mɛn karifa n na. Fo n ye baara wo le ban ka Alla la kibaro juma lase mɔɔilu ma, kibaro mɛn ye Alla la jumaya ko fɔla.

²⁵ «Nba, n da n taamataama ai bɛɛ tɛma ka Alla la Mansaya ko lase. Kɔni n ka a lɔn sisen ko ai jɔa tɛ la n kan butun.

²⁶ Wo le kosɔn n ye a fɔla ai yɛ ka a magbɛɛya bi ko ni mɔɔ do halakira ai tɛma, wo ye wo tii jɛɛ nɔ le wo ri de,

²⁷ baa n ma Alla la ko lateɛni si dokon ai ma. Ɛn! N ka wo bɛɛ lase ai ma.

²⁸ Nba, ai ye ai janto ai jɛɛ rɔ. Alla la Nii Sɛniman da mɔɔ mɛnilu karifa ai la, ai ye ai janto woilu fanan dɔ. Ai ye ai lɔ Alla la lemɛniya jamailu jɔrɔ ka ii latanka, baa a ra woilu kɛ a jɛɛ ta ri a dɛnɛ la saya rɔ.

²⁹ N ka a lɔn ko n wa wa, mɔɔjuulu ri don ai tɛma ka tɔjanni kɛ. Woilu ye ikomin wara juulu, mɛnilu ye donna saailu tɛma ka ii madimin.

³⁰ Doilu ri wuli hali ai jɛɛ tɛma yan, ka wuya juu fɔ, sa ii ri karandenilu sɔmɔn ka woilu tuun ii kɔ.

³¹ Wo le rɔ, ai ye a kɛ kɔjuma. Ai ye ai hankili to a rɔ ko n ka ai kelen kelenna bɛɛ lali san sawa wo kɔrɔ. N ma wo boloka fewu, fo ka a kɛ su ni tele. N jaji bɔra ai kosɔn kɔsɛbɛ.

³² «Nba, n ye ai karifala Alla la sisen, a ni a la kuma la, mɛn kɔnin ye a la jumaya ko fɔla. Ale le ri se ai la lemɛniya sabatila kuma wo la. A ni a ri ɛɛ wo di ai ma, a ni mɛn bɛɛ bilani a dan na.

³³ N ma n nata la mɔɔ si la wodigbɛ ni sanin ni faanin kan.

³⁴ N ka baara kɛ n bolo la ka n ni n taamajɔɔnilu makoilu mafa. Ai jɛɛ ka wo lɔn.

³⁵ N ka a yiraka ai la jɔa bɛɛ ma ko an ka kan ka baara ba kɛ ten de, sa an di se dɛsɛbatɔilu dɛmɛnna, baa Maari Isa ka a fɔ ko: «Sɛwa ye sɔli rɔ ka tamin sɔrɔnni kan.» An ye an hankili to kuma wo rɔ.»

³⁶ Nba, Pɔli banda wo fɔla tuma mɛn na, a ni ii bɛɛ ka ii jɔnkin ka Alla tara.

³⁷ Ii ka ii wuli ka ii ton Pɔli kan ka a sunbu. Ii bɛɛ kasira kɔsɛbɛ.

³⁸ A tɛɛ ka mɛn fɔ ko ii jɔa tɛ la a kan butun, wo kuma gbara ii la kojuyya. Ii wara a bilasila diya kulun da la.

21

Pɔli wara Jerusalemu jɔa mɛn ma

¹ Nba, an ka foli di lemɛniya mɔɔilu ma ka don kulunba kɔndɔ. An bɔra ye ka an telen Kɔsi ma. Wo duusa gbɛ an wara se Rɔdi, ka bɔ ye ka wa Patara.

² An ka kulunba do tɛɛn ye, mɛn watɔ Fenisi jamana rɔ. An donda wo kɔndɔ ka wa.

³ An sudunyara Sipere ka a yen, kɔni an taminda a la a tele kankan bolo kinin fan fɛ. An wara Siri jamana rɔ ka an lɔ Tiri, baa donin mɛn tɛɛ ye kulun kɔndɔ, wo tun ka kan ka lajii so wo le la.

⁴ An wara karandenilu jɛnin so kɔndɔ, ka tele wɔrɔnwula kɛ woilu fɛ. Alla la Nii Sɛniman tun ka a yiraka ii la ko ko ri Pɔli sɔrɔn Jerusalemu. Wo le ka a kɛ, ii ka a lali ko a kana wa ye.

⁵ Kɔni an wa lon sera tuma mɛn na, an bɔra ye ka wa. Karandenilu ni ii musoilu ni ii denilu bɛɛ bɔra so kɔndɔ ka wa an bilasila diya fɔɔ kulun da la. An bɛɛ ka an ɲɔnkin ji da la ye ka Alla matara.

⁶ An banda Alla matarala ka foli di an ɲɔɔn ma tuma mɛn na, an donda kulunba kɔndɔ. Woilu ka ii kɔsɛ ka wa ii wara.

⁷ An bɔra Tiri ka wa Pitolemayisi kulunba kɔndɔ. An se mɛn kɛni ye, an bɔra kulunba kɔndɔ ka wa ye lemɛniya mɔɔilu fo. An ka tele kelen kɛ woilu fɛ.

⁸ Wo duusa gbɛ, an bɔra ye ka wa Sesare. An wara jiya Filipe wara, mɛn tɛrɛ ye kibaro ɲuma lasela ri. Jerusalemu lemɛniya mɔɔilu tun ka cɛɛ wɔrɔnwula mɛn ɲɛnematɔmɔn ka ii kɛ talibidenbailu demɛnbailu ri, Filipe tɛrɛ woilu do le ri.

⁹ Denmuso sunkurun naanin tɛrɛ ye Filipe bolo. Wo si tun ma sii cɛɛ kun fɔɔ. Woilu tɛrɛ ye kuma sɔrɔnna Alla la ka a lase mɔɔilu ma.

¹⁰ An ka tele dando kɛ Filipe wara tuma mɛn na, Alla la nabi do nara ka bɔ Jude. Wo tɔɔ ko Akabusi.

¹¹ A nara an ma ka Pɔli la tɛsidilan ta. A ka a jɛrɛ sen ni a bolo sidi wo la, ka a fɔ ko: «Alla la Nii Seniman ka a fɔ ko Yahudiyailu ri tɛsidilan ɲin tii mira Jerusalemu, ka a sidi wo ɲa ma ka a don siya gbɛrɛilu bolo.»

¹² An ka wo mɛn tuma mɛn na, an ni ye mɔɔilu ka Pɔli madiya kosɛbɛ ko a kana wa Jerusalemu.

¹³ Pɔli ka an jabi: «Ai ye kasila ten ka n jusu tɲan kojuuya nfenna? Ni ii ka n sidi Jerusalemu, n dabɛnni wo la. Hali ni ii ka n faa Maari Isa ko kosɔn, n dabɛnni wo bɛɛ la.»

¹⁴ An ka a yen tuma mɛn na ko Pɔli tɛ sɔn an kan mirala, an ka a to ten, ka a fɔ ko: «Maari sawo ye kɛ.»

¹⁵ Tele dando taminni kɔ, an ka an dabɛn ka wa Jerusalemu.

¹⁶ Sesare karanden doilu nara an malɔ, ka an nana an jiya diya Minasɔn wara. Minasɔn ye Sipereka le ri. A kɛni Isa la karanden di kɛbi waati jan.

Pɔli wara bɔ Yakuba ma

¹⁷ An se mɛn kɛni Jerusalemu, ye lemɛniya mɔɔilu ka an damira koɲuma.

¹⁸ Wo duusa gbɛ, Pɔli ni an tɔilu wara Yakuba wara. An ka lemɛniya mɔɔilu la ɲɛmɔɔilu bɛɛ tɛrɛn ye.

¹⁹ Pɔli banda folila tuma mɛn na, a kumara ii ye. Alla tun ka ko mɛnilu kɛ siya gbɛrɛilu tema ka fara Pɔli la baara la, a ka wo bɛɛ lase ii ma kelen kelen.

²⁰ Ti ka ii tolo malo ko woilu la, ka Alla tando kosɛbɛ. Ii ka a fɔ Pɔli ye ko: «An badɛnma, i ma a yen Yahudiya waa siyaman de lani Isa la yan. Wo bɛɛ tɛsidini Nabi Musa la sariya ko le la.

²¹ Kɔni a ra fɔ ii ɲana ko i ye Yahudiyailu karanna, mɛnilu siini siya gbɛrɛilu tema kɔnin. Ko i ye a fɔla woilu ye ko ii ye Nabi Musa la sariya bila, ko ii kana ii denilu faaninta kɛ butun, ko ii kana an na landailu bonyaa.

²² Sika tɛ a rɔ, ii ri a mɛn ko i ra na. An ye a kɛ di wo rɔ?

²³ Nba, an ye mɛn fɔla i ye sisen, i ye wo mira. Cɛɛ naanin ye an bolo yan, mɛnilu ra dakan ta Alla ye.

²⁴ I ye la woilu kan ka seninya landa kɛ ii fɛ. I jɛrɛ ye wodi bɔ, sa ii ri ii kun li. Wo wa kɛ, bɛɛ ri a lɔn ko i la ko mɛn fɔni ii ɲana, ko tɲa tɛ wo ri. Ii ri a lɔn fanan ko i jɛrɛ ye i taamala sariya sila kan.

²⁵ Kɔni siya gbɛrɛ mɛnilu ra la Isa la, an da sɛbɛ lawa woilu ma kɔrɔman ka an miriya yiraka ii la. An ka a fɔ ii ye ko ii kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ko ii kana jeli dɔɔn. Ko ii kana juufaa sobo dɔɔn, jeli ye mɛn dɔ. Ko ii kana jalonya kɛ.»

26 Nba, wo duusa gbε, Pɔli ka mɔɔ naanin woilu ta ka wa seninya landa ke ii fε. Wo kɔ rɔ, a wara Allabatobonba la ka seniyali dafa lon fɔ. Wo lon wa se, saraka ri bɔ ii kelen kelenna bεε ye.

Ii ka Pɔli mira

27 Seniyali wo ye kela tele wɔrɔnwula le kɔrɔ. Waati wo dafatɔla, Asi jamana Yahudiya doilu ka Pɔli yen Allabatobonba kɔndɔ. Ii ka mankan nawuli jama tɛma ka Pɔli mira.

28 Ii ka ii kan nabɔ ko: «Isirayelikailu, ai ye na an demen! Cεε mɛn ye mɔɔ bεε karanna fan bεε rɔ ko ii kana an na mɔɔilu ni Nabi Musa la sariya ni an na yɔrɔ jin jate, wo le jin di. Ka a la wo bεε kan, a ra na Kirekilu ri Allabatobonba jεre kɔndɔ, ka an na yɔrɔ seniman jin nɔɔ.»

29 Ii ka wo fɔ ka a masɔrɔn ii tun ka Torofime, mɛn bɔni Efesi, a ni Pɔli yen i jɔɔn fε so kɔndɔ. Ii ka ii miri ko Pɔli tun da don a ri Allabatobonba jin kɔndɔ le.

30 Mankan bonyara ka so bεε lamaa. Mɔɔilu borimantɔ nara ka bɔ fan bεε rɔ. Ii ka Pɔli mira ka a sɔmɔn ka a labɔ Allabatobonba jin kɔndɔ. Mɔɔilu ka bon dailu tuun i kɔrɔ.

31 Ii tεre ye a faa ja jininna tuma mɛn na, kela sera Rɔmu kelɛdenilu la kuntiiba ma ko Jerusalemu so bεε ra lawɔyo.

32 A ka kelɛden kuntii doilu ni kelɛden doilu ta i kɔrɔ ka a bori ka wa jama rɔ. Yahudiyailu ka kelɛden kuntiiba ni a la kelɛdenilu yen tuma mɛn na, ii ka Pɔli gbasi boloka.

33 Kelɛden kuntiiba nara ka Pɔli mira. A ka a fɔ kelɛdenilu ye ko ii ye Pɔli sidi nεε jɔlɔkɔ fila la. A ka jama majininka ko cεε jin ye yon di, a ka nfen ke?

34 Mɔɔilu tεre ye ii kan nabɔla kosεbe. Do ta ni do ta tε kelen di. Kelɛden kuntiiba ka a yen ko a ti se tujɔa gbε sɔrɔnna ka a masɔrɔn mankan ka siya. Wo rɔ, a ka a fɔ kelɛdenilu ye ko ii ye wa Pɔli ri ii la bon ba la.

35 Ii sera bon yeleyɛlananilu ma tuma mɛn na, kelɛdenilu ka Pɔli layɛle ii boloilu la ka wa a ri, baa jama mɔnɛni tεre kojuuya ii muruntira a kanma.

36 Ii tεre ye kelɛdenilu kɔ, ka ii kan nabɔ ko: «Ai ye a faa, ai ye a faa!»

Pɔli kumara jama ye

37 Pɔli ladontɔ tεre ye bon ba la tuma mɛn na, a ka a fɔ kelɛden kuntiiba ye ko: «I ri hake to, n di se kuma do fɔla i ye wa?» Kelɛden kuntiiba ka a jabi: «I ye Kirekikan menna wa?»

38 A ye di? Misiranka kanberen mɛn ka mɔɔilu lamurunti waati taminni, ile le wo ri wa, mɛn kɔnin wara benkaninna mɔɔ waa naanin di wula kɔndɔ?»

39 Pɔli ka a jabi: «Nde ye Yahudiya le ri ka bɔ Silisi Tarisi. So ba wo duuren de ye n di. I jaandi, i ye sɔn n ye kuma doilu fɔ jama ye.»

40 Kelɛden kuntiiba sɔnda wo ma. Wo rɔ, Pɔli ka i lɔ bon yeleyɛlananilu kan ka tɔmasere ke a bolo la mɔɔilu jana ko a ye a fε ka kuma ii ye. Ii ka ii sabari tuma mɛn na, Pɔli kumara ii ye Heburukan dɔ.

22

1 A ka a fɔ ko: «N failu ni n badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n na, n ye mɛn fɔla n jεre kunka ko rɔ.»

2 Ii ka Heburukan mɛn a da rɔ tuma mɛn na, ii ka ii sabari kosεbe. Pɔli ka a fɔ ko:

3 «Yahudiya le nde ri. N sɔrɔnni Silisi Tarisi, kɔni n namɔni Jerusalemu yan de. N tεre karanmɔɔ Kamaliyeli le bolo. Ale le ka n karan kosεbe an benbailu

la sariya la. N fanan tesidini tere Alla ko la kosebe, ikomin ai jere tesidini na men ma bi.

⁴ N ka sila kura jin taamabailu toro kojuuya fo ka doilu faa. N tere ye ii mirala, ce ni muso, ka ii bila kaso la.

⁵ Alla la sarakalase la kuntiiba ni mabakoruilu bere ye n sereilu ri wo ko ro. N ka sebe soron ii la, sa n di wa wo ri ii badenmailu ma Damasi. Wo bolo ma, n wara Isa la moilu jinin Damasi. N wa menilu soron ye, n tun ye a fe ka woilu mira ka ii sidi, ka na ii ri Jerusalemu yan sa ko ri laton ii la.»

Poli lara Isa la na men ma, a ka wo jaf

⁶ «Nba, n watola, telelatelen waati ka n sudunyani tere Damasi la. Wo tuma, fen do melen ba bora gbe ro san ma kelen di ka na n naminin.

⁷ N bera duu ma. N ka kumakan do men ko: Sawuli, Sawuli, i ye n torola kojuuya nfenna?

⁸ N ka jinkali ke ko: «Maari, i ye yon di?» A ka n jabi: «Isa Nasaretika le nde ri, i ye men torola kojuuya konin.»

⁹ Nba, n taamajonilu ka kene yelen ba wo yen. Koni kumakan men tere ye kumala n ye, ii ma wo men.

¹⁰ N ka a fo ko: «N ye nfen ke, Maari?» Maari ka n jabi: «I wuli ka wa Damasi. Ko men bere late ni i ma ka ke, wo bere ri fo i ye ye.»

¹¹ N ma se foyi yenna ka a masoron kene yelen ba wo bonyara kojuuya ka n na lafin. Wo ro, n taamajonilu le ka n bolo mira ka wa n di Damasi.

¹² «Wo ka Alla jesilanjeba do teren Damasi, men toro ko Ananiyasi. Ce ye wo tere ye Alla la sariya mirala kosebe. Damasi Yahudiyailu bere tere ye a toro juma fola.

¹³ A nara ka i lo n daf ka a fo n ye ko: «N badenma Sawuli, i na ye laka iko.» Nde fanan, waati kelen wo ro, n ka a yen.

¹⁴ A ka a fo ko: «An benbailu Maari Alla ra i jematomon, sa i ri a sawo lon, ka a la Mo Telemi yen, ka a la kuma men ka bo a jere da ro.

¹⁵ I ri ke a sere ri, baa i ka ko menilu yen a ni i ka ko menilu men, i ri woilu lase moilu bere ma.

¹⁶ Nba, i ye nfen makonola sisen? I wuli ka sun ji ro, ka Maari matara sa a ri i ko ka i la kojuu bo i ma.»

¹⁷ «Ko fe, n ka n kose Jerusalemu. Lon do ro, n tere ye Alla matarala Allabatobonba la tuma men na, Alla ka fen do yiraka n na.

¹⁸ N ka Maari yen. A ka a fo n ye ko: «I kaliya. I ye bo Jerusalemu i koru ka wa, baa i ye a fe ka n na kuma men sereya bo yan moilu ye ii ti son wo ma.»

¹⁹ N ka a jabi: «Maari, ii jere ka a lon ko n tere ye donna salibonilu la ka i la lemeniya moilu mira ka ii gbasi ka ii bila kaso la.

²⁰ Moilu tere ye i sere Etyen faala waati men na, n jere loni tere ye. N sonda wo bere ma, fo ka a faabailu la durukiilu ramira ii ye.»

²¹ Koni Maari ka a fo n ye ko: «Wa! N keto i lawala siya gberelu ma, menilu siini yoro jan.»»

²² Nba, moilu tere ye ii tolo malala Poli la haan a ka siya gberelu la ko fo. A ka wo fo tuma men na, ii bere sonkora ko: «A ye bo yan ka a faa! A ma kan ka balo butun!»

²³ Ii tere ye ii kan nabala, ka ii la durukiilu bo ka woilu lafilifili, ka buuri lasyele san ma.

²⁴ Keleden kuntiiba ka wo yen ka a fo a la keledenilu ye ko ii ye Poli ladon bon ba la. Ko ii ye a gbasi gbiye la ka a feselese, sa a ri jama jaman kun fo ii ye.

²⁵ Ii ka Pōli sidi ko ii ye a gbasila tuma men na, Pōli ka a fō kelēden kuntii ye ko: «Ka Rōmu duuren do gbasi gbijε la ka a sōrōn a la kiti ma tεε fōlō, wo dahani wa?»

²⁶ Kelēden kuntii ka wo men tuma men na, a wara kelēden kuntiiba tēren ye ka a fō a ye ko: «I ketō nfen kela cεε men na jin? A ye Rōmu duuren de ri de!»

²⁷ Kelēden kuntiiba jεre wara Pōli majininka ko: «Rōmu duuren de ile ri wa?» Pōli ka a jabi: «Dōn.»

²⁸ Kelēden kuntiiba ka a fō ko: «N ka wodi ba le bō ka ke Rōmu duuren di.» Pōli ka a fō ko: «Nde sōrōnni de a rō!»

²⁹ Menilu ketō tēre ye Pōli fεsεfεsela, woilu ka wo men ka ii mabō a la kelen di. Kelēden kuntiiba jεre silanda, ka a masōrōn ale le tun ka Pōli sidi nεε jōlōko la, ka a tēren a ye Rōmu duuren de ri.

Pōli kumara Yahudiya mōobailu ye

³⁰ Wo duusa gbε, kelēden kuntiiba ka Pōli la ko rabila dōnni ka Alla la sarakalase la kuntiilu ni kititεε dekuru bεε kili ka ii ladεn, baa Yahudiyailu ye Pōli jalakila kun men na, kelēden kuntiiba tēre ye a fε ka wo lōn. Wo rō, a ka Pōli lalō ii jakōrō.

23

¹ Pōli ka a ja lō kititεε dekuru rō kosebε, ka a fō ii ye ko: «N badenmailu, n da n taama kōnōgbeya rō Alla jana haan sisen.»

² Mōō menilu lōni tēre Pōli tōrōfε, Alla la sarakalase la kuntiiba Ananiyasi ka a fō woilu ye ko ii ye Pōli gbasi a da rō.

³ Pōli ka a fō a ye ko: «Ile, filanfante! Alla fanan di ile gbasi. I siini yan ko ka n na kititεε ka ben sariya ma, kōni i jεre ra sariya tijnan, baa ile ka a fō ko ii ye n gbasi.»

⁴ Mōō menilu lōni tēre Pōli tōrōfε, woilu ka a fō ko: «I ye Alla la sarakalase la kuntiiba le naninna ten wa?»

⁵ Pōli ka ii jabi: «N badenmailu, n tun ma a lōn ko ale le ye Alla la sarakalase la kuntiiba ri. Ni wo tε, n tun tε wo fō, baa a sebni Alla la kitabu kōndo ko: Men siini i la mōoilu kun na, i kana kuma juu fō wo ma.»

⁶ Nba, Pōli ka a yen ko kititεε dekuru farani. A fan kelen ye Sadusiilu ri. A fan kelen ye Farisilu ri. Wo le kosōn, Pōli ka a kan nabō ka a fō ko: «N badenmailu, n ye Farisi le ri. N fa fanan ye Farisi le ri. Kiti ye kela n kanma bi ka a masōrōn n jii lani su lawuli ko rō, ka bō saya rō.»

⁷ Pōli ka wo fō tuma men na, sōsōli wulira Farisilu ni Sadusiilu tema. Jama ratalara fila ri,

⁸ baa Sadusiilu ye a fōla ko su ti nala lawulila ka a bō saya rō, ko melekaulu ni jinailu fanan tε ye. Kōni Farisilu lani wo bεε la.

⁹ Nba, a kera mankan ba ri. Sariya karanmōō menilu tēre Farisilu ri, wo doilu wulira ka sōsōli ke kosebε ko: «An ma kojuu si yen cεε jin na. Ni meleka wala jina kumara a ye don?»

¹⁰ Sōsōli juuyara fō kelēden kuntiiba silanda ko ii kana Pōli sōmōn ii ni ii jōōn tε ka a faa. Wo rō, a ka kelēdenilu lawa ka Pōli labō mōoilu tεma fanka la, ka wa a ri kelēdenilu la bon ba la.

¹¹ Su wo rō, Maari ka a jεre yiraka Pōli la ka a fō a ye ko: «I seεbε don. I ra n na ko fō ja men ma Jerusalemu, i ka kan ka a fō wo ja kelen de ma Rōmu fanan.»

Yahudiya doilu ko ii ri Pōli faa

¹² Kεne bora tuma men na, Yahudiya doilu ka ii laden ka ben kan kelen ma. Ii ka ii kali ko ii te doonnin ke, ko ii te ji min fo ii wa Pali faa.

¹³ Mɔɔ binaanin ni ko le benda wo ma.

¹⁴ Ii wara Alla la sarakalasela kuntiilu ni mɔɔbakɔɔilu teren ye, ka a fo ii ye ko: «An ka an kali ko an te doonnin ke fo an wa Pali faa.

¹⁵ Wo bolo ma, ai ni kititeε dekururu ye kela lawa keleden kuntiiba ma ko a ye Pali lana ai ma, sa ai ri a la ko fεsefεse koɔɔuma. An di an daben ka a faa sila la sani a ye se ai ma yan.»

¹⁶ Koni Pali barince ka janfa kuma wo men. A wara keledenilu la bon ba la ka wo nafo Pali ye.

¹⁷ Wo ro, Pali ka keleden kuntii do kili ka a fo a ye ko: «I ye wa kanberen jin malɔ keleden kuntiiba la. Kuma do ye a fe ka a fo a ye.»

¹⁸ Keleden kuntii wo wara kanberen malɔ keleden kuntiiba la, ka a fo a ye ko: «Kasoden men tao ko Pali, wo ka n kili ka a fo n ye ko n ye na kanberen jin di i ma. Ko kuma do ye a fe ka a fo i ye.»

¹⁹ Keleden kuntiiba ka kanberen mira a bolo ma ka i mabo mɔɔilu la ka a mapininka ko: «Nfen ye i fe ka a fo n ye?»

²⁰ Kanberen ka a fo a ye ko: «Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri i madiya sini, ko i ye wa Pali ri kititeε dekururu ma sa ii ri a la ko fεsefεse koɔɔuma.

²¹ Koni i kana son wo ma, baa mɔɔ binaanin ni ko ye Pali makonola sila la, sa ii ri a faa. Ii ra ii kali, ko ii te doonnin ke, ko ii te ji min, fo ii wa a faa. Ii ra ban ii rabenna fewu. Ii ye ile la jabili le makonola sisen.»

²² Keleden kuntiiba ka a fo kanberen ye ka a magbelɔya ko: «I kana a fo mɔɔ si ye ko i ra ko jin nase n ma.» Wo ro, a ka sila di kanberen ma ko a ye wa.

Keleden kuntiiba ka Pali lawa jamanatii Felisi ma

²³ Keleden kuntiiba ka keleden kuntii fila kili ka a fo ii ye ko: «Ai ye keleden mɔɔ keme fila raben, a ni soti biwɔɔonwula ni tanbatii keme fila. Dibi wa don kosebe, ai beε ye wa Sesare.

²⁴ Ai ye so doilu raben Pali ye fanan. Ai ye wa a kendε malɔ jamanatii Felisi wara Sesare.»

²⁵ A ka sebeli raben ka a don ii bolo. A ka men sebe, wo le jin di.

²⁶ «Nde Kolodi Lisiyasi le ye sebe jin nawala jamanatii juma Felisi ma. N ye i fola.

²⁷ «Yahudiyailu ka ceε jin mira. Ii tere ye a faa ko ro. N ka a men waati men na ko Romu duuren de a ri, n ka keledenilu ta ka wa a bosi ii bolo.

²⁸ Yahudiyailu tere ye a jalakila kun men na, n tere ye a fe ka wo lon. Wo le ro, n wara a ri ii la kititeε dekururu ro.

²⁹ Wo ro, n ka a yen ko a jalaki kun ye ii jere la sariya koilu le ri. Koni men ni saya wala kaso labila ka kan, ii ma a jalaki wo si la.

³⁰ A fora n pana tuma men na ko Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri a faa, n ka a lawa i ma i korɔ. N ka a fo a jalakibailu ye ko ii ye wa a jalaki kun fo ile pana. Men tere ye n fe ka a fo i ye, wo le wo ri.»

³¹ Nba, men fora keledenilu ye, ii ka wo ke. Ii wara Pali ri Antipatirisi so la su wo ro.

³² Wo duusa gbe, keleden menilu tere ye ii sen ma, woilu ka ii kose ka wa ii la bon ba la. Menilu tere ye sotiilu ri, woilu wara Pali malɔ.

³³ Sotiilu sera Sesare tuma men na, ii ka sebe di jamanatii ma ka Pali karifa a la.

³⁴ Jamanatii ka sebe karan ka Pali mapininka a bo yoro ma. Pali ka a fo ko a boni Silisi le.

35 Wo rɔ, jamanatii ka a fɔ a yɛ ko: «I jalakibailu wa na tuma mɛn na, n di i fɛsɛfɛsɛ ka i la kititɛɛ.» Mansa Herodi tun ka mansa la jiya bon mɛn lɔ, jamanatii ka a fɔ ko ii ye Pɔli bila wo la ka a kɔnɔgbɛn.

24

Yahudiyailu ka tɔɔ la Pɔli la Felisi jana

1 Nba, tele loolu taminni kɔ, Alla la sarakalasele kuntiiba Ananiyasi ni mɔɔbakɔɔ doilu nara Sesare. Ii nara Teritulusi ri mɛn tɛɛ ye ii bɛɛ kuma fɔla. Ko mɛnilu ye ii ni Pɔli tema, ii wara woilu yiraka jamanatii Felisi la.

2 Wo rɔ, jamanatii ka a fɔ ko Pɔli ye na. Ii ka a lana tuma mɛn na, Teritulusi ka tɔɔ la damira Pɔli la jamanatii yɛ ko: «An fa, an da mɛn jususuma rɔ i baraka le rɔ. I la famunyali kɔsɔn, ko siyaman da mafisaya ka jamana lawa jɛ fɛ.

3 An fa Felisi, wo ra diya an yɛ ja bɛɛ ma. An ye baraka bilala wo la jamana fan bɛɛ rɔ.

4 Kɔni an kana i sɛɛ kuma siyaman na. Wo le rɔ, n ye i madiyala ko i ye hina an na ka i tolo malɔ an na dɔɔni.

5 Nba, an da a yen ko cɛɛ jɛn ye mɔɔ tɔɔla le ri. A ye mankan nawulila Yahudiyailu tema dunuɲa fan bɛɛ rɔ. Ale le Nasaretikailu la dina sila jɛmɔɔ ri.

6-7 A tɛɛ ye a fɛ ka Allabatobonba manɔɔ. Wo le rɔ, an ka a mira.*

8 Ni i ka Pɔli fɛsɛfɛsɛ, an ye a jalakila ko mɛnilu rɔ, i jɛɛ ri woilu famun.»

9 Yahudiya mɛnilu tɛɛ ye, woilu ka kuma wo lasereya ko a ye ten de.

Pɔli ka a yiraka jamanatii la ko a ma kojuu kɛ

10 Jamanatii ka tɔɔmasere kɛ ko Pɔli ye kuma. Wo rɔ, Pɔli ka jabili kɛ ko: «N fa, n ka a lɔn ko a ra san siyaman bɔ, i ye an na jamana la kititɛɛla ri. Wo le kɔsɔn, n sɛwani ka n na ko fɔ ile yɛ.

11 Ni i ka jɛnininkali kɛ, i ri a lɔn ko tuɲa le ko a ma tamin tele tan ni fila kan fɔlɔ, n wara Jerusalemu Alla bato kanma.

12 Ii ma n tɛɛn mɔɔilu sɔsɔli Allabatobonba jin kɔndɔ. Ii ma n tɛɛn mankan nawulila jama tema salibon si la. Ii ma n tɛɛn wo kan so kɔndɔ yɔɔ si.

13 Mɔɔ jɛnɛnɛn ye tɔɔ lala n na ko mɛnilu rɔ sisen, ii ti se a yirakala ko woilu ye tuɲa le ri.

14 Nba, n ye n lola mɛn na i jana, wo le jɛn di. N ye an benbailu Maari Alla batola sila kura kan. Ii ka a fɔ ko sila wo tɛ tuɲa ri. Kɔni mɛnilu sɛbeni sariya kitabu rɔ, a ni mɛnilu sɛbeni nabiilu la kitabu rɔ, n lani wo bɛɛ la.

15 N ni ii bɛɛ jii lani Alla ka a fɔ ko mɔɔ jɛnɛnɛn ni mɔɔ juuilu bɛɛ su ri wuli ka bɔ saya rɔ.

16 Wo le rɔ, n ye n dajala tuma bɛɛ sa n kɔnɔgbɛyani ri to. Kojuu si kana to n ni Alla tema, wala n ni mɔɔilu tema.

17 «Nba, n tun ma se Jerusalemu san siyaman kɔɔ. Kɔni lon do, n wara wodi do di Yahudiya doilu ma ye ka wo kɛ ii la demennifen di. N wara ka saraka bɔ Alla yɛ fanan.

18 N tɛɛ ye wo kan tuma mɛn na, Yahudiya doilu nara n tɛɛn Allabatobonba kɔndɔ. N da wo namunilu bɛɛ kɛ ka n jɛɛ lasɛninya. Jama tun tɛ ye; mankan tun tɛ ye.

19 Kɔni Yahudiya doilu a ye mɛn bɔni Asi jamana rɔ. Woilu ka kan ka na n jalaki i jana yan.

* 24:6-7 «An tɛɛ ye a fɛ ka a la kititɛɛ ka ben an na sariya ma. Kɔni keleden kuntiiba Lisiyasi nara ka a mira an bolo fanka ba la. Wo ka a fɔ ko Pɔli jalakibailu ye na i wara yan.»

²⁰ Ni wo tε, mɔɔilu ye yan, mɛnilu ka n lɔni yen kititεε dεkuru jε. Ni ii ka jalaki yɔrɔ do tεrɛn n na, woilu ye wo fɔ.

²¹ N ma foyi kε fɔ jɛn ko kelen. Ka n lɔni to kititεε dεkuru jε, n ka n kan nabɔ ko: «N lani su lawuli ko le la. Wo le ka a kε, ai ra n nana kiti diya bi.»

²² Felisi tεrε ye ko siyaman famunna Maari la sila kan. Wo rɔ, a ka kiti lalɔ fɔlɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye wa. Ni kεlɛden kuntiiba Lisiyasi nara, n di ai la ko janabɔ.»

²³ A ka a fɔ kεlɛden kuntii do yε ko a ye Pɔli mara kaso la fɔlɔ kɔni a ye a rabila dɔɔni. Ko a kana a dujɔɔ si bali a dɛmenna.

Pɔli kumara jamanatii ni a muso yε

²⁴ Tele dando taminni kɔ, Felisi ni a muso Durusili nara. Muso wo ye Yahudiya le ri. Felisi ka mɔɔilu lawa Pɔli kɔ ko ii ye a lana. Felisi ka a tolo malɔ a la. Mɔɔ ri a lemɛniya la Nenematɔmɔnin Isa la jɛna mɛn ma, Pɔli ka wo jafɔ a yε.

²⁵ Pɔli kumara dunujaratεε telenbaya kan a ni jεrɛramira ko kan. A kumara kiti ko kan fanan, kiti mɛn natɔ. A tεrε ye kumala woilu kan tuma mɛn na, Felisi silanda. A ka a fɔ Pɔli yε ko: «A ka jɛ ten. I ye wa fɔlɔ. N wa fεrε sɔrɔn lon mɛn, n di i kili ikɔ.»

²⁶ A tεrε ye a kɔndɔ fanan ko Pɔli ri surɔfen di a ma. Wo le rɔ, a tεrε ye Pɔli kilila tuma bεε ka a baro.

²⁷ Nba, san fila taminda tuma mɛn na, mɔɔ kura siira Felisi nɔ rɔ jamanatiiya la. Mɔɔ kura wo tɔɔ ko Pɔrisusi Fεsitusi. Kɔni Felisi tεrε ye a fε ka Yahudiyailu ladiya. Wo rɔ, a ka Pɔli to a kɔ kaso la ye.

25

Yahudiyailu ka tɔɔ la Pɔli la Fεsitusi jana

¹ Nba, Fεsitusi siira jamanatiiya la Sesare. Tele sawa a naaninnan a wara bɔ Jerusalemu.

² A se mɛn kɛni ye, Alla la sarakalasela kuntiilu ni Yahudiya jεmɔɔilu nara ka tɔɔ la Pɔli la. Ii ka Fεsitusi madiya

³ ko a ye ii dɛmɛn. Ko a ye ii diyana ko kε ii yε ka Pɔli lana Jerusalemu. Wo ka a tεrɛn ii ra bɛn kan kelen ma ko ni Pɔli nara Jerusalemu, ii ri be a kan sila la ka a faa.

⁴ Fεsitusi ka ii jabi: «Pɔli bilani kaso la Sesare. A tε mɛn ba kε n di n kɔsε so kɔndɔ ye.

⁵ Wo rɔ, ai ye ai la jεmɔɔ doilu lawa n fε Sesare. Ni cεε wo ka kojuu le kε, ai ri tɔɔ la a la ye.»

⁶ Fεsitusi ka tele seyɛn wala tele tan kε Jerusalemu, ka ban ka i kɔsε Sesare. A sera ye lon mɛn na, wo duusa gbε a wara i sii kiti diya ka kela lawa ko ii ye na Pɔli ri.

⁷ Pɔli nara tuma mɛn na, Yahudiya mɛnilu bɔni Jerusalemu, woilu ka ii lɔ a laminin dɔ ka kojuu bailu la a la. Kɔni ii ma se ka wo si yiraka tujɛ la.

⁸ Wo rɔ, Pɔli ka a ta fɔ ko: «N ma kojuu si kε. N ma Yahudiyailu la sariya tijan. N ma Allabatobonba manɔɔ. N ma Rɔmu mansaba mafɔ.»

⁹ Fεsitusi tεrε ye a fε ka Yahudiyailu dɛmɛn ka ii diyana ko kε ii yε. Wo rɔ, a ka Pɔli majininka ko: «I ri wa Jerusalemu wa, sa n di kititεε ko jɛnilu kan ye?»

¹⁰ Pɔli ka a jabi: «N lɔni Rɔmu mansaba la kiti diya le rɔ jɛn. N na ko ka kan ka janabɔ yan de. N ma foyi kε Yahudiyailu la. I jεrε ka wo lɔn.

¹¹ Ni a ka a sərən n da sariya tjan, ka ko do ke men di n faa kun bə, n te n ban n faa ko ma. Kəni məə jiniilu ye ko meniilu lala n na, ni woilu la təə la n na foyi te tjan ri, məə si ma kan ka n don ii bolo. Wo le rə, n ye a fe Rəmu mansaba jere le ye n na kititee.»

¹² Fesitusi ni a la məəilu ka i jəən yen ka ban tuma men na, a ka Pəli jabi: «Ikomin i ye a fe Rəmu mansaba jere le ye i la kititee, i ri wa mansaba wara Rəmu.»

Fesitusi ka Pəli la ko lase mansa Akiripa ma

¹³ Waati wo taminni kə, mansa Akiripa ni Berenisi* nara Sesare ka Fesitusi fo.

¹⁴ Ii ka tele siyaman ke ye. Wo kə rə, Fesitusi ka Pəli la ko fə mansa ye. A ka a fə ko: «Felisi bəra yan ka cee do to a kə kaso la.

¹⁵ N wara Jerusalemu tuma men na, Alla la sarakalase la kuntiilu ni Yahudiya məəbakərəilu ka a la ko fə n ye, ka n madiya ko n ye a la kititee ka a faa.

¹⁶ N ka ii jabi Rəmukailu te wo kela. N ka a fə ko ka ben an na landa ma, kiti kana tee məə kan fo a ni a jalakibailu ye i jəən yen ja ni ja. Wo rə, ii ye a jalakila ko meniilu la, a ri fere sərən ka woilu jabi.

¹⁷ Wo le rə, məə woilu nara yan tuma men na, n ma a ko lasumaya. Ii nara lon men, wo duusa gbə n wara n sii kiti diya ka kela lawa ko cee wo ye na.

¹⁸ Kəni a jalakibailu ka ii lə ka kuma tuma men na, n mirini tere kojuu meniilu la, ii ma a jalaki wo si la.

¹⁹ Eən. Ii tere ye i jəən səsəla ii la dina ko rə. Ii tere ye i jəən səsəla fanan cee do la ko rə men təə ko Isa. Wo sara, kəni Pəli ka a fə ko a kende le.

²⁰ N tun ma a lon n di ko jin jabə ja men ma. Wo le rə, n ka Pəli majininka ni a ri wa kiti diya Jerusalemu, sa ko jiniilu ri janabə.

²¹ Kəni Pəli ka i ban wo ma. A ka a fə ko a ri to kaso la yan fo Rəmu mansaba jere ye a la kititee. Wo rə, n ka a fə ko ii ye a lamara kaso la fo n wa a ja sərən ka a lawa mansaba ma.»

²² Akiripa ka a fə Fesitusi ye ko: «N ye a fe ka n tolo malə cee wo la.» Fesitusi ka a fə ko: «Ale le wo ri. I ri a lamən sini.»

²³ Wo duusa gbə, mansa Akiripa ni Berenisi nara. Məəilu tere ye ii bonyala a ja jere jere ma. Ii ni keleden kuntiilu ni so məəbailu donda i jəən fe laden bon ba la. Ii seni ye, Fesitusi ka a fə a la məəilu ye ko ii ye na Pəli ri. Ii nara a ri.

²⁴ Fesitusi ka a fə ko: «Mansa Akiripa ni meniilu ye an fe yan, ai ja ye cee men na jin. Yahudiyailu be makasini ale le kan Jerusalemu, ka ii makasi a kan yan fanan. Ii sənkorə ko a ka kan ka faa.

²⁵ Nde ma kojuu si yen a la, men di a faa kun bə. Kəni a jere ka a fə ko a ye a fe Rəmu mansaba jere le ye a la kititee. Wo rə, n ka a latee ko n di a lawa mansaba ma.

²⁶ Kəni n ma a lon fələ n ka kan ka men sebe a la ko rə ka a di n tii mansaba ma. Wo le rə, n da a lana ai beə jakərə, katerete ile mansa Akiripa ma, sa ii wa a la ko feselese, n di ko do sərən n ka kan ka men sebe,

²⁷ baa i wa kasoden nawa mansaba ma, i ka kan ka a jalaki kun fə. Ni wo te, a ti ben.»

* **25:13** *Berenisi Berenisi wo ye mansa Akiripa dəmuso le ri*

26

Pɔli ka a la ko fɔ mansa Akiripa nana

¹ Nba, Akiripa ka a fɔ Pɔli ye ko: «Kuma ye i bolo. I ye i ta fɔ.» Wo rɔ, Pɔli ka tɔɔmasere ke a bolo la ka a ta fɔ damira.

² A ka a fɔ ko: «Mansa Akiripa, n sewani bi ka n lɔ i jakɔrɔ ka n mafɔ le Yahudiyailu ka tɔɔ la n na ka n jalaki kun men na,

³ baa i ka Yahudiyailu la landailu beɛ lɔn kosebe. Sɔsɔli menilu ye ii tema dina ko rɔ, i ka wo beɛ fanan lɔn kosebe. Wo rɔ, n ye i madiyala, i ye i mujun ka i tolo malɔ n na.

⁴ «Nba, kebi n denninna ma n tere ye n taamala na men ma n fa wara ni Jerusalem, Yahudiyailu beɛ ka wo lɔn.

⁵ Ii ka n lɔn kebi waati jan. Ni ii ri sɔn sereya bɔla ka ii lɔla ko n tere ye Farisi le ri. Farisi ye dekuru gbelen de ri an na dina rɔ.

⁶ Sisen, n jii ye Alla la lahidi kan, a ka men ta an benbailu ye. Wo le kosɔn, n da bila kiti rɔ bi.

⁷ An na kabila tan ni fila jii ye lahidi wo kan, ko a ri mafa. Wo rɔ, ii ye ii rajala ka Alla bato su ni tele. Mansa Akiripa, n jalakini Yahudiyailu bolo jii wo sababu la.

⁸ Nfenna a ye ai doilu kɔndɔ ko Alla ti se suilu lawulila ka a bɔ saya rɔ?

⁹ «Nba, a tere ye n fanan kɔndɔ ko n ka kan ka Isa Nasaretika tɔɔ wo kele kosebe.

¹⁰ N ka wo le ke Jerusalem. Alla la sarakalasela kuntiibailu ka se di n ma. Wo rɔ, n ka Alla la mɔɔ senimanbailu siyaman mira ka ii bila kaso la. Ii faa ko fɔra tuma men na, n wotera wo ko ma.

¹¹ N ka ii tɔrɔ ko siyaman salibon beɛ la, ka ii diyagboya fanka la ko ii ye Alla tanama kuma fɔ. Ikomin n jusu bɔra ii kanma kojuuya, n wara fɔɔ so gberɛilu la ka ii tɔrɔ kojuuya.

¹² «Lɔn do rɔ, n wara Damasi wo kanma. Alla la sarakalasela kuntiilu tun ka n kelaya ka se don n bolo.

¹³ Mansa Akiripa, telelatelen waati n tere ye Damasi sila kan tuma men na, fen do melen bɔra gbe rɔ san ma kelen di. Kenɛ yelen wo ka bon tere tele ri. A melenmelenda ka n ni n taamaɔɔnilu laminin.

¹⁴ An beɛ bera duu ma tuma men na, n ka kumakan do men. Wo ka a fɔ n ye Heburukan dɔ ko: «Sawuli, Sawuli, nfenna i ye n tɔrɔla kojuuya? I ye ikomin nisi, men muruntini a tii ma haan ni a gbasi gbeleke wa ke a bolo.»

¹⁵ N ka jininkali ke ko: «Maari, ile ye yon di?» Maari ka a fɔ ko: «Isa le nde ri, i ye men tɔrɔla kojuuya.

¹⁶ I wuli ka i lɔ i sen kun dɔ. N da n jere yiraka i la, sa n di i ke n na baaraden di. I ka n yen na men ma bi, i ye wo sereya bɔ mɔɔilu ye. N ketɔ ko menilu yirakala i la, i ye wo beɛ lase ii ma fanan.

¹⁷ N di i kelaya Yahudiyailu ni siya gberɛilu ma. Woilu ketɔ ko menilu kela i la, n di i bɔ wo beɛ rɔ.

¹⁸ I ri wa ii na laka, ka ii bɔ dibi rɔ ka na kenɛ rɔ. I ri ii bɔ Setana se kɔrɔ ka ii lana Alla ma. Wo rɔ, ii la kojuu ri yafa ii ma. Ii ri sii diya sɔrɔn Alla la mɔɔilu fe, menilu ra lemeniya nde ma kɔnin.»

¹⁹ «Nba, Mansa Akiripa, n ka men men ka men yen ka bɔ harijeene rɔ, n ma n ban wo ma muume.

²⁰ N ka mɔɔilu kawandi damira Damasi fɔlɔ, ka wa mɔɔilu kawandi Jerusalem, ka wa mɔɔilu kawandi Yahudiyailu la jamana beɛ rɔ, fɔ ka wa siya gberɛilu kawandi. N ka a fɔ mɔɔ beɛ ye ko ii ye kojuu ke boloka ka na Alla ma, ka kewali jumailu ke, menilu ri a yiraka ko ii ra sɔn Alla rɔ.

²¹ Wo kera sababu ri Yahudiya doilu ka n mira Allabatobonba jin kɔndɔ ko ii ye n faala.

²² Kɔni Alla ra n demen haan bi. Wo rɔ, n lɔni yan ka tɔɔna fɔ mɔɔbailu ni fantanilu ye. Nabi Musa ni nabi tɔilu ka ko menilu fɔ ko woilu ri ke, n ma foyi fɔ ka tamin woilu kan.

²³ Woilu ka a fɔ ko Mɔɔ Nenematɔmɔnin di tɔɔrɔ kojuyaya ka faa. Ko ale fɔlɔ ri wuli ka bɔ suilu tema. Ko a ri kisiko lase an na mɔɔilu ni siya gbeyilu ma. Ko kisiko wo ri ke ikomin melenmelen ba.»

²⁴ Ka Pɔli to kuma wo kan, Fesitusi ka a kan nabo ko: «Ee Pɔli, faa le i rɔ wa? I ra karan ke fɔ ka i ke fatɔ ri!»

²⁵ Kɔni Pɔli ka a jabi: «N fa Fesitusi, faa te n dɔ. N ye kuma sebe menilu fɔla, tɔɔna le wo beɛ ri.

²⁶ Mansa Akiripa ye ko wo beɛ kalama. Wo rɔ, n lɔni a jana ka kuma jusulateɛ rɔ. N lani a la ko ko wo si ma dokon a ma, ka a masɔɔn ko woilu ma ke sutura rɔ.»

²⁷ Pɔli ka Mansa Akiripa maɔininka ko: «Mansa Akiripa, nabiilu ka men fɔ, i lani wo la wa? N ka a lɔn ko i lani a la.»

²⁸ Akiripa ka Pɔli jabi: «I ye a fe ka n ke Isa la mɔɔ ri waati sudun kɔrɔ ten wa?»

²⁹ Pɔli ka a jabi: «Ni a kera sisen wala lon gbere, n ye Alla madiyala ko wo ye ke. Kɔni i kelen te. Men beɛ ye n kan namenna yan bi, n ye Alla madiyala ko woilu ye la i kan ka ke n jɔɔn di, men ni jɔlɔkɔ labila te kelen di.»

³⁰ Wo rɔ, mansa ni jamanatii wulira, a ni Berenisi ni mɔɔ menilu siini tere ii fe.

³¹ Ii bɔ men keni, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Cee jin ma foyi ke men di ke a faa kun di wala ka a bila kaso la.»

³² Mansa Akiripa ka a fɔ Fesitusi ye ko: «Ni cee jin tun ma a la ko to Rɔmu mansaba ma, an tun di se a bilala sisen.»

27

Kelekenilu ka Pɔli malɔ Rɔmu

¹ Faamailu ka a lateɛ ko ii ri an nadon kulunba kɔndɔ ka wa Itali jamana rɔ. Wo rɔ, ii ka Pɔli ni kasoden gbeyilu don keleden kuntii do bolo, men tɔɔ ko Juliyusi*.

² An donda kulunba kɔndɔ, men bɔni Adarimiti, ka wa Asi jamana kooji tin fan fe. Masedonika do, men tɔɔ ko Arisitariki, tere ye an fe ka bɔ Tesaloniki.

³ Wo lon duusa gbe, an sera Sidon. Ka an lɔni to ye, Juliyusi kininkininda Pɔli ma ka sɔn a ye wa bɔ a dujɔɔnilu fe, sa ii ri a makoilu janabɔ.

⁴ An bɔra Sidon kulunba kɔndɔ tuma men na, fɔɔna tere ye an tɔɔla kosebe. Wo le koson, an taminda Sipere kooji tin fan kelen fe, fɔɔna tun te teela kosebe fan men.

⁵ An wara tamin Silisi ni Panfili dafe, ka wa an lɔ Mira, men ye Lisiya jamana rɔ.

⁶ Keleden kuntii ka kulunba do sɔɔn ye, men bɔni Alesandiri ka wa Itali jamana rɔ. A ka an nadon wo kɔndɔ.

⁷ An menda ji kan kosebe. Kulunba wa ko gbeyeyara fɔɔna bolo, an tere wala le dɔɔni dɔɔni. An seera kosebe sani an ye se Kinidi jefɛ. An bɔni ye, fɔɔna ka kulunba wala jefɛ. Wo rɔ, kulunba taminda Salamoni la ka wa Kereti kooji tin fan kelen fe, fɔɔna tun te teela kosebe fan men.

* 27:1 Juliyusi Ale ye keleden kuru waa do le rɔ, men tɔɔ ko Rɔmu mansaba la kuru.

⁸ An ma an yɔrɔ mataa duu wo la, kɔni an wa ko gbelenman tere. An wara se yɔrɔ do rɔ, men tɔɔ ko Kulun Lɔdiya Numa. Wo ni Lasiya so kɔndɔ tema ma jan.

⁹ An tun ka waati jan ke taama la. Yahudiyailu la sundon waati tun da tamin ka ban. Nene ba tuma setɔ le tere. Wo le kosɔn, kulunbori tun da ke masiba ko ri. Wo le rɔ, Pɔli ka mɔɔilu lali ko:

¹⁰ «N failu, n jayen a la ko an na kulundataama jin ketɔ tɔrɔya ni tijali ba le ri. A te dan kulunba ni a donin gbansan ma. Fo an menilu fanan ye kulunba kɔndɔ, an jere nii na ko ye a rɔ fanan.»

¹¹ Kɔni keleden kuntii ma Pɔli la kuma jate. A lara kulunborila la, a ni kulun kuntii la ka tamin Pɔli kan.

¹² Kulun lɔdiya wo tun ma ni kosebɛ nene waati la. Wo rɔ, ii siyaman benda a ma ko ii ye bɔ ye ka ko bɛɛ ke sa ii ri se Fenikisi. Ii ka a fɔ ko ni ii sera ye, ii ri nene waati ke yɔrɔ wo rɔ. Fenikisi wo ye Kereti jamana kulun lɔdiya do le ri. Kulun lɔdiya wo fan kelen ja siini telebe ma. A fan kelen ja siini tele kankan bolokininma.

Fɔɔ ba do wulira ji kan

¹³ Nba, fɔɔ tere ye bɔla tele kankan bolokinin fan fe dɔɔni dɔɔni. Ii ka wo yen tuma men na, a kera ii jana ko ii ri se wala. Nee gbiliman wa men ye kulun nalɔla, ii ka wo lawuli ka wa. Kulunba tere ye wala Kereti kerekereɛn fe.

¹⁴ Kɔni a ma men, fɔɔ ba wulira ka bɔ tele kankan bolomaran fan fe. Fɔɔ wo tɔɔ le ko «Maranma fɔɔ.»

¹⁵ Fɔɔ ba wo ka kulunba ta. An ma se fɔɔ wo nɔɔla muume. Wo rɔ, an ka kulunba to a bolo.

¹⁶ An wara kɔɔji tin do kerekereɛn fe, men tɔɔ ko Koda. Wo rɔ, fɔɔ ko masumara dɔɔni. An sera kulundenni nadonna kulunba kɔndɔ, kɔni wo ka gbelen tere kosebɛ.

¹⁷ An banni a ladonna, ii ka kulunba tesidi julu la ka a raja. Ii silanni tere ko fɔɔ kana kulunba ta ka wa a sii jikɔrɔ kijɛ kan Siritisi jamana fan fe. Wo rɔ, ii ka nee gbiliman najii, men ye kulunba lalɔla. Ii ka kulunba to fɔɔ bolo ten ka wa.

¹⁸ Fɔɔ tora juuyala an kan. Wo le rɔ, wo duusa gbɛ ii ka kulun donin do lafilii ji kan.

¹⁹ Wo fanan duusa gbɛ, kulunborilailu jere ka kulun majoran doilu lafilii ji rɔ.

²⁰ An ka lon siyaman ke, an ma tele yen, an ma loloilu yen. Fɔɔ ba tere juuyala le kosebɛ. Wo rɔ, an bɛɛ jiiɛera ko an te bɔ a rɔ fewu.

²¹ A tun da men mɔɔ si ma dɔɔnnin ke. Wo rɔ, Pɔli ka i wuli ii tema ka a fɔ ii ye ko: «N failu, n ka ai lali ko ai kana bɔ Kereti. Ai tere ka kan ka kuma wo mira. An ye tɔrɔya ni bɔnɔ men dɔ sisen, ni ai tun ka n kan mira, sa wo si tun te an sɔrɔn.»

²² Kɔni n di ai lali sisen ikɔ ko ai kana jiiɛɛ. An di bɔnɔ kulunba la, kɔni foyi te ke mɔɔ si la.

²³ Baa, Alla n ye men batola a ni n ye men nabaarala, a la meleka do nara n tereɛn su rɔ.

²⁴ Wo ka a fɔ ko: «Pɔli, i kana silan. I ri i lɔ Rɔmu mansaba jakɔrɔ ka i la ko nafɔ a ye. Mɔɔ men bɛɛ ye i fe kulunba kɔndɔ, wo bɛɛ ri kisi Alla la kininkinin kosɔn.»

²⁵ Nba, n failu, ai kana jiiɛɛ. N lani Alla la ko meleka ka a fɔ ja men ma a ri ke wo ja ma.

26 Fɔɔɔ ri kulunba ta ka wa a lasii kooji tin do rɔ ghere kan.»

27 Nba, an tun ka tele tan ni sawa le ke ji kan. A tele tan ni naaninna sera ka a teren fɔɔɔ ye wala kulunba ri fɔɔ. An teren ye kooji yɔɔ men kan, wo tɔɔ ko Adiriyatiki. Duu talama, kulunborilailu sobira ko an da sudunya ghere rɔ.

28 Wo rɔ, ii ka julu lajii ji rɔ ka ji dunya rasuman. Ii ka a yen ko ji dunya ye metere binaanin de ri. Kulunba wara jefɛ dɔɔni tuma men na, ii ka julu lajii iko. Ji dunya kera metere bisawa ri.

29 Ii silanda wo rɔ, ko kulunba kana se farakolo ma. Wo le rɔ, ii ka kulunba neɛ gbiliman naanin bila ji rɔ kulunba kofɛ, ka matarali ke ko kenɛ ye bɔ.

30 Kulunborilailu ka kulundenni najii ji kan, ka a ke ikomin ii watɔ kulunba neɛ gbilimanilu lajiila kulunba jefɛla rɔ. Kɔni ii boritɔ le teren wo ri.

31 Wo rɔ, Pɔli ka a fɔ keledenilu ni ii la kuntii ye ko: «Ni mɔɔ woilu ma to kulunba kɔndɔ yan, ai ti se kisila.»

32 Kelekedenilu ka wo men ka wa kulundenni juluilu tee sa a ri wa ka tunun.

33 Nba, kenɛbɔra sudunyara tuma men na, Pɔli ka mɔɔilu lali ko ii beɛ ye dɔɔnnin ke. A ka a fɔ ko: «Bi ye a tele tan ni naanin de ri, ai si hankili ma sii, ai si ma dɔɔnnin ke.

34 Wo rɔ, n ye ai madiyala, ai ye dɔɔnnin ke, sa ai ri fanka sɔɔɔn ka kisi, baa mɔɔ si te tunun butun hali a kunma si kelen ti tee.»

35 Pɔli ka wo fɔ ka ban ka buru ta ka baraka bila Alla ye ii beɛ jana. A ka buru rakadi ka do dɔɔn.

36 Mɔɔ beɛ jusu lateera wo rɔ ka dɔɔnnin ke.

37 An menilu teren ye kulunba kɔndɔ, an teren ye mɔɔ kemɛ fila ni mɔɔ biwɔɔɔnwula ni mɔɔ wɔɔɔ le ri.

38 Ii beɛ ka dɔɔnnin ke ka fa tuma men na, ii ka suman kise tɔ labɔn kooji rɔ ka kulunba rafɛya wo rɔ.

Kulunba tjan ko

39 Nba, duusa gbɛni wo, ii teren ye yɔɔɔ men dɔ, ii ma wo lɔn. Kɔni ii ka ji sila do yen, men ye kijɛ kerenkerɛn fe. Ii ri wa kulunba ri yɔɔ wo rɔ ni ai ri se a lalɔ.

40 Wo le rɔ, ii ka kulunba lalɔfenilu juluilu tee ka lalɔfen woilu to ji rɔ. Kulunborifenilu sidini julu menilu la, ii ka woilu fulɛn, ka ban ka kulunba faanin ba lawuli ka a lalɔ sa a ri fɔɔɔ ta. Wo rɔ, ii ka kulunba lawa kijɛ ghere fan fe.

41 Kɔni kulunba wara se jikɔɔ kijɛ ma. Kulunba jefɛla donda kijɛ rɔ ja men ma, a ma se bɔla fewu. Ka kulunba lɔni to ten, jikuru bailu teren ye a kɔfɛla gbasila kojuuya ka a tjan.

42 Kelekedenilu miriya ye a la ko ii ka kan ka kasodenilu faa, sa ii kana ii namun ka ii bori ka wa.

43 Kɔni keleden kuntii tun te a fe Pɔli ye faa. Wo le kosɔn, a ma sɔn keledenilu ye kasodenilu faa. A ka a fɔ ko menilu kusan ii namunna, ko woilu fɔɔ ye ii be ji kan, ka ii namun ka wa gbelema.

44 A ka a fɔ ko tɔilu ye jiri ferenilu ni kulunba jiri kunkundunilu mira, ka ii la woilu kan ka bɔ. Wo rɔ, ii beɛ sera gbelema ka kisi. Foyi ma mɔɔ si sɔɔɔn.

28

Pɔli ye Maliti jamana rɔ

1 Nba, an kisira ka bɔ kooji rɔ waati men na, ye mɔɔilu ka a fɔ an ye ko gbingbi wo tɔɔ le ko Maliti.

² Ii kininkininda an ma kosebe. Ii ka ta ba ladan ka an beε kili, ka a masoɔn sanci tere ye nala ka nene bo.

³ Pɔli ka loo mesen siyaman naden. A ka wo ke ta la tuma men na, fonfonni do bora ta ro wuyε koson. Wo ka i nara Pɔli bolo la ka a cin.

⁴ Ye moolu ka sa narani yen Pɔli bolo ma tuma men na, ii ka a fo i jooɔn ye ko: «Sika te a ro, ceε jin ye moo faala jere le ri. Hali a kisini ka bo kooji ro, an na batofen men ye kojuu kelailu sarala, wo ma son a ye balo.»

⁵ Koni Pɔli ka a bolo firifiri ka sa lafilu ta ro. Foyi ma ke Pɔli la.

⁶ Moo woilu lani tere a la ko Pɔli jiidito le. Ni wo te, ko a ri be ka sa kelen di. Koni ii menda a makonola ka a yen ko foyi ma ke Pɔli la. Wo ro, ii miriya yelemanda. Ii ka a fo ko ii ye menilu batola, ko woilu do le jin di.

⁷ Dinkira wo tun ma jan kooji tin wo moo ba la sene la. Moo ba wo too ko Pubilusi. Wo ka an damira ka an bonya kosebe. An ka tele sawa ke a wara.

⁸ Wo ka a teren Pubilusi fa lani ye lafen do fari kaliya ni konoro bori tere ye a la. Pɔli wara ka Alla matara a ye ka a bolo la a kan. A kendeɣara wo ro.

⁹ Wo keni ko, jamana jankaroto tilu beε nara. Wo beε kendeɣara.

¹⁰ Mooilu ka an bonya kosebe. An wa waati sera tuma men na, an mako tere ye fen fen na, ii nara wo beε di an ma.

Pɔli sera Romu

¹¹ An wa lon, an donda kulunba kondɔ ka wa. An tun ka karo sawa ke Maliti. An donda kulunba men kondɔ, mooilu tere ye a fola wo ma ko Filanilu. Wo boni tere Alesandiri le, konin a tun ka nene waati beε ke Maliti.

¹² An wara an lo so do la, men too ko Sirakusi, ka tele sawa ke ye.

¹³ An bora ye ka wa se Rekiyo. An siira ye. Wo duusa gbe, an bora ye ka wa. Fono teera ka bo tele kankan bolokinin do ka na ke an kan. Wo fanan duusa gbe, an sera Potali.

¹⁴ An ka lemeniya moo doilu soɔn Potali ye. Woilu ka an madiya ko an ye lookun kelen ke ii fe. Nba, an nara ja men ma Romu, wo le wo ri.

¹⁵ Nba, an na ko fara Romu lemeniya mooilu ye tuma men na, doilu wulira ka na an nabɛn Apiyusi Lofe ro. Dogbereilu nara an nabɛn yoro men too ko London Jiyabon Sawa. Pɔli ka woilu yen tuma men na, a ka baraka bila Alla ye. A seεbe donda.

¹⁶ An sera Romu tuma men na, Romu jemooilu sonda Pɔli ye wa a sii a jere ma. Ii ka keleden kelen lo a konogbenna.

Pɔli ka Romu Yahudiyailu kawandi

¹⁷ Nba, tele sawa a naaninna, Pɔli ka Yahudiyailu la jemooilu kili. Ii nara ii ladeɛ tuma men na, a ka a fo ii ye ko: «N badenmailu, n ma kojuu si ke an na mooilu la. N ma an benbailu la landa si mafɔ. Hali wo, n mirara Jerusalemu ka don Romukailu bolo.»

¹⁸ Woilu ka n fesefese tuma men na, ii ma foyi yen n na ko ro men di ke n faa kun di. Wo ro, ii tere ye a fe ka n bila.

¹⁹ Koni Yahudiyailu ma son n ye bila. Wo ro, a fere tun te fo n ye n na ko to Romu mansaba bolo. Koni a ma ke ikomin n ye n na mooilu jalakila. Wo te.

²⁰ Wo le ro, n ka ai kili ka kuma wo di ai ma, baa Isirayelikailu jii ye men kan, wo ra ke sababu ri n sidini jaloko jin na bi.»

²¹ Ii ka Pɔli jabi: «Judekailu ma sebe si lana an ma i la ko ro. An badenma menilu ra bo ye, wo si ma na i kibaro lase an ma. Wo si ma kuma juu fo i ma.»

²² Koni an ye a fe ka i jere kan namen ka i miriya lon, baa an ka a lon ko i ye sila men kan, mooilu ye sila wo too juu fola fan beε.»

²³ Nba, ii ka lon kelen fɔ, ii ri na lon mɛn. Wo lon seni, ii siyaman nara Pɔli wara. Pɔli kumara ii yɛ, ka Alla la Mansaya ko ɲafɔ ii yɛ ka bɔ sɔɔma haan wura fɛ. A ka ko bɛɛ kɛ, sa ii ri se Isa la ko lonna koɲuma ka bɛn Nabi Musa la sariya kitabu ma, a ni nabi toilu la kitabuilu ma.

²⁴ A ka mɛn fɔ, doilu lara wo la. Kɔni doilu ma sɔn wo ma.

²⁵ Ii ma bɛn kan kelen ma. Ii bɔtɔla, Pɔli ka kuma kelen fɔ ii yɛ ko: «Alla la Nii Seniman ka kuma mɛn fɔ ai benbailu yɛ Nabi Esayi bolo, wo ye tuɲa jɛɛ jɛɛ le ri.

²⁶ A ka a fɔ ko:

ɪ ye wa a fɔ siya ɲin yɛ ko:

«Ai ri ai tolo malɔ kojuuya, kɔni ai tɛ foyi famun.

Ai ri ragbeli kɛ kojuuya, kɔni ai tɛ foyi yen,»

²⁷ baa siya ɲin da ii ban famunyali ma.

Ii ra ii tolo gbɛdɛn ka ii ɲa masidi.

Ni wo tɛ, ii ɲa tun di yenni kɛ,

ii tolo tun di mɛnni kɛ,

ii hankili tun di famunyali sɔrɔn,

ii tun di ii kɔsɛ ka na nde Alla ma.

Wo rɔ, n tun di ii kisi.»

²⁸⁻²⁹ Pɔli ka do la kuma wo ka a fɔ ko: «Ai ye a lon ko Alla la kisi ko ra lɔ siya gberɛilu fanan ma. Woilu don di ii tolo malɔ a la!»*

³⁰ Nba, Pɔli ka san fila dafanin kɛ a la bon na Rɔmu, a ka bon mɛn sara kɔnin. Mɔɔ mɛnilu tɛɛ ye nala bɔla a fɛ, a tɛɛ ye woilu bɛɛ ramirala koɲuma.

³¹ A tun ye Alla la Mansaya ko lasela ii ma jusulateɛ rɔ, ka ii karan ka Maari Isa Nenematɔmɔnin la koilu yiraka ii la. Mɔɔ si ma a bali fanan.

* **28:28-29** A sebɛni yɔrɔ do ko: (Pɔli banni wo fɔla, Yahudiyailu bara ka wa. Ii tɛɛ ye i ɲɔɔn sɔsɔla kojuuya.)

Pɔli la bataki lawa Kalatikailu ma Kalatikailu

Kumakan men ye Kitabu seniman jin kɔndo

Kitabu seniman ye sebɛni Pɔli le bolo ka a lawa lemeniya mɔɔilu ma men ye Kalati. Wo bɛɛ sebɛni kitabu Talibidenilu la Kɛwaliilu kɔndo suran 13 a ni suran 14.

Nba, Isa la baara damira waati, lemeniya mɔɔ siyaman tɛɛ ye Yahudiyailu le ri. («Yahudiyailu» ni «Isirayeli» wo bɛɛ ye tɔɔ kelen de ri). Yahudiyailu men lemeniyara Isa ma ii ka a lɔn ko Mɔɔ Suwandinin de, nabiilu kumara a la ko rɔ. Ii ma Isa la karan lɔn ikomin dina kura le. Ii la miriya ye, Isa la karanya ma, a ye ii la dina le dafala, ikomin Alla ka fɔ ja men ma. Ka a masɔɔn, ii lemeniyara, kɔni ii ma ii la dina sariya sila si bila, Nabi Musa la Tawureta a ni Nabi Dawuda la Yaburi. Ii ma si bila. Ii ka lɔnnin men sɔɔn Isa fɛ, ii ka fanan la wo kan.

Kɔndafili si tɛ wo rɔ ka a masɔɔn Alla la kumakan tɛɛ ye wala Yahudiyailu le ma. Kɔni Isa la karandenilu ka a la kumakan nase siya gbɛɛ mɔɔilu ma waati men na, kɔndafili ka siya gbɛɛ mɔɔilu mira. Siya gbɛɛ mɔɔ men lemeniyara Isa ma, ii ma sɔn Yahudiyailu la namun tala ka a la ii la lɔnnin kan, ii ka men sɔɔn Isa la, ka a masɔɔn Isa la karan ka woilu wasa.

Ka a masɔɔn wo fɛ, Yahudiya lemeniya mɔɔilu ma kuma kunye siya gbɛɛ mɔɔilu fɛ, ka a masɔɔn jinilu ma kojiike. Yahudiya lemeniya mɔɔilu ka a fɔ ko lemeniya mɔɔ men ma kojiike ma kisiba bɛɛ sɔɔn. Pɔli ka a men tuma men na ko aile ye kuma wo fɔla, a ka ii sɔsɔ ka a fɔ ko ni an di kisi sɔɔn Isa la saraka sababu la, an mako sa kojii la kosa an di kisi sɔɔn. A ma a fɔ ko kojiike a ma ji. A ka fɔ ko kojiike ti an kisila; an ti se kisila sila si fɛ. Isa kelen pe la saraka le ri se wo kɛla.

Sɔsɔli la men ye Yahudiya lemeniyamɔɔilu ni siya gbɛɛ lemeniyamɔɔilu tema wo ri se hankili dila an ma. Sariya doilu ye dina rɔ an di se woilu bonyala, kɔni a ti se an kisila. Namun doilu ye ye an di se bilala namun sila woilu kan. An ti se jatela ikomin a diyagboyani ko an di kisi sɔɔn. A ka gbɛɛn dɔni ka bɛɛ jafɔ, kɔni Alla la kitabu seniman wo di se hankili dila an ma ka a jayen.

Kɛbi Pɔli ka bataki lawa Kalati lemeniya mɔɔilu ma, a ri se an karanna ka bila lemeniya a rɔ. Lemeniya mɔɔilu la sariya fɔlɔ le kaninteya ri. Nii Seniman ye lemeniya mɔɔilu jusu rɔ, wo fanan ye sila yirakala ii la ka lɔ Alla ma. Wo la tɔnɔ ye a la, ni wo tɛ Setana ri bɔ fɛɛ su bɛɛ la ka ai la lemeniya tɔjan, ka ai lɔ sila gbɛɛ ma men ye kojuu sila ri. Alla ye an tanka wo ma. Amina!

¹ Sebɛ jin farani nde Pɔli le la, nde men ye talibidenba ri. Mɔɔilu ma n suwandi baara wo kanma. Mɔɔ si ma n kelaya. Eɛn, n kɛra talibidenba le ri ka fara Isa Nenematɔmɔnin de la, a ni an Fa Alla men ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ.

² Nde ni an badenma menilu bɛɛ ye n tɔɔfɛ yan, an ye sebɛ jin nawala lemeniya jamailu le ma, menilu ye Kalati jamana rɔ.

³ An Fa Alla a ni Maari Isa Nenematɔmɔnin ye hina ni jususuma di ai ma.

⁴ Isa Nenematɔmɔnin de ka a jɛɛ kɛ saraka ri an na kojuuilu kosɔn, sa a ri an bɔ dunuja juu jin fanka kɔrɔ, baa an Fa Alla sawo tɛɛ ye wo rɔ.

⁵ A tɔɔ ye gbiliya kadawu. Amina!

Kibaro juma kelen pe le ye ye

⁶ N da kabannakoya kojuuya ka a masɔɔn Alla mɛn ka ai kili ka fara Nenematɔmɔnin na jumaya la, ai ra ai kɔdon wo la jona jona, ka wa kela gbɛɛ kɔ.

⁷ Kɔni kela gbɛɛ tɛ wo ri de! Mɔɔ doilu le ye ai kɔndafilila ten. Ii ye a fɛ ka Nenematɔmɔnin na kibaro juma yeleman.

⁸ Kɔni an ka kibaro juma mɛn nase ai ma, ni fen fen ka kela gbɛɛ lase ai ma, mɛn ni fɔlɔman wo tɛ kelen di, danka ye wo tii kan, hali ni a kɛra andeilu ri, wala sankolo rɔ meleka do ri.

⁹ An ka mɛn fɔ ai ye kɔɔman, n di wo fɔ ikɔ ko ai sɔnda kibaro juma mɛn ma, ni mɔɔ mɔɔ ka kela gbɛɛ lase ai ma, mɛn ni fɔlɔman wo tɛ kelen di, danka ye wo tii kan kadawu!

¹⁰ A ye di? N ye a jininna ka n jɛɛ diya mɔɔilu ye wa, wala Alla ye wa? N ye a jininna ka mɔɔilu hɛnɛ wa? Wo kuma tɛ! Ni n tɛɛ ye a fɛ ka mɔɔilu hɛnɛ fɔlɔ, n tun tɛna kela Nenematɔmɔnin na baaraden di.

Alla ka Pɔli bila a la baara la ja mɛn ma

¹¹ N badenmailu, n ye a fɛ ai ye a lɔn ko n ka kibaro juma mɛn nase ai ma, wo ma fara mɔɔ la.

¹² N ma a sɔɔn mɔɔ si la. Mɔɔ ma n karan a la fanan. Kɔni Isa Nenematɔmɔnin jɛɛ le ka a yiraka n na.

¹³ N tɛɛ ye taamala Yahudiyailu la dina sila kan ja mɛn ma fɔlɔfɔlɔ, ai ra wo mɛn. N tɛɛ ye Alla la lemɛniya jama tɔɔla fɔɔ ka a dan natamin kojuuya. N tɛɛ ye a jininna ka a ratijan fewu.

¹⁴ N jɛɛ siya mɔɔilu tɛma, n tɛɛ ye wala jɛfɛ Yahudiyailu la dina sila kan ka tamin n kanyajɔɔ ma fan ba kan, baa n benbailu la landailu tun ka gbɛlɛn n ma kɔsɛɛ.

¹⁵ Kɔni ka a tɛɛn n ma sɔɔn fɔlɔ, Alla ka n suwandi ka n bila a dan na. A ka n kili ka fara a la jumaya la. A diyara a ye tuma mɛn na

¹⁶ ka a Dɛncɛ yiraka n na sa n di a la kɔ fɔ siya gbɛɛ mɔɔilu ye, n ma hankili jinin mɔɔ si la.

¹⁷ N ma wa Jerusalemu ka hankili jinin talibidenba fɔlɔilu la. N wara Arabu jamana rɔ i kɔrɔ. Wo kɔ rɔ, n ka n kɔsɛ ka wa Damasi sɔ kɔndo.

¹⁸ San sawa taminni kɔ, n wara Jerusalemu, sa n ni Sefasi* ri kuma an jɔɔn fɛ. N ka tele tan ni loolu kɛ a tɔɔfɛ.

¹⁹ Kɔni n ja ma la talibidenba tɔilu si kan, fo Maari Isa dɔɔcɛ Yakuba.

²⁰ Nde ye mɛn sɛbɛla ka a di ai ma, wuya tɛ wo ri. N ye wo lasereyala Alla jana.

²¹ Wo kɔ rɔ, n wara Siri ni Silisi jamanailu rɔ.

²² Kɔni lemɛniya jama mɛnilu sidini Nenematɔmɔnin ma Jude mara rɔ, woilu tun ma nde yen, ii tun ma n lɔn.

²³ Ii ka a mɛn ten de dɔɔn ko: «Mɛn tɛɛ ye an tɔɔla fɔlɔfɔlɔ, wo ye lemɛniya ko lasela mɔɔilu ma sisen, a tɛɛ ye a jininna ka lemɛniya ko mɛn tijan fɔlɔfɔlɔ.»

²⁴ Wo kɛra sababu ri ii ka Alla tando nde la ko kɔsɔn.

2

Keladen tɔilu sɔnda Pɔli rɔ

¹ Nba, san tan ni naanin taminni kɔ, nde ni Barinabasi wara Jerusalemu ikɔ tuun. N wara Tite fanan di.

* **1:18** Sefasi Simɔn Piyɛri, kɔnin.

² N na wa kun kera men di Alla le ka a fo n ye ko n ye wa. N seni ye, n ye kibaro juma men nasela siya gberailu ma, n ka wo yiraka mabailu la ii la jonyen do ka a jafu ii ye. N ka wo ke ka a masaron n tun te a fe n na baara ye ke baara fuu ri, n tun ka men ke koroman na, a ni n tere ye men kan wo waati la.

³ Ni wo te, hali n taama joo Tite men ye Kirekika ri, ii ma a diyagboya ko a ye faaninta ke.

⁴ Kuma wo kera ka a masaron wuyafola doilu tun ka ii jere ke ikomin lemeniya moailu, ka ii dokon ka don an tema. Baa Isa Nenematomnin ka an kanhoroya na men ma, ii tere ye a fe ka wo lakorosi bundu le ro. Ii tere ye a fe ka an ke jonilu ri iko tuun.

⁵ Koni an ma son ii ro hali waatini, sa kibaro juma ri to ai jusu ro, kibaro juma men ye tura ri.

⁶ Koni moailu tere ye menilu jatela jemaoilu ri, woilu ma fosi la n na kibaro juma kan, n ye men nasela moailu ma. Ni moailu ye ii jatela jemaoilu le ri, wo te n jana foyi ri, baa Alla te moo bola moo ro.

⁷ Koni ii jere ka a juman ko Alla de ka baara karifa nde la ko n ye kibaro juma lase faanintakelailu ma, ikomin a ka baara karifa Piyeri la na men ma ko a ye a lase faanintakelailu* ma.

⁸ Baa Alla ka Piyeri ke faanintakelailu la talibidenba di ja men ma, a ka nde fanan ke siya gberailu la talibidenba di wo ja le ma.

⁹ Yakuba ni Sefasi ni Yuhana menilu tere ye jatela jemabailu ri, woilu jere ka a jayen ko Alla le ka jumaya ke n ye ka n kelaya. Wo le ro, ii ka ii bolo don Barinabasi ni nde bolo, ka a yiraka an na ko an bee ye baarakerjonilu le ri. An benda a ma ko andeilu ye wa kibaro juma lase siya gberailu ma, woilu fanan ye wa wo lase faanintakelailu ma.

¹⁰ Ii ka ko kelen jinin an fe ko an ye an hankili to fantanilu ro. N fanan tere ye n dajala ka wo ke tuma bee.

Poli ka Piyeri jalaki Antiyaki

¹¹ Nba, Sefasi nara Antiyaki so kondoo tuma men na, n ka a soso gbe ni gbe ro, baa a ka ko men ke, wo ma ben fewu.

¹² Ka a masaron sani Yakuba la keladenilu ye na, Sefasi ni ye moailu tere ye donnin kela kelen di, badenma menilu ye siya gberailu ri. Koni Yakuba la keladenilu nara tuma men na, a ka a jere mabo siya gbera woilu la. A ma son a ni woilu ye donnin ke kelen di wo ko, baa a silanda moailu ye, menilu ka a fo ko siya gberailu ka kan ka faaninta ke.

¹³ Badenma joon ma menilu tere ye Yahudiyailu ri, wo tolu ka ii bila Piyeri ko a la filanfilanteya ro. Wo kera sababu ri hali Barinabasi ka a bila ii ko.

¹⁴ N ka a yen tuma men na ko ii te taamala ka telen kibaro juma sila kan, men ye tura ri, n ka a fo Sefasi ye ai bee jana ko: «A ye di? Ile men ye Yahudiya ri, ni ile ka Yahudiyailu la landailu bila ka i ke ikomin siya gberailu, nfen de koson i ye siya gberailu diyagboyala ko ii ye Yahudiyailu la landa latelen?»

Moailu ye kisila lemeniya le ro

¹⁵ An ye Yahudiya jere wolo le ri. An te kojuukelailu ri siyailu tema.

¹⁶ Koni an ka a lon ko moosi ti se kela moosi telenni ri ka fara Nabi Musa la sariya labatoli la. Een, telenbaya ye kela ka a fara lemeniya ma Isa Nenematomnin ka gbansan. Wo le koson, an fanan lemeniyani

* 2:7 Faanintakelailu kojike ko men ye sebe jin do wo kuma ye fola Yahudiyailu la ko le ro.

Isa Nenematōmōnin ma. Mōō ri kē mōō teleni ri ka fara lemēniya ma Isa Nenematōmōnin ma, Nabi Musa la sariya labatoli tē. Baa mōō si tē kēla mōō telenni ri ka fara Nabi Musa la sariya labato j̄a ma.

¹⁷ Nba, ni an ye telenbaya j̄ininna gb̄e rō Nenematōmōnin lad̄en dō, an ye a yirakala wo j̄a kelen de ma ko an ye koj̄uu kēla le ri ikomin siya gb̄eε mōōilu, wo ye a yirakala ye ko Nenematōmōnin ye an s̄eεbe donna haketa ma wo rō wa? Wo kuma tē!

¹⁸ N ka sariya mēn to ye, ni n ka n kōs̄e wo ma ikō, n ye a yirakala ko n ye sariyat̄j̄anna le ri.

¹⁹ Wo rō, sariya labatoli nde j̄eε sani sariya rō, wo rō n ye j̄enemaya rō Alla ye. Nde ni Nenematōmōnin gb̄ongb̄onda jiri kan kelen di.

²⁰ Nde sa n niia butun, Nenematōmōnin de ye a niia n fari rō. N ye dunuj̄a rateε mēn kēla faribanku j̄in dō sisen, n ye wo kēla lemēniya le rō Alla Dence ye, mēn ka n kanin ka a j̄eε nii di n kōs̄on.

²¹ N ti s̄on ka n ban Alla la j̄umaya rō. Baa ni mōō ri se kēla mōō telenni ri ka fara sariya labatoli la, Nenematōmōnin sani le wo rō gb̄ansan!

3

Alla ye mōō jatela mōō telenni ri ka fara lemēniya le la

¹ Ai Kalatikailu, ai ye kōmōōilu ri! Yon de ka ai lafili? Isa Nenematōmōnin ka saya mēn kē gb̄ongb̄on jiri kan, nde ka wo yiraka ai la ka a gb̄e.

² N ye a f̄e ka ai ma j̄ininka j̄ininkali kelen ma: Ai ka Nii Seniman s̄ōr̄on di? Ai ka wo s̄ōr̄on ka a mas̄ōr̄on sariya labatoli le ma wa, wala ka a mas̄ōr̄on lemēniyala kibaro j̄uma le rō, ai ka mēn namēn?

³ Nfenna ai kera kōmōōilu di wo rō? Ai nō sila mēn taama damirala Nii Seniman na sebaya rō. A ye di? Ai ye a f̄e ka a laban a j̄eε le sebaya rō wa?

⁴ Ai ka ko siyaman muj̄un ai ma. Wo kera ko fuu ri wa? Ni wo kera fuu!

⁵ Alla mēn ye Nii Seniman dila ai ma ka kabannakoilu kē ai tēma, a ye wo kēla ka a mas̄ōr̄on ai ye Nabi Musa la sariya labatola wa, wala ka a mas̄ōr̄on ai lemēniya kibaro j̄uma ma, ai ka mēn namēn wa?

⁶ Nba, Iburahima don? «Iburahima lara Alla la j̄a mēn ma; wo le kōs̄on, Alla ka a jate mōō telenni ri,»

⁷ wo rō ai ye a l̄on ko mēn wa lemēniya wo le Iburahima den de ri.

⁸ A s̄eb̄eni Alla la kitabu kōndō f̄ol̄of̄ol̄o ko Alla ri siya t̄oilu kē a j̄eε j̄ak̄ōr̄ō mōō telenni ri ka fara ii la lemēniya le la. Wo le kōs̄on, a s̄eb̄eni ko a ka kibaro j̄uma lase Iburahima ma f̄ol̄o ko: «Siyailu b̄eε ri Alla la j̄umaya s̄ōr̄on ile le f̄e.»

⁹ Awa, mōō mōō wa lemēniya Alla la ikomin Iburahima lara Alla la j̄a mēn ma, wo b̄eε ri Alla la j̄umaya s̄ōr̄on.

¹⁰ Mōō mēnilu ra ii la lemēniya la sariya labatoli kan, woilu b̄eε dankani. Baa a s̄eb̄eni Alla la kitabu kōndō ko: «Mōō mēnilu tē Alla la sariya s̄eb̄enilu b̄eε labatola, wo tiilu b̄eε dankanin de.»

¹¹ A gb̄eni le ko mōō si tēna kēla Alla j̄ak̄ōr̄ō mōō telenni ri ka fara sariya labatoli la. Baa: «Mōō telennin di a la dunuj̄a rateε kē land̄aj̄a rō.»

¹² Kōni ka Alla la sariya labato, a ni ka lemēniya Alla ma, woilu tē kelen di muume. Baa: «Mōō mēn ka sariyailu b̄eε labato, wo ri kē ii la dunuj̄a lateε kun di.»

¹³ Nenematōmōnin ka an kunka danka le la, mēn ye mōōilu kan sariya kōs̄on. Danka wo ye a kan an na nō rō. Baa a s̄eb̄eni ko: «Mōō mōō dunn̄i jiri la, wo tii dankani.»

¹⁴ Isa Nenematōmōnin ka wo ke sa Iburahima la duwawu ri se siya gb̄ēilū ma, a ni an b̄ē ri Nii S̄eniman s̄ōr̄on landaj̄a le r̄o.

Nabi Musa la sariya ni Alla la teriya

¹⁵ N badenmailu, n di misali di ka a b̄en an na landailu le ma. Ni m̄ōo do ka teriya sidi ka ban, m̄ōo si kana teriya wo lasa, m̄ōo si kana do la teriya wo kan.

¹⁶ Awa, Alla ka teriya sidi Iburahima ni a b̄ōns̄on na. A ma sēbe ko «a b̄ōns̄onilu» ikomin b̄ōns̄on siyaman de ko. Ēen, a sēbeni ko «i b̄ōns̄on.» Wo k̄ōr̄o le ko «i b̄ōns̄on» kelen de ri, m̄en ye J̄enematōmōnin di.

¹⁷ N ye a f̄e ka m̄en f̄o, wo le j̄in di: Sariya m̄en nara san k̄em̄e naanin ni san bisawa Alla la teriya k̄ōman ti se ka Alla la lahidi ban. K̄ōni sariya wo ti se ka Alla la teriya lasa ka Alla la lahidi b̄o a n̄o r̄o.

¹⁸ Baa ni c̄eta ye s̄ōr̄onna sariya labatoli le r̄o, a t̄e s̄ōr̄onna lahidi r̄o butun. K̄ōni Alla ka wo di Iburahima ma lahidi wo sababu r̄o.

Sariya siikun ye m̄en di

¹⁹ Nba, sariya kun ye mun di? A siira, sa an di sariya t̄ijan koilu l̄on haan lahidi den wa s̄ōr̄on waati m̄en, lahidi m̄en sidini. M̄el̄ekailu ka sariya wo di ka a fara kumalataaminna le la

²⁰ Ni kumalataaminna ye ye, m̄ōo kelenna ko t̄e wo ri. K̄ōni lahidi la ko r̄o, Alla kelen pe le wo ri.

²¹ A ye di wo r̄o? Nabi Musa la sariya ye Alla la lahidilu s̄ōs̄ola le wa? Wo kuma t̄e! Ni sariya dira m̄ōo ilu ma, m̄en tun di se j̄enemaya dila ii ma, m̄ōo ilu tun di jate m̄ōo telennilu ri ka fara sariya wo la.

²² K̄ōni sēbeli kuma wo le n̄o an bilana kaso la an julumun d̄o, sa Alla ri a la lahidi dafa lem̄eniya m̄ōo ilu ye ka fara ii la lem̄eniya la Isa J̄enematōmōnin ma.

²³ Sani lem̄eniya waati ye se, sariya t̄ere ye an k̄ōn̄ogb̄enna ka an ke ikomin kasodenilu. An tora ten haan ka lem̄eniya mak̄ōn̄o, m̄en nato b̄ola gb̄e r̄o.

²⁴ Wo r̄o, sariya wo k̄era ikomin an na k̄ōr̄osiba f̄o J̄enematōmōnin na waati, sa an di jate m̄ōo telenniilu ri ka fara lem̄eniya la.

²⁵ Lem̄eniya nala sisen, an t̄e k̄ōr̄osiba wo bolo butun.

²⁶ Baa ai b̄ē ra ke Alla denilu ri ka fara lem̄eniya la, lem̄eniya m̄en ye ai badila Isa J̄enematōmōnin ma.

²⁷ Ai m̄en sunda ji r̄o J̄enematōmōnin t̄ō r̄o, ai badini J̄enematōmōnin ma.

²⁸ Wo le k̄ōs̄on, faranf̄aasi t̄e Yahudiyailu ni siya gb̄ēilū t̄ema butun, wala j̄onilu ni h̄ōr̄onilu t̄ema, wala c̄ē ni muso t̄ema. Baa ai b̄ē ka kan Isa J̄enematōmōnin ma.

²⁹ Ni ai ye Isa J̄enematōmōnin ta le ri, ai fanan ye Iburahima b̄ōns̄onilu le ri. C̄eta la le ile ri ikomin lahidi m̄en taani.

4

¹ Nba, n ye a f̄e ka m̄en f̄o, wo le j̄in di: den de ye a fa c̄etala ri. A fa la fen b̄ē ri ke a ta ri. Hali wo, a denninya waati, a ni j̄on b̄ē ka kan.

² Ka a to denninya r̄o, a t̄ere ye a denmamiralailu ni a denmakololailu la fanka le k̄ōr̄o f̄o ka wa se a fa la waati lat̄ēni ma.

³ Andeilu fanan t̄ere ten de. An t̄ere ye denninya r̄o tuma m̄en na, an t̄ere ye dunj̄a koilu fanka le k̄ōr̄o, ka ke woilu la j̄onilu ri.

⁴ K̄ōni Alla la waati lat̄ēni sera tuma m̄en na, a ka a dence lana. Muso le ka a s̄ōr̄on. A s̄ōr̄onda Nabi Musa la sariya k̄ōr̄o,

⁵ sa a ri m̄ōo ilu kunka, m̄enilu ye sariya k̄ōr̄o, kosa an di ke a denilu ri.

⁶ Ɔɔn, ikomin ai ye Alla denilu ri, a ka a Dence Nii nana an ma. Nii Seniman wo ye a kela, an ye Alla kilila ko: «an Baba, an Fa!»

⁷ Wo le rɔ, i te jon di butun, i ye Alla den de ri sisen. Ikomin i ye Alla den di, a ra men dabɛn a denilu bɛɛ ye, i fanan di wo sɔrɔn ale baraka rɔ.

Pɔli haminni Kalatikailu la ko rɔ

⁸ Fɔɔfɔɔ, ka a tɛren ai tun ma Alla lɔn fɔɔ, ai tɛre ye jinailu la jɔnya le rɔ. Woilu tun tɛ batofen sebɛeilu ri.

⁹ Kɔni sisen ai ka Alla lɔn; tɔɔja le Alla ka ai lɔn. Ai ye a fɛ ka wa dunɔɔja ko barakatanilu le kɔ ikɔ wo rɔ wa, wo menilu tɛ foyi jala ai ma? Ai ye a fɛ ka ke woilu la jɔnilu ri kokura wa?

¹⁰ Ai ye lon doilu jatela lon bailu ri ka woilu bonya, a ni karo doilu a ni waati doilu a ni san doilu.

¹¹ Aa! N da hamin ai la ko la, ko n ka baara men ke ka ai madɛmen, wo bɛɛ ri ke baara fuu ri.

¹² N badenmailu, n ye ai madiyahala ko ai ye ai jɛɛ ke ikomin nde ye ja men ma, baa n ka n jɛɛ ke ikomin ai ye ja men ma. Ai ma kojuu si ke n na.

¹³ Ai ka a lɔn ko jankarɔ le ka a ke n sera ai wara ka kibaro juma lase ai ma fɔɔfɔɔ.

¹⁴ N na jankarɔ ka ai tɔrɔ kosebɛ, kɔni ai ma n dɔɔya, ai ma ai kɔdon n na. Ai ka n mira kojuma, ikomin ai tun di Alla la mɛɛka wala Isa Nenematɔmɔnin jɛɛ mirala ja men ma.

¹⁵ Ai sɛwani tɛre kosebɛ. Sawa wo wani mi? N ye sereya di ko ni a se tɛre ai ye wo lon, ai tun di ai jaden bɔ ka a di n ma.

¹⁶ Ai ye n jatela ai juu ri baa n ka tɔɔja fɔ ai ye wa?

¹⁷ Karanmɔɔ wuya fɔlailu ye ii rajala kosebɛ ai la ko rɔ, kɔni ii tɛ wo kɛla kun juman na. Baa ii ye a fɛ le ka n ni ai fara ka an bɔ an jɔɔn na, sa ai ri ai raja ka wa ii kɔ.

¹⁸ Ni ai ka ai raja kojuma kɛla tuma bɛɛ, wo ka jɔi. Ai kana wo ke n jana gbansan.

¹⁹ N denilu, n ye tɔrɔla ai la ko rɔ kokura ikomin muso men ye tin ma. N di tɔrɔ ten haan Nenematɔmɔnin ye don ai rɔ tuma men na.

²⁰ A lɔɔ ye n na sisen ka ke ai tɛma, sa n di se kumala ai ye ja gbɛre ma. Baa n da kɔndafili ai la ko rɔ.

Saran ni Hajara la ko

²¹ Nba, ai menilu ye a fɛ ka tɔ Nabi Musa la sariya le kɔrɔ, ai ye n jabi: Sariya wo ka men fɔ, ai ma wo lɔn wa?

²² Nba a sɛbɛni ko Iburahima ka dence fila sɔrɔn. Jɔnmuso ka kelen sɔrɔn a ye, hɔrɔnmuso ka a tɔ kelen sɔrɔn a ye.

²³ Jɔnmuso den sɔrɔnda ikomin cɛɛ ni muso ye den sɔrɔnna ja men ma tuma bɛɛ. Kɔni hɔrɔnmuso den sɔrɔnda ka a ke lahidi den de ri, Alla tun ka lahidi men ta Iburahima ye.

²⁴ Misaliya gbɛre fanan ye tariku wo rɔ. Nba, muso fila woilu ye teriya su fila yirakala. Teriya men sidira Sinayi koyinke kan, Hajara ye wo le yirakala. Ale ye den menilu sɔrɔnna, woilu ye jɔnilu le ri.

²⁵ Hajara le ye Sinayi koyinke misali ri, men ye Arabu jamana rɔ. Hajara le ye Jerusalemu misali fanan, men ye ye bi. Baa Jerusalemu wo ni a la mɔɔilu ye jɔnya le rɔ.

²⁶ Kɔni Alla la Jerusalemu men ye sanma, wo hɔrɔyani le ri. Ale le ye ikomin an na.

²⁷ Baa a sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ ko:

«Ile muso densərən̄bali, ile mən tē den sərən̄na,
i ye sēwa ka jaalen kosebē!
Ɔən, ile mən ma tin tərō lən,
i ye i sēwakan ba labō!
Baa muso mən da bila,
wo denilu ri siyaya ka tamin muso cētii ta kan.»

²⁸ Wo le rō, n badenmailu, ai ye lahidi denilu de ri, ikomin Isiyaka.

²⁹ Ɔənmuso den sərən̄da ikomin cēē ni muso ye den sərən̄na ja mən ma tuma bēē. Hərən̄muso den sərən̄da ikomin cēē ni muso ye den sərən̄na ja mən ma, kōni den farara Nii Seniman na. Nba, wo tuma Ɔənmuso den ka hərən̄muso den wo tərō. Hali bi a ye ten de.

³⁰ Kōni a sēbēni Alla la kitabu kəndō di? A sēbēni ko: «Ɔənmuso ni a dence gbēn, baa hərən̄muso dence ri a fa ceta. Ɔənmuso dence sen tē a rō muume.»

³¹ Wo le kosən, n badenmailu, an tē Ɔənmuso denilu ri; an ye hərən̄muso denilu le ri.

5

Nenematəmōnin ka an hərəya

¹ Nenematəmōnin ka an hərəya, sa an di kē mōō hərəyani jere jere ri. Wo le rō, ai ye ai rajala. Ai kana sən mōōilu ye ai bila sariya Ɔənyu rō kokura.

² Ai ye ai tolo malō! Nde Pōli ka a fō ko ni ai sōnda mōōilu ye ai faaninta kē, Nenematəmōnin ka baara mən kē ai ye, wo tē foyi ja ai ma.

³ N ye a fōla ikō ko mōō mōō wa sən mōōilu ye a faaninta kē ten, fo wo tii ye Nabi Musa la sariya bēē labato; diyagboya le wo ri.

⁴ Ai mēnilu ye a jininna ka kē mōō telen ri ka fara Nabi Musa la sariya la, ai ra ai jere fara Nenematəmōnin na. Ai ra ai kōdon Alla la jumaya la.

⁵ Kōni andeilu, an jii ye a ka a fō ko Alla ri an jate mōō telenni ri. Nii Seniman ye an demenna ka wo le makōō ka fara an na lemēniya la.

⁶ Baa ni mōō sidini Isa Nenematəmōnin ma, faaninta kē tē foyi ri butun, faanintakebaliya fanan tē foyi ri butun. Mən ye ko ba ri, wo ye lemēniya le ri, lemēniya mən ye mōō lōla kēwaliilu kēla kaninteya kosən.

⁷ Ai tere ye ai borila koruma! Yon ka ai la sila tēē, ka ai mabali tujna labatola?

⁸ Mabalili wo ma bō ale rō, mən ka ai kili.

⁹ «Lēbēn fitinin di buru siyaman nawuli ka a funun.»

¹⁰ Nba, n lani ai la ko ai la miriya a ni n na miriya a ri kanya, baa an bēē sidini Maari ma. Kōni mōō mən ye ai hankili jaaminna, wo tii ri a sara sərən, a kera mōō su su ri.

¹¹ N badenmailu, ni n ye mōōilu kawandila fōlō ko ii ye faaninta kē, nfenna mōōilu ye n tərōla? Ni n ye mōōilu kawandila ten, Nenematəmōnin faa ko gbəngbən jiri kan, wo tun tēna gbalā mōō si la.

¹² Mōō mēnilu ye ai lamaala, woilu ka kan ka ii jere ceya diya tēē!

Lemēniya mōōilu ka kan ka taama ja mən ma

¹³ N badenmailu, Alla ka ai kili sa ai ri kē mōō hərəyanilu ri. Kōni ai kana hərəya ko wo kē sababu ri ka ai faribanku diyana koilu kē. Eēn! Ai ye ai jōōn demen, kaninteya kosən.

¹⁴ Baa Alla la sariya bēē ye sərən̄na jin kuma kelen de kəndō ko: «I ye i mōōrōō kanin ikomin i jere.»

¹⁵ Ni ai ka ai jōōn cin ka ai jōōn rafarafara, ai ri ai jere tjan.

¹⁶ N ye a fōla ai ye ko ai ye taama ka a bēn Nii Seniman na sila ma, wo rō nata juu mēnilu ye ai fari rō, woilu tē ai lō kojuu kēla habadan.

¹⁷ Baa nata juu menilu ye ai fari rɔ, woilu ye Nii Seniman sɔsɔla. Nii Seniman fanan ye woilu sɔsɔla. Ii ye ii jɔɔn keɛɛla. Wo rɔ, ai ye a fɛ ka mɛn kɛ, ai ti se wo kɛla.

¹⁸ Kɔni ni ai ye taamala ka a bɛn Nii Seniman na sila ma, ai tɛ Nabi Musa la sariya fanka kɔrɔ butun.

¹⁹ Faribanku ye baarada mɛn kɛla, wo le jin di, bɛɛ ka a lɔn: jatɔya ni ko nɔɔni kɛ ni malobaliya koilu

²⁰ ni joo sɔli ni subaya ni lagboyayɛ ni sɔsɔli ni keɛɛya ni jusumaya ni natabaya ni bɛnbaliya ni kanintema le fara ii jɔɔnna,

²¹ ni nata ni dɔlɔmin ni manamana ko dan natamin mɔɔilu, a ni wo jɔɔn gbɛɛɛ. N ye ai lalɔninna sisen ikomin n ka ai lalɔnin ja mɛn fɔɔ ko mɔɔ menilu ye ko su woilu kɛla, woilu tɛ niyɔrɔ sɔrɔn Alla la Mansaya rɔ.

²² Kɔni Nii Seniman ye a den mɛn kɛla mɔɔ jusu kɔndɔ, wo le jin di: kaninteya ni sɛwa ni jususuma ni muɔunnin ni mɔɔ dɛmɛnnin ni jumaya ni lemeniya

²³ ni sabari a ni senjerela. Sariya si tɛ ko su woilu kanma.

²⁴ Mɔɔ menilu ye Isa Nenematɔmɔnin ta ri, ii ra ii sawonan koilu ni ii nata juu bailu bɛɛ gbɔngbɔn jiri kan.

²⁵ Ni an da jenemaya kura sɔrɔn Nii Seniman na, an ka kan ka an taama ka a bɛn a la sila ma.

²⁶ An kana jɛɛdabaya kɛ, an kana sɔsɔli lawuli an ni an jɔɔn tɛma, an kana an jɔɔn keɛɛya.

6

Lemeniya mɔɔilu ka kan ka i jɔɔn dɛmɛn

¹ N badenmailu, ni ai ka mɔɔ do yen kojuu kɛla, ai menilu ye taamala ka a bɛn Nii Seniman sawo ma, ai ye wo tii lali jususuma dɔ, ka a dɛmɛn a kɔsɛla sila juma kan. Kɔni i ye i janto i jɛɛ rɔ, sa i fanan kana manɛn ka kojuu wo jɔɔn kɛ.

² Ai ye i jɔɔn dɛmɛn ai la doninilu tala sa ai ri Nenematɔmɔnin na sariya labato a ja ma.

³ Ni mɔɔ mɛn ye a mirila ko ale ye mɔɔ ba ri, ka a tɛrɛn a tɛ foyi ri, wo tii ye a jɛɛ le lafilila.

⁴ Mɔɔ kelen kelenna bɛɛ ye a jɛɛ la kɛwaliilu fɛsɛfɛsɛ a ni ka a jɛɛ bonya. A mako tɛ a la ka a la kɛwaliilu la mɔɔ gbɛɛ ta ma.

⁵ Baa bɛɛ ka kan ka a jɛɛ la kunko ta.

⁶ Mɛn da Alla la kumakan sɔrɔn ka a karan, wo tii ka kan ka a la karanmɔɔ sɔ a la bolofen jumailu rɔ.

⁷ Ai kana ai jɛɛ lafilila. Mɔɔ ti se mɔnɛdona Alla rɔ wala ka a mayɛɛ. Baa mɔɔilu wa si su su sɛnɛ rɔ, ii ri suman su wo sɔrɔn.

⁸ ɔn, mɔɔ mɛn wa sɔn a jɛɛ faribanku nata juuila ma ka kojuu kɛ, wo tii ri saya sɔrɔn. Kɔni mɔɔ mɛn wa sɔn Nii Seniman diyana koilu ma ka kojuma kɛ, wo tii ri jenemaya banbali sɔrɔn.

⁹ An kana kori kojuma kɛ rɔ, baa ni an ma jiitɛ ka a boloka, an di a tɔnɔ sɔrɔn a waati la.

¹⁰ Wo le kɔsɔn, an wa fɛrɛ sɔrɔn tuma mɛn na, an ka kan ka kojuma kɛ mɔɔilu bɛɛ yɛ, ka tɛrɛ tɛ an badenma lemeniya mɔɔilu ma.

Kuma laban

¹¹ Nba, ai ye sebeden kunba jinilu ragbe. Nde ye woilu sebela n jere bolo le la ka a lawa ai ma.

¹² Mɔɔ menilu ye a fe ka ai diyagboya ko ai ye faaninta ke, ii beɛ ye a jininna ka diya mɔɔilu ye tuun, baa ii te a fe mɔɔilu ye ii tɔɔ Nenematɔninin faa gbɔngbɔn jiri kan wo kosɔn.

¹³ Baa mɔɔ menilu faaninta ke la, woilu jere te Nabi Musa la sariya labatola. Kɔni ii ye a fe ai ye faaninta ke sa ii ri se ii jerebonyala ko ii ka a ke faaninta ke nɔ ra ke ai fari ma.

¹⁴ Nde kɔni, n tena n jerebonyala ko si ma, fo an na Maari Isa Nenematɔninin faa ko gbɔngbɔn jiri kan. A la saya kosɔn gbɔngbɔn jiri wo kan, dunuɔa koilu ye n jana ikomin fen menilu faani. N fanan ye dunuɔa jana ikomin fen men faani.

¹⁵ Faaninta ke te foyi ri. Faanintakebaliya fanan te foyi ri, fɔɔ a ke danfen kura ri.

¹⁶ Menilu ye sila wo taamala a ni Isirayeli mɔɔilu* fanan, Alla ye jususuma di wo beɛ ma, ka hina ii la.

¹⁷ Nba, sisen mɔɔ si kana n tɔɔ butun, baa tɔɔya nɔ menilu ye n fari ma, n ka woilu sɔɔn Isa le kosɔn.

¹⁸ N badenmailu, an Maari Isa Nenematɔninin na jumaya ye to ai fe. Amina.

* **6:16** A la Isirayeli mɔɔilu wo kɔɔ ye le mɔɔ menilu lemeniyani Maari Isa ma ko ale le ye an kisiba ri.

Efesikailu

Poli ka Alla la Kuma Men Nawa Efesikailu Ye

Poli ye kaso le la Romi so kondɔ a ka Kitabu yoro jin sebe waati men na, a ka a lawa Efesikailu ma. Koni, a tere sa a fe ka ko lawa Efesikailu gbansan ye ka a karan. A keni ikomin a ye kitabu jin lawala Efesikailu lemeniya jama ni a laminin soilu lemeniya jamailu le ma Asi jamana ro kosa ii beɛ ye a karan. Wo ro, a te mɔɔ siyaman fola a kondɔ, a te Efesikailu lalili ii sonilu ko ro. Kitabu yoro jin sebɛni le ikomin san bisawa jɔɔn Isa layele korɔ harijeene ro.

Talibidenba Poli nara le Efesi so kondɔ ka kelaya taamala sawana la, a ka san sawa ke ye. (Keladenilu suran 19 kuma diya 1 haan suran 20 kuma diya 1) Kitabu yoro jin suran 3 kuma diya 1 ni suran 4 kuma diya 1 ye a yirakala an ye ko talibidenba tere ye kaso le ro a ka jin sebe Efesikailu ma waati men na. A ka jinilu fanan sebe kaso le la: Filipikailu, Filemon, a ni Kolotikailu.

Kitabu yoro jin ye a fola ko jin di lon Alla ka ko beɛ lateɛ kosa «A ye fen beɛ laden, menilu sankolo ni duukolo ma, a ka a Mɔɔ Nenematɔmonin ke woilu beɛ kun na.» (Suran 1 kuma diya 10) Alla la lemeniya jama le keni Isa faribanku le ri dunɔja ro kosa a ye dunɔja koilu beɛ laden Isa jamarili korɔ. Wo ro, lemeniya jama benni le ii ye seniman ii la dunɔjarateɛ ro. Ben ye to jama le kosa Isa la jama ben di ke a gbiliya kun di duukolo ni sankolo ma. Alla ye dunɔja mɔɔilu beɛ ladenna kosa a ye gbiliya sɔron sankolo ma, andeilu foyi ma kan ka wo ben tjan an ni mɔɔ doilu tema fɔɔ an wa an jere majji an jɔɔn ye, ka an seninya (Suran 5 kuma diya 21).

A ka Kitabu yoro jin damira duwawu le ma (suran 1 kuma diya 1 haan 2) ka a laban duwawu ma. (Suran 6 kuma diya 21 haan 24) Kuma men lɔni Kitabu kondɔ, a ratalanni sii ja fila: A foloman (suran 1 kuma diya 3 haan suran 3 kuma diya 21), Alla ka men ke an ye Nenematɔmonin Isa fe, Poli ban korɔ a ka a sewa jiraka wo ko ri, a ka lemeniya mɔɔilu benni ko jafɔ, ka a yiraka an ye Alla ye Yahudiyailu ni siya gberɛilu ladenna ja men ma, ka ii ke jama kelen di, a la jama. A filana (suran 4 kuma diya 1 haan suran 6 kuma diya 20), talibidenba ye a fola ko Kitabu karan mɔɔilu ka kan ii ye ke kelen di nii kura ro Nenematɔmonin Isa le ro. A ka a jafɔ ben ye to ii ni doilu tema ja men ma lemeniya jama a ni denbaya ro.

Poli ka Alla la jama ben ko le jabo misali sawa fe: faribanku ben ni bon lo ja ni herɛ cɛɛ ni a muso tema. Nenematɔmonin Isa keni ikomin faribanku kun na, a ni ikomin bon siifenju kaba. Lemeniya jama keni Nenematɔmonin na le ikomin muso ye a cɛɛ ye. Wo ro, an ye a yenna le ko ben ma to lemeniya mɔɔilu tema ni mɔɔilu te se hake ni julumun kɔfe, ii la Maari ye.

¹ Nde Poli men keni Isa Nenematɔmonin na talibidenba ri Alla sawo ro, nde le jin sebela jama seniman ma Efesi so kondɔ, lemeniya mɔɔ menilu ye Isa Nenematɔmonin do.

² An Fa Alla ni an Maari Isa Nenematɔmonin ye sɔli ni jususuma di ai ma.

An ye baraka men sɔronna

³ An ye baraka bila an Maari Isa Nenematɔmonin Fa Alla ye men ye nii duwawu beɛ lateɛla an ma sankolo ro a la Mɔɔ Nenematɔmonin do.

⁴ Yani dunɔja ye dan waati men na, Alla tun da an suwandi Nenematɔmonin do kosa an ye seninya, ka to feɛtɔja ro a jakoro.

⁵ Alla tere ra a latee la la kaninteya ro ko a ri an nabo a ro a denilu ri Isa Nenematomnin baraka ro ikomin a duman a ye a jere sawo ro ja men ma.

⁶ Wo kera Alla la gbiliya hina ba tando kun di a sonda ka men di an ma diyana Dence fe.

⁷ Ka a masoron an da kunka Isa jeli fe,* ka an julumunilu kafari, ka fara a la hina ba la,

⁸ Alla ra men nabon an ma sonya ro a la hankilimaya ni a la lonnin bee ro.

⁹ A ra a sawo gbundu ko lenkenemaya an ye, ka fara a diyana ko men nateera Isa baraka ro

¹⁰ kosa a ye wo lakanbali a waati wa se. Wo sawo le ten ko a ye fen bee laden, menilu ye sankolo ni duukolo kan, ka Nenematomnin to woilu bee kun na.

¹¹ An suwandini fanan ke Alla ta ri Nenematomnin baraka ro, ikomin Alla tere ra a latee an ma ja men ma, Alla men ye ko bee lakanbalila a jere la latee ni a sawo ro.

¹² Wo kenin de kosa andeilu menilu folo ra an jii la Nenematomnin do, kosa an ye ke Alla la gbiliya tando kun di.

¹³ Aile fanan da to Nenematomnin do, baa ai ra tuja kuma lamen, ai lakisi ko Kibaro Numa, ai lara Nenematomnin na tuma men na, Alla ka a la toomasere la ai kan, toomasere wo ye Nii Seniman de ri a ka ai lahidi men na.

¹⁴ Nii Seniman kenin de ikomin Alla ka fen folo men don an bolo toomasere ri kosa an ye a lon ko an di wa ce soron Alla la jama wa kunka waati men na, ka Alla tando a la gbiliya ro.

Poli la Alla matara

¹⁵ Wo le ro, kebi n ka ai la lemniya ko lamen Maari Isa ma a ni ai la kaninteya jama seniman bee ye,

¹⁶ n ye baraka bilala Alla ye ai la ko ro waati bee, n wa ke Alla matarala ai ye.

¹⁷ N ye Fa Alla, gbiliya tii, matarala ai ye, an Maari Isa Nenematomnin na Alla kosa a ye a la Nii Seniman najii ai ma men ye hankilimaya dila, ka koilu lenkenemaya kosa ai la Alla lon ye makafu.

¹⁸ N ye Alla matarala ai ye kosa ai ye koilu jayen ai jusu ro, ka gbe, kosa a ka ai kili jii men ma, ai ye wo lon, a ka a ce noro gbiliyanin men to a la jama seniman ye,

¹⁹ a ni a fanka fisamante andeilu lemniya moilu ye. Wo keni a fanka jere le ri a ka men nabaara a fanka ba ro

²⁰ a ka Nenematomnin lawuli saya ro, ka a lasii a bolokininma sankolo ro.

²¹ A ka a to mansayailu ni setiyailu ni fankamailu ni kuntiyailu bee kun na pon, a ni to menilu bee ri se folo dunuja jin do a ni waati natoilu ro.

²² Alla ra fen bee to Nenematomnin sen koru, ka a ke fen bee kun di lemniya jama kun na.

²³ Lemniya jama keni de ikomin Nenematomnin faribanku, men nakanbalinin ko bee ro, Nenematomnin men ye ko bee lakanbalila ja bee ma.

2

An ye kisila Alla la soli le fe

¹ Aile fanan, ai faanin de tere a ri ai hakeilu ni ai julumunilu la ko ro,

² ai tere ye taamala menilu ro ai tere ye dunuja jin koilu ro waati men na, a ni duu ni sankolo tamala jinailu kuntii, wo nii juu men ye baarala Alla masoso moilu ro ten.

* 1:7 Isa jeli fe: Wo koru le, ko a la saya fe.

³ A damira, an fanan bεε tεrε ye an na dunuɲaratεε kela le ikomin woilu, an bilani tεrε an faribanku sawo le kɔfε, an tεrε ye an faribanku ni an miriyani natailu kela. Wo rɔ, ka fara an keɲa la, Alla la mɔnε le latεni tεrε an ma ikomin toilu bεε.

⁴ Kɔni Alla la kininkinin ka bon, a ra an kanin kaninteya ba rɔ.

⁵ Andeilu menilu faani tεrε an hakeilu la ko rɔ, Alla ra an nii bila an dɔ Nenematɔmɔnin fε. Ai kisini Alla la hina le fε.

⁶ Alla ra andeilu ni Isa lawuli an ɲɔɔn fε saya rɔ, ka an sii an ɲɔɔn fε sankolo rɔ,

⁷ kosa a ye a la sɔli ba fisamante yiraka waati natɔilu rɔ a la ɲumaya rɔ a ka mɛn yiraka an na Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ.

⁸ Ka a masɔɔn ai kisinin Alla la hina le fε lemeniya baraka rɔ. Wo farani te ai le la, Alla la sɔlifen le wo ri.

⁹ Ai la karan tɔnɔ te a ri, wo rɔ mɔɔ si ti se a jεrε matɔla.

¹⁰ Alla baara nɔ le an di. A ra an dan Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ, kosa an ye baara ɲumailu kε, Alla tεrε ra menilu raben an ɲεrɔ, kosa an ye taama woilu kan.

Jama kelen le lemeniya mɔɔilu bεε ri

¹¹ Aile menilu sɔrɔnni siya doilu tema, Yahudiyailu ka menilu jate kɔjikebaliilu ri faribanku fε mɔɔilu bolo la, n ye a labila ai la ai tεrε ye ɲa mɛn ma a damira:

¹² Ai tεrε tε Nenematɔmɔnin dɔ wo waati rɔ. Ai tεrε ma kan ka Isirayeli ce sɔrɔn, Alla la jama. Lɔndanilu le tεrε ai ri. Teriya lahidi si tεrε te ai ni Alla tema. Jii si tεrε te ai ma, Alla tεrε te ai rɔ dunuɲa rɔ.

¹³ Kɔni sisen Isa Nenematɔmɔnin dɔ, aile menilu mataani tεrε ten, sisen ai ra madon a la Nenematɔmɔnin jeli fε.

¹⁴ Ale le ka bεn nadon an bεε tema. A ra Yahudiyailu ni siya gbεrɛilu ke jama kelen di, a faribanku di kosɔn, ka wo dan tɲan mɛn tεrε ra an datale ɲangboya rɔ.

¹⁵ Ale le ka sariya ban a ni a la jamariilu ni tɔnilu, ka wo jama filailu bεε ke mɔɔ kura kelen di a jεrε rɔ, ka jususuma lana ii tema,

¹⁶ ka jama fila wo ni Alla tεmala raben a la saya rɔ ka faa gbɔngbɔn jiri kan, ii benda ii ɲɔɔn ma ikomin faribanku kelen. Wo rɔ, Nenematɔmɔnin ka ii la ɲangboya tɲan.

¹⁷ Isa nara, ka jususuma Kibarɔ Numa lase ai ma, menilu mataani tεrε Alla la a ni Yahudiya menilu madonni tεrε a la.

¹⁸ Isa le sila lakala andeilu jama fila bεε ye, ka wa Fa Alla ɲakɔrɔ Nii Sɛniman kelen baraka rɔ.

¹⁹ Wo le rɔ, aile menilu tεrε tε Alla la jama rɔ, london te ai ri butun. Ai ra ke duurenilu ri jama sɛniman dɔ. Ai ra don Alla la denbaya rɔ.

²⁰ Ai ra kε ikomin bon mɛn ju lani kabailu la. Wo kabailu keni talibidenbailu ni nabiiu le ri. Isa Nenematɔmɔnin jεrε le bon tonkon kaba bεrε ri.

²¹ Bon yɔrɔ bεε tuunni ii ɲɔɔn na, ka ye le ale baraka rɔ, ka kε Allabatobonba sɛniman di Maari ye.

²² A ye ai ni doilu tuunna ai ɲɔɔn na ale baraka rɔ, ka kε ikomin bon Alla ye a siila mɛn kɔndɔ a la Nii Sɛniman dɔ.

3

1 Wo le rɔ, nde Pɔli, Isa Nenematɔmɔnin na kasoden, aile siya gbɛɛilulu la ko rɔ.

2 N lani a la, ai ra a lamɛn Alla ka hina mɛn natɛɛ n ma kosa n ye ai dɛmɛn.

3 Alla ra a la gbundu ko lɔnnin lɛnkɛnɛmaya n yɛ, ikomin n ka a la ko do sɛbɛ ai ma jia mɛn ma.

4 Ai wa n na bataki karan, n ka hankili mɛn sɔrɔn Nenematɔmɔnin na gbundu ko rɔ, ai ri wo jayɛn.

5 Gbundu ko jɛn ma lɛnkɛnɛmaya fɔlɔ mɔɔilu yɛ, kɔni sisen Alla ra a lɛnkɛnɛmaya a la talibidenba sɛnimanilu ni nabi sɛnimanilu yɛ Nii Sɛniman baraka rɔ.

6 Wo gbundu ko le jɛn di ko siya gbɛɛilulu ni Yahudiyailu ri cɛ kelen sɔrɔn Isa la ko Kibaro Numa baraka rɔ, ka kɛ jama kelen di ikomin faribanku kelen, ii fila bɛɛ ri lahidi jɛn sɔrɔn Nenematɔmɔnin Isa baraka rɔ.

7 Alla ra a fanka labaara, ka n sɔ a la hina rɔ, ka n kɛ a la Kibaro Numa la baarakɛla ri.

8 Hali n dɔɔman mɔɔ sɛnimanilu bɛɛ ko, adon Alla ra a la hina latɛɛ n ma, ko n ye Nenematɔmɔnin na ko Kibaro Numa nɔɔrɔ banbali lase siya gbɛɛilulu ma.

9 N ye a yiraka gbundu ko jɛn ye lakanbalila jia mɛn ma. Kɛbi waati taminninilu rɔ, gbundu jɛn dokonni tɛɛ Alla rɔ mɛn ka fen bɛɛ dan,

10 kosa sisen mansayailu ni setiyyailu mɛnilu ye sankolo rɔ, lemɛniya jama ye Alla la hankilimaya kɛja bɛɛ yiraka woilu la.

11 Wo bɛɛ kɛni a la habadan ko latɛɛnin de ri, a ra mɛn nakanbali an Maari Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ.

12 Ale rɔ a ni lemɛniya a ma an di an madon Alla la sɔnɔya ni jusulateɛ rɔ.

13 Wo le rɔ, n ye ai madiyala, ai kana jiiɛɛ n na tɔrɔyailu la ko rɔ aile yɛ ka a masɔrɔn ai la gbiliya le woilu ri.

Isa ka an kanin jia mɛn ma

14 Wo le ka a kɛ, n ka n jɔnkin n Fa kɔrɔ

15 denbaya bɛɛ tɔɔ farani mɛn na mɛnilu ye sankolo ni duukolo kan.

16 N ye ai matarala ko ai ye sɔn ai la gbiliya nɔɔrɔ rɔ, ka ai sɛɛbɛ don fanka la ai la mɔɔya koilu rɔ a la Nii Sɛniman baraka rɔ,

17 kosa Nenematɔmɔnin ye to ai jusu rɔ lemɛniya baraka rɔ. N ye Alla matarala ai yɛ, ai ye sabati, ka gbɔngbɔn kaninteya rɔ ikomin lulu

18 kosa ai ni jama sɛniman bɛɛ ye fanka sɔrɔn ka Nenematɔmɔnin na kaninteya bonya ni a gbiliya ni a lɔ ni a jii famun,

19 ka a la kaninteya lɔn mɛn taminni lɔnnin bɛɛ la, kosa ai ye dafa Alla la ko dafanin bɛɛ rɔ.

20 Nba, Alla mɛn ye ko bɛɛ kɛla an ye ka fara a fanka la mɛn ye baarala an dɔ, an wa mɛn majininka hali an di se an mirila mɛn ma, hali ka tamin an miriyailu la pon,

21 gbiliya ye di wo ma lemɛniya jama rɔ, a ni Isa Nenematɔmɔnin dɔ, waati bɛɛ habadan haan habadan. Amina!

4

Lemɛniya jama ye to ben dɔ ikomin faribanku kelen

1 Wo rɔ, nde mɛn kɛni kasolamɔɔ ri Maari la ko rɔ, n ye ai madiyala, Alla ra ai kili mɛn kɛ ko ma, ai taama jia ye ben wo ma.

2 Ai ye ai jɛɛ fanmajii, ka to jusu jumaya rɔ ko bɛɛ rɔ, ka sabari. Ai ye dijia ai jɔɔn ye kaninteya rɔ,

3 ka karan ja beε ma kosa Nii Seniman ka beη men di ai ma, wo ye to ai tema, ka tuun ai jooη na jususuma rɔ.

4 Lemeniya jama kenin de ikomin faribanku kelen. Nii Seniman kelen de ye ikomin ai kilinin jii kelen ma ja men ma.

5 Maari kelen de ye a ni lemeniya kelen a ni lasunnin kelen ji rɔ tubi kanma.

6 Alla kelen de Fa ri men ye moo beε kun na, men ye ko beε kun na, fan beε rɔ, ko beε rɔ.

7 Alla ra hina di an kelen kelenna beε ma ikomin Nenematomɔnin ka an so solifen su men dɔ.

8 Wo le rɔ, Kitabu ka a fɔ ko,
«A yelera san ma waati men na,
a wara moo miraniilu ri a bolo.
A ka solifenilu di adamadenilu ma.»*

9 Nba, «A yelera san ma,» wo kɔrɔ ye nfen di? Wo kɔrɔ le ko a jiira le fanan dunuja rɔ duu kan.

10 Men jiira dunuja rɔ, wo le fanan yelera sankolo ma pon, kosa a ye ko beε lakanbali.

11 Ale le ka solifenilu ratala, ka moo doilu ke talibidenbailu ri, a ka doilu ke nabiilu ri, ka doilu ke dawakelailu ri, ka doilu ke jemooilu ri, ka doilu ke karanmooilu ri.

12 A ka an so wo ja le ma kosa moo senimanilu beε ye kusanya baara kela, kosa a la jama ye sabati men keni Nenematomɔnin faribanku ri.

13 Wo ye kela le haan an beε ye ke kelen di lemeniya ni Alla Dence ln ko rɔ, ka an ke moo dafaniilu ri ikomin Nenematomɔnin na gbiliya dafani ja men ma.

14 Wo rɔ, an te ke den mesenilu ri butun, ikomin ji wunwan ye wala kulun di ja men ma, a ni ikomin fɔjɔ ye an nawala karan beε kofe ja men ma, mooilu ri an majuuwaya ii la kewuyailu ni wuyailu fe.

15 Kɔni an ka tujɔ fɔ kaninteya rɔ, an di koo, ka ke Nenematomɔnin munujailu ri ko beε rɔ, ale men keni an kun di.

16 Ale le ka a ke lemeniya jama ye ke faribanku kelen di, ka a la mooilu to ii jooη fe ikomin faribanku yooilu tuunnin ii jooη na fasailu fe. Wo rɔ, ni fari yooilu beε ka a baara ke, a ri wara ten, ka koo kaninteya rɔ.

An ye mooya kura men sɔrɔnna

17 Nba, n ye lalili kuma jin fɔ ai ye Maari too rɔ: Ai kana taama butun ikomin lemeniyabaliilu. Ii miriyailu bilani fufafu koilu le kofe.

18 Ii hankiliilu radibini. Ii ma foyi sɔrɔn Alla la niilakisi la ko rɔ ka a masɔrɔn ii la lnbaliya fe men ye ii rɔ baa ii jusu ragbeleyanin.

19 Ii te maloyala butun. Ii ra ii jere ke haramun ko kelailu ri kosa ii ye ko kooηni su beε ke haan ka to kunfanna.

20 Kɔni aile ma Nenematomɔnin na ko karan wo ja ma.

21 Ai ra a la ko lamen, ka karan Isa ta tujɔ la fewu.

22 Ka fɔ ko ai ye se ai dorinna ko kooilu kofe, a ni ai la mooya koo men ye tola ai lakunfanna ka ai lafili.

23 Kɔni ai nii ni ai miriya ye ke a kura ri.

24 Ai ye mooya kura ta, Alla ka mooya men dan a jere munuja la, telen ni seninya bere rɔ.

25 Wo le rɔ, ai ye wuya bila, beε ye tujɔ fɔ a mooηoo ye ka a masɔrɔn an kenin faribanku kelen yooilu le ri.

26 Ni ai mɔnera, ai kana hake ke. Ai kana to dupani haan tele be waati.

* 4:8 Yaburi suran 68 kuma diya 19

²⁷ Ai kana fere di Ibulusa ma.

²⁸ Ni men dorinnin sunali kela, a ye a to. A ye baara bere do ke a jere bolo la, kosa a ye fen saron ka a di mao ma men mako ye a la.

²⁹ Ai kana kuma koron si fo fo kuma juma daron men di maoilu demen men mako ye a la, kosa wo ye ke hina ri a lamen maoilu ye.

³⁰ Ai kana Nii Seniman namone, Alla ka men ke toomasere ri ai ro ai kunka lon na.

³¹ Ai ye fara jusu makasi ni jusumaya ni mone ni sanko sanko ni mao tootijan ni juuya la ai tema.

³² Ai ye jumaya ni kininkinini yiraka ai joon na, ka ai joon makoto ikomin Alla ra ai makoto Nenematomonin baraka ro ja men ma.

5

Ai taama kenema

¹ Wo le ro, ai ye Alla lade, ikomin ai kenin a den kaninninilu ri ja men ma,

² ka taama kaninteya ro ikomin Nenematomonin ka an kanin ja men ma, a ka a jere di an na ko ro, a kera ikomin saraka men boni Alla ye, men janin suma duman a ye.

³ Koni kaninke ni ko kasoniilu ni nata kana to ai tema, ii la ko jere kana fo muume, ikomin a benni jama seniman do ja men ma.

⁴ Ai kana ko kasoniilu ni hankilidooya kumailu ni malobaliya kumailu fo fanan. Woilu dahani te koni fo baraka bila.

⁵ Ai ye jin lon yati, ko mao men ye kaninke ni ko kasoniilu ni nata koilu kela, ka a masaron nata kenin fen bato le ri ikomin joo so, wo foyi te ce saronna Alla ni Nenematomonin na mansaya ro.

⁶ Ai kana son mao si ye ai majuwawa kuma fuuilu fe, ka a masaron Alla la mone ye nala kuma mirabaliilu le kanma wo ko suilu le la ko ro.

⁷ Wo le ro, ai kana basan woilu la.

⁸ Ka a masaron aile fanan kenin tere le ikomin dibi koni sisen ai ra ke ikomin keneya Maari baraka ro. Wo ro, ai ye taama ikomin keneya maoilu.

⁹ Ka a masaron koruma ni telenbaya ni tupa su bee ye nala keneya le fe.

¹⁰ Ai ye koilu feselese ka Maari diyana ko lon.

¹¹ Ai la foyi ni dibi kewali ko fuuilu kana lade, koni fo ai ye ii labo keneya le ma.

¹² Baa maoilu ye ko menilu kela gbundu ro, hali woilu fo gbansan mamaloyanin.

¹³ Koni keneya wa son men bee yiraka, woilu ri ragbe.

¹⁴ Ka a masaron men bee wa ragbe, wo ra to kenema. A fonin wo le ma ko, «Aile menilu ye sunola, ai ye kunun!

Ai ye wuli mao faaniilu tema, Nenematomonin di ke keneya ri ai ye.»

¹⁵ Wo ro, ai ye a ke ai hankili la ai taamara ro, ai kana ke ikomin ko lonbaliilu, koni ikomin lonninnailu.

¹⁶ Ai ye fere jinin waatiilu ma, ka a masaron waati jinilu juuman de.

¹⁷ Wo le ro, ai kana ke hankilidooilu ri, koni ai ye ai lon men ye Maari sawo ri.

¹⁸ Ai kana ai fa resenji ro ka ai ja laminin, ko haramunin de wo ri, koni ai ye ai fa Nii Seniman na.

¹⁹ Nba, ai ye kuma ai joon ye Yaburi kumailu ni kalamanilu ni Alla tando kalaman senimanilu ro, ai ye kalaman bo Maari ye, ka a tando ai jusu bee ro!

20 Ai ye baraka bila an Fa Alla ye fen beε la ko rɔ waati beε an Maari Isa Nenematɔmɔnin tɔɔ rɔ.

Musoilu ni ii ceεilu la ko

21 Ai ye kolo ai jɔɔn ma Nenematɔmɔnin jɔkɔrɔsilan dɔ.

22 Musoilu, ai ye kolo ai ceεilu ma ikomin ai ye a kɛla Maari ye ja mɛn ma.

23 Ka a masɔrɔn ceε le a la muso kun na, ikomin Nenematɔmɔnin ye lemɛniya jama kun na ja mɛn ma, mɛn kɛnin a faribanku ri, a ka mɛn nakisi.

24 Musoilu fanan ka kan ka kolo ii ceεilu ma ko beε rɔ ikomin lemɛniya jama kolonin Nenematɔmɔnin ma ja mɛn ma.

25 Ceεilu, ai fanan ye ai musoilu kanin ikomin Nenematɔmɔnin da lemɛniya jama kanin ja mɛn ma, ka a jɛrɛ di ii la ko rɔ,

26 kosa a ye ii lasɛninya, ka ii gbɛ ji la kumakan fɛ,*

27 kosa a ye ii lɔ a jɔkɔrɔ lemɛniya jama nɔɔrɔnin di, ikomin nɔɔ si tɛ faanin mɛn na, a jɔriɔrɔnin tɛ, fɛɛ si tɛ a la kɔni jama seniman de sɔnjuu sa menilu la.

28 Ceilu ka kan ka ii musoilu kanin wo ja le ma ikomin ii jɛrɛ faribanku. Ceε mɛn ye a la muso kaninna, wo ra a jɛrɛ kanin.

29 Mɔɔ si ma a jɛrɛ faribanku lagboyajɛ fɔlɔ. Kɔni a ye a balola le, ka a mamira ikomin Nenematɔmɔnin ye lemɛniya jama balola ni mamirala ja mɛn ma

30 ka a masɔrɔn a faribanku yɔrɔilu le andeilu ri.

31 Kitabu ka a fɔ ko, «Wo le rɔ, ceε ri a mataa a fa ni a na la, ka to a muso fɛ. A fila ri kɛ mɔɔ kelen di.»†

32 Gbundu ba le jɔin di, kɔni sisɛn n ye Nenematɔmɔnin ni lemɛniya jama le la ko fɔla.

33 Kɔni ai fanan beε ka kan ka ai muso kanin ikomin ai jɛrɛ, muso fanan ye a ceε gbiliya.

6

Denilu ni ii sɔrɔnbailu la ko

1 Denilu, ai ye ai sɔrɔnbailu bato ikomin ai ye Maari ta ri ja mɛn ma, ka a masɔrɔn wo le telennin.

2 Jamarili fɔlɔ le jɔin di lahidi lani mɛn kan ko, «I fa ni i na gbiliya

3 kosa ai ri sɛwa sɔrɔn ka sii jan sɔrɔn duukolo kan.»*

4 Den failu, ai kana ai denilu lamɔnɛ, kɔni ai ye ii labɔrɔ Maari la kolo ni a la kawandili fɛ.

Jɔnilu ni ii tiilu la ko

5 Jɔnilu, ai ye ai tiilu kumakan mira menilu ye ai kun na dunuja rɔ, ka ii gbiliya, ka silan ii jɛrɔ. Ai ye ii sawo kɛ ai jusu juma rɔ ikomin ai ye a kɛla Nenematɔmɔnin ye ja mɛn ma.

6 Ai kana a kɛ ii jɔkɔrɔ gbansan dɔ, kosa ai ye diya ii ye, kɔni ikomin Nenematɔmɔnin jɛrɛ la jɔnilu, mɛn ye Alla sawo kɛla ai jusu beε rɔ.

7 Ai ye baara ii ye ai jusu beε rɔ, ikomin ai ye baarala Maari le ye, mɔɔilu tɛ.

8 Baa ai ka lɔn ko Maari ka mɔɔ beε kɔndɔn de a la kɔjuma la, ni a kɛra jɔn di wala hɔrɔ.

* 5:26 A ye mɔɔilu lasɛninyala **Ji rɔ**, a ka ii sun ji rɔ ii tubi kanma. A ragbɛ Tite suran 3 kuma diya 5 kɔndɔ. A ye mɔɔilu lasɛninyala Isa ni a **Kumakan fɛ**. A ragbɛ Yuhana suran 1 kuma diya 1 ni suran 15 kuma diya 3 kɔndɔ. † 5:31 A Damira suran 2 kuma diya 24 * 6:3 A ragbɛ Hɔrɔya suran 20 kuma diya 12 ni Sariyailu suran 5 kuma diya 16 kɔndɔ.

⁹ Jɔn tiilu, ai fanan ye a ke ai la jɔnilu ye wo ja ma. Ai kana ai kɔnkɔn ii kanma, baa ai ye a lɔn ko ai ni ai la jɔnilu beɛ tii kelen pe ye harijeene, mɛn tɛ mɔɔilu lafisala ii jɔɔn ma.

Alla la kekeke fenilu

¹⁰ Kuma sudunyanin ye mɛn di, ai ye ai seɛbe don Maari la ko ma, a ni a fanka ba rɔ.

¹¹ Ai ye ai masidi Alla la kekeke fenilu beɛ rɔ kosa ai ye se lɔla Ibulusa la kewuyailu beɛ jɛrɔ.

¹² Ka a masɔɔn an tɛ adamadenilu kekele, kɔni kuntiilu ni setiilu ni fankamailu menilu ye dunɔna radibinni jin kun na, a ni jina juu menilu ye sankolo ni duu temala rɔ.

¹³ Wo le rɔ, sisen ai ye ai masidi Alla la kekeke fenilu beɛ rɔ kosa waati juu wa se, ai ye se lɔla wo juuilu jɛrɔ, Ai wa ban a beɛ kɛla waati mɛn na, ai ye to ai nɔ rɔ gben!

¹⁴ Wo le rɔ, ai ye to ai nɔ rɔ gben! Tuja ye ke ai temasidi ri, telenbaya ye ke ai sisi makandan fen di.

¹⁵ Ai la rabɛn ye ke ikomin ai sen da sanbara Isa la ko Kibaro Numa lase diya mɛn ye jususuma dila.

¹⁶ Ai la lemeniya ye to ai rɔ waati beɛ rɔ ikomin ai la jama sansan fen ai bolo ai ye Ko Juu Tii la biɛ lamelenniilu beɛ lasala mɛn na.

¹⁷ Ai ye kisi ko lamira ikomin kun makandan kekeke fula, ka Alla la kuma to ai bolo Nii Seniman na fanmuru la.†

¹⁸ Ai ye Alla matara waati beɛ Nii Seniman baraka rɔ Alla matara su beɛ rɔ. Ai to ai jana wo rɔ, ka ai tunadiya waati beɛ Alla matara ma jama seniman beɛ la ko rɔ.

¹⁹ Ai ye Alla matara n fanan ye, kosa n wa wuli kuma diya waati mɛn na, Alla ye kuma di n ma, ka n wakali Kibaro Numa gbundu ko lase diya jama ma.

²⁰ n keni lasiiden di mɛn na ko rɔ hali n sidini jɔlɔkɔ la sisen. Ai ye Alla matara, kosa n ye n wakila kuma fɔla ikomin n dahani ja mɛn ma.

Tuwali banilu

²¹ An diyana nakelenjɔɔ ni an baarajɔɔn kɔnɔrɔdi Tisiki mɛn ye baarala Maari ye, wo ri n na ko beɛ jafɔ ai ye, kosa ai fanan ye n na ko kibaroilu lɔn a ni ka n keja lɔn.

²² N ye a lawala ai ma wo le rɔ kosa ai ye an na ko lɔn, ka ai jusu raja.

²³ An fa Alla ni Maari Isa Nenematɔmɔnin ye jususuma ni kaninteya ni lemeniya di an nakelenjɔɔmailu beɛ ma.

²⁴ Menilu la kaninteya tɛ banna an Maari Isa Nenematɔmɔnin ye, Alla ye hina di woilu ma.

† 6:17 **Fanmuru:** Kelekedeniilu kekeke muruba.

Filipikailu

Pɔli Alla la Kuma Mɛn Nawa Filipikailu Ma

Isa la Talibidenba Pɔli le Alla la kuma jin sebeni Isa la mɔɔilu ma menilu ye siini Filipe so kondɔ. Waati taminilu, Pɔli tɛrɛ ra kawandili bɔ ye. Ii lemeniya ka sabati kosebe, haan ka Pɔli demen a baara ri yɔrɔ gbɛrɛ la. Wo bɛɛ jɔbɔni Keladenilu Kɛwaliilu kitabu yɔrɔ kondɔ a suran 16.

Pɔli ye wa Romi kaso la a lemeniya la ko rɔ, Alla ka a ke a ye kitabu sebe lemeniya jamailu ma. Pɔli ka kitabu kelen sebe Filipikailu ma. A ka ii lalemi niya kosa ii ye to Alla sawo kondɔ, ii fanan ye ke misali juma ri men di se a kɛla mɔɔ gbɛrɛ ye bila Isa kɔfɛ. Pɔli ka a labila ii ma ko ii ti se ii jɛrɛ kisila ii baara jumailu fɛ, fɔɔ Isa baraka rɔ men a jɛrɛ bɔni sarakayala dunuɔa bɛɛ ye.

Talibidenba Pɔli ka Isa la ko Kibaro Juma kawandili bɔ le Filipe so kondɔ Kirikailu jamana rɔ, a ka lemeniya jama laden damira ye a kelaya taama filana le (Keladenilu Kɛwaliilu suran 16 kuma diya 12 haan 24 ragbɛ). San dando taminni, a ye kaso la waati men na (Filipikailu suran 1 kuma diya 7 ragbɛ), Talibidenba Pɔli ka nakelenjɔɔya sebe sebe Filipikailu ma. A ye a fɛ ii nuwali la ko fen ba la ko rɔ ii tɛrɛ ra menilu lana a ma don Epaforodite bolo, ale jɛrɛ ka tɔrɔya waati men na. A fanan ye a fɛ le a ye a fɔ ii ye ko ii ri ii fanka don ii ri a telen Alla la Nenematɔmɔnin ja kɔrɔ. Ii fanan kana kunfan wuya dinailu fɛ menilu ye ii jamana rɔ.

Kitabu yɔrɔ jin damira (suran 1 kuma diya 1 haan 11), Pɔli ka a sɛwa ni a walijuma lon de jirakala Filipe lemeniya mɔɔilu la. Wo kɔ rɔ, a ka a jɛrɛ ja jafɔ. A ka jususuma men sɔrɔn Isa baraka rɔ, a ka wo yiraka hali a tɛ a lon Romikailu ye men kɛla a la kaso la. (Filipikailu suran 1 kuma diya 12 haan 26) A ka ii kawandi ko ii ye to lemeniya bɛrɛ rɔ, ka ben ladon ii tɛma, ka kolo ii jɔɔn ma, nii juma tora ii bolo men bɔni Isa ma (suran 1 kuma diya 27 haan suran 2 kuma diya 18). Yani ii fanan ka ii jɔɔn yen, Pɔli ka a fɔ, a ye Filipikailu keladen Epaforodite ni Pɔli kɔfɛbilailu Timote ye to ii ni Filipikailu tɛma (Suran 2 kuma diya 19 haan 30).

Wo kɔ rɔ, Pɔli ka ii labɔn mɔɔilu ko ma menilu tɛ telenni Isa la ko Kibaro Numa ye. A ka a fɔ Filipikailu ye ko ii ye to ikomin ale, ka ii fanka don lemeniya rɔ, ii tora ikomin Isa (Filipikailu suran 3). Kitabu yɔrɔ jin rajanni kawandi siyaman de ma ii ni nuwali bolailu ni tuwaliilu (Filipikailu suran 4). Ye, Isa la mɔɔilu ye nɔ lemeniya sɔrɔn Kitabu yɔrɔ jin fɛ.

Tuwaliilu

¹ Nde Pɔli ni Timote, Nenematɔmɔnin Isa la baarakelailu, an ka jin de sebe ka a lawa aile Nenematɔmɔnin na jama seniman na menilu ye Filipi so kondɔ a ni dina kuntuilu ni demenninailu.

² An Fa Alla a ni Maari Isa Nenematɔmɔnin ye hina ni jususuma di ai ma.

Pɔli la Alla matara Filipe lemeniya mɔɔilu ye

³ Ai la ko wa labila n ma waati si ma, n di baraka bila Alla ye.

⁴ N ye Alla matarala ai ye sɛwa le rɔ waati bɛɛ,

⁵ ka a masɔrɔn ai ra n demen Isa la ko Kibaro Juma lase diya ka bɔ lon fɔlo ma haan bi.

⁶ N lani a la fewu, Alla men ka baara juma jin damira ai tɛma, a ri a lakanbali haan a la Nenematɔmɔnin Isa na lon.

7 A benni ai bεε la diyaje ye to n dɔ ja kelen dɔ, ka a masɔɔn ai la ko lamarani n jusu rɔ. Baa ni n sidini jɔlɔkɔ la, wala ni n ye Isa la ko Kibaro Numa kɛle kela, ka a jabo, an bεε ye Alla la sɔli rɔ.

8 Alla le n sere ri ko ai la lɔɔ ye n na kaninteya bεre rɔ mɛn bɔni Isa Nenematɔmɔnin jere rɔ.

9 N na Alla matarali le jin di: Ai la kaninteya ye makafu fewu, lɔnnin ni famunyali bεre la,

10 kosa ai ye se ko fisamante lɔnna, ka to fεɛtanya ni joo korontanya rɔ haan Nenematɔmɔnin na lon.

11 Ai ye dafa telenbaya jiriden dɔ mɛnilu ye bɔla Isa Nenematɔmɔnin dɔ, Alla gbiliya ko ni a bato ko rɔ.

Pɔli ye kaso la

12 Nakelenjɔɔmailu, n ye a fε le, ai ye a lɔn ko mɛnilu kera n na, woilu ra Isa la ko Kibaro Numa demɛn, ka wa jafε.

13 Ka a masɔɔn a ra yiraka mansa la bɔlɔn kɔnɔgbenna bεε ni mɔɔilu bεε la, ko n ye kaso la Nenematɔmɔnin de la ko rɔ,

14 Nakelenjɔɔ siyaman, mɛnilu ka ii la landaya la Maari rɔ, baa n bilani kaso la, woilu ra wakali sɔɔn Alla la kuma lase diya kosebε, ii ma silan.

15 Tuja le wo ri, ii le doilu ye Nenematɔmɔnin na ko kawandili bɔla minle ni bɛnbaliya le rɔ, kɔni doilu ye a kela wɔnike jumaya le rɔ.

16 Woilu ye a kela kaninteya le rɔ, ka a masɔɔn ii ka a lɔn ko Alla ka n lɔ yan Isa la ko Kibaro Numa la kɛle kε ko le rɔ.

17 Doilu ye Nenematɔmɔnin na ko kawandili bɔla nata le rɔ. Ii miriyailu ma ji. Ii mirini ko ii ye do lala n na tɔɔya kan kaso la.

18 Foyi tε wo ri. Ni ii miriya kera a juma ri, ni a kera juuman di, Nenematɔmɔnin na ko ra lase ja bεε ma. Wo ra n sɛwa, n di to sɛwa rɔ fanan.

19 Ka a masɔɔn n ka a lɔn ko wo bεε ye kela n na kisi le ri ai la Alla mataralilu ni Isa Nenematɔmɔnin na Nii baraka le rɔ.

20 N ye mɛn makɔnɔla, ka n jii la a rɔ ko n kana maloya ko si sɔɔn muume. Kɔni n ye lala a la ten ikomin waati taminniilu rɔ kosa Nenematɔmɔnin di gbiliya n faribanku rɔ, ni n tora n nii la, wala ni n faara.

21 Ka a masɔɔn Nenematɔmɔnin de kɛni nde la dunujaratεε ri, ka saya kε tɔnɔ ri n ye.

22 Kɔni ni n tora nii la faribanku rɔ, n di se baara tɔnɔma do kela. N ka kan n ye nfen kε? N ma a lɔn.

23 N gberenni ko fila jin bεε la: N ye a fε ka bɔ dunuja jin dɔ, ka wa to Nenematɔmɔnin tɔɔfε, wo le ka fisa kosebε.

24 Kɔni ai le la ko rɔ, a benni n ye to n nii la faribanku rɔ.

25 Baa n lani wo la, n da a lɔn ko n di to ai tema kosa ai ye wa jafε, ka sɛwa ai la lemɛniya rɔ.

26 Kosa n wa n kɔsε ai tɔɔfε tuma mɛn na, ai ri Nenematɔmɔnin Isa matɔɔ makafu n na ko rɔ.

27 Kɔni, ai taama ja ye bɛn Nenematɔmɔnin na Kibaro Numa ma, kosa ni n di na ai tɔɔfε, wala ni n ye jan, n ye a mɛn de ko ai ye to hankili kelen dɔ, ko ai ye ai bolo don ai jɔɔn bolo ka Kibaro Numa lase lemɛniya rɔ.

28 Ai kana silan ai kɛlɛjɔɔilu jεrɔ muume! Wo ye a yirakala ii la le ko ii ri halaki, kɔni ai le ri kisi Alla baraka rɔ.

29 Baa a ra a sɔn a la hina rɔ ko ai ye la Nenematɔmɔnin na, wo kelen tε kɔni ka tɔrɔ a la ko rɔ fanan,

30 ai ye to wo keɛ kelen donna, ai ka n yen men donna, ikomin ai ra a men ja men ma, haan sisen n ye wo kan.

2

Isa laden ko

1 Wo rɔ, ni Nenematɔmɔnin ye fanka si dila ai ma, wala ni a la kaninteya ye masabarili si dila ai ma, wala ni ben si ye ai ni Alla la Nii Seniman tema, wala ni kaninteya ni kininkinin si ye ai rɔ,

2 nba, ai ye n na sewa lakanbali, ka ben ai jɔɔn ma, ka kaninteya kelen to ai tema, ka ke jusu ni hankili kelen dɔ.

3 Ai kana foyi ke korɔndiya rɔ wala jereɔdabaya rɔ, kɔni ai ye ai jere majii, ka doilu jate ka tamin ai jere la.

4 Ai kana ai miri ai makoilu gbansan ma fo doilu fanan ta.

5 Ai keɔa ye to ai jɔɔn tema ikomin Nenematɔmɔnin, Isa.

6 Allaya tere ye ale men dɔ,
a ma a miri ko a ri wo lamara a jere rɔ.

7 Kɔni a ka a ban a jere rɔ,
ka a jere ke jon di,
ka to adamadenya ja ma.

A ka adamadenya sɔrɔnni,

8 a kolora Alla la kuma korɔ
ka sɔn saya ma haan a gbɔngbɔnda jiri kan.

9 Wo le ka a ke,
Alla ka a lɔdiya fɔlɔ di a ma gbiliya rɔ,
ka tɔɔ di a ma

men ka bon tɔɔ beɛ ri,
10 kosa menilu beɛ ye sankolo ma
menilu ye duukolo kan a ni a korɔ,
ii wa Isa tɔɔ men waati men na,
kunbelen beɛ ri jɔnkin a korɔ,

11 nen beɛ ri a lateɛ
ko Nenematɔmɔnin Isa le Maari ri,
Fa Alla gbiliya ko rɔ.

Ai ye melɛn ikomin keneya dunuɔa rɔ

12 Wo rɔ, n kanintenilu, ai dorinnin n na kuma mirala ja men ma n jakɔrɔ,
ai ye a mira n kɔma fanan ka tamin wo la ten, ka to ai la kisi ko lakanbalila silan ni yereyere rɔ.

13 Ka a masɔrɔn Alla le baarala ai rɔ, kosa ai wɔnike ni ai kewaliilu ye ben a diyana ko ma.

14 Ai ye ko beɛ ke hali ai kana a ke dalakasili ni ko masɔsɔli rɔ,

15 kosa ai ye ke sɔn te menilu la, ka seninya. Ai ye ke Alla denilu ri, fee te menilu la, menilu ye melenna ikomin loloilu sankolo ma farake telenbali ni seninyabaliilu tema,

16 ai ri ke nii lakisi kuma lasela tuma men na, kosa n ye n waso ai la Nenematɔmɔnin na lon ko n na dunuɔaratɛ ni n na baara keni te ko fuu ri.

17 Hali ni n faara ai ye, ka ke ikomin minninfen saraka men ye latɔnna ai la ko rɔ, ka la ai la lemeniya baara kan Alla jakɔrɔ men fanan keni ikomin saraka, wo rɔ n di sewa wo fanan dɔ ai ri sewa nde tɔrɔfe.

18 Ai fanan ye sewa wo ja ma, ka to an jɔɔn fe sewa rɔ.

Timɔte ni Epaforodite la ko

19 N jii lani Maari Isa rɔ ko, n di Timote lawa ai ma jona, kosa nde jere ri jususuma na men ma ai kibaroilu la ko rɔ.

20 Mɔɔ gberɛ te n bolo men hamini ai la ko rɔ ikomin ale.

21 Baa bɛɛ ye tɔnɔ le dɔrɔn jininna ii jere ye. Ii te Isa Nenematɔmɔnin ta jininna.

22 Kɔni ai jere ka lɔn ko Timote ra a keɲa yiraka, ka a jere ke Kibaro Numa baaraden di n tɔrɔfe ikomin dence ni a fa.

23 N ye a fe ka a lawa ai ma, n wa n na koilu yen gbeni waati men na.

24 N lani a la Maari baraka rɔ ko n fanan jere ri wa ai tɔrɔfe jona.

25 N da a miri ko a fere te ye fo n ye nakelenɲɔɔ Epaforodite lase ai ma iko tuun, n baarajɔɔ ni n kekekeɲɔɔ, ai ka men nana n ma, ai fenilu di a ma n demen ko rɔ.

26 Ai bɛɛ yen lɔɔ ye a la kosɛbe! A ra kunnagboya baa ai ra a la jankarɔ la ko men.

27 Tuɲa le a ri, a jankarɔra le yati! A tere toni dɔɔni a ye faa. Kɔni Alla kininkininda a ma. A ma kininkinin a kelen ma, kɔni nde fanan, kosa wo sunun kana la n na tɔrɔya kan.

28 Wo le rɔ, n ye a fe ka a lawa ai ma jona kosa ai wa a yen waati men na, ai ye sewa, n jusu fanan ye la dɔɔni.

29 Ai ye a lasene sewa ba rɔ Maari tɔɔ rɔ. Ai ye wo mɔɔ su gbiliya,

30 baa a tere ye faala le Nenematɔmɔnin na baara la ko rɔ. A tere sɔnni a nii di ko rɔ kosa a ye n demen ai le jere tere ti se men kela.

3

Kisi sɔrɔn ko

1 Sisen, nakelenɲɔɔmailu, aile ye sewa Maari la! Wo te n tɔrɔ ni n kɔsɛra wo koilu ma n tere ra menilu seɛɛ ai ma kosa wo ye ai latanka.

2 Aile ye ai mataa wo wuluilu la, wo kojuu kelailu la, wo mɔɔilu la menilu ye a magbeleyala wuya rɔ ko ni mɔɔ ma faaninta ke a te kisila.

3 Adon, andeilu le ra faaninta bɛɛ ke, andeilu menilu ye Alla batola a la Nii Seniman baraka rɔ, andeilu menilu ye an wasola Nenematɔmɔnin Isa la ko rɔ, andeilu menilu lani te an jere faribanku la.

4 Ni n ye a fe, n fanan di se lala n jere faribanku la. Ni doilu mirini ko ii ri la ii jere faribanku la, n taminni woilu la paaɔn!

5 Ka a masɔrɔn n ka faaninta ke n sɔrɔn tele seyinna lon de ma. Isirayelika le n di, ka bɔ Beniyaminu kabila rɔ, Heburuilu la Heburu le nde ri. N fanan tere bilani sariya kɔfe Farisi mɔɔilu* keɲa ma.

6 Yahudiya dina kome le tere n di haan n tere ye lemɛniya jama jakankatanna. Fɛɛ si tere te n na telenna sariya fan fe.

7 Kɔni n tun da fen menilu jate tɔnɔ ri, sisen n ye woilu jatela bɔnɔ ri Nenematɔmɔnin na ko rɔ.

8 Kɔni n ye koilu bɛɛ jatela bɔnɔ le ri fisamante jin na ko rɔ men keni Nenematɔmɔnin lɔn ko ri, Isa n Maari. Ka a masɔrɔn n da bɔnɔ ko bɛɛ rɔ a la ko rɔ. N da fen bɛɛ jate bɔɔ ri kosa n ye Nenematɔmɔnin sɔrɔn,

* **3:5 Farisi mɔɔilu:** Yahudiyailu le tere mɔɔ jinilu ri menilu benma ko tere a ri, ii ye dina mira na kelen ma. Iile le ka ii seɛbe don Nabi Musa la sariya mira ma ka tamin Yahudiya doilu la. Ii tere ye ii benbailu fanan na namunilu mirala gbeleman na. Iile tere lani melekaulu la. Ii lani tere a la ko mɔɔilu ri wuli saya rɔ.

⁹ ka yen ale rɔ. N tɛ n jɛɛ kɛla mɔɔ telenni ri n na sariya mira fɛ, kɔni fo lemɛniya baraka rɔ Nɛnematomɔnin ma. Telenbaya le wo ri mɛn bɔni Alla rɔ ka a sɔɔn lemɛniya baraka rɔ.

¹⁰ N ye a fɛ sinɛn ka Isa lɔn, a ni fanka mɛn ka a lawuli ka bɔ saya rɔ, an ni ale ye tɔɔya kelen di, ka kɛ ikomin ale a la saya rɔ

¹¹ kosa n fanan ye wuli saya rɔ.

Bori haan a dan

¹² N ma ban wo bɛɛ sɔɔnna fɔlɔ, ni wo tɛ n tɛɛ ri dafa. Kɔni n dajani a jinin diya kosa n ye n kɔndɔn namira baa Nɛnematomɔnin Isa le ka n fanan namira.

¹³ Nba, nakelenjɔɔmailu, n ka a lɔn, n ma a sɔɔn fɔlɔ. Kɔni n ye ko kelen de kɛla sisen: ko mɛnilu ye n kɔfɛ, n ye jinala woilu ko. Mɛn ye n jɛɔ, n ye karanna se ko rɔ wo le ma ten.

¹⁴ N ye n borila, kosa n ye wa se a dan ma, ka n kɔndɔn sɔɔn, Alla ka n kili mɛn ma Nɛnematomɔnin Isa baraka rɔ.

¹⁵ Wo le rɔ, andeilu mɛnilu ra kɔɔ lemɛniya rɔ, a ka kan an bɛɛ ye wo yen wo ja le ma. Kɔni ni ko gbɛɛ ye ai le do kɔndɔ, Alla ri wo fanan nagbɛ wo tii yɛ.

¹⁶ Wo rɔ, an kun lɔni yɔɔ mɛn na, an ye wa jɛfɛ wo ja le ma.

¹⁷ Nakelenjɔɔmailu, ai bɛɛ ye nde ladɛn. Mɔɔ mɛnilu taama ja kɛni ikomin an ta, woilu le ye kɛ misali ri ai yɛ.

¹⁸ N tɛɛ ra jin fɔ ai ye siɲa siyaman, n kasitɔla ye a fɔla ai ye sisen fanan. Mɔɔ siyaman taama ja ka ii kɛ juuilu ri Nɛnematomɔnin na gbɔngbɔn jiri† kan.

¹⁹ Wo mɔɔilu ye ii labanna jahanama le rɔ. Ii la alla le ii kɔnɔɔ natailu ri. Ii la waso ye ii la kɔɔ koilu le rɔ. Ii mirini dunu ja koilu ma dɔɔn.

²⁰ Kɔni harijeene duurenilu le andeilu ri. An ye an nakisila le makɔnɔla ka bɔ harijeene, an Maari Isa Nɛnematomɔnin.

²¹ A ri an faribanku fankatan yɛleman, ii ri to gbiliya rɔ ikomin ale, a ri a kɛ fanka la mɛn di se ko bɛɛ lala a fanka kɔɔ.

4

Pɔli la lalili

¹ Wo le rɔ, nakelenjɔɔmailu, n kanintenilu n lɔɔ ye mɛnilu la, mɛnilu kɛni sɛwa ni kunnafulɛn di n yɛ, ai ye to Maari rɔ gben gben ja mɛn ma, n kanintenilu.

² Ewodi ni Sintiki, n ye ai madiyala, ai bɛn ai jɔɔn ma Maari rɔ.

³ Iɛ, n baara jɔɔ, landaya mɔɔ, n da i madiya, i ye wo musoilu demɛn ka a masɔɔn ii ra baara bakɛ n tɔɔfɛ Isa la ko Kibarɔ Numa la ko rɔ, wo ni Kelementi ni n dujɔɔilu bɛɛ mɛnilu tɔɔilu sɛbɛni harijeene don kitabu kɔndɔ.

⁴ Ai ye sɛwa Maari la ko rɔ waati bɛɛ. N ye a fɔ fanan, ai ye sɛwa.

⁵ Mɔɔ bɛɛ ye a lɔn ko ai sabarini. Maari natɔla le sisen!

⁶ Ai kana hamin foyi la, kɔni ai ye ai makoilu fɔ Alla matara diya a ni baraka bila rɔ fen bɛɛ rɔ waati bɛɛ.

⁷ Nba, Alla ye jususuma mɛn dila, hankili foyi ti se a famunna, wo ri ai jusu ni ai miriya lakandan Nɛnematomɔnin Isa rɔ.

⁸ Nba, tɔɔla, nakelenjɔɔmailu, ko mɛn di kɛ tuja ri, ko bɛɛ, telen, sɛniya, ladiyajɛ, gbiliya ye ko mɛn dɔ, ni sɔn juma le a ri, mɛn ka kan ka tandoli sɔɔn, woilu ye kɛ ai miriyailu ri.

† 3:18 Romikailu ye mɔɔilu gbɔngbɔnna **jiri** le ma, ka ii faa. Isa la saya le jɛnemaya banbali lakisi dila mɔɔlu ma, ka a faa jiri kɛ kisi tɔomasere ri.

⁹ Ai ra karan menilu sɔɔn n na, ai ra men namen n na wala ka a yen n ke waliilu rɔ, ai ye woilu ke. Wo rɔ, Alla la jususuma ri to ai fe.

Fɔli la baraka bila

¹⁰ N sewani Maari la ko rɔ kosebe baa ai ra ai janto n dɔ ikɔ tuun. Ai hamini tere ye n ye yati kɔni ai ma fere sɔɔn ai ye a yiraka n na.

¹¹ N te jin fɔla ai ye n mako la ko rɔ, baa n da karan ka wasa keɲa su bee ma.

¹² N da bolokolonya lɔn, n da dabunde lɔn. N da gbundu sɔɔn ka wasa yɔrɔ bee ni waati bee, ni n fani wala ni n deseni, ni fen siyaman ye n bolo wala dɔɔni, baa

¹³ n di se ko bee kela Isa baraka rɔ men ye fanka dila n ma.

¹⁴ Kɔni hali wo, ai ra kɔɲuma ke ka n demen n na tɔɔyailu rɔ.

¹⁵ Aile Filipikailu fanan jere ka a lɔn, ai ka Isa la ko Kibaro Numa ko men waati men na, n bɔtɔla Masedoni, aile le dɔɔn ka sanba lana n ma lemɛniya jamailu tema.

¹⁶ Fanan, n tere ye Tesaloniki so kɔndɔ waati men na, sija fila, ai ka sanbailu lana n ma n mako tere ye menilu la.

¹⁷ N te sanbali jininna n jere ye, kɔni n ye a fe le ai ri ai kɔndɔn sɔɔn.

¹⁸ Ai ka fen menilu bee don Epafrodite bolo, n da ii bee masɔɔn, woilu ra n makoilu bee ɲa, ka n wasa. A keni de ikomin wusulan men ye janinna saraka ɲuma ri, men ka Alla hene.

¹⁹ Wo rɔ, n na Alla ri ai demen ai mako bee rɔ a la dabunde rɔ Nenematɔnɔnin Isa baraka rɔ.

²⁰ An ye gbiliya di an Fa Alla ma habadan haan habadan. Amina.

Tuwali laban

²¹ Ai ye jama seniman bee tuwa menilu ye Isa Nenematɔnɔnin dɔ. An nakelenɲɔɔ menilu ye n tɔɔfe yan, woilu fanan ye ai tuwala.

²² Jama seniman men bee ye yan, woilu ye ai tuwala, katarabi Rɔmu Mansaba wara mɔɔilu ma.

²³ Maari Isa Nenematɔnɔnin na hina ye to ai la.

Kòlòsikailu

Pòli ka Alla la Kuma Mɛn Nawa Kòlòsikailu Ma

Isa la talibidenba Pòli ka bataki jɛn nawa lemeniya mɔ̀oilu le ma menilu tere siini Kòlòsi so kòndɔ. Pòli fɔ̀lo ma kawandili bɔ̀ ii ye, kɔ̀ni a ka ii la ko lɔn de Romi so kòndɔ, a tere ye kaso la yɔ̀rɔ mɛn. Alla la Nii Seniman ka kawandili do di Pòli ma Kòlòsikailu la ko rɔ a ni lemeniya mɔ̀oilu bɛɛ la ko rɔ menilu ye dunuɲa rɔ.

Kòlòsi so tere ye Efesi so telebɔ fan le fe fɔ kilo kɛmɛ fila jate. A keni ikomin Pòli ma wa ye muumɛ. A karanden do, Epafirasi le wara ye, Kòlòsika le tere Epafirasi ri, mɛn fɔ̀lo wara Isa la ko Kibaro Numa lase wo so kòndɔ (Kòlòsikailu suran 1.7 ni suran 4.12).

Pòli tere ye kaso la waati mɛn na, tumadɔ Romi so kòndɔ, Epafirasi nara ka a fɔ a ye ko Kòlòsikailu ra kunfan dina gberɛ karan kɔfɛ. Mɔ̀o gberɛilu ra wa karan kɛ Kòlòsikailu ye, ii ko ni i ye a fe ka Alla lɔn, i ye a fe ka kisi, fɔ i ye dina gberɛilu le bato, ka don namun ko do rɔ, ikomin kanberen ni dɔ̀nnifen dɔ̀n tɔnilu ni minifen tɔnilu. Ii ka Pòli lalɔnni wo koilu ma, i kɔ̀rɔ a ka Bataki yɔ̀rɔ jɛn sebe Kòlòsikailu ma, kosa a ye a fɔ ale le ye ko Alla ye kisi mɛn dila, wo ye sɔ̀rɔnna a la Mɔ̀o Nenematɔ̀mɔ̀nin Isa le fe mɛn dafani. A ka seɛbe don Tikiko ni Onesimɔ̀ bolo ka wa ii ma (suran 4.7,9).

A ban kɔ̀rɔ foli kela a ni walijuma lɔn Alla ye (suran 1.1-14), Bataki yɔ̀rɔ fɔ̀lo ye Isa la mansaya le la ko fɔla. A ka, a fɔ ko Isa fanka ka bon jɛnanilu bɛɛ ri, ko Isa le kelen keni Alla la kuma Kibaro Numa tii ri (suran 1.15 haan suran 2.3). Pòli kumara Kòlòsikailu ye ka bɛn fili la ko ma mɔ̀o doilu ye mɛn kela ii wara (suran 2.4-25). To la, a ka ale le kawandi ka bɛn ii kɛwaliilu ma ii ka kan ii ye mɛn kɛ Nenematɔ̀mɔ̀nin fe, lemeniya mɔ̀o berɛya rɔ (suran 3.1 haan suran 4.6).

A laban, a ka kuma do sebe a lɔn mɔ̀oilu ma a ka a laban sebe a jere bolo la, a ka kuma lasudunɲa (suran 4.7-18). Bataki yɔ̀rɔ jɛn ye Mɔ̀o Nenematɔ̀mɔ̀nin lodiya ɲabɔla an ye kosebe.

¹ Nde Pòli mɛn keni Isa Nenematɔ̀mɔ̀nin na talibidenba ri Alla sawo rɔ, nde ni an badenna Timote le ka bataki jɛn sebe,

² ka wa an nakelenɲɔ̀ senimanilu ma menilu lemeniyani Mɔ̀o Nenematɔ̀mɔ̀nin ma Kòlòsi so kòndɔ.

An Fa Alla ye sɔli ni jususuma di ai ma.

Baraka bila Alla matara rɔ

³ An wa kɛ Alla matarala ai ye, an ye baraka bilala an Maari Isa Nenematɔ̀mɔ̀nin Fa Alla ye ai la ko rɔ waati bɛɛ,

⁴ ka a masɔ̀rɔn an da ai la lemeniya la ko mɛn ka bɛn Mɔ̀o Nenematɔ̀mɔ̀nin Isa la ko ma a ni ai ka a la Alla la jama seniman kanin ɲa mɛn ma.

⁵ Wo le rɔ, ai la lemeniya ni ai la kaninteya kun lɔni wo jii le ma, mɛn namarani ai ye harijeene rɔ. Ai ra wo jii lɔn, Kibaro Numa ba tuɲa kuma sera ai ma tuma mɛn na.

⁶ Kibaro Numa jɛn da na ai ma ikomin a natɔ dunuɲa bɛɛ ma ɲa mɛn ma. A ri jiri, ka siyaya. A ye wo ɲa fanan ma ai tema kɛbi ai ka Kibaro Numa mɛn lɔn mɛn na, ai ka Alla la sɔli lɔn.

⁷ Epafirasi le ka ai karan, an diyana baaraden ɲɔ̀n, mɛn keni ai ye Mɔ̀o Nenematɔ̀mɔ̀nin na keladen sabarinin di.

⁸ Ale le ka a fɔ an ye, Alla la Nii Seniman ka kaninteya di ai ma ɲa mɛn ma.

9 Wo le ka a ke, kebi an ka wo men lon men na, an ye Alla matarala ai ye waati bee! An ye madiyali kela kosa ai ye dafa Alla sawo lon do a ni lannin ni hankilimaya bee Alla la Nii Seniman ye men dila.

10 Wo ro, ai ri se taamala ikomin Maari ye a fe ja men ma, ka a henen ja bee ma. A ye jiri ai kewali jumailu ro ka jiriwa Alla lon do.

11 An ye Alla matarala iko tuun kosa ai ye fanka ba saron Alla la fanka naron fe, ka se ai tunadiyala, ka ai mujun fanan.

12 Ai ye baraka bila Fa Alla ye sewa ro baa ale le ka a ke ai ka ce saron men ye keee mansaya ro jama seniman ye.

13 Ale ra an kisi dibi fanka ma, ka wa an di a diyana dence la mansaya ro

14 men ka an kunka, ka an julumunilu kafari.

Moo Nenematomonin

15 Alla yembali munu ja le a ri. Ale le den folo ri dalifen bee kun na.

16 Ka a masaron Alla ra fen bee dan ale baraka ro sankolo ni duukolo kan, fen menilu ye yenna a ni menilu te yenna, mansayailu, kuntiilu, fankatiilu, ni faamailu. Fen bee dannil ale le baraka ro ale ye.

17 A tere ye ye yani fen bee ye dan. Fen bee mamira ale le bolo.

18 Ale le lemeniya jama kun di men keni ikomin a fari. Ale le habadan moo folo wulinin di ka bo saya ro, kosa a ye ke jemoo ri wo ko bee ro.

19 Ka a masaron a ra diya Alla ye a ye a keja dafani bee to Isa ro.

20 A ra son fanan, a ye woilu ni fen bee temala raben men ye duu ni sankolo ma a la Moo Nenematomonin baraka ro. A jeli bara ka faa gbongbon jiri ma kosa a ye jusuma di an ma.

21 A damira, benbaliya tere ai ni Alla tema fewu! Ai ka ai jere ke a juuilu ri ai miriyailu ni ai kewali juuilu fe.

22 Koni sisen, a ra ai temala raben a faribanku la saya fe, kosa a ye na ai laseninya ri a jakoro. Fe te ai la butun, a te ai maborila butun.

23 Koni, fo ai ye to lemeniya kan fewu, kosa ai kana mataa Kibaro Numa jii la ai ka men men naseni dalifen bee ma a ni nde Poli keni men na baaraden di.

Poli la baara

24 Sisen, n sewani n na toroyailu ro ai la ko ro, baa wo toroya to menilu toni Nenematomonin na toroya la, n di wo dafa n faribanku ro lemeniya jama ye men keni a fari ri.

25 Alla le ka n ke lemeniya jama baaraden di, ko n ye Alla la kuma dafani lase ai ma.

26 Gbundu le wo ri men tere dokonni waati taminniilu moo bee ma, koni sisen a ra a ja yiraka a la jama seniman na.

27 Alla ra son siyailu bee ye a la gbundu nanfulu mirima lon. Wo gbundu le ten: Moo Nenematomonin men ye gbiliya jii ri, a ri to ai ro.

28 An di Moo Nenematomonin na ko lase moo bee ma, an di ii kawandi, ka ii karan lannin bee ma kosa an ye na moo bee defanin di Moo Nenematomonin ma.

29 N ye baarala gbeleya ro wo ko le ma, ka n sebaya don a fanka ba ro men ye baarala n do fanka la.

2

1 N ye a fe le ai ye a lon ko n ye kele ba su men do ai ye a ni Layodisekailu ni menilu bee tere ma n fari yen.

2 N di keƙe ke ii ye kosa ii jusu ye seɛbe don, ka ke faribanku kelen di kaninteya rɔ, ka lɔnnin dafani sɔrɔn hankilimaya rɔ kosa ii ye Alla la gbundu ko lɔn, Mɔɔ Nenematɔmɔnin,

3 banaya lɔnnin ni hankili beɛ dokonni mɛn dɔ.

4 Nba, n ye a fɔla ai ye, kosa mɔɔ si kana ai majuuwaya kuma dumanilu la.

5 Baa hali n fari te ai tɔrɔfe kɔni n hankili ye ai fe. N seƙwani, n wa ai la wakali yen, a ni ai la lemɛniya beɛ Mɔɔ Nenematɔmɔnin ma!

Nii kura dafani Isa rɔ

6 Wo rɔ, baa ai ra Isa Nenematɔmɔnin sɔrɔn ikomin Maari, ai ye to ale fe.

7 Ai ye ai lulu lajii, ka sabati ale rɔ, ka ai fanka don lemɛniya rɔ ikomin ai karannin ja mɛn ma. Ai ye baraka bila Alla ye waati beɛ.

8 Ai ye a ke ai hankili la, kosa mɔɔ si kana ai mira dunu ja kuma fuuilu ni majuuwaya koilu fe, ka fara adamadenilu la namunilu ni dunu ja tanama koilu la, menilu bɔni te Mɔɔ Nenematɔmɔnin dɔ.

9 Ka a masɔrɔn Allaya dafani beɛ toni Isa faribanku le rɔ.

10 Ai fanan da dafa ale rɔ mɛn ye faamailu ni fankatiilu beɛ kun na.

11 Ai ra faaninta ke Isa fe, mɔɔilu la faaninta te mɛn di, kɔni mɛn ye mɔɔilu hɔɔyala faribanku diyana koilu fanka ma, Mɔɔ Nenematɔmɔnin ye mɛn kela.

12 Ka a masɔrɔn ai sunda ji rɔ waati mɛn na, ai ni Isa su donda ai jaɔn fe. Ai ra wuli saya rɔ ai jaɔn fe fanan lemɛniya baraka rɔ Alla fanka ma mɛn ka a lawuli saya rɔ.

13 Ai faanin le tere a ri ai hakeilu la ko rɔ a ni ai faribanku faanintakebaliya ma. Kɔni sisen, Alla ra an hakeilu makoto, ka Isa nii bila ai jaɔn fe.

14 Julu seɛbe mɛn nabenni an kanma a ni tɔn menilu tere an halakila, a ra woilu bɔ, ka ii ban, ka ii gbɔngbɔn a faa jiri kan.

15 Wo ja ma, a ra fankatiilu ni faamailu la kekeke fenilu bɔ ii bolo, ka bɔ ii jeɔɔ dunu ja jakɔrɔ ikomin mɔɔ miranilu keke rɔ, ka fanka sɔrɔn ii ma a la saya baraka rɔ a faa jiri kan.

16 Wo le rɔ, ai kana sɔn mɔɔ si ye ai kitila ai la dɔnninfen na ko rɔ wala ai la minninfen wala sali lon do, wala karo kura ladɛnnilu, wala Nɔɔ Lon na ko rɔ.

17 Woilu beɛ keni ko natailu lulen de ri menilu tere ye nala, kɔni tu ja jere keni Mɔɔ Nenematɔmɔnin de ri.

18 Ai kana sɔn, mɔɔ si ye ai jalaki jere majii rɔ wuya rɔ a ni meleka bato fe. Wo mɔɔ su ye a wasola a la koyennilu le la ko rɔ. A fani waso fuu le la a la adamadenya miriya rɔ,

19 ka bɔ Isa rɔ. Adon, ale le keni ikomin faribanku kun. Isa baraka rɔ fari beɛ baloni, ka ke kelen di lulu fenilu ni fasailu fe, a tere ka bon ikomin Alla ye a fe ja mɛn ma.

Hɔɔya Isa rɔ

20 Ni ai ni Mɔɔ Nenematɔmɔnin ra faa ai jaɔn fe, ka ai hɔɔya dunu ja tanama koilu ma, nfenna wo rɔ ai ye taamala ikomin dunu ja mɔɔ le ai ri? Nfenna ai ye sɔnna ii ye tɔn su pinilu la ai ma?

21 Ai kana a ta! Ai kana a ragbe ai nen na! Bolo kana maa a la!

22 Woilu keni fenilu le ri menilu ye tununna ka tamin ii wa labaara waati mɛn na. Woilu keni jamariliilu ni karanilu le ri ka fara mɔɔilu la.

23 Wo jamariliilu munu ja ni ko korɔn de ri, ka fara ii diyagboya bato ja ma, a ni ii la jere majii, a ni ii faribanku mira ja gbelen, kɔni fanka te woilu la, ka faribanku natailu kolo.

3

Alla la sila

¹ Wo rɔ, ikomin ai ni Mɔɔ Nenematɔmɔnin da wuli saya rɔ, ai ye harijeene koilu jinin, Nenematɔmɔnin siini Alla bolokininma yɔrɔ mɛn dɔ.

² Ai ye ai miri harijeene koilu ma, ai kana ai miri dunuɗa koilu ma.

³ Ka a masɔrɔn ai ra sa, ai la dunuɗa rateɛ dokonni Mɔɔ Nenematɔmɔnin dɔ Alla fɛ.

⁴ Mɔɔ Nenematɔmɔnin wa bɔ kenɛma, ale mɛn ye ai la dunuɗa rateɛ ri, ai fanan di bɔ a tɔrɔfɛ a la gbiliya rɔ.

⁵ Wo le rɔ, dunuɗa kojuu mɛnilu ye ai rɔ, ai ye woilu faa ai jusu rɔ: kaninke, kɔsɔ koilu, kunfan juuilu, diyana kojuuilu, a ni nata, mɛn keni joo bato ri.

⁶ Sɔn su jinilu ye Alla la duɗa lanala kuma mirabaliilu ma.

⁷ Ai fanan jɛɛ tɛɛ taamala wo ɗa le ma ai tɛɛ ai la dunuɗa rateɛ kela a rɔ.

⁸ Kɔni sisen, ai ye wo koilu bɛɛ boloka: mɔnɛ, jusumaya, juuya, mɔɔ tɔɗɗɗanni, a ni kuma juu mɛn ye bɔla ai da rɔ.

⁹ Ai kana wuya fɔ ai ɗɔɔn ye ka a masɔrɔn ai ra ai cɛɗa kɔrɔman bila a ni a kɛwaliilu.

¹⁰ Ai ra cɛɗa kura damira mɛn ye tola rabenna Alla lɔn dɔ, haan a ye kɛ a danɗa munuɗa ri.

¹¹ Wo danni kura rɔ, Kirekikailu ni Yahudiyailu, kanbarenilu ni faanin-takebaliilu, londonilu ni ɗamakabaliilu, jonilu ni hɔrɔilu, Nenematɔmɔnin ye fen bɛɛ le ri bɛɛ yɛ, fanka ye a la ko bɛɛ rɔ.

¹² Wo le rɔ, baa Alla ra ai ɗenematɔmɔn, ka ai kɛ a diyana jama seniman di, ai ye kininkinin ni juumaya ni fanmajii ni jusu ɗumaya ni sabari ta.

¹³ Ai ye diɗe ai ɗɔɔn ye, ka ai ɗɔɔn makoto, ni do ka ko kɛ a duɗɔ na. Ai ye ai ɗɔɔn makoto ikomin Maari Alla ra ai makoto ɗa mɛn ma.

¹⁴ Ai ye kaninteya la woilu kan, mɛn ye ii bɛɛ dafala.

¹⁵ Mɔɔ Nenematɔmɔnin na jususuma ye sabati ai jusu rɔ. Baa Alla ka ai kili wo le fɛ, ka ai kɛ faribanku kelen di. Ai ye kɛ walijuma lonna ri.

¹⁶ Mɔɔ Nenematɔmɔnin na kuma ye to ai bɛɛ jusu rɔ, a diya bɛɛ rɔ, ka ai ɗɔɔn karan, ka ai ɗɔɔn nali lɔnnin bɛɛ la, a ni Yaburi kumailu ni kalamanilu ni Alla tando kalaman senimanilu la, ka baraka bila Alla ye ai jusu rɔ.

¹⁷ Ai ye mɛn bɛɛ kela wala ka a fɔ, ai ye wo bɛɛ kɛ Maari Isa tɔɔ rɔ, ai ye baraka bila Fa Alla ye a baraka rɔ.

Denbaya sariyailu

¹⁸ Musoilu, ai ye kolo ai cɛɛilu ma ikomin a benni musoilu ma ɗa mɛn ma Maari ɗakɔrɔ.

¹⁹ Cɛilu, ai ye ai musoilu kanin, ai kana juuya ii la.

²⁰ Denilu, ai ye ai sɔrɔnbailu la kumakan mira ko bɛɛ rɔ, ka a masɔrɔn wo le duman Maari yɛ.

²¹ Den failu, ai kana ai denilu lamɔnɛ kosa ii kana tunnagboya.

²² Jɔnilu, ai ye ai tiilu kumakan mira ko bɛɛ rɔ mɛnilu ye ai kun na dunuɗa rɔ. Ai kana baara ii ɗakɔrɔ gbansan ma, kosa ai ye diya ii yɛ, kɔni ai ye baara jusu ɗuma la Maari gbiliya ko rɔ.

²³ Ai wa kɛ ko ko kɛla, ai ye a kɛ ai jusu bɛɛ rɔ ikomin ai ye a kɛla Maari ye ɗa mɛn ma kɔni mɔɔilu tɛ.

²⁴ Baa ai ka a lɔn, ko ai ri ai sara sɔrɔn Maari bolo, a ka cɛ mɛn namara a la jama yɛ. Ai tii le Mɔɔ Nenematɔmɔnin di ai ka kan ka baara mɛn ye.

²⁵ Mēn wa baara telenbaliya rɔ, a ri telenbaliya sara sɔrɔn, baa Alla te mɔɔilu lafisayala ii jɔɔn ma.

4

¹ Jɔn tiilu, ko mēn bēnni, mēn telenni, ai ye wo kē ai la jɔnɪlu yē. Ai ye a lɔn ko ai tii ye sankolo rɔ fanan.

Lalililu

² Ai ye ai raja Alla matara ma, ka a to ai jana, ka baraka bila a yē.

³ Ai ye Alla matara an yē fanan, kosa Alla ye an na kuma lasɔnɔya kosa n ye se Mɔɔ Nēnematɔmɔnin na gbundu ko lasela, n ye kaso la mēn na ko rɔ.

⁴ Ai ye a madiya, n ye a fɔ a gbē rɔ ikomin a bēnni n ma ja mēn ma.

⁵ Ai ye taama hankilimaya rɔ lemēniyabaliilu fan fē, ai ye fēfē jinin waatiilu ma.

⁶ Ai la kuma ye kē sɔli kuma bēfē le ri. Ai ye a lɔn ai ye mɔɔ bēfē jabila a juma la ja mēn ma.

Foli labanilu

⁷ An diyana badenma Tisiki le ri n na ko bēfē fɔ ai yē. Maari la baaraden jɔɔn lemēniyani le a ri mēn ye baarala Maari ye ikomin nde.

⁸ N ye a lawala ai ma kun jin de la kosa ai ye an kēna lɔn, ka ai lalemēniya.

⁹ An diyana badenma, lemēniya mɔɔ, Onesimɔ mēn bɔni ai tēma, n ye a lawala ai ma. Ko mēn taminni yan, ii ri wo bēfē jafɔ ai yē.

¹⁰ N kasolabila jɔɔn Arisitariki ye ai fola a ni Marika, Barinabasi dɔɔni. Ai tēfē ra jamarɪilu mēn mēn na ko rɔ, ni a nara ai wara, ai ye a lasēnē ja jumala.

¹¹ Isa, mēn fanan ye tɔla Jusitusu, wo fanan ye ai fola. Yahudiyailu tēma woilu le dɔrɔn ye baarala n fē Alla la Mansaya la ko rɔ, woilu le kēni n nii nasēwa mɔɔilu ri.

¹² Ai la mɔɔ do ye ai fola, Epafirasi, Isa Nēnematɔmɔnin na baaraden. A ye kēfē kēla ai ye Alla matara rɔ waati bēfē, kosa ai rajanin di to, ka sabati, ka to hankili latefē rɔ ka dafa Alla sawo bēfē rɔ.

¹³ N ye wo sereya bola a yē, a ka baara gbelen kē ai la ko rɔ kosebē a ni Layodisekailu ni Herapolisikailu.

¹⁴ An diyana mɔɔ, Luka dandalila, a ni Demasi ye ai fola.

¹⁵ Ai ye badenmailu fo an yē mēnilu ye Layodise, a ni Nimifa ni lemēniya jama mēn ye laden kēla a la bon kɔndɔ.

¹⁶ Ai wa bataki jin karan ai wara, ai ye a kē a ye karan Layodisekailu la lemēniya jama yē. Mēn fanan ye bola Layodise, ai ye wo fanan karan.

¹⁷ Ai ye a fɔ Arikipe yē ko: «I ka baara mēn sɔrɔn Maari la, a kē i hankili la, ka a lakanbali.»

¹⁸ Nde Pɔli le ka foli laban jin sebē n bolo la: Ai ye ai hankili to n na kaso labila ko.

Alla la sɔli ye to ai fē.

Yakuba

Kumakan Men ye Kitabu Nin Kɔndɔ

Kitabu jin ye bataki le ri men farani Yakuba la. A ka jin sebe Yahudiya lemeniya mɔɔilu le ma men ye jensenni jamana gbɛɛɛilu kɔndɔ londanya la. Waati wo la, lemeniya mɔɔilu tere ye tɔɔya rɔ. Hali jamana jemɔɔilu tere ye ii tɔɔla. Alla la Nii Senaman jiira Yakuba ma, a ka kuma jin dafɔ damira a ni ka a sebe, ka lemeniya mɔɔilu fanka don sila men ye tɔɔna ri, ka wa Alla ma.

Kitabu jin ye lalili siyaman de dila lemeniya mɔɔilu ma. A ye an karanna Alla tɔɔ fɔ nala an dagbolo la a ni ka Alla sariyailu bonya, wo ye ko fila le ri men te kelen di. Lemeniya ti foyi ri ni i ma Alla la sariya sila latelen. Kitabu jin ye jusukolo le karanna a ni ka sila juma laka an jɔɔn fe. A ti se farala.

Kitabu jin ye mɔɔ lalila ja gbere ma men ye an jusukolo lola sila bere mira la. An ma kan ka mɔɔ bɔ mɔɔ rɔ. A ye an maɔininkala ka an ye an jɔɔn demen, an ye an jɔɔn bonya, an ye diya an jɔɔn ye. A ye an maɔininkala an ye an nenkun mira, ka kumaba foto ye. An ye an mujun an na tɔɔyailu ma. An kana ke mɔɔ mɔnema ri. An kana dunuja nata diya an ye. An ye an karifa Alla la, an na ko bee rɔ.

Alla ye an bee demen an ye a la sariya bee latelen ikomin a ka kan ka ke ja men ma. Allama wo kera. Amina.

Yakuba la foli rɔ

¹ Sebe jin farani Yakuba le la, men ye Alla la jon de a ni Maari Isa men Nenematɔnɔnin na jon de ri. N ye a lawala *Isirayeli la kabila tan ni fila ma, menilu jensenni dunuja fan bee rɔ. N ye ai tuwala.

Ii ye sewa tɔɔya rɔ

² N badenmailu, tɔɔya su su wa ai sɔɔn, ai ye wo mira ka a ke ai sewa ko ba ri,

³ baa ai ka a bn ko ai la lemeniya wa kɔɔbɔ, wo ri ke sababu ri do ri la ai la mujunnin kan.

⁴ Ai ye tɔɔya bee mujun fɔɔ ka a ban, sa ai ri ke mɔɔ dafaninilu ri fewu. Foyi te ai jen butun.

⁵ Kɔni ni famunyali ka ai do jen, a ye Alla matara. Wo ri famunyali di a ma, baa Alla ye mɔɔ bee sɔla ka a wasa. A te ii jalakila fo ka ii sɔ.

⁶ Kɔni mɔɔ wo wa Alla tara, fo a ye a la lemeniya la Alla rɔ, a kana sika. Mɔɔ men ye sikasikala, wo tii ye ikomin kɔɔji jikuru ba, fɔɔ ye men namaala kojuuya.

⁷ Wo tii kana a miri ko a ri fen sɔɔn Maari bolo.

⁸ Filanfilante le. A te tola kan kelen si kan a la ko si rɔ.

Fantan ni nanfulutii

⁹ Lemeniya mɔɔ men ye fantan di, wo ka kan ka waso bake, baa a ka bonya sɔɔn Alla la.

¹⁰ Men ye nanfulutii ri, wo fanan ka kan ka waso bake, baa a ka dɔɔya sɔɔn. Mɔɔ wo ri sa ka wa ikomin bin feren ye jala ka wa ja men ma.

* **1:1** Kuma jin ma fɔ ko mɔɔ wo ye sɔɔnna Isirayeli la kabila tan ni fila kelen de ma, a fɔnin dunuja mɔɔ bee le ye men lani Maari Isa la.

¹¹ Ni tele bɔra ka a wuyɛ ba labɔ, bin di ja, a ferenilu bɛɛ ri tunun. A dariya bɛɛ ri ban fewu. Nanfulutii fanan bantɔ ten de ka bɔ a la ko ketailu tɛma.

Alla tɛ mɔɔ manɛɛnna

¹² Kunnadiya mɔɔ mɛn ye a muɲunna a la tɔɔya rɔ, wo mɔɔ wa ban kɔrɔbɔla Alla bolo a ri ɲenemaya banbali sɔrɔn, Alla ka mɛn lahidi ta a kanintemailu ye.

¹³ Kojuu kɛ lɔɔ wa mɔɔ mira a tɔɔya waati rɔ tuma mɛn na, a kana a fɔ ko Alla le ye a manɛɛnna, baa kojuu kɛ lɔɔ tɛ Alla mirala. Alla fanan tɛ mɔɔ si manɛɛnna ten.

¹⁴ Mɔɔ bɛɛ ye manɛɛnna a jɛɛ la nata juu la ka a mira ikomin miralifen.

¹⁵ Kojuu lɔɔ wa an mira tuma mɛn na a ri an kɛ kojuu kela ri, a ni kojuu wa fanka sɔrɔn tuma mɛn na, a ri an faa.

¹⁶ Nba, nakelenɲɔɔilu, ai kana sɔn ai ye lafili.

¹⁷ Mɔɔ ri fen ɲuma mɛnilu sɔrɔn, a ni fen dafanmuruilu, woilu bɛɛ ye bɔla Alla fɛ san ma, mɛn ka san dɔ kɛnɛbɔlanilu dan. A tɛ yelɛmanna ka bɔ a ɲa ma. Dibi yɔrɔ si tɛ a la.

¹⁸ A ka ɲenemaya kura latɛɛ ka a di an ma ka fara a la kuma la, mɛn ye tuɲa ri. A ka wo kɛ, sa a ri lɔdiya fɔlɔ di an ma a la danninfenilu bɛɛ tɛma.

Fo ka Alla la kuma labato

¹⁹ Ai ye hankili bila ɲin dɔ, n nakelenɲɔɔilu, ai ka kan ka kaliya ka ai tolo malɔ ai ɲɔɔn na, ai kana da lakaliya kuma fɔla, ai kana mɔnɛ jona.

²⁰ Baa mɔɔ wa mɔnɛ, a ti se Alla la telenbaya koilu kɛla.

²¹ Wo le kosɔn, ai ye kɔnɔrɔjuuya bɛɛ to ye, ka kojuu bɛɛ boloka. Ai ye ai fanmajii ka sɔn Alla la kuma ma, a ka mɛn don ai jusukun dɔ. Kuma wo le ri se ka ai kisi.

²² Ai ye ai tolo malɔ Alla la kuma la ka a labato. Ai kana dan ai tolo malɔla a la. Ni wo tɛ, ai ri ai jɛɛ lafili.

²³ Baa ni mɔɔ ka a tolo malɔ kuma wo la, kɔni a ma sɔn wo labatola, a ye ikomin mɔɔ mɛn ye a jɛɛ ɲakɔrɔ ragbɛla dubalen na kosɛbɛ.

²⁴ A wa ban a ɲakɔrɔ ragbɛla ka wa, a ɲakɔrɔ ye ɲa mɛn ma, a ri ɲina wo ko i kɔrɔ.

²⁵ Sariya dafanin di se mɔɔilu hɔrɔyala. Mɔɔ mɛn wa a raja a karanna tuma bɛɛ, Alla ri wo tii kunnadiya a la ko ketailu rɔ. Wo ye mɔɔ le ri, mɛn ye kuma wo labatola. A tɛ sɔn ka a tolo malɔ a la gbansan.

²⁶ Ni mɔɔ ye a mirila ko a ye Alla la dina rɔ, ka a tɛrɛn a ti se a nɛn kun marala, wo tii ye a jɛɛ lafilila. A ye mɛnilu jatela Alla la dina ri, woilu tɛ foyi ri.

²⁷ Ka faratanniilu ni cɛsamusoilu dɛmɛn ii la tɔɔya waati, a ni ka an jɛɛ mabɔ dunuɲa ko nɔɔilu bɛɛ la, wo ye Alla la dina seniman ba le ri an Fa Alla ɲakɔrɔ.

2

Ii kana mɔɔ do lafisaya mɔɔ do ma

¹ Nba, n badenmailu, ai ra lemeniya an na Maari Isa mɛn ɲenematɔmɔnin ma, gbiliya ba ye mɛn bolo, wo rɔ ai kana mɔɔ do lafisaya mɔɔ do ma.

² Ni misaliya di ai ma. Ni lon do rɔ, mɔɔ do ri na don ai kan ai la laden diya, koyina saninnaman ye a bolo la, faanin ɲuma ye a kan na, a ni wo waati kelen, fantan do fanan di don ai kan, faanin koron ye a kan na,

³ tumadɔ ai ri ɲabɔ faaninɲumatii wo la, ka a bonya, ka a fɔ a ye ko a ye na a sii siifen ɲuma rɔ yan, kɔni ai ri a fɔ fantan ye ko a ye a lɔ wo ri, ni wo tɛ, ai ri a fɔ a ye ko a ye a sii duu ma ai sen kɔrɔ.

⁴ A ye di wo rɔ? Ni ai ka a kɛ ten, ai ma mɔɔ do lafisaya do ri ai tema wa? Ai ma na kɛ miriyajuutii ri ai la kiti tɛɛ diya rɔ wa?

⁵ N badenma kaninbailu, ai tolo malɔ. Dunuɲa mɔɔilu ye mɛnilu jatela fantanilu ri, Alla le ka woilu suwandi sa ii ri lemeniya kosebɛ. Alla ka ii suwandi fanan, sa ii ri se donna a la mansaya rɔ, a ka mɛn lahidi ta a kanintemailu ye.

⁶ Kɔni ai ye fantanilu dooyala! Nanfulutiilu le tɛ ai mirala karagbeleya la wa? Iile tɛ ai mirala ka wa ai ri kititɛɛ diya rɔ wa?

⁷ Ai ye mɛn ta ri, nanfulutii le tɛ wo tanama kuma fɔ wa?

⁸ A sɛbeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «I ye i siɲɔɔ kanin ikomin i ye i jɛrɛ kaninna ɲa mɛn ma.» Alla la Mansaya sariya le wo ri. Ni ai ka sariya wo labato, ai ye koɲuma kɛla.

⁹ Kɔni ni ai ka mɔɔ bɔ mɔɔ rɔ, ai ra kojuu kɛ. Sariya ye a yirakala ko ai ye sariya tiɲanbailu le ri wo rɔ.

¹⁰ Ni mɔɔ ka sariya kelen pe tiɲan ka a tɔilu bɛɛ latelen, a ye ikomin wo tii ra sariya bɛɛ tiɲan.

¹¹ Baa Alla ka a fɔ ko: «I kana kaninkɛ kɛ.» A kan fanan ko: «I kana mɔɔ faa.» Awa, ni mɔɔ ka mɔɔ faa, wo tii ra kɛ sariya tiɲanba ri, hali ni a ma kaninkɛ kɛ.

¹² Alla ri ai la kititɛɛ ka a bɛn sariya le ma, sariya mɛn ye mɔɔ hɔrɔyala. Wo le koson, ai ye ai kuma ni ai taama bɛɛ kɛ ka a bɛn miriya wo ma.

¹³ Hina ri se kiti tɛɛ ma.

Lemeniya mɔɔilu ka kan ka kɛwalɲumailu kɛ

¹⁴ Nba, n badenmailu, ni mɔɔ do ko lemeniya ye a bolo, ka a tɛrɛn a tɛ kɛwalɲumailu kɛla, a ye di wo rɔ? A tii ri se kisila wa?

¹⁵ Ni ai nakelenɲɔɔ cɛɛ wala ai nakelenɲɔɔ muso mako ye feriyabɔ ni balo la don?

¹⁶ Tumadɔ ai do ri a fɔ makotii wo ye ko: «Alla ye hɛrɛ kɛ i ye, ko i ye wa i maja, ka dɔnnin kɛ ka i fa,» kɔni ni a ka wo le fɔ ka a tɛrɛn a ma fosi di a ma ka a mako ɲa, wo ye nfen de ɲala?

¹⁷ Wo ɲa kelen de ma, ni mɔɔ do ka a fɔ ko a lemeniyani, ka a tɛrɛn a tɛ kɛwalɲumailu kɛla, wo tii la lemeniya tɛ foyi ɲala a ma. A ye ikomin fen faanin de.

¹⁸ Tumadɔ do ri a fɔ ko: «Lemeniya ye i bolo, kɔni nde ye kɛwalɲumailu kɛla.» Nba, ile mɛn tɛ kɛwalɲumailu kɛla, i ye i la lemeniya yiraka n na ni kɛwalɲumailu tɛ. Nde fanan di n na lemeniya yiraka i la n na kɛwalɲumailu sababu la.

¹⁹ I lani a la ko Alla kelen pe le ye ye. Wo ka ɲi! Hali jinailu lani wo la. Woilu silanni Alla ye fɔ ka ii yerɛyerɛ.

²⁰ Mɔɔkuntan! I ye a fɛ n ye a yiraka i la wa ko lemeniya tɛ foyi ɲala ni a ma mɔɔ lɔ kɛwalɲumailu kɛla?

²¹ Alla ma an benba Ibrahima jate mɔɔ telenni ri a la kɛwalɲumailu le koson wa? Baa a ka a dence Isiyaka la saraka janin diya kan ka a kɛ Alla la sarakafen di.

²² I ka a ɲayen wa? A lemeniyara Alla ma ka kɛwaliilu kɛ. A ka kɛwali mɛnilu kɛ, woilu le ka a la lemeniya dafa.

²³ Wo le rɔ, mɛn sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ, wo dafanin. A sɛbɛni ko: «Ibrahim lara Alla la kuma la. Wo rɔ, Alla ka a jate mɔɔ telennin di.» Ka a la wo kan, Alla ka Ibrahim kili ko a tericɛ.

²⁴ Ai ka a jayɛn wo rɔ ko Alla ri mɔɔ jate mɔɔ telennin di a tii la kɛwaliilu kosɔn, lemɛniya ko gbansan tɛ.

²⁵ Wo jɲa kelen de ma, Alla ka sunkurunba muso Rahabu jate mɔɔ telennin di a la kɛwaliɲumailu le kosɔn. Baa Isirayelika cɛɛ fila mɛnilu wara jamana lakɔɔsi, Rahabu ka woilu ramira kojuma a wara, ka ban ka ii demɛn sila gbɛɛ sɔɔnna ka wa.

²⁶ Nba, ni nii tɛ mɔɔ mɛn faribanku rɔ, mɔɔ wo sanin de. Wo jɲa kelen de ma, ni mɔɔ do ka a fɔ ko a lemɛniyani, ka a tɛrɛn a tɛ kɛwaliɲumailu kɛla, wo tii la lemɛniya ye ikomin fen faanin de.

3

Fanka ye mɔɔ nɛn na

¹ N badenmailu, ai siyaman ma kan ka kɛ karanmɔɔoilu ri, baa ai ka a lɔn ko andeilu mɛnilu ye mɔɔoilu karanna, an na kiti ri gbɛlɛya ka tamin mɔɔ tɔilu ta la.

² An bɛɛ ye filila jɲa siyaman de ma. Ni mɔɔ mɛn tɛ filila a kuma rɔ fewu, wo tii ye mɔɔ dafanin de ri. A ye senjerɛla mɔɔ le ri.

³ An wa karafɛ don so da rɔ sa a ri wa an sawona diya rɔ, so la ko bɛɛ ri kɛ andeilu le bolo.

⁴ Ai ye jikan kulunbailu mafɛnɛ. Ii ka bon kɔsɛbɛ. Fɔjɔ ba wa tɛɛ, a ri ii ta ka wa ii ri. Kɔni kulun borilan fitini do ye ii la, mɛn ye ii lawala kulunborila sawona diya bɛɛ rɔ.

⁵ Wo jɲa kelen de ma, nɛn ye mɔɔ faribanku fen fitini do le ri. Kɔni a ye waso ko bailu fɔla.

A ragbɛ! Ta fitinna ri se tu ba mirala ka wo bɛɛ janin.

⁶ Mɔɔ nɛn fanan ye ikomin ta. Foyi tɛ a la ni kojuu gbansan tɛ! A ye mɔɔ faribanku yɔrɔ do le ri, mɛn di mɔɔ faribanku yɔrɔ tɔilu bɛɛ lanɔɔ. A ye ikomin jahanama ta le ye a rɔ. A ri se mɔɔ la dunujaratɛɛ bɛɛ ratijanna.

⁷ Adamaden ye niimafen su bɛɛ kolola: waa rɔ soboilu wo, kɔnɔilu wo, ji rɔ fenilu wo, niimafen mɛsɛnilu wo, mɛnilu ye taamala duu ma. Adamaden da wo bɛɛ kolo,

⁸ Kɔni mɔɔ si ti se a nɛn kolola! Fen juu le. Mɔɔ ti se a la. A kɛni ikomin a lafani baa le la.

⁹ Maari mɛn ye an fa Alla ri, an ye wo tandola an nɛn de la, kɔni Alla ka mɔɔ mɛnilu dan ka ii kɛ a jɛrɛ munujɲa ri, an ye woilu dankala nɛn kelen wo le la.

¹⁰ Da kelen de ri duwawu kɛ a ri dankali fanan kɛ! N badenmailu, wo ma kan ka kɛ de!

¹¹ A ye di? Ji duman ni ji kunani fila bɛɛ ri se bɔla ji bɔ diya kelen dɔ wa?

¹² A ye di, n badenmailu? Toruju ri se a denna olibiyedenilu la wa? Rɛsɛnju ri se a denna torodenilu la wa? Wo kuma tɛ! Nba, ji duman tɛna bɔla tenke yɔrɔ rɔ, kɔɔji ye bɔla mɛn dɔ.

Famunyali mɛn bɔni Alla rɔ

¹³ Nba, mɔɔ ye ai tɛma wa, mɛn ye mɔɔ famunyali hankilima ri? Ni do ye ye, wo tii ye a la famunyali yiraka a la taama juma rɔ, a ni a la kɛwaliilu rɔ, a ye mɛnilu kɛla fanmajii mɛn bɔni famunyali rɔ.

¹⁴ Kɔni ni keleya ye ai la kojuyya, a ni bɛnsɛnkolontɛya, ai kana ai jɛrɛ bonya ko ai ye mɔɔ famunyani lu le ri. Ni wo tɛ, ai ri wuya fɔ ka tujɲa tɲan.

¹⁵ Famunyali su wo ma bɔ Alla rɔ sankolo rɔ. A bɔni dunuɲa le rɔ yan, a ni adamaden ni jina le rɔ.

¹⁶ Baa keleya ni bɛnsenkolontɛya ye yɔrɔ mɛn dɔ, sɔsɔli fanan ka siya ye, a ni kɛwalijuu su bɛɛ.

¹⁷ Kɔni famunyali mɛn bɔni Alla rɔ sankolo rɔ, wo fɔlɔ ye a tii kɛla mɔɔ sɛniman de ri, jususuma duman mɛn yɛ. Wo tii ye mɔɔ sabarini de ri, mɛn na ko ma gbɛlɛn. Wo ye hinala mɔɔilu la kosɛbɛ ka kojumailu kɛ ii yɛ. A tɛ mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ. Filanfilantɛya tɛ a la ko rɔ.

¹⁸ Mɔɔ mɛn ye jususuma baara kɛla mɔɔilu tɛma wo la dunuɲaratɛɛ ri kɛ telenbaya ri.

4

Ai ye ai madon Alla la

¹ Nba, kɛlɛ ni sɔsɔli mɛnilu ye ai ni i jɔɔn tɛ, woilu bɔni mi? Ii ma bɔ ai la nata juuilu le rɔ wa, mɛnilu ye kɛlɛ kɛla ai la jɛnemaya rɔ tuma bɛɛ?

² Fen lɔɔ ye ai la, kɔni ai tɛ a sɔrɔnna. Wo rɔ, mɔɔ faa lɔɔ ye ai mirala. Ai nata lani fen do kan, kɔni ai ti se wo sɔrɔnna. Wo rɔ, ai ye i jɔɔn sɔsɔli, ka i jɔɔn kɛlɛ. Ai ye mɛn fɛ, wo tɛ ai bolo, baa ai tɛ a tarala Alla la.

³ Ni wo tɛ, ai wa a tara, ai tɛ fen sɔrɔnna, baa ai ye a tarala miriyajuuya le la. Ai ye a tarala ai jɛrɛ la nata juuilu le nafa kanma.

⁴ Ai ye ikomin kaninkɛlailu! Dunuɲa koilu duman mɛn yɛ, Alla la ko ma di wo tii yɛ. Ai ma wo lɔn wa? Nba, mɔɔ mɛn ye a fɛ ka kɛ dunuɲa koilu kaninba ri, wo tii ye a jɛrɛ kɛla Alla juu le ri.

⁵ Mɛn fɔni Alla la kitabu kɔndɔ, ai ye ai mirila le ko wo fɔni le fuu wa? A ka a fɔ ko: «Alla ka nii mɛn bila an dɔ, wo duman a ye a ɲa jɛrɛ jɛrɛ ma.»

⁶ Kɔni Alla ka baraka don an na ko rɔ haan ka tamin. Wo le kosɔn, a fɔni Alla la kitabu kɔndɔ ko:
«Alla ye jɛrɛdabailu kɛlɛla.

Kɔni a ye baraka donna mɔɔ fanmajiiɲilu rɔ.»

⁷ Wo le rɔ, ai ye ai fanmajii Alla yɛ ka a kan mira. Ai ye ai ban Setana rɔ. Wo rɔ, a ri a bori ka a mabɔ ai la.

⁸ Ai ye ai madon Alla la. Wo rɔ, Alla fanan di a madon ai la. Ai kojuukɛlailu, ai ye ai bolo bɔ kojuu la fewu. Ai filanfilanteilu, ai ye ai jusukun sɛniya.

⁹ Ai ye jusumakasa, ka kasi, ka kule! Ai ye yɛlɛ boloka ka a kɛ kasi ri. Ai ye sɛwa boloka, ka a kɛ jusukasi ri.

¹⁰ Ai ye ai fanmajii Maari ɲakɔrɔ. Wo rɔ, a ri ai kun nawuli.

Lɛmɛniya mɔɔilu kana i jɔɔn mafɔ

¹¹ Nba, n badenmailu, ai kana i jɔɔn tɔɔjuu fɔ. Mɔɔ mɛn wa a badenma tɔɔjuu fɔ, ka a badenma jii kojuu kɛla ri, wo tii ye Alla la sariya le tɔɔjuu fɔla, ka sariya wo jii fen juu ri. Ni mɔɔ don ka sariya jii fen juu ri, wo tii tɛ sariya labatola fɔ ka a jɛrɛ kɛ sariya jalakiba ri.

¹² A kelen pe le ye sariyasiiba ri. A kelen pe le ye kititɛɛla ri. Ale le seni mɔɔ kisila, a seni mɔɔ halakila fanan. Kɔni ai mɔɔ gbansan, nfenna ai ye ai mɔɔjɔɔ jii kojuu kɛla ri?

Lɛmɛniya mɔɔilu kana ii jɛrɛdabaya

¹³ Nba, ai ye ai tolo malɔ sisen. Ai ka a fɔ ko: «An di wa so do kɔndɔ bi, ni wo tɛ sini. An di san kelen kɛ ye, ka julaya kɛ ka tɔnɔ sɔrɔn.»

¹⁴ Ai kan ten, kɔni ai ma wo lɔn mɛn di kɛ sini. A ye di? Aila dunuɲaratɛɛ ye nfen di? Ai ye ikomin duuru, mɛn di bɔ ka waatini kɛ, ka ban ka tunun.

¹⁵ Ai ka kan de ka a fɔ ko: «Ni Maari sɔnda, an kende ri to, an di ko jinilu ke.»

¹⁶ Kɔni sisen, ai ye ai wasola ka jereabaya kumailu fɔ. Wo jɔɔn be ma jile!

¹⁷ Wo rɔ, ni mɔɔ men ka a lɔn a ka kan ka kojuma men ke, kɔni a ma wo ke, wo tii ra julumun ke.

5

Nanfulutii janinkejuulu

¹ Nba ai nanfulutii, ai ye ai tolo malɔ! Ai ye kasi ka kule, baa tɔɔya ri na ai sɔɔn.

² Aila nanfulu ra tɔjan. Baabaanen da don ai la faaninilu rɔ.

³ Korikori ra ai la sanin ni ai la wodigbe mira. Korikori wo ri ai jalaki. A ri ai fari halaki ikomin ta. Ai ra nanfulu ladeɛn ai jere ye dunuɔna laban waati jin dɔ.

⁴ Ai ja lɔ! Baaraden menilu ka ai la senesumanilu ka, ai ka woilu janfa. Ai ma sɔn ii sara dila ii ma. Sara wo ye kule kan bɔla ai kanma. Baaradenilu kule kan da se Maari Sebetii ma.

⁵ Ai ka ai la dunuɔarate ke fen duman gbansan de kan, ka ai diyana koilu gbansan de ke. Ai ra ai jere ke ikomin nisi tɔlɔnɔlu, menilu ye ii kannate lon makɔnɔla.

⁶ Ai ra kiti labe mɔɔ telenni kan ka a faa, men te ai sɔsɔli.

Lemeniya mɔɔilu ye ii muɔun

⁷ Wo le rɔ, n badenmailu, ai ye ai muɔun fɔ Maari ye na. Ai ma senekelailu kɔrɔsi wa? Ii ye suman ka makɔnɔla, ii ri men sɔɔn ii la sene rɔ. Ii ri ii muɔun fɔɔ sanci ye na, sanci fɔlɔ ni sanci laban.

⁸ Ai fanan ye ai muɔun, ka jusu lasewa, baa Maari na lon da sudunya.

⁹ N badenmailu, ai kana ai makasi ai jɔɔn kan, sa Alla kana kiti labe ai kan. Kititɛla le a ri, men ma jan ai la. A ri na i tɔɔfe sisen.

¹⁰ N badenmailu, ai ye ai hankili to Maari la nabiilu la kuma rɔ, menilu kumara a tɔɔ rɔ. Woilu ka ii muɔun i tɔɔya kɔɔ ja men ma, ai ye ai muɔun ja wo le ma.

¹¹ Ai ja lɔ! Mɔɔ menilu ka ii muɔun tɔɔya rɔ, an ye a fɔla ko wo tii kunnadiyani Alla bolo. Ayuba ka a muɔun ja men ma, ai ka wo men. Maari ka men ke a ye a laban dɔ, ai ka wo fanan lɔn, baa Maari la kininkin ka bon, a ni a la kaninteya.

¹² Nba, n badenmailu, n ye men magbeyala ai ye, wo le jin: ai kana ai kali. ɔɔn, ai kana ai kali sankolo la, wala duukolo la. Ai kana ai kali foyi la. Ni ai sɔnda ko ma, ai ye a fɔ dɔɔn ko ɔɔn. Ni ai ma sɔn ko ma, ai ye a fɔ dɔɔn ko ɛɛn. Ai ye dan wo ma, sa kiti kana be ai kan.

Fanka ye Alla tara rɔ

¹³ Nba, ni tɔɔbatɔ ye ai tema, wo ye Alla tara. Ni mɔɔ sewanin ye ye, wo ye kaliman bɔ Alla ye ka a tando.

¹⁴ Ni jankarɔto ye ii rɔ, wo ye lemeniya mɔɔilu la dekuru jemɔɔilu kili. Ii ye tulu mun a kun na Maari tɔɔ rɔ, ka Alla tara a ye.

¹⁵ Ni mɔɔ ka a la lemeniya la Alla rɔ ka a matara, jankarɔto ri kendeya. Maari ri a lawuli. Ni jankarɔto tun ka kojuu le ke, Maari ri woilu yafa a ma.

¹⁶ Wo le rɔ, ai ra kojuu menilu ke, ii ye woilu fɔ i jɔɔn ye, ka Alla tara ai jɔɔn ye, sa ai ri kendeya. Fanka ye telenba la tarali la a ye ko jala kosebe.

¹⁷ Nabi Eli fanan tere adamaden de ri ikomin andeilu, kɔni a ka a raja Alla matarala ko sancɩ kana na. Wo rɔ, sancɩ ma na san sawa ni karo wɔwɔ kɔrɔ.

¹⁸ Wo taminni kɔ rɔ, a ka Alla tara ikɔ ko sancɩ ye na. Sancɩ nara. Duukolo jiri ni a sumanilu ka ii den.

¹⁹ N badenmailu, tumadɔ ai do ri fili ka tɔɔa sila bila, kɔni lemeniya mɔɔ do ri wo tii lasɛ ka a bila tɔɔa sila kan ikɔ.

²⁰ Ni wo kɛra, ai ye la a la ko mɔɔ mɛn ka kojuu kɛla labɔ a la fili sila kan, wo tii ra kojuu kɛla ni kisi saya ma. A fanan di kɛ sababu ri, Alla ri kojuu siyaman ba yafa kojuu kɛla wo ma.

Piyeri

¹ Nde Piyeri, Isa Nenematəmənin na talibidenba, nde le jin sɛbɛla Alla la mɔɔ suwandiniilu ma, mɛnilu laɟsensenni londanya rɔ Pɔnti ni Kalati ni Kapadɔsi ni Asi a ni Bitini jamanailu rɔ.

² Ai suwandini le ikomin An Fa Alla hankili tɛrɛ a ma ɲa mɛn ma. A ra a lasɛninya a la Nii Sɛniman baraka rɔ kosa ai ye kolo Isa Nenematəmənin ma, a jeli ye sadisadi ai ma ai lasɛninya kɔrɔ. Alla ye sɔlini ni jususuma sabati ai rɔ!

Habadan jii

³ Tando ye kɛ an na Maari Isa Nenematəmənin na Fa a ni Alla yɛ. A ra a kɛ a la kininkinin ba rɔ, ka an kɔsɛ, ka sɔrɔn kokura, ka don niilakisi jii rɔ Isa Nenematəmənin nawuli fɛ mɛn bɔni saya rɔ.

⁴ Cɛ mɛn tɛ tɪjanna, a tɛ kɔrikɔrila, a tɛ tununna ka tamin, wo le lamarani ai yɛ harijeene,

⁵ ai le mɛnilu kandani a fanka la lemeniya fɛ kosa ai ye kisi sɔrɔn, mɛn ye bɔla kɛnɛma waati labanilu rɔ.

⁶ Wo rɔ, ai ye sɛwa, hali ai tɔrɔni ai kɔrɔbɔ ko su bɛɛ rɔ waatinin jin dɔ

⁷ kosa ai la lemeniya ye sensɛn. Hali sanin mɛn di se tɪjanna, wo ye lalenna ta le la, ka lasɛnsɛn. Wo rɔ, ai la lemeniya mɛn tɔnɔ ka bon sanin di, wo fanan ka kan ka lasɛnsɛn kɔrɔbɔli rɔ, ka tandoli ni gbiliya ni kunnafulen sɔrɔn Isa Nenematəmənin di bɔ waati rɔ kɛnɛma.

⁸ Ai ma Maari yen fɔb kɔni ai ra a kanin. Ai tɛ a yenna sisen, kɔni ai ye ai lemeniyala a ma, ai ye sɛwa ba rɔ mɛn ti se ɲafala.

⁹ Ka a masɔrɔn ai ye ai lemeniya kun sɔrɔnna, mɛn kɛni ai sɔlɔmɛ kisi ko ri.

¹⁰ Nabijuma mɛnilu ka sɔlini ko fɔ, mɛn tɛrɛ latɛɛni ai ma, mɛn kɛni kisi ko ri, wo ra kɛ woilu la ko ɲajinin ni ko fɛsɛfɛsɛ kun di.

¹¹ Ii tɛrɛ ye karanna waatiilu ni kɛɲailu lɔn kɔrɔ, Nenematəmənin na Nii tɛrɛ ye mɛnilu lɛnkɛnɛmayala ii yɛ, baa a tɛrɛ ye ii rɔ, ka Nenematəmənin na tɔrɔya ni a la gbiliya natɔla la ko fɔ yani a waati ye se.

¹² Alla ka a yiraka le nabiilu la, ko ii tɛrɛ tɛ baarala ii jɛrɛ ye kɔni ai le, ii tɛrɛ ye koilu fɔla ai ka mɛnilu la ko lamɛn wo mɔɔilu la mɛnilu ka Kibarɔ Numa lase ai ma Nii Sɛniman baraka rɔ mɛn bɔni harijeene. Hali mɛlekailu fanan kunfani wo ko fɛsɛfɛsɛ kɔrɔ.

An ye to Alla la Nii Sɛniman dɔ

¹³ Wo le rɔ, ai ye ai hankili rabɛn baara la ko rɔ, ka ai jɛrɛ mira, ka ai jii la wo sɔli rɔ ai ye mɛn sɔrɔnna Isa Nenematəmənin di bɔ waati rɔ kɛnɛma.

¹⁴ Ai ye to ikomin Alla den koloniilu, ai kana sɔn tola ai la kunfan juuulu rɔ, ai tɛrɛ ye mɛnilu rɔ ai la hankilidɔɔya rɔ.

¹⁵ Kɔni ikomin Alla sɛniman da aile kili, aile fanan ye sɛninya ai kɛwaliilu bɛɛ rɔ.

¹⁶ Ka a masɔrɔn a sɛbɛni, «Ai ye sɛninya, ka a masɔrɔn nde sɛniman.* »

¹⁷ Baa ai ye ai Fa Alla matarala, mɛn ye mɔɔilu bɛɛ kɛwaliilu makitila ɲa kelen ma, ai ye to ikomin londanilu dunuɲa jin dɔ, ka kolo Alla ma.

¹⁸ Ai ka a lɔn ko ai ma kunka ai failu la namun ko fuuulu ma, fen tɪjɔn tailu la ikomin wodi wala sanin,

* 1:16 Sarakalaselailu suran 19 kuma diya 2

¹⁹ Kɔni ai kunkani Nenematɔmɔnin jeli fisamante le la, mɛn bɔni sarakaya la ikomin saa bulan, fɛɛ tɛ mɛn na a ni mɛn natɛɛni tɛ.

²⁰ Alla tɛɛ ra wo suwandi yani dunuɲa ye dan, ka a labɔ kenɛma ai le la ko rɔ waati laban jinilu rɔ.

²¹ Ai lemɛniyani Alla ma ale le baraka rɔ, Alla mɛn ka a lawuli saya rɔ, a ka gbiliya di wo ma, kosa ai la lemɛniya ni jii ye to Alla rɔ.

²² Baa ai ra ai jɛɛ nii lasɛninya tuɲa mira fɛ, ka kaninteya bɛɛ sɔɔn ai nakelenɲɔɔmailu yɛ, wo rɔ, ai ye ai ɲɔn kanin ai fanka bɛɛ la, ai solɔmɛ sɛninya rɔ.

²³ Ka a masɔɔn ai ra ai kɔsɛ, ka sɔɔn kuraya fanan, mɛn ma fara adamaden na mɛn ye faala, kɔni ka fara Alla la kuma la mɛn ye niila, a ri to habadan.

²⁴ Baa a sɛbɛni Kitabu kɔndɔ ko,

«Adamadenilu bɛɛ kɛni de

ikomin bin,

ii la gbiliya bɛɛ kɛni

ikomin fen feren.

Binilu ye jala,

ii ferenilu ye burunna.

²⁵ Kɔni Maari la kuma ye tola le habadan.»[†]

Wo kuma kɛni Isa la Kibarɔ Numa le ri mɛn naseni ai ma.

2

Jama sɛniman

¹ Wo rɔ, ai fara kojuu su bɛɛ la a ni janfateya ni filanfilanteya ni minlɛ ni kuma juu bɛɛ.

² Nii balo bɛɛ lɔ ye ai mira ikomin sin lɔ ye den jɛɛn mirala ɲa mɛn ma, kosa ai fanan ye sabati ai kisi ko rɔ a fɛ,

³ baa ai ra a ragbɛ, ka a lɔn ko Maari ka ɲi.*

⁴ Ai ye ai madon a la, mɛn kɛni siimaya kabakurun di, adamadenilu ka ii ban mɛn dɔ, kɔni Alla ka mɛn suwandi, mɛn dagbɛleyani a bolo fanan.

⁵ Aile fanan da kɛ Alla la bon lɔ fenilu ri ikomin siimaya kabakurunilu, ka kɛ sarakalase la jama sɛniman di, ka siimaya sarakailu bɔ Alla sɔnni mɛnilu rɔ ka fara Isa Nenematɔmɔnin na.

⁶ Ka a masɔɔn Kitabu ka ɲin de fɔ ko,

«A ragbɛ! N da kaba do sii Siyon so kɔndɔ ikomin bon tonkon kaba ɲuma kɛɲi.

Mɛn wa lemɛniya a ma, maloya ti se wo tii ma.»[†]

⁷ Kaba ɲin dagbɛleyani aile lemɛniya mɔɔilu le ye, kɔni Kitabu yɔɔ ɲin de bɛnni lemɛniyabaliilu ma ko,

«Bon lɔlailu ka ii ban kabakurun mɛn dɔ, wo ra kɛ bon jusii kabakurun di.»

⁸ A sɛbɛni Kitabu kɔndɔ fanan ko, «Jama ye ii sennatula kaba mɛn na,

ka kɛ ii labe kaba ri.»[‡]

Ii ri ii sennatu a la ka a masɔɔn ii ma sɔn kuma mirala, baa wo le tɛɛ natɛɛni ii ma.

[†] 1:25 Esayi suran 40 kuma diya 6 haan 8 * 2:3 Yaburi suran 34 kuma diya 9 † 2:6 Esayi suran 28 kuma diya 16 ‡ 2:8 A ragbɛ Yaburi suran 118 kuma diya 22 a ni Esayi suran 8 kuma diya 14 kɔndɔ.

⁹ Kəni aile ra kə siya suwandini ri. Mansailu la sarakalaselailu le aile ri, siya səniman, Alla ta ye jama mən di, kosa ai ye a la baara juma bailu la ko lase, ale mən ka ai kili, ka ai bə dibi rə, ka wa a la kabannako kəneya rə.

¹⁰ Fəloman, Alla la jama tere tē ai ri kəni sisen, ai ra kə a la jama ri. Aile mən tere ma Alla la kininkinin sərən, kəni sisen, ai ra a la kininkinin sərən.

Lemeniya məsilu ye kolo

¹¹ Nba, n kanintenilu, ai le mənilu kəni ikomin londonilu ni taamalailu dunuḡa rə, n ye ai madiyala, ai ye ai jere mira faribanku kunfan koilu ma mənilu ye ai nii kələla.

¹² Ai kəwalilulu ye jumaya leməniyabailulu tēma, kosa, ii wa ai makuma kojuu kəla, ii ye ai kəwali jumailu yen, ka Alla gbiliya a na lon.

¹³ Ai ye kolo adamadenya mansayailu bəe kərə Maari la ko kosən, a wa kə mansa ba ri

¹⁴ wala jamanatilu, a ka mənilu lawa baara koronilu sara diya kojuu kələilu la, ka kojuma kələilu tando ii la baara jumailu la.

¹⁵ Ka a masərən Alla sawo le wo ri, ko ai la kojuma kə ye hankilidəsilu da mira ii la hankilidəyaya rə.

¹⁶ Ai ye kə məə hərəniilu ri, kəni ai kana ai la hərəya kə kojuu dokon fen di, ai ye kə Alla la jən jumailu ri.

¹⁷ Ai ye məə bəe gbiliya, ka ai leməniyaməə jəsilu kanin, ka silan Alla jərə, ka mansacə gbiliya.

Isa la tərəyailu misali

¹⁸ Jənilu, ai ye kolo ai la tiilu ma gbiliya ko bəe rə, ka tii juuilu kolo ikomin tii juma ni sabarinilu.

¹⁹ Ka a masərən, wo kəni kojuma le ri, ni məə leməniya ra jəkankatan kərə Alla lon na ko rə, ka a sərən wo jəkankatan bənni tē a kəwalilulu ma.

²⁰ Kəni wo ri kə gbiliya ri ai ye di, ni ai jəkankatanra ai la hakə na ko rə, ka tunadiya? Adon, ni ai tərəra ai kəwali jumailu la ko rə, ka leməniya, kojuma le wo ri Alla jəkərə.

²¹ Alla ka ai kili wo le ma, baa Nənematəmənin jere tərəra le ai ye, ka misali to ai bolo kosa ai ye bila a kəfə.

²² «A ma julumun si kə, a ma janfa kuma si fə fanan.»§

²³ Ii ka a nani waati mən na, ale ma nanili kə. A tərəra waati mən na, a ma yaman ii ma kəni ka a jere to kitilala telenni Alla le bolo.

²⁴ Isa jere ra an julumunilu donin ta a faribanku rə, a gbəngbənni jiri kan, kosa an ye kə ikomin məə mən farani julumun də, ka to an nii la telen də. Ai ka kəndəya sərən a la madiminniilu le fə.

²⁵ Ai tere kəni le ikomin saa mənilu tununni, kəni sisen ai ra kəse fanan kolofen gbəngbənna a ni nii kandanna tərəfə.

3

Musoilu ni ii cəsilu ko

¹ Aile musoilu, ai ye kolo ai cəsilu ma, kosa ni ii le doilu lani tē Alla la kuma la, ii ye kə leməniya məsilu ri, ka fara ii musoilu taamaḡa la, hali kuma tē,

² ii wa ai taamaḡa lakərəsi waati mən na ai ye səninya ni gbiliya mən də.

³ Ai la kəḡa kana fara ai masidi ḡa si la, ikomin ka ai kun dan, wala ka sanin don wala ka faanin dagbələnilu don,

4 kɔni ai jusu rɔ ko ye jumaya men dokonni, a te kɔɔyala, a ye ke nii masumani ni nii sabarini le ri, Alla ri men jate haan!

5 Wo le tere keni a folo muso senimanilu lakenja fen di, menilu jii lani tere Alla rɔ. Ii koloni tere ii la ceailu ma

6 ikomin Iburahima la muso Saran tere koloni a ma ja men ma, a tere ye a kilila le ko, «N tii.» Wo denmusoilu le ai ri, ni ai ka kojuma ke, ai te silanna foyi jero.

7 Aile ceailu fanan ye wo ja le ma, ai ye a ke hankili la ai ni ai muso wa ke ai la dunuɔarateɛ kela ai jɔɔn fe, ka ii gbiliya baa ii faribanku fanka ma se ai ta rɔ, baa ai ni woilu beɛ ri nii lakisi solini sɔɔn ai ceyala. Wo rɔ, foyi te ai la Alla matara lal.

Tɔɔya telen dɔ

8 Nba, aile beɛ ye to hankili kelen dɔ, ka kininkinin, ka ai jɔɔn kanin nakelenjɔɔya la, ka jumaya ai jɔɔn na, ka ai jere majii.

9 Ai kana kojuu sara kojuu la, ka nanili sara nanili la, kɔni ai ye duwawu ke, ka a masɔɔn Alla ka ai kili wo le ma kosa ai ye baraka sɔɔn ai ceɛya la.

10 Baa,

«Siimaya duman men ye,
men ye siimaya juma fe,
wo tii ye a nen mira kuma juuilu ma,
ka a da mira wuya ma,

11 ka a kɔnkɔ don kojuu rɔ,
ka kojuma ke,
ka jususuma jinin,
ka bila a kɔfe.

12 Maari ja ye mɔɔ telenniilu la,
a tolo malɔni ii la matarali kan na.
Kɔni Maari kɔnkɔ donni kojuu kelailu la.»*

13 Ni kojuma kunfan ye ai la, yon di se kojuu kela ai la?

14 Kɔni hali ni ai wa tɔɔ ai la baara jumailu la ko rɔ, sewa le wo ri ai ye. Ii ye silanna men jero, ai kana silan wo jero, ai kana kɔndafili.

15 Kɔni ai ye Nenematɔnin gbiliya ai Maari ri ai jusu rɔ. Ai ye to rabenni ai kun mafɔ ko la ka ben ai jii ma, ii wa ai majininka waati men na.

16 Kɔni ai ye a ke sabarini ni gbiliya rɔ. Ai ye to kɔɔngbeɛya rɔ waati beɛ kosa ai wa ke baara jumailu kela Nenematɔnin na ko rɔ, mɔɔ menilu ye ai mafɔla, woilu ye maloya ii la kumailu la.

17 Ka a masɔɔn ni Alla sawo le, a ka fisa mɔɔ ye tɔɔ kojuma ke diya yani a ye tɔɔ a juuman ke diya.

18 Baa Nenematɔnin faara le an julumunilu la ko rɔ sija kelen haan habadan, ale mɔɔ telennin telenbaliilu ye, kosa a ye na ai ri Alla ma. Mɔɔilu ra a faa ten faribanku rɔ, kɔni Alla ka a lakendeya, Nii Seniman na baraka le rɔ.

19 Wo Nii Seniman fe, a wara kawandi bɔ diya nii kasola mɔɔilu ye,

20 menilu tere ra murunti Alla ma a damira, Alla tere ye makɔɔla Nuhan na teleilu rɔ, a la dije rɔ, a tere ye kulun nadanna waati men na. Mɔɔ dando le dɔɔn kisira ji ta fan fe la ma, wo kɔndɔ, mɔɔ seyin gbansan.

* 3:12 Yaburi suran 34 kuma diya 13 haan 17

²¹ Wo ji keni sun ji rɔ misali le ri ai tubi kanma men ye ai fanan nakisila sisen. A keni te faribanku nɔɔni bɔ fen di, kɔni dakan ta Alla ye kɔnɔgbeya rɔ. Wo sun ji rɔ le ai lakisila sisen Isa Nenematɔmɔnin nawuli fe men bara saya rɔ,
²² men wani harijeene, ka a sii Alla bolokininma melekailu ni setiilu ni fankamailu beɛ kun na.

4

Dunɔnarate kura la ko

¹ Wo le rɔ, ikomin Nenematɔmɔnin da tɔrɔ a faribanku la, ai fanan ye ai raben wo hankili kelen na, ka a masɔɔn men da tɔrɔ faribanku la, wo ni julumun da fara.

² Wo tii te a la siimaya kela adamadenilu la kunfan koilu rɔ butun fo Alla sawo.

³ Ka a masɔɔn ai teɛ ra men lemeniyabaliilu diyana koilu kela waati taminni rɔ, ka ai seɛbe don ko haramuninilu ni kunfan juuilu ni dɔɔ min ni haramuya sumunilu ni dɔɔ min sumunilu ni joo bato kɔɔni ma.

⁴ Wo rɔ, a ye kela ii laterenna ko ri baa ai te ai borila ii kɔfe butun hankilidɔɔya ko ba siyaman ninilu rɔ, ka ai lafeya.

⁵ Kɔni ii ri ii dante Alla ye ko wo ma, men dabenni mɔɔ faaniilu ni niilamailu kiti ko la.

⁶ Wo le rɔ, Alla la kuma Kibaro Numa ra lase hali mɔɔ faaniilu ma, kosa ni ii faribanku koilu wa ban makitila ikomin adamadenilu beɛ, ii ye to nii lakisi rɔ Alla fe ka ben Nii Seniman na ko ma.

An ye Alla niilifenilu labaara kosebe

⁷ Koilu beɛ laban ra madon. Wo rɔ, ai ye a ke hankili la, ka ai jere mira kosa ai ye se Alla matarala.

⁸ Wo beɛ rɔ, ai ye seɛbe don kaninteya ma ai jɔɔn ye, ka a masɔɔn kaninteya le julumun siyaman banna.*

⁹ Ai jɔɔn jiya hali ai te ai makasila.

¹⁰ Alla ka sɔlifen men di ai kelen kelenna beɛ ma, ai jɔɔn demen wo fanan na. Wo rɔ, ai ye ke le Alla la baaraden jumailu ri menilu ye a hina suilu beɛ labaara.

¹¹ Ni men di kuma ta, wo ye kuma ikomin a ye Alla la kumailu le jere fola. Ni mɔɔ do ye walila doilu ye, a ye wali ikomin Alla ye a sɔla fanka la ja men ma, kosa gbiliya ye di Alla ma ko beɛ rɔ Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ. Gbiliya ni fanka ye di ale le ma habadan haan habadan. Amina.

Tɔɔya Isa fe

¹² N kanintenilu, tɔrɔ gbeleni men ye ai tɔrɔla, wo kana ai lateren, ikomin ko dahabali do ri ai bɔ.

¹³ Kɔni ni ai ni Nenematɔmɔnin tɔrɔra an jɔɔn fe, ai ye sɛwa wo rɔ, kosa a gbiliya ri bɔ kenema tuma men na, a ni aile ye sɛwa haan.

¹⁴ Ni ii ka ai nani Nenematɔmɔnin tɔɔ la ko rɔ, sɛwa ai ye wo rɔ, ka a masɔɔn Alla la Nii Seniman gbiliyani ye tola ai rɔ.

¹⁵ Adon, aile do si kana tɔrɔ baa ai ra ke mɔɔ faala ri wala son, wala kojuu kela, wala nafi.

¹⁶ Kɔni ni ai tɔrɔra baa Isa la mɔɔ le ai ri, maloya te wo rɔ, fɔɔ ai ye Alla gbiliya, baa a tɔɔ ra to ai kun na.

* 4:8 A ragbe Sandailu suran 10 kuma diya 12 a ni Yakuba suran 5 kuma diya 20 kɔɔɔ.

17 Ka a masɔɔn kiti la waati ra se, a ye damirala Alla la jama le ma. Adon, ni a ye damirala ande le ma, menilu banna Alla la kuma Kibaro Numa mirala woilu le laban mɔɔilu di?

18 «Ni mɔɔ telenni ri kisi dɔɔn, Alla lɔnbaliilu ni kojuukelailu woilu ye tola di?»†

19 Wo rɔ, menilu tɔɔla Alla sawo rɔ, woilu ye ii jere sɔlɔmɛilu to ii Danni Maari bolo men telenni, ii tora ko numa kɛla.

5

Mɔɔbakɔɔilu baara la jama

1 N ye lemeniya jama mɔɔbailu fanan madiyala ai tɛma ka a masɔɔn n fanan keni jama mɔɔba do le ri ikomin iile, a ni Nenematɔmɔnin na tɔɔya sereya do. Gbiliya men nato bala kenema, n fanan di wo do sɔɔn.

2 Ai ye ai janto Alla la kolofen kuru rɔ, a ka men karifa ai la. Ai diyagboyanin kana ii mafene le, kɔni niilifen numa ye Alla sawo rɔ. Ai kana a ke malobaliya koilu tɔɔ sɔɔn ma kɔni fo ai sebe.

3 Menilu karifani ai la, ai kana nɔya ke woilu la ikomin kuntiilu, kɔni ai ye a ke misali ri kuru ye.

4 Kolofen Gbɛngbɛnna Kuntii wa bɔ kenema waati men na, ai ri mansaya tɔɔmasere fula sɔɔn gbiliya rɔ men te tɔɔanna muume.

5 Kanberenilu, ai fanan ye kolo mɔɔbailu ma. Ai beɛ ye ai fanmajii ii ye ikomin faanin wa ke ai jɔɔn kan. Ka a masɔɔn, «Alla ye a jere wulila wasolailu kanma, kɔni a ye sɔli donna jere majilailu la.»*

6 Ai ye ai majii Alla fanka kɔrɔ, kosa a ye ai mayɛle a diyana waati rɔ.

7 Ai ye ai hamin koilu beɛ to a ma, ka a masɔɔn a ri a janto le ai ko.

8 Ai ye ai jere mira, ka a ke ai ye hankilila, ka a masɔɔn ai juu Ibulusa ye taamala ikomin yara men ye wurundula. A ye mɔɔilu jininna a ye menilu dɔɔnna.

9 Ai ye ban a rɔ, ka to lemeniya rɔ gben. Ai ye a lɔn ko wo tɔɔ suilu ye ai nakelenjɔɔmailu fanan kan dunɔɔna yɔɔrɔ beɛ rɔ.

10 Ai wa tɔɔ waati do rɔ, Alla hina beɛ tii men ka ai kili habadan gbiliya rɔ Nenematɔmɔnin dɔ, wo jere ri ai lawuli, ka ai fanka di ai ma, ka ai kologbelɛya, ai ma yereyere.

11 Fanka ye to ale le la habadan! Amina.

Fo laban ni duwa

12 Silasi, n ye men jatela nakelenjɔɔ kɔnɔɔdi ri, wo le ka n demen bataki kundunyanin jin sebe la ai ma, kosa n ye ai lalemeniya, ka sereya bɔ ai ye, ko Alla la sɔlini tɔɔna le jin di, ai ye men dɔ gben!

13 Lemeniya jama men ye Babilɔni so kɔndɔ,† Alla ka menilu suwandi ikomin ai le, woilu ye ai tuwala. N dence Marika fanan ye ai tuwala.

14 Ai ye ai jɔɔn tuwa nakelenjɔɔya sunbuli rɔ.

Alla ye jususuma di ai beɛ ma ai le menilu ye Nenematɔmɔnin dɔ.

† 4:18 Sandailu suran 11 kuma diya 31 * 5:5 Sandailu suran 3 kuma diya 34 † 5:13 Babilɔni so keni gbundu kuma le ri men kɔrɔ ye «Romi So.» **N dence Marika:** wo kɔrɔ le Piyeri ye Marika kaninna ikomin a dence. Tumado Piyeri le Marika karanna lemeniya ma.

Piyeri la Kitabu Filana

Piyeri Alla la Kuma Kitabu Filana

Kitabu yoro jin sebeni lemeniya moolu le ma. A sebe kun keni moolu le kele ko ri menilu ye dina ko karan kela men keni te Isa la ko Kibaro Numa kelen di. Wo wuya karanmoolu tere ra basan lemeniya moolu la Piyeri la waati ro.

Wuya dinailu lase moolu te ban dunuja ro muume. Wo ro, kawandili men sebeni Piyeri la Kitabu filana kondo, wo koilu ri ke iko tuun bi. A ye lemeniya moolu kawandila ko ii ye fanka don Maari la ko lon do, kosa ii kana ii jere majuuwaya wuya karanmoolu la fili kuma fuuilu fe.

¹ Nde Simon Piyeri Isa Nenematomonin na baaraden ni a la talibidenba, nde le ka jin sebe, ka a lawa ai ma, ai le menilu fanan da lemeniya saron men ni an na gbiliya ka kan ai ka men saron an na Alla ni an na kisila la telenbaya fe, Isa Nenematomonin.

² Alla ye hinani ni jususuma di ai ma, ka wara Alla la kolon ni an Maari Isa la kolon do.

Lemeniya moolu joo bere

³ Alla la fanka ra fere be di an ma kosa an ye an na dunujarate ni an na Alla jesilanje ke Alla ko lon do men ka an kili a la gbiliya ni a la jumaya ro.

⁴ Wo ro, a ra an lahidi lahidi gbelen na, menilu ka bon ka tamin be la, kosa ai ye ai jere laban koso koilu ma kunfan ye moolu lola men ma dunuja jin do, ko ai fanan di Alla la keja saron.

⁵ Wo ro, ai ye karan ai fanka be la, ka sonjuma la ai la lemeniya kan, ka lonnin la sonjuma kan,

⁶ ka jere mira la lonnin kan, ka tunadiya la jere mira kan, ka Alla lon la tunadiya kan,

⁷ ka nakelenjooya ladiyaje la Alla lon kan, ka kaninteya la nakelenjooya ladiyaje kan.

⁸ Ni keja jinilu wa to ai ro, ka sabati, ii te ai to tunnagbeya ni baarabaliya ro an Maari Isa Nenematomonin ko lon do fewu.

⁹ Koni ni woilu te mao men do, wo tii ja te ko ragbela, a toto le ikomin ja fuyen, ka jina ko Alla ra a julumun korilu kafari.

¹⁰ Wo le ro, nakelenjoomailu, ai ye ai raja ka tamin sisen na Alla la kilili lamenna diya a ni ai suwandini ko, ka a masaron ni ai ka wo ke, ai ti be muume.

¹¹ Wo ro, an Maari ni an Nakisila Isa Nenematomonin di habadan mansaya ladon fere ba di ai ma.

¹² Wo le ka a ke, n ye ko jinilu labilala ai la waati be, hali ai ka ii lon, ka wo tujja ko mira fanan ghen ai ka men saron.

¹³ N na miriya ro, fanin n ye n nii la faribanku ro, n ka kan n ye wo koilu labila ai la kosa ii ye to ai jana.

¹⁴ Ka a masaron n ka a lon, n nii botola le ten faribanku ro, ikomin an Maari Isa Nenematomonin jere ka n nalonni ja men ma.

¹⁵ Wo ro, n ye karanna le fere be ro, hali n na saya koro, ko jinilu ye se labilala ai la waati be.

Piyeri tere ra Isa la gbiliya yen

¹⁶ Nba, Maari Isa Nenematəmōnin na ko rɔ a ni a la fanka, an ma mɔɔilu la tali rabeniilu fɔ ai ye ka bɛn wo koilu ma, baa andeilu jere le ka a la gbiliya yen an jaiilu la.

¹⁷ A ka kunnafulen ni gbiliya sɔrɔn an Fa Alla le bolo, a ka wo kan namɛn ka fara Gbiliya Kunnafulen ba la tuma mɛn na ko, «N Dence le jin di, n ye mɛn kaninna, a ra n hɛnɛ kosebe!»*

¹⁸ An jere ka wo kumakan mɛn, ka bɔ sankolo rɔ, an tere ye a tɔrɔfe koyinke seniman kan waati mɛn na.

¹⁹ Iko tuun, nabiiilu la kuma gbɛnin an ma ten ka tamin fɔlɔ la. Ai ka kan ka ai hankili lɔ woilu la ikomin fitina mɛn ye melenna dibi rɔ haan bandaka, bandaka da lolo fanan ye mɛn damira ai jusu rɔ.

²⁰ Mɛn taminni a bɛɛ la, ai ka wo lɔn, ko Kitabu nabiya kuma si ma fara nabi la ko jafɔ ja ma.

²¹ Ka a masɔrɔn nabiya kuma si tere te bɔla adamadenilu sawo rɔ, kɔni Alla la Nii Seniman de tere ye adamadenilu demenna, ka kuma ka fara Alla la.

2

Wuya karanmɔɔilu la ko

¹ Kɔni wuya nabiiilu tere ye jama tema waati taminin. Wuya karanmɔɔilu fanan di yen ai tema. Ii ri wuya karanilu ladon ai tema gbundu rɔ menilu ri mɔɔilu halaki haan ka ii ban ii Tii rɔ mɛn da ii kunka. Woilu ye halaki le kilila ii jere ma jona!

² Mɔɔ siyaman di bila ii la ko haramuninniilu kɔfe, ka tujɔ sila lafeya.

³ Karanmɔɔ jinilu ri ai labaara majuwaya rɔ ii la kuma rabeniilu fe ii la wasabaliya rɔ. Kɔni ii kiti ko ra damira bi te wo ri, ii halaki ko te menna butun.

⁴ Meleka menilu ka julumun ke waati taminin dɔ, Alla te woilu latankala, kɔni a ka ii lafili jahanama rɔ, ka ii ke jɔlɔkɔ la dibi rɔ ii kiti lon jɛrɔ.

⁵ Mɔɔ fɔlɔilu dunɔja rɔ, a ma woilu fanan natanka, a ka ji bɔni ba lana Alla lɔnbaliilu ma, kɔni a ka mɔɔ wɔrɔnwula le dɔrɔn nakisi a ni Nuhan mɛn tere ye telenbaya la ko kawandili bɔla.*

⁶ Alla ka Sɔdɔmu ni Kɔmɔri soilu fanan halaki le ta la, ka ii ke buuri ri. A ka ii ke misali ri Alla lafililailu ye, ko mɛn natɔ ke diya ii ye.†

⁷ Alla ka Luti mɔɔ telenni fanan kunka le, mɛn jusu tɔrɔra wo sariyalɔnbaliilu ko haramuninilu la ko rɔ.

⁸ Baa wo mɔɔ telenni tere siini ii tema, a sɔlɔme telenni tora tɔrɔla lon lon ii la kojuuulu la ko rɔ, a tere ye menilu yenna, ka ii lamɛn.

⁹ Wo koilu le bɛɛ ye a yirakala ko Maari ka a lɔn a ri mɔɔ kunka tɔrɔya rɔ ja mɛn ma mɛn telennin, ka telenbaliilu mara jakankatan jɛrɔ kiti la lon kɔrɔ,

¹⁰ katarabi wo mɔɔilu ma, menilu bilani ko kɔsɔniilu kɔfe, ii faribanku diyana koilu, ka murunti fanka bɛɛ kɔrɔ.

Wuya karanmɔɔ jinilu wakalini, ii wasoni. Ii te silanna gbiliya tiilu lafeya la.

¹¹ Hali meleka menilu fanka ni seɛbe ka bon wuya karanmɔɔ jinilu ri, woilu te wo suilu lafeyala kiti rɔ Maari jakɔrɔ.

¹² Kɔni mɔɔ jinilu ye koilu lafeyala ii ma menilu lɔn, ka ke ikomin sobo hankilidɔ mira ta menilu ye halaki. Wo mɔɔilu halakila ikomin soboilu,

* **1:17** A ragbe Matiyu suran 17 kuma diya 1 haan 5 ni Marika suran 9 kuma diya 2 haan 7 ni Luka suran 9 kuma diya 28 haan 35 kɔndɔ. * **2:5** A ragbe A Damira suran 6 kuma diya 1 haan suran 7 kuma diya 24 kɔndɔ. † **2:6** A ragbe A Damira suran 19 kuma diya 24 kɔndɔ.

¹³ Ii la telenbaliya beε ri sara ii la. A duman ii ye, ii ye wasa ii diyana ko kəɔnɪlu beε la tele rɔ. Ii wa ke dɔɔnnin kɛla ai tɔɔfɛ, maloya ni kunnajii le a ri, ka sɛwa ii diyana koilu la.

¹⁴ Ii ye kaninke jininna ii ja la. Ii tɛ wasala julumun na muume! Ii ye fankatanilu masɔmɔna. Ii jusu dorinnin wasabalidaya koilu le la. Dankadenilu le ii ri.

¹⁵ Ii ra sila telenni bila, ka bila Beyəri dence Balami la sila kɔfɛ fili rɔ mɛn kaninna telenbaliya sara la.

¹⁶ Kɔni a ka mafɔli sɔrɔn a la ko masɔsɔ rɔ. A la fali mɛn ti se kumala, wo ka a mɔɔ kan nabɔ le, ka nabi lasa a la hankilidɔɔya rɔ.[‡]

¹⁷ Wuya karanmɔɔ jɪnɪlu kɛni le ikomin tenke denka janin, ikomin fɔɔɔ ba ye duru mɛn tuntunna san ma, dibi ba le lamarani ii jɛrɔ.

¹⁸ Ii ye waso kuma fuuilu fɔla, ka mɔɔɪlu lakunfan faribanku diyana ko haramuninilu la, mɛnilu gbansan ye ii sɔrɔnna mɔɔ filinɪlu la.

¹⁹ Ii ye mɔɔɪlu lahidila hɔɔya la, adon, ii le jɛrɛ ye kɔsɔ koilu jɔnya rɔ. Ka a masɔrɔn foyi wa se mɔɔ la, a ri ke wo jɔn di.

²⁰ Ni ii ra matanka dunuɔa kɔsɔ koilu ma an Maari ni an Nakisila Isa Nenematɔmɔnin lɔn ko rɔ, ka ii sɔn fanan wo koilu ye se ii la, ii la ban tun di juuya ka tamin ii la fɔlɔ la.

²¹ Baa a tun ka fisa wo tiilu kana telenbaya sila lɔn, yani ii ye a lɔn ka ii kɔnkɔ don jamari sɛniman na ii ka mɛn sɔrɔn.

²² Mɛn kɛni ii la, wo ra sanda jɪnɪlu tuɔa yiraka ko, «Wulu ye a kɔsɛla a baji ma le,»[§] a ni «I wa kɔsɛ mako dɔrɔn, a ri wa a makurukuru bɔɔ rɔ.»

3

Maari na lon ko

¹ N kanintɛnilu, n na bataki filana le jɪn di, n da mɛn sɛbe ai ma. N ka ii fila sɛbe ai ma le kosa n ye koilu labila ai la, ka hankili sɛniman lasu,

² kosa, nabi sɛnimanɪlu tɛrɛ ra kuma mɛnilu fɔ, woilu ye labila ai la a ni an Maari ni an Nakisila la jamarɪɪɪlu, talibidenbailu ka mɛnilu lasɛ ai ma.

³ Ai ye a lɔn fɔlɔ ko lon labanɪlu rɔ, mayɛlɛɪɪɪlu ri na ai mayɛɛ diya mɛnilu ye bilala ii la kunfan kojuuilu kɔfɛ.

⁴ Ii ri a fɔ ko, «Isa ka ai lahidɪ a na ko mɛn na, wo ye mi? Kɛbi an benbailu faara waati mɛn na koilu beε ye ja kelen ma ka bɔ dunuɔa dan waati ma haan bi.»

⁵ Ka a masɔrɔn, ii ye a lawulɪla a ma le ka jɪna jɪn na ko, waati taminin siyaman Alla ka sankolo dan a kumakan na, ka duu ni ji bɔ a jɔɔnna ka to ji tɛma.

⁶ Wo ji le ka wo waati dunuɔa beε halaki ji bɔni ba la.*

⁷ Kɔni bi sankolo ni duukolo lamarani ta le kanma wo kuma kelen de fɛ, kiti la lon ni Alla lɔnbaliɪlu halaki kɔrɔ.

⁸ Kɔni, n kanintɛnilu, ai kana jɪna ko kelen jɪn na, tele kelen kɛnin de Maari jɔkɔrɔ ikomin san waa kelen, san waa kelen fanan ikomin tele kelen.

⁹ Maari tɛ mɛnna a la lahidɪ kanbali diya, ikomin mɔɔ doilu ye a mirɪla mɛnna ja mɛn ma. Kɔni a dijani ai ye le ka a masɔrɔn a tɛ a fɛ mɔɔ si ye halaki, kɔni fɔɔ mɔɔɪlu beε ye ii kɔnkɔ don ii hakɛɪlu la.

[‡] 2:16 A ragbe Jateilu suran 31 kuma diya 16 kɔndo. [§] 2:22 Sandailu suran 26 kuma diya 11 * 3:6 A ragbe A Damira suran 1 kuma diya 6 haan 9 ni suran 7 kuma diya 11 kɔndo.

¹⁰ Adon, Maari na lon ye sela le, a ri mɔɔilu laterɛn ikomin son. Wo lon, sankolo ri tamin halaki kan ba rɔ, a rakefenilu fanan di janin. Duukolo ni a rakefenilu bɛɛ ri lenkenemaya.

¹¹ Baa woilu bɛɛ ye halakila le wo ja ma, ai ka kan ai ye ke mɔɔ su jumanilu di? Ai la dunujaratɛɛ ye seninya Alla lɔn dɔ,

¹² ai wa Alla na lon makɔnɔ, ai kewaliilu ye a la na lakaliya, sankolo ni a rakefenilu ri halaki ta la lon men na.

¹³ Adon, Alla ra a lahidi sankolo kura ni duukolo kura la, telenbaya ye tola yɔɔ men. An ye wo le makɔnɔla.†

¹⁴ Wo le rɔ, n kanintenilu, baa ai ye wo ko makɔnɔla, ai ye fɛɛ bɛɛ ke kosa a ye ai tɛɛn kojuu ni sɔnjuu tɛ si ai la, jususuma ye to ai ni Alla tɛma.

¹⁵ Ai ye a lala ko an Maari la dije le mɔɔilu lakisila ikomin an diyana nakelenjɔɔ Pɔli ka a seɛ ai ma ja men ma lɔnnin dɔ Alla ka men di a ma.

¹⁶ A ka wo le seɛ a la bataki bɛɛ kɔndɔ ka ben ko jinilu ma. A la bataki yɔɔ doilu jayen ma di, hankilidɔɔilu ni karanbaliilu ri woilu kɔɔilu Jake, ikomin ii ka Kitabu dogbereilu fanan ke ja men ma, ka ii jɛɛ halaki.

¹⁷ Wo le rɔ, n kanintenilu, baa ai le lalɔnni, ai ye a ke ai hankili la, kosa sariyalɔnbaliilu la fili kana se ai ma, ka bɔnɔ ai lɔdiya barakani rɔ.

¹⁸ Kɔni ai ye to bonyala an Maari ni an Nakisila Isa Nenematɔmɔnin na sɔli ni a lɔnnin dɔ. Gbilya ye di ale le ma sisen haan habadan. Amina.

† 3:13 A ragbe Esayi suran 65 kuma diya 17 ni suran 66 kuma diya 22 kɔndɔ.

Yuhana Fəlb

¹ Mən tərɛ ye fəlfəlbə ka a tərɛn fen si ma dan fəlb, an ka an tolo malə wo la ka an ɲa la a kan. An ka a ragbɛ ka an bolo maa a la. A ye kilila ko Kuma, mən ye ɲenemaya jɛɛ jɛɛ dila mɔɔilu ma.

² ɲenemaya wo lenkɛnɛmayara, an da a yen, an ye a sere ri, a ni an ye ɲenemaya banbali ko fəla ai ye. Fəlb, a tərɛ ye Fa Alla dafɛ, kɔni a lenkɛnɛmayara an ɲana.

³ An ka mən yen, ka mən mən, an ye wo le fəla ai ye, sa ai fanan di don an na duɲɔɔya rɔ, andeilu mənlu ye Fa Alla ni a dɛnɛ Isa ɲenematəmɔnin na duɲɔɔya rɔ.

⁴ An ye ko ɲinilu sɛbela ka a lawa ai ma, sa an di se sɛwala fewu.

Fo lemeniya mɔɔilu ye taama Alla la kɛnɛ rɔ

⁵ Nba, an ka kuma mən mən Isa ɲenematəmɔnin na, an ye wo lasela ai ma. Kuma wo le ɲin di: Alla ye kɛnɛ ri; dibi yɔrɔ si tɛ a rɔ.

⁶ Ni an ka a fɔ ko an ye Alla la duɲɔɔnya rɔ, ka a tərɛn an ye taamala kojuu dibi rɔ, an ye wuya fəla. An tɛ an na koilu kɛla ka bɛn tuɲa ma.

⁷ Kɔni ni an ye taamala kɛnɛ rɔ, ikomin Alla jɛɛ ye kɛnɛ rɔ ɲa mən ma, duɲɔɔnya ri kɛ an ni ɲɔɔn tɛma. Ka a la wo kan, a dɛnɛ Isa la jeli ri hake bɛɛ bɔ an dɔ ka an sɛniya.

⁸ Ni an ka a fɔ ko julumun tɛ an ma, an ye an jɛɛ le lafilila. An tɛ taamala ka bɛn tuɲa ma.

⁹ Alla ye kankelentii le ri. A telenni le fanan. Wo rɔ, ni an ka an bɔ an na julumun na ka woilu fɔ a ye, a ri an na kojuuilu makoto ka an sɛniya an na telenbaliya koilu bɛɛ ma.

¹⁰ Ni an ka a fɔ ko an ma hake kɛ, an da Alla kɛ wuyafəla ri wo rɔ, a ni a la kuma tɛ an jusu rɔ.

2

¹ N den mɛsɛnilu, n ye ko ɲinilu sɛbela ka a di ai ma, sa ai kana kojuu kɛ. Kɔni ni do ka kojuu kɛ, lalilila ye an bolo an Fa dafɛ mən di an na sɔlnali kɛ: wo ye Isa ɲenematəmɔnin de ri, mən telenni.

² Ale le ka a jɛɛ di ka kɛ sarak ri an na julumunilu kafari ko rɔ. Kɔni an kelen na julumunilu ko tɛ, fɔ dunuɲa mɔɔilu bɛɛ ta.

³ Ni an ye Alla la jamariilu labatola, wo ye a yirakala an na ko an ka Alla lɔn.

⁴ Ni mɔɔ mən ka a fɔ ko a ka Alla lɔn, ka a tərɛn a tɛ Alla la jamariliilu labatola, mɔɔ wo ye wuyafəla le ri. A tɛ taamala ka bɛn tuɲa ma.

⁵ Kɔni mɔɔ mən ye Alla la kuma labatola, wo ye Alla kaninna a ɲa jɛɛ le ma fewu. An di se a lɔnna ɲa mən ma ko an sidini Alla ma, wo le wo ri.

⁶ Ni mɔɔ mən ka a fɔ ko a sidini Alla ma, wo tii ka kan ka taama ikomin Isa jɛɛ taamara ɲa mən ma.

Jamarili kura

⁷ N kanintenilu, n ye jamarili mən sɛbela ka a di ai ma ɲi, jamarili kura tɛ wo ri. Jamarili kɔrɔ le, ai ka mən lɔn kɛbi ai lemeniya waati. Ai ka mən mən kɔrɔman, wo ni jamarili ɲin ye kelen de ri.

⁸ Wo bεε ni a ta, n ye jamarili mēn seβela ka a di ai ma, jamarili kura le wo ri fanan. Isa taamaɲa ni ai la taamaɲa ye wo yirakala tuɲa le ri, baa dibi bantɔ le, keɲε jεre jεre ye bɔla sisen.

⁹ Ni mɔɔ mēn ka a fɔ ko a ye taamala keɲε rɔ, ka a tεren a ye a badenma ɲenematɔmɔnin kɔnna, wo tii ye dibi le rɔ butun.

¹⁰ Mɔɔ mēn ye a badenma ɲenematɔmɔnin kaninna, wo le ye taamala keɲε rɔ. Foyi tε wo tii la, mēn di a lafili.

¹¹ Kɔni mɔɔ mēn ye a badenma kɔnna, wo ye dibi le rɔ. A ye taamala dibi rɔ fanan. A ma a lɔn a ye wala yɔrɔ mēn na, baa dibi ra a ɲa fuyen.

¹² Nba, n na den mēsenilu, n ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai la julumun da makoto Isa kosɔn.

¹³ Failu, n ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn mēn tεre ye keβi dunuɲa ma dan fɔlɔ, ai ka wo lɔn. Kanberenilu, n ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai ra se Ko Juu Tii la.

¹⁴ Den mēsenilu, n ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai ka Fa Alla lɔn. Failu, n ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn mēn tεre ye keβi dunuɲa ma dan fɔlɔ, ai ka wo lɔn. Kanberenilu, n ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai jusulateeni. Alla la kuma ra don ai jusu rɔ. Ai ra se Ko Juu Tii la.

¹⁵ Nba, ai kana dunuɲa kanin, ai kana dunuɲa kɔndɔfenilu kanin. Ni mɔɔ ye dunuɲa kaninna, wo tii tε Fa Alla kaninna,

¹⁶ baa dunuɲa ko si ma bɔ Fa Alla rɔ: fari nata juu wo, ɲabɔnanfenilu wo, waso dunuɲa nanfulu la wo. Wo bεε bɔni dunuɲa le rɔ.

¹⁷ Kɔni dunuɲa bantɔ le. A ye nata juu mēnilu bilala mɔɔilu jusu rɔ, wo bεε fanan bantɔ le. Kɔni mɔɔ mēn ye Alla sawo kela, wo ri to kadawu.

Nenematɔmɔnin juu

¹⁸ N denilu, dunuɲa laban waati le ɲin. A fɔra ai ye kɔrɔman ko Nenematɔmɔnin juu ri na. Awa, Nenematɔmɔnin juulu siyaman da wuli sisen. An ka a lɔn wo rɔ ko dunuɲa laban waati le ɲin.

¹⁹ Mɔɔ woilu bɔra an tɛma, kɔni ii tun tε an fen ri, baa ni ii tun ye an doilu ri, ii tun di to an fε. Kɔni ii bɔra an fε mēn ke ka wa, wo ka a yiraka fewu ko ii si tun tε an fen di.

²⁰ Kɔni Mēn Seninman wo ra a Nii Seninman najii ai kan, ai bεε a ko lɔn.

²¹ N ye seβε ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai ka tuɲa lɔn. N ma a di ai ma tuɲa lɔnbaliya kosɔn. Ai ka a lɔn ko wuya si tε bɔla tuɲa rɔ.

²² A ye di? Yon ye wuyafɔla di? Wo ye mɔɔ le ri, mēn ye a fɔla ko Isa tε Nenematɔmɔnin di. Mēn ye wo fɔla, Nenematɔmɔnin juu le wo ri. A banni an Fa Alla ni a Dence rɔ.

²³ Mɔɔ mēn banni Dence wo rɔ, Fa Alla tε wo tii dafε. Kɔni mēn di a lɔ a la ko Isa ye Alla Dence le ri, wo fanan di Fa Alla lɔn.

²⁴ Nba, ai ka karan mēn mēn keβi ai la lemēniya waati, ai ye ai raja wo ye to ai kɔndɔ. Ni wo tora ai kɔndɔ, ai sidini ri to Alla Dence ma, a ni Fa Alla ma.

²⁵ Ɔn de! Nenematɔmɔnin ka lahidi mēn ta an ye, wo le ɲin. A ka a fɔ ko a ri ɲenemaya banbali di an ma.

²⁶ N ye ko woilu seβela ka ai lali mɔɔilu la ko rɔ, mɔɔ mēnilu ye a kan ka ai lafili.

²⁷ Kɔni Nenematɔmɔnin ka Nii Seniman mēn di ai ma, wo toni ai fε. Ai mako tε karanmɔɔ la, baa Nii Seniman jεre ye ai karanna fen bεε la. A la karan ye tuɲa le ri. Wuya tε a rɔ. Wo le kosɔn, ai sidini ye to Nenematɔmɔnin ma ikomin Nii Seniman ka ai karan ɲa mēn ma.

28 N denilu, ai fasani ye to Nenematɔmɔnin ma, sa an di landajɔ ba sɔɔn, a ye nala lon mɛn, a ni an kana maloya a jɔna.

29 Ai ka a lon ko Nenematɔmɔnin telenni le. Wo rɔ, ai ka kan ka a lon fanan ko mɔɔ mɛn ye taamala telenbaya kan, wo ye Alla den de ri.

3

1 A ragbɛ! An Fa ye an kaninna jɔ mɛn ma, wo ka bon fewu! Fo a ye a fɔla an ma ko a denilu. An ye a denilu le ri jɔ. Dunujɔ mɔɔilu ma Alla lon. Wo le ka a kɛ, ii ti se a lonna ko andeilu ye a denilu le ri!

2 N kanintenilu, an ye Alla denilu le ri sisen! Kɔni an di kɛ jɔ mɛn ma, wo ma gbɛ fɔɔ. Kɔni an ka a lon ko Isa Nenematɔmɔnin na ko wa lɛnkenɛmaya, an bɛɛ ri kɛ ikomin a jɛɛ ye jɔ mɛn ma, baa a ye jɔ mɛn ma, an di a yen ten.

3 Mɔɔ mɛnilu jii lani a rɔ ko ii ri kɛ ikomin Isa, woilu ye ii jɛɛ seninya ikomin Isa Nenematɔmɔnin seninyani jɔ mɛn ma.

4 Mɔɔ mɛnilu bɛɛ ye julumun kɛla, woilu ye Alla la sariya tijanna, baa julumun ye Alla la sariya tijan de ri.

5 Ai ka a lon ko Isa Nenematɔmɔnin nara sa a ri mɔɔilu la kojuu bɔ ii ma. Kojuu si tɛ ale ma.

6 Mɔɔ si tola Isa ma, wo tii tɛ to hake kɛla. Mɛn tola julumun kɛla, wo tɛ Isa yenna fɔɔ, a tɛɛ ma a lon.

7 N den mɛsenilu, ai kana sɔn mɔɔ si ye ai lafilɔ: mɔɔ mɛn ye taamala telenbaaya kan, wo telenni le ikomin Isa Nenematɔmɔnin telenni jɔ mɛn ma.

8 Mɔɔ mɛn ye kojuu kɛla, wo ye Kojuu Tii la mɔɔ le ri, baa kebi fɔɔfɔɔ Kojuu Tii ye kojuu kɛla. Alla Dencɛ nani le ka Kojuu Tii la kɛwaliilu tijan fewu.

9 Alla wa mɔɔ mɛnilu kɛ a denilu ri, woilu si tɛ tola kojuu kɛla butun, baa Alla la si ye to woilu ma. Ii ti se tola kojuu kɛla, baa Alla ra ii kɛ a denilu ri.

10 Alla denilu ni Kojuu Tii la denilu ye faranfaasila jɔ mɛn ma ka bɔ i jɔɔn na, wo le jɔn. Mɔɔ mɛn tɛ telenbaya sila taamala, wo tii tɛ Alla ta ri. Mɔɔ mɛn tɛ a badenma jɛnematɔmɔnin kaninna, wo tii tɛ Alla ta ri.

An ye an badenma jɛnematɔmɔninilu kanin

11 Ai ka kuma mɛn mɛn kebi ai la lemɛniya waati, wo le jɔn, fo an ye an jɔɔn kanin.

12 An kana kɛ ikomin Kabila. Ale tɛɛ Ko Juu Tii la mɔɔ le ri, mɛn ka a dɔɔcɛ faa. Nfenna a ka a faa? A ka a faa, ka a masɔɔn a jɛɛ la kɛwaliilu juu le la, ka a tɛɛn a dɔɔcɛ la kɛwaliilu telenni.

13 A kana bara ai rɔ, n badenma, ni ai gboman dunujɔ mɔɔilu ye.

14 Andeilu ye an badenma jɛnematɔmɔninilu kaninna. Wo le kosɔn, an ka a lon ko an da bɔ saya rɔ ka don jɛnemaya kura rɔ. Mɔɔ mɛnilu tɛ ii badenma jɛnematɔmɔninilu kaninna, woilu ye saya le rɔ butun.

15 Mɔɔ mɛn ka a badenma kɔn, wo tii ni mɔɔfaala bɛɛ ka kan. Ai ka a lon fanan jɛnemaya banbali tɛ mɔɔfaala si bolo.

16 Isa Nenematɔmɔnin ka a jɛɛ di ka sa an ye. An ka kaninteya lon wo le fɛ. An fanan ka kan ka an jɛɛ di ka sa an badenma jɛnematɔmɔninilu nɔ rɔ.

17 A ye di? Ni fentii ka a yen ko a badenma jɛnematɔmɔnin dɛsɛni don? Ni a ka a ban hinala a badenma jɛnematɔmɔnin wo la, a ri se a fɔla ko Alla la kaninteya ye a fari rɔ wa?

18 Nba, n denilu, an ye kaninteya mɛn yirakala an badenma jɛnematɔmɔninilu la, wo kana kɛ da rɔ kuma gbansan di. Kaninteya wo ye kɛ kaninteya jɛɛ jɛɛ le ri, mɛn ye yirakala an badenma jɛnematɔmɔninilu la an na kɛwaliilu fɛ.

¹⁹ Ni an ye an badenma j̄enemat̄m̄oninilu kaninna wo j̄a le, an di a l̄on ko an ye t̄ūj̄a kan. Ni an ye an badenma j̄enemat̄m̄oninilu kaninna wo j̄a le, an hankili siini ri to Alla j̄ak̄ō fanan,

²⁰ baa hali ni an hankili ka a f̄o ko an ye kojuu kelailu le ri, an ka a l̄on ko Alla ka bon an hankili ri paān. Ale le ka ko b̄ēe l̄on.

²¹ N kanintenilu, ni an hankili ma an jalaki, an di se Alla tarala lem̄eniya r̄o.

²² An ye fen m̄en tarala, a ri wo di an ma, baa an ye a la jamariliilu labatola. An ye a diyanan koilu le fanan k̄ela.

²³ A ka jamarili m̄en di an ma, wo le j̄in: an ye lem̄eniya a dence Isa Nenemat̄m̄onin ma, a ni an ye an j̄ōn kanin ikomin Isa j̄enemat̄m̄onin ka an jamari j̄a m̄en ma.

²⁴ M̄ōo m̄en ye Alla la jamariliilu labatola, wo tii sidini ye tola Alla ma. Alla fanan sidini ye tola wo tii ma. An ka a l̄on j̄a m̄en ma ko a sidini ye tola an ma, wo le j̄in: an ye wo l̄onna Nii Seniman de sababu la, a ka m̄en di an ma.

4

Wuya kelailu

¹ N kanintenilu, wuya nabiiu ka siya dunūj̄a r̄o sisen. Wo r̄o, m̄ōo m̄enilu ka a f̄o ko Alla Nii Seniman ye ii f̄e, ai kana la woilu b̄ēe la de! Ai ye ii k̄ōr̄ōo butun, sa ai ri a l̄on Alla Nii ye m̄en f̄e.

² Ai ri a l̄on j̄a m̄en ma Alla Nii ye m̄en f̄e, wo le j̄in: m̄ōo m̄en wa i l̄o a la ko Isa j̄enemat̄m̄onin nara dunūj̄a r̄o ka k̄e adamaden di, Alla Nii Seniman ye m̄ōo wo f̄e.

³ K̄ōni m̄ōo m̄en ma s̄on i l̄o la Isa la ten, Alla Nii t̄e wo f̄e. Wo tii miriya b̄oni Nenemat̄m̄onin juu le r̄o. Ai ka wo la ko m̄en ko a nato dunūj̄a r̄o. K̄ōni sisen a ra na.

⁴ N denmis̄enilu, ai ye Alla ta le ri. Ai ra se wuya kelailu la, baa Alla Nii ye ai f̄e. Wo fanka ka bon Kojuu Tii ta ri, wo m̄en ye dunūj̄a m̄ōōilu f̄e.

⁵ Wuya kela woilu ye dunūj̄a ta le ri. Wo le kos̄on, ii ye m̄en f̄ōla, wo b̄enni dunūj̄a m̄ōōilu la miriya le ma. Wo r̄o, dunūj̄a m̄ōōilu ye s̄onna ii la kuma ma.

⁶ K̄ōni andeilu ye Alla ta le ri. M̄ōo m̄en ka Alla l̄on, wo tii ri s̄on an na kuma ma. K̄ōni m̄ōo m̄en t̄e Alla ta ri, wo tii ti s̄on an na kuma ma. An di a l̄on wo r̄o Alla Nii Seniman ye m̄enilu f̄e, Nii Seniman m̄en ye t̄ūj̄a yirakala m̄ōōilu la. An di a l̄on fanan Kojuu Tii ye m̄enilu f̄e, Kojuu Tii m̄en ye m̄ōōilu lafilila.

Alla ye a la ko b̄ēe k̄ela kaninteya le la

⁷ N kanintenilu, an ye an j̄ōn kanin, baa kaninteya farani Alla le la. M̄ōo si wa m̄ōo kanin, woilu b̄ēe ye Alla denilu le ri. Ii ka Alla l̄on fanan.

⁸ M̄ōo m̄en t̄e a badenma j̄enemat̄m̄oninilu kaninna, wo tii ma Alla l̄on, baa Alla ye a la ko b̄ēe k̄ela kaninteya le la.

⁹ Alla ka a yiraka an na wo le ma ko a ye an kaninna. Baa a ka a dence kelen pe kelaya dunūj̄a r̄o, sa an di j̄enemaya j̄ēe j̄ēe s̄ōr̄on dence wo sababu la.

¹⁰ Kaninteya j̄ēe j̄ēe ye j̄a m̄en ma, wo le j̄in: ka a f̄o ko ande ra Alla kanin, wo t̄e; k̄ōni ale ka ande kanin ka a dence lana ka a k̄e saraka di sa an na julumunilu ri makoto.

¹¹ Nba, n kanintenilu, ni Alla ra an kanin ten, an fanan ka kan ka an j̄ōn kanin de!

¹² Mɔɔ si ma Alla yen a ja la fɔɔ. Kɔni ni an ka an jaɔn kanin, wo ye a yirakala ko Alla sidini ye tola an ma. Ka a la wo kan, Alla ye an fe, a la kaninteya dafani an dɔ.

¹³ An ka a lon ja men ma ko an ye tola le a fe, ko a fanan ye tola le an fe, wo le jin di: baa a ra a la Nii Seniman di an ma.

¹⁴ An da a yen an ja la ka wo sereya bɔ ko Fa Alla ka a Dence lana dunuja rɔ mɔɔilu kisi kanma.

¹⁵ Ni mɔɔ men ka i lo a la ko Isa le Alla Dence ri, Alla sidini ye tola wo tii ma. Wo tii sidini ye tola Alla ma fanan.

¹⁶ An ka a lon ko Alla ye an kaninna. An da an na lemeniya la wo kan. Alla ye a la ko bee kela kaninteya le la. Mɔɔ men ye kaninteya sila taamala, wo tii sidini ye tola Alla ma. Alla sidini ye tola wo tii ma fanan.

¹⁷ Kaninteya dafanin an fari rɔ ja wo le ma. Wo rɔ, ni Alla la kiti tee lon sera, an te silan, baa an ye an taamala dunuja rɔ ikomin Isa Nenematɔmɔnin ka a ke ja men ma.

¹⁸ Silan te bɔla kaninteya rɔ. Alla ye an kaninna ka a dafa fewu. Wo rɔ, an te silanna muume, baa silan bɔni laton ko le rɔ, Alla la kititee tɔɔya kɔnin. Mɔɔ men silan, Alla la kaninteya dafanin te wo fari rɔ.

¹⁹ Alla le fɔɔ ka an kanin. Wo le koson, an fanan ye a ni an badenma jenematɔmɔninilu kaninna.

²⁰ Ni mɔɔ men ka a fo ko a ye Alla kaninna, ka a teren a badenma jenematɔmɔnin gboman a ye, wo tii ye wuyafola le ri, baa a ja ye a badenma jenematɔmɔnin men na, ni a te wo kaninna, a ti se Alla kaninna, a ja te wo men na.

²¹ Alla ka jamarili men fo an ye, wo le jin: a ka a fo ko ni mɔɔ men ye Alla kaninna, fo wo tii ye a badenma jenematɔmɔnin fanan kanin.

5

Ai ye la Alla la sereya la

¹ Ni mɔɔ menilu bee lara a la ko Isa le Nenematɔmɔnin di, woilu bee ye Alla denilu le ri. Ni mɔɔ menilu ka Fa Alla kanin, woilu ri a denilu fanan kanin.

² Ni an ka Alla kanin ka a la jamariliilu labato, an di a lon wo rɔ ko an ye a denilu kaninna.

³ Wo rɔ, Alla kanin ye le; i ye a la jamarili bee labato. Woilu ke fanan ma gbelen an ma.

⁴ Mɔɔ menilu ye Alla denilu ri, woilu bee ye sela dunuja la. Men da no sɔron dunuja ma, wo ye an na lemeniya ri.

⁵ A ye di? Yon ye sela dunuja la? Mɔɔ si ti sela dunuja la fo men lani a la ko Isa ye Alla Dence le ri.

⁶ Isa Nenematɔmɔnin de nara ji ni jeli fe. A ma na ji gbansan fe de! A nara ji ni jeli fe. Nii Seniman ye sereya bɔla ko tɔja le wo ri, baa ale le tɔjatii ri.

⁷ Sere sawa ye ye:

⁸ men ye Nii Seniman ni ji ni jeli le ri. Wo sawa bee benni kan kelen ma.

⁹ Mɔɔilu ye sereya men fɔla, an di la a la ko wo ye tɔja ri. Kɔni Alla ye sereya men fɔla, wo ka bon mɔɔilu ta ri. Alla ka sereya men fo, wo le jin: a kumara a Dence la ko rɔ.

¹⁰ Ni mɔɔ men lemeniyara Alla Dence ma, wo tii ra son Alla la sereya wo ma ka wo lamara a jusu rɔ. Kɔni ni mɔɔ men ma la Alla la kuma la, wo tii ra Alla ke wuyafola ri, baa Alla ka sereya men fo a Dence la ko rɔ, wo tii ma la wo la.

¹¹ Alla ka sereya mēn fō, wo le jin: a ka a fō ko a ra jenemaya banbali di an ma, ko jenemaya wo ye sərōnna a Dence le fē.

¹² Mōō mēn sidini Alla Dence ma, jenemaya banbali ye wo tii bolo. Kōni mōō mēn sidini tē Alla Dence ma, jenemaya banbali tē wo tii bolo.

Jii mēn ye lemeniya mōōilu bolo

¹³ N ye sēbē jin nawala ai ma, ai mēnilu lemeniyani Alla Dence ma, sa ai ri a lōn ko jenemaya banbali ye ai bolo.

¹⁴ An lani a la fewu ko ni an ka Alla sawo la ko si si tara a la, a ri an na tarali wo mēn.

¹⁵ Ikomin an ka a lōn ko a ye an na taralilu mēnna, an ka a lōn fanan ko an da ko si si tara a la, a ye wo dila an ma.

¹⁶ Hake do ye ye, mēn tē mōō lawala saya ma. Ni ai do ka a badenma jenematōmōnin yen hake su wo kela, a ye Alla tara wo ye. Alla ri tarali wo mira ka jenemaya jere jere di a ma. Mēnilu la julumun ti nala ii lawala saya ma, n kan ye woilu le ma. Kōni julumun do ye ye, mēn di mōō lawa saya ma. N ma a fō ko ai ye Alla tara wo tii ye.

¹⁷ Telenbaliya ko bēe ye julumun de ri. Kōni julumun do ye ye, mēn tē kela mōō sa kun di.

¹⁸ An ka a lōn ko mōō mōō kera Alla den di, wo tii tē tola hake kela, baa Alla Dence ye wo tii lakandanna. Wo rō, Ko Juu Tii ti se ko kela a la.

¹⁹ An ka a lōn ko an ye Alla ta le ri, kōni dunuḡa mōōilu bēe ye Ko Juu Tii fanka le kōrō.

²⁰ An ka a lōn fanan ko Alla Dence nara ka hankili di an ma, sa an di Alla jere jere lōn. An sidini Alla jere jere ma, baa an sidini a Dence Isa Jenematōmōnin ma. Ale le Alla jere jere ri. Ale le fanan ye jenemaya banbali dila mōōilu ma.

²¹ N na den mēsenilu, ai ye mataa joo koilu ma.

Yuhana Filana

Foli

¹ Sebɛ ɲin farani lemɛniya mɔɔilu la dekurɔ mɔɔbakɔɔ le la. N ye a lawala n badenmuso ma, Alla ka mɛn suwandi, a ni a denilu. Ai bɛɛ duman n yɛ, baa an bɛɛ ye taamala ka bɛn Alla la tuɲa ma. Kɔni n kelen tɛ. Menilu ka tuɲa wo lɔn, ai duman woilu bɛɛ yɛ.

² An ye ai kaninna ka a masɔɔn Alla la tuɲa ye an ni ai bɛɛ jusu rɔ. A ri to an jusu rɔ kadawu.

³ An Fa Alla ni a Dence Isa Nenematɔmɔnin di hina yiraka an na, ka kininkinin an na, ka jususuma di an ma. Ii ri woilu bɛɛ kɛ an yɛ, andeilu menilu ye taamala ka bɛn Alla la tuɲa ma, ka i ɲɔɔn kanin.

Tuɲa ni Kaninteya

⁴ N sɛwani kosɛbɛ, baa n ka i den doilu yen, ii ye taamala ka bɛn Alla la tuɲa ma ikomin an Fa Alla ka a fɔ an yɛ ɲa mɛn ma.

⁵ Awa, n badenmuso, n ye i madiyala sisen ko an bɛɛ ye i ɲɔɔn kanin. N ye mɛn sebɛla ɲin, jamarili kura tɛ wo ri, baa wo fɔni an yɛ kɛbi a damira waati.

⁶ Ka i ɲɔɔn kanin, wo tɛ foyi ri fo ka Alla la jamariliilu labato. Ai ka jamarili mɛn mɛn kɛbi a damira waati, wo le ɲin: Ai ye kaninteya sila taama.

⁷ Mɔɔ lafilila ka siya dunuɲa rɔ sisen. Woilu le tɛ ii lɔla a la ko Isa Nenematɔmɔnin nara dunuɲa rɔ ka kɛ adamaden di. Mɔɔ su wo ye mɔɔ lafilila le ri, a ni Nenematɔmɔnin juu.

⁸ Wo le rɔ, ai ye a kɛ kɔɲuma, sa ai kana bɔnɔ ai la baara tɔnɔ rɔ fo ka wo baarayi dafanin sɔɔn.

⁹ Mɔɔ mɛn tɛ tola Nenematɔmɔnin na karan kan fo ka a ta la a kan, Alla tɛ wo tii dafɛ. Kɔni mɔɔ mɛn toni Nenematɔmɔnin na karan kan, Fa Alla ni a Dence fila bɛɛ ye wo tii dafɛ.

¹⁰ Ni mɔɔ do nara ai wara, mɛn na karan ni Nenematɔmɔnin ta tɛ kelen di, ai kana wo tii lajiya ai wara. Hali ka a fo, ai kana sɔn wo ma,

¹¹ baa ni mɔɔ mɛn ka mɔɔ su wo fo, wo tii ra don mɔɔ wo la kɛwali juuilu rɔ.

Kuma laban

¹² Nba, kuma siyaman ye n fɛ ka a fɔ ai yɛ, kɔni n tɛ a fɛ ka wo bɛɛ kɛ sɛbɛ ri. A lɔɔ ye n na ka wa bɔ ai fɛ, ka kuma ai yɛ ɲa ni ɲa. Ni wo kɛra, an na sɛwa ri kɛ sɛwa dafanin di.

¹³ Nba, Alla ka i nakelen ɲɔɔ muso mɛn fanan suwandi yan, wo denilu ye i fola.

Yuhana Sawana

Foli

¹ Sebe jin farani lemeniya mɔɔilu la deƙuru mɔɔbakɔɔ le la. N ye a lawala n kaninba Kayusi ma. I duman n ye, baa an beɛ ye taamala ka ben Alla la tuɗa ma.

² N kaninba, n ye Alla tarala ko i ye to kendeɣyani rɔ, ko i la ko beɛ ye sabati, ikomin i solɔme sabatini Alla la ko rɔ ɗa men ma.

³ An badenma jɛnematomnin doilu seni yan, ii ka i la ko fɔ. Ii ka a fɔ ko i fasani Alla ma, ko i ye taamala ka ben a la tuɗa ma. N sewara wo rɔ kosebe,

⁴ baa ni n ka a men ko n denilu ye taamala ka ben Alla la tuɗa ma, foyi te n sewala ka tamin wo kan.

Kayusi la taamaɗa ɗuma

⁵ N kaninba, i ye an badenma jɛnematomninilu demenna, hali ni i tun ma woilu lɔn kɔɔman. I wa a ke ten, i ye a yirakala ko i ye lemeniya mɔɔ le ri.

⁶ I ka kaninteya yiraka badenma jɛnematomnin woilu la ɗa men ma, ii ka wo fɔ lemeniya mɔɔilu la deƙuru ye yan. Awa, ni i ri ii demen ii la taama rɔ wo ɗa ma, men di Alla lasewa, wo ri ben kosebe,

⁷ baa ii ye taama wo kɛla jɛnematomnin de ye. Ii te sɔnna ka lemeniyabaliilu la demenni foyi mira.

⁸ Wo le kosɔn, andeilu ka kan ka mɔɔ su woilu makɔɗa. Ni wo kɛra, an di ke ii baaraɗɔnma le ri Alla la tuɗa lase ko rɔ mɔɔilu ma.

Diyoterefu ni Demetirusi la ko

⁹ Nba, n ka kuma doilu sebe ka a lawa lemeniya mɔɔilu la deƙuru ma ye. Kɔni Diyoterefu te sɔnna an na kumailu ma muume, baa a ye a fe ka ke ye mɔɔilu la mɔɔba ri.

¹⁰ Wo le kosɔn, ni n sera ye, a ye kojuu menilu kɛla, n di wo beɛ labɔ gbe rɔ, baa a ye an mafɔla kuma juuilu la. Kɔni Diyoterefu ma dan wo ma de. An badenma jɛnematomnin menilu kelayani, a ti sɔn woilu jiya ko ma a wara. Lemeniya mɔɔ menilu fanan ka a fɔ ko ii ri karanden woilu lajiya, a ri woilu laban wo ma, ka ban ka ii gben ka bɔ lemeniya mɔɔilu la deƙuru rɔ.

¹¹ N kaninba, i kana mɔɔ la kojuu laɗen. Eɛn de, i ye mɔɔ la koɗuma laɗen. Mɔɔ menilu ye koɗuma kɛla, woilu ye Alla la mɔɔilu le ri. Kɔni mɔɔ menilu ye kojuu kɛla, woilu ma Alla yen.

¹² Nba, beɛ ye Demetirusi la sereya bɔla, tuɗa fanan ye a bɔla. An fanan ye a la sereya le bɔla. I ka a lɔn ko an na sereya ye tuɗa le ri.

Kuma laban

¹³ Nba, kuma siyaman ye n fe ka a fɔ i ye, kɔni n te a fe ka wo beɛ ke sebe ri.

¹⁴ N miri ye a la ko a te men ba ke n di wa bɔ i fe. An di kuma ɗa ni ɗa.

¹⁵ Kisi ni nɛma i ye. I teri menilu ye yan, woilu ye i folo. I ye n terilu kelen kelenna beɛ fo n ye ye.

Judi a Bataki

Judi Alla la Kuma Men Sebɛ

Judi Kitabu yɔrɔ men sebɛni, wo kawandili madonni Piyɛri la sebɛli filana le ri, a gbengben a suran filana. Ii fila bɛɛ mɔɔilu le masɔsɔla menilu dina fuuilu lasela menilu tɛ kɛni hankili juma ri.

Tuwaliilu

¹ Nde Judi le ka jin sebɛ, Isa Nenematɔmɔnin na baaraden, Yakuba nake-lenjɔɔ. N ka a lawa an Fa Alla la mɔɔ kiliniilu ma, a ka menilu kanin, Isa Nenematɔmɔnin ye menilu kandanna.

² Alla ye kininkinin ni jususuma ni kaninteya sabati ai rɔ.

Wuya karanmɔɔilu la ko

³ N kanintenilu, a lɔɔ tɛɛ ye n na kosebɛ n ye jin sebɛ ai ma ka ben an kisi ko ma, kɔni n ka a yen de fo n ye a sebɛ le ka ben ai fanka don ko ma lemeniya makaran dɔ Alla ra men karifa a la jama seniman ma sɔja kelen haan habadan.

⁴ Ka a masɔrɔn mɔɔ doilu ra don ai tɛma gbundu rɔ menilu jalaki ko tɛɛ ra sebɛ kɛbi a waati jan. Alla lɔnbaliilu le woilu ri, menilu ye Alla la sɔlini kɛla ko haramuninilu kɛ kun di, ka ii ban Isa Nenematɔmɔnin na, an tii kelen pe, an Maari.

⁵ Kɔni hali ai ka ko jin lɔn, n ye a labila ko rɔ ai la ko Maari ka Isirayeli jama lakisi le Misiran jamana rɔ, kɔni a ka lemeniyabaliilu fanan halaki wo kɔ rɔ.

⁶ Meleka doilu fanan ma ii jɛɛ to ii wara, ka ii ban ii lɔdiya la, Alla ka woilu bila dibi ba rɔ, ii sidini habadan jɔkɔilu la haan kiti la lon ba.

⁷ A ye wo ja le ma, Sɔdɔmu ni Kɔmɔri ni ii laminin soilu fanan tɛɛ jalonya kɛla ka lajɔɔya kɛ ii jɔɔn na ja do ma men benni tɛ adamadenilu tɛma. Alla ka woilu fanan kɛ le misali ri, ka ii jakankatan habadan ta rɔ.*

⁸ Wo mɔɔ menilu donni ai tɛma, woilu fanan ye siboilu kɛla menilu ye a kɛla ii ye ko haramuninilu kɛ ii fariilu la, ka murunti sariyatiilu ma, ka melekailu lafɛya.

⁹ Baa, hali meleka kuntii Mikayeli ma susu Ibulusa jalaki nanili kɛla. Ii tɛɛ ye ko masɔsɔla waati men na ka ben Musa su la ko ma, a ka a fɔ ko, «Maari Alla ye kuma i kanma.»†

¹⁰ Kɔni mɔɔ jinilu ye mɔɔ mafɔla ko rɔ ii ti men jayenna. Ii ka wo doilu lɔn ii la hankilidɔɔya rɔ ikomin soboilu hankili tɛ menilu la, adon wo le yati ye ii bilala halaki rɔ.

¹¹ Gbalɔ ye ii ye baa ii ra bila Kabila misali kɔfɛ. Ii ra ii bori tɔnɔilu kɔfɛ fili rɔ ikomin Balami. Ii ra halaki ka a masɔrɔn ii ra murunti ikomin Kora.‡

¹² Wo mɔɔilu ra ai la nakelenjɔɔya ladennilu laharahun, ka dɔnnin kɛ ai fe haan! Ii tɛ maloyala, ka karan ii jɛɛ dɔrɔn na. Ii kɛni de ikomin banda wa fin ka fo, fɔjɔ ye donna men kɔrɔ ka lafɔ. Ii kɛni le fanan ikomin fira kɔrɔ wulen waati jiri menilu ti sɔn nadenna, ii ra bɔ, ka faa sɔja fila.

* **1:7** A ragbɛ A Damira suran 19 kuma diya 1 haan 29 kɔndɔ. † **1:9** Tariku men na ko fɔ yan, wo tɛ yenna Kitabu kɔndɔ yɔrɔ gbɛɛ. ‡ **1:11 Kabila** a la ko ragbɛ A Damira suran 4 kuma diya 3 haan 8 kɔndɔ. **Balami** a la ko ragbɛ Jateilu Suran 31 kuma diya 16 kɔndɔ. **Kora** a la ko ragbɛ Jateilu suran 16 kuma diya 1 haan 35 kɔndɔ.

¹³ Ii kɛni le ikomin ji wunwannailu, § ii ye malobaliya koilu lajɛnsɛnna ikomin kɔɔji kanfa, ikomin lolo tununnin mɛnilu ye wala sunna habadan mɛn lamarani dun dibi ba rɔ.

¹⁴ N benba Adama bɔnsɔn wɔɔnwulana Hanɔki ka nabiya kumailu fɔ iile le la ko rɔ ko, «Ii ja lo! Maari ye nala a ni a la mɛlɛka sɛniman waa siyaman,

¹⁵ kosa a ye na bɛɛ makiti, ka Alla lɔnbaliilu bɛɛ sɔn yiraka ii la ii la Alla lɔnbaliya baarailu la ko rɔ, a ni Alla lɔnbaliya kojuukɛlailu la kuma gbɛlɛn mɛnilu bɛɛ lɔni Alla ma.»

¹⁶ Wo mɔɔilu ye tola ii dalakasila, ii tɛ wasala. Ii bilani ii la kunfan koilu le dɔrɔn kɔfɛ, ka to jɛrɛdabaya kumailu fɔla, ka mɔɔilu matɔɔ fen ko rɔ.

Kawandili

¹⁷ Kɔni n kanintɛnilu, an Maari Isa Nɛnematɔmɔnin na talibidenbailu ra ko natɔ mɛnilu ko fɔ, wo ye labila ai la.

¹⁸ Ii ka a fɔ le ai ye ko, «Mɔɔ mayɛlɛla ri na le waati laban dɔ, mɛnilu bilani ii la Alla lɔnbaliya kunfan koilu kɔfɛ.»

¹⁹ Wo kojuu kɛlailu le ai ratalanna, ii ye bilala ii la dunuɔa hankili kɔfɛ, Nii Sɛniman tɛ mɛnilu fɛ.

²⁰ Kɔni aile, n kanintɛnilu, ai ye to sabatila ai la lemɛniya sɛniman dɔ, ka Alla matara Nii Sɛniman dɔ.

²¹ Ai ye to Alla la kaninteya rɔ, ai wa kɛ Maari Isa Nɛnematɔmɔnin na hina makɔɔla waati mɛn na, ka wa ai ri jɛnemaya banbali rɔ.

²² Sika ye mɛnilu rɔ, ai ye hina woilu ma.

²³ Ai ye ii faron ta rɔ, ka ii lakisi. Ai ye kininkinin doilu fanan ma Alla la ɔakɔrɔsilan dɔ, hali ii la faanin mɛnilu kɔsɔni ii faribanku diyana koilu fɛ, ii ri wo lagboyarɛ.

Alla matara ni Alla tando

²⁴ Mɛn di se ai latankala ko ai kana be, ka ai fɛɛtanilu jiraka a la gbiliya rɔ a ɔakɔrɔ sɛwa rɔ,

²⁵ gbiliya ni mansaya ni fanka ni se ye kɛ wo Alla kelen pe ye, an nakisila, Isa Nɛnematɔmɔnin baraka rɔ an Maari, kɛbi a damira haan bi haan habadan. Amina.